

PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV

BUDAPEST XXII. KERÜLETI

BARTÓK BÉLA

MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ

ÁLTALÁNOS ISKOLA

2020.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETŐ	4
1.1.	AZ ISKOLA BEMUTATÁSA.....	4
1.2.	AZ ISKOLÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	6
2.	AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	7
2.1.	PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK	7
2.2.	NEVELÉSI, OKTATÁSI CÉLJAINK, FELADATAINK	8
2.3.	NEVELÉSI CÉLJAINK MEGVALÓSÍTÁSÁT AZ ALÁBBIAK SZERINT TEKINTJÜK SIKERESNEK ÉS MÉRHETŐNEK:	9
2.4.	SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	9
2.5.	KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	11
2.5.1.	Közösségfejlesztés	11
2.5.2.	Együttműködés	13
2.6.	A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI	14
2.6.1.	Általános feladatok	14
2.6.2.	Osztályfőnöki feladatok	16
2.7.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	17
2.7.1.	A sajátos nevelési igényű gyermek.....	17
2.7.2.	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók	18
2.7.3.	Kiemelten tehetséges tanulók.....	19
2.7.4.	Hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók	20
2.8.	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	21
2.8.1.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	22
2.9.	TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK.....	22
2.10.	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	24
2.11.	AZ ISKOLA KÖRNYEZETNEVELÉSI PROGRAMJA	25
2.12.	A FOGYASZTÓVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS ISKOLAI FELADATOK	26
3.	AZ ISKOLA NEVELÉS-OKTATÁSI RENDJE	29
3.1.	A KÉPZÉS SZAKASZAI	29
3.2.	FELVÉTEL, ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI.....	29
3.2.1.	Belépés az első évfolyamba.....	29
3.2.2.	Magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	30

3.2.3.	Átjárhatóság	30
3.2.4.	Más intézményből érkező tanuló átvétele	31
3.3.	TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI, DIAGNOSZTIKUS MÉRÉSEK.....	31
3.3.1.	Szintfelmérő vizsga	31
3.3.2.	Különbözeti vizsga	31
3.3.3.	Osztályozóvizsga	31
3.3.4.	Pótló vizsga	32
3.3.5.	Javítóvizsga	32
3.3.6.	Diagnosztikai mérések.....	33
3.3.7.	A vizsgákhoz, mérésekhez szükséges segédeszközök	33
3.4.	DÉLUTÁNI / TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK NEVELÉSI PROGRAMJA	33
3.5.	A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNERI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	35
3.5.1.	A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák	35
3.5.2.	Együttműködés a szülővel	35
3.6.	A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	

---

1. BEVEZETŐ

„az iskola dolga:

*hogyan megtanítsa, hogyan kell tanulni,
hogyan felkeltse a tudás iránti vágyunkat,
hogyan megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömeire és izgalmára,
hogyan megtanítsa szeretni, amit csinálunk, és
hogyan segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”*

(Szent-Györgyi Albert)

1.1. Az iskola bemutatása

Iskolánk, a Budapest XXII. Kerületi Bartók Béla Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 1976-ban nyitotta meg kapuit a Bartók lakótelep szomszédságában. A megközelítőleg 5000m²-en elhelyezkedő épület a kerület egyik legnagyobb oktatási intézménye. Az iskolaegyüttes, és az épületet körbe ölelő nagy és gondozott zöldterület ideális helyet biztosít a kor kihívásainak megfelelő igényes, magas színvonalú, a tanulók szükségleteit kielégítő oktató-nevelő munkához.

Az intézmény gyermekközpontú szemléletének, igényes, professzionális oktató-nevelő munkájának, a nevelőtestület nyitottságának és innovatív szemléletének köszönhetően a hajdan volt lakótelepi iskola mára szakmailag is elismert intézménnyé vált, meghatározó szerepet tölt be szűkebb és tágabb környezetében, de a távolabbi településekről is vonzza a tanulókat. A különböző szociális státusszal rendelkező családok bizalommal keresik fel iskolánkat, hiszen tudják, hogy gyermekük olyan biztos tudással, azon készségek és képességek birtokában kerülnek ki az iskolából, amelyek megalapozzák a későbbi sikeres életet.

Iskolánk alapvető célkitűzése a magyarság és az európaiság értékeit közvetítő tudás biztosítása tanulóink számára. A Nemzeti alaptantervben meghatározott alapelvek, cél és feladatrendszer alapján oktató-nevelő munkánk kiegészíti a gyermekek, tanulók családban megvalósuló nevelését, erősíti ezzel a hazához és a nemzet történelméhez való kötődést, a generációk közötti kapcsolatot, a közös kulturális gyökereket, az anyanyelv használatát. Törekszünk arra, hogy az iskolában elsajátított tanulási tartalmak biztos alapot adjanak a későbbi tanulmányokhoz. A gyermekek adottságait figyelembe véve fejlesszük teljes személyiségét, hozzásegítjük olyan képességek és készségek kialakulásához, amelyek lehetővé teszik az elsajátított ismeretek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.

Oktató-nevelő munkánkban kiemelt alapértéknek tekintjük a bizalmat és az együttműködést. Pedagógusaink nyitottak az aktív, tanulói együttműködésen alapuló módszerek alkalmazására. Tanítóink, tanáraink motiválják, és bevonják a gyermekeket a tanulási folyamatba, az iskolai programok, események tervezésébe, szervezésébe és megvalósításába. Támogató, barátságos légkört alakítanak ki, ahol a tanulás együttműködésen alapul, túlmutat

---

a hagyományos tanárszerepen. Lehetőséget biztosítunk a kölcsönös pedagógus-szülő párbeszédre, hogy a szülők megismerjék, folyamatosan nyomon tudják követni gyermekük fejlődését. Nyitottak vagyunk a szülői vélemények, javaslatok befogadására és hasznosítására a hatékony, sikeres nevelő-oktató munka érdekében.

Iskolánk fő profilja: az idegen nyelvek tanítása

A tudásalapú társadalomban a nyelvtudásnak kiemelt társadalmi, kulturális és gazdasági jelentősége van. Az idegen nyelvek oktatása intézményünk egyik kiemelt alappillére. Több évtizedes tapasztalatunk megerősített abban, hogy az idegen nyelv tanítása és tanulása hozzájárul a megismerő folyamatok fejlődéséhez, más tanulási területek fejlesztési céljainak és nevelési feladatainak megvalósításához. A nyelvtudás, nyelvtanulás tovább erősíti a saját nemzeti azonosságtudatot, valamint az európai közösséghez tartozás érzését.

Iskolánk elkötelezett abban, hogy az anyanyelvi tudás fejlesztése és a magyar kultúra megismerése mellett tanulóink idegennyelv-tudása megfeleljen a kor kihívásainak.

Az angol mellett több idegen nyelv tanítására, tanulására is lehetőség volt az elmúlt években. Megteremtettük a lehetőséget annak, hogy tanulóink érdeklődésük és szükségletükhöz igazodó képzési formában sajátíthassák el a tanult idegen nyelvet. A korai nyelvtanulás hatékonyságát felismerve az 1998/1999-es tanévtől az idegen nyelvet első osztálytól tanítjuk, majd felső tagozaton tanulóink emelt szinten folytathatják a nyelvtanulást.

A 2011/2012-es tanévtől iskolánkban is megkezdődött a természetes nyelvi elsajátítás módszertanát követő korai két tanítási nyelvű képzés, mely az intézmény képzési struktúráját tovább gazdagítja. A képzés célja, - összhangban a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelveivel – az anyanyelvi és idegen nyelvi tudást egyidejűleg és kiegyensúlyozottan fejlessze, a tanulókat megtanítsa az idegen nyelven való tanulásra, információk feldolgozására.

1.2. Az iskolánk küldetésnyilatkozata

*„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni,
hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét,
megízlelje az alkotás izgalmát, és megtalálja a munkát, amit szeretni fog.”*

(Szent-Györgyi Albert)

Mi, a Bartók iskola dolgozói törekszünk arra, hogy a szülők bizalommal keressék intézményünket, a gyermekek örömmel, szívesen járjanak az iskolába, hiszen megértő, motiváló és támogató légkörben az alapvető erkölcsi normák elsajátítása mellett személyiségük teljes kibontakozására és fejlesztésére van lehetőségük.

Pedagógiai-szakmai tudásunk birtokában törekszünk tanítványaink gyermeki kíváncsiságát megőrizni, tanulóink érdeklődését, szükségleteit fegyelembe véve tudásukat, ismeretüket fejleszteni.

---

2. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

2.1. Pedagógiai alapelveink

A pedagógiai program iskolánk stratégiai programja, amely meghatározza az oktató-nevelő munkát, a tanulás-tanítás folyamatának pedagógiai elveit, tanterveit, gyakorlatát, a működés feltételeit. Iskolánk cél és feladatrendszerét a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettanterv határozza meg.

Az alapító okiratban meghatározottak szerint iskolánk 8. évfolyamos általános iskola, melynek vonzerejét fennállása, működése óta a biztos tudás megszerzésén túl az idegen nyelv eredményes oktatása biztosítja. A különböző képzési formák – normál, emelt és két tanítási nyelvű képzés – megalapozzák a lehetőségét annak, hogy figyelembe véve diákjaink egyéni képességeit, szükségleteiket, a számukra legmegfelelőbb képzési formát választhassák.

Nevelőtestületünk szakmai tevékenységét áthatja a nemzeti-, európai és humanista értékrend.

Iskolánk alapvető pedagógiai feladata hazánk *Alaptörvénye* szerint a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott célok elérése. A **Nemzeti alaptanterv** értékei és feladatai alapján a *nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében határozzuk meg, továbbá kiemelt hangsúlyt kap a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése.*

Törekszünk arra, hogy az iskolában elsajátított tanulási tartalmak biztos alapot adjanak a későbbi tanulmányokhoz, a gyermekek teljes személyiségét, adottságait figyelembe véve olyan képességek és készségek kialakulásához, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.

Olyan iskola szeretnénk lenni, ...

- mely inspiráló környezet a tanuló és a pedagógus számára, mert élményt, tudást, sikereket ad;
- ahol minden gyermek megkapja azt a maximális gondoskodást, mely képességei kibontakozásához, személyiségfejlődéséhez szükséges;
- ahol a gyermek a tanulási folyamat aktív résztvevője, bátorítást kap a kezdeményezés és az alkotó munka területén;
- melyet a bizalom, a kölcsönös tisztelet, egymás megbecsülése és az őszinte, nyílt kommunikáció jellemez egy demokratikus légkörben;
- ahol a tanulók megtanulnak tanulni, az ismeretek, készségek és képességek maximális kibontakozása mellett kialakul a tanuláshoz szükséges pozitív attitűdjük.

Nevelőtestületünk kiemelt célnak és feladatnak tekinti az Európai Unió által ajánlott, a Nemzeti alaptantervben meghatározott kompetenciák – a tanulás kompetenciái; a

---

kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi); a digitális kompetenciák; a matematikai, gondolkodási kompetenciák; a személyes és társas kapcsolati kompetenciák; a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái; munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák – tudatos beillesztését a tanulási-tanítási folyamatba, és azok fejlesztését. Fontos, hogy a változatos tanítási módszerek, tanulási stratégiák alkalmazásával a hagyományos ismeretanyag-központú tudásátadás helyett készségeket, kompetenciákat fejlesszünk, illetve hozzájáruljunk ahhoz, hogy tanulóink sikeres, boldog emberré váljanak, és megfeleljenek a társadalmi-gazdasági elvárásoknak. A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják szakmai munkánk egészét. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. E területek beépülve az egyes tantárgyak tartalmába – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

2.2. Nevelési, oktatási céljaink, feladataink

Pedagógiai tevékenységünk célja tanítványaink ismereteinek bővítése, érzelmi intelligenciájuk formálása, erkölcsi értékeinek kialakítása, azért, hogy önmagukkal és környezetükkel harmóniában képesek és készek legyenek egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni.

Ennek érdekében céljaink az alábbiak:

- Egymás kölcsönös tiszteletére, megbecsülésére épülő értékrend közvetítése a diákok, pedagógusok és a szülők felé.
- Tanulóink értelmi és testi adottságaiknak megfelelő magabiztos tudás biztosítása, az élet minden területén rugalmasan használható készségek, képességek fejlesztése.
- A tanuláshoz szükséges pozitív attitűd fejlesztése, mely megalapozza a további eredményes tanulást a sikeres élethez.
- A két tanítási nyelvű oktatás és az anyanyelvi tudás kiegyensúlyozott fejlesztése, mely a magyar kultúra megismerése mellett szolgálja a tanulók magasszintű idegennyelv-tudását és az idegennyelv-tanulás képességének fejlesztését.
- Korszerű, személyiségközpontú, tanulói tevékenységre épülő tanítási-tanulási stratégiák, módszerek alkalmazása, aktív tanulás, melynek célja az eredményes, élményszerű tanulás útján a tanulói kompetenciák fejlesztése.
- Anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció tudatos, kreatív használata, humán műveltség megszerzése.
- Magas szintű informatikai, matematikai, természettudományos ismeretek biztosítása.
- A környezettel harmóniában lévő, a fenntartható fejlődést biztosító környezettudatos magatartás, egészségtudatos életmód kialakítása, ésszerű fogyasztási szokások megismerése.

-
- A tanulók testi-lelki egészségének, fittségének megőrzése, fejlesztése; sportos életvitel kialakítása.
  - A képességtartomány mindkét határán lévő tanulók számára fejlődést, sikerélményt biztosító tanulási-tanítási módszerek, feladatok biztosítása.
  - A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.

2.3. Nevelési céljaink megvalósítását az alábbiak szerint tekintjük sikeresnek és mérhetőnek:

Tanulóink:

- Minden tantárgyból feleljenek meg az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben és az iskola helyi tantervében meghatározott továbbhaladás feltételeinek.
- Minden tanuló az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében meghatározottaknak.
- Tanulmányi versenyeken, nyelvi megmérettetéseken diákjaink a tőlük elvárható szinten, eredményesen szerepeljenek.
- Kerületi, fővárosi és országos mérések, elemzések alkalmával minden tanuló a tőle elvárható maximális teljesítményt érjen el.
- Rendelkezzenek olyan bővíthető, biztos ismeretekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a számukra legmegfelelőbb középiskolába kerülhessenek be, és az ott meghatározott követelményeknek megfeleljenek.

2.4. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A nevelési programban szereplő értékek az egységes, alapvető követelmények, és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók – adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal – minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A képességek fejlesztésének színtereit a kötelező és választható tanórák, a tanórán kívüli tevékenységek s a különböző szabadidős programok biztosítják.

A személyiségfejlesztés nem elkülönülő tanóra feladata, az iskolai tevékenységek széles köre a tanulók komplex, egyénre szabott személyiségfejlődését szolgálják. Ez részben a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén, részben pedig a tanulói közösség ráhatásán keresztül valósul meg. Törekszünk arra, hogy minden pedagógus informált, motivált és felkészült legyen ezekre a feladatokra. Elengedhetetlen a tágabb szociális háló igénybevételén kívül – Nevelési Tanácsadó, Családsegítő, Önkormányzat Szociális Irodája stb... – szociális munkás, szociálpedagógus, pszichopedagógus, pszichológus bevonása a team munkába.

Cél:

- Iskolánk a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas-és testi képességeket.
- Az teljes személyiség fejlesztése az iskola nevelési koncepciójának megfelelően, az egyéni különbségek és alkati tulajdonságok figyelembevételével.
- Erősödjenek az egyéniség pozitív tulajdonságai.
- Öntudatos, önálló, érzelem gazdag emberek kerüljenek ki iskolánkból.
- A tanuló legyen képes a probléma felismerésére és helyes megoldására.
- A tanuló rendelkezék reális önismerettel, legyen igénye az önképzésre.
- Tanulóink sikeres, kreatív, pozitív életszemléletű, önmagukért és társaikért felelős, döntésképes, ugyanakkor alkalmazkodni tudó, együttműködő felnőtt emberré váljanak.
- A tanuló törekedjen arra, hogy legyen testileg, lelkileg, szellemileg ép és egészséges, káros szenvedélyektől mentes.
- A tanuló kövesse az örök érvényű emberi értékeket, legyen előítéletektől mentes.
- A gyerekek fogyasztói magatartását ne a reklámok vezéreljék, hanem a fenntartható fejlődés elve.

Feladat	Eszköz, eljárás
A gyermeki személyiség elmélyült és pontos megismerésére való törekvés.	Módszerek, mérések megismerése. A mérések feldolgozásának elsajátítása, az eredmények beépítése az éves tervbe.
A személyiség "mérése" körültekintően választott mérési eszközökkel, ezek eredményének megfontolt beépítése a nevelő-oktató munkába.	Körültekintően kiválasztott mérési módszerek. Szakmai munkacsoportok, az egy osztályban tanító pedagógus közösségek elemző, tényfeltáró munkája. Az eredmények beépítése a mindennapi gyakorlatba.
A folyamatos önképzés, az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása.	Továbbképzések, belső tudásátadás.
Pozitív értékrend elfogadása, az e szerinti viselkedés, magatartás elsajátítása, a szociális képességek kialakítása, a kreativitás növelése.	Személyes példamutatás, tanítási órák, tanórán kívüli foglalkozások.
A személyes kompetencia fejlesztése (együttműködés, vitakészség, elfogadás, kommunikáció, felelősség, konfliktuskezelés).	Tanítási órák, diákönkormányzat tevékenysége, iskolai/osztály felelősi rendszer, változatos oktatási-nevelési módszerek alkalmazása.
A tanulási motívumrendszer és a kognitív képességrendszer kialakulásának segítése.	Tanulás tanítása változatos formában és módszerekkel az iskolai élet különböző területein.
Megfelelő tevékenységközpontú nevelési eljárások, módszerek ismerete, alkalmazása.	Továbbképzések, azok tapasztalatainak átadása, belső tudásátadás.
A közösségi tevékenység iránti igény felkeltése, lehetőség biztosítása az iskolai közéletben való aktív részvételre.	Iskola és osztályszintű feladatok, felelősi rendszer működtetése. Diák-önkormányzati tevékenységek.

2.5. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

2.5.1. Közösségfejlesztés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

Cél: a tanulóink találják meg helyüket a közösségben, sajátítsák el azokat az ismereteket melyekkel felelősségteljesen tudnak dönteni, képviselni egy adott közösséget, hasznos tagjai tudnak lenni szűkebb és tágabb környezetüknek.

A közösségfejlesztés színtere az iskola – tanórák, a tanórán kívüli egyéb foglalkozások, a diák önkormányzati munka, az ünnepélyek, megemlékezések, és a hagyományápoláshoz kapcsolódó programok – alappillére a jelenlegi iskolarendszerben az osztályközösség. A közösségformálás szempontjából kulcsszerepe van az osztályfőnöknek, továbbá fontos szerepet kapnak az osztályban tanító tanárok.

Az osztályok feletti közvetlen szerveződés az évfolyam. Az iskola egészére kiterjedő ünnepek és rendezvények a különböző évfolyamok együttes élményszerzésére adnak módot.

Az évfolyamtól független szakkörök, programok lehetővé teszik, hogy a különböző osztályokból származó diákok megismerjék egymást, oldják a zárt osztálykeretet, kötetlenségük révén mélyítsék az iskolához való kötődést, példát adva a tartalmas szabadidő eltöltésének lehetőségeire.

Feladatok:

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása, életben tartása; az együttes pozitív élmények rendszeres biztosítása.
- A pozitív, támogató gyermek-pedagógus kapcsolat kialakítása (a gyerekre odafigyelő, támasz és modellnyújtó pedagógusi magatartás).
- A jó csoportléghőmérséklet megteremtése (egymásra figyelés, közös élmények, közös döntések, csoportos/kiscsoportos beszélgetések).
- A tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
- A gyerekekkel közösen tervezett, szervezett tevékenységek.
- Közös munkavégzés az együtt megválasztott közeli és távoli célok érdekében.
- Az önállóság lehetővé tétele, a felelősség, az önkormányzó képesség kialakítása, fejlesztése.
- Kiscsoportok alakítása, a kiscsoportok személyiségformáló hatásának folyamatos hasznosítása.
- Diákönkormányzat munkájának beillesztése az iskola közösségi életébe.
- Megfelelő szervezettség, rend, fegyelem.
- A kiscsoportok együttműködésének szervezése, kapcsolatainak alakítása.
- Az együttélés nyugodt biztonságát adó és összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, szabályok közös alkotása és azok megtartása, szükség szerint módosítása.
- Az együttes tevékenységnek, a csoport önállóságának és a tagok egyéni munkájának, magatartásának, önállóságának rendszeres értékelése, ezen keresztül a közös és az egyéni értékrend folyamatos formálása.

-
- Az együvé tartozást erősítő hagyományok megteremtése, ápolása és továbbfejlesztése, ezáltal az iskolai közösség egyéni arculatának kialakítása.
  - Az iskola kialakult szokásai, hagyományai, egyéni arculata, melyek formálásában alakításában a tanulóknak, a diákönkormányzatnak meghatározó szerepe van.

2.5.2. Együtműködés

A tanuló, a szülő és a pedagógus az iskolai tanítás-nevelés-tanulás folyamatának három egymásra utalt, azonos érdekű szereplője. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve oktassa, nevelje, felkészítse a tanulókat a jövőre. Az érdekazonosság ellenére az együttműködés alkalmazkodási képességet, empátiát, bizalmat, fegyelmet és sok türelmet kíván mindhárom féltől. Pedagógiai munkánk alapvető eleme a pedagógus és a szülő közötti - egyenrangúságon alapuló - partneri kapcsolat, az optimális együttműködés feltételeinek kialakítása, lehetőség biztosítása a szülői jogok gyakorlására.

Cél:

- A gyermek nevelésének két fő színtere, az iskola és a család között összhangot teremteni.
- A kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megértésen alapuló tanár-diák, tanár-szülő kapcsolat biztosítása.

A szülők egyrésztől határozott elvárásokkal fordulnak az iskola (pedagógusok) felé, másrésztől partnerkapcsolatot kell kialakítaniuk gyermekük pedagógusaival, hogy a nevelőmunkában igazi társakként dolgozhassanak. A szülők iskolához fűződő kapcsolatában a legfontosabb elem a bizalom, a gyermek reális ismeretétől és az érte vállalt felelősségtől vezérelt igényesség. A szülőknek tudniuk kell, hogy az iskolaválasztással a szülő a pedagógust nevelőtársává fogadta. Ennek minden konzekvenciáját, felelősségét viselnie kell; pontosan tudnia kell, hogy ez mire kötelezi, és mit tesz lehetővé számára. A szülőknek joguk van minden olyan, a gyermeküket érintő információhoz, amely kiskorú gyermekük személyiségfejlődésével, iskolai előmenetelével kapcsolatos.

A pedagógusok évi két osztályszülői értekezleten és évi két iskolai szintű fogadóórán, továbbá – szükség és igény esetén – a szülő vagy a pedagógus által kezdeményezett beszélgetésen, egyéni fogadóórán tájékoztatják a szülőket gyermekük előmeneteléről, tervezik meg együtt a szükséges lépéseket.

A KRÉTA E-napló és a honlap a tájékoztatás fő és egyben hivatalos eszközei. A KRÉTA E- naplót naprakészen a pedagógusok vezetik.

A szülőket a tanév végén tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, segédletekről, taneszközökről, amelyekre a következő tanévben szükség lesz. Arra törekszünk, hogy a szülők kiadásait lehetőség szerint csökkentjük.

A tanulók iskolai életének legfontosabb jellemzője a kiszámíthatóság, a pedagógusok iránti bizalom, a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, a diáktársakkal és a pedagógusokkal kialakított

munkatársi kapcsolat. Az eredményes munkának, a tehetség kibontakozásának feltétele a jó iskolai közérzet, a színes, változatos diákélet.

A bartókos gyerekek szeretnek iskolába járni. Az általános iskolások délutáni foglalkozása nemcsak a tanulási technikák elsajátítását, a másnapi készülést jelenti a gyerekeknek, hanem számos szabadidős tevékenység megismerését is.

<u>Az együttműködés formái/fórumai</u>	<u>Feladat</u>
Szülői értekezlet – évente legalább két alkalommal.	Szülők tájékoztatása az iskola/osztály programjairól; egyes nevelési problémák megbeszélése, közös megoldások keresése.
Leendő első osztályosok szülői értekezlete.	Az iskola nevelési-oktatási programjának megismerése.
Pályaválasztási szülői értekezlet.	Tájékoztatás a pályaválasztásról, egyéni lehetőségek keresése.
Rendkívüli szülői értekezlet.	Rendkívüli tanulmányi és/vagy magatartási problémák esetén okok, konfliktusok tisztázása érdekében. Megoldási lehetőségek keresése.
Fogadóóra: évente legalább két alkalommal, előre meghatározott és publikált időben.	Egyéni információk nyújtása a gyermek előmeneteléről, magatartásáról, fejlődéséről.
Szülők és/vagy pedagógusok által kezdeményezett rendkívüli konzultációs lehetőség.	
Nyílt tanítási órák az intézmény által megjelölt időszakokban.	Betekintés az iskola életébe, a tanulmányi munkába.
Diákönkormányzat gyűlései, diákközgyűlés.	Tájékoztatás, informálás, lehetőség az őket érintő iskolai tevékenységekről, véleménynyilvánítás az iskolai dokumentumokról, programokról.
Iskolagyűlés meghatározott gyakorisággal.	Tájékoztatás, informálás.
Szülői munkaközösség és az intézményi tanács tanácskozása évente kétszer, aktualitás függvényében esetleg több alkalommal.	Tájékoztatás, informálás, lehetőség az őket érintő iskolai tevékenységekről, véleménynyilvánítás az iskolai dokumentumokról, programokról.

2.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

2.6.1. Általános feladatok

Pedagógiai-szakmai munkánk középpontjában a színvonalas, korszerű, a fenntartó, a szülők és a diákok elvárásainak megfelelő oktató-nevelő munka áll. Hisszük, hogy a professzionális

---

szaktudás mellett a pozitív pedagógus-modell, a személyes példamutatás, az empátia hozzájárul az eredményes szakmai munkához. A pedagógusok munkakörével összefüggésben a tantárgyfelosztás, a munkaterv, a munkaköri leírás, illetve a vezető megbízása alapján – az Nkt. 62.§ bekezdésében meghatározott kötelezettségeinek megfelelően - **munkaköri feladatként** ellátják mindazokat a feladatokat, melyek pedagógiai szakértelmet igényelnek.

Minden pedagógus **alapvető feladata** a rábízott tanulók nevelése, oktatása, melyben a tantárgyfelosztás szerint vesz részt, továbbá, munkaköri kötelessége az iskolai munka zavartalanságát, eredményességét, a pedagógiai programokban rögzített célok elérését biztosító feladatok teljesítése. A fentiekre a nevelőtestület minden tagját a kiadott törvény, a rendeletek, utasítások és az iskola valamennyi vezetője kötelezheti, illetve utasíthatja.

A pedagógusok feladatai

- A jogszabályokban, pedagógiai programban, szervezeti működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításban előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- A pedagógus kompetenciák által meghatározott szakmai tudás birtokában nevelni és oktatni a gyermekeket.
- A NAT, a kerettantervek, és a pedagógiai program alapelvei, értékei, cél- és feladatrendszerének maradéktalan betartása és teljesítése.
- Részt vesz az ünnepélyek és megemlékezések rendezésében, megszervezésében, az iskola hagyományainak ápolásában.
- Közreműködik az iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában.
- Részt vesz szaktárgyi és pedagógiai továbbképzéseken.
- Törekszik a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztésére, gondot fordít a gyengébbek felzárkóztatására, a differenciált foglalkoztatásra, tehetséggondozásra.
- A tantervek, tanmenetek elkészítése és végrehajtása.
- A tanügyi dokumentációit, a KRÉTA elektronikus naplót (osztálynapló, csoportnapló, foglalkozási napló) naprakészen, pontosan vezeti.
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli tevékenységekre.
- Motiválás, differenciálás, a tanórai aktivitás, tanulói cselekedtetésre épülő változatos tevékenységek alkalmazása.
- A feladatok önkéntes elvállalása és felelősségteljes végrehajtása, kivéve az iskola vezetői által meghatározott feladatokat (pl.: helyettesítés, ügyelet).
- A problémák nyílt megbeszélése történjen meg a megfelelő hangnemben tanulóval - szülővel - kollégával - vezetővel egyaránt.
- Az egészség, testi épség megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, azok elsajátításáról meggyőződik.
- A szükséges intézkedéseket megteszi, ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll.
- A tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos tevékenységeket megszervezi.

-
- A balesetek megelőzésével kapcsolatos ellenőrzési tevékenységeinek eleget tesz.
  - A tanulók iskolán kívüli rendezvényein, tanulmányi kirándulásokon a tanulók baleseteinek megelőzése érdekében a szükséges tennivalókat megteszi.
  - A védő- óvó előírásokat betartja és betartatja bomba- és tűzriadó esetén.
  - Gondoskodik az illetékes szervek értesítéséről, az intézmény gyors és szakszerű kiürítéséről.
  - Kulturált viselkedés, öltözködés, ünnepélyeken a közösség döntése által meghatározott öltözködés.

2.6.2. Osztályfőnöki feladatok

Az osztályfőnök elsődleges feladata az osztályközösség formálása, a csoportfolyamatok irányítása, az iskolai elvárások, követelmények befogadásának segítése. A tanulói aktivitás életkornak megfelelő fokozása mellett szervezi az osztály iskolai élethez kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységét, az iskolai célkitűzések megvalósításához, a programok lebonyolításához, a feladatok végrehajtásához szükséges információáramlást.

Koordinálja az osztályban tanítók nevelőmunkáját, fejlesztő tevékenységét, tehetséggondozását, hátránykompenzálását. Az osztályfőnököt az intézményvezető jelöli ki. Munkáját az általános iskola nevelési és oktatási terve, valamint az iskolai munkaterv alapján végzi.

Feladatai:

- Munkáját előre megtervezi, és ezt írásban (felső tagozat), tanmenetben rögzíti.
- Felelős vezetője az osztály közösségének. Feladata a tanulók személyiségének alapos, sokoldalú megismerése, differenciált fejlesztése, közösségi tevékenységük irányítása, öntevékenységük és önkormányzó képességük fejlesztése. Munkájában támaszkodik a diákönkormányzat vezetőségére, segíti és figyelemmel kíséri tevékenységüket.
- Együttműködik az osztályban tanító szaktanárokkal, foglalkozást vezetőikkel.
- Felelős osztálya rendjéért, tisztaságáért.
- Vezeti az osztálya osztályozó értekezleteit, és itt értékeli osztálya helyzetét, neveltségi szintjét, magatartását, tanulmányi helyzetét.
- A tanulók személyiségfejlesztése érdekében összehangolja az iskola és a család nevelőmunkáját, együttműködik a szülőkkel.
- A továbbtanulásra jelentkezést megelőzően segíti a pályaválasztási munkát.
- Fogadóórát a munkatervben meghatározott rendben tart.
- Figyelemmel kíséri, és havonta ellenőrzi a KRÉTA elektronikus naplóban rögzített jegyeket.
- A KRÉTA elektronikus napló felületen tájékoztatja a szülőket a tanuló magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről. Ellenőrzi, hogy a szülők ezeket az észrevételeit tudomásul vették-e.
- Elvégzi az ügyviteli, adminisztrációs teendőket, megírja az anyakönyveket, kitölti a bizonyítványokat. Felelős a KRÉTA elektronikus napló rendes és folyamatos

---

vezetéséért. A bejegyzéseket ellenőrzi, az igazolásokat összeszedi, az érdemjegyek számát figyelemmel kíséri.

- Gondoskodik a jutalmazások, büntetések bejegyzéséről, ill. bejegyeztetéséről.
- A tanulói házirendet, a balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályokat az első tanítási napon a tanulókkal, az első szülői értekezleten a szülőkkel ismerteti.
- Bomba- és tűzriadó esetén az intézményben elfogadott intézkedési rend alapján tevékenykedik.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel, és a szülői közösség vezetőjével és felelősökkel irányítja osztálya szülői közösségét.

2.7. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Iskolai oktató-nevelő munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Kiemelt feladatunknak tartjuk oktató-nevelő munkánk során:

- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek
  - a sajátos nevelési igényű;
  - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
  - a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

Különleges bánásmódot igénylő tanulók

2.7.1. A sajátos nevelési igényű gyermek

Alapelv:

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Cél:

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációja, iskolai pályafutásuk elősegítése a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált – oktatásuk során.

Feladat:

- a tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó –különbségek figyelembe vétele és tiszteletben tartása;
- a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás, speciális eljárások alkalmazása, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós;
- a kötelező pedagógiai és pszichológiai foglalkozásokon való részvétel biztosítása;
- helyi tantervek kialakítása a sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó irányelvek figyelembevételével;

-
- tanulókra vonatkozó egyéni fejlesztési tervek írása és alkalmazása az oktatás során.

2.7.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az iskolával kapcsolatos nehézségek inkább alkalmazkodási-, beilleszkedési problémák, mint tanulmányi jellegűek. Viszont a magatartási nehézségek később maguk után vonhatják a tanulási zavarokat.

Nehezen nevelhető gyermekek azok, akiknek magatartása nem megfelelő, jelentősen eltér az adott korban elvárható helyes magatartástól; az általánosan alkalmazott pedagógiai módszereket nem lehet náluk megfelelő hatékonysággal alkalmazni.

Alapelv:

Nem mondhatunk le egyetlen olyan tanulóról sem, aki nehezen nevelhető, mert a viselkedési zavar valójában "üzenet" a felnőttek számára az érzelmi élet, a társas kapcsolatok zavaráról.

Cél:

Azoknak az "átlagtól eltérő" gyermekek fejlődésének fokozott támogatása, akik többnyire önhibájukon kívül kerülnek olyan helyzetbe, hogy nem tudnak, vagy nem akarnak alkalmazkodni az adott közösségükhöz, ellenállnak a nevelői hatásoknak, akiknél beilleszkedési zavar áll fenn.

Leggyakoribb beilleszkedési, magatartási nehézségek:

- Agresszív magatartás: verekedés, erőszakosság, dac, stb.
- Regresszív-defenzív magatartás: szorongás, gátoltság, társas kapcsolat hiánya, passzivitás, stb.
- Erkölcsi problémák: hazudozás, lopás, csavargás, stb.
- Pszichés zavar: érdektelenség, tartósan rossz hangulat, önbizalomhiány, túlérzékenység, magányosság, stb.
- Előfordul azonban látszólag engedelmes, átlagos viselkedés vagy apró, jelentéktelennek tűnő megnyilvánulás is, ami felhívhatja figyelmünket a kedvezőtlen személyiségalkulás lehetőségére.

Feladat:

- Legfontosabb a primer prevenció: megelőzni a személyiség ilyen irányú alakulását.
- Kísérlet a kiváltó okok megszüntetésére, a problémák megoldására vagy legalábbis enyhítésére.
- Türelmes, szeretetteljes, a gyermek érdekeit figyelembe vevő nevelés és oktatás, a tanuló folyamatos biztatása.
- Segítő, higgadt, barátságos személyes odafordulás a tanuló felé.

-
- A pedagógus próbáljon jó metakommunikációs kapcsolatba kerülni a diákkal; érzelmileg teljes odafordulást biztosítson számára.
  - Pozitív példakép, modellkövetés lehetőségének biztosítása.
  - Alapvető erkölcsi normák, kapcsolatok megismertetése.
  - Kompetencia alapú oktatás.
  - Szakszerű, differenciált, sokszínű tevékenységrendszer, módszerek alkalmazása.
  - Olyan konkrét, teljesíthető feladat adása, mely segíti a kudarc elkerülését.
  - Az önbizalom növelése; helyes önismeret, önértékelés kialakítása, kommunikáció fejlesztése.
  - Párbeszéd a szülőkkel, állandó kapcsolat, szoros együttműködés velük, javaslat a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásainak igénybevételére.
  - Speciális szakember – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus – segítségének igénybevétele.
  - Szükség esetén a törvény által biztosított védő-óvó intézkedés kezdeményezése.

2.7.3. Kiemelten tehetséges tanulók

A tehetség – a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlással, céltudatos fejlesztéssel kibontakoztatott képesség – egy tevékenységben vagy tevékenység-komplexumban az átlagosnál magasabb teljesítményre tesz képessé. A tehetséget **tágabban értelmezzük**: nemcsak az intellektuális, hanem más területen (sport, képzőművészet, zene, kommunikáció, stb.) megmutatkozó adottságok fejlesztését, kibontakoztatását is segíteni kívánjuk.

Alapelv:

Minden „tehetségígéretnak” örülünk, kötelességünknek érezzük értékeik meglátását, kiművelését.

Cél:

Keresni, felismerni a tehetséges tanulót és őt a tőle elvárható maximális teljesítményre ösztönözni.

Feladat:

- Tehetségek (tehetségígéretek) azonosítása.
- A tanuló tehetségének fejlesztése.
- Alul teljesítő tehetséges gyermek motiváltságának serkentése.
- Tárgyi eszközök biztosítása, pl. szakkönyvek, PC-használat, Internet elérés.
- Szülőkkel kialakított párbeszéd az otthoni ambicionálás érdekében, tanácsadás.
- Tanórán differenciált foglalkoztatás, igényes feladatok elé állítás.
- Csoportbontás emelt szintű nyelvtanításhoz és a két tanítási nyelvű oktatáshoz.
- Tehetséggondozó szakkörök, foglalkozások működtetése tantárgyfelosztás szerint.
- Felkészítés tanulmányi és sportversenyekre egyéni foglalkozásokon, szakkörökön.
- Pályázatokra való felkészítés könyvtár- és Internet-használattal.
- Iskolánkkal tanulói jogviszonyban lévő élsportolók támogatása.

-
- Kiemelkedően tehetséges tanulók tehetséggondozó központba irányítása.
  - Tanulóinkat ösztönözzük a kiváló eredmények elérésére; e célt szolgálják az iskolai díjak:

„Az Év Tanulója”
„Az Év Angolosa”
„Az Év Sportolója”
„Irodalmi díj”
„Univerzum díj”
„Aranytoll díj”
„Aranykönyv díj”
„A Matematika tudora díj”

2.7.4. Hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

Alapelv:

Az esélyegyenlőség abban rejlik, hogy minden gyermek megkapja azt, ami az ő fejlődéséhez szükséges.

Cél:

A szociális hátrányokkal küzdő tanulók feltérképezése, problémáik megismerése, a különbségek enyhítése.

Feladat, eszközök:

- A tanuló érezze biztonságban magát az iskolában; legyen tudatában annak, hogy az intézmény és annak dolgozói minden tőlük telhetőt megtesznek érte.
- Értse meg, hogy iskolázottsága (informatikai- és nyelvtudása) majdan munkavállalási esélyeit fogja növelni.
- Tevékenységi formák:
  - felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése
  - 1-4. osztály: dyslexia prevenció; logopédiai szűrés és foglalkozás; fejlesztő foglalkozások; tantárgyi korrepetálások
  - 5-8. osztály: tantárgyi korrepetálások szükség, igény és lehetőség szerint
  - tehetséggondozó szakkörök
  - Motiválás arra, hogy vegye igénybe a délutáni tanulóköröket és egyéb iskola által ajánlott segítséget.
  - Vonzó délutáni iskolai programok szervezése: sportkörök, könyvtár, filmvetítés
- Pályaorientációs tevékenység:
  - 7-8. évfolyam osztályfőnöki órákon,
  - egyéni beszélgetés pályaválasztási felelőssel, tanácsadás formájában,
  - 8. évfolyamon továbbtanulással kapcsolatos szülői értekezlet,
  - tanulók rendszeres informálása (pályaválasztási faliújság); iskolalátogatás lehetővé tétele,

-
- kapcsolattartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Továbbtanulási és Pályaválasztási Tanácsadó Tagintézményével, szükség esetén állásfoglalás kérése.
  - Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségéről szülői értekezleten, fogadóórákon, családlátogatásokon.
  - Drog- és bűnmegelőzési programok, előadások szervezése.
  - Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése (pályázatok figyelése, részvétel azokon).
  - Kapcsolatfelvétel szakszolgáltató intézménnyel, áthelyező bizottsággal.
  - „A Bartók Iskoláért” Alapítvány lehetőségeihez mérten támogatja a rászoruló tanulók szabadidős tevékenységét.
  - A szociálisan rászoruló gyerekeket is ösztönözzük a kiváló eredmények elérésére; e célt szolgálják az iskolai díjak.

2.8. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelemi tevékenység tágabb értelemben kiterjed minden gyermekre, szűkebb értelemben a nehéz élethelyzetbe kerülő, vagy különböző fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küszködő gyermekek számára nyújt speciális segítséget. A hátrányos helyzetű tanulókon kívül a nehéz helyzetben lévő – szociális, egészségügyi, családi, személyiségbeli, egyéb okokból – gyermekek is segítségre szorulnak.

Iskolánkban nem jelentős a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók száma, azonban észrevehetően megnövekedett azoknak a családoknak a száma, ahol nem az anyagi szükségletek hiánya, hanem a rendezetlen családi helyzet miatt szorulnak a gyermekek segítségre, támogatásra.

Cél:

A veszélyeztető körülmények korai felismerése a minél hatékonyabb beavatkozás érdekében.

A hátrányos helyzet megelőzése, illetve a már kialakult helyzet kezelése. A feladatokat a Gyermekvédelmi törvénnyel összhangban végezzük.

Pedagógiai eljárások

- Egyéni bánásmód alkalmazása.
- Pedagógus és gyermek közötti érzelmi kapcsolat erősítése.
- Felvilágosító munka (prevenció); speciális témájú felkészítés.
- Gyermeki jogokkal kapcsolatos tájékoztatás.
- Szabadidős foglalkozások, pl. könyvtár, szakkörök, korrepetálások.
- Szünidős táborok (napközis tábor – térítéses).

Családdal való kapcsolat

- Családlátogatást végezhet: osztályfőnök, tanórán kívüli foglalkozást tartó nevelő a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával.

-
- Személyes beszélgetés.
  - Különlő szülők bevonása.
  - Szaktanárok éves fogadó órákon munkaterv alapján.
  - Szülői értekezlet.
  - Szülők bevonása iskolai programokba, azok szervezésébe.
  - Esetmegbeszélés: intézményvezető, osztályfőnök, Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa.

Szervezeti lépések az iskolában

- Tanulási problémával küszködő tanulónak egyéni, illetve fejlesztő foglalkozás biztosítása.
- Gyógyító szakszolgálathoz való irányítás (orvos, védőnő, pszichológus, családpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő, stb.).

Egyéb segítségnyújtás:

- Különböző anyagi támogatás igényléséhez tájékoztatás, javaslattevés.
- Országos és regionális pályázatokon való részvétel a tanulók megsegítésére.

Gyermekvédelmi hálózat igénybevétele

- Önkormányzat szociális osztálya.
- Gyámhivatal.
- Nevelési Tanácsadó (személyiségvizsgálat, szakvélemény).
- Gyermekjóléti Szolgálat (gondozásba vétel, családgondozás).
- Család- és gyermekjóléti központ iskolában tevékenykedő szociális segítője.
- Rendőrség (drogprogram, bűnmegelőzés).

Egyéb, nem operatív jellegű eljárások:

- Hátrányos helyzetű tanulók felderítése, nyilvántartása.
- Tanárok pedagógiai kultúrájának fejlesztése (továbbképzések, tanfolyamok).
- A KRÉTA elektronikus napló speciális vizsgálata a hátrányos helyzetű tanulóknál (hiányzások, tanulmányi eredmény illetve annak romlása).
- Segítségnyújtás új kollégáknak, új osztályfőnököknek a gyermekvédelmi munkában.
- Pályázatok figyelése.

2.8.1. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket az intézmény „*Esélyegyenlőségi, egyenlő bánásmód program*”-ja tartalmazza.

2.9. Teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jólét állapota. Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza. Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító

---

módszer gyűjtőfogalma, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Cél:

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, hiszen egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktató-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Az egészségfejlesztés főbb területei:

- az egészséges táplálkozás
- személyes higiénés szokások kialakítása
- az aktív testmozgás
- a betegségek megelőzése
- alkohol-és drog prevenció
- szexuális felvilágosítás
- balesetvédelmi-és elsősegélynyújtási ismeretek

Feladataink:

- lehetővé tenni az iskola tanulói számára az egészséges életvitel elsajátításának, az egészséges testi, lelki /mentálhigiénés/ fejlődés lehetőségeit;
- megfelelő szokásrend kialakításával hozzájárulni ahhoz, hogy a tanulóknál kialakuljon az egészséges, kulturált étkezési szokásrendszer, a kulturált mosdóhasználat;
- beláttatni a tanulókkal, hogy az egészség megőrzésében mindenkinek saját felelőssége van, példát adni és mutatni, valamint ösztönözni a tanulóinkat az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására;
- olyan személyi és tárgyi környezet fenntartása, amely segíti a pozitív beállítódások, szokások kialakulását;
- megismertetni a tanulókat a betegségek, balesetek elkerülésének, az egészség megőrzésének lehetőségeit;
- olyan ismeretek átadása, készségek, képességek, attitűd kialakítása, amelyek lehetővé teszik, hogy későbbi életükben egészséges életvitelt tudjanak kialakítani, az egészséget károsító szenvedélyek elutasítása megvalósulhasson.

Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink szinterei:

- tanítási órák
- tanórán kívüli iskolai/ osztály/csoport programok (étkeztetés, tanulószoba, napközi, szakkör, egy-egy speciális témával kapcsolatos ismeretterjesztő előadások, projektmunkák)
- iskolán kívüli tevékenységek (kirándulások, sportversenyek, múzeumlátogatások)

Az egészségnevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson és azon múlik, hogy mennyire sikerül a családokat az általunk képviselt értékek és követelmények mellé állítani.

2.10. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Célok:

- Beláttatni a tanulókkal, hogy
  - az elsősegély-nyújtásnak nagy jelentősége van,
  - annak elmulasztása súlyos egészségkárosodást is okozhat embertársainknál,
  - mindenki képes valamilyen módon segítségnyújtásra, viszont a szakszerűtlenül, rosszul végrehajtott beavatkozás ronthat a sérült állapotán.
- Az egyén felelősségét hangsúlyozni a segítségnyújtásnál.
- Alapvető ismeretek megszerzése a korosztálytól elvárható hatékony segítségnyújtáshoz. A segítségnyújtás elmulasztása bizonyos feltételek között bűncselekmény!

Rövid - és középtávú célok:

Az alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása, magabiztos fellépés kisebb sérülések esetében. Alapfokú újraélesztési ismeretek megszerzése.

Hosszú távú célok:

Fejlődjön a problémamegoldó, az együttműködő, a helyzetfelismerő, empátikus képességük, magabiztos legyen a fellépésük, pozitív irányban változzon az önértékelésük.

Feladatok

- Tudatosítani: a háztartási balesetek, sportbalesetek, játék során bekövetkező balesetek, közúti balesetek megelőzhetők a szabályok betartásával.
- Segélyhívás lépéseinek begyakorlása különböző szituációs helyzetekben:
  - ismerjék a mentő/tűzoltóság/rendőrség hívásának pontos és gyors menetét.
- Alapvető elsősegély-nyújtási tennivalók begyakorlása a korosztályának megfelelő szinten:
  - ismerjék fel a sérülés típusát,
  - tudják a sebellátás feladatait,
  - ismerjék fel az égési sérülés típusait (I. II. III. fokú égés),
  - tudják a csontsérülés típusait: repedés, törés (nyílt, fedett),
  - ízületi sérülések (zúzódás, rándulás, ficam),
  - ismerjék fel a vérzés típusait (hajszáleres, gyűjtőeres, ütőeres, belső),
  - ismerjék a nyomáspontok helyét és jelentőségét,
  - ájult sérültnél belső vérzésre utaló jeleknél tudják, hogy mit tilos és mit fontos cselekedniük.

Tevékenységek

- beszélgetés, vita, helyzetgyakorlatok,

-
- égési baleseteknél, áramütésnél, mérgezéseknél, sebesülésnél, töréseknél, ficamoknál alkalmazandó ellátás gyakorlása,
  - sebellátás: fertőtlenítés, fedőkötés,
  - égés-fagyás: hűtés, felmelegítés, borogatás szabályainak megismertetése,
  - stabil oldalfekvés kialakításának gyakorlása,
  - fedő- és nyomókötés felhelyezése,
  - feji sérülésnél belső vérzésre utaló jelek felsorolása.

A megvalósulás színterei

- Alsó tagozaton: a tanórák keretein belül.
- Felső tagozaton:
  - az 5-6. évfolyamokon: osztályfőnöki órák keretein belül,
  - a 7-8. évfolyamokon: biológiaórák keretein belül.

2.1.1. Az iskola környezetnevelési programja

Cél:

Környezettudatos magatartás, életvitel kialakítása:

- Képesség a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére.
- Képesség a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek vállalására és a jogok gyakorlására.
- Felelősségteljes, környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten.
- Közvetlen környezetünk értékeinek megőrzése, gyarapítása.

Feladat:

- A különböző tantárgyak ismeretanyagának összekapcsolása, a pedagógusok együttműködése a környezeti nevelés terén.
- Természettudományos gondolkodásmód fejlesztése.
- A fenntartható fejlődés érdekében a Földet fenyegető válságjelenségek okainak megismertetése.
- Személyes tapasztalatokkal, élmények átélésével az életkornak megfelelő ismeretek megszerzése, a kívánatos viselkedés és attitűd kialakítása.
- A megfelelő magatartásformák, az ehhez kapcsolódó tevékenységek bemutatása, gyakoroltatása tanulási és nevelési helyzetek alkalmával.

Környezeti nevelés tanórán

- Pontos ismeretek és fogalmak kialakítása a természetről, a természetes és az épített környezetről, lakóhelyünk nevezetességeiről.
- Az aktuális környezetvédelmi problémák és tennivalók megismertetése, a globális összefüggések megvilágítása.
- Ki kell alakítani tanulóinkban azokat a képességeket, melyekkel felelősségteljesen tudnak dönteni és cselekedni, illetve fel tudják mérni tevékenységük jelentőségét.

Tantárgyakba építve a megfelelő témaköröknél:

- Magyar nyelv és irodalom 1-4. osztály
- Környezetismeret 3-4. osztály
- Technika és tervezés 1-8. osztály
- Természettudomány 5-6. osztály
- Biológia, földrajz 7-8. osztály
- Fizika, kémia 7-8. osztály
- Hon- és népismeret 6. osztály
- Vizuális kultúra 1-8. osztály
- Osztályfőnöki 5-8. osztály
- Idegen nyelv (angol) 1-8. osztály

Tanórán kívüli környezeti nevelés

- A környezeti kérdéskörök integrálása különböző tantárgyi szakkörökhöz.
- Helyi, regionális, országos szintű pályázatokon, versenyeken, vetélkedőkön való részvételre ösztönzés, felkészítés. Könyvtárban található természetfilmek, folyóiratok használata a felkészüléshez
- Jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek szervezése.
- Egyéb tevékenységi formák.
  - Témahetek, projektek.
  - Újrahasznosítható anyagok gyűjtése.
  - Szelektív hulladékgyűjtés.
  - Környezetünk tisztántartása felelősi rendszer működtetésével.
  - Zöld felületek növelése, növényültetés.
  - Az osztálytermek igényes, gondos dekorálása növények, természetes anyagok felhasználásával.
  - Anyag- és energiatakarékosság.
  - Pl.: "fényszennyezés" kerülése, víztakarékosság, szükségtelen túlcsomagolás.

2.12. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos iskolai feladatok

A Nemzeti Alaptanterv értelmében a helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljai

- Fogyasztói kultúra fejlesztése.
- A tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása.

A fogyasztóvédelmi oktatás irányelvei

- Alapvető szükségletek kielégítéséhez való jog.
- A különbözőtermékek és szolgáltatások közötti választás joga.
- A megfontolt választáshoz szükséges tények ismerete.

-
- Jogos kifogások tisztességes rendezése.
  - Egészséges környezethez, élethez való jog.

A fogyasztóvédelmi nevelés tartalmi elemei

- Társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítése.
- Szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése.
- Vállalkozási, gazdálkodási, cselekvési kompetenciák fejlesztése.

Az iskolai programban a pszichológiai mozgatókra és a helyes értékrend kialakítására kell hangsúlyt fektetni. A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése.

Az állampolgári kompetenciák kialakításában kiemelt a jogait érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő fiatalok képzése.

A társadalmi kompetenciák fejlesztésében a vállalkozási ismeretek, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggései kapnak hangsúlyt.

Az értékek formálásában lényeges:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának megismertetése,
- az egyéni és a társadalmi jogok tiszteletben tartása,
- a természet értékeinek védelme.

Fontos, hogy nevelőmunkánk hatására javuljon a tanulóknak a fogyasztás során

- a tájékozódó képessége,
- a döntési helyzet felismerése,
- a döntésre való felkészülés.

Ismereteket kell kapniuk a tanulóknak a piac, a marketing és a reklám szerepéről, hogy alkalmasabbakká váljanak az e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

Szükséges, hogy a kritikus fogyasztói magatartás, az ökológiai fogyasztóvédelem, a környezettudatos fogyasztás, fenntartható fogyasztás, fogyasztói kultúra fejlesztése eredményeként értsék ezeket a fogalmakat, és saját életükre alkalmazzák.

A fogyasztóvédelmi nevelés-oktatás színterei

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba beépíthetők:

- matematika: üzleti számítások,
- földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások,
- biológia- egészségügy: egészséges élelmiszerek, egészséges táplálkozás,
- kémia: élelmiszerbiztonság, kozmetikumok, háztartási vegyszerek,
- fizika: mérés, mértékegységek, mérőeszközök, szabványok,
- történelem, társadalomismeret: EU fogyasztói jogok,
- magyar nyelv és irodalom: reklám,

-
- állampolgári ismeretek: a magyar fogyasztóvédelem jogszabályi háttere, a fogyasztók alapvető jogai.

Tanórán kívüli tevékenységek: vetélkedők, bemutatók.

Iskolán kívüli helyszínek: piaci séták, üzletek látogatása.

A fogyasztóvédelmi nevelés módszerei

A készségek fejlesztésével - kritikus gondolkodásmód, az egyéni és csoportos döntéshozatal, a problémamegoldás - járulhatunk hozzá döntően e nevelési terület sikeréhez.

- A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői.
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása).
- Érveléses technikai gyakorlatok a hatékony érdekérvényesítés elsajátítására.

---

3. AZ ISKOLA NEVELÉS-OKTATÁSI RENDJE

3.1. A képzés szakaszai

Iskolánk alapfokú nevelési-oktatási intézmény nyolc évfolyammal, a fenntartó engedélyétől függően évfolyamonként két vagy három osztállyal.

Az alapfokú képzés részei:

- Alsó tagozat: 1-4. évfolyam
- Felső tagozat: 5-8. évfolyam

A 2011/2012-es tanévben az első évfolyamtól kezdődően felmenő rendszerben bevezetésre került a magyar – angol két tanítási nyelvű képzés évfolyamonként egy vagy két osztállyal.

3.2. Felvétel, átvétel helyi szabályai

Iskolánk felvétellel, átvétellel kapcsolatos helyi szabályai a 2011. évi CXC. a nemzeti köznevelésről szóló törvénnyel összhangban készültek.

3.2.1. Belépés az első évfolyamba

Magyarországon minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni. Az Nkt. 45. § (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

Beiratkozás előtt az érdeklődő szülő iskolánkban tájékoztatást kap szervezett formában az iskola Pedagógiai Programjáról és a Házirendről; nyílt órát tekinthet meg a leendő elsős tanítóknál; a leendő elsős részt vehet az iskola nyilvános rendezvényein és a tanítók által szervezett játszótérházakon. Ezekről az iskola honlapján folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket.

A 2011. évi CXC. nemzeti köznevelésről szóló törvény 50. §. (6) bekezdése szerint az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, aki életvitelszerűen az általános iskola körzetében lakik. Az iskolák felvételi körzetét a területileg illetékes tankerületi központ határozza meg és teszi közzé.

Nkt. 51. § (1) bekezdés szerint, ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat. A további felvételi kérelmekről az intézmény pedagógiai programjában foglaltak szerint kell dönteni.

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról – a szakmai munkaközösség vagy a nevelőtestület véleményének kikérésével – az igazgató dönt.

3.2.2. Magasabb évfolyamba lépés feltételei

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel, ill. szövegesen értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal, ill. szövegesen minősíti.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor az E-Kréta elektronikus rendszeren keresztül, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló.

A követelmények elégtelen szinten való teljesítése

A20/2012. EMMI rendelet 64. § (7) bekezdése alapján javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

A 20/2012. EMMMI rendelet 77. § (1) bekezdése értelmében, ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

3.2.3. Átjárhatóság

- Biztosítjuk az átjárhatóságot az általános tantervű normál és emelt szintű nyelvi csoportok között. A tanuló teljesítménye alapján félévkor vagy év végén lehetőség van az általános tantervű normál nyelvi csoportból átkerülni az emelt szintűbe. Ennek feltétele: angol nyelv tantárgyból jeles osztályzat, sikeres írásbeli és szóbeli felmérés.
- Huzamosabb ideig (fél év) tartó gyenge teljesítmény esetén a szaktanár javasolhatja az emelt szintű nyelvi csoportból való átkerülést a normál tantervű nyelvi csoportba.

-
- Szülő kérésére a tanuló átkerülhet az emelt szintű nyelvi csoportból az általános tantervű normál nyelvi csoportba, két tanítási nyelvű képzés esetén a két tanítási nyelvű tagozatból az általános tantervű osztályba.
  - A két tanítási nyelvű programban sikeres különbözeti vizsga letétele esetén kapcsolódhat be a tanuló a két tanítási nyelvű képzésbe.
  - Huzamosabb ideig (fél év) tartó gyenge teljesítmény esetén a szaktanár javasolhatja a két tanítási nyelvű osztályból a normál tantervű nyelvi osztályba való átkerülést.

3.2.4. Más intézményből érkező tanuló átvétele

Az Nkt. 50. § (1) bekezdése szerint tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszálya, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

Belépés feltételei normál tantervű nyelvi osztályba:

- Eredményesen lezárt előző évfolyamot tanúsító bizonyítvány.
- A tanuló anyakönyvi kivonata, a szülő személyi igazolványa.
- Az iskola követelményrendszerének- Pedagógiai Program és Házirend- elfogadása.
- Külföldről érkező tanuló esetén a Nkt. 92.§ (9) bekezdés alapján.

Belépés feltételei emelt tantervű nyelvi csoportba:

- Az idegen nyelv emelt szintű ismerete teszt és szóbeli felmérés alapján.
- Jó tanulmányi eredmény.

Belépés feltételei két tanítási nyelvű osztályba:

- Az idegen nyelv emelt szintű ismerete különbözeti vizsga alapján, továbbá az adott évfolyamon, célnyelven tanított tantárgyak ismerete.
- Jó tanulmányi eredmény.

3.3. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai, diagnosztikus mérések

3.3.1. Szintfelmérő vizsga

A negyedik évfolyam végén a tanulók nyelvi készség szintfelmérő vizsgán vesznek részt. A vizsga megszervezéséért, lebonyolításáért, kiértékeléséért az angol nyelvi munkaközösség a felelős.

3.3.2. Különbözeti vizsga

Alsó- és felső tagozaton a két tanítási nyelvű osztályba történő átvételhez szervezett vizsga.

3.3.3. Osztályozóvizsga

Osztályozóvizsgát kell tennie a tanulónak a félévi- és/vagy a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

-
- a szülő/gondviselő kérelmére az Oktatási Hivatal egyéni munkarend szerint teljesíti tankötelezettségét,
  - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
  - 250 óránál többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
  - egy adott tantárgyból a mulasztása a tanítási órák 30%-át meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
  - a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Az osztályozóvizsga előírásai:

- Az osztályozóvizsgát 3 tagú bizottság előtt kell tenni.
- A bizottság tagjai: szaktanár, munkaközösség-vezető vagy osztályfőnök, intézményvezető, illetőleg intézményvezető-helyettes.
- Az osztályozóvizsgákat a tanítási év utolsó napjáig meg kell szervezni.
- Az osztályozóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.
- A sikertelen osztályozóvizsgát a tanuló a javítóvizsgán a továbbhaladás érdekében kijavíthatja.
- Jellegetől függően írásbeli, szóbeli, illetőleg gyakorlati részből áll.
- Az osztályzatot a bizottság állapítja meg.
- Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható

3.3.4. Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

- Az intézményvezető hozzájárulhat ahhoz, hogy a megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők.
- A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.
- A pótló vizsga előírásai megegyeznek az osztályozóvizsga előírásaival.

3.3.5. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet az a tanuló, aki a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, vagy az osztályozó vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik, ha a nevelőtestület engedélyezi.

-
- A javítóvizsga időpontját az igazgató jelöli ki az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban.
  - A szülőt írásban tájékoztatja az intézmény a tantervi követelményekről, kijelöli a megtanulandó tananyagot, időpontot biztosít a konzultációra.
  - Jellemzően írásbeli, szóbeli, illetve gyakorlati részből áll.
  - A javítóvizsga előírásai:
    - a javítóvizsga helye az iskola, ahonnan a tanulót javítóvizsgára utasították,
    - a javítóvizsga időpontjáról és helyéről a tanulót és a szülőt írásban kell értesíteni,
    - a javítóvizsgát 3 tagú bizottság előtt kell tenni,
    - a bizottság tagjai: szaktanár, osztályfőnök, igazgató, illetve igazgatóhelyettes,
    - a javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni,
    - a javítóvizsga eredményét az osztályfőnök adminisztrálja,
    - a javítóvizsga nem ismételhető,
    - sikertelennek minősül a vizsga, ha a vizsgázó nem jelenik meg.

A tanulmányok alatti vizsgák időpontját az intézményvezető jelöli ki, és erről a szülőket írásban tájékoztatja.

3.3.6. Diagnosztikai mérések

A két tanítási nyelvű képzés osztályaiban a 4. évfolyamtól, az általános tantervű képzés emelt szintű nyelvi csoportjaiban az 5. évfolyamtól a Nemzeti alaptantervben meghatározott, a KER nyelvi szinteknek megfelelő diagnosztikai méréseket végzünk.

3.3.7. A vizsgákhoz, mérésekhez szükséges segédeszközök

Az íróeszközökről a vizsgázók, a vizsgához szükséges segédeszközökről – körző, vonalzó, szögmérő, számológép, térkép, atlasz, szótár, sportszerekről és egyéb szaktantárgyi segédeszközökről – az iskola gondoskodik.

3.4. Délutáni / tanórán kívüli foglalkozások nevelési programja

Cél:

- Önálló személyiség fejlesztése.
- Kreativitás, aktivitás erősítése a tanulóban.
- Tanulási technikák elsajátíttatása.
- Önfelkészítés, felkészítés az életen át tartó tanulásra.
- Egészségnevelés.
- A sport megszerettetése.
- Együttműködésre képes, öntevékeny közösség formálása.
- Tehetség gondozás.

Feladat:

- A tanulók egészséges és biztonságos tanórán kívüli foglalkoztatása.

-
- A kulturált szabadidő eltöltéséhez szükséges hely, idő és eszközök biztosítása.
  - A gyermekek játékkultúrájának fejlesztése.
  - Az önálló tanulás feltételeinek megteremtése.
  - Tanulásirányítás a tanuló körökben:
    - Az egyéni tanulás megtervezése, a helyes időbeosztás kialakítása.
    - Tantárgyanként a helyes tanulási technikák elsajátítása.
    - Ellenőrzés, önellenőrzés.
    - A szükséges taneszközök helyes használata.
    - Önművelési igény felkeltése.
    - Önálló ismeretszerzési képesség kialakítása.
    - Tehetség gondozás.
    - Lemaradók felzárkóztatása, egyéni korrekció.
  - Személyiségfejlesztés megfelelő tevékenységközpontú nevelési eljárások, módszerek alkalmazásával:
    - Kulturális, esztétikai nevelés az iskolai és iskolán kívüli szabadidős tevékenységek által.
    - Olvasóvá nevelés, önművelés; könyv- és könyvtárhasználat.
    - Ének-zenei nevelés elsősorban a magyar népdalkincs megőrzésével (szakköri foglalkozások, néptánc, zenehallgatás, népi játékok, stb.).
    - Magyarságtudat kialakítása, erősítése.
    - Képzőművészeti nevelés kézműves tevékenység során, kiállítás, múzeumlátogatás alkalmával.
    - Kulturált játékszokások kialakítása.
    - Beszédfejlesztés, kommunikációtanítás dramatikus játékokkal, bábozással, színházlátogatással.
    - Illem tanítása (a társadalmi normák szerinti viselkedés, étkezés, közlekedés, megjelenés).
    - Pozitív értékrend elfogadása, erkölcsi nevelés.

Egészséges életmódra nevelés

- Az egészséges élethez szükséges szokásrendszer kialakítása.
- A sport megszerettetése (sportköri foglalkozások).
- Játékos, egészségfejlesztő testmozgás lehetőleg szabadban 45 perc időtartamban.
- Természetjárás, séta.
- Személyi higiénés szokások kialakítása.
- Kulturált étkezési szokások kialakítása.

Társas kapcsolatok fejlesztése, közösségi nevelés

- Helyes viselkedési, magatartási modellek, kívánatos és szükséges csoportnormák beépítése a tanulók magatartásába.
- Életkorhoz szabott követelmények megismertetése, értelmezése, alkalmaztatása.
- Önkiszolgáló tevékenység fejlesztése, az ezzel kapcsolatos felelősség kialakítása.

3.5. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái

3.5.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A tanulók jogait a Köznevelési törvény /2011.évi CXC. törv./ 45-46.§-a tartalmazza. Ezeknek a jogoknak a gyakorlását intézményünk biztosítja.

Az intézményben a törvényben szabályozott keretek szerint Diákönkormányzat működik. A Diákönkormányzat legfőbb feladata a diákjogok biztosítása.

A tanulói véleménynyilvánítás és tájékoztatás szinterei:

- Diákönkormányzat
- Iskolagyűlés

3.5.2. Együttműködés a szülőkkel

A szülők jogait és kötelességeit a Köznevelési törvény /2011.évi CXC. törv./ 72.§-a tartalmazza. Ezeknek a jogoknak a gyakorlását az intézményünk biztosítja.

Intézményünkben a törvényben szabályozott keretek szerint Szülői munkaközösség és Intézményi Tanács működik a Köznevelési törvény /2011.évi CXC. törv./ 73.§-a alapján.

A szülői szervezetek segítséget nyújtanak különböző iskolai rendezvények szervezésében, lebonyolításában, melyeket intézményünk az éves ütemtervében rögzít.

Szülői értekezletek

- Szülői értekeztet: a szülők tájékoztatásának legfontosabb fóruma, ahol a szülőket megismertetjük:
  - az iskola követelményrendszerével, házirendjével,
  - az osztály tanulmányi helyzetével,
  - a tanulók magatartásának, szorgalmának alakulásával,
  - az osztály közösségének alakulásával,
  - az iskola által szervezett tanórán kívüli foglalkozásokkal,
  - az osztály feladataival,
  - tanulmányi kirándulás megvalósításáról,
  - pályaválasztási lehetőségekről.

Szülői értekezletek fajtái:

- a) Rendszeres szülői értekeztet:
  - osztályszintű: évente két alkalommal történik: tanév elején, valamint az I. félév végén.
  - Feladata a szülők tájékoztatása:
    - gyermekük előmeneteléről,
    - az osztály aktuális problémáiról,
    - az osztályban, iskolában jelentkező feladatokról.

A szülői értekezleten az osztályfőnökön kívül a témától függően részt vehetnek az osztályban tanító szaktanárok is.

A szülők, a pedagógusok meghívása az osztályfőnök feladata.

b) Rendkívüli szülői értekezlet:

- ha az osztály helyzete, problémái, feladatai indokolják az intézményvezető rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze.
- Összehívásának oka lehet:
  - osztályprogram szervezése,
  - magatartási problémák,
  - tanulmányi problémák,
  - pedagógusokkal való konfliktus tisztázása, megoldása,
  - tanulók többségének a munkához való hozzáállása.

Nevelési, tanulási problémák esetén a feladatokat meg kell határozni.

c) Összevont szülői értekezlet

- Témája:
  - az egész iskolát,
  - egyes évfolyamot érintő kérdéskör.
- Az összevont szülői értekezletet az intézményvezető vagy helyettese vezeti.
- Jelen vannak a témában érdekelt osztályfőnökök, szaktanárok.

Fogadóórák:

Célja: a szülők egyéni tájékozódása, információ szerzése gyermekük előmeneteléről, magatartásáról, a róla alkotott véleményről.

A fogadóórák és szülői értekezletek időpontjáról az E-napló és a honlap útján tájékoztatjuk a szülőket. A fogadóórák és szülői értekezletek rendje az éves munkatervben szerepel.

Nyílt nap

Az iskola évente egy alkalommal lehetőséget biztosít a szülőknek, hogy részt vegyenek gyermekük tanítási óráján. A nyílt nap időpontja és időtartama az iskola munkatervében rögzített.

3.6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók érdekeinek képviseletére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját az e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra.

A Budapest XXII. Kerületi Bartók Béla Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Diákönkormányzata 3. osztálytól kezdve működteti diákképviseleti rendszerét.

Tagjai:

- az iskola minden tanulója
- nem rendes tagok: a DÖK-öt segítő nagykorú személyek
- az 1-2. osztályosokat is megilleti az érdekképviseleti és érdekérvényesítési jog, a bármely programján részt vehetnek, véleményüket, javaslataikat elmondhatják tanítóiknak és a DÖK tagjainak.

Nkt. 48. § (4) bekezdése szerint a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- c) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- d) a házirend elfogadása előtt.

Nkt. 48. § (5) bekezdése szerint az intézményi diákönkormányzat és az általános művelődési központban működő diákönkormányzat megalakulására, működésére, jogállására a diákönkormányzatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

20/2012. EMMI rendelet 120. § (2) bekezdése szerint a diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

A DÖK működését részletesen a DÖK SZMSZ határozza meg.

- A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá.
- Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével.
- Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő betérjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell.
- Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét – az Nkt. 48. § (4) bekezdésben meghatározottakon túl:

- a) a) a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- b) b) a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,

-
- c) c) a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
  - d) d) az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
  - e) e) az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
  - f) f) a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
  - g) g) az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben ki kell kérni.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót – ha jogszabály másképp nem rendelkezik – a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

A diákközgyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint.

A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

Budapest, 2020. augusztus 31.

Karakasev Éva
intézményvezető

HELYI TANTERV

Tartalom

1. ELVEK, CÉLOK A HELYI TANTERV ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNÁL	41
1.1. PEDAGÓGIAI ALAPELVEK	41
1.2. AZ ISKOLA ALAPVETŐ CÉLJAI.....	41
1.3. AZ ISKOLA LEGFONTOSABB FELADATAI	41
2. A NEVELŐ- ÉS OKTATÓMUNKA PEDAGÓGIAI SZAKASZAI	42
2.1. OLYAN ISKOLA SZERETNÉNK LENNI, ...	42
3. TANTÁRGYI RENDSZER.....	43
4. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV	44
4.1. FELMENŐ ÉS KIFUTÓ TANTERVEK EGYÜTTES ALKALMAZÁSA.....	44
4.2. ÓRASZÁMOK ÉVFOLYAMONKÉNT ÉS TANTÁRGYANKÉNT	44
5. A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TERHÉRE MEGVALÓSÍTOTT TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK.....	58
6. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE	59
6.1. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK.....	59
6.2. EGYÉB TANÍTÁSI ÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK	59
6.3. EGYÉB, NEM AZ ISKOLA ÁLTAL SZERVEZETT FOGLALKOZÁSOK DIÁKJAINK SZÁMÁRA	60
7. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	61
7.1. TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	61
7.2. EGYÉB TANESZKÖZÖK (MUNKAFÜZET, FELADATLAP) KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	61
7.3. A TANKÖNYVEK TÉRÍTÉSMENTES IGÉNYBEVÉTELE	62
8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	63
8.1. FŐ FELADATOK, ÉRTÉKEK	63
8.2. AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS SZAKASZAINAK FELADATAI.....	63
8.3. A FEJLESZTÉS TERÜLETEI – NEVELÉSI CÉLOK	65
8.4. EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS A NEVELÉSI-OKTATÁSI FOLYAMATBAN	70
8.5. AZ EREDMÉNYES TANULÁS SEGÍTÉSÉNEK ELVEI	70
8.6. KÉPESSÉGEKET KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉS	71
8.7. KULCSKOMPETENCIÁK	71
9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK PROGRAMJA	79
9.1. ÁLTALÁNOS ELVEK	79
9.2. CÉLOK.....	79
9.3. INTEGRÁLT NEVELÉS, OKTATÁS	80

9.4.	TANTÁRGYANKÉNTI FELADATOK	81
10.	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS MEGSZERVEZÉSE	89
11.	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK VÁLASZTÁSÁNAK SZABÁLYAI	90
11.1.	ETIKA.....	90
11.2.	HIT- ÉS ERKÖLCSTAN	90
12.	A TANULMÁNYI MUNKA ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK RENDSZERE.....	91
13.	AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK	95
14.	A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE...	96
14.1.	KÖVETELMÉNYEI	96
14.2.	FORMÁI.....	96
15.	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSE.....	97
16.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ÉS EDZETTSÉGÉNEK (FIZIKAI FITTSÉGÉNEK)	98
17.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	100
17.1.	EGÉSZSÉGNEVELÉS	100
17.2.	KÖRNYEZETI NEVELÉS	103
18.	A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	105
19.	AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK.....	106
20.	AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS	107
21.	BELÉPÉS AZ ELSŐ ÉVFOLYAMRA.....	109
22.	MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS, ÁTJÁRHATÓSÁG ÉS ÁTVÉTEL FELTÉTELEI.....	110
22.1.	MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	110
22.2.	ÁTJÁRHATÓSÁG	110
22.3.	MÁS INTÉZMÉNYBŐL ÉRKEZŐ TANULÓ ESETÉN.....	111
22.4.	VIZSGÁHOZ SZÜKSÉGES SEGÉDESZKÖZÖK	111
22.5.	TOVÁBBTANULÁS 8. ÉVFOLYAM UTÁN	111
23.	DOKUMENTUMOK ELÉRHETŐSÉGE, NYILVÁNOSSÁGA	112
24.	ELJÁRÁSREND	113

1. ELVEK, CÉLOK A HELYI TANTERV ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNÁL

1.1. Pedagógiai alapelvek

- a kulcskompetenciák fejlesztése
- az ismeretanyag megértése és alkalmazása, az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása
- saját, egyéni hatékony tanulási módszerek kialakítása
- szülőföldünk, hazánk kultúrájának, hagyományainak történelmi emlékeinek megismerése, megőrzése, tiszteletben tartása
- az európai és nemzetközi törekvések ismerete, más népekkel szembeni tolerancia
- a demokratikus magatartásformák kialakítása
- az egészséges életmód, egészségvédelem technikájának elsajátítása
- a környezetvédelem lehetőségeinek ismerete és gyakorlása
- tanulói aktivitásra épülő módszerek alkalmazása,
- az élet minden helyzetében rugalmasan alkalmazható készségek, képességek kialakítása, fejlesztése

1.2. Az iskola alapvető céljai

A legfontosabb pedagógiai elvek alapján iskolánk alapvető, átfogó célkitűzése az iskolai tevékenység valamennyi területén és szintjén a humanista hagyományokra épül.

Cél: a sokoldalú személyiség fejlesztése, az egészség és környezetvédelem fontosságának tudatosítása.

Az iskola nevelési- képzési sajátosságait a helyi igények és lehetőségek figyelembevételével alakítottuk ki. Az iskola pedagógiai koncepciója gyermekközpontú, mert legfőbb célunk az örök emberi értékek átadása, olyan képességek kialakítása, melyek megalapozzák a további sikeres, eredményes tanulmányokat, a felnőtté válás folyamatát és hosszú távra biztosít fejlődésképes, pozitív életszemléletet.

1.3. Az iskola legfontosabb feladatai

- az alapkészségek (olvasás, írás, számolás, beszéd-készség) elsajátíttatása
- érték közvetítés, személyiségfejlesztés
- problémamegoldó gondolkodás fejlesztése; információk értelmezése és feldolgozása
- a tanuláshoz szükséges pozitív attitűd kialakítása
- az indulási hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása
- egészséges életmódra, családi életre nevelés
- környezeti nevelés
- pályaorientáció

2. A NEVELŐ- ÉS OKTATÓMUNKA PEDAGÓGIAI SZAKASZAI

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik, és a nyolcadik évfolyam végéig tart. Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza két részre tagolódik, melyek a következők:

- az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó tagozat,
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

Feladatok:

2.1. Olyan iskola szeretnénk lenni,...

Együttműködés

A közösségfejlesztés színtere az iskola – tanórák, a tanórán kívüli egyéb foglalkozások, a diákönkormányzati munka, az ünnepélyek, megemlékezések, és a hagyományápoláshoz kapcsolódó programok – alappillére a jelenlegi iskolarendszerben az osztályközösség. A közösségformálás szempontjából kulcsszerepe van az osztályfőnöknek, továbbá fontos szerepet kapnak az osztályban tanító tanárok.

A közösségfejlesztés színtere az iskola – tanórák, a tanórán kívüli egyéb foglalkozások, a diákönkormányzati munka, az ünnepélyek, megemlékezések, és a hagyományápoláshoz kapcsolódó programok – alappillére a jelenlegi iskolarendszerben az osztályközösség. A közösségformálás szempontjából kulcsszerepe van az osztályfőnöknek, továbbá fontos szerepet kapnak az osztályban tanító tanárok.

3. TANTÁRGYI RENDSZER

1. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés, Etika/Hit- és erkölcsstan

2. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés, Etika/Hit- és erkölcsstan

3. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Környezetismeret, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Digitális kultúra, Testnevelés, Etika/Hit- és erkölcsstan

4. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Környezetismeret, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Digitális kultúra, Testnevelés, Etika/Hit- és erkölcsstan

5. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Történelem, Digitális Kultúra, Természettudomány, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés, Osztályfőnöki, Etika/Hit- és erkölcsstan, Országismeret / Célnyelvi civilizáció (két tanítási nyelvű képzés)

6. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Történelem, Digitális Kultúra, Természettudomány, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés, Osztályfőnöki, Etika/Hit- és erkölcsstan, Hon- és népismeret, Célnyelvi civilizáció (két tanítási nyelvű képzés)

7. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Történelem, Digitális kultúra, Fizika, Biológia, Kémia, Földrajz, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés, Osztályfőnöki, Etika/Hit- és erkölcsstan, Célnyelvi civilizáció (két tanítási nyelvű képzés)

8. évfolyam:

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Angol nyelv, Történelem, Digitális kultúra, Fizika, Biológia, Kémia, Földrajz, Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés, Osztályfőnöki, Etika/Hit- és erkölcsstan, Állampolgári ismeretek, Dráma és Színház, Célnyelvi civilizáció (két tanítási nyelvű képzés)

4. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV

Helyi Tantervünket az alábbi törvények, rendeletek, szabályozók figyelembevételével készítettük el:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- a Kormány 5/2020. (I.31.) Korm.rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 11/2012. (IV.4.) rendelet módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Tájékoztató a kerettantervek alkalmazásáról 2020
- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára 2020
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára 2020
- Irányelv és kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz 2020
- Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához 2020
- Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához 2020

A Technika és tervezés tantárgy esetében a Modul „B” kerettanterv alapján készült el a Helyi Tanterv.

4.1. Felmenő és kifutó tantervek együttes alkalmazása

A táblázat a 2020 szeptemberében bevezetésre kerülő felmenő rendszerű és a 2013 szeptemberében bevezetett kifutó rendszerű tantervek alkalmazását mutatja tanévenként és évfolyamonként:

	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
2020/2021.	ÚJ	RÉGI	RÉGI	RÉGI	ÚJ	RÉGI	RÉGI	RÉGI
2021/2022.	ÚJ	ÚJ	RÉGI	RÉGI	ÚJ	ÚJ	RÉGI	RÉGI
2022/2023.	ÚJ	ÚJ	ÚJ	RÉGI	ÚJ	ÚJ	ÚJ	RÉGI
2023/2024.	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ

ÚJ: Helyi tanterv 2020, azaz 2020 szeptemberében bevezetésre kerülő felmenő rendszerű tanterv;

RÉGI: Helyi Tanterv 2013, azaz 2013 szeptemberében bevezetett kifutó rendszerű tanterv (2016 augusztusában módosított).

4.2. Óraszámok évfolyamonként és tantárgyanként

4.2.1. Óraszámok évfolyamonként és tantárgyanként a 2013. évi (2016-ban módosított) Helyi Tanterv alapján

HELYI TANTERV 2013	1. osztály				2. osztály				3. osztály				4. osztály			
Tantárgy/évfolyam	Kötött óraszám	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	7	1,5	8,5	306	7	1	8	288	6	1	7	252	6	1	7	252
Matematika	4		4	144	4		4	144	4		4	144	4		4	144
Idegen nyelv		0,5	0,5	18		1	1	36		1,5	1,5	54	2	1	3	108
Erkölcstan	1		1	36	1		1	36	1		1	36	1		1	36
Környezetismeret	1		1	36	1		1	36	1	0,5	1,5	54	1	1	2	72
Ének-zene	2		2	72	2		2	72	2		2	72	2		2	72
Vizuális kultúra	2		2	72	2		2	72	2		2	72	2		2	72
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1	36	1		1	36	1		1	36	1		1	36
Testnevelés és sport	5		5	180	5		5	180	5		5	180	5		5	180
Összesen	23	2	25	900	23	2	25	900	22	3	25	900	24	3	27	972
Szabadon tervezhető keret	2				2				3				3			
Óraszám a szabadon választott kerettel	25				25				25				27			
Rendelkezésre álló órakeret	25				25				25				27			

HELYI TANTERV 2013	5. évfolyam				6. évfolyam				7. évfolyam				8. évfolyam			
	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	4		4	144	4		4	144	3	1	4	144	4		4	144
Idegen nyelvek (normál)	3		3	108	3		3	108	3		3	108	3		3	108
Idegen nyelvek (emelt)	3	2	5	180	3	2	5	180	3	2	5	180	3	2	5	180
Matematika	4		4	144	3	1	4	144	3		3	108	3	1	4	144
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		2	72	2		2	72	2		2	72	2		2	72
Erkölcstan	1		1	36	1		1	36	1		1	36	1		1	36
Természetismeret	2		2	72	2		2	72								
Biológia									1,5		1,5	54	1,5		1,5	54
Fizika									1,5		1,5	54	1,5		1,5	54
Kémia									1,5		1,5	54	1,5		1,5	54
Földrajz									1,5		1,5	54	1,5		1,5	54
Ének-zene	1		1	36	1		1	36	1		1	36	1		1	36
Vizuális kultúra	1		1	36	1		1	36	1		1	36	1		1	36
Hon- és népismeret	1		1	36												
Informatika					1		1	36	1		1	36	1		1	36
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1	36	1		1	36	1		1	36				
Testnevelés és sport	5		5	180	5		5	180	5		5	180	5		5	180
Osztályfőnöki	1		1	36	1		1	36	1		1	36	1		1	36

Összesen (normál)	26		26	936	25	1	26	936	28	1	29	1044	28	1	29	1044
HELYI TANTERV 2016/2017-től	5. évfolyam				6. évfolyam				7. évfolyam				8. évfolyam			
Tantárgy/évfolyam	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám	Kötött óraszám	Szabodon tervezhető	Heti óraszám	Éves óraszám
Összesen (emelt)	26	2	28	1008	25	3	28	1008	28	3	31	1116	28	3	31	1116
Szabodon tervezhető keret	2				3				3				3			
Rendelkezésre álló órakeret	28				28				31				31			

HELYI TANTERV 2013	A két tanítási nyelvű program óraszámjai (alsó tagozat)															
Tantárgy	1.évfolyam				2.évfolyam				3.évfolyam				4.évfolyam			
	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes
Magyar nyelv és irodalom	7			7	7			7	6	1		7	6	1		7
Idegennyelv		2	3	5		2	3	5		2	3	5	2	1	2	5
Matematika	4			4	4			4	4			4	4			4
Erkölcstan	1			1	1			1	1			1	1			1
Környezetismeret magyarul	1			1	1			1	1			1	1	0,5		1,5
angolul											0,5	0,5		0,5		0,5
Ének-zene magyarul	1			1	1			1	2			2	2			2
angolul	1			1	1			1				0				0
Vizuális kultúra	2			2	2			2	2			2	2			2
Technika, életvitel és gyakorlat angolul	1			1	1			1	1			1	1			1
Testnevelés és sport magyarul	4			4	4			4	4			4	4			4
angolul	1			1	1			1	1			1	1			1
KÖTÖTT ÖSSZES	23	2	3	28	23	2	3	28	22	3	3,5	28,5	24	3	2	29
Angol nyelven megtartott órák	8				8				7,5				7,5			

HELYI TANTERV 2013		A két tanítási nyelvű program óraszámjai (felső tagozat)														
Tantárgy	5. évfolyam				6. évfolyam				7. évfolyam				8. évfolyam			
	Kötelező óra	Szabadon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabadon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabadon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabadon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes
Magyar nyelv és irodalom	4			4	4			4	3	1		4	4			4
Idegennyelv	3	2		5	3	1	1	5	3	1	1	5	3	1	1	5
Matematika	4			4	3	1		4	3			3	3	1		4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2			2	2			2	2			2	2			2
Erkölcstan	1			1	1			1	1			1	1			1
Természetismeret magyarul	2			2	2			2								
angolul			1	1			1	1								
Biológia									1,5			1,5	1,5			1,5
Fizika									1,5			1,5	1,5			1,5
Kémia									1,5			1,5	1,5			1,5
Földrajz magyarul									0,5				0,5			0,5
angolul									1			1	1			1
Ének-zene	1			1	1			1	1			1	1			1
Vizuális kultúra	1			1	1			1	1			1	1			1
Hon és népismeret	1			1												
Informatika angolul	1			1	1			1	1			1	1			1
Technika, életvitel és gyakorlat	1			1	1			1	1			1				
Testnevelés és sport magyarul	5			5	5			5	5			5	5			5
angolul																

Osztályfőnöki	1			1	1			1	1			1	1			1
HELYI TANTERV 2013	A két tanítási nyelvű program óraszámjai (felső tagozat)															
Tantárgy	5. évfolyam				6. évfolyam				7. évfolyam				8. évfolyam			
	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Összes
Országismeret angolul			1	1			1	1			1	1			1	1
KÖTÖTT ÖSSZES	26	2	2	30	25	2	3	30	28	2	2	32	28	2	2	32
Angol nyelven megtartott órák	8				8				8				8			

4.2.2. Óraszámok évfolyamonként és tantárgyanként a 2020. évi Helyi Tanterv alapján

ÁLTALÁNOS TANTERVŰ KÉPZÉS 1-4. ÉVFOLYAM												
Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Heti óraszám	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Heti óraszám
Magyar nyelv és irodalom												
magyar nyelv és irodalom	7	1	8	7		7	5		5	5	1	6
Matematika												
matematika	4		4	4		4	4		4	4		4
Etika / hit- és erkölcsstan	1		1	1		1	1		1	1		1
Természettudomány és földrajz												
környezetismeret							1		1	1		1
Idegen nyelv												
angol normál		1	1		2	2		2	2	2	1	3
Művészetek												
énekezen	2		2	2		2	2		2	2		2
vizuális kultúra	2		2	2		2	2		2	1		1
Technológia												
technika és tervezés	1		1	1		1	1		1	1		1
digitális kultúra							1		1	1		1
Testnevelés és egészségfejlesztés												
testnevelés	5		5	5		5	5		5	5		5

Heti óraszám	22	2	24	22	2	24	22	2	24	23	2	25								
ÁLTALÁNOS TANTERVŰ KÉPZÉS 5-8. ÉVFOLYAM																				
	5. évfolyam				6. évfolyam				7. évfolyam				8. évfolyam							
Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Emelt szintű oktatás órakerete	Heti óraszám (normál)	Heti óraszám (emelt)	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Emelt szintű oktatás órakerete	Heti óraszám (normál)	Heti óraszám (emelt)	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Emelt szintű oktatás órakerete	Heti óraszám (normál)	Heti óraszám (emelt)	Kötött órakeret	Szabadon tervezhető	Emelt szintű oktatás órakerete	Heti óraszám (normál)	Heti óraszám (emelt)
Magyar nyelv és irodalom																				
magyar nyelv és irodalom	4	1		5	5	4	1		5	5	3	1		4	4	3	1		4	4
Matematika																				
matematika	4			4	4	4			4	4	3	1		4	3	3			3	3
Történelem és állampolgári ismeretek																				
történelem	2			2	2	2			2	2	2			2	2	2			2	2
állampolgári ismeretek																1			1	1
hon- és népismeret							1		1	1										
Etika / hit- és erkölcsstan	1			1	1	1			1	1	1			1	1	1			1	1
Természettudomány és földrajz																				
természettudomány	2			2	2	2			2	2	4									
kémia											1			1,5	1,5	2			1,5	1,5
fizika											1			1,5	1,5	2			1,5	1,5
biológia											2			1,5	1,5	1			1,5	1,5
földrajz											2			1,5	1,5	1			1,5	1,5
Idegen nyelv																				
angol normál	3			3		3			3		3			3		3			3	
angol emelt	3		2		5	3		2		5	3		2		5	3		2		5

Művészetek																				
éneke-zene	2			2	2	1			1	1	1			1	1	1			1	1
vizuális kultúra	1			1	1	1			1	1	1			1	1	1			1	1
dráma és színház																1			1	1
mozgóképkultúra és médiaismeret																				
Technológia																				
technika és tervezés	1			1	1	1			1	1	1			1	1					
digitális kultúra	1			1	1	1			1	1	1			1	1	1			1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés																				
testnevelés	5			5	5	5			5	5	5			5	5	5			5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1			1	1	1			1	1	1			1	1	1			1	1
Heti óraszám	27	1	2	28	30	26	2	2	28	30	28	2	2	30	32	28	2	2	30	32

KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ KÉPZÉS 1-4. ÉVFOLYAM – NAT 2020 alapján

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	1. évfolyam				2. évfolyam				3. évfolyam				4. évfolyam			
	Kötelező óra	Szabaddon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám	Kötelező óra	Szabaddon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám	Kötelező óra	Szabaddon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám	Kötelező óra	Szabaddon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám
Magyar nyelv és irodalom																
magyar nyelv és irodalom	7			7	7			7	5			5	5	0,5		5,5
Matematika																
matematika	4			4	4			4	4			4	4			4
Etika / hit- és erkölcsstan	1			1	1			1	1			1	1			1
Természettudomány és környezetismeret									1*			1	1	0,5		1,5*
Idegen nyelv																
angol nyelv		2	2	4		2	2	4		2	2	4	2	1	2	5
Művészetek																
ének-zene	2			2*	2			2*	2			2	2			2
vizuális kultúra	2			2	2			2	2			2	1			1
Technológia																
technika és tervezés	1			1*	1			1*	1			1*	1			1*
digitális kultúra									1			1*	1			1*
Testnevelés és egészségfejlesztés																
testnevelés	5			5*	5			5*	5			5*	5			5*
Heti óraszám	22	2	2	26	22	2	2	26	22	2	2	26	23	2	2	27

*= részben vagy teljes egészében célnyelven tanított tantárgy

KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ KÉPZÉS 5-8. ÉVFOLYAM – NAT 2020 alapján

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	5. évfolyam				6. évfolyam				7. évfolyam				8. évfolyam			
	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám	Kötelező óra	Szabodon tervezhető órakeret	Két tanítási nyelvű időkeret	Két tanítási nyelvű tagozat heti óraszám
Magyar nyelv és irodalom																
magyar nyelv és irodalom	4			4	4			4	3	0,5		3,5	3			3
Matematika																
matematika	4			4	4			4	3	0,5		3,5	3			3
Történelem és állampolgári ismeretek																
történelem	2			2	2			2	2			2	2			2
állampolgári ismeretek													1			1
hon- és népismeret						1		1								
Etika / hit- és erkölcsstan	1			1	1			1	1			1	1			1
Természettudomány és földrajz																
természettudomány	2			2*	2			2*								
kémia									1			1,5	2			1,5

fizika									1			1,5	2			1,5
biológia									2			1,5	1			1,5
földrajz									2			1,5*	1			1,5*
Idegen nyelv																
angol nyelv	3		2	5	3		2	5	3		2	5	3		2	5
Célnyelvi civilizáció		1		1*		1		1*		1		1*		1		1*
Művészetek																
éneke-zene	2			2	1			1	1			1	1			1
vizuális kultúra	1			1	1			1	1			1	1			1
dráma és színház														1		1
mozgóképkultúra és médiaismeret*																
Technológia																
technika és tervezés	1			1	1			1	1			1				
digitális kultúra	1			1*	1			1*	1			1*	1			1*
Testnevelés és egészségfejlesztés																
testnevelés	5			5*	5			5	5			5	5			5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1			1	1			1	1			1	1			1
Heti óraszám	27	1	2	30	26	2	2	30	28	2	2	32	28	2	2	32

*= részben vagy teljes egészében célnyelven tanított tantárgy

5. A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TERHÉRE MEGVALÓSÍTOTT TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK

A Kerettanterv tartalmazza a tantárgyi tanterveket, amelyek két évre szólnak. Ezeket a tematikus egységeket tanévekre lebontva építettük be helyi Tantervünkbe, továbbá a szabadon választható időkeret tananyag tartalmait is meghatározták a tanítók és a tanárok a tantervekben.

Intézményünkben a Kerettantervek által meghatározott szabadon tervezhető óraszámokat:

- a) egyrészt a Helyi Tantervek teljesítéséhez használjuk fel – növelve az adott tantárgy heti óraszámát –, így azok a tanulók kötelező óráinak minősülnek. Erről a szülőket a beiratkozáskor, tanulói átvételkor tájékoztatjuk, s ennek elfogadásáról írásban nyilatkoztatjuk.
- b) másrészt az adott tanterv képzésén belüli kötelező tantárgyakra fordítjuk. Erről a szülőket a beiratkozáskor, tanulói átvételkor tájékoztatjuk, s ennek elfogadásáról írásban nyilatkoztatjuk.

A kötelező és szabadon tervezhető/kötelezően választandó tanórai foglalkozások megnevezését, óraszámait a Helyi Tanterv 4.2. pontja részletesen tartalmazza.

6. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

Az iskola - a tanórai foglalkozások mellett a tanulók érdeklődése, igényei, szükségletei, valamint az intézmény lehetőségeinek figyelembevételével tanórán kívüli egyéb foglalkozásokat szervez. A foglalkozások helyét és időtartamát az intézményvezető és helyettesei rögzítik az órarendben, e-naplóban terembeosztással együtt. A foglalkozásokról a KRÉTA elektronikus naplóját kell vezetni.

A tanórán kívüli foglalkozásokat legalább 16.00 óráig szervezzük a jogszabályokban előírtaknak megfelelően.

6.1. Tanórán kívüli foglalkozások

- tanulószoba, napközi
- szakkörök,
- énekkar,
- korrepetálások,
- fejlesztő foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- csoportos szabadidős foglalkozások (közösségi játékok, kézművesség, kulturális foglalkozások, sport stb.),
- iskolai sportkör
- választott sportkör a mindennapos testnevelés megvalósítására (Nkt. 27.§ (11))
- gyógytestnevelés.

A választott tanórán kívüli foglalkozás (pl. énekkar, szakkör) esetén annak látogatása egész tanévre kötelező. Felmentést tanév közben a szülő írásbeli indoklása alapján az intézményvezető adhat.

Kötelező tanórán kívüli foglalkozásokról (pl. sportkör – mindennapos testnevelés) csak a jogszabályokban meghatározott esetekben adhat felmentést az intézményvezető.

6.2. Egyéb tanítási órán kívüli foglalkozások

- A versenyeken (szaktárgyi, művészeti, sport) való részvétel a diákjaink képességeinek kialakítását és fejlesztését célozza. A tanulók intézményi, kerületi, városi és országos meghirdetésű, valamint egyéb szervezetek, egyesületek (MATEGYE Alapítvány, Mozaik Kiadó, TITOK stb.) által szervezett egyéni, csoportos és levelezős versenyeken vehetnek részt szaktanári felkészítést igénybe véve. A tanulók versenyeredményeikért az iskolában jutalmat, dicséretet kaphatnak.
- Tanulóink szervezett formában (tanórán), illetve egyénileg is használhatják a könyvtárat, igénybe vehetik szolgáltatásait saját szabályzata alapján.

- Kulturális rendezvényeken (színház-, mozi-, múzeumlátogatás) való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülők fedezik.
- Szervezett külföldi utazások révén a tanulók jobban elmélyülhetnek a tanult idegen nyelvekben, megismerhetik az adott országban élő embereket. Ezek során közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek Európa országairól és oktatási intézményekről. Külföldi utazások az intézményvezető engedélyével és pedagógus vezetésével a szülők anyagi hozzájárulásával szervezhetők.
- A tanulmányi kirándulás az iskolai élet, a közösségek kialakításának és fejlődésének szerves, pótolhatatlan része. Ezért az iskola mindent megtesz a kirándulások igényes és egyben olcsó megszervezése és problémamentes lebonyolítása érdekében. Tanulmányi kirándulás a tanulók szüleinek beleegyezésével és anyagi hozzájárulásával szervezhető.

6.3. Egyéb, nem az iskola által szervezett foglalkozások diákjaink számára

Néptánc, zene- és képzőművészeti oktatás

A Nádasy Kálmán Művészeti és Általános Iskola egyes tanszakainak foglalkozásaihoz helyet adunk intézményünkben, így a művészeti tanszakokra beiratkozott növendékeink helyben tudják igénybe venni a Nádasy iskola szolgáltatásait.

Sportegyesületi edzések

Igény szerint kerületi sportegyesületek (kosárlabda, kézilabda, labdarúgás) foglalkozásaihoz helyet adunk intézményünkben, így egyesületi tagsággal rendelkező tanulóink helyben tudják igénybe venni a sportklubok szolgáltatásait.

7. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A tankönyvek beszerzése, kiválasztása a jogszabályi keretek között történik.

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok olyan tankönyvet, munkafüzetet, térképet használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

7.1. Tankönyvek kiválasztásának elvei

- a tankönyvek, tanulmányi segédletek alkalmazkodjanak a tanuló életkori sajátosságaihoz
- legyen alkalmas a helyi tantervben megfogalmazott célok és feladatok megvalósítására
- a tankönyvhöz álljon rendelkezésre segédanyag (munkafüzet, témazáró feladatlapok, tesztek stb.)
- azonos típusú tankönyvcsalád tanítása felmenő rendszerben megvalósulhasson
- korszerű, a legújabb kutatási eredményeket is magába foglaló információkat tartalmazzon
- kivitelezésében legyen tartós, esztétikus, gazdagon illusztrált
- szerkesztésében legyen logikus, áttekinthető
- a tankönyvek összömege feleljen meg a törvényi előírásoknak

7.2. Egyéb taneszközök (munkafüzet, feladatlap) kiválasztásának elvei

- kapcsolódjanak a tananyaghoz, illetve a választott tankönyvhöz;
- feleljen meg esztétikumban, használhatóságban az életkori sajátosságoknak;
- biztosítsa a problémafelvetésből kiinduló anyagfeldolgozást, az önálló ismeretszerzést, a felfedezés örömet, a tanult ismeretek alkalmazását;
- segítse a képességfejlesztést, a készségek kialakítását, a tiszta fogalmak kiépítését, a problémák megjelenítését;
- motiválja a gyerekeket kiegészítő ismeretek szerzésére;
- legyen korszerű, kövesse a változásokat;
- lehetőleg több tantárgyban is, illetve egy tantárgyon belül több témakörben is felhasználható legyen.

A kötelezően előírt tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában) a honlapunkon tájékoztatjuk. Mindezek beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

7.3.A tankönyvek térítésmentes igénybevétele

A Nkt. 46.§ (5) bekezdése alapján 1-8. évfolyamig az állam biztosítja, hogy a tanuló számára a tankönyvek térítésmentesen álljanak rendelkezésre.

Az ingyenes tankönyvek tartós tankönyveknek minősülnek, az iskolai könyvtár tulajdonát képezik, melyeket éves használatra kölcsönöznek a tanulók, a tanév végén ezeket mindenki – az első és a második évfolyam kivételével – köteles a könyvtár számára visszaszolgáltatni.

Két tanítási nyelvű képzés:

A két tanítási nyelvű osztályok tanulói által használt két tannyelvű jegyzetek költségei a gyermek iskolába íratásakor tett beleegyező nyilatkozat alapján a szülőt terhelik.

8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK

8.1.Fő feladatok, értékek

A tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Cél, hogy a családdal együttműködve neveljünk, az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránti elköteleződést erősítsük, fejlesszük a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal elősegítjük, hogy a tanuló

- a haza felelős polgára legyen;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítéliképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Figyelmet fordítunk az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget. Erősítjük az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítséggel, a szülői vélemények, javaslatok befogadásával és hasznosításával ezért iskolánkban megteremtjük azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

8.2.Az alapfokú nevelés szakaszainak feladatai

8.2.1. Az 1-4. évfolyam feladatai

Az alsó tagozat első két évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán erőteljesebbé - a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá - válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nemzeti alaptanterv feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a Nemzeti alaptanterv fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

Az alapfokú nevelés-oktatás alsó tagozatos szakasza:

- Az iskolába lépő kisgyermekben óvja és tovább fejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.

- Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket.
- Szokásokat alakít ki.
- Magatartási normákat, szabályokat közvetít.
- Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat.
- A gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését.
- Támogatja az egyéni képességek kibontakozását.
- Segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.
- Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.
- Fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot.
- Megalapozza a reális önértékelést.
- Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít.
- A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja.

8.2.2. Az 5-8. évfolyam feladatai

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza:

- Szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját.
- A tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődését, fejlesztését állítja a középpontba.
- Együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat.
- Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra.
- Fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket.

- Előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátítására.
- Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését.

8.3.A fejlesztés területei – nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok a teljes iskolai nevelési-oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg, így áthatják e pedagógiai folyamatok egészét. E területek – összhangban a kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végre hajtása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Az erkölcsi nevelés

Alapvető cél a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés további célja, hogy segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az iskolai közösségünk élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelműtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz további életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Cél, hogy tanulóink ismerjék meg nemzetünk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek (írók, költők, tudósok, művészek) munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Cselekvő állampolgári magatartásra nevelünk a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság biztosításával. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Ennek keretében erősítjük a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodást, az elemzőképeséget és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatjuk.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret fejlesztése érdekében elősegítjük a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását. Hozzásegítjük tanulóinkat, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátia fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A családi életre nevelés területén a tanulók erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában veszünk részt. A harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése, a családi életre történő felkészítés és a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelése területein nyújtunk segítséget.

A testi és lelki egészségre nevelés

Ösztönözzük a tanulóinkat a helyes táplálkozásra, a mozgásra, az egészséges testi és lelki állapot megélésére. Megtanítjuk őket lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Felkészítjük tanulóinkat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiváljuk és segítjük a tanulóinkat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Célunk a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítőkész magatartás kialakítása tanulóinkban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét, ezáltal fejlesztjük az együttérzésüket, együttműködési készségüket, problémamegoldó képességüket.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Megismertetjük az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használatát. Célunk a természet és a környezetük ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás kialakítása tanulóinkban. Tanulóinkat felkészítjük a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelezettségek és jogok gyakorlására.

Törekszünk arra, hogy a tanulók bekapcsolódjanak közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A tanulók életkorához igazodva és a lehetőségeinkhez képest átfogó képet nyújtunk a munka világáról. Ennek érdekében olyan tevékenységeket biztosítunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, valamint képessé válnak arra, hogy megtegyék a pályaválasztáshoz szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejlesztjük bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Célunk, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Igyekszünk biztosítani a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok megismertetését.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos tömegkommunikációs eszközök nyelvét. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést tantárgya iránt, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával kapcsolatban. Megtanítjuk, hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban. Olyan tudást alakítunk ki, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;

- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretekben folyó egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

Kiemelt fejlesztési feladatok tantárgyanként

	Erkölcsei nevelés	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	Állampolgárságra, demokráciára nevelés	Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése	Családi életre nevelés	Testi és lelki egészségre nevelés	Felelősségvállalás másokért	Fenntarthatóság, környezettudatosság	Pályaorientáció	Gazdasági és pénzügyi nevelés	Médiatudatosságra nevelés	A tanulás tanítása
Magyar nyelv- és irodalom	x	x	x	x	x	x	x		x		x	x
Történelem	x	x	x	x			x	x	x	x		x
Idegen nyelv	x			x	x			x	x	x	x	x
Matematika	x			x					x	x		x
Digitális kultúra	x			x					x	x	x	x
Környezetismeret/ Természettudomány	x	x		x		x		x	x	x		x
Fizika	x			x					x			x
Biológia	x			x	x	x	x	x	x			x
Kémia	x			x				x	x			x
Földrajz	x	x		x				x	x	x		x
Ének-zene	x	x		x		x			x			x
Vizuális kultúra	x	x		x		x			x		x	x
Hon- és népism.	x	x	x	x	x				x			x
Technika és tervezés	x	x		x				x	x			x
Testnevelés	x			x		x	x		x			x
Osztályfőnöki	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dráma és színház												
Etika/ Hit- és erkölcsstan	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Célnyelvi civilizáció	x	x	x			x		x	x	x	x	x

8.4. Egységesség és differenciálás a nevelési-oktatási folyamatban

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

8.5. Az eredményes tanulás segítésének elvei

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása az 1–4. évfolyamon;
- a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;

- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása;
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

8.6. Képességeket kibontakoztató felkészítés

A képességeket kibontakoztató felkészítés a személyiséget fejlesztő pedagógiai munkával és a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyeinek növeléséhez.

8.7. Kulcskompetenciák

8.7.1. Kulcskompetenciák az 1-4. évfolyamon

A tanulás kompetenciái

A tanulási kompetenciák fejlesztésének feladata azoknak a tanulási módszereknek és azoknak a viszonyulás formáknak a megtanítása, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak.

Ezek által:

- A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni.
- A tanulás iránti attitűdje pozitívan fejlődik.
- Motivált a kitűzött célok elérésében.
- Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi.
- Képes kisebb segítséggel vagy anélkül házi feladatai elvégzésére.

Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelvi készségek és képességek, kompetenciák valamennyi tanulási területen meghatározzák a tanuló későbbi előmenetelét. A tanulási terület legfontosabb tanulási eredménye az olvasás és az írás, mint alaptermés elsajátítása, valamint a szövegértéshez szükséges alapkészségek, kompetenciák kialakítása. A kisgyermekkorban idegen nyelvi fejlesztés legfontosabb céljai közé a kedvező nyelvtanulási attitűd kialakítása, illetve a motiváció megteremtése és fenntartása tartozik. A nyelvtanulás első szakaszában a gyermek megismerkedik az idegen nyelvek létezésével, a nyelvtudás fontosságával, és bepillantást nyer a célnyelvi kultúrákba.

Ezáltal:

- A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre.
- Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot.

- Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát.
- Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására.
- Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.
- A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés.
- Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására.
- Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

Digitális kompetencia

A digitális kultúra tantárgy tanulásának keretében az életkori sajátosságokhoz illeszkedő, tevékenység- és cselekvésközpontú alkalmazás kerül előtérbe. E szakasz elsődleges feladata az attitűdformálás és a képességfejlesztés. A tanuló olyan tapasztalatokhoz jut ezen a területen, melyek a 8–10 éves életkorban releváns digitális környezetre, a felmerülő, digitális eszközökkel megoldható problémákra adnak valós, kézzelfogható példákat.

- Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés.
- Megismeri a digitális technológia alapjait.
- Megismeri az elektronikus kommunikáció etikettjét.
- Kialakul a digitális világhoz való helyes attitűdje.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A kisiskolások gondolkodása konkrétumokhoz kötött. A tanuló matematikai tartalmú tevékenységei során alakulnak az ismeretei és formálódik a gondolkodása. A matematika tanulásának alapvető módszere a valóságon alapuló, személyes, cselekvő tapasztalatszerzés, amely a különböző érzékszervek bevonásával, mozgással, valamint szemléletükben és matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, játékokkal valósul meg.

Ezáltal:

- A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni.
- El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni.
- Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során.
- Tudja az életkori sajátosságainak megfelelő információkat rendszerezni.
- El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét.
- Felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.
- Képesé válik egyszerű törvényszerűségek meglátására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Ezen kompetenciák fejlesztése érdekében fontos olyan nevelési-oktatási módszerek kiválasztása, amelyek figyelembe veszik a gyermekek fejlődési sajátosságait, az egyének

közötti különbségeket, fejlettségi szinteket. Emellett alapvető feltétel olyan nyitott társas tanulási környezet kialakítása, amelyben minden tanuló úgy érzi, meghallgatják őt és értékesnek tekintik aktivitását.

Ezáltal:

- Fejlődik a tanuló önállósága, magabiztossága.
- Felelősséget vállal tetteiért.
- Kialakul a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük.
- Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.
- Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait.
- Fejlődik emocionális érzékenysége.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a mindennapos művészeti nevelés terén a vizuális kultúra, a technika és tervezés, ének-zene és a magyar nyelv és irodalom tantárgyaiban, valamint a szakköri és az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával.

A vizuális kultúra tantárgy legfontosabb feladata az örömteli alkotótevékenység és alkotókedv fenntartása, valamint a vizuális műveltség nyitott szemléletű megalapozása.

A technika és tervezés tantárgy aktív gyakorlati feladatainak elvégzése során építünk az óvodában megszerzett tudásra (tárgyalkotás, kézműves tevékenységek).

Az ének-zenei nevelés terén figyelembe vesszük a tanuló életkori sajátosságait, aktív zenei tevékenységek során (mint a közös éneklés, zenélés, alkotás és zenés tematikus projektekben való részvétel) segítjük a művészeti élmény elmélyülését.

A kulturális tudatosság kompetenciái az alsó tagozaton a történelmi, népi tárgyú olvasmányok, énekek illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapok nyomán keletkező tudása terén jelenik meg.

Ezáltal:

- A tanuló fogékonnyá válik a különböző művészeti irányzatok iránt.
- Élményekkel gyarapodik a befogadó tevékenységek során.
- Alkotótevékenységein keresztül fejlődik finom-motorikája.
- Önálló produktumok létrehozásával fejlődik képzelőereje.
- Megismeri szűkebb környezete kulturális sajátosságait, hagyományait.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése megjelenik az idegen nyelvek, a digitális kultúra, technika és tervezés tantárgyak keretében az életkori sajátosságokhoz igazodva.

Az angol nyelv tantárgy tanulása

- elősegíti a körülöttünk lévő világ megismerését,
- hozzájárul a tanuló jövőbeni munkavállalói kompetenciáinak sokrétű fejlesztéséhez.

A digitális kultúra tantárgy keretében

- használja az infokommunikációs eszközöket,
- ismereteket szerez az IKT-eszközök szerepéről, innovációs lehetőségeiről és veszélyeiről is.

A technika és tervezés tantárgy tananyaga

- elősegíti, hogy a tanuló tájékozott fogyasztóvá váljon.

8.7.2. Kulcskompetenciák az 5-8. évfolyamon

A tanulás kompetenciái:

A tanulási kompetenciák fejlesztése azoknak a tanulási módszereknek és azoknak a viszonyulási formáknak a további elmélyítése, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanuló mélyebb ismereteket szerez a tanulást segítő technikákról, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését.

Ezáltal:

- Megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes.
- Képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze.
- Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására.
- Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson.
- Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.
- Megfelelő alapokkal rendelkezik az önművelés fejlesztéséhez.

Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A felső tagozaton a kommunikációs kompetenciák fejlesztése szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. Az irodalmi ismeretek elsősorban az olvasás öröméhez, az irodalmi művek befogadásához vezető utakat mutatják meg, előkészítve ezzel az irodalmi művek több nézőpontú értelmezését. Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják. Az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése terén a korosztály sajátosságainak megfelelően a beszédértés és a beszédképesség, valamint az interakció komplex fejlesztésén van a hangsúly. A nyelvi tartalmak minden esetben szövegkörnyezetbe ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során kerülnek feldolgozásra.

Ezáltal:

- A tanuló képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerinti megfogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására.
- Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással.

- Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére.
- Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban.
- Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra.
- Elsajátítja a jegyzetelés alapjait.
- Képes rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére.
- Képes egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.
- A tanuló felfedezi, megéri és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást.
- A beszédkészség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is.
- Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján.
- Megéri és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése.

Digitális kompetencia

A digitális kultúra keretében a tanulás és tanítás egyik feladata a tanuló eltérő informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteinek rendszerezése, kiegészítése. A tanuló a digitális kompetenciák és a problémamegoldás képességének fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával, problémaorientált feladatmegoldási módszereket sajátít el.

Ezáltal:

- A tanuló képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben.
- Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóbban képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is.
- A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóbban képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat.
- Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére.
- Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, és kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözzük az egyszerű

problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére.

Ezáltal:

- A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára.
- Felismeri az egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására.
- Fejlődik a matematikai kommunikációs készsége.
- Képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére.
- Képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.
- Már képes felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait.
- Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az 5-8. évfolyam életkori sajátosságaiból adódó kompetenciák elemei között megtalálható a személy önismerete, saját magával szembeni elvárásai, az ezeket meghatározó önbizalom, a pozitív szemléletmód, a másokkal szembeni viselkedés, például a tolerancia, a fejlett kommunikáció. Mindezek megvalósulása érdekében az egyénnek reális képet kell kialakítania önmagáról és környezetéről, felelősségteljes, környezettudatos magatartást kell gyakorolnia, valamint el kell sajátítania mindazon készségeket, amelyek lehetővé teszik a kisebb-nagyobb csoportok hatékony és harmonikus együttműködését.

Ezáltal:

- A tanuló önismerete folyamatosan alakul, szélesebbé válik.
- Kompromisszumkészsége fejlődik.
- Képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben.
- Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat.
- Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését.
- Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat.
- Nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget.
- A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzetéhez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az 5-8. évfolyamokon a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés kompetenciái megjelennek a mindennapos művészeti nevelés terén a vizuális kultúra, a technika és tervezés, az ének-zene tantárgyaiban, valamint a szakköri és az iskola délutáni foglalkozásainak kereteiben. A tanuló képes.

A kreativitás elemeinek fejlesztéséhez a tanuló

- érdeklődését felkeltjük korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények biztosításával,
- örömteli alkotótevékenységét segítjük,
- művészeti kísérletező kedvét bátorítjuk,
- személyiségét különböző önkifejezési formák lehetőségének biztosításával gazdagítjuk,
- intellektuális és az emocionális fejlesztésének egyensúlyára törekszünk.

A történelem és a hon- és népismeret tantárgyak a kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztésével hozzájárulnak:

- a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezéséhez,
- magyar nemzeti értékeket tisztelő és őrző, egyben európai műveltségű, kreatív, önállóan gondolkodó ember személyiség kialakításához.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése megjelenik az idegen nyelvek, az állampolgári ismeretek, a digitális kultúra, technológia és tervezés tantárgyak keretében.

Az angol nyelv tantárgy tanulása

- elősegíti a körülöttünk lévő világ múltjának, jelenének és jövőjének megismerését.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása során a tanuló

- tudatosan készül későbbi munkavállalói szerepére,
- megismeri a munka világát érintő alapvető jogi szabályozást,
- tájékozódik a munkaerő-piaci szerepekről.

A digitális kultúra tantárgy keretében a tanuló

- használja az infokommunikációs eszközöket, lehetőségeket, tisztában van azok szerepével, innovációs potenciáljával és veszélyeivel is.

A technika és tervezés tantárgy lehetővé teszi, hogy a tanuló

- tájékozott, tudatos fogyasztóvá váljon,
- mérlegelni tudja a termékeknek és szolgáltatásoknak az életminőségre gyakorolt hatásait.

Mindezek hozzásegítik, hogy

- Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit.
- Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal.

- Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában.

9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK PROGRAMJA

A Budapest XXII. Kerületi Bartók Béla Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola köznevelési feladatként Alapító okirata (szakmai alapidokumentum) szerinti sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatását is ellátja.

Helyi tantervünk elkészítésénél a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók részeként kiadott „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve”-t is figyelembe vettük.

Pedagógiai Programunkban alapelveként jelenik meg, hogy a fogyatékos gyermek minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságokkal rendelkezik, hogy ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él. Ezért felnőtté válásukhoz biztosítjuk iskolai kereteinken belül az elsajátítható tudást és a kialakítandó képességeket, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve oktatásukhoz-nevelésükhöz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket, hogy felkészítésük olyan mértékűvé váljon, amivel iskolaváltás esetén egy másik iskolában folytatni tudják tanulmányaikat, és képessé válhassanak szakképzésre.

Az integrált képzés a speciális egyéni szükségletekhez is igazított sajátos módszerekkel, ismeretanyag-elrendezéssel, értékelési rendszerrel, kimenet-szabályozással történik, a NAT-ban lefektetett általános célok és a közoktatás tartalmi szabályozásának elveihez alkalmazkodva, figyelembe véve a fogyatékos tanulók pedagógiai programjának irányelveit, valamint kerettantervüket.

Az integrált képzésben résztvevő tanulók egyéni gyógypedagógiai fejlesztése órarendjükhöz és napirendjükhöz igazodik.

9.1.Általános elvek

1. Figyelembe vesszük a pedagógiai programunk, helyi tantervünk elkészítésénél
  - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a NAT 2020, az Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához 2020, a Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához 2020 rájuk vonatkozó előírásait,
  - a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
  - a fővárosi, megyei feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
  - a szülők elvárásait és az általunk nevelt tanulók sajátosságait.
2. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a fejlesztési követelmény és a tervezett szint elérésére hosszabb időt szükséges biztosítani.
3. A tantárgyakra lebontott tervezett szintek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében viszonyítási alapként szolgálnak, és az egyéni képességek függvényében valósulnak meg.

9.2.Célok

Céljaink a sajátos nevelési igényű tanulók oktatása-nevelése terén:

- A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

- A fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést.
- Az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.
- A rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé.
- A tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

9.3. Integrált nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált – oktatásuk. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, önmagukhoz mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki
- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus - konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta
- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

- javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon-egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.
- Az oktató-nevelő munkánk során igénybe vesszük az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

9.4. Tantárgyankénti feladatok

A sajátos nevelési igényű tanulóakra vonatkozó célok, feladatok

Az általános célok és feladatok az integrált tanulóakra is érvényesek, egyéni képességeik figyelembe vételével. A tananyag-feldolgozás során figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosításait. Egyéni fejlesztési tervet készítünk, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítunk. A differenciált tananyag-feldolgozás lehetővé teszi az eltérő ütemben haladást, az egyéni képességekhez való alkalmazkodást.

Minden sérüléstípusra az SNI tanulók iskolai oktatásának irányelveiből kiemeljük a speciális vonatkozásokat.

9.4.1. Magyar nyelv-és irodalom

1-4. évfolyam

Olvasás-, írástanítási módszerként a beszéd fogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia prevenciók olvasástanítási módszer a célravezető. A differenciálás lehetővé teszi a hosszabb begyakorlási és érési folyamatok biztosítását. A beszédészlelés és beszédértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése.

Diszlexia, diszgráfia esetén az aktív szókinccs differenciálása, a verbális emlékezet fejlesztése alapvető. Az olvasástanulás során a hang-betű kapcsolat kialakítására, a sorrendiség kialakítására nagy figyelmet kell szentelni. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a pontos szövegértés között. Rövidebb szövegek olvasása és értelmezése javasolt, hosszabb felkészülési idő biztosításával. Alakítsuk ki a tanulóban az intellektusának és osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, segítsük az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek szerzésében.

Diszgráfia esetén az írómozgásokat nagymozgásokkal gyakoroljuk, a helyes kéztartás, a lendület, az optimális mozgássor kialakítása érdekében

Feladatok:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, a hallás, mozgás koordinálása,
- kompenzáló technikák (lassított tempó, hangoztató-elemző, szótagoló, homogén gátlás elvét figyelembe vevő, vizuális- és auditív észlelésre alapozó módszerek) alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során.

A súlyos beszéd fogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlás, érési szakaszok tervezendők. Nonverbális módszerek alkalmazása, nonverbális helyzetek teremtése. Dramatizálás, ritmikai gyakorlatok, hangutánzás, légzőgyakorlatok segítik a fejlesztést. Számítógépes programok, hangos könyvek, speciális, a beszéd megértését és technikáját fejlesztő könyvek alkalmazása.

5-8. évfolyam

Az anyanyelvi fejlesztés, gondozás, a nevelés minden színterén és helyzetében központi szerepet játszik. A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, a szövegértés kiemelt szerepet kap. Az értő olvasás-írás készség fejlesztése, segítsük az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében. A módszerek megválasztásakor az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevétele szükséges. Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként való használatának (tanulási és munkaeszköz) a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára, és az írás- és olvasási nehézséggel küzdő tanulók esetében van kiemelt szerepe. A pszichés zavarokkal küzdő tanulók írásképének, olvasási készségének erősítése folyamatos gondozást igényel. A verbális kommunikáció gyakoroltatása erősítheti a tanuló önbizalmát, ezt a lehetőséget gyakran kell számára biztosítani.

9.4.2. Matematika

1-4. évfolyam

Különös hangsúlyt kap az oktatásban a szemléltetés, a cselekvéses tanulás alkalmazása. Az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése. A testséma fejlesztése. A téri relációk biztos alkalmazása (térben, testen, síkban). A relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása. A szerialitás erősítése. A segítő, kompenzáló eszközök használatának elsajátítása. A fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipulációt helyezzük előtérbe a megfigyelés és a megértés érdekében, folyamatosan képi, vizuális megerősítést alkalmazunk. Az egyéni sajátosságokhoz igazodva keressük meg és alakítjuk ki közösen a megjegyzést segítő technikát, eljárást, célunk ennek önálló alkalmazása. Sokoldalú lehetőség nyújtása a megfigyelőképesség és az emlékezet fejlesztéséhez. Az információszerzés korlátozottsága következtében hiányos fogalmak tartalmi gazdagítása és árnyalása, a tapasztalati bázis kiszélesítéséhez. Ha szükséges, sok konkrét érzékeltetéssel biztosítsuk a tanulóknak a tényleges fogalmak kialakulását a lehető legtöbb csatorna bevonásával (akusztikus, taktilis - kinezetikus, vizuális)

5-8. évfolyam

A fejlesztési módszerek megválasztásakor figyelembe kell venni a beszédhiba típusát és súlyosságát, a pszichés sajátosságokat, és az értelmi képességet. Meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztés, melynek során a tapintási, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek. Az eredményes fejlesztést lehetővé teszi a speciális módszerek, a korszerű, rugalmas keretek alkalmazása. Diszkalkulációs tanulóknál kiemelt jelentőségű: Az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése. A téri relációk biztonsága. A relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása. A szerialitás erősítése. A segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése, a manipuláció előtérbe helyezése, a képi, vizuális megerősítés. Az egyénhez igazított segítő technikák, eljárások alkalmazása.

9.4.3. Történelem

5-8. évfolyam

E műveltségterület is szolgálhatja az értő olvasás-írás készség, a kifejezőkészség fejlesztését, hogy az olvasás-írás eszközzé tudjon válni a beszéd fogyatékos és pszichés fejlődés zavara miatt akadályozott tanulók ismeretszerzésében is. A kommunikációs képességek fejlesztése, melyben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. Az emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének fejlesztése. Az időészlelés fejlesztése, a változások, az összefüggések felfedeztetése. A tér és idő kapcsolatainak felfedeztetése. Javasolt a tanuló számára egyénre szabott feladatokat, cselekvéses helyzeteket biztosítani. Fontos a fogalom és szómagyarázatokat képekkel, ábrákkal és rajzokkal megerősíteni. Kiemelten fontos a gyakori szemléltetés alkalmazása.

9.4.4. Élő idegen nyelv (angol)

1-4. évfolyam

Az angol nyelv oktatása a gyermekek nyelvi fejlettségi szintjének mértékétől függ. Az oktatás folyamatában jelentős hangsúlyt kap az írásos forma. Komplex nyelvi fejlesztésre van szükség, speciális feladatokkal, módszerekkel a nyelvi kommunikáció mind teljesebb értékű elsajátításának céljából. Az egyéni adottságokat figyelembe véve a beszédhallás, a hangos beszéd, a helyes ejtés fejlesztése. Az ismeretszerzésben a sérülés típusa szerint fontos szerepe van a hangsúlyeltolódásnak a vizuális illetve az akusztikus csatornák irányába, a tanítás, tanulás során igyekszünk ezt támogatni. (pl. dadogók esetében írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek) Az idegen nyelvi készség intenzív fejlesztése is a nyelvi fejlettség függvénye – szóbeli és írásbeli közlés, a beszéd- és szövegértés készségei, az aktív és passzív szókincs gyarapítása. A passzív szókincs aktivizálási folyamatának gyorsítása.

5-8. évfolyam

Az írásbeliség, és az auditív módszerek elsőbbségét szükséges biztosítani (dadogók – írásbeliség, diszlexiások – auditív módszerek). Az idegennyelvi órákon is hangsúlyt kell kapnia a beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztésének, az olvasásértés fejlesztésének. Ha a beszédészlelés, a beszédértési készség, az írásbeli készség neheztelt, a magyar nyelv és az angol párhuzamos használata segítséget jelenthet.

9.4.5. Környezetismeret

3-4. évfolyam

A gyermek tudjon tájékozódni a természeti és társadalmi környezetben, szerezzen minél több közvetlen tapasztalatot, állandóan bővíthető ismeretet a természeti és társadalmi világról. Sokoldalú lehetőség nyújtása a megfigyelőképesség és az emlékezet fejlesztéséhez. Az információszerzés korlátozottsága következtében hiányos fogalmak tartalmi gazdagítása és árnyalása, a tapasztalati bázis kiszélesítéséhez. Ha szükséges, sok konkrét érzékeltetéssel biztosítsuk a tanulóknak a tényleges fogalmak kialakulását a lehető legtöbb csatorna bevonásával (akusztikus, taktilis - kinezetikus, vizuális). A téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten. Nonverbális kifejezés lehetőségének kialakítása. Manipuláció, taktilis érzékelés hangsúlyozása. Az ismeretszerzésben segít a szövegek rövidített változata számítógépes programok, oktató CD-k használata

9.4.6. Természettudomány

5-6. évfolyam

A minél több érzékszervre ható szemléltetés fontossága hangsúlyozandó. A verbális figyelem és emlékezet fejlesztése. A témakör adta lehetőségeken belül az anyanyelvi fejlesztés, gondozás, a pontos szövegértés fejlesztése, hogy az olvasás, írás eszközzé válhasson az ismeretek megszerzésében. A beszédfigyatelkos tanulónak – elsősorban diszfázia, diszlexia, diszgráfia esetén – komoly gondot jelenthet a térképen, grafikonon való tájékozódás, a statisztikai adatok értelmezése, elemzése. Az ilyen típusú feladatoknál szükséges az egyéni segítségnyújtás (pl. egyszerűsített adatsor, szempontok adása). A kísérletezéssel kapcsolatos szakszavak külön szómagyarázatot igényelnek. A kísérletek kapcsán történő ok-okozati

összefüggések megállapítására fordítsunk nagyobb figyelmet, a kísérletek lejegyzéséhez adjunk támpontokat. Segítséget igényel a tér-, irányproblémával küzdő gyermekek számára a statisztikai adatok megjelenítése diagramon.

9.4.7. Fizika

7-8. évfolyam

Az új ismeretek elsajátításában fontos a megfigyelés. A pszichikus fejlődés zavara miatt kialakulhat nyelvi zavar, gyenge verbális emlékezet. Így a tananyaghoz kapcsolódó szókinccs használata nehezített számukra. A nehézség leküzdése érdekében sok manipulációval, közvetlen tapasztalatok nyújtásával, sok konkrét érzékeltetéssel kell biztosítani a tényleges fogalmak kialakulását. A fennálló nyelvi zavar következtében az érzékszervek sokoldalú támogatása. Ismeretátadás nemcsak verbális úton, hanem vizuális, taktilis-kinesztetikus csatornákon is. A tananyaghoz kapcsolódó fogalmak tisztázása, elmélyítése fokozatosan és többszöri ismétléssel. Segéd- és munkaeszközök használata az órán. A figyelem és a motiváció folyamatos fenntartása változatos tevékenységformákon keresztül.

9.4.8. Biológia

7-8. évfolyam

Az új ismeretek elsajátításában fontos a megfigyelés. A pszichikus fejlődés zavara miatt kialakulhat nyelvi zavar, gyenge verbális emlékezet. Így a tananyaghoz kapcsolódó szókinccs használata nehezített számukra. A nehézség leküzdése érdekében sok manipulációval, közvetlen tapasztalatok nyújtásával, sok konkrét érzékeltetéssel kell biztosítani a tényleges fogalmak kialakulását. A fennálló nyelvi zavar következtében az érzékszervek sokoldalú támogatása. A minél több érzékszervre ható szemléltetés fontossága hangsúlyozandó. Ismeretátadás nemcsak verbális úton, hanem vizuális, taktilis-kinesztetikus csatornákon is. A tananyaghoz kapcsolódó fogalmak tisztázása, elmélyítése fokozatosan és többszöri ismétléssel. Ha szükséges, a tudományos szöveget egyszerűsítsük, tegyük köznyelvvé.

Segéd- és munkaeszközök használata az órán. A figyelem és a motiváció folyamatos fenntartása változatos tevékenységformákon keresztül.

9.4.9. Kémia

7-8. évfolyam

A közvetlen tapasztalásra nagy hangsúlyt kell fektetni. A rugalmasság, az egyénre szabott sérülés-specifikus oktatás elengedhetetlen. Az élethelyzetekhez tartozó fogalmkörök adott tananyagon keresztül történő stabilizálása, a fogalmak aktivizálása. A fogalmak tartalmi azonosítása érdekében nagy jelentőségű a mozgásos és érzékszervi megtapasztalás. Az ismeretszerzés alapja a sokcsatornás tapasztalás, az érzékszervek egymást erősítő hatásának kiaknázása legyen. A környezettel kapcsolatos felelősség alapozása az anyagok alakításának, felhasználásának, sorsának megismerésén keresztül – megfelelő szómagyarázatokkal.

9.4.10. Földrajz

7-8. évfolyam

A közvetlen tapasztalásra nagy hangsúlyt kell fektetni. Főleg írásbeli feladatok megoldását helyezzük előtérbe, a tananyaghoz kapcsolódó térképismereti feladatok hangsúlyozására nagyobb figyelmet szentelünk – piktogramok, jelek, jelmagyarázatok pontos értése, használata. Egy-egy feladatot, munkát, képileg is megjeleníthetünk (projektor, aktív tábla, dvd)

9.4.11. Ének-zene

1-8. évfolyam

Az ének-zene tanítás változatos színteret nyújt a különböző terápiás célok megvalósításához, az akusztikus észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése a beszéd-, ritmus és mozgás összerendezésének fejlesztése a halló-, hallásképesség fejlesztése, ritmuskészség fejlesztése, ritmushangszerek gyakori használata improvizáció fejlesztése a kommunikációs képességek erősítése, a félénkség, gátlás leküzdéséhez, így hozzájárul az egészséges személyiség kibontakozásához. Szociális kapcsolatok erősítése az együtt énekléssel, mozgással kreativitás és fantázia fejlesztése térbiztonság, mozgásbiztonság, harmonikus mozgás fejlesztése

9.4.12. Vizuális kultúra

1-8. évfolyam

A komplex művészeti terápiának, köztette a vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van a képességek fejlesztése (téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció), és a személyiségfejlődés szempontjából is. Az önkifejezés, az információszerzés széles skálája teremthető meg e műveltségi terület tartalmán keresztül. A kreativitás fejlesztése szempontjából megkülönböztetett jelentőséggel bír a vizuális kultúra sokoldalú művelése. A tanulók teljesítménye e részterületeken egyéni, esetenként meghaladhatja az ép társak produktumait.

9.4.13. Technika és tervezés

1-7. évfolyam

A személyiség fejlesztésében hangsúlyozott szerepet kap a szociális kapcsolatrendszer a kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés. Segíti a fejlődést a gyakori pozitív visszajelzés, a sikerélmény biztosítás. Alapvető a munkavégző képesség kialakítása. Fontos a mindennapi tevékenységek fokozódó önállósággal történő elvégzése. Lehetőséget teremt a nagymozgások, a megfigyelőképesség, a lateralitás fejlesztése, gyakorlása. A beszéd fogyatékos gyerekek oktatásában fontos, hogy lehetőséget biztosítsunk a manuális készségek magas fokú fejlesztésére, a vizuo-motoros koordináció, a megfigyelőképesség fejlesztésére, a mozgássorok összerendezettségének fokozására, az önálló életvitel megalapozására. Feladata, hogy direkt módon alapozza meg a munkavégzésre történő felkészülést, a pályaválasztást is. E műveltségi területen megjelenő valamennyi fejlesztési lehetőség fontos terápiás lehetőséget biztosít a beszéd-sérült gyerekek számára. (Finommotorika, taktilis észlelés, figyelem, emlékezet, kreativitás, lényegkiemelés fejlesztése.)

9.4.14. Testnevelés

1-8. évfolyam

A testnevelés és sport kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is. Hangsúlyos az elemi mozgások megtanítása és gyakoroltatása, a sokoldalú mozgásos tapasztalatszerzés. A testtudat, testséma, laterális megerősítése, térbeli irányok és viszonyfogalmak alkalmazása. Mozdulás-összerendezettség javítása. A fejlesztés feladatainak megvalósítása során be kell építeni a szenzoros integrációs program és terápia alkalmazását. Javasolt a beszéd – mozgás – ritmus összerendezése. A fejlesztés figyelembe veszi az átlagosnál gyakrabban előforduló mozgáskoordinációs zavarokat. Az instrukciók pontos megértésében fontos szerepe van a vizuális csatornáknak, a tanítás, tanulás során igyekezzünk Lényeges a helyes légzés megtanítása, és légzőgyakorlatok segítségével a tudatos lazítás előkészítése.

9.4.15. Digitális kultúra

3-8. évfolyam

Az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben nagy szerepet kapnak a vizuális eszközrendszerek, aminek a számítógép alapvető eszköze. A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához. A speciális nyelvi, helyesírási készséget fejlesztő programok használata. Ha szükséges beszédfejlesztéshez, artikulációs készség fejlesztéséhez, annak javításához beszédjavító program használata. A szövegszerkesztés alapjainak megismerése, a helyesírási program okos használatának megtanítása, a kész szöveges alkotások átlátható és rendezett formába öntésének gyakorlása

9.4.16. Etika/ Hit- és erkölcsstan

1-8. évfolyam

A tanulási terület témái közül az önszabályozás, az etikai normák, a máság elfogadása, a tolerancia, a fogyatékosághoz kapcsolódó témák elsajátítása különösen fontos, mert ezek támogatják azokat a fejlesztési, nevelési célokat, amik az egyéni fejlesztési tervben is hangsúlyosak, másrészt az aktuális életvezetés szempontjából a mindennapi életben is azonnal hasznosuló tudástartalmakat jelentenek.

9.4.17. Hon és népismeret

6. évfolyam

Az anyanyelvi fejlesztés, gondozás ezen a szinten is központi szerepet játszik. A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, a szövegértés kiemelt szerepet kap. A verbális kommunikáció gyakoroltatása erősítheti a tanuló önbizalmát, ezt a lehetőséget gyakran kell számára biztosítani.

9.4.18. Dráma és színház

8. évfolyam

Cél: az önkifejezés elősegítése, az érzelmek, személyközi viszonyok, kapcsolatok megélése, megértése. Ugyancsak lényeges a mozgáshoz kötött tanulás, mozgáskultúra fejlesztése,

csakúgy, mint a téri-vizuális észlelés, alkalmazkodás és kezdeményezés megélése. A dramatikus játékok segítségével elősegíthető a közösségi élmény és önismeret megtapasztalása. Egyes irodalmi alkotások megjelenítése a több tapasztalati modalitás összekötése révén elősegíti a jobb megértést.

9.4.19. Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségek szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait. A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul az együttműködési készségek fejlődéséhez.

10. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS MEGSZERVEZÉSE

A mindennapos testnevelés céljai:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság.

Diákjaink számára a pedagógiai programunk heti öt testnevelésórát tartalmaz, amelyből heti három óra – a testnevelés alól mentesítettek kivételével – mindenki számára kötelező. A 4. és 5. testnevelés órákat diákjaink számára az alábbi rendben biztosítjuk:

- heti 2 órás kötelező sportköri foglalkozáson való részvétellel, vagy
- külső szakosztályokban igazolt, versenyszerűen sportoló tanulók számára a szakosztályban történő sportolással – a köznevelési törvényben meghatározott tartalommal beszerzett igazolás benyújtásával, vagy
- a kötelező testnevelési órákon felül szervezett heti 2 órás gyógytestnevelési foglalkozáson történő részvétellel azon tanulóink számára, akik – az iskola-egészségügyi szolgálat szakvéleménye szerint – a rendes testnevelési órákon is részt vehetnek.

Negyedik és ötödik osztályokban évi 18 – 18 órában a Kerettanterv ajánlása szerint kötelező tanóra keretében biztosított az úszásoktatás tanulóink számára. A tanórák helyszíne a kerületi Hajós Alfréd Tanuszoda.

11. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK VÁLASZTÁSÁNAK SZABÁLYAI

- Nyilatkozat alapján iskolánkban a tanulók 2 tantárgy, az Etika, illetve Hit- és erkölcsstan oktatásáról választás alapján dönthetnek.
- az Etika és a helyette választható Hit- és erkölcsstan következő tanévre szóló választásáról a szülőknek
  - az első évfolyamra történő beiratkozáskor, illetve új tanulói jogviszony létesítésekor (átvétel) írásban nyilatkozniuk kell.
  - a többi évfolyamon minden év május 20-ig van lehetőségük írásbeli nyilatkozat megtételére a változtatásról.

11.1. Etika

A tantárgy oktatását iskolánk pedagógusai (tanítók, szaktanárok) végzik a Kerettanterv által létrehozott Helyi tanterv alapján.

11.2. Hit- és erkölcsstan

A tantárgy oktatását az egyházak hitoktatói végzik. A hit- és erkölcsstan oktatásra vonatkozó eljárásrendet az iskolai SZMSZ tartalmazza. A Hit- és erkölcsstan tematikájáról a hitoktatók a beiratkozást megelőzően személyesen tájékoztatják az érdeklődő szülőket. Erről a szülőket a honlapon értesítjük.

12. A TANULMÁNYI MUNKA ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK RENDSZERE

A tanulók teljesítményének mérése, ellenőrzése és értékelése az oktató munka egyik fontos alappillére.

Alapelvek:

- A tanulmányi munkafolyamatos ellenőrzése, értékelése a pedagógus törvényben rögzített joga és kötelessége. Az értékelés szaktárgyi és pedagógiai kifogástalanságáért a szaktanár felel.
- Az értékelés fő alapelve a fejlesztő támogatás, ösztönzés, motiválás.
- A pedagógus értékelése elfogulatlan és konkrét legyen, a minősítés hitelesen tükrözze a tanulói teljesítményt.
- A témazárók tartalmának összeállításában és értékelésének meghatározásában egységes elveket kell képviselni, melyeket a szakmai munkaközösségeken belül az azonos tantárgyat tanító szaktanárok dolgoznak ki.

Az ellenőrzés funkciói:

- Adatok, tények feltárása az intézményben folyó oktató-nevelő tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.
- Folyamatos munkára készíti a tanulókat.
- Folyamatos visszajelzést ad a tanárnak, szülőnek, diáknak az egyes tanulók tanulmányi előmeneteléről, illetve az egész csoport tudásszintjéről.
- Eszköze a tanulók reális önértékelésének, a reális pályaválasztáshoz vezető út megtalálásának.

Az ellenőrzés formái:

- diagnosztikus, helyzetfeltáró ellenőrzés: célja nem az értékelés, hanem a tanulási alkalmasság megállapítása abból a célból, hogy a következő folyamat irányításához a szükséges döntéseket meg lehessen hozni. Eredménye olyan információk együttese, amely meghatározza a további tartalom, módszerek, eszközök, szervezési módok és formák megválasztását.
- *formatív ellenőrzés*: folyamatosan és szervesen be kell épülnie a tanítási/tanulási folyamat egészébe, informálja a tanulót és a pedagógust a követelménynek való megfelelés szintjéről
- *szummatív ellenőrzés*: a tanulási szakasz végén történik, minősítéssel, jegyadással zárul

Az értékelés célja:

- hiteles visszajelzést adni a tanuló számára a követelmény- teljesítmény megfeleléséről,
- reális önértékelés, önálló tanulás igényének kialakítása.

Az értékelés alapformái:

- érdemjegy (a tanuló írásbeli és szóbeli teljesítményének minősítése)
- osztályzat (a félév, illetve a tanév során nyújtott tanulmányi munka eredménye)
- szöveges minősítés
  - 1. évfolyamon, 2. évfolyamon félévig,

- etika/hit-és erkölcsstan 1-8. évfolyamokon
- hon- és népismeret 6. évfolyam
- dráma és színház 8. évfolyam
- állampolgári ismeretek 8. évfolyam

Érdemjegyek számokkal és betűvel kifejezett formái:

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

Félévi és év végi osztályzatok:

- jeles (5)

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel. Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot. Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz. Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja. A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

- jó (4)

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan. Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat. Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

- közepes (3)

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti. Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt. Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

- elégséges (2)

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a tovább haladáshoz feltétlenül szükséges. Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni. A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul

- elégtelen (1)

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

A szóveges minősítés (1. osztálytól 2. évfolyam félévig) formái:

- kiválóan teljesített

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

- jól teljesített

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni

- megfelelően teljesített

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

- felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

Szöveges minősítés formái Etika/ Hit- és erkölcsstan, Hon- és népismeret, Dráma és színház, Állampolgári ismeretek tantárgyak esetében:

- kiváló
- jól megfelelt
- megfelelt
- gyenge

A szöveges minősítés dokumentumai:

Az 1. évfolyamon a tanuló szöveges minősítése bizonyítvány pótlapon történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány-pótlap jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni.

Az Etika/ Hit- és erkölcsstan, Hon- és népismeret, Állampolgári ismeretek tantárgy esetén a tanuló minősítése a bizonyítvány megfelelő rovatába kerül bejegyzésre.

Országos folyamatmérések, ellenőrzések:

- a tanulók eltérő ütemű fejlődéséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó egyéni hátrányok csökkentése, az alapkészségek sikeres megalapozása és kibontakoztatása érdekében végzett mérés az első évfolyamon (Diagnosztikus fejlődésvizsgáló mérések);
- a tanulók szövegértési és a matematikai eszközhasználati és tudásbeli fejlődésének mérése a hatodik és nyolcadik évfolyamokon (OKM);
- nyelvi mérés a tanulók idegen nyelvi szövegértési (írott és hallott szöveg) készségeinek fejlődéséről a hatodik és nyolcadik évfolyamokon az általános tantervű képzésben (Nyelvi mérés);
- célnyelvi mérés a tanulók idegen nyelvi szövegértési- (írott és hallott szöveg) és íráskészségeinek fejlődéséről a hatodik és nyolcadik évfolyamokon a két tanítási nyelvű képzésben (Célnyelvi mérés).

A folyamatmérések eredményei nem lehetnek a diákok minősítésének az eszközei.

13. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE

A beszámoltatások, számonkérések követelményei:

- a tanulóknak a tanítás-tanulás folyamatában elsajátított ismereteikről rendszeresen számot kell adniuk;
- az írásbeli és szóbeli számonkérés aránya az adott szaktárgy és évfolyam sajátosságainak figyelembevételével alakul
- a félév folyamán legalább ciklusóraszám + 1 érdemjegyet kell adni
- az érdemjegyekről a tanuló szülőjét értesíteni kell az ellenőrző, tájékoztató füzet vagy E-napló útján

Formái:

Írásbeli:

- Témazáró dolgozat:

1 vagy több témakör anyagát ellenőrzi

- Kisdolgozat:

1 vagy több óra tananyagát felöleli

- Írásbeli felelet:

az adott témakörön belül egy - egy anyagrész elsajátításának ellenőrzése

jellege szerint lehet:

- teszt
- esszé
- gyakorlati feladat megoldása
- lexikai

Szóbeli:

- Felelet:

a tananyag számonkérése önálló kifejtéssel vagy kérdések alapján

- Kiselőadás

tanári segítséggel vagy önálló gyűjtőmunka alapján végzett beszámoló

- Órai munka
- Házi dolgozat

14. A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE

A magatartás fogalma: A tanuló viszonya az iskola értékrendjéhez; a házirendben rögzített viselkedési normák és íratlan viselkedési szabályok betartásának szintje, a tanuló viszonya társaihoz, az iskola dolgozóihoz.

A szorgalom fogalma: A tanuló viszonya a tanuláshoz, aktivitása, részvétele a tanórákon.

14.1. Követelményei

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését havonta az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi a tanuló tanórai és tanórán kívüli magatartásának együttes értékelése fejeződik ki a havonkénti magatartás érdemjegyben. Az érdemjegyekről a tanulót és a tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az osztályzatról a tanulót és a tanuló szülőjét értesíteni kell.

A magatartás és szorgalom értékelésének, minősítésének kritériumait az iskolai Házirend tartalmazza.

14.2. Formái

14.2.1. Érdemjeggyel, osztályzattal:

Magatartás:	példás	(5)
	jó	(4)
	változó	(3)
	rossz	(2)
Szorgalom:	példás	(5)
	jó	(4)
	változó	(3)
	hanyag	(2)

14.2.2. Jutalmazással:

- egyéni jutalmazási formák
- közösségi jutalmazási formák

Az egyéni, illetve a közösségi jutalmazási formákat az iskolai Házirend tartalmazza.

14.2.3. Elmarasztalással:

Az elmarasztalás formáit a Köznevelésről szóló törvény és az iskolai Házirend szabályozza.

15. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSE

- Csoportbontásokkal, korrepetálásokkal, egyéni fejlesztéssel a tananyag megértéshez és elsajátításához kapcsolódó többlet pedagógiai támogatást nyújtunk az arra rászoruló tanulóinknak.
- Iskolánkban általában 15 fő alatti csoportokban tanítjuk az idegen nyelvet, a digitális kultúrát és a technika és tervezést, valamint a célnyelven tanított közismereti tantárgyakat. Amennyiben a tantárgyfelosztás megengedi és a nagy létszámú osztályok szükségessé teszik, élünk a csoportbontás lehetőségeivel más tantárgyak esetén is. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.
- Törekszünk a 8. évfolyamon végzős diákjainkat eredményesen felkészíteni a középiskolai tanulmányokra, matematikából, valamint magyar nyelv és irodalomból előkészítő tanfolyamot szervezünk.
- A választható tantárgyakkal a felzárkóztatást és a tehetséggondozást is szolgáljuk. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanórai foglalkozást.
- Egyéb foglalkozásainkat a tanulók igényeihez igazítjuk. Tanórán kívül szervezett sportkörökkel, szakkörökkel, tanulókörökkel, egyéni felzárkóztatással segítjük tanítványaink személyiségének harmonikus fejlődését.

16. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ÉS EDZETTSÉGÉNEK (FIZIKAI FITTSÉGÉNEK) MÉRÉSE

Az állapotmérés jogszabályi keretei:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) rendszert nevezi meg a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszereként, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Iskolánkban a NETFIT rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában.

A mérés céljai, várható hasznosulása:

- Lehetővé teszi az egyén, a közösség, a társadalom egészségének, vagy bizonyos rétegeinek egészség szempontú fizikai állapotának számszerűen is kifejezhető megbecslését, a mért adatok egészséggel összefüggő értelmezését, elemzését.
- A különbözőségek felfedezése lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához.
- Biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást.
- Felfedezi az esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását.
- A rendszeres időszakos ellenőrzés folyamatos visszacsatolást jelent a hibák kiküszöböléséhez.
- Összehasonlítási, viszonyítási lehetőséget ad az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő, különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez.

Mérés az iskolában:

A NETFIT tesztrendszer méri, értékeli és minősíti az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket, amelynek célja az egészséghez szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül. A NETFIT a fizikai fittségi mérés során három tartalmi területet, azokhoz kapcsolódóan négy fittségi profilt vizsgál:

- Testösszetétel és tápláltsági profil:
  - Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
  - Testmagasság mérése
  - Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék
- Aerob fittségi (állóképességi) profil:
  - Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás
- Vázizomzat fittségi profil:
  - Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
  - Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
  - Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
  - Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
  - Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

- Hajlékonysági profil:
  - Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A tanulászervezés lehetőségei többek között a következők:

- egyéenkénti pedagógusi felmérés;
- felmérés tanuló párokban, együttes formában;
- felmérés tanuló párokban, csoportos formában,
- felmérés tanuló párokban vagy 3-4 fős csoportokban, önállóan;
- felmérés "vegyes" tanulászervezési eljárásokkal;
- felmérés projektszerűen, a teljes intézményt érintő módon (NETFIT projektnap).

17. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

17.1. Egészségnevelés

Az egészség testi-lelki-szociális jólétet jelent. Megfelelő kondíciót, értelmes, alkotó, örömteli életcélokat, önmegvalósítást, a környezetünkkel és önmagunkon belüli egyensúlyt, alkalmazkodóképességet és a konfliktusok kezelésének képességét foglalja magában.

A testi-lelki fejlődés egymást erősítő, egymást nélkülözni nem tudó, kölcsönösen ható, komplex folyamat. Minél stabilabb az egyensúly testi-lelki és szociális értelemben, annál egészségesebb az ember. Ezt az optimális állapotot csak a megfelelő rendszeres edzéssel, célszerű és helyes táplálkozással, a belső erőforrások mobilizálásával, kedvező életmóddal lehet megszerezni. Az iskola szerepe az egészséges vagy az egészségtelen életmód kialakításában vitathatatlan, hiszen a felnővekvő nemzedék itt tölti idejének kb. egyharmadát.

Cél:

- A test és lélek harmóniájának megteremtése.
- A fizikai erőnlét (mozgékonyosság, munkavégző képesség, testösszetétel, hajlékonyság, gyorsaság, egyensúly, stb.) megőrzése, vagy az arra való törekvés szorgalmazása.
- Reális énkép alkotása önmagáról, fizikai képességeiről, azok fejlesztésének lehetőségeiről.
- A mozgás örömeinek önfelelt megélése mellett az önkontroll szerepének erősítése.
- Személyes erőforrások feltárása.
- Szorongások, félelmek, feszültségek feloldása.
- A sportot, testedzést kedvelő, kiegyensúlyozott, a nehézségeket, problémákat megoldani képes, az egészség értékeit felismerő és megbecsülő ifjúság nevelése.
- Fizikai, szellemi, pszichikai tűrőképesség fokozása.
- Szellemi terhelés ellensúlyozása; játékigény kielégítése; szabadidő hasznos eltöltése.
- Személyi és környezeti higiénia fejlesztése.
- Korszerű táplálkozási szokások, ismeretek alapjainak elsajátítása.
- Egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése.
- Baleset-megelőzés fontosságának tudatosítása, az elsősegélynyújtás alapjainak megismerése.

Feladatok az egészségneveléshez kapcsolódóan:

Mindennapos testnevelés biztosítása

Isd. 10. pont – A mindennapos testnevelés megszervezése

Sportos életvitel kialakítása

- A fizikai képesség nagymértékben függ az adottságoktól, de ezek a képességek a mozgásos tevékenységekkel fejleszthetők.
- Tudatosítani kell, hogy testének edzése, edzetségi szintjének fokozása fontos

- Tudja, hogy a sport élettani hatása minden életkorban pozitív, de kiemelkedően fontos serdülőkorban
- A rendszeres testmozgás betegségmegelőző lehet
- A testnevelés és sport vonzerejének fokozása az iskola feladata, életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó, sokoldalú, játékos mozgásanyag biztosításával testnevelés órákon és tanórán kívüli sportfoglalkozásokon, valamint versenylehetőségek biztosításával
- Lehetőségek biztosítása, pl. aerobic, úszás, kosárlabda, labdarúgás, küzdősportok, ugrókötel, sítábor, vízitúra stb. ingyenes, illetve önköltséges formában

Gyógytestnevelés biztosítása

- Iskolánkban a gyógytestnevelésre sorolt tanulók ellátása gyógytestnevelés szakszolgálat keretében történik heti 3 órában, melyből 2 óra gyógytestnevelés, 1 óra gyógyúszás.

A tanulók gyógytestnevelési besorolását a gyermekgyógyász orvosok májusban és szeptemberben végzik. A már besorolt tanulók ortopéd szakorvosi felülvizsgálata évente két alkalommal (október, május) történik. A szakorvosi felülvizsgálaton a gyógytestnevelő, a védőnő is részt vesz, így tájékoztatni tudja az iskola gyermekgyógyászát a felülvizsgálat megállapításairól, az esetleges átsorolásokról.

A gyógytestnevelés célja, feladatai:

- A már kialakult testi elváltozások korrekciója
- A szervezet általános fejlesztése, aktív erősítése
- A már kialakult mozgásszervi illetve belgyógyászati elváltozások megállapítása
- Az egészségi állapot helyreállítása a testnevelés és sport mozgás anyagának felhasználásával
- Prevenció; fokozza az ellenálló-képességet, kiküszöböli a mindennapi ártalmakat (tartáshiba, stb.)

Az egészséges élethez szükséges szokásrendszer kialakítása

- Száj- és testhigiéncia, kézmosás fontosságának tudatosítása
- Tisztálkodási szokások kialakítása
- Környezetünk tisztaságára való nevelés
- A Házirend által szabályozott öltözködési, étkezési szabályok betartása
- Korszerű táplálkozási ismeretek nyújtása és gyakoroltatása
- Érzékszervek egészségének megőrzése

Szexuális életre nevelés (osztályfőnöki óra)

- Legyen felelős önmagáért és társaiért
- A "szabadság nem egyenlő szabadosság" tudatosítása
- Előadások szervezése nőgyógyász, védőnő, iskolaorvos bevonásával
- A korai szexuális élet hátrányainak, veszélyeinek ismertetése
- A szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi érintkezés útján terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalók megismertetése

Egészségkárosító szokások megelőzése, mint az egészségvédelem szerves része

- Információ átadás minden pedagógus kötelessége ebben a témában a nevelő-oktató munka folyamán előre tervezett vagy spontán formában
- Előadások szervezése felső tagozaton évfolyamonként külső szakember bevonásával
- Iskolaorvos, védőnő, rendőrség, gyermekvédelmi felelős bevonása a megelőző programokba
- Stressz-kezelési technikák, szorongások, félelmek, feszültségek levezetésének egészséges eszközei, ezek megismertetése.

Baleset-megelőzéssel kapcsolatos feladatok

- Balesetvédelmi oktatás minden év elején és közben szükség szerint (osztályfőnöki óra, szaktárgyi óra)
- Évenkénti „Tűzriadó gyakorlat”
- Önmaga és társai iránti felelősség kialakítása
- Sportszerek, egyéb eszközök helyes használatának, tárolásának megtanítása
- Közlekedési, tűzvédelmi, katasztrófavédelmi témájú osztályfőnöki órák tartása
- Elsősegélynyújtás alapjainak elsajátítása osztályfőnöki, biológia, testnevelés órákon, illetve szakköri formában igény szerint

Lelki egészség

A test karbantartása, edzése a lelki egészséget is befolyásolja. A mentálhigiénés szempontok tudatos alkalmazása testnevelés órán és minden testmozgással járó foglalkozáson pozitív irányba befolyásolja a tanulók személyiségfejlesztését.

Feladatunk olyan játék- és versenyhelyzetek teremtése, melynek során:

- A tanuló viselkedésmintákat gyakorol be, visszajelzések alapján módosít
- Társas kapcsolataikban nyitottabbá válnak, bizalmuk erősödik, a kommunikáció aktív részesei lesznek
- Növekszik kudarc- és sikertoleranciájuk. A sport lehetővé teszi az azonnali, reális teljesítmény-visszajelzést
- Nő az önértékelésük, önbecsülésük, önbizalmuk erősödik
- Megváltozik konfliktuskezelő magatartásuk, terheléstűrésük nő, alkalmazkodóképességük javul
- Megismerik személyes erőforrásaikat, képessé válnak egymás segítésére
- Monotónia-tűrésük javul
- Képessé válnak balesetveszélyes helyzetek elhárítására

Mindezen feladatok megvalósításának színterei:

- Tanórákon különösen: testnevelés, környezetismeret, természetismeret, osztályfőnöki, biológia, erkölctan, hit- és erkölctan, technika, stb.
- Tanórán kívüli foglalkozásokon: sportkör, szakkör, délutáni foglalkozások, egyéb szabadidős tevékenységek

17.2. Környezeti nevelés

Célja - Környezettudatos magatartás, életvitel kialakítása:

- Képesség a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére
- Képesség a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek vállalására és a jogok gyakorlására
- Felelősségteljes, környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten
- Közvetlen környezetünk értékeinek megőrzése, gyarapítása

Feladatok a környezeti neveléshez kapcsolódóan:

A különböző tantárgyak ismeretanyagának összekapcsolása, a pedagógusok együttműködése a környezeti nevelés terén

- Természettudományos gondolkodásmód fejlesztése
- A fenntartható fejlődés érdekében a Földet fenyegető válságjelenségek okainak megismertetése
- Személyes tapasztalatokkal, élmények átélésével az életkornak megfelelő ismeretek megszerzése, a kívánatos viselkedés és attitűd kialakítása
- A megfelelő magatartásformák, az ehhez kapcsolódó tevékenységek bemutatása, gyakoroltatása tanulási és nevelési helyzetek alkalmával
- Pontos ismeretek és fogalmak kialakítása a természetről, a természetes és az épített környezetről, lakóhelyünk nevezetességeiről
- Az aktuális környezetvédelmi problémák és tennivalók megismertetése, a globális összefüggések megvilágítása
- Ki kell alakítani tanulóinkban azokat a képességeket, melyekkel felelősségteljesen tudnak dönteni és cselekedni, illetve fel tudják mérni tevékenységük jelentőségét.

Megvalósulása:

a) Tantervekbe építetten a megfelelő témaköröknél:

- Környezetismeret 3-4.o.
- Technika és tervezés 1-7.o.
- Természettudomány 5-6.o
- Biológia, földrajz 7-8.o.
- Fizika, kémia 7-8.o.
- Hon- és népismeret 6.o.
- Vizuális kultúra 5-8.o.
- Etika 1-8.o.
- Osztályfőnöki 5-8.o.

b) Tanórán kívüli környezeti nevelés

- A környezeti kérdéskörök integrálása különböző tantárgyi szakkörökhöz
- Tehetség gondozás

- Helyi, regionális, országos szintű pályázatokon, versenyeken, vetélkedőkön való részvételre ösztönzés, felkészítés. Könyvtárban található természetfilmek, folyóiratok használata a felkészüléshez,
  - Jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek szervezése
- c) Egyéb tevékenységek
- Újrahasznosítható anyagok gyűjtése
  - Szelektív hulladékgyűjtés
  - Környezetünk tisztántartása felelősi rendszer működtetésével
  - Zöld felületek növelése, növényültetés
  - Az osztálytermek igényes, gondos dekorálása növények, természetes anyagok felhasználásával
  - Anyag- és energiatakarékosság
  - Témahetek, projektek

18. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézményünknek az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében a következő feladatai vannak:

- családi háttérből fakadó különbségek, valamint az egyenlő bánásmód követelményét sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása;
- az iskola azon együttműködési kapcsolatainak meghatározása, illetve a kapcsolattartásban ellátandó feladatok leírása, melyek segítik az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményének megtartását;
- a szülők jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, az ezzel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése;
- a pedagógusok jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése;
- a tanulók jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok azonosítása;
- a tanulók tanulmányainak folytatásával, teljesítményük értékelésével kapcsolatos feladatok meghatározása;
- a befogadó, esélyegyenlőséget és hozzáférést biztosító nevelés-oktatás megteremtése;
- az átlaghoz igazodó fejlesztés helyett a gyerekek fejlettségéhez és egyéni különbözőségeihez igazodó differenciált fejlesztés;
- a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelését segítő programok megismertetése és elterjesztése;
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítése és fejlesztése;
- a sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának fokozottabb érvényesítése;
- az inkluzív iskolarendszer megalapozása.

19. AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

Az adaptív tanulásszervezés lehetővé teszi a különböző előzetes ismeretekkel, eltérő képességekkel és tanulási stílussal rendelkező diákok együttnevelését és oktatását. Az eredményes adaptív tanulásszervezés egyik kulcseleme a tanítás-tanulás folyamatának tudatos megtervezése. A tanulók nagyobb csoportja aktivizálható, és sikerélmények sorozatán alapuló tanulásban részesíthető akkor, ha a pedagógusok tudatosan, a gyermekek szükségletei mentén tervezik meg tanítási tevékenységüket, s erre rendszeresen visszatekintenek, reflektálnak.

A heterogén összetételű tanulócsoport számára kigondolt sokrétű tevékenységek meghatározása után, a feladatok konkrét kidolgozása során a pedagógus dönt, hogy mely stratégia, illetve mely módszerek alkalmazásával kívánja elérni nevelési és oktatási célkitűzéseit. A pedagógus a megfelelő stratégia segítségével tudja megteremteni azt a kívánt tanulási környezetet, illetve határozza meg azon tevékenység természetét, melyben a tanórán a tanulóval részt vesz. Az egyes stratégiákon belül leggyakrabban alkalmazott módszerek az alábbiak:

STRATÉGIA	MÓDSZEREK
Direkt tanulásszervezés	előadás, magyarázat, szemléltetés, kérdve kifejtés, összehasonlítás, gyakorlás;
Indirekt tanulásszervezés	megbeszélés, értő olvasás, fogalomalkotás, problémamegoldás, kutatás;
Interaktív tanulásszervezés	ötletroham, kooperatív technika, vita, szerepjáték, interjú;
Tapasztalati tanulás	kísérlet, szimuláció, játék, kirándulás, helyszíni megfigyelés, mérés, modellezés;
Önálló tanulás	személyre szóló feladat, beszámoló, esszé, kutatás, számítógéppel segített tanulás, házi feladat;

20. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Oktatásunk eredményessége érdekében szem előtt kell tartanunk és a tanulóknak és szüleiknek egyaránt tudatosítani kell, hogy a tanulók otthon/napközis/tanulószobai munkája az írásbeli és szóbeli házi feladatok szerves folytatásai a tanórai munkának.

A házi feladatok célja:

- Az alapfogalmak, alapismeretek, összefüggések gyakoroltatása. Így tudjuk elérni, hogy a legfontosabb ismeretek megszilárduljanak, alapvető tudáselemek készségként álljanak a tanulók rendelkezésére.
- A tanult ismereteket a tanulók önálló feladatmegoldásban tudják alkalmazni, egyrészt olyan feladat formájában, amelynél az órán megoldottra ráismernek a diákok, másrészt új szituációkban is meg tudják a problémát oldani.
- Az órán feldolgozásra kerülő témákhoz szükséges alapismeretek felelevenítettése (ismétlés, tankönyvhasználat).

Elvek:

1. Az adott tantárgyon belül óráról-órára írásbeli és/vagy szóbeli házi feladat adható.
2. A házi feladatnak már régebben elsajátított vagy a tanórán megismert anyaghoz kell kapcsolódnia.
3. A kijelölt házi feladatokhoz a pedagógus útmutatást, segítséget ad (figyelembe véve a csoport képességét).
4. A házi feladatok megoldását ellenőrizni kell.
5. A szaktanárnak ügyelni kell a házi feladat mennyiségének meghatározására. (Az alsó tagozaton a házi feladat - szóbeli és írásbeli része - az átlagos képességű tanuló számára maximum 1 óra legyen naponta. A felső tagozaton az átlagos képességű tanulóra nézve tantárgyanként átlagosan 15-20 perc legyen a házi felkészülés, a szóbeli és az írásbeli feladatok arányát tantárgyanként kell meghatározni.)
6. Következésképpen alkalmazni kell valamilyen szankciót, ha a tanuló nem készíti házi feladatot.
7. Nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad,
8. Meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának a lehetőségét, ha önhibáján kívül (igazolt betegség) mulasztotta azt el.

Házi feladat fajtái:

- Szóbeli házi feladat
  - Tananyaghoz kapcsolódó:
    - elnevezések, szakkifejezések, fogalmak, összefüggések, szabályok, törvények ismeretek, melyet az óravázlat ill. a tankönyv tanár által kijelölt részei tartalmaznak,
    - kötelező olvasmány, melyet a magyar nyelv és irodalom tanterv évfolyamonként megjelöl,

- az ismeretek elmélyítését szolgáló szemelvények, ajánlott irodalom,
- memoriterek, melyet a szaktárgyi tanterv megjelöl.
- Írásbeli házi feladat
  - Tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, iskolai füzet, tanító/ tanár által kijelölt feladatainak megoldása.
  - Tananyag szerves részét képező fogalmazások, írásbeli elemzések, gyűjtőmunkák elkészítése.
- Szorgalmi házi feladat
  - Minden esetben a tanuló önkéntes vállalása alapján történik.

Korlátok:

Az őszi -, téli -, tavaszi és nyári szünetek idejére nem adunk házi feladatot.

21. BELÉPÉS AZ ELSŐ ÉVFOLYAMRA

Feltételek: a hatályos jogszabályokban megfogalmazott előírások szerint.

Beiratkozás módja: a hatályos jogszabályi előírások szerint.

Az iskolába felvett tanulók osztályba való beosztásáról az intézményvezető dönt a Knt. 51. § (4) bekezdése alapján.

A 2011. évi CXCV. nemzeti köznevelésről szóló törvény 50. §. (6) bekezdése szerint az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az intézmény körzetében található.

Beiratkozás előtt az érdeklődő szülő:

- tájékoztatást kaphat szervezett formában az iskola Pedagógiai Programjáról és a Házirendről;
- nyílt órát tekinthet meg a leendő elsős tanítóknál.

Beiratkozás előtt a leendő elsős:

- részt vehet az iskola nyilvános rendezvényein és a tanítók által szervezett játszótérházakon.

Ezekről az eseményekről az iskola honlapján folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket.

22. MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS, ÁTJÁRHATÓSÁG ÉS ÁTVÉTEL FELTÉTELEI

22.1. Magasabb évfolyamra lépés feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételeiről a Nkt. rendelkezik:

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.
- A 2. évfolyamtól a tanulónak teljesíteni kell az adott tantárgy követelményeit legalább elégséges szinten. Az elégséges szint az adott szaktárgy leírásánál a továbbhaladás feltételeinél szerepel.
- „Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.” (Nkt. 54.§ (5) bekezdés)
- A tanuló az egyes évfolyamok tanulmányi követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

A követelmények elégtelen szinten való teljesítése esetén:

- Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

22.2. Átjárhatóság

Általános tantervű képzés normál és emelt szintű nyelvi csoportjai között:

- A tanuló teljesítménye alapján félévkor vagy év végén lehetőség van a normál szintű nyelvi csoportból átkerülni az emelt szintűbe. Ennek feltétele: angol nyelv tantárgyból jeles osztályzat, sikeres írásbeli és szóbeli felmérés.
- Huzamosabb ideig (fél év) tartó gyenge teljesítmény esetén a szaktanár javasolhatja az emelt szintű nyelvi csoportból való átkerülést a normál szintű nyelvi csoportba.
- Szülői kérésre a tanuló emelt szintű nyelvi csoportból átkerülhet normál szintű csoportba.

Két tanítási nyelvű képzés

- A két tanítási nyelvű programban sikeres különbözeti vizsga letétele esetén kapcsolódhat be a tanuló magasabb évfolyamba.

- Huzamosabb ideig (fél év) tartó gyenge teljesítmény esetén a szaktanár javasolhatja a két tanítási nyelvű osztályból az általános tantervű osztályba való átkerülést.

22.3. Más intézményből érkező tanuló esetén

Átvétel feltételei általános tantervű képzés normál nyelvi csoportjaiba

- Eredményesen lezárt előző évfolyam
- Az iskola követelményrendszerének- Pedagógiai Program és Házirend- elfogadása
- Külföldről érkező tanuló esetén a Nkt. 92.§ (9) bekezdés alapján

Átvétel feltételei általános tantervű képzés emelt szintű nyelvi csoportba

- Az idegen nyelv emelt szintű ismerete teszt és szóbeli felmérés alapján
- Jó tanulmányi eredmény

Átvétel feltételei két tanítási nyelvű osztályba

- Az idegen nyelv emelt szintű ismerete különbözeti vizsga alapján
- Jó tanulmányi eredmény

22.4. Vizsgálathoz szükséges segédeszközök

Az íróeszközökről a vizsgázók, a vizsgálathoz szükséges segédeszközökről – körző, vonalzó, szögmérő, számológép, térkép, atlasz, szótár, sportszerekről és egyéb szaktantárgyi segédeszközökről – az iskola gondoskodik.

22.5. Továbbtanulás 8. évfolyam után

Célunk: a 8. osztályt végzett tanulóink sikeres felvételt nyerjenek a képességeiknek megfelelő középiskolába és ott eredményesen megállják a helyüket.

A cél megvalósulását szolgáló feladataink:

- pályaaorientáció irányítása,
- információnyújtás, tanácsadás,
- pályaválasztási szülői értekezlet megtartása,
- konzultációk (középiskolákkal, pályaválasztási tanácsadóval, szakmák képviselőivel) megszervezése.

23. DOKUMENTUMOK ELÉRHETŐSÉGE, NYILVÁNOSSÁGA

Helyi Tanterv elérhetősége

A helyi tantervet tantárgyi és évfolyamonkénti lebontásban a Pedagógiai Program részét képező mellékelt DVD tartalmazza.

A Pedagógiai Program nyilvánossága

Az intézmény Pedagógiai Programja az intézményvezető irodájában és az iskolai könyvtárban kerül elhelyezésre (munkaidőben megtekinthető), valamint felkerül az iskola honlapjára.

24. ELJÁRÁSREND

Jelen Pedagógiai Programot az intézmény vezetőjének előterjesztése után a nevelőtestület **2020. augusztus xx-én** elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

.....

A Pedagógiai Programmal kapcsolatban a Diákönkormányzat **2020. augusztus xx-én** – a jogszabályban meghatározottak szerint – véleményezési jogot gyakorolt, melynek tényét a diákönkormányzat képviselői tanúsítják.

.....

A Pedagógiai Programmal kapcsolatban az Iskolaszék **2020. augusztus xx** -én – a jogszabályban meghatározottak szerint – véleményezési jogot gyakorolt, melynek tényét az Iskolaszék elnöke tanúsítja.

.....

A Pedagógiai Programot a Fenntartó ellenőrizte, melynek tényét aláírásával tanúsítja.

.....

Budapest, 2020. augusztus .....

.....

intézményvezető

PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV

2020.

4. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések és célok:

A Kárpát-medencei magyarság kultúrájának, nemzeti identitásának egyik legfontosabb alapja az anyanyelve és az ezen a nyelven megszólaló irodalma. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak kiemelten fontos területei a nemzeti öntudatra, önazonosságtudatra nevelésnek. Nyelvünk, közös történelmünk, hagyományaink összekötnek bennünket: korokat, alkotókat, befogadókat és műveket.

Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze.

A magyar nyelv és irodalom kiemelt szerepet tölt be a tantárgyak sorában: az olvasottság, a nyelv rendszerszerű ismerete, tudatos alkalmazása a differenciált szövegértés alapja, az irodalmi szövegek elemzése a szövegek megértéséig vezet el, ezek pedig lehetővé teszik az összetett, elvont gondolkodási műveletek elsajátítását, majd alkalmazását. Ezáltal a többi tantárgy tanulásának, később a társadalmi beilleszkedésnek és boldogulásnak is feltételei, segítői.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyak nevelési-oktatási struktúrája követi a tanulók kognitív, érzelmi és szociális fejlődését. Az első szakaszban, az 1–4. évfolyamon döntően a jártasságok, készségek, képességek fejlesztése a lehangsúlyosabb.

A különböző szakaszok tananyagai kiegészítik egymást, a „megtartva továbbfejleszteni” elv alapján épülnek fel. Az egyes témák – elősegítve a tudás bevéését, a megértés mélyítését – vissza-visszatérnek, de újabb tartalmakkal, más kérdések középpontba állításával bővülnek.

A magyar nyelv és irodalom oktatásának alapelvei és követelményei közé tartoznak: a differenciálás és a tehetséggondozás, a személyes haladást figyelembe vevő foglalkozások, a tanórán kívüli tevékenységek bevonása a tanulási folyamatba.

A tantárgy tanításának kiemelt célja a harmonikus, sokoldalúan felkészült, olvasó, az anyanyelvüket tudatosan használó, biztos szövegértéssel, illetve szövegalkotási kompetenciával rendelkező tanulók képzése, akik a nyelv tudatos alkalmazásával eredményesen kommunikálnak, írásban és szóban is képesek önmagukat pontosan, az adott helyzetnek, illetve műfajnak megfelelően kifejezni, képesek a kulturált viselkedésre, nyelvhasználatra.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

1. A tanulás kompetenciái: A magyar nyelv- és irodalom tantárgy tanulása során a tanulók megismernek különböző tanulási technikákat, olvasási és értelmezési stratégiákat, amelyek által össze tudják kapcsolni ismereteiket és képesek meglátni az összefüggéseket. A megtanulandó művek segítségével fejlődik a tanulók memóriája.

2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi): Az olvasás során megismert művek fejlesztik a tanulók szókincsét, szövegalkotási képességét. Megtanulják alkalmazni a verbális és non-verbális kommunikáció jeleit. Megnyilatkozásaikban megfelelnek a magyar nyelvhelyesség szabályainak.

3. A digitális kompetenciák: A tanulás során a szövegfeldolgozásban a tanulók alkalmazzák a digitális eszközöket, ami által szélesedik látókörük, bővülnek ismereteik.

4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az irodalmi művek elemzése segíti az összetett gondolkodási műveletek kialakítását, az elvonatkoztatást, elkülönítést, szintetizálást. A nyelv felépítése megtanít rendszerben gondolkodni.

5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az irodalomtanítás egyidejűleg személyiségfejlesztést, morális, érzelmi fejlesztést jelent, amely segíti a közösségbe való beilleszkedést. A tanítás során alkalmazott játékok által a tanulók társas kapcsolata, empátiája erősödik.

6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Nyelvi kreativitása fejlődik a tanulónak a versek, mesék, elbeszélések, közmondások megismerésekor. Szövegalkotásában mozgósítja képzeletét, alkalmazza a megfigyelt elemeket.

7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Tanulmányaik végére műveltségük, ismereteik révén képesek bekapcsolódni a munka világába. Fejlődött problémamegoldó-képességük.

A tantárgyak tanításának specifikus jellemzői az 1–4. évfolyamon

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analízáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolással, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés is cél. A témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

A 2. és a 4. év végén az oktatási szakaszok kimeneti méréssel zárulnak.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam normál oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	8	7	5	6
Éves óraszám	288	252	180	216

1-4. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	7	7	5	5,5
Éves óraszám	252	252	180	198

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit.
- Életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük.
- Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- A különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.

3.7. 1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Ór asz ám
Beszéd és olvasás	180
– Beszéd és kommunikáció	15
– Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	60
– Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	61
– Népmesék, műmesék	11
– Versek, népköltészeti alkotások	9
– Helyem a közösségben – család, iskola	8
– Évszakok, ünnepekörök, hagyományok	8
– Állatok, növények, emberek	8
Írás és helyesírás	108
– Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	32
– Írás jelrendszere	47
– A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	13
– A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	2
– Kisbetű – nagybetű	4
– A magyar ábécé – a betűrend	2
– Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe	8
Összes óraszám:	288

Beszéd és olvasás

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 15 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Beszédfejlesztés: beszédleghzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Hangok, szótagok analízise, szintézise
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd

- Helyesejtés kialakítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéd, szituációs játékok

Fogalmak

helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédleghzése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.

Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó
részképességek fejlesztése

Óraszám: 60 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókincs gyarapítása
- Szókincs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Szótagolás
- Olvasástechnika fejlesztése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe
- A-szóbeli és kifejezőkészség fejlesztése

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó
részképességek fejlesztése

Óraszám: 61 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. A Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése
- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókinccs gyarapítása
- Szókinccs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Összeolvasási képesség fejlesztése
- Szótagolás
- Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagolás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókinccsbe
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi

Fogalmak

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban);

- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

Témakör: Népmesék, műmesék

Óraszám: 11 óra

A témakör sajátossága, hogy értékkövetítésre és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Szókinccsfelkészítés, szókinccsbővítés
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Események helyszíne, ideje, sorrendje
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
- Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.
- Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi

Fogalmak

szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám

Javasolt tevékenységek

- Bábszínház, színházlátogatás.
- Író-olvasó találkozó megszervezése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést.

Törzsanyag

Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Lázár Ervin: A lyukas zokni

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 9 óra

A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
  - Szótagoló olvasás
  - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
  - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
  - Verbális memória fejlesztése
  - Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.
  - Belső képalkotás
  - Ritmusélmény
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, ézelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel
  - A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
  - A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén
- Magánhangzók, mássalhangzók

Fogalmak

vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Javasolt tevékenységek

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömet és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);

- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;

Törzsanyag

Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek

- A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak
- Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Nemes Nagy Ágnes: Névnapra; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkal?; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Tamkó Sirtó Károly: Pinty és ponty

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola

Óraszám: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Beszédkészség fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Időben való tájékozódás fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Empatikus képesség fejlesztése
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
- Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek

Fogalmak

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás

Javasolt tevékenységek

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása

- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

Törzsanyag

Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

Óraszám: 8 óra

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Szótagoló olvasás
- Az olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk
- keresztény/keresztény ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről
- Lakóhely hagyományainak megismerése

- Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák

Fogalmak

keresztény/keresztényen ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólas, közmondás, évszak, körforgás

Javasolt tevékenységek

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;

Törzsanyag

Zelk Zoltán: Négy vándor; **Weöres Sándor: Száncengő**; Betlehemes játék; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Hónapmondóka; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Kányádi Sándor: Aki fázik;

A TÉMAKÖRÖKHÖZ TARTOZÓ TÖRZSANYAG A MEGJELENŐ ÁTDOLGOZOTT TANKÖNYVEK TARTALMA SZERINT KERÜL FELDOLGOZÁSRA.

Témakör: Állatok, növények, emberek

Óraszám: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára
- Beszédfejlesztés
- Érzelmi fejlesztés
- Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről
- Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése
- Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)
- Lényegkiemelés képessége

- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Egyszerű grafikus szervezők megismerése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Belső képalkotás
- Válogató olvasás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

Javasolt tevékenységek

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.

Törzsanyag

Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben.

Írás és helyesírás

Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó
képességek fejlesztése

Óraszám:
32
óra

Ez a tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is. A megvalósításhoz szükséges idő egy félév.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése
- Testséma, nagymozgások fejlesztése
- Tapintás, érzékelés fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Síkbeli tájékozódás fejlesztése
- Tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben
- Helyes ceruzafogás kialakítása
- Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása
- Írástechnika fejlesztése
- Lendületes vonalvezetés
- Betűelemek

Fogalmak

betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.

Témakör: Írás jelrendszere

Óraszám: 47 óra

A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése
- Tapintás, érzékelés fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Síkbeli tájékozódás fejlesztése
- Helyes ceruzafogás kialakítása
- Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása
- Írástechnika fejlesztése
- Írott kisbetűk alakítása, kapcsolása
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Betű- és hangazonosítás
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Magyar ábécé írott kisbetűi és kapcsolásai
- 2-3 szóból álló mondatok írása

Fogalmak

- hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban
- A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;
- Aktív szókinccs fejlesztése
- Szótagolás, elválasztás
- Gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 2-3 szóból álló mondat leírása

Fogalmak

- hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizzé, javítsa.

Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg

Óraszám: 2
óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ösztönös nyelvtudás formálása
- Nyelvi tudatosság fejlesztése
- Önellenőrzés, hibajavítás képessége
- Hibajavítás szöveg minta alapján
- Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése
- Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek
- A kijelentő és kérdő mondatok
- Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- szavakat, szó szerkezeteket, 2-3 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Témakör: Kisbetű – nagybetű

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás
- Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással
- Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése
- Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján
- Élőlény, tárgy neve
- Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása

Fogalmak

kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend

Óraszám: 2 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé betűi
- A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Javasolt tevékenységek

- Könyvtárlátogatás

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;
- ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;
- biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- feladatvégzés során társaival együttműködik;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

Témakör: Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe

Óraszám: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fonémahallás fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)
- Szókincsfejlesztés
- Artikuláció fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Helyesírási készség fejlesztése
- Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása

Fogalmak

mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

A továbbhaladás feltételei az első évfolyam végén:

- -A tanuló beszéljen kifejezően, érthetően.
- - Legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket.
- - Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit.
- -A kérdésekre értelmesen válaszoljon.
- - Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- - Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.
- - Használja a tér- és időbeli relációs szókincsét.
- - Legyen képes összefüggő mondatok alkotására.
- - Szöveghűen mondja el a memoritereket.
- - Ismerje a magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűit.
- - Tudjon 2-3 rövid mondatból álló szöveget pontosan felolvasni.
- - Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét.
- - Ismerje az írott kisbetűket.
- - Tudjon megfigyelés után rövid szavakat önállóan leírni.
- - Írása legyen rendezett, pontos.
- - Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat: magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű betű.
- - Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

3.8. 1. Évfolyam / két tanítási nyelvű képzés

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	7	7	5	5,5
Éves óraszám	252	252	180	198

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszer**e az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- -Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit.
- -Életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- -Fejldjék szókincsük, kifejezőképességük.
- -Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- - A különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat.
- - Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Ór asz ám
Beszéd és olvasás	144
Beszéd és kommunikáció	13
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	54
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	53
Népmesék, műmesék	7
Versek, népköltészeti alkotások	5
Helyem a közösségben – család, iskola	4
Évszakok, ünnepekörök, hagyományok	4
Állatok, növények, emberek	4
Írás és helyesírás	108
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	32
Írás jelrendszere	47
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	13
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	2
Kisbetű – nagybetű	4
A magyar ábécé – a betűrend	2
Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe	8
Összes óraszám:	25 2

Beszéd és olvasás

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Hangok, szótagok analízise, szintézise
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyesejtés kialakítása

- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéd, szituációs játékok

Fogalmak

helyesejtés, beszédlevegés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás,

- mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlevegése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.

Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó
részképességek fejlesztése

Óraszám: 54 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókincs gyarapítása
- Szókincs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Szótagolás
- Olvasástechnika fejlesztése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe
- A-szóbeli és kifejezőkészség fejlesztése

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat;
viszonyiszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben,
miközben stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít.

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó
részképességek fejlesztése

Óraszám: 53 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. A Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése
- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókinccs gyarapítása
- Szókinccs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Összeolvasási képesség fejlesztése
- Szótagolás
- Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókinccsbe
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi

Fogalmak

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban);

- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

Témakör: Népmesék, műmesék

Óraszám: 7 óra

A témakör sajátossága, hogy értékkövetítésre és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Szókinccsfelkészítés, szókinccsbővítés
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Események helyszíne, ideje, sorrendje
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
- Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.
- Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi

Fogalmak

szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám

Javasolt tevékenységek

- -Bábszínház, színházlátogatás.
- -Író-olvasó találkozó megszervezése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet,
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést .

Törzsanyag

Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Lázár Ervin: A lyukas zokni

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 5
óra

A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
  - Szótagoló olvasás
  - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
  - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
  - Verbális memória fejlesztése
  - Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.
  - Belső képalkotás
  - Ritmusélmény
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel
  - A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
  - A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén
- Magánhangzók, mássalhangzók

Fogalmak

vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Javasolt tevékenységek

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);

- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;

Törzsanyag

Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Nemes Nagy Ágnes: Névnapra; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakka?; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Beszédkészség fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Időben való tájékozódás fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Empatikus képesség fejlesztése
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
- Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek

Fogalmak

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás

Javasolt tevékenységek

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

Törzsanyag

Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: [Velem mindig történik valam](#)

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Szótagoló olvasás
- Az olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink

- Magyar hagyományok tisztelete
- Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk
- keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák

Fogalmak

keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás

Javasolt tevékenységek

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;

Törzsanyag

Zelk Zoltán: Négy vándor; **Weöres Sándor: Száncsengő**; Betlehemes játék; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Hónapmondóka; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Kányádi Sándor: Aki fázik;

A TÉMAKÖRÖKHÖZ TARTOZÓ TÖRZSANYAG A MEGJELENŐ ÁTDOLGOZOTT TANKÖNYVEK TARTALMA SZERINT KERÜL FELDOLGOZÁSRA.

Témakör: Állatok, növények, emberek

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára

- Beszédfejlesztés
- Érzelmi fejlesztés
- Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről
- Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése
- Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Egyszerű grafikus szervezők megismerése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Belső képalkotás
- Válogató olvasás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

Javasolt tevékenységek

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.

Törzsanyag

Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben.

Írás és helyesírás

Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó
képességek fejlesztése

Óraszám:
32 óra

Ez a tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is. A megvalósításhoz szükséges idő egy félév.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése
- Testséma, nagymozgások fejlesztése
- Tapintás, érzékelés fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Síkbeli tájékozódás fejlesztése
- Tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben

- Helyes ceruzafogás kialakítása
- Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása
- Írástechnika fejlesztése
- Lendületes vonalvezetés
- Betűelemek

Fogalmak

betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.

Témakör: Írás jelrendszere

Óraszám: 47 óra

A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése
- Tapintás, érzékelés fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Síkbeli tájékozódás fejlesztése
- Helyes ceruzafogás kialakítása
- Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása
- Írástechnika fejlesztése
- Írott kisbetűk alakítása, kapcsolása
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Betű- és hangazonosítás
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Magyar ábécé írott kisbetűi és kapcsolásai
- 2-3 szóból álló mondatok írása

Fogalmak

hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban
- A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;
- Aktív szókincs fejlesztése
- Szótagolás, elválasztás
- Gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 2-3 szóból álló mondat leírása

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizzé, javítsa.

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ösztönös nyelvtudás formálása
- Nyelvi tudatosság fejlesztése
- Önellenőrzés, hibajavítás képessége
- Hibajavítás szöveg minta alapján
- Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése
- Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek
- A kijelentő és kérdő mondatok
- Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szövelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- szavakat, szó szerkezeteket, 2-3 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Témakör: Kisbetű – nagybetű

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás
- Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással
- Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése
- Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján
- Élőlény, tárgy neve
- Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása

Fogalmak

kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend

Óraszám: 2 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése

- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé betűi
- A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Javasolt tevékenységek

- Könyvtárlátogatás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

Témakör: Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe

Óraszám:
8 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fonémahallás fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)
- Szókincsfejlesztés
- Artikuláció fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Helyesírási készség fejlesztése
- Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása

Fogalmak

mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

A továbbhaladás feltételei az első évfolyam végén:

- A tanuló beszéljen kifejezően, érthetően.

- Legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket.
- Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit.
- kérdésekre értelmesen válaszoljon.
- Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.
- Használja a tér- és időbeli relációs szókincset.
- Legyen képes összefüggő mondatok alkotására.
- Szövegűen mondja el a memoritereket.
- Ismerje a magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűit.
- Tudjon 2-3 rövid mondatból álló szöveget pontosan felolvasni.
- Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét.
- Ismerje az írott kisbetűket.
- Tudjon megfigyelés után rövid szavakat önállóan leírni.
- Írása legyen rendezett, pontos.
- Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat: magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű betű.
- Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

3.9. 2. Évfolyam

Ennek az évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása, mert a gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

A második évfolyamon folytatódik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez a nagy írott betűk tanulásával, a vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A 2. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszámja: 252 óra

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Ó r a s z á m
Beszéd és olvasás	144
Beszéd és kommunikáció	15
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	16
Népmesék, műmesék	35
Versek, népköltészeti alkotások	23
Helyem a közösségben – család, iskola	14
Évszakok, ünnepekörök, hagyományok	21
Állatok, növények, emberek	20
Írás és helyesírás	108
Írás jelrendszere	20
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	13
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	23
Kisbetű – nagybetű	14
A magyar ábécé – a betűrend	14
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	24
Összes óraszám:	252

A témakörök sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épülnek. A Óraszámok nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkoznak.

Beszéd és olvasás

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 15 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Beszédfejlesztés: beszédleghzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Hangok, szótagok analízise, szintézise
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés

- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyesejtés kialakítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéd, szituációs játékok

Fogalmak

helyesejtés, beszédlelés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlelése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése

Óraszám: 16 óra

A témakör megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése
- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókincs gyarapítása
- Szókincs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Összeolvasási képesség fejlesztése
- Szótagolás
- Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagolás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe

- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi

Fogalmak

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

Témakör: Népmesék, műmesék

Óraszám: 35 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Szókinccsfejlesztés, szókinccsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Események helyszíne, ideje, sorrendje
  - Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
  - Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
  - Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.
  - Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok

Fogalmak

szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

törzsanyag

Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs;

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A szegényember káposztája; Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; [Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér](#); Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kisgömböc; A kismalac és a farkasok (Arany László);

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 23 óra

A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
  - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
  - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
  - Verbális memória fejlesztése
  - Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.
  - Belső képalkotás
  - Ritmusélmény
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel
  - A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
  - A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén
- Magánhangzók, mássalhangzók

Fogalmak

vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Javasolt tevékenységek

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);

- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;

törzsanyag

Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; **Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja;** Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álomban; (A vastag betűs művek memoriterek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Romhányi József: A pék pókja; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske;

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola

Óraszám: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Beszédkészség fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Időben való tájékozódás fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Empatikus képesség fejlesztése
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
- Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek

Fogalmak

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás

Javasolt tevékenységek

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

Törzsanyag

Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

Óraszám: 21 óra

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Az olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk
- keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről
- Lakóhely hagyományainak megismerése

- Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák

Fogalmak

keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás

- Javasolt tevékenységek
- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,

Törzsanyag

Magyar népköltés: Hónapsoroló; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág

Témakör: Állatok, növények, emberek

Óraszám: 20 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára
- Beszédfejlesztés
- Érzelmi fejlesztés
- Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről

- Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése
- Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Egyszerű grafikus szervezők megismerése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Belső képalkotás
- Válogató olvasás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

Javasolt tevékenységek

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;

Törzsanyag

Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben

Írás és helyesírás

Témakör: Írás jelrendszere

Óraszám:20 óra

A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Tapintás, érzékelés fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Írástechnika fejlesztése
- Írott nagybetűk alakítása, kapcsolása
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Betű- és hangazonosítás
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik
- 3-4 szóból álló mondatok írása

Fogalmak

hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- saját tempójában elsajátítja az írott nagybetűk alakítását;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban
- A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;
- Aktív szókincs fejlesztése
- Szótagolás, elválasztás
- Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
  - 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó
- 4-5 szóból álló mondat leírása

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szövelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizzé, javítsa.

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg

Óraszám: 23 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ösztönös nyelvtudás formálása
- Nyelvi tudatosság fejlesztése
- Önellenőrzés, hibajavítás képessége
- Hibajavítás szöveg minta alapján
- Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése
- Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek
- A kijelentő és kérdő mondatok
- Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szövelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;

Témakör: Kisbetű – nagybetű

Óraszám: 14 óra

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás
- Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással
- Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése
- Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján
- Élőlény, tárgy neve
- Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása

- Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek)
- Mondatkezdő nagybetű

Fogalmak

kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend

Óraszám: 14 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Javasolt tevékenységek

- Könyvtárlátogatás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fonémahallás fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)
- Szókincsfejlesztés
- Artikuláció fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Helyesírási készség fejlesztése
- Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása

Fogalmak

mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket.
- Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon.
- Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról.
- Szöveghűen mondja el a memoritereket.
- Ismerje az írott és nyomtatott betűket.
- Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel.
- Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét.
- Írása legyen rendezett, pontos.
- Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban.
- Jelölje helyesen a j hangot 20-20, összesen 40 begyakorolt szóban.
- Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.
- Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

3.10. 3. Évfolyam

A harmadik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatos tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei

különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezen az évfolyamon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszerű íráshasználat ezen az évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul a negyedik évfolyam végén.

A 3. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 180 óra

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Ó r a s z á m
Olvasás, szövegértés	90
Beszéd és kommunikáció	9
Mesék, történetek	13
Mondák, regék	13
Versek, népköltészeti alkotások	10

Helyem a világban	10
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	12
Állatok, növények, tájak, találmányok	15
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	8
Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás	90
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	10
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	17
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	10
Szótó és toldalék, szóelemzés	8
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	7
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	12
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	10
3. Mennyiségeket kifejező szavak	4
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	12
Összes óraszám:	1 8 0

A témakörök sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épülnek. Az óraszámok nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkoznak. A témakörök teljes megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.

Olvasás, szövegértés

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 9 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyes ejtés tanítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok

- Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció

Fogalmak

helyesejtés, beszédlejtés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Javasolt tevékenységek

- Részvétel prezentáció készítésében és előadásában

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- beszédlejtése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

Témakör: Mesék, történetek

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Kulcsszavak azonosítása
- Főbb szerkezeti egységek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...
- Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

Fogalmak

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Törzsanyag

Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; Tordon Ákos: Pilleruha; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

Magyar népmesék: A szamárrá változott barát; Az öszvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; Szilvát adok szeméért! (bolgár népmese); Arany László: A macska és az egér; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár

Témakör: Mondák, regék

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Kronologikus gondolkodás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Múltbeli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás
- Mondák-regék valós és mesei elemei
- Híres történelmi személyek és események

Fogalmak

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

Törzsanyag

Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; A sapkatöltés – Szent István-legendája – *somogyi népmonda nyomán*; Mátyást királlyá választják – *Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán*; Mátyás király és az öregember – *(Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese)*;

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

Koltay Gergely: Honfoglalás; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, forradalom és szabadságharc.

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
  - Belső képalkotás
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, ézelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel
  - Ritmus, rím, refrén
  - Magánhangzók, mássalhangzók
  - Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

Fogalmak

vers, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.

Törzsanyag

Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirtó Károly: Tengerecki hazaszáll; **Petőfi Sándor: Nemzeti dal**; (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

Weöres Sándor: Kánikula; Weöres Sándor: Fülemlé; Weöres Sándor: A tündér; Kányádi Sándor: Sóhajtás; *Magyar népdalok*: Elindultam szép hazámbul; Tavasz szél vizet áraszt; Ejhaj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép...

Témakör: Helyem a világban

Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Élő és élettelen környezet
- Kulturális értékek megismerése és tisztelete
- Természeti értékek tisztelete
- Környezettudatosság
- Együttműködés, közösségformálás
- Önismeret, társismeret
- Kulturált véleménynyilvánítás
- Mások véleményének elfogadása
- Fenntartható fejlődés

Fogalmak

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;

- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

Törzsanyag

Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Óraszám: 12
óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az ünnepek jellemzői, körforgásuk
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, szóláshasonlatok, közmondások
- Találós kérdések
- Régi magyar mesterségek
- Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, Petőfi Sándor

Fogalmak

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

Törzsanyag

Nagyváradi János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok

Óraszám: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése
- A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken
- Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (pl. Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László)
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről
- Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint
- Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)
- Lényegkiemelés képessége

- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Törzsanyag

Buda Ferenc: Kőből rakott mese, valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Ismerettartalmú szövegek: A világegyetemtől haladva a Földre – a bolygók megismerése (pl: nyughatatlan bolygók; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

Óraszám: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Irodalmi műveltség alapozása
- Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése
- Kreatív befogadás
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény

Fogalmak

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Törzsanyag

Tatay sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhé; Csukás István: Pom-pom meséi

Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás

Óraszám:
10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása
- 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű

mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései
(mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés)

Óraszám:
17 óra

Fejlesztési feladatok, ismerete

- -Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Mondatok és összekapcsolásuk
- Történetalkotás szóban
- Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése
- Anyaggyűjtés módjai
- szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;
- Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése
- Szerkezeti egységek elkülönítése
- Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése
- Szövegalkotás főbb lépései
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

Fogalmak

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, önellenőrzés, hibajavítás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg
(rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó)

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ösztönös nyelvhasználat formálása
- Nyelvi tudatosság fejlesztése
- Önellenőrzés, hibajavítás képessége
- Helyesírási készség differenciált fejlesztése

Fogalmak

szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, pont, kérdőjel, felkiáltójel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése
- Szótagolási képesség fejlesztése
- Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése
- Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén
- Nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- Szóalak felbontása
- Toldalékos szavak helyes használata
- Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal
- Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése

Fogalmak

hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytövű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

Óraszám:
7 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása
- Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése
- Hangalak – jelentés
- Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak
- Szólások, közmondások, szóláshasonlatok
- Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok
- Szó szerinti és átvitt jelentés
- Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete

Fogalmak

szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;

- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve

Óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókinccs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- Együttműködési képesség
- Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve
- Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása
- Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek)

Fogalmak

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személyneveket, állatneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

Óraszám: 10 óra

Feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókinccs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, todalék, tulajdonságot kifejező szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a
- beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt számnevek helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat

Témakör: Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben

Óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Fogalmazási alapismeretek
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait.
- Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.
- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget.
- Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján.
- Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg.
- Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

- Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát és digitális forrásokat.
- A memoritereket szöveghűen mondja el.
- Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek.
- Biztonsággal ismerje fel a tanult kérdésekre válaszoló szavakat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.
- Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.
- Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

3.11. 4. Évfolyam

A negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az előző évfolyamokon megjelenő témaköröket a negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezen az évfolyamon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszerű íráshasználat ezen az évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesíráásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul a negyedik évfolyam végén.

A 4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgy alapóraszám: 216 óra

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Ór asz ám
Olvasás, szövegértés	108
Beszéd és kommunikáció	11
Mesék, történetek	11
Mondák, regék	17
Versek, népköltészeti alkotások	13
Helyem a világban	13
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	20
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	10
Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás	108
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	7
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	15
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	15
Szótő és toldalék, szóelemzés	16
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	8
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	13
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	7
3. Mennyiségeket kifejező szavak	11
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	16
Összes óraszám:	21 6

A témakörök érték közvetítésre és képességfejlesztésre épülnek. Az óraszámok nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkoznak

Olvasás, szövegértés

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 11 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédeszlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyes ejtés tanítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció

Fogalmak

helyesejtés, beszédlejtés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközsabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Javasolt tevékenységek

- Részvétel prezentáció készítésében és előadásában

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- beszédlejtése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

Témakör: Mesék, történetek

Óraszám: 11 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Kulcsszavak azonosítása
- Főbb szerkezeti egységek elkülönítése
- Beszédfejlesztés

- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...
- Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

Fogalmak

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Törzsanyag

Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a számár; Világszép Ilonka; Füllentő mese; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika;

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

A legfinomabb falat; Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Berze Nagy János: A fekete madár; A farkas és a bárány – Aesopus és

La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár;
Kányádi Sándor: Farkasúzó furulya

Témakör: Mondák, regék

Óraszám: 17 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Kronologikus gondolkodás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Múltbeli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás
- Mondák-regék valós és mesei elemei
- Híres történelmi személyek és események

Fogalmak

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

Törzsanyag

Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (*részletek*); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-

kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
  - Belső képalkotás
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, ézelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel
  - Ritmus, rím, refrén
  - Magánhangzók, mássalhangzók
  - Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

Fogalmak

vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, című verseinek részleteit.

TÖRZSANYAG

Radnóti Miklós: Éjszaka; Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; József Attila: Csendes, kévébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Robogó szekerek – *prózaöltemény*; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; Tavasz szél vizet áraszt; Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép

Témakör: Helyem a világban

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Élő és élettelen környezet
- Kulturális értékek megismerése és tisztelete
- Természeti értékek tisztelete
- Környezettudatosság
- Együttműködés, közösségformálás
- Önismeret, társismeret
- Kulturált véleménynyilvánítás
- Mások véleményének elfogadása
- Fenntartható fejlődés

Fogalmak

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

Törzsanyag

Kiss Anna: Hol van a világ vége? – *próza költemény*; Fekete István: A tölgyfa (részlet);

Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet),
valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben.

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az ünnepek jellemzői, körforgásuk
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, szóláshasonlatok, közmondások
- Találós kérdések
- Régi magyar mesterségek
- Jeles történelmi személyek Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos

Fogalmak

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepeköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

Törzsanyag

Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése
- A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken
- Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről
- Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint
- Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;

Törzsanyag

Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat, valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok, valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemtől haladva a Földre – a bolygónk megismerése (pl: nyughatatlan bolygónk; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Irodalmi műveltség alapozása
- Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése
- Kreatív befogadás
- Kreatív írás
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény
- Kérdésfeltevés

Fogalmak

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fűlszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz egy hosszabb terjedelmű, magyar gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;

- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Törzsanyag

Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhé; Csukás István: Pom-pom meséi

Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás,
betűrendbe sorolás

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;

- megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései
(mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés,
bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)

Óraszám: 15 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Mondatok és összekapcsolásuk
- Történetalkotás szóban
- Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése
- Írásképesség fejlesztése
- Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése
- Anyaggyűjtés módjai
- szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;
- Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése
- Szerkezeti egységek elkülönítése
- Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése
- Szövegalkotás főbb lépései
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

Fogalmak

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg
(rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás,
tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)

Óraszám: 15 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ösztönös nyelvhasználat formálása
- Nyelvi tudatosság fejlesztése
- Önellenőrzés, hibajavítás képessége
- Helyesírási készség differenciált fejlesztése

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- A hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;

- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés

Óraszám: 16 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése
- Szótagolási képesség fejlesztése
- Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén
- Nyelvi elemzőkészség fejlesztése, szóalak felbontása
- Toldalékos szavak helyes használata
- Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal
- Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése

Fogalmak

betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytővű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása
- Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése
- Hangalak – jelentés
- Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak
- Szólások, közmondások, szóláshasonlatok
- Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok
- Szó szerinti és átvitt jelentés
- Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete

Fogalmak

szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer

- Együttműködési képesség
- Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve
- Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása
- Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)

Fogalmak

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szövelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, todalék, tulajdonságot kifejező szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak

Óraszám: 11 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja

- Együttműködési képesség

Fogalmak

különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;

Témakör: Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben

Óraszám: 16 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókinccs fejlesztése
- Fogalmazási alapismeretek
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait.
- Aktivizálja a szókinccset a szövegalkotó feladatokban.
- Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.
- Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg.
- Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát és digitális forrásokat.
- A memoriterek szöveghűen mondja el.
- Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult kérdésekre válaszoló szavakat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.
- Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

3.12. 4. Évfolyam / két tanítási nyelvű képzés

A negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az előző évfolyamokon megjelenő témaköröket a negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezen az évfolyamon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközzintű íráshasználat ezen az évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul a negyedik évfolyam végén.

A 4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgy alapóraszám: 198 óra

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óras zám
Olvasás, szövegértés	108
Beszéd és kommunikáció	11
Mesék, történetek	11
Mondák, regék	17
Versek, népköltészeti alkotások	13
Helyem a világban	13
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	20
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	10
Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás	90
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	5
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	9
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	15
Szótó és toldalék, szóelemzés	8
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	8
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	12
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	5
3. Mennyiségeket kifejező szavak	11
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	17
Összes óraszám:	198

A témakörök értékközvetítésre és képességfejlesztésre épülnek. Az óraszámok nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkoznak.

Olvasás, szövegértés

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 11 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyes ejtés tanítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció

Fogalmak

helyesejtés, beszédlelés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Javasolt tevékenységek

- Részvétel prezentáció készítésében és előadásában

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- beszédlelése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába

Témakör: Mesék, történetek

Óraszám: 11 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Hallott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Kulcsszavak azonosítása
- Főbb szerkezeti egységek elkülönítése
- Beszédfejlesztés

- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...
- Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

Fogalmak

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Törzsanyag

Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a számár; Világszép Ilonka; Füllentő mese; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika;

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

A legfinomabb falat; Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Berze Nagy János: A fekete madár; A farkas és a bárány – Aesopus és

La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár;
Kányádi Sándor: Farkasúzó furulya

Témakör: Mondák, regék

Óraszám: 17 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Kronologikus gondolkodás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás
- Mondák-regék valós és mesei elemei
- Híres történelmi személyek és események

Fogalmak

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

Törzsanyag

Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (*részletek*); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-

kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ézelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
  - Belső képalkotás
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, ézelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel
  - Ritmus, rím, refrén
  - Magánhangzók, mássalhangzók
  - Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

Fogalmak

vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat című verseinek részleteit.

Törzsanyag

Radnóti Miklós: Éjszaka; Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; József Attila: Csendes, kérébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Robogó szekerek – *próza-költemény*; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; Tavasz szél vizet áraszt; Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép

Témakör: Helyem a világban

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Élő és élettelen környezet
- Kulturális értékek megismerése és tisztelete
- Természeti értékek tisztelete
- Környezettudatosság
- Együttműködés, közösségformálás
- Önismeret, társismeret
- Kulturált véleménynyilvánítás
- Mások véleményének elfogadása
- Fenntartható fejlődés

Fogalmak

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

Törzsanyag

Kiss Anna: Hol van a világ vége? – *próza költemény*; Fekete István: A tölgyfa (részlet);

Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Óraszám: 13 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az ünnepek jellemzői, körforgásuk
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, szóláshasonlatok, közmondások
- Találós kérdések
- Régi magyar mesterségek
- Jeles történelmi személyek Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos

Fogalmak

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepeköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

Törzsanyag

Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése
- A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken
- Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről
- Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint
- Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;

Törzsanyag

Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok, valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemtől haladva a Földig – a bolygónk megismerése (pl: nyughatatlan bolygónk; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Érzelmi nevelés
- Irodalmi műveltség alapozása
- Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése
- Kreatív befogadás
- Kreatív írás
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény
- Kérdésfeltevés

Fogalmak

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz egy hosszabb terjedelmű, magyar gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;

- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Törzsanyag

Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhé; Csukás István: Pom-pom meséi

Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás,
betűrendbe sorolás

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókinccs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;

- megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései
(mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés,
bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Mondatok és összekapcsolásuk
- Történetalkotás szóban
- Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése
- Írásképesség fejlesztése
- Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése
- Anyaggyűjtés módjai
- szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;
- Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése
- Szerkezeti egységek elkülönítése
- Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése
- Szövegalkotás főbb lépései
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

Fogalmak

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg
(rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás,
tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)

Óraszám: 15 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ösztönös nyelvhasználat formálása
- Nyelvi tudatosság fejlesztése
- Önellenőrzés, hibajavítás képessége
- Helyesírási készség differenciált fejlesztése

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;

- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése
- Szótagolási képesség fejlesztése
- Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén
- Nyelvi elemzőkészség fejlesztése, szóalak felbontása
- Toldalékos szavak helyes használata
- Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal
- Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése

Fogalmak

betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytővű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása
- Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése
- Hangalak – jelentés
- Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak
- Szólások, közmondások, szóláshasonlatok
- Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok
- Szó szerinti és átvitt jelentés
- Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete

Fogalmak

szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve

Óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer

- Együttműködési képesség
- Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve
- Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása
- Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)

Fogalmak

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szövelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókinccs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak

Óraszám: 11 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókinccs fejlesztése
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja

- Együttműködési képesség

Fogalmak

különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;

Témakör: Cselekvés, történelem a múltban, jelenben, jövőben

Óraszám: 17 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Helyesírási készség differenciált fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- Fogalmazási alapismeretek
- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer
- A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja
- Együttműködési képesség

Fogalmak

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait.
- Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.
- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.
- Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg.

- Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát és digitális forrásokat.
- A memoritereket szöveghűen mondja el.
- Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult kérdésekre válaszoló szavakat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.
- Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

5. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 5-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

- **Megismerjék a magyar kultúrát, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit.**
- Ahhoz, hogy ezt meg tudjuk valósítani fontosnak tartjuk, hogy hazájukhoz szellemileg és érzelmileg is kötődjenek diákjaink. Éppen ezért nemcsak olvasmány, hanem egyéb kulturális élményekkel is szeretnénk gazdagítani tanulóinkat.
- **Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat.**
- Ennek eléréséhez elengedhetetlen a történelem és az irodalom tantárgyaknak időnkénti összekapcsolása. Történelemből megtanulják a gyerekek, hogy mikor milyen események zajlottak hazánkban és a nagyvilágban. Irodalomórán pedig azt figyelhetik meg, hogy mindeközben hogyan érezték magukat az emberek. Ebbe a sorba kell bekapcsolni a felnövekvő generációt, példaként állítva akár saját életünket, akár iskolánk történetét.
- **A tanult kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.**
- Fel kell készítenünk diákjainkat az elődök által megkezdett jó folytatására. Ezért folyamatosan közvetítjük feléjük, hogy feladatuk van a világban. Most éppen a tanulás, később más hasznos tevékenységet kell majd folytatniuk.
- **Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, váljanak olvasó emberekké.**
- E cél eléréséhez elengedhetetlen a személyes példamutatás. Először nekünk, pedagógusoknak kell nyitottá válnunk tanítványaink felé. Fontos, hogy megtanítsuk diákjainkat a sorok mögé nézni, így egyes irodalmi alkotások új értelmezésére is képesek lesznek. Ezért sok olyan feladatot kapnak, amely épít a már meglévő tudásukra, ugyanakkor motiválja őket arra, hogy még többet tudjanak. A gyakorlati élethez igyekszünk kötni a példákat, megoldandó feladataikat.
- **Biztos szövegértéssel rendelkezzenek.**

Ennek érdekében a normál és emelt szintű osztályokban a tanulók magasabb óraszámban tanulják a magyar nyelvet és irodalmat. Minden évfolyamon /5-8./ biztosítunk megfelelő órakeretet a szövegértés- és alkotás gyakorlására.

- **Ismerjék a tananyag által előírt memoriterekét, azokat értőn elő tudják adni.**
- Diákjainkat szeretnénk a felelős időbeosztásra is megtanítani, ezért a megtanult verseket, prózarészleteket a megadott határidőig kell felmondaniuk. Minden tanulótól mindegyik megtanulandót számonkérjük. Mivel erre a tanítási órákon (idő hiányában) nincsen lehetőségünk, ezért a magyartanárok által kialakított rend szerint kell tanulóinknak ezt megtenniük.
- **Rendelkezzenek az önfejlesztés igényével.**
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét. Természetesen itt is elengedhetetlen a folyamatos tanári példamutatás.

Gondolkodó és alkotó emberekké váljanak.

Mindennapi életük apró részleteit figyelembe véve segítjük a gyermekeket abban, hogy rádöbbenjenek a tervezés, előrelátás sokszor megkönnyíthető sorsukat.

Műveltségi szintje folyamatosan növekedjen.

A tudás érték. Ennek tudatosítása a legfontosabb feladatunk ahhoz, hogy a tanulók önállóan is akarjanak fejlődni. Az élethosszig tartó tanulás alapkövének letétele történik ebben a szakaszban.

Képesek legyenek rövid szövegek alkotására.

A sok szövegértő feladatlap megoldása arra is képessé teszi a tanulókat, hogy ha kell, önállóan is képesek legyenek szöveget alkotni. Mivel az önálló otthoni olvasás nagyobb sikerekhez tudja juttatni a gyermekeket feladatunk iskolai keretek között is felkínálni ennek lehetőségét. Ezért kap órakeretet minden évfolyamon a könyv- és könyvtárhasználat.

Különböző helyzetekben szóban és írásban is szabatosan ki tudják fejezni önmagukat, türelmes nyelvhasználattal.

A folyamatos kérés, szép szó használata lehet csak példaértékű, és követendő a tanulók számára. Fontos feladatunk tudatosítani a gyerekekben, hogy bántani nemcsak tettekkel, hanem szavakkal is lehet. Ezért kap nagy hangsúlyt iskolánk helyi tantervében a türelmes nyelvhasználatra való nevelés.

Önfejlesztésének igénye kialakuljon.

- Minden ember értékes. Ennek tudatosítása a legfontosabb feladatunk ahhoz, hogy célunkat meg tudjuk valósítani. Ezért igyekszünk egyre jobban megismerni tanítványainkat. Így tudunk nekik személyre szabott feladatokkal segíteni abban, hogy eltérő képességeiket ne előnynek vagy hátránynak, hanem önmaguk részének tekintsék. Ha ezt elfogadták, akkor tudunk a következő lépcsőfokra lépni, akarjon jobbá válni a tanuló nap mint nap.

A **magyar nyelv és irodalom** tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

- **Anyanyelvi és idegen nyelvi**
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- **Tanulási kompetencia**
- Folyamatos feladatunk a tanulás tanítása, különböző tanulási technikák bemutatása és elsajátíttatása a tanulókkal.
- **Kommunikációs kompetenciák**
- Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- **Digitális kompetenciák**
- A tanulók az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat, ezáltal fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- **Személyes és társas kapcsolati kompetencia**

- A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.
- **Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság**
- Célunk, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. A tanulókat felkészítjük arra, ennek a kulturális hagyománynak értői, később formálói legyenek.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam normál/két tanítási nyelvű oktatás szerint

HETI/ÉVES ÓRASZÁM		5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
magyar nyelv	normál	2,5	2,5	2	2
	két tanítási nyelvű képzés	2	2	1,5	1
Éves óraszám-nyelv	normál	90	90	72	72
	két tanítási nyelvű képzés	72	72	54	36
magyar irodalom	normál	2,5	2,5	2	2
	két tanítási nyelvű képzés	2	2	2	2
Éves óraszám-irodalom	normál	90	90	72	72
	két tanítási nyelvű képzés	72	72	72	72

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, az 5-8. évfolyamon:

Kiemelt feladatunk a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

- Ennek érdekében rendszeresen elmondjuk diákjainknak hogyan kell az adott tananyagot úgy megtanulni, hogy később is emlékezzenek rá. Tanulástechnikai módszerekre is megtanítjuk őket. Tisztában vagyunk azzal is, hogy az "ahá" élmény eléréséhez igen sok - és minden gyermeknél más- idő szükséges, ezért folyamatosan biztatjuk őket, hogy ne adják fel, a kisebb kudarcok átélésekor ne veszítsék el a kedvüket!

Fontosnak tartjuk tanulóink fokozatos terhelését, életkoruknak megfelelő oktatását.

- Ezért a sok- sok játékos feladattól lassan- lassan haladunk az egyre nehezebb, és akár több időt is igénylő feladatok megoldása felé. A Tanulási eredményeknél fokozatosan növeljük mit szeretnénk, ha diákjaink tudnának.

Külön figyelmet fordítunk a kimagasló teljesítményt nyújtó, tehetséges gyerekek felkarolására.

- Tisztában vagyunk azzal, hogy tehetségesnek lenni valamiből nem könnyű. Igen nagy szorgalomra van szükség ahhoz, hogy valaki ki tudja használni átlagosnál jobb képességeit. Éppen ezért ezeknek a gyerekeknek az órai differenciálás mellett még külön is segítséget nyújtunk egyéni foglalkozások vagy csoportos szakkörök keretében.

Gyengén teljesítő tanulók megsegítése.

- Természetesen mindig lesznek olyan diákok iskolánkban, akiknek a törzsanyag elsajátítása is komoly problémát okoz. Rájuk a tanítási órán is jobban odafigyelünk, de felzárkóztató foglalkozások keretében, egyénileg vagy csoportosan, külön időpontban segítjük őket, hogy együtt tudjanak haladni osztálytársaikkal.

Érzelmi nevelés

- Évek óta komoly eltérés tapasztalható tanítványaink értelmi és érzelmi intelligenciája között, egyre nehezebb érzelmeket előcsalogatni belőlük. Mindazt, amit átélnek nehezen vagy egyáltalán nem tudják megfogalmazni. A magyar irodalom remekműveivel való ismerkedés reményünk szerint segítséget nyújthat diákjaink érzelmi nevelésében is.

Anyanyelv biztos ismerete segítséget nyújtson az idegen nyelv tanulásában.

- A XXI. században alapkövetelmény, hogy egy világnyelvet mindenki tudjon. Ahhoz, hogy ezzel a tudással tanítványaink rendelkezzenek elengedhetetlen anyanyelvük rendszerének ismerete. Fontos feladatunk az idegen nyelv tanulásához szükséges alapok lerakása, annak fokozatos erősítése.

3.13. 5. Évfolyam / Magyar irodalom

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám	
	normál	két tanítási nyelvű
– Család, otthon, nemzet	21	18
– Petőfi Sándor: János vitéz	25	14
– Szülőföld, táj	11	8
– Próza nagyepika - ifjúsági regény 1.	10	10
– Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	4	4
– Szabadon felhasználható órakeret	19	18
Összes óraszám:	90	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Család, otthon, nemzet

Óraszám: N 21/KTNY 18

Család, otthon, nemzet - kisepikai (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások

pl.: Fehérlófia, Az égigérő fa; Daidalosz és Ikarosz, Bibliai történetek

Arany János: Rege a csodaszarvasról; Családi kör

Petőfi Sándor: Egy estém otthon; Füstbe ment terv; Magyar vagyok

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék

Témakör: Szülőföld, táj - Petőfi Sándor: János vitéz

Óraszám: N 25/KTNY 14

Petőfi Sándor: János vitéz

Témakör: Szülőföld, táj - lírai és kisepikai alkotások

Óraszám: N 11/KTNY 8

pl.: Petőfi Sándor: Szülőföldemen

Az alföld

Úti levelek (részlet)

Nagy László: Balatonparton

Weöres Sándor: Tájékp

Témakör: Próza nagyepika - ifjúsági regény 1. elemzése

Óraszám: N 10
/KTNY 10

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Témakör: Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
elemzése

Óraszám: N 4/KTNY 4

pl.:Móra Ferenc: Csilicsali Csalavéri Csalavér

Szabó Magda: Tündér Lala

Fekete István: A koppányi aga testamentuma

Bogáncs

Témakör: Szabadon felhasználható órakeret

Óraszám: N 19/KTNY 18

Ismétlés

Tananyag elmélyítése - gyakorlás

Összefoglalás, felkészülés a témazáró írására

Témazáró írása, javítása

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által
- személyes vélemény megfogalmazása a szövegben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez való kapcsolása
- János vitéz című elbeszélő költemény cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése
- költői eszközök ismerete, felismerése
- alapvető verstani, műfaji fogalmak megismerése és alkalmazása
- tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése
- nagyobb szövegegység áttekintő megértése
- kisebb szövegrészletek részletes megfigyelése
- olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban vélemény megfogalmazása.

Fogalmak

- népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, lírai én;
- verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés, párhuzam, ellentét;
- hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás;

- epikus művek szerkezeti vázlata : előkészítés, bonyodalom, bonyodalom kibontakozása, tetőpont, megoldás; helyszín, főszereplő, mellékszereplő

Javasolt tevékenységek

- különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása
- korábban megismert műfajokhoz kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben
- János vitéz című elbeszélő költemény közös órai feldolgozása
- A János vitéz című elbeszélő költemény (részletének) és más médiumbeli megjelenítésének összehasonlítása
- táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése a lírai és prózai szövegekben
- a nyelv változó természetének megfigyelése a különböző példák alapján
- a szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal
- kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk - otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás
- A regény cselekményében megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- egyes szereplők jellemzése.

Memorítetek

- Arany János: Családi kör; Rege a csodaszarvasról (részlet)
- Petőfi Sándor: Egy estém otthon; Az alföld; János vitéz (részlet)
- Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
- 10-12 sor egy tananyagban szereplő prózai műből

Tanulási eredmény

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző műfajokban
- tanári segítséggel elkészíteni egy adott epikus mű szerkezeti vázlatát
- felismerni a megszemélyesítést, hasonlatot, metaforát, rímet, költői alakzatokat
- a megadott memoriterek határidőre felmondani
- költői alakzatokat felismerni
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Értse az általa olvasott szöveget.
- Ismerjen fel néhány költői képet és alakzatot.
- 10-12 mondatos fogalmazást tudjon készíteni.
- Két memoritert tudjon felmondani.

3.14. 6. Évfolyam / Magyar irodalom

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám	
	normál	két tanítási nyelvű
– Hősök az irodalomban	13	10
– Arany János: Toldi	27	16
– Szeretet, hazaszeretet, szerelem	14	11
– Próza nagyepika - ifjúsági regény 2.	12	12
– Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	5	5
– Szabadon felhasználható órakeret	19	18
Összes óraszám:	90	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Hősök az irodalomban

Óraszám: N 13/KTNY 10

1., Hagyomány és irodalom

Arany János: Mátyás anyja; A walesi bárdok; hősök- mondák

pl.: Beckó vára vagy Csörsz árka

Szent László legendája vagy Lehel kürtje

Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet)

Torna vára vagy Tordai hasadék vagy A lendvai vár

2., Irodalom és mozgókép: Fazekas Mihály: Lúdas Matyi

Témakör: Arany János: Toldi

Óraszám: N 27/KTNY 16

Témakör: Szeretet, hazaszeretet, szerelem

Óraszám: N 14/KTNY 11

Bibliai történetek- karácsonyi ünnepkör, ehhez kapcsolódó versek

Kölcsey Ferenc: Himnusz

Vörösmarty Mihály: Szózat

Petőfi Sándor: Honfidal; Reszket a bokor, mert...

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem

Radnóti Miklós: Bájoló

Kőmíves Kelemen

Szerelem a népdalokban

Témakör: Próza nagyepika - ifjúsági regény 2.

Óraszám: N 12/KTNY 12

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Daniel Defoe: Robinsón Crusoe vagy

Antoine de Saint Exupéry: A kis herceg

Ismétlés

Tananyag elmélyítése - gyakorlás

Összefoglalás, felkészülés a témazáró írására

Témazáró írása, javítása

A témakörök tartalmi csak a törzsanyagot tartalmazzák.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban vélemény megfogalmazása
- a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincs bővítés, olvasási stratégiák fejlesztése
- az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában
- a Toldi című elb. költ. -ben az elbeszélői szerepek felismerése, értelmezése
- az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása
- az Egri csillagok c. regény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel
- főbb szereplők kapcsolatának értelmezése.

Fogalmak

- próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás;
- verses epika, elbeszélő költemény, előhang, epizód, késleltetés; allegória, fokozás, túlzás, megszólítás;
- líra, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal;
- történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek

Javasolt tevékenységek

- hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- kisebb projektmunkák, a szöveghez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése
- irodalmi atlasz vagy térkép használata
- az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése
- Arany János Toldi című elbeszélő költeményének közös órai feldolgozása
- az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (verselés, szóképek, alakzatok)
- a Toldi című elb. költ. erkölcsi kérdésselvetéseinek megtárgyalása
- a szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- a szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

- otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás
- az Egri csillagok c. regény szereplői közötti kapcsolatoknak vizuális megjelenítése
- szövegalkotás az Egri csillagok c. regény egyes szereplőinek nézőpontjának megjelenítésével.

Memoriterek

Arany János: A walesi bárdok; Toldi (részletek)

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem

Gárdonyi Géza: Egri csillagok - a várvédők esküje

Kőmíves Kelemen (részlet)

Egy karácsonyi vers

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző műfajokban
- tanári útmutatás alapján elkészíteni egy adott epikus mű szerkezeti vázlatát
- felismerni a megszemélyesítést, hasonlatot, metaforát, rímet, allegóriát, alliterációt, verseléseket
- olvasott szöveg szereplőiről, érzelmeikről, gondolataikról, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt megfogalmazni
- a megadott memoriterek határidőre felmondani
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Tudjon önállóan értelmezni egy szöveget.
- 10-15 mondatos fogalmazást tudjon írni.
- Ismerje fel a rímet, hasonlatot, megszemélyesítést, alliterációt, verseléseket (időmértékes, ütemhangsúlyos)
- Két memoritert tudjon felmondani.

3.15. 7. Évfolyam / Magyar irodalom

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám normál/két tanítási nyelvű képzés
– A középkor irodalma	3
– A reneszánsz és a reformáció irodalma	11
– Irodalmunk a 17-18. században	4
– A klasszicizmus és a romantika irodalma	32
– Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4
– Szabadon felhasználható órakeret	18
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A középkor irodalma	Óraszám: 3
István király intelmei Imre herceghez (részletek)	
Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban	
Témakör: A reneszánsz és a reformáció irodalma	Óraszám: 11
mesék Mátyás királyról	
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete	
Balassi Bálint: Egy katonaének; Hogy Júliára találja, így köszöne néki a reneszánsz dráma	
Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia	
Témakör: Irodalmunk a 17-18. században	Óraszám: 4
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	
Témakör: A klasszicizmus és a romantika irodalma	Óraszám: 32
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátémhoz	
Kölcsey Ferenc: Huszt; Emléklapra; Himnusz	
Parainesis Kölcsey Kálmánhoz (részletek)	
Vörösmarty Mihály: Szózat; Ábránd	
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem; Nemzeti dal; Egy gondolat bánt engemet; Szeptember végén	
Arany János: A fülemile; Szondi két apródja vagy V. László; A tölgyek alatt vagy Epilógus	
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók; A nagyenyedi két fűzfa	
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány; A Balóthy- domínium; Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák	
Témakör: Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	Óraszám: 4
Jules Verne: Kétévi vakáció vagy	
Tonke Dragt: Levél a királynak vagy	
Mándy Iván: Az enyedi diák vagy	
Csukás István: Vakáció a halott utcában	
Témakör: Szabadon felhasználható órakeret	Óraszám: 18
Ismétlés	
Tananyag elmélyítése - gyakorlás	
Összefoglalás, felkészülés a témazáró írására	

Témazáró írása, javítása

A témakörök tartalmi csak a törzsanyagot tartalmazzák.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- a tanult korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- az európai kultúra kialakulásának megismerése
- irodalom és színház vagy film kapcsolata
- reneszánsz világkép értelmezése
- reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése
- nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése
- a barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése
- a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése
- alapvető lirapoetikai szakterminusok bevezetése - lírai én; hangulati-, gondolati-, közösségi líra, helyzetdal, életkép
- alapvető hangulatok felismerése
- néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése pl.: himnusz, epigrama, dal ,óda, szózat
- a novella és a regény műfaji sajátosságainak felismerése
- az elbeszél világ főbb jellemzőinek összefoglalása.

Fogalmak

- középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, parainesis (intelem), kódex, iniciálé, miniatúr;
- reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigrama, dráma, komédia;
- kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat;
- romantika, közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, kispika, anekdota, novella, elbeszélés

Javasolt tevékenységek

- a reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggéseinek felismerése
- reneszánsz drámaváltozatok elkülönítése
- egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációinak összehasonlítása
- a hazaszeretet megjelenésének felismerése egy adott korszak művészetében
- az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- lírai szövegek poétikai- retorikai- stilisztikai elemzése
- alapvető szóképek felismerésének gyakorlása
- novellák, regények különböző szempontok szerinti értelmezése
- kispikai és nagyepikai művek összehasonlítása
- otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás
- cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, időbeli ugrások.

Memoriterek

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez

Janus Pannonius: Pannónia dicsérete

Kölcsey Ferenc: Emléklapra; Himnusz; Huszt

Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Szabadság, szerelem; Szeptember végén

Vörösmarty Mihály: Szózat

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző műfajokban
- tanári útmutatás alapján, esetleg önállóan elkészíteni egy adott epikus mű szerkezeti vázlatát
- felismerni a megszemélyesítést, hasonlatot, metaforát, rímet, allegóriát, alliterációt, költői alakzatokat, verseléseket
- olvasott szöveg szereplőiről, érzelmeikről, gondolataikról, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt megfogalmazni
- az adott korszak jellemzőit bemutatni
- a megadott memoritereket határidőre felmondani
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Különböző műfajokban tudjon önállóan szöveget alkotni.
- Tanári útmutatással tudja elkészíteni egy epikus mű szerkezeti vázlatát.
- Ismerje fel a rímet, megszemélyesítést, hasonlatot, alliterációt, költői alakzatokat, verseléseket.
- Kölcsey Ferenc: Himnusz és Petőfi Sándor: Nemzeti dal című versét tudja kívülről.

3.16. 8. Évfolyam / Magyar irodalom

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám normál/két tanítási nyelvű képzés
– Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	13
– Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	12
– “ Vértó Magyarországg” - Trianon a magyar irodalomban	2
– Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12
– Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4
– Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	2

– A 20. századi történelem az irodalomban – (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6
– Szórakoztató irodalom	3
– Szabadon felhasználható órakeret	18
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

- Óraszám: 13
- Témakör: Líra a 20. század első felének magyar irodalmában
- Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...; Őrizem a szemed; Üzenet egykori iskolámba
  - Babits Mihály: Ádáz kutyám
  - Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom; Akarsz-e játszani?
  - Juhász Gyula: Milyen volt...; Anna örök
  - Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú; Láng
  - Dsida Jenő: Hálaadás
  - József Attila: Rejtelmek; Szeretném, ha vadalmafa lennék; Kertész leszek; Születésnapomra; Istenem
  - Reményik Sándor: Templom és iskola
  - Áprily Lajos: Március
  - Radnóti Miklós: Nem tudhatom; Hetedik ecloga
- Óraszám: 12
- Témakör: Epika a 20. század első felének magyar irodalmában
- Kós Károly: Az országépítő (részlet)
  - Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek)
  - Móricz Zsigmond: Hét krajcár; Fillentő; Légy jó mindhalálig
  - Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)
  - Nyíró József: Úz Bence (részlet)
- Óraszám: 2
- Témakör: “ Vérző Magyarország” - Trianon a magyar irodalomban
- Reményik Sándor: Mi a magyar?
  - Juhász Gyula: Trianon
- Óraszám: 12
- Témakör: Líra a 20. század második felének magyar irodalmában
- Szabó Lőrinc: Tücsökgene (részletek)
  - Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet
  - Weöres Sándor: A társ
  - Kányádi Sándor: Két nyárfa; Öreg iskola ünnepére
  - Wass Albert: Üzenet haza (részlet)
- Óraszám: 4
- Témakör: Epika a 20. század második felének magyar irodalmában
- Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részletek)
  - Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)
  - Örkény István: Egyperces novellák (részletek)
- Óraszám: 2
- Témakör: Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában
- Egy szabadon választott drámai alkotás
- Óraszám: 6
- Témakör: A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)

A 20. századi történelem az irodalomban

(II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)

- Szabó Magda: Abigél
- Pilinszky János: Francia fogoly; Harbach, 1944
- Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról
- Márai Sándor: Mennyből az angyal
Témakör: Szabadon felhasználható órakeret Óraszám: 3
- Szórakoztató irodalom
- Irodalom és mozgókép
- Agatha Christie egy Poirot – novellája
Témakör: Szabadon felhasználható órakeret Óraszám: 18

Szabadon felhasználható órakeret

- Ismétlés
- Tananyag elmélyítése - gyakorlás
- Összefoglalás, felkészülés a témazáró írására
- Témazáró írása, javítása

A témakörök tartalmai csak a törzsanyagot tartalmazzák.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- a 20 század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása
- alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása
- alapvető hangulatok felismerése
- a 20. század elejének epikai sokszínűségének ismertetése
- novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak ismertetése
- nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megbeszélése
- az egyperces novella műfaji sajátosságainak ismertetése
- önéletrajzi ihletettség megjelenése a 20. század második felének epikájában
- a komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése
- történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban.

Fogalmak

- metonímia, szimbólum;
- kispika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény, népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma;
- békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát- medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus;
- lírai önéletrajz, népies dal;
- egyperces, groteszk, humor;
- dráma, mint műnem, tragédia, komédia, színház; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus;
- jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom;
- szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény

Memoriterek

Ady Endre: Őrizem a szemed; 1 szabadon választott vers

József Attila: Születésnapomra; 1 szabadon választott vers

Juhász Gyula: Milyen volt...

Kányádi Sándor: Két nyárfa

Radnóti Miklós: Nem tudhatom; 1 szabadon választott vers

Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)

Javasolt tevékenységek

- az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- lírai szövegek poétikai - retorikai- stilisztikai elemzése
- szóképek felismerésének gyakorlása
- történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése
- novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- kisepikai és nagyepikai alkotások különbségeinek felefedeztetése
- történelmi tragédia megjelenítési formáinak összehasonlítása
- lírai nyelvhasználat jellemzőinek átisméltése
- groteszk felismerése a korszak irodalmában
- a monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése
- drámarészletekből drámaegész kibontása
- az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása.

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző műfajokban
- önállóan, esetleg tanári segítséggel, elkészíteni egy adott epikus mű szerkezeti vázlatát
- felismerni a megszemélyesítést, hasonlatot, metaforát, rímet, allegóriát, alliterációt, költői alakzatokat, verseléeket
- olvasott szöveg szereplőiről, érzelmeikről, gondolataikról, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt megfogalmazni
- az adott korszak jellemzőit bemutatni
- a komikumot és a humort felismerni az irodalmi alkotásokban
- egy megadott témához érveket és ellenérveket felsorakoztatni
- a megadott memoriterek határidőre felmondani
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Tudjon önállóan értelmezni egy adott szöveget.
- Önállóan tudjon különböző műfajú szöveget alkotni.
- Tudja elkészíteni egy epikus mű szerkezeti vázlatát.
- Tudja önállóan, nem sértő módon, a véleményét megfogalmazni.
- Radnóti Miklós: Nem tudhatom című versét ,és egy, a tanára által kijelölt memoritert tudjon felmondani.

3.17. 5. Évfolyam / Magyar nyelv

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám	
	normál	két tanítási nyelvű
– A kommunikáció alapjai	6	6
– Helyesírás, nyelvhelyesség - játékosan	12	8
– Állandósult szókapcsolatok	5	5
– A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	24	20
– Hangalak és jelentés	8	6
– Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13	7
– Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	3	2
– Szabadon felhasználható órakeret	19	18
Összes óraszám:	90	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A kommunikáció alapjai – a jelek világa – a kommunikáció, fogalma, tényezői, nem nyelvi jelei – a kommunikációs kapcsolat – a beszélgetés	Óraszám: N 6/KTNY 6
Témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség - játékosan – hang és betű, az ábécé – betűrend, elválasztás – helyesírásunk alapelvei	Óraszám: N 12/KTNY 8
Témakör: Állandósult szókapcsolatok – szólások, szóláshasonlatok – közmondások – szállóigék – köznyelvi metaforák	Óraszám: N 5/KTNY 5
Témakör: A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek – hangképzés, fonéma – magánhangzók csoportosítása – magánhangzótörvények – mássalhangzótörvények – szavak szerkezete – szótó és toldalékok – toldalékok fajtái	Óraszám: N 24/KTNY 20
Témakör: Hangalak és jelentés – egyjelentésű szavak – többjelentésű szavak	Óraszám: N 8/KTNY 6

- azonos alakú szavak
- rokon értelmű szavak
- ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak
Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban Óraszám: N 13/KTNY 7
- felelet, szóbeli beszámoló, vázlat
- leírás, elbeszélés,
- párbeszéd
- levél (hagyományos, elektronikus)
- plakát, meghívó
- jellemzés
Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei Óraszám: N 3/KTNY 2
- hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat
- sajtótermékek jellemző jegyei
Témakör: Szabadon felhasználható órakeret Óraszám: N 19/KTNY 18
- ismétlés
- tananyag elmélyítése - gyakorlás
- összefoglalás, felkészülés a témazáró írására
- témazáró írása, javítása

A témakörök tartalmi csak a törzsanyagot tartalmazzák.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- nyelvhasználati és kommunikációs készség, aktív részvétel ezekben a helyzetekben
- nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása
- jelek felismerése
- alapvető helyesírási szabályok ismerete, alkalmazása
- szókincsfejlesztés
- nyelv szerkezeti egységeinek megismerése
- szavak szerkezetének ismerete
- toldalékok felismerése
- hangalak és jelentés kapcsolatának felismerése
- szöveghű és értő olvasás fejlesztése
- szövegalkotási készség fejlesztése
- az információkeresés, gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás.

Fogalmak

- jelek, feladó, címzett, kód, csatorna, üzenet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, térköz, hangerő, hangsúly, beszédtempó, szünet, megszólítás, bemutatkozás, kérdés, kérés;
- hang és betű, az ábécé, helyesírási alapelvek, elválasztás;
- állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák;
- beszédhang, magánhangzó, mássalhangzó, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó;
- egyjelentésű szó, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hangutánzó hangulatfestő szavak;
- elbeszélés, leírás, feleletterv, szóbeli beszámoló, vázlat, levél, plakát, meghívó;
- katalógus, sajtó, folyóirat

Javasolt tevékenységek

- írott szöveg olvasása, megértése szövegértő feladatlapok segítségével
- hallás utáni szövegértés - szöveg lejegyzése
- szerep- és drámajátékok
- aktív részvétel a különböző kommunikációs helyzetekben
- mondatalkotás gyakoroltatása
- szavak jelentésének megbeszélése
- szólások, közmondások megismertetése játékos gyakorlatokkal
- nyelvi játékok
- meghívó, plakát tervezése.

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző kommunikációs helyzetekben
- tanári segítséggel fejleszteni íráskészségét, helyesírását
- megalapozott tudást szerezni anyanyelvről (szavak jelentéséről és szerkezetéről)
- az alapvető szólások és közmondások jelentésének azonosítására
- anyanyelvét szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályának megfelelően használni
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Tudjon önállóan 10-12 mondatos szöveget alkotni.
- Legyen tisztában helyesírásunk alapelveivel.
- Tudjon megadott szavakat betűrendbe sorolni.
- Ismerje fel a szótőt és a toldalékot.
- Tudja megnevezni az összetett szó részeit.

3.18. 6. Évfolyam / Magyar nyelv

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám	
	emelt/normál	két tanítási nyelvű
– Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13	6
– Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	55	46
– Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	3	2
– Szabadon felhasználható órakeret	19	18
Összes óraszám	90	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

Óraszám: N
13/KTNY 6

Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban - elmélyítése az 5. évfolyamon tanultaknak

- felelet, szóbeli beszámoló, vázlat
- leírás, elbeszélés,
- párbeszéd
- levél (hagyományos, elektronikus)
- plakát, meghívó
- jellemzés

Témakör: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

Óraszám: N 55/KTNY 46

- szóelemek, szófajok
- ige - mód, idő, szám, személy, ragozás, képzése, helyesírása,
- főnév - fajtái, helyesírásuk
- melléknév - fokozása, helyesírása
- számnév - fajtái, helyesírásuk
- névmás - fajtái, helyesírásuk
- határozószók - helyesírásuk
- igenevek - főnévi, melléknévi, határozói; helyesírásuk
- viszonyszók, mondatvezetők

Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Óraszám: N 3/KTNY 2

- katalógus
- digitális adattárak
- gyűjtemény

Témakör: Szabadon felhasználható órakeret

Óraszám: N 19/KTNY 18

- ismétlés
- tananyag elmélyítése - gyakorlás
- összefoglalás, felkészülés a témazáró írására
- témazáró írása, javítása

A témakörök tartalmi csak a törzsanyagot tartalmazzák.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- alapvető helyesírási szabályok ismerete, alkalmazása
- szókincsfejlesztés
- szöveghű és értő olvasás fejlesztése
- szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- hagyományos és digitális íráshasználat fejlesztése
- nyelv szerkezeti egységeinek megismerése
- többszófajúság megismerése
- szófajok felismerése, helyes leírása a mondatban
- helyesírási segédeszközök önálló használata
- helyesírási készség fejlesztése
- nyelvi elemzőkészség kialakítása

- az információkeresés, gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás.

Fogalmak

- elbeszélés, leírás, feleletterv, szóbeli beszámoló, vázlat, levél, plakát, meghívó;
- szó, szóelem;
- szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, névmás, igenevek, határozószók, viszonyzószók, mondatszók

Javasolt tevékenységek

- írott szöveg olvasása, megértése szövegértő feladatlapok segítségével
- hallás utáni szövegértés - szöveg lejegyzése
- aktív részvétel a különböző kommunikációs helyzetekben
- mondatalkotás gyakoroltatása
- szavak jelentésének megbeszélése
- szófajok megismertetése játékos környezetben
- szófajok felismerésének gyakorlása
- nyelvi játékok
- meghívó, plakát tervezése.

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző kommunikációs helyzetekben
- tanári útmutatás alapján fejleszteni íráskészségét, helyesírását
- megalapozott tudást szerezni anyanyelvének szófaji rendszeréről
- felismerni a tanult szófajokat
- anyanyelvét szóban és írásban színvonalasan, a szövegekörnyezetnek és korosztályának megfelelően használni
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Önállóan 12-15 mondatos szöveget értelmezni és alkotni.
- A tanuló ismerje fel az igit, főnevet, melléknevet, számnevet.

3.19. 7. Évfolyam / Magyar nyelv

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám	
	normál	két tanítási nyelvű
– Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	5
– Mondat a szövegben - egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	36	22

– A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok - játékos feladatokkal	10	10
– Könyv- és könyvtárhasználat	2	2
– Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	5	5
– Szabadon felhasználható	14	10
Összes óraszám:	72	54

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése – kommunikáció szóban és írásban – alkalmi és ünnepi beszéd, köszöntő – hozzászólás, felszólalás, kiselőadás – vita és érvelés – kommunikációs zavar	Óraszám: N 5/KTNY 5
Témakör: Mondat a szövegben - egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek – mondatok csoportosítása – egyszerű mondat szerkezete, helyesírása – mondatrészek: – állítmány - fajtái, helyesírásuk – alany - fajtái, helyesírásuk – tárgy - fajtái, helyesírásuk – határozók :hely, idő, mód- és állapot, eszköz- és társ, ok- és cél, részes, állandó – jelzők: minőség, mennyiség, birtokos, értelmező – szó szerkezetek, szóösszetételek – szóképzés	Óraszám: N 36/KTNY 22
Témakör: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok - játékos feladatokkal – köznyelv és csoportnyelvek – nyelvjárások – ritkább szóalkotási módok	Óraszám: N 10/KTNY 10
Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei – szövegek sajátosságai – digitális és nyomtatott szótárak	Óraszám: N 2/KTNY 2
Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban – könyvismertetés – drámai szöveg olvasásának és megértésének tudnivalói	Óraszám: N 5/KTNY 5
Témakör: Szabadon felhasználható – ismétlés – tananyag elmélyítése - gyakorlás – összefoglalás, felkészülés a témazáró írására	Óraszám: N 14/KTNY 10

A témakörök tartalmi csak a törzsanyagot tartalmazzák.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- nyelvhasználati és kommunikációs készség fejlesztése
- kommunikációs zavar felismerése, esetleg javítása

- szövegértési-, és szóbeli kifejezőképesség fejlesztése
- aktív részvétel a különböző kommunikációs helyzetekben
- önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése
- vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- a magyar nyelv szerkezeti egységeinek, és azok szerepének, megismerése
- nyelvi elemzőképesség fejlesztése
- helyesírási készség fejlesztése
- egyszerű mondat felismerése, elemzése
- mondatrészek megtanulása
- összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- főbb szóalkotási módok ismerete
- összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- helyesírási segédeszközök önálló használata
- anyanyelvünk állandóságának és változásának tudatosítása
- nyelv főbb változatainak megismertetése
- nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése
- digitális és/ vagy nyomtatott szótárak használata.

Fogalmak

- tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd;
- egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szó szerkezetek, szóösszetétel, szóképzés, szórend;
- irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv
- szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg

Javasolt tevékenységek

- szókinccs fejlesztése
- szövegű és értő olvasás gyakoroltatása
- önálló tanulási módszerek kialakítása
- együttműködésen alapuló technikák elsajátítása
- tanulóközpontú munkaformák kialakítása
- tanulócsoporthoz közöti párbeszéd kialakítása
- beszámolók készítése
- szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- szövegek sajátosságainak megfigyeltetése
- mondatelemzés gyakorlása
- szerkezeti ábra készítése
- digitális és/ vagy nyomtatott szótárak használata.

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző kommunikációs helyzetekben
- tanári útmutatás alapján, esetleg önállóan fejleszteni írásképességét, helyesírását
- megalapozott tudást szerezni anyanyelvének szerkezeti rendszeréről

- felismerni a tanult mondatrészeket
- felismerni a szó szerkezeteket, összetett szavakat
- anyanyelvét szóban és írásban színvonalasan, a szövegkörnyezetnek és korosztályának megfelelően használni
- olvashatóan írni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Tudjon önállóan alkotni és értelmezni 15-20 mondatos szöveget.
- Ismerje fel a következő mondatrészeket: állítmány, alany, tárgy, helyhatározó, időhatározó, minőségjelző, mennyiségjelző.
- Ismerje fel az összetett szavakat.
- Tudja elkészíteni egy egyszerű mondat szerkezeti ábráját.

3.20. 8. Évfolyam / Magyar nyelv

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám	
	normál	két tanítási nyelvű
– Készüljünk a felvételire!	14	10
– Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	3
– Összetett mondat a szövegben	30	8
– Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	4	4
– Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2
– Szabadon felhasználható órakeret	16	9
Összes óraszám	72	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Készüljünk a felvételire! – tanult hangtani, alaktani ismeretek – szófajtan – mondattan – szerkezetek a mondatban	Óraszám: N 14/KTNY 10
Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban – szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei – szövegtípusok műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői – érv és cáfolat	Óraszám: N 6/KTNY 3
Témakör: Összetett mondat a szövegben – a mellérendelő összetett mondat – az alárendelő összetett mondat - sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok – összetett mondatok helyesírása – az idézés	Óraszám: N30/KTNY 8

Témakör: Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései -
játékosan

Óraszám: N4/KTNY 4

- nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint
- nyelvünk eredete, rokonsága
- nyelvtörténet, nyelvelmékek
- nyelvújítás

Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Óraszám: N 2/KTNY 2

- könyvtárlátogatás

Témakör: Szabadon felhasználható órakeret

Óraszám: N 16/KTNY 9

- ismétlés
- tananyag elmélyítése - gyakorlás
- összefoglalás, felkészülés a témazáró írására

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- szókincs fejlesztése
- szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- reflektálás a szöveg tartalmára
- hagyományos és digitális írás fejlesztése
- helyesírási készség fejlesztése
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
- különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése, alkotása
- mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
- összetett mondatok típusainak megismerése
- központozás megtanulása az összetett mondatokban
- idézés szabályainak elsajátítása
- a szókincs változása
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése
- a magyar nyelv eredete.

Fogalmak

- szó, mondat, szöveg, szófajok, mondatrészek, szerkezetek a mondatban;
- elbeszélés. leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat;
- összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés ;
- rovásírás, nyelvelmék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

Javasolt tevékenységek

- szófajok és mondatfajták megfigyeltetése a szövegben
- állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások, szállóigék értelmezése
- olvasmány - feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
- szövegű és értő olvasás gyakoroltatása
- különféle megjelenésű és típusú szövegek alkotása
- alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
- központozás gyakorlása
- idézés gyakorlása
- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- játékos szóalkotás.

Tanulási eredmények

A tanuló képes:

- önállóan egy adott szöveg értelmezésére
- önállóan szöveget alkotni különböző kommunikációs helyzetekben
- önállóan, esetleg tanári útmutatás alapján, fejleszteni íráskészségét, helyesírását
- megalapozott tudást szerezni anyanyelvének szerkezeti rendszeréről
- felismerni az összetett mondatokat
- felismerni a szó szerkezeteket, összetett szavakat
- anyanyelvét szóban és írásban színvonalasan, a szövegkörnyezetnek és korosztályának megfelelően használni
- érvelni egy adott témában
- helyesen idézni mások munkáiból
- olvashatóan írni.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon olvashatóan írni.
- Tudjon a különböző kommunikációs helyzetekben önállóan alkotni és értelmezni 15-20 mondatos szöveget.
- A tanuló tudja megkülönböztetni az egyszerű és az összetett mondatot.
- Ismerje fel a következő alárendelő összetett mondatokat: alanyi, tárgyas, idő- és helyhatározói.
- Ismerje fel a kapcsolatos, a választó és az ellentétes mellérendelő összetett mondatokat.
- A tanuló tudjon érveket és ellenérveket felsorakoztatni egy adott témához.
- A tanuló tudjon helyesen idézni mások munkáiból.

6. MATEMATIKA 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságban alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszútávon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására.

- **A kommunikációs kompetenciák:** A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókinccs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.
- **A digitális kompetenciák:** A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.
- **A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak.
- Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejben és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját, ezért alsó tagozaton nem szerepelnek megtanulandó matematikai definíciók a tananyagban.
- **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

- **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.
- **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A problémafelvetés és – megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

A tantárgy tanításának specifikus jellemzői az 1-4. évfolyamon:

A matematika tanulásának alapvető módszere a valóságon alapuló, személyes, cselekvő tapasztalatszerzés, amely a különböző érzékszervek bevonásával, mozgással, valamint szemléletükben és matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, játékokkal valósul meg.

A tanuló ebben a nevelési-oktatási szakaszban találkozik olyan egyszerű problémákkal, amelyek megoldásában szerepet játszik a megfigyelés, az értelmezés, az összefüggések felfedezése, ezáltal fejlődik gondolkodása, problémamegoldó képessége.

A mindennapi kommunikáció során a tanuló fokozatosan tanulja meg és alkalmazza a matematika nyelvét, a relációszőkincset, a viszonyok kifejezését.

A tanuló fokozatosan tanulja meg a kooperatív tevékenységek során az együttműködést, egymás elfogadását.

Szükséges a tanulók egyéni szintjének, adottságainak, képességeinek megfelelő differenciálása. Ennek formája a tevékenykedtetés, az eszközhasználat megválasztása, a többszintű problémafelvetés, a digitális tananyagok által kínált fejlesztő lehetőségek alkalmazása, az időbeli korlátok kiiktatása, a segítségnyújtás, a páros vagy csoportos munka szervezése és az értékelés.

A tanuló a digitális eszközöket lehetőség szerint már ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja: a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására számítógépes fejlesztő játékokat használ.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam normál/emelt/két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	4	4	4	4
Éves óraszám	144	144	144	144

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

A matematika tanulásának legfontosabb célja, hogy a tanuló:

- megtapasztalja a matematika értékeit, hasznosságát, szépségét;
- megismerje a matematikai gondolkodás természetét és a matematika alapvető sajátosságait;

- fejlessze a szövegértését, a szövegalkotó és absztrakciós képességét a matematika nyelvének és szimbólumainak szóbeli és írásbeli alkalmazása során;
- fejlessze számolási készségét, a modellezési, a problémamegoldó és döntési képességét;
- fejlessze a logikus, pontos, kreatív, mérlegelő, stratégiai és rendszerező gondolkodását;
- alkalmazható tudásra tegyen szert.

3.21. 1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
– Rendszerezés, rendszerképzés	4
– Állítások	4
– Problémamegoldás	4
– Szöveges feladatok megoldása	5
– Szám és valóság kapcsolata	10
– Számlálás, becslés	6
– Számok rendezése	6
– Számok tulajdonságai	10
– Számok helyi értékes alakja	4
– Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
– Alapműveletek értelmezése	10
– Alapműveletek tulajdonságai	8
– Szóbeli számolási eljárások	10
– Fejben számolás	9
– Alkotás térben és síkon	4
– Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
– Transzformációk	2
– Tájékozódás térben és síkon	5
– Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
– Adatok megfigyelése	3
– Valószínűségi gondolkodás	3
– Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés	8

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással
- Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján
- Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken
- A tulajdonságok változásának felismerése
- Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel
- Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint
- Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása
- Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például *nem piros*
- Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel
- Elemek elhelyezése halmazábrában
- Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása

Fogalmak

- tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”

Javasolt tevékenységek

- „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése
- „Varázsszákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása
- „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez
- „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal
- Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal
- Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal
- Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülré és kívülré
- Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján

Tanulási eredmények

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;

- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- halmazabrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkével ellátott halmazabrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Témakör: Rendszerezés, rendszerképzés

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása
- Barkochbázás konkrét dolgok kirakásával
- Barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése
- Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával
- Különbé logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után
- Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, kipróbálása hazudósan is
- Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása
- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása
- Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal
- Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból
- Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegek színes rúddal
- Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávú zászlók összeállítása
- Táncspárok, kézfogások szituációs játékokkal

Tanulási eredmények

- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;

Témakör: Állítások

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján
- Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése
- Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése
- Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák

Fogalmak

igaz - hamis

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék párban vagy csoportban
- „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább
- „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról

Tanulási eredmények

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Témakör: Problémamegoldás

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése
- Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel
- Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása

- Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is
- Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban
- Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel
- Origamik készítése
- Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás
- Láncmesék lejátszása
- Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka
- Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok

Tanulási eredmények

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Témakör: Szöveges feladatok megoldása

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Elmondott történés, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal
- Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel
- Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel
- Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel
- Nyelvilag és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel
- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz

Fogalmak

szöveges feladat, adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon
- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”
- Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban
- Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése

Tanulási eredmények

- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Témakör: Szám és valóság kapcsolata

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, úrtartalom, idő) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi
- A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása
- Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 20-as számkörben
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel
- Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 20-as számkörben
- A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban
- Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján
- Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban
- Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig
- Számok többfelé bontása 20-ig

Fogalmak

kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

Javasolt tevékenységek

- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?”
- Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel
- Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban

- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék
- Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van
- Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”
- „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább
- Szőnyegezések színes rudakkal

Tanulási eredmények

- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 20-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szóincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Témakör: Számlálás, becslés

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Meg- és leszámlálások egyesével
- Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez
- Meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével oda-vissza 20-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül
- Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 20-as számkörben
- Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele
- Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel
- Becslések értékelése

Fogalmak

számlálás, becslés

Javasolt tevékenységek

- Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás
- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel

Tanulási eredmények

- megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 20-as számkörben; oda-vissza számlál egyesével;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- Sorszámok ismerete, alkalmazása
- Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 20-as számkörben
- Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével
- Leolvasások a számegyenesről
- Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$) helyének megkeresése a számegyenesen 20-as számkörben
- Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése
- Számok helyének azonosítása számtáblázatokban
- Számok egyes, tízes szomszédjainak ismerete, megnevezése 20-as számkörben

Fogalmak

sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd

Javasolt tevékenységek

- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása
- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- Korongból számegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek

Tanulási eredmények

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen
- megnevezi a 20-as számkör számainak egyes, tízes szomszédjait.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok kifejezése művelettel megadott alakokban,
- Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel,
- Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel
- Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya
- Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban
- Számjelek olvasása, írása

Fogalmak

számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan

Javasolt tevékenységek

- Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyöskártyáiról
- „Korongforgatás”
- Szőnyegezések színes rudakkal
- Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal

Tanulási eredmények

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket;
- helyesen írja az arab számjeleket.

Témakör: Számok helyi értékes alakja

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal
- Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel
- Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban
- Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 20-as számkörben

Fogalmak

csoportosítás, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes

Javasolt tevékenységek

- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában, az elkészült csomagolások alapján leltárkészítés
- Csomagolások leltárak alapján
- Csoportosítások rajzolt képeken
- Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása
- Tevékenységek Dienes-készlettel

Tanulási eredmények

- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig.

Témakör: Mérőeszközök használata, mérési módszerek

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása
- Mérési módszerek megismerése
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak
- Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről
- Mérőszám fogalmának megértése
- Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség

- Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- Szabványos mérőeszközök használata
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése

Fogalmak

összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, m, l, kg, nap, hét, hónap, év

Javasolt tevékenységek

- Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel
- Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása
- Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel
- Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal
- Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel
- Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez
- Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd
- 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, **amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc**

Tanulási eredmények

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket,
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömeg mérés szabványegységei közül a következőket: dm, m; dl, l; kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit; a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát.

Témakör: Alapműveletek értelmezése

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel
- Összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel
- Összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása
- Összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több
- Kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése
- Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal
- Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése
- Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel

Fogalmak

összeadás, kivonás, művelet, egyenlővé tevés

Javasolt tevékenységek

- Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal,
- Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal
- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegben
- Hozzátevésees összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel
- Összeadás, kivonás abakuszon

Tanulási eredmények

- helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a kivonást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.
- helyesen használja a műveletek jeleit

Témakör: Alapműveletek tulajdonságai

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok felcserélhetősége, csoportosíthatósága;
- A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél
- Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 20-ig
- Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése
- Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Szőnyegezések színes rudakkal
- Lépegetések számegyenesen
- Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása,
- Műveletsor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor visszafelé való lejátszása

Tanulási eredmények

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;

- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg) változtatásának következményeit.

Témakör: Szóbeli számolási eljárások

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 20-as számkörben
- Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 20-as számkörben
- Bontások és pótlások alkalmazása
- Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával
- 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján
- 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban
- Különbféle számolási eljárások megismerése

Fogalmak

- Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, az analógiák megfigyelése
- Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével
- Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során
- Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása
- Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása

Tanulási eredmények

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- fejben pontosan számol a 20-as számkörben
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt.

Témakör: Fejben számolás

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során
- Fejben számolás 20-as számkörben

Fogalmak

kerek tízes

Javasolt tevékenységek

- „Boltos játék”
- „25 vagy semmi” játék párban
- „Számfuttatás” játék
- Láncszámolások
- „Hajtogató”
- Egy képről többféle művelet olvasása

Tanulási eredmények

- fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján
- Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Sokszögek előállítás nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, rajzolással adott feltételek szerint
- Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben
- Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása

Fogalmak

alaprjz

Javasolt tevékenységek

- Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés
- Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére

Tanulási eredmények

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alaklemez használ alkotáskor;
- felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Testek és síkidom modellek megkülönböztetése
- Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése
- Téglatest lapjainak megszámlálása
- Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak,
- Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése
- Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése
- Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása

Fogalmak

test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet

Javasolt tevékenységek

- Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra; a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra
- Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése
- Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel
- Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából

Tanulási eredmények

- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát
- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.

Témakör: Transzformációk

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével
- Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével
- Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel

Fogalmak

tükörkép, tükörtengely

Javasolt tevékenységek

- „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép
- Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata
- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése
- Összehajtott papírból alakzat kivágása
- Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik)

Tanulási eredmények

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal
- Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal
- Térí tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával
- Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel
- Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva
- Hely meghatározása sakktáblán
- Tájékozódás négyzethálón

Fogalmak

jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb

Javasolt tevékenységek

- Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon
- Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le
- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal
- „Különbségkereső” játék párban
- Ismert útvonal leírása szóban
- Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása
- „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”

Tanulási eredmények

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házsám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése
- Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése
- Számpárok, számhármak közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése
- A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek
- Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal
- Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal
- Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között
- Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint

- A mindennapi életünkben jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok
- Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése
- Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban
- Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)

Fogalmak

szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár

Javasolt tevékenységek

- Kakuktktojás-kereső játékok
- „Mi változott?” játék
- Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás...
- Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk
- Ismétlődő ritmusjelek letapsolása
- Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel

Tanulási eredmények

- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elem párokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Témakör: Adatok megfigyelése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése
- Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése
- Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal
- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen
- Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint
- Versenyek eredményének feljegyzése, a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron
- Sajtos dobozokból oszlopdiaagram építése, például „Kedvenc reggeli italod”

Tanulási eredmények

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Témakör: Valószínűségi gondolkodás

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása
- Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése
- Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során

Fogalmak

véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp

Javasolt tevékenységek

- „Kukás” játékok
- „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba
- Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása. „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!”
- Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék)

Tanulási eredmények

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát.

Témakör: Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés

Óraszám: 8
óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló

- képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;
- képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
- halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;

- több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát helyesen használja;
- néhány elemet sorba rendez próbálgatással;
- számokat ír, olvas 20-as számkörben,
- megtalálja számok helyét a számegyenesen,
- meghatározza az egyes számszomszédokat;
- képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
- a matematikai jeleket +, −, =, <, >, helyesen használja;
- képes összeadni, kivonni, 20-as számkörben;
- képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására;
- figyelme tudatosan irányítható;
- ismeri az egyenes és görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- képes a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;
- ismeri a szabvány mértékegységeket: dm, m, dl, l, kg, nap, hét, hónap, év.
- felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
- mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;
- felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
- felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;
- képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
- tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

3.22. 2. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
– Rendszerezés, rendszerképzés	4
– Állítások	4
– Problémamegoldás	4
– Szöveges feladatok megoldása	5
– Szám és valóság kapcsolata	9
– Számlálás, becslés	6
– Számok rendezése	6
– Számok tulajdonságai	8
– Számok helyi értékes alakja	6

– Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
– Alapműveletek értelmezése	10
– Alapműveletek tulajdonságai	8
– Szóbeli számolási eljárások	10
– Fejben számolás	9
– Alkotás térben és síkon	4
– Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
– Transzformációk	4
– Tájékozódás térben és síkon	3
– Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
– Adatok megfigyelése	3
– Valószínűségi gondolkodás	3
– Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés	8

Összes óraszám:

144

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással
- Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken
- Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel
- Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint
- Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása
- Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például *nem piros*
- Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel
- Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása

Fogalmak

tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”

Javasolt tevékenységek

- „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése
- „Varázsszákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása
- Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással
- „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal

- Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal

Tanulási eredmények

- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Témakör: Rendszerezés, rendszerképzés

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása
- Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával
- Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése
- Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával
- Különböző logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével
- Barkochba játék különböző logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is
- Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása
- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása
- Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal
- Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal

Tanulási eredmények

- barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;

- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;

Témakör: Állítások

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján
- Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése
- Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése
- Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák

Fogalmak

igaz - hamis

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat
- „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis
- „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról
- „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis

Tanulási eredmények

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Témakör: Problémamegoldás

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése
- Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel
- Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása

- Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is
- Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban
- Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések”
- Visszaemlékezés korábbi történések egymásutánosságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével
- Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka
- Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai

Tanulási eredmények

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Témakör: Szöveges feladatok megoldása

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel
- Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással
- Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel
- Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel
- Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban
- Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel
- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz

Fogalmak

szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”
- Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése
- „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik

Tanulási eredmények

- értelmezi, elképzezi, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Témakör: Szám és valóság kapcsolata

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, irtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi
- A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása
- Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel
- Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben
- A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értéke és használata szóban és írásban
- Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján
- Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban

Fogalmak

kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

Javasolt tevékenységek

- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadról?”

- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel
- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több?”
- Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék

Tanulási eredmények

- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 100-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szóincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Témakör: Számlálás, becslés

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Meg- és leszámlálások egyesével
- Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez
- Meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassal oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel
- Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben
- Becslés szerepének, korlátainak megismerése
- Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele
- Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel

Fogalmak

számlálás, becslés

Javasolt tevékenységek

- Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással
- „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás
- 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakkal leszámlálással és előrebecomagolt dolgok megszámlálásával
- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”
- Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással

Tanulási eredmények

- megszámlál és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 100-as számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újbecsléssel.

Témakör: Számok rendezése

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- Sorszámok ismerete, alkalmazása
- Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben
- Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével
- Leolvasások a számegyenesről
- Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$; $20:2$, $5\cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben
- Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése
- Számok helyének azonosítása számtáblázatokban
- Számok helyének azonosítása 10×10 -es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)
- Számok változásának követése 10×10 -es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)
- Számok egyes, tízes szomszédjainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben

Fogalmak

sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd

Javasolt tevékenységek

- Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás
- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek
- Lépkedések 10×10 -es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- Üres 10×10 -es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével

Tanulási eredmények

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 100-as számkörben;
- megnevezi a 100-as számkör számainak egyes, tízes szomszédjait, tízesekre kerekített értékét.

Témakör: Számok tulajdonságai

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$, $3\cdot 5$, $42:6$

- Pároság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással
- Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során
- Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során
- Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse
- Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya
- Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban
- Számjelek olvasása, írása

Fogalmak

számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan

Javasolt tevékenységek

- „Korongforgatás”
- Szőnyegezések színes rudakkal
- Shut the box típusú játék két kockával
- „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása

Tanulási eredmények

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.
- helyesen írja az arab számjeleket.

Témakör: Számok helyi értékes alakja

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal
- Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel
- Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően)
- Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz
- Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után
- Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban
- Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben

Fogalmak

csoportosítás, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes

Javasolt tevékenységek

- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármásával, majd ugyanannyi csomagolása négyesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása
- Csomagolások leltárak alapján
- Csoportosítások rajzolt képeken
- Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után
- Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört)
- Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16)
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Ismerkedés a szorobánnal

Tanulási eredmények

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 100-ig.

Témakör: Mérőeszközök használata, mérési módszerek

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Mérési módszerek megismerése
- Mennyiségek becslése, megmérése
- Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről
- Mérőszám fogalmának megértése
- Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg
- Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- Szabványos mérőeszközök használata
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc
- Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban

Fogalmak

összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, cm, dm, m, dl, l, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év

Javasolt tevékenységek

- Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel
- Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez

- 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc
- Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt

Tanulási eredmények

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képze van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 100-as számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való méréskor kapott mérőszámait;
- területet mér különböző egységekkel;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között.

Témakör: Alapműveletek értelmezése

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel
- Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel
- Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több
- Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése
- Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként
- Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján
- A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7
- Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)
- Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során
- Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján
- Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal
- Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése
- Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel

Fogalmak

összeadás, kivonás, összeg, különbség, szorzás, bennfoglalás, egyenlő részekre osztás, művelet, egyenlővé tevés, többszörös

Javasolt tevékenységek

- Hozzátevésekes összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel
- Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma
- Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével
- Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása
- Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal
- „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése
- Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon

Tanulási eredmények

- helyesen értelmezi a 100-as számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez,
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát.

Témakör: Alapműveletek tulajdonságai

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása;
- A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél
- Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig
- Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése
- Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Hajtogató” segítségével a szorzótáblán belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: 10×10-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például 6×8-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással 3×8 vagy 6×4, majd újabb félbehajtással 3×4, 6×2 vagy 3×4
- Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés

- Négyzetrácscon kertek bekerítése

Tanulási eredmények

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Témakör: Szóbeli számolási eljárások

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben
- Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben
- 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával)
- Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során,
- Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, az analógiák megfigyelése
- Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása
- „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad

Tanulási eredmények

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 100-as számkörben a számok 10-zel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes kétjegyűek összegét, különbségét tízesekre kerekített értékekkel megbecsüli.

Témakör: Fejben számolás

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során
- Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben
- Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben
- Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben
- Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel
- Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben

- A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával
- A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig
- A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig
- 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással

Fogalmak

kerek tízes

Javasolt tevékenységek

- „Boltos játék”
- „25 vagy semmi” játék párban
- Láncszámolások
- Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorozásával, a saját tényezőnket ismerjük
- „Hajtogató”
- Egy képről többféle művelet olvasása
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével,

Tanulási eredmények

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben a 20-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Témakör: Alkotás térben és síkon

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján
- Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifesztésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint
- Sorminták, terülőkinták kirakása és folytatása síkban, térben
- Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban
- Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása

Fogalmak

alaprjz

Javasolt tevékenységek

- Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés

- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból
- Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata

Tanulási eredmények

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- testeket épít élekből, lapokból; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- alaklemez, vonalzót használ alkotáskor;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.

Témakör: Alakzatok geometriai tulajdonságai

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”
- Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján
- Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése
- Téglatest lapjainak megszámlálása
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”
- Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése
- Sokszögek előállításánál az oldal és csúcs szavak megismerése, használata
- Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint
- Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése
- Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- Téglalap átlóinak és tükrötengelyeinek megfigyelése

Fogalmak

test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, lap, sokszög, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet

Javasolt tevékenységek

- Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra, a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra
- Különböző hétköznapi tárgyak körül rajzolása, a körül rajzolások tapasztalatainak megbeszélése
- Kakuktktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyakkal készült fotókkal

- Két téglatest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása
- Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából
- Háromszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm
- Négyszögek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot
- Négyszögek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése
- Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint

Tanulási eredmények

- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.

Témakör: Transzformációk

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével
- Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével
- Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással
- Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével
- Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel

Fogalmak

tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás

Javasolt tevékenységek

- „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép
- Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata,
- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése
- Összehajtott papírból alakzat kivágása
- Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel
- Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik)

Tanulási eredmények

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Témakör: Tájékozódás térben és síkon

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal
- Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal
- Útvonalak bejárása utánnázással; az útvonal tudatosítása
- Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával
- Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése
- Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel
- Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva
- Hely meghatározása sakktáblán
- Tájékozódás négyzethálón

Fogalmak

- jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb

Javasolt tevékenységek

- Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon,

- Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le
- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal
- „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása
- Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása
- „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”
- „Vonalvezető” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak

Tanulási eredmények

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Témakör: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése
- Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése
- Számpárok, számhármak közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése
- A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek
- Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal
- Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal
- Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között
- Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint
- Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása
- A mindennapi életünkben jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok
- Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése
- Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban
- Gépjátékok szabályának felismerése
- Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármak alkotása
- Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal
- Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése
- Sorozatok, szabályjátékok alkotása

Fogalmak

szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármak

Javasolt tevékenységek

- Kakukktojás-kereső játékok
- „Mi változott?” játék
- Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás...
- Ismétlődő ritmusjelek letapsolása
- Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza,
- Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutatás lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel

Tanulási eredmények

- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármak tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármakat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Témakör: Adatok megfigyelése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése
- Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése
- Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal
- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen
- Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve
- Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron

- Saját testmérések mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása
- Sajtos dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod”

Tanulási eredmények

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Témakör: Valószínűségi gondolkodás

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása
- Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése
- Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során
- Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámolása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel
- A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával

Fogalmak

véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp

Javasolt tevékenységek

- „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlukba ér?
- „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba
- Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból
- Valószínűségi kísérletek
- Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék)

Tanulási eredmények

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;

- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Témakör: Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés

Óraszám: 8
óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló

- képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;
- képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
- halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;
- több, kevesebb, ugyanynyi fogalmát helyesen használja;
- néhány elemet sorba rendez próbálgatással;
- számokat ír, olvas 100-as számkörben, helyi érték fogalma.
- tud római számokat írni, olvasni (I, V, X);
- megtalálja számok helyét a számegyenesen,
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
- a matematikai jeleket +, -, •, :, =, <, >, ( ) helyesen használja;
- képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben;
- ismeri a szorzótáblát a 100-as számkörben;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;
- képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására;
- figyelme tudatosan irányítható;
- ismerete az egyenes és görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- képes a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;
- ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között;
- felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
- mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;
- felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
- felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;
- képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
- tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

3.23.

3

. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	óraszám
– Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
– Rendszerezés, rendszerképzés	5
– Állítások	4
– Problémamegoldás	5
– Szöveges feladatok megoldása	8
– Szám és valóság kapcsolata	4
– Számlálás, becslés	5
– Számok rendezése	3
– Számok tulajdonságai	8
– Számok helyi értékes alakja	6
– Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
– Alapműveletek értelmezése	3
– Alapműveletek tulajdonságai	4
– Szóbeli számolási eljárások	6
– Fejben számolás	8
– Írásbeli összeadás és kivonás	8
– Írásbeli szorzás és osztás	7
– Törtrészek	4
– Negatív számok	2
– Alkotás térben és síkon	6
– Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
– Transzformációk	4
– Tájékozódás térben és síkon	3
– Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	8
– Adatok megfigyelése	3
– Valószínűségi gondolkodás	3
– Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés	8
Összes óraszám:	144

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül
- Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés
- Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint
- A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például *nem kör*

- Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értéke: a logikai „nem” és a logikai „és”
- Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel
- Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög
- A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon
- Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása

Fogalmak

logikai „nem”, logikai „és”

Javasolt tevékenységek

- Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal
- „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel
- „Ki jut a várba?” játék
- Játék logikai lapokkal
- Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzása (metszetképzés)

Tanulási eredmények

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján
- A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor
- Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással
- Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz
- Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után
- Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal
- „Királyos játék” logikai lapokkal
- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel
- Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján
- Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása
- Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása
- Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása

Tanulási eredmények

- barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján
- Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése

- Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása
- Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése
- Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása
- Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése
- Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék
- „Rontó” játék
- „Mastermind” játék színekkel és számokkal

Tanulási eredmények

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Témakör: Problémamegoldás

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése
- Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel
- Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással
- Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása
- A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése
- Többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is
- Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása
- Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással
- Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése
- Egy- és többszemélyes logikai játékban egy-két lépéssel előre tervezés
- Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak
- Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához
- Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető
- Logikai rejtvények, történetek
- „Gondoltam egy számot”
- Nim játékok
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika

Tanulási eredmények

- a tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Témakör: Szöveges feladatok megoldása

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése
- Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)
- Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan
- Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése
- Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása
- Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat
- Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása
- Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása
- Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés
- Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz

Fogalmak

felesleges adat

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása
- Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése
- „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”
- „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegekörnyezetből
- Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal
- Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz
- „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik

Tanulási eredmények

- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Témakör: Szám és valóság kapcsolata

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 1000-es számkörben
- Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel
- Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban
- Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, úrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben
- A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata
- Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1000-es számkörben
- A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata

- A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”
- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve)
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjünk?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem

Tanulási eredmények

- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 1000-es számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 1000-es számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szóincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Témakör: Számlálás, becslés

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 1000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül
- Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 1000-es számkörben
- Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása
- Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzések
- Becslések értékelése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez; 1 kg-hoz;” „1000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámlálni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000 másodperc? Mire elég 1000 perc?”

- Abakuszon, szorobánon számlálás

Tanulási eredmények

- megszámlál és leszámllál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 1000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Témakör: Számok rendezése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: $200/2$, $500 \cdot 2$, $750 - 250$): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbőlül) hányszor akkora, hányada
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- Számegegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1000-es számkörben
- Számegegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével
- Leolvasások a számegegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: $300 - 160$, $40 \cdot 20$) helyének megkeresése a számegegyenesen 1000-es számkörben
- Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegegyenesen
- Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 200-tól 850-ig tízesével
- Számok egyes, tízes, százassal szomszédainak ismerete 1000-es számkörben
- Számok tízesekre, százassal kerekítése 1000-es számkörben

Fogalmak

százassal szomszéd, kerekítés

Javasolt tevékenységek

- „Kukás” játék három dobókocka segítségével alkotott számokkal
- Különböző módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegegyenesek segítségével
- Számegegyenes léptékének meghatározása olyan számegegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma

Tanulási eredmények

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegegyenesen, számtáblázatokban, a számegegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különböző alakjukban a 1000-es számkörben;
- megnevezi a 1000-es számkör számainak egyes, tízes, százassal szomszédjait, tízesekre, százassal kerekített értékét.

Témakör: Számok tulajdonságai

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal
- Párosítás és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1000-es számkörben

- Hármassával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során
- Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során
- Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse
- Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege
- Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban
- A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése

Fogalmak

háromjegyű számok, római számok

Javasolt tevékenységek

- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal
- Számtulajdonságokra épülő bűvésztükkök megismerése, megértése
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán
- „Hoci, nesze” játék
- Felcsavart számegetes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása

Tanulási eredmények

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

Témakör: Számok helyi értékes alakja

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal
- Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel
- Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es számkörben
- Számok százásokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül
- Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján
- A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése
- Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján
- Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete
- Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 1000-es számkörben
- Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1000-es számkörben

Fogalmak

helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer

Javasolt tevékenységek

- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére
- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”
- Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon
- „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal
- „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százások helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása

Tanulási eredmények

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok, százásokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezres, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig.

Témakör: Méréshöz használata, mérési módszerek

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása
- Mennyiségek összemérése
- Mérési módszerek alkalmazása
- Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m, km; cl, dl, l; dkg, kg
- Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- Szabványos mérőeszközök használata
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata
- Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 1000-es számkörben
- Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között
- Mértékváltás eszköz segítségével

- Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)
- Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)
- A kerület szó értő használata

Fogalmak

kerület, km, cl, dkg

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése
- Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése
- Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen

Tanulási eredmények

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, úrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az úrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; cl, dl, l; dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 1000-es számkörben;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel;
- ismer kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Témakör: Alapműveletek értelmezése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es számkörben
- Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 1000-es számkörben
- Maradék oszttásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása
- Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése
- A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék
- Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához

Fogalmak

tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel

Javasolt tevékenységek

- Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása
- Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7 -es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36 -os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel
- Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”

Tanulási eredmények

- helyesen értelmezi a 1000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

Témakör: Alapműveletek tulajdonságai

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása
- Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél
- Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1000-ig
- Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál
- Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal
- Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel
- Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk

Tanulási eredmények

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;

- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényező és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Témakör: Szóbeli számolási eljárások

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 1000-es számkörben
- Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1000-es számkörben
- A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése az 1000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek századokkal való számolás során
- A 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése
- Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása
- Teljes háromjegyűek összegének, különbségének századokra kerekített értékekkel való becslése
- Teljes kétjegyűek egyjegyűvel való szorzatának becslése
- Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás érméinek leltározása táblázatban; minden pénzérmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszeresítésének megfigyelése
- Teljes háromjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével
- Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével
- Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszeresítésével

Tanulási eredmények

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes háromjegyűek összegét, különbségét századokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Témakör: Fejben számolás

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során
- Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása

- A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete
- Fejlesztés gyakorlása 100-as számkörben
- Fejlesztés a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;
- Fejlesztés a 1000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben,

Fogalmak

kerek száz, kerek ezres

Javasolt tevékenységek

- „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához
- „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége

Tanulási eredmények

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol az 1000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Témakör: Írásbeli összeadás, kivonás

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel
- Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a száz helyi értéken
- Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére
- Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján
- A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása
- Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel

Fogalmak

írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás

Javasolt tevékenységek

- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)
- Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal

- Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például $RÉT + RÉT = KERT$
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból

Tanulási eredmények

- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.

Témakör: Írásbeli szorzás, osztás

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Több egyenlő tag írásbeli összeadása
- Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval
- Írásbeli szorzás kerek tízesekkel
- Írásbeli szorzás teljes egyjegyűekkel egy lépésben
- Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással
- Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással
- Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez

Fogalmak

visszaszorzás

Javasolt tevékenységek

- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal;

Tanulási eredmények

- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egyjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Témakör: Törtrészek

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel)
- Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel
- Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése

Fogalmak

egész, törtrész, egységtört

Javasolt tevékenységek

- „Lépj hozzám!” játékos feladat

- 1 kettő, 1 negyed, 1 nyolcad előállításával felezésekkel papírhajtogatással
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenkettő előállításával papírcsík hajtogatásával
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is
- Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög)
- Memóriajáték különféle képpel ábrázolt törtrészekkel

Tanulási eredmények

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.

Témakör: Negatív számok

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése
- Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek) „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben
- Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék)
- Hőmérőmodell használata
- Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal
- A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során
- Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról

Fogalmak

pozitív, negatív

Javasolt tevékenységek

- Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor
- Fagypontra alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagylalt, jégkocka segítségével
- „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérő-modelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet
- „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak

Tanulási eredmények

- a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet) és hiányként (adósság) értelmezi;
- nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.

Témakör: Alkotás térben és síkon

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókából, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint
- Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben

- Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással
- Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során
- Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint
- Sorminták, terülők minták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése
- Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban
- Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján
- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból
- Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Adott síkidomokból téglatest építése
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények
- „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével

Tanulási eredmények

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemez, vonalzó, körzőt használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megfogalmazza az alkotásai közti különbözőségeket.

Témakör: Alakzatok geometriai tulajdonságai

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon
- Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése
- Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján
- Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”
- Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése

- Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”
- A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal
- Egyszerű szögletes testek lapjainak, élleinek, csúcsainak megszámlálása
- Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján
- Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal
- Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján
- Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján

Fogalmak

lap, él, téglatest, kocka

Javasolt tevékenységek

- Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján
- Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból
- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése
- Sokszögek építése szívószálakból
- Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata
- Párhuzamos szélű papírcsíkából négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapról négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges

Tanulási eredmények

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát,
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével
- Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével
- Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel
- Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral
- Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással
- Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben

Fogalmak

eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép

Javasolt tevékenységek

- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei
- Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát
- Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése
- Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése

Tanulási eredmények

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban
- Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgatások során
- Térí tájékozódást segítő játékok, tevékenységek
- Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével
- Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével

- Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban
- Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házsám alapján ház megtalálása
- Egyszerű térképek készítése
- Tájékozódás négyzethálón, térképen

Fogalmak

négyzetháló, térkép

Javasolt tevékenységek

- Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor
- „Torpedó” játék
- Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalakról
- Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével
- „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájjakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”

Tanulási eredmények

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házsám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Témakör: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése
- Számpárok, számhármak közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése
- Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal
- Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása
- Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból
- Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése
- Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba
- Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)
- Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése
- Szabályjátékokban az elempárok, elemhármak megjelenítése táblázatban
- Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármak létrehozása

- Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Sorozatok, szabályjátékok alkotása
- Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként

Fogalmak

táblázat, nyitott mondat

Javasolt tevékenységek

- Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten
- Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva
- Kakukktojás játékok
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt
- Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős
- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatós lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal

Tanulási eredmények

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elem párok, elemhármasok tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elem párokat, elemhármasokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel
- Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)
- Mért adatok lejegyzése
- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása
- Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése

Tanulási eredmények

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása
- Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben
- Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése
- Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel
- Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippel, magyarázatok keresése
- A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatóásával

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában:
- Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére
- Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével

- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű
- Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet
- Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja

Tanulási eredmények

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Témakör: Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés

Óraszám: 8
óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló

- képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
- képes az összes eset megtalálására próbálgatással,
- tud 1000-es számkörben számokat írni, olvasni,
- ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben,
- tud római számokat írni, olvasni (I, V, X);
- helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- a kirakást, a mérést és a rajtot, mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására,
- tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-es számkörben,
- képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben,
- alkalmazza a matematika különböző területein az ésszerű becslést és a kerekítést,
- képes pontosan számolni fejben száz-as számkörben,
- biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,

- képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal
- képes a műveletek ellenőrzésére,
- szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata)
- ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
- képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére,
- képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
- meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
- ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, dkg, másodperc.
- képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között,
- egyszerű gyakorlati példák esetén képes a hosszúság, távolság és idő mérésére,
- egyszerű módszerekkel felismer és létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget,
- megérti a test és a síkidom közötti különbséget,
- felismeri a kockát, téglateetet,
- képes hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítására,
- tudja megmérni a négyzet és a téglalap kerületét,
- képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területfedéssel,
- képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, helyesen értelmezi a táblázat adatait,
- képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagramról adatok leolvasására,
- valószínűségi játékok, kísérletek során helyesen értelmezi a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,
- tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat,
- ismer egy rajzoló programot, egyszerű ábrákat elkészít, színez.

3.24. 4. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
– Rendszerezés, rendszerképzés	5
– Állítások	4
– Problémamegoldás	5
– Szöveges feladatok megoldása	8
– Szám és valóság kapcsolata	4
– Számlálás, becslés	5
– Számok rendezése	3
– Számok tulajdonságai	9
– Számok helyi értékes alakja	6
– MÉRŐESZKÖZ használata, mérési módszerek	10

– Alapműveletek értelmezése	3
– Alapműveletek tulajdonságai	4
– Szóbeli számolási eljárások	6
– Fejben számolás	7
– Írásbeli összeadás és kivonás	4
– Írásbeli szorzás és osztás	5
– Törtrészek	6
– Negatív számok	4
– Alkotás térben és síkon	6
– Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
– Transzformációk	4
– Tájékozódás térben és síkon	3
– Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	10
– Adatok megfigyelése	3
– Valószínűségi gondolkodás	3
– Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés	8
Összes óraszám:	144

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés
- Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint
- Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása
- A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például *nem kör*
- Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és”
- Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel
- Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése
- A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon
- Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása
- Két szempont egyidejű figyelembevétel
- A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére

Fogalmak

logikai „nem”, logikai „és”

Javasolt tevékenységek

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is
- Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal
- „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítására
- „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel
- „Ki jut a várba?” játék
- Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzója (metszetképzés)

Tanulási eredmények

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkével ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Témakör: Rendszerezés, rendszerképzés

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján
- A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor
- Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással
- Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz

- Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után
- Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel
- Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján
- 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása
- Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik
- Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása
- Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása
- Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása

Tanulási eredmények

- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;

Témakör: Állítások

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján
- Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése
- Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása
- Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése
- Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása
- Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése

- Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék
- „Rontó” játék
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis
- Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá
- „Mastermind” játék színekkel és számokkal

Tanulási eredmények

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Témakör: Problémamegoldás

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése
- Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel
- Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással
- Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása
- A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése
- Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek
- Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán
- Többlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is
- Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása
- Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással
- Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése
- Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés
- Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban
- Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez
- Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel
- Logikai rejtvények, történetek
- „Gondoltam egy számot”
- Nim játékok
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika

Tanulási eredmények

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Témakör: Szöveges feladatok megoldása

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése
- Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)
- Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan
- Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése
- Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása
- Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat
- Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása
- Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása
- Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés
- Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása

- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz

Fogalmak

felesleges adat

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása
- „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban
- „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”
- Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal
- Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz
- „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik

Tanulási eredmények

- értelmezi, elképzezi, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellen kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Témakör: Szám és valóság kapcsolata

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben
- Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva)
- Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc)
- Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben
- A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata

- Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben
- A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata
- A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”
- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve)
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjünk?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem

Tanulási eredmények

- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szóincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Témakör: Számlálás, becslés

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül
- Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben
- Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása
- Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzései
- Becslések értékelése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámlálni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, 10 000 perc?”
- Abakuszon, szorobánon számlálás

Tanulási eredmények

- megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Témakör: Számok rendezése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: 2000/2, 500-2, 1250-250): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel
- Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben
- Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével
- Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: 300-160, 40-20) helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben
- Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen
- Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével
- Számok egyes, tízes, száz, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben
- Számok tízesekre, százasokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben

Fogalmak

száz, számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés

Javasolt tevékenységek

- „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal
- Különböző módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma

Tanulási eredmények

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különböző alakjukban a 10 000-es számkörben;

- megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét.

Témakör: Számok tulajdonságai

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal
- Pároság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben
- Hármassával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során
- Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során
- Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse
- Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege
- Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban
- A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése

Fogalmak

három- és négyjegyű számok, római számok

Javasolt tevékenységek

- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal
- Számtulajdonságokra épülő bűvésztükkök megismerése, megértése
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán
- „Hoci, nesze” játék
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása

Tanulási eredmények

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

Témakör: Számok helyi értékes alakja

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal
- Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel
- Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 10 000-es számkörben
- Számok ezresekre, százazokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül
- Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján
- A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése

- Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján
- Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete
- Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben
- Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben

Fogalmak

helyi érték, alaki érték, valódi érték, százasként, ezres, tízezes, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer

Javasolt tevékenységek

- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal)
- Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon
- „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal
- „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százasként helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása

Tanulási eredmények

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok ezresek, százasként, tízesek, egyesekből való épülését, ezresek, százasként, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.

Témakör: Méréseszköz használata, mérési módszerek

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Méréseszközök alkalmazása
- Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg
- Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- Szabványos méréseszközök használata
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata
- Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben
- Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között
- Mértékváltás eszköz segítségével

- Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt
- Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva
- Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)
- Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal)
- A terület és kerület szavak értő használata

Fogalmak

kerület, km, ml, cl, g, dkg

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése
- Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése
- Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot
- Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben
- Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása
- „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához

Tanulási eredmények

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, úrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az úrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 10 000-es számkörben
- Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben
- Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása
- Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése
- A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék
- Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához

Fogalmak

tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel

Javasolt tevékenységek

- Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása
- Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7 -es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36 -os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel
- Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”

Tanulási eredmények

- helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényező, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényező felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása
- Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél
- Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig
- Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál

- Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal
- Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel
- Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk

Tanulási eredmények

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Témakör: Szóbeli számolási eljárások

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben
- Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 10 000-es számkörben
- A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során
- A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése
- Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása
- Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése
- Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése
- Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás értékeinek leltározása táblázatban; minden pénzértékének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyontízszereződésének megfigyelése
- Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével
- Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével
- Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével

Tanulási eredmények

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes négyjegyűek összegét, különbségét százásokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Témakör: Fejben számolás

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása
- A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete
- Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben
- Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;
- Fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben,

Fogalmak

kerek százas, kerek ezres

Javasolt tevékenységek

- „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához
- „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége

Tanulási eredmények

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Témakör: Írásbeli összeadás és kivonás

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel
- Az írásbeli összeadás algoritmusának gyakorlása: továbbvitel az egyes, a tízes, a százás helyi értéken

- Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére
- Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján
- A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása
- Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)
- Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal
- Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például $RÉT + RÉT = KERT$
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból

Tanulási eredmények

- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.

Témakör: Írásbeli szorzás, osztás

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Több egyenlő tag írásbeli összeadása
- Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval
- Írásbeli szorzás kerek tízesekkel
- Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben
- Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással
- Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással
- Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal

Tanulási eredmények

- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;

- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Témakör: Törtrészek

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel)
- Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással
- Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel
- Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése

Fogalmak

egész, törtrész, egységtört

Javasolt tevékenységek

- 1 ketted, 1 negyed, 1 nyolcad előállítása felezésekkel papírhajtogatással
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenketted előállítása papírcsík hajtogatásával
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is
- Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög)
- Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”
- „Pizzarendelős” feladat: 2 különböző színű papírtányért sugara mentén bevágva összecúsztatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokra csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem
- Memóriajáték különféle képpen ábrázolt törtrészekkel

Tanulási eredmények

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.

Témakör: Negatív számok

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése
- Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben
- Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék)
- Hőmérőmodell használata
- Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással
- A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során
- Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról

Fogalmak

negatív, pozitív

Javasolt tevékenységek

- Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor
- Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása
- Fagypont alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagyalt, jégkocka segítségével
- „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet
- „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak

Tanulási eredmények

- a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;
- nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.

Témakör: Alkotás térben és síkon

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint
- Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben
- Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással
- Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel, körzővel)
- Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során
- Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint
- Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése
- Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)
- Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Adott síkidomokból téglatest építése
- 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása

- A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével

Tanulási eredmények

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megfogalmazza az alkotásai közti különbözőségeit.

Témakör: Alakzatok geometriai tulajdonságai

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján
- Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése
- Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”
- Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása
- Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása
- Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élék száma, élék hossza, az élék, lapok egymáshoz való viszonya, test tükröszimmetriája
- Téglatest egybevágó lapjainak felismerése
- Kocka kiemelése a téglatestek közül élék, lapok alapján
- Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal
- Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel
- Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással
- Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz
- Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria
- Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással
- Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással
- Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján
- Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján

Fogalmak

lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból
- Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához
- Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal
- „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése
- Sokszögek építése szívószálakból
- Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata
- „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból
- Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk
- Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges

Tanulási eredmények

- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével
- Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással
- Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral
- Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel
- Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral
- Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése
- Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással
- Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben

Fogalmak

eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép

Javasolt tevékenységek

- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése
- Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával
- Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafitval a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése
- Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése

Tanulási eredmények

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban

- Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során
- Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek
- Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével
- Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével
- Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban
- Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása
- Egyszerű térképek készítése
- Tájékozódás négyzethálón, térképen

Fogalmak

négyzetháló, térkép

Javasolt tevékenységek

- Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak
- Kincskeresés utasítások alapján
- Kincskeresés térkép alapján
- „Torpedó” játék
- „Telefonos” játék
- Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalokról
- Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével
- „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájjakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”

Tanulási eredmények

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Témakör: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

Óraszám: 10
óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése
- Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése
- Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal
- Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból
- Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése
- Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba
- Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is
- Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)

- Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése
- Szabályjátékokban az elempárok, elemhármások megjelenítése táblázatban
- Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármások létrehozása
- Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Sorozatok, szabályjátékok alkotása
- Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként

Fogalmak

táblázat, nyitott mondat

Javasolt tevékenységek

- Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten
- Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva
- Kakukktojás játékok
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt
- Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyermek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős
- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutató lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal

Tanulási eredmények

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat;

- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Témakör: Adatok megfigyelése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel
- Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)
- Mért adatok lejegyzése
- Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban
- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása
- Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése
- Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...

Tanulási eredmények

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Témakör: Valószínűségi gondolkodás

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása
- Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben
- Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése
- Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel
- Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése
- A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatóásával

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével
- 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű
- Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobtunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja

Tanulási eredmények

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;

Témakör: Differenciált fejlesztés, a játékos gyakorlás és a számonkérés

Óraszám: 8
óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló

- tud adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
- próbálgatással képes az összes eset megtalálására,
- tud számokat írni, olvasni 10 000-es számkörben,
- ismeri és helyesen alkalmazza a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-es számkörben,
- tud római számokat írni, olvasni (I, V, X);
- helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
- tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 10 000-es számkörben,
- képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységeken keresztül,
- alkalmazza az ésszerű becslést és a kerekítést a matematika különböző területein,

- tud fejben számolni százaz számkörben,
- biztos ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- alkalmazza a műveletek tulajdonságait, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- képes négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal írásban,
- tudja a műveletek helyességének ellenőrzését,
- képes szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) alkalmazásával,
- ismeri és helyesen használja a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
- felismeri a növekvő és csökkenő számsorozatokot, tudja azokat folytatni,
- képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
- tudja megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
- ismeri a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, g, másodperc.
- tud átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között,
- képes egyszerű gyakorlati példákban a hosszúság, távolság és idő mérésére,
- létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget egyszerű módszerekkel, felismerési, megnevezi jellemzőiket,
- ismeri a kör fogalmát,
- megértési a test és a síkidom közötti különbséget,
- felismeri és létrehoz kockát és téglateetet, megnevezi jellemzőiket,
- hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel előállít tükrös alakzatokat,
- képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
- képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, a táblázat adatainak értelmezésére,
- képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagram leolvasására,
- értelmezi a valószínűségi játékok, kísérletek során a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,
- tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat,
- ismer egy rajzoló programot; tud egyszerű ábrákat elkészíteni, színezni,
- együttműködik az interaktív tábla használatánál.

7. MATEMATIKA 5-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok

A matematika tanulásának legfontosabb célja, hogy a tanuló:

- megismerje a matematikai gondolkodás természetét és a matematika alapvető sajátosságait;
- fejlessze a szövegértését, a szövegalkotó és absztrakciós képességét a matematika nyelvének és szimbólumainak szóbeli és írásbeli alkalmazása során;
- fejlessze a számolási készségét, a modellezési, a problémamegoldó és döntési képességét;
- fejlessze a logikus, pontos, kreatív, mérlegelő, stratégiai és rendszerező gondolkodását;
- használja helyesen a matematikai kifejezéseket; értelmezze, magyarázza a fogalmakat; alkalmazza gyakorlati helyzetekben;
- tudja prezentálni összefoglalva az ismereteit;
- alkalmazható tudásra tegyen szert.

A matematika tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A matematika a logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanuláshoz szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.

A digitális kompetenciák: A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítését, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők

Felső tagozatban az ismert számok köre bővül a közös és tizedes törtekkel valamint a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén is. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza.

Az 5–8. évfolyamon a különböző tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását.

A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam normál nyelvű oktatás szerinti tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam		8. évfolyam
			normál	két tanítási nyelvű	
Heti óraszám	4	4	4	3,5	3
Éves óraszám	144	144	144	126	108

– A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés második szakaszában, az 5-8. évfolyamon:

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből indulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye, valamint felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját.

A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözni kell egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szóveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége.

Felső tagozaton az ismert számok köre bővül a törtekkel és a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni. A tanulás-tanítás egyik lényeges elvárása, hogy a különböző, szöveggel, számokkal megadott matematikai szituációk képi, majd szimbolikus

modelljeinek bevezetése fokozatos legyen. A tanuló a megismert szimbólumokkal egyszerű műveleteket végez, ismeri ezek tulajdonságait.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja.

A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projektekben mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást.

A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik.

3.25. 5. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Halmazok	8
– Matematikai logika, kombinatorika	7
– Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	13
– Alapműveletek természetes számokkal	15
– Egész számok; alapműveletek egész számokkal	15
– Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	16
– Alapműveletek közönséges törtekkel	13
– Alapműveletek tizedes törtekkel	10
– Arányosság, százalékszámítás	2
– Egyszerű szöveges feladatok	5
– A függvény fogalmának előkészítése	8
– Sorozatok	4
– Mérés és mértékegységek	12
– Síkbeli alakzatok	3

– Transzformációk, szerkesztések	6
– Térgeometria	1
– Leíró statisztika	2
– Valószínűség-számítás	4
Összesen	144

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Halmazok

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint
- Halmazábra készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen
- Részhalmazok felismerése ábráról
- Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.

Fogalmak

halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész, egyesítés, számegyenes

Javasolt tevékenységek

- Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság szerint.
- Konkrét elemek két tulajdonság szerinti válogatása során a mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek és a pontosan egy tulajdonsággal rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán.
- A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása.
- Online feladatok keresése, megoldása.

Tanulási eredmények:

A tanuló elemeket halmazba rendez több szempont alapján.

Témakör: Matematikai logika, kombinatorika

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása.
- Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása.
- Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással.
- Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok.
- Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal.
- Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása.

Fogalmak

„igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek,

Javasolt tevékenységek

- „Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis

- Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére
- „Einstein-fejtőrő” típusú játék: a szereplőkre vonatkozó állítások alapján személyek és tulajdonságok párosítása

Tanulási eredmények

A tanuló állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.

Témakör: Természetes számok halmaza

Óraszám: 13

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül
- Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében
- Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M
- 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása

Fogalmak

helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó

Javasolt tevékenységek

- Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; memóriajáték
- „Bumm” játék a közös többszörösök meghatározásához: a tanulók hangosan számlálnak, például az egyik csoport tagjai az 5 többszöröseinél tapsolnak, a másik csoport tagjai a 7 többszöröseinél dobantanak
- Oszthatósági tulajdonságok megfigyelése
- Infokommunikációs eszközök használata

Tanulási eredmények: A tanuló

- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számok írását, olvasását a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M;
- a tanult oszthatósági szabályokat ismeri és alkalmazza.

Témakör: Alapműveletek a természetes számok halmazán

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása
- Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban
- Írásbeli osztás algoritmusa kétjegyű természetes számmal
- Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Az alapműveletek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés

Fogalmak

összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés

Javasolt tevékenységek

- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- írásban összead, kivon és szoroz.
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban a racionális számok körében.
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti.
- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít.
- a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.
- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Témakör: Egész számok, alpműveletek egészekkel

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypon alatti hőmérséklet.
- Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása.
- Alpműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során.
- Alpműveletek elvégzése az egész számok körében.

Fogalmak

ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés

Javasolt tevékenységek

- Vagyon helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcédulákkal.
- Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen.
- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket.
- Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például (–10)-tól (+10)-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét.

- Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal.
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása.
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása.
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása.
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása.
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.

Témakör: Törtek, tizedes törtek, racionális számok

Óraszám: 16

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása
- Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés
- Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése
- Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén
- Számok ábrázolása számegyenesen

Fogalmak

közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes

Javasolt tevékenységek

- Törtek szemléltetése és összehasonlítása (a téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása; törtkártyák; dominó).
- Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása: játék az makaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival.
- A helyiérték-táblázat bővítése; a „tökéletes pénztárgép” „apró” címletekkel való kiegészítése (euró, eurócent).
- Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken.
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények

- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját.

Témakör: Műveletek törtekkel

Óraszám: 13

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján.
- Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében.
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása.
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása.
- Kapott eredmény ellenőrzése.

Fogalmak

közös nevező

Javasolt tevékenységek

- Modellek alkalmazása
- Műveleti sorrend, zárójelek alkalmazása
- Szöveges feladatok
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények:

A tanuló törtekkel alpműveletek végez.

Témakör: Műveletek tizedes törtekkel

Óraszám: 10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tizedes törtek összeadása, kivonása írásban; szorzása és osztása egészszel írásban
- Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása.

Fogalmak

kerekítés

Javasolt tevékenységek

- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása.
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása.
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása.
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása.
- Infokommunikációs eszközök használata.

Tanulási eredmények

A tanuló tizedes törtekkel alpműveleteket végez.

Témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenes arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben.
- Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában.
- Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése.
- Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete.

Fogalmak

arány, egyenes arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei

Javasolt tevékenységek

- Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén.
- Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése.

- Törtrész előállításának megmutatása.
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismerje az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- idő, tömeg, hosszúság, terület mértékegységeket átváltja helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Témakör: Egyszerű szöveges feladatok

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.
- A megoldás ellenőrzése.
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.

Fogalmak

becslés, ellenőrzés

Javasolt tevékenységek

- „Gondoltam egy számot” játék
- Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal
- Infokommunikációs eszközök használata

Tanulási eredmények: A tanuló

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít;
- a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold.

Témakör: A függvényfogalom előkészítése

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása.
- A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése.
- Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben.

Fogalmak

megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon

Javasolt tevékenységek

- A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése.
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal.
- A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése.
  - Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny.

- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk.

Tanulási eredmények:

A tanuló tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.

Témakör: Sorozatok

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból.
- Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban.
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása.
- Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása.

Fogalmak

sorozat, számsorozat, szabály

Javasolt tevékenységek

- Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok készítése.
- Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése.
- Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása.
- A tanár által megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában.
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- sorozatokat adott szabály alapján képes legyen folytatni;
- néhány tagjával adott sorozat esetén ismerje fel és fogalmazza meg a képzési szabályt.

Témakör: Mérés, mértékegységek

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés.
- Terület mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben.
- Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben.
- Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása.

Fogalmak

szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület és mértékegységek

Javasolt tevékenységek

- Szívószál-moddellel szögtartományok kijelölése.
- Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata.
- Osztályterem adatainak becslése, mérése.
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- meghatározza háromszögek a négyzet, és a téglalap kerületét, területét.

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.
- síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.

Témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése.
- Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása.
- Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése.
- Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása.
- Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása.

Fogalmak

síkidom, sokszög, háromszög; téglalap, négyzet

Javasolt tevékenységek

- Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása
- Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása
- Tangram játék
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri a speciális négyszögeket (trapéz, paralelogramma, téglalap, rombusz, négyzet).

Témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése.
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése.
- Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése.

Fogalmak

merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges,

Javasolt tevékenységek

- szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)

Tanulási eredmények: A tanuló

- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőlegest, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt.

Témakör: Térgeometria

Óraszám: 1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése.

Fogalmak

test

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása).

Tanulási eredmények:

- A tanuló ismerje fel a testeket.

Témakör: Leíró statisztika

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán.
- A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén.
- Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint.
- Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása.

Fogalmak

adat, diagram, átlag

Javasolt tevékenységek

- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában.

Tanulási eredmények: A tanuló

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrát készít;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol.

Témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek
- Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése
- A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése

Fogalmak

valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos” esemény; „lehetetlen” esemény

Javasolt tevékenységek

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal.

Tanulási eredmények:

- A tanuló ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

A továbbhaladás feltételei:

- Konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol.
- Állítások logikai értékét (I vagy H) megállapítja.
- Számok helyi értékes írásmódját alkalmazza.
- Tanult oszthatósági szabályokat ismeri és alkalmazza.

- Írásban elvégzi az alpműveleteket a racionális számok halmazán, a művelet elvégzése előtt becsül, majd ellenőrzi az eredményt.
- Tizedes törtek helyi értékeit ismeri és alkalmazza.
- Közöséges törteket felismeri és képes ábrázolni azokat.
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold és megoldását ellenőrzi.
- Tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.
- Néhány tagjával adott sorozat esetén felismeri és megfogalmazza a képzési szabályt, és néhány elemmel folytatja a sorozatot.
- Négyzet és téglalap kerületének és területének kiszámítása.
- Szakaszfelező merőlegest szerkeszt.

3.26. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
– Halmazok	3
– Matematikai logika, kombinatorika	3
– Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	8
– Alpműveletek természetes számokkal	1
– Egész számok; alpműveletek egész számokkal	3
– Közöséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	2
– Alpműveletek közöséges törtekkel	6
– Alpműveletek tizedes törtekkel	5
– Arányosság, százalékszámítás	19
– Egyszerű szöveges feladatok	18
– A függvény fogalmának előkészítése	3
– Sorozatok	4
– Mérés és mértékegységek	5
– Síkbeli alakzatok	17
– Transzformációk, szerkesztések	15
– Térgeometria	16
– Leíró statisztika	8
– Valószínűség-számítás	8

Összesen

144

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Halmazok

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Halmazokba rendezés gyakorlása
- Halmazábra készítése
- Halmazok közös részének és egyesítésének megállapításának gyakorlása halmazábra segítségével.

Fogalmak

halmazműveletek

Javasolt tevékenységek

- Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság szerint.
- Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése, például néhány természetes szám közül 3-mal osztva 1 maradékot adó számok kiválasztása.
- Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra.
- Játék logikai készlettel, négyszögekkel.

Tanulási eredmények:

- A tanuló részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol.

Témakör: Matematikai logika, kombinatorika

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása.
- Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása.
- Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok.
- Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása.

Fogalmak

összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz

Javasolt tevékenységek

- „Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat.
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis.
- „Einstein-fejtörő” típusú játék: a szereplőkre vonatkozó állítások alapján személyek és tulajdonságok párosítása.
- Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerezése.
- Adott ágrajz alapján feladat készítése és „feladatküldés” csoportmunkában.

Tanulási eredmények

- A tanuló állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.

Témakör: Természetes számok halmaza

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Osztók, többszörösök meghatározása; két szám közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása.

- 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása.
- A természetes számok csoportosítása osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint.

Fogalmak

közös osztó, többszörös, közös többszörös

Javasolt tevékenységek

- Oszthatósági tulajdonságok megfigyelése.
- „Osztó-fosztó játék”.
- Online feladatok alkalmazása.

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri az oszthatósági szabályokat.
- a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradéka szerint csoportosítja.
- felírja a nagy számokat helyi értékük szerint.

Témakör: Alapműveletek a természetes számok halmazán

Óraszám: 1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban és az írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése; műveletek ellenőrzése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- írásban összead, kivon és szoroz; legfeljebb kétjegyű egészszel oszt.
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban a racionális számok körében.
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti.

Témakör: Egész számok, alapműveletek egészszekkel

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során.
- Alapműveletek elvégzése az egész számok körében.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal.
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása.
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása.
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása.
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása.

Tanulási eredmények: A tanuló

- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.

Témakör: Törtek, tizedes törtek, racionális számok

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása
- Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés
- Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése
- Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén
- Számok ábrázolása számegyenesen

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása: játék az akaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival.
- Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken.
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közösleges tört és tizedes tört alakját.

Témakör: Műveletek törtekkel

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Alapműveletek elvégzése a közösleges törtek körében.
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása.
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása. Kapott eredmény ellenőrzése.
- Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása.

Fogalmak

reciprok

Javasolt tevékenységek

- Modellek alkalmazása
- Műveleti sorrend, zárójelek alkalmazása

- Szöveges feladatok

Tanulási eredmények:

- A tanuló meghatározza konkrét számok reciprokát.

Témakör: Műveletek tizedes törtekkel

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tizedes törtek összeadása, kivonása írásban; szorzása és osztása egészszel írásban
- Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása.
- Műveletek előtt ésszerű becslés, majd ellenőrzés.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása.
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása.
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása.
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása.
- Infokommunikációs eszközök használata.

Tanulási eredmények:

- A tanuló tizedes törtekkel végzett összead, kivon, szoroz és egész számmal oszt.

Témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 19

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben
- törtrész és a százalék kapcsolata

Fogalmak

arány, egyenes arányosság,

Javasolt tevékenységek

- Fogyasztási cikkek címkéin, reklámokban, társadalomismereti és természetismereti tanulmányokban előforduló százalékos adatok értelmezése
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismerje a százalék fogalmát.
- ismerje alkalmazhatóságát a mindennapi életben.

Témakör: Egyszerű szöveges feladatok

Óraszám: 18

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása.
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása.
- A megoldás ellenőrzése.
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Gondoltam egy számot” játék.
- Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal

Tanulási eredmények:

- A tanuló megoldását ellenőrzi.

Témakör: A függvényfogalom előkészítése

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- felismeri az egyenes arányosság grafikonját.

Fogalmak

- egyenes arányosság

Javasolt tevékenységek

- Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny.
- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk.

Tanulási eredmények:

- A tanuló tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.

Témakör: Sorozatok

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból.
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása.
- Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok készítése.
- Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése.
- Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása.
- A tanár által megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában.

Tanulási eredmények: A tanuló

- sorozatokat adott szabály alapján képes legyen folytatni;
- néhány tagjával adott sorozat esetén ismerje fel és fogalmazza meg a képzési szabályt.

Témakör: Mérés, mértékegységek

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Sokszögek területének meghatározása átdarabolással.

- Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben.
- Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása.

Fogalmak

- felszín- és térfogat mértékegységei

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem adatainak becslése, mérése, térfogat számolása
- Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények:

- A tanuló síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.

Témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 17

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség
- Tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete
- Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint
- Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása

Fogalmak

- belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög;

Javasolt tevékenységek

- Papír háromszögek hajtogatásával vagy síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése
- Háromszögeket tartalmazó készletből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- Tangram játék

Tanulási eredmények: A tanuló

- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.

Témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése; szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése
- Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben
- Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása
- Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése

Fogalmak

- szimmetriatengely, tengelyes szimmetria

Javasolt tevékenységek

- szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)
- Infokommunikációs eszközök használata

Tanulási eredmények: A tanuló

- tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöveget másol.

Témakör: Térgeometria

Óraszám: 16

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek közül gömb kiválasztása
- Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése

Fogalmak

- kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet

Javasolt tevékenységek

- Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása
- Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése

Tanulási eredmények: A tanuló

- a kocka, a téglatest hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest (határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma) tulajdonságait.

Témakör: Leíró statisztika

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén
- Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás)
- A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában.

Tanulási eredmények: A tanuló

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrát készít.
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak.
- konkrét adatsor esetén átlagot számol.

Témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek
- Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése
- A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal.
- Típpelős játék eseménykártyákkal
- „Szavazós” játék

Tanulási eredmények:

- A tanuló ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanult oszthatósági szabályokat ismeri és alkalmazza.
- A természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.
- Írásban elvégzi az alpműveleteket a racionális számok halmazán, a művelet elvégzése előtt becsül.
- Ismeri az egész számokat, meghatározza konkrét szám ellentettjét, abszolút értékét, reciprokát.
- Tizedes törtek helyi értékeit ismeri és alkalmazza.
- Ábrázol törteket, meghatározza a törtrészeknek megfelelő törtszámokat.
- Megfelelteti egymásnak a racionális számok tört és tizedes tört alakját.
- Ismeri a százalék fogalmát.
- Felismeri az egyenes arányosságot.
- Nagyság szerint összehasonlítja, méri és csoportosítja a szögtartományokat.
- Csoportosítja a háromszögeket.
- Ismeri az alapszerkesztéseket; szerkesztési feladatokhoz tervet, előzetes ábrát készít.
- Ismeri a kocka, téglatest tulajdonságait.

3.27. 7. Évfolyam – normál képzés

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Halmazok, számhalmazok	3
– Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	0
– Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	13
– Arányosság, százalékszámítás	18
– Szöveges feladatok előkészítése	20
– Szöveges feladatok	12
– A függvény fogalmának előkészítése	14
– Síkbeli alakzatok	16
– Transzformációk, szerkesztések	13
– Térgeometria	17
– Leíró statisztika	0
– Valószínűség-számítás	0
– Ismétlés	18
Összes óraszám:	144

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Halmazok, számhalmazok

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Halmazokba rendezés több szempont szerint
- Halmazára készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen, halmazábrán

Fogalmak

kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört

Javasolt tevékenységek

- Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint
- Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése
- Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése

Tanulási eredmények: A tanuló

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;

- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.

Témakör: Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök

Óraszám: 13

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül
- Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben
- Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása
- Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása

Fogalmak

prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám

Javasolt tevékenységek

- Eratoszthenészi szita alkalmazása prímek keresésére
- Prímtényező felbontás kirakása színes rudakkal
- Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása
- „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére
- Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel
- Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére
- Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja.

Témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 18

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben
- Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom

Fogalmak

fordított arányosság, százalék

Javasolt tevékenységek

- Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén
- Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- Online feladatok keresése, megoldása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri a százalék fogalmát, a mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- felismeri az egyenes és fordított arányosságot konkrét helyzetekben;

- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és úrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Témakör: Szöveges feladatok előkészítése

Óraszám: 20

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére
- Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása
- Helyettesítési érték számolása
- Egytagú kifejezések számmal való szorzása
- Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása
- Két tagból közös számtényező kiemelése
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvel

Fogalmak

változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv

Javasolt tevékenységek

- Adott problémához többféle, ismeretlen tartalmazó művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása
- Adott, ismeretlen tartalmazó művelet sorhoz szöveges feladat írása
- „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló művelet sorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejben alkalmazott lebontogatási stratégia felfedése és formális leírása
- Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával

Tanulási eredmények: A tanuló

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet mérlegelvel megold, ellenőriz.

Témakör: Szöveges feladatok

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)
- Matematikából, a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak

ellenőrzés

Javasolt tevékenységek

- Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával
- Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai: munkabér, bruttó bér, nettó bér, adó, kamat, társadalmi jövedelem (családi pótlék, nyugdíj), ösztöndíj, hitel.

Tanulási eredmények: A tanuló

- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- geometriai témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez, eredményt ellenőrzi.

Témakör: A függvény fogalmának előkészítése

Óraszám: 14

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása
- Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont
- Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása
- Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása
- Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben
- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása

Fogalmak

megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon

Javasolt tevékenységek

- A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal
- A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése
- Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása
- Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez.

Témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 16

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Háromszögek külső szögeinek összege
- Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma
- A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra

- Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások
- Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete

Fogalmak

négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk

Javasolt tevékenységek

- Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása;
- Papír négyszögek hajtogatásával, szimmetriatulajdonságok megfigyelése;
- Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása
- Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása
- Derékszög kijelölése csomós kötéllel
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.

Témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 13

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása
- Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok középpontos tükörképének megszerkesztése
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése
- Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diskusszió

Fogalmak

szimmetria-középpont, középpontos szimmetria

Javasolt tevékenységek

- Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180° -kal; tulajdonságok megfigyelése
- Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása
- Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)
- Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése

- Szerkesztési feladatok megoldása során dinamikus geometriai szoftver megismerése; az euklideszi szerkesztési lépések követése a szoftverrel

Tanulási eredmények: A tanuló

- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.

Témakör: Térgeometria

Óraszám: 17

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Környezetünk tárgyaiban a hasáb alakú testek felfedezése
- Hasáb tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testek hálójának készítése
- Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással

Fogalmak

hasáb, alaplapp, alapél, oldallapp, oldalél, testmagasság

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)
- Hasáb alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben
- Zsinóros térgeometriai modellek készítése és használata
- Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.
- a kocka, a téglatest, és a hasáb hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, és a hasáb tulajdonságait;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- a kocka, a téglatest, a hasáb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

A továbbhaladás feltételei:

- *Ismeri* a prímszám és az összetett szám fogalmát; el tudja készíteni összetett számok prímtényezősz felbontását 1000-es számkörben. *Meghatározza* természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.
- A pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát *kiszámolja*.
- *Ismeri* a százalék fogalmát, a mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat *megold*.
- A különböző szöveges feladatokhoz megfelelő modelleket *készít*. Egyszerű algebrai kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket *számol*. Egy- vagy kéttagú algebrai kifejezést számmal szoroz, két tagból közös tényezőt *kiemel*. Egyismeretlenes elsőfokú egyenletet mérlegelvvel *megold*.
- Ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; és az egyenes arányosság grafikonját felismeri a koordináta-rendszerben. Az értéktáblázatok adatait grafikusán *ábrázolja*; és az egyszerű grafikonokat *jellemzi*.
- *Ismerje* a háromszögek és négyszögek tulajdonságait; és alkalmazza ezeket a feladatok megoldásában; és határozza meg a kerületüket és a területüket. *Ismerje* fel a kör részeit.
- *Megszerkeszti* alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét.
- *Ismeri* a kocka, a téglatest, és a hasáb tulajdonságait; alkalmazza ezeket a feladatok megoldásában; a kocka és a téglatest hálóját el tudja készíteni.
- *Ismeri* a hosszúság, a terület és a térfogat szabvány mértékegységeit, és megfelelően alkalmazza a feladatok során.

3.28. 7. Évfolyam két tanítási nyelvű képzés

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Halmazok, számhalmazok	3
– Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	0
– Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	12
– Arányosság, százalékszámítás	16
– Szöveges feladatok előkészítése	19
– Szöveges feladatok	12
– A függvény fogalmának előkészítése	12
– Síkbeli alakzatok	16
– Transzformációk, szerkesztések	13
– Térgeometria	15
– Leíró statisztika	0
– Valószínűség-számítás	0
– Év eleji ismétlés	8

Összes óraszám:	126
-----------------	-----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: **Halmazok, számhalmazok**

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Halmazokba rendezés több szempont szerint
- Halmazábra készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen, halmazábrán

Fogalmak

kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört

Javasolt tevékenységek

- Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint
- Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése
- Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése

Tanulási eredmények:

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.

Témakör: **Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök**

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül
- Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben
- Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása
- Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása

Fogalmak

prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám

Javasolt tevékenységek

- Eratoszthenészi szita alkalmazása prímek keresésére
- Prímtényező felbontás kirakása színes rudakkal
- Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása
- „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére
- Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel
- Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére
- Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;

- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja.

Témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 16

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben
- Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom

Fogalmak

fordított arányosság, százalék

Javasolt tevékenységek

- Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén
- Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- Online feladatok keresése, megoldása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri a százalék fogalmát, a mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Témakör: Szöveges feladatok előkészítése

Óraszám: 19

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére
- Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása
- Helyettesítési érték számolása
- Egytagú kifejezések számmal való szorzása
- Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása
- Két tagból közös számtényező kiemelése
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel

Fogalmak

változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egyenlőségkifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv

Javasolt tevékenységek

- Adott problémához többféle, ismeretlen tartalmazó művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása
- Adott, ismeretlen tartalmazó művelet sorhoz szöveges feladat írása
- „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló művelet sorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár

„kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejben alkalmazott lebontogatási stratégia felfedése és formális leírása

- Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával

Tanulási eredmények:

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvel megold.

Témakör: Szöveges feladatok

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)
- Matematikából, a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak

ellenőrzés

Javasolt tevékenységek

- Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával
- Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai: munkabér, bruttó bér, nettó bér, adó, kamat, társadalmi jövedelem (családi pótlék, nyugdíj), ösztöndíj, hitel.

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- geometriai témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.

Témakör: A függvény fogalmának előkészítése

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása
- Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont
- Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása
- Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása
- Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben
- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása

Fogalmak

megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon

Javasolt tevékenységek

- A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal

- A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése
- Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása
- Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez.

Témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 16

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Háromszögek külső szögeinek összege
- Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma
- A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra
- Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások
- Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete

Fogalmak

négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk

Javasolt tevékenységek

- Párhuzamos szelű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása;
- Papír négyszögek hajtogatásával, szimmetriatulajdonságok megfigyelése;
- Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása
- Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása
- Derékszög kijelölése csomós kötéllel
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények:

- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása
- Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok középpontos tükrképének megszerkesztése
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése
- Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diskusszió

Fogalmak

szimmetria-középpont, középpontos szimmetria

Javasolt tevékenységek

- Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180° -kal; tulajdonságok megfigyelése
- Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása
- Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)
- Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése
- Szerkesztési feladatok megoldása során dinamikus geometriai szoftver megismerése; az euklideszi szerkesztési lépések követése a szoftverrel

Tanulási eredmények:

- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükrképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Környezetünk tárgyaiban a hasáb alakú testek felfedezése
- Hasáb tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testek hálójának készítése
- Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással

Fogalmak

hasáb, alaplapp, alapél, oldallapp, oldalél, testmagasság

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)
- Hasáb alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben
- Zsinóros térgeometriai modellek készítése és használata

- Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények:

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.
- a kocka, a téglatest, és a hasáb hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, és a hasáb tulajdonságait;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- a kocka, a téglatest, a hasáb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

A továbbhaladás feltételei:

- *Ismeri* a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben. *Meghatározza* természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.
- A pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát *kiszámolja*.
- *Ismeri* a százalék fogalmát, a mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat *megold*.
- A különböző szöveges feladatokhoz megfelelő modelleket *készít*. Egyszerű algebrai kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket *számol*. Egy- vagy kéttagú algebrai kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt *kiemel*. Egyismeretlenes elsőfokú egyenletet mérlegelvével *megold*.
- Ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; és a grafikonjukat a koordináta-rendszerben. Az értéktáblázatok adatait grafikusán *ábrázolja*; és az egyszerű grafikonokat *jellemez*.
- *Ismerje* a háromszögek és négyszögek tulajdonságait; és alkalmazza ezeket a feladatok megoldásában; és határozza meg a kerületüket és a területüket. *Ismerje* fel a kör részeit.
- *Megszerkeszti* alakzatok tengelyes és középpontos tükrképét.
- *Ismeri* a kocka, a téglatest, és a hasáb tulajdonságait; alkalmazza ezeket a feladatok megoldásában; a kocka és a téglatest hálóját el tudja készíteni.

3.29. 8. Évfolyam – normál és két tanítási nyelvű képzés

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Halmazok, számhalmazok	9
– Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	18
– Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	9
– Arányosság, százalékszámítás	8

– Szöveges feladatok előkészítése	0
– Szöveges feladatok	12
– A függvény fogalmának előkészítése	2
– Síkbeli alakzatok	9
– Transzformációk, szerkesztések	10
– Téreometria	7
– Leíró statisztika	12
– Valószínűség-számítás	12
Összes óraszám:	108

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Halmazok, számhalmazok

Óraszám: 9

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Halmazábra készítése
- Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegegyenesen
- Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben
- Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése
- Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete
- Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre

Fogalmak

kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört

Javasolt tevékenységek

- Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése
- Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint,
- Logikai szita megtapasztalása, például 5 piros meg 4 kör összesen 7 elem a logikai készletből
- Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése
- Online feladatok megoldása

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;

- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.

Témakör: Matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Óraszám: 18

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása
- A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata
- Egyszerű stratégiai és logikai játékok
- Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is
- Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül
- Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás
- Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére

Fogalmak

„minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle

Javasolt tevékenységek

- „Bírósági tárgyalás” játék
- „Einstein-fejtörő” típusú játék
- NIM játék; táblás játékok
- Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása, összeszámlálása kör mentén, fal mellett
- Golyók sorba rendezése (lehetnek köztük egyformák is)
- Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása
- Lehetséges útvonalak összeszámlálása
- Fagylalt vásárlása helyre vagy tölcserbe
- Számkártyás feladatok megoldása
- Gráfok alkalmazása kézfogások, köszöntések, körmérkőzések (visszavágóval vagy anélkül), családfák, ismeretségek szemléltetésére, különböző feltételek szerinti esetszétválasztás áttekintésére
- Logikai készlet épülésének szemléltetése gráffal

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.

Témakör: Számelméleti alapismeretek, hatvány, négyzetgyök

Óraszám: 9

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül
- Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben
- Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása

- Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása
- Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása

Fogalmak

négyzetszám, négyzetszámok négyzetgyöke

Javasolt tevékenységek

- „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére
- Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére
- Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására
- Négyzet kirakása kisebb egybevágó négyzetekkel
- Négyzet területéből a négyzet oldalának meghatározása, ha a terület mérőszáma négyzetszám

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;
- négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza.

Témakör: Arányosság, százalék

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom
- Banki ajánlatok (ügyletsomagok, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása
- Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása
- A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése
- Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása

Fogalmak

fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei

Javasolt tevékenységek

- Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén
- A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával
- Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén
- Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- Projektmunka, például összejövétel, játékonysági süteményvásár, osztálykirándulás költségvetésének tervezése
- Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel
- A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után

- Térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti kapcsolat megmutatása, például 1 dm élű üreges kocka feltöltése 1 liter folyadékkal

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Témakör: Szöveges feladatok

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése
- Matematikából, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak

- ellenőrzés

Javasolt tevékenységek

- Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával
- Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására,
- A költségvetés tervezése: háztartási napló, pénzügyi tervezés, egyensúly, többlet, hiány;

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít;
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.

Témakör: Függvényfogalom előkészítése

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása
- Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont
- Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása
- Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása
- Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben
- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása

Fogalmak

- egyenes és fordított arányosság; grafikon

Javasolt tevékenységek

- A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése
- Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása
- Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.

Témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 9

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása

Fogalmak

Pitagorasz-tétel

Javasolt tevékenységek

- Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása
- Derékszög kijelölése csomós kötéllel
- Pitagorasz számhármak keresése
- Háromszögelési probléma megoldása derékszögű háromszöggel az osztályteremben, az iskola épületében és a játszótéren

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.

Témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése
- Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió
- Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben

Fogalmak

kicsinyítés, nagyítás

Javasolt tevékenységek

- Kicsinyítés és nagyítás megfigyelése, például háromszögvonalzó külső és belső pereme, makett, modell, tervrajz, fénykép, diavetítés, térkép, mikroszkóp, nagyító

- Szerkesztési feladatok megoldása során dinamikus geometriai szoftver megismerése; az euklideszi szerkesztési lépések követése a szoftverrel

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.

Témakör: Térgeometria

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése
- Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai
- A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek
- Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással

Fogalmak

gúla, gömb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság

Javasolt tevékenységek

- Gúla alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben
- Zsinóros térgeometriai modellek készítése és használata
- A gömb speciális tulajdonságainak megfigyeléséhez testeket tartalmazó készletből elemek választása megadott szempontok alapján
- Földgömb bemutatása matematikai szempontból

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

Témakör: Leíró statisztika

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése
- Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon
- Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak

- Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint
- Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása
- Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása
- Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása
- Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása

Fogalmak

oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram

Javasolt tevékenységek

- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában
- Projektmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása)
- Konkrét adathalmazok középérték-mutatóinak megállapítása és összehasonlítása csoportmunkában

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.

Témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is
- Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése
- Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál
- A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során

Fogalmak

- esély, gyakoriság, relatív gyakoriság

Javasolt tevékenységek

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel
- Játék kártyákkal
- Játék számkorongokkal
- Kocka alakú, számozott lapú doboz egyik lapjára belül nehezéket ragasztunk; dobások eredményének megfigyelésével ki kell találni, melyik lapra ragasztottunk nehezéket
- 21-eses különbözőképpen számozott dobókockákkal, dominókkal

- „Szavazós” játék páros vagy csoportmunkában: valószínűségi játék vagy kísérlet előtt a tanulók összegyűjtik a lehetséges kimeneteket, majd egyesével tippelnek a bekövetkezési esélyekről

Tanulási eredmények: A tanuló ...

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

A továbbhaladás feltételei:

- *Ábrázolni képes* véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) konkrét esetekben. *Ismeri* a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.
- Konkrét szituációkat *szemléltet* gráfok segítségével. Igaz és hamis állításokat *fogalmaz meg*.
- Alkalmazza a Pitagorasz-tételt számítási feladatokban.
- *Ismeri* a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényezősz felbontását 1000-es számkörben; *meghatározza* természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét. A pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát *kiszámolja*; és négyzetszámok négyzetgyökét *meghatározza*.
- *Felismeri* az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; és *megalkotja* az egyenes arányosság grafikonját.
- *Ismeri* a százalék fogalmát, és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat *képes megoldani*.
- Matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat egyenlettel *képes megoldani*.
- *Felismeri* a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben.
- *Ismeri* a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla tulajdonságait (határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló); egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát képlet segítségével *kiszámolja*. *Ismeri* a gömb tulajdonságait.
- *Értelmezi* a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; adatokat táblázatba rendez, diagramon *ábrázol*. Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a móduszt, és a mediánt.
- *Ismeri* a gyakoriság és a relatív gyakoriság; a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” fogalmát.

8. TÖRTÉNELEM 5-8. ÉVFOLYAM

1. Alapvetések, célok:

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában nagyobb megszakítás nélkül az európai, illetve egyetemes történelemből csak fontosabb elemeket tárgyalja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái:

- a történelmi információk keresése és feldolgozása
- a forráskritika
- a következtetések levonása
- a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

Kommunikációs kompetenciák:

A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak.

Matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és értelmezések mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket vehet át saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a görög-római-keresztény műveltség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő és erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A tantárgy óraterve

–	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra
Éves óraszám	72 óra	72 óra	72 óra	72 óra

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapprofú képzés második szakaszában, az 5-8. évfolyamon:

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemtanításról és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulóknak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapi nyomán keletkező tudására.

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése a sokoldalú kompetenciafejlesztés érdekében. Ez a szakasz már a középiskolai történelemtanulmányokra is felkészíti a tanulót.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történelmi témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténet mellett szerepet kap a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

3.30. 5. Évfolyam

Témakörök áttekintő táblázata

Témakör neve	Óraszám
– Személyes történelem	8
– Fejezetek az ókor történetéből	17
– A kereszténység	5
– A középkor világi	15
– Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	27

ÖSSZESEN	72
----------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Személyes történelem	Óraszám: 8
-------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű, személyes történetek elmesélése.
- Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése.
- Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal.
- Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint.
- A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.

Fogalmak

kódex, forrás

Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.

Javasolt tevékenységek

- Időszalag készítése.
- Ország, település, iskola, sportegyesület és egyéb címerek gyűjtése.
- Címerek értelmezése tanári irányítással.

Tanulási eredmények: A tanuló...

- ismerje és megfelelően használja a taneszközöket
- képes időszalagon ábrázolni életének, családjának fontosabb eseményeit
- felismeri a történelmi források fajtáit
- megfelelően használja a megismert fogalmakat
- legyen képes családi történetet gyűjteni, elmesélni
- ismerje települése címerét

Témakör: Fejezetek az ókor történetéből	Óraszám: 17
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése.
- Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk.
- Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.
- Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
- A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése.
- Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén.
- A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen.
- A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése.
- Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.

Fogalmak

Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olimpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.

Személyek: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.

Kronológia: Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.

Topográfia: Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.

Javasolt tevékenységek

- Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről
- Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése.
- Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről.
- Helyi ókori tárgyú gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.

Tanulási eredmények :

A tanuló...

- adott történetben különbséget tud tenni valós és fiktív elemek között
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni
- használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat
- ismeri néhány fontos esemény időpontját
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat
- képes összehasonlítani különböző korok eltérő szokásait, hagyományait

Témakör: A kereszténység	Óraszám: 5
--------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása.
- Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése.
- A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása.
- A Héber Biblia máig tartó innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap.

Fogalmak

Fogalmak: egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora.

Személyek: Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.

Topográfia: Jeruzsálem, Betlehem.

Javasolt tevékenységek

- A bibliai történeteket ábrázoló művészeti alkotások, képek gyűjtése.
- Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján.
- Jeles keresztény ünnepekhez kapcsolódó szokások gyűjtése, eljátszása.
- Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen.
- A kereszténység legfontosabb jelképeiből jelképtár készítése.

Tanulási eredmények :

A tanuló...

- önállóan képes Jézusról szóló történetet elmesélni

- tanári segítséggel képes dramatikus módon megjeleníteni keresztény szokásokat
- használ különböző történelmi térképet
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;

Témakör: A középkor világa

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása.
- A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése.
- Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása.
- A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód).
- A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.
- A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.

Fogalmak

Fogalmak: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.

Személyek: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.

Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.

Javasolt tevékenységek

- Rajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról.
- Tablókészítés a középkori magyar templomokról.
- Cégér készítése önállóan vagy társakkal.
- Mai cégérek fotóinak gyűjtése értelmezése.
- Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korról;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- kiemeli lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni.

Témakör: Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

Óraszám: 27

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.
- A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása.

- Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján.
- Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről, harcmódoráról.
- Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből.
- A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
- A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.

Fogalmak

Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.

Személyek: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.

Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.

Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság

Javasolt tevékenységek

- Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése.
- Képösszeállítás készítése Árpád-kori épületekről
- Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről.
- A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- ismeri és fel tudja idézni a magyar történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- ismeri és fel tudja idézni a magyar mondákat és a görög-római legfontosabb mítoszokat, mondákat valamint a zsidó-keresztény kultúra legfontosabb tanításait

- ismeri az Árpád-kor kiemelkedő alakjait és tud egy-egy történetet/ cselekedetet/ eseményt hozzájuk társítani;
- tisztában van a középkor vallásos világgépével;
- ismeri a honfoglalás-kori és lovagkori fegyvereket, hadviselési szokásokat;
- tudjon megnevezni népeket a középkori Kárpát- medencei régióból
- képes kulcsszavakat kiemelni tankönyvi szövegből
- képes ismereteket szerezni szöveges és képi anyagokból;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény időpontját
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza a legfontosabb tanult fogalmakat;
- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre.

3.31. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	14
– Új látóhatárok	12
– Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	15
– Élet a kora újkori Magyarországon	6
– Forradalmak kora	5
– A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	20
ÖSSZESEN	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	Óraszám: 13
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.
- Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól.
- A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.

Fogalmak:

Fogalmak: aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.

Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.

Kronológia: 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása.

Topográfia: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.

Javasolt tevékenységek

- A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint.
- A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térkép vázlat, kép, film, animáció segítségével).
- Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról.
- Az uralkodócsaládok címereinek összehasonlítása

Tanulási eredmények

A tanuló

- ismeri a középkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;

Témakör: Új látóhatárok	Óraszám: 12
-------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen.
- A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása.
- A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével.
- A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén.
- Érvelés a vallási türelem mellett

Fogalmak

Fogalmak: gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.

Személyek: Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.

Kronológia: 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.

Topográfia: Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.

Javasolt tevékenységek

- Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé.

- Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján.
- A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése.
- Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről.
- Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.
- Táblázat készítése a középkor és az újkor világméretű összehasonlításához megadott szempontok alapján.

Tanulási eredmények

A tanuló

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni
- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;

Témakör: Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján.
- A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.
- A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése.
- Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
- A három részre szakadt ország térképének értelmezése.
- Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.
- II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.

Fogalmak

Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.

Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.

Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.

Topográfia: Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.

Javasolt tevékenységek

- Képek, ábrázolások, mondák gyűjtése magyar végvárakról
- Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
- Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal) feldolgozása.
- Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről.
- A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése.
- A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása.

- Képek gyűjtése főúri kastélyokról

Tanulási eredmények

A tanuló

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni
- ismeri néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;

Témakör: Élet a kora újkori Magyarországon	Óraszám: 6
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A kora újkori életmód összehasonlítása a maival.
- A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján.
- A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.

Fogalmak

Fogalmak: nemzetiség, ortodox, barokk.

Topográfia: Debrecen, Temesvár.

Javasolt tevékenységek

- A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével.
- Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról.
- Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról.
- Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről.
- Egy barokk templom megtekintése a saját településen.

Tanulási eredmények

A tanuló

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket.
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére.
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni.

Témakör: Forradalmak kora	Óraszám: 5
---------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól.
- A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.
- Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.

Fogalmak

Fogalmak: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.

Személyek: James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.

Kronológia: 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.

Topográfia: Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.

Javasolt tevékenységek

- A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján.
- Beszélgetés a gyermekmunkáról.
- Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen.
- Napóleon-ábrázolások gyűjtése és összehasonlítása.

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági, társadalmi, és kulturális hatásait a világban.
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz.
- tanári segítséggel dramatikusán, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről.

Témakör: A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora
--

Óraszám: 20

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása.
- 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével.
- A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása.
- A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban.
- A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen.
- A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés)
- A kiegyezés értékelése.

Fogalmak

Fogalmak: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.

Személyek: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.

Kronológia: 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.

Topográfia: Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.

Javasolt tevékenységek

- Keresztrejtvény készítése a kor legfontosabb szereplőiről.
- Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről.
- Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről.
- Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről.
- Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről.
- Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról.
- 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken.
- Képek gyűjtése a szabadságharc honvédek egyenruhájáról és fegyvereiről.
- Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.
- Mikrotörténelmi kutatás: egyéni sorsok feltérképezése, a szabadságharc pozitív szerepet betöltő nemzeti vagy zsidó származású résztvevőinek bemutatása.
- Mikrotörténelmi kutatás: a reformkor és szabadságharc kiemelkedő nőalakjainak bemutatása

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- a képes felidézi a magyar nemzet honvédő és szabadságharait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait
- ismeri az újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket és képes felidézni a legfontosabb eseményeit, fordulópontjait
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági, társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharait, példákat hoz a hazaszeretet megnyilvánulásaira
- képes kulcsszavakat kiemelni tankönyvi szövegből
- képes ismereteket szerezni szöveges és képi anyagokból;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;

- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- össze tudja foglalni saját szavaival elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg.

3.32. 7. Évfolyam

Témakörök áttekintő táblázata

Témakör neve	Óraszám
– A modern kor születése	5
– A dualizmus kora: felzárkózás Európához	8
– Az első világháború és következményei	12
– Totális diktatúrák	5
– A Horthy-korszak	9
– A második világháború	14
– A megosztott világ	5
– Magyarország szovjetizálása	14
ÖSSZESEN	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A modern kor születése	Óraszám: 5
---------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével.
- A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása.
- A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.

Fogalmak

Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus.

Személyek: Bismarck, Marx.

Kronológia: 1871 Németország egyesítése.

Topográfia: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.

Javasolt tevékenységek

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

Tanulási eredmények: A tanuló...

- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;

- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;

Témakör: A dualizmus kora: felzárkózás Európához

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A millenniumi Budapest bemutatása.
- A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása.
- A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása.
- A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása.
- A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.

Fogalmak

Fogalmak: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció.

Személyek: Andrássy Gyula.

Kronológia: 1896 a Millennium.

Topográfia: Budapest.

Javasolt tevékenységek

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.
- Képgyűjtemény (tabló vagy prezentáció) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);

- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon.

Témakör: Az első világháború és következményei	Óraszám:12
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint.
- Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval.
- A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása.
- Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése.
- A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével.
- Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól.
- A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.

Fogalmak

Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.

Személyek: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.

Kronológia: 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.

Topográfia: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.

Javasolt tevékenységek

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek felkeresése a lakóhelyen.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;

- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;

Témakör: Totális diktatúrák

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban.
- A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök).
- Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.

Fogalmak

Fogalmak: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasiszmus.

Személyek: Sztálin, Hitler.

Kronológia: 1933 a náci hatalomátvétel.

Topográfia: Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).

Javasolt tevékenységek

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- önállóan, folyamatos beszéddel képes történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásait és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;

- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;

Témakör: A Horthy-korszak	Óraszám:9
---------------------------	-----------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése.
- Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján.
- Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása.
- A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján.
- A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.

Fogalmak

Fogalmak: revízió, numerus clausus, pengő.

Személyek: Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.

Kronológia: 1920–1944 a Horthy-korszak.

Javasolt tevékenységek

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.
- Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az adott korban az európai történelmi folyamatokban.
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kirobbantásában.
- A második világháború fordulópontjainak felidézése.
- A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján.
- Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése.
- A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása.
- Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről.
- A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.

Fogalmak

Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények.

Személyek: Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.

Kronológia: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.

Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.

Javasolt tevékenységek

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.
- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek felkeresése a lakóhelyen.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;

- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;

Témakör: A megosztott világ

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése.
- A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása.
- A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása.
- A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása.
- A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján.
- Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin).
- Információ szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.

Fogalmak

Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.

Személyek: Hruscsov, Kennedy.

Kronológia: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.

Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.

Javasolt tevékenységek

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.

Tanulási eredmények:

A tanuló...

- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;

- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);

Témakör: Magyarország szovjetizálása

Óraszám: 14

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése.
- A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján.
- A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján.
- A határon túli magyarok megpróbáltatásainak bemutatása különböző források alapján.

Fogalmak

Fogalmak: malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).

Személyek: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József.

Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.

Topográfia: Recsk, Hortobágy, Duna-delta.

Javasolt tevékenységek

- Jelszavak, csasztaskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.
- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.
- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

Tanulási eredmények

A tanuló...

- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait 1867-től 1956-ig
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket
- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást / digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- megállapításokat fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről
- képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

3.33. 8. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– A forradalomtól az ezredfordulóig	20
– Együttélés a Kárpát-medencében	8
– Népesedés és társadalom	6
– A demokratikus állam	7
– Régiók története	18

Mérlegen a magyar történelem	13
Összesen	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A forradalomtól az ezredfordulóig	Óraszám: 20
--	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről.
- Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül.
- Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására.
- A Kádár-rendszerrel szülő különböző jellegű források elemzése, értelmezése.
- A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása.
- A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása.
- A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.

Fogalmak

Fogalmak: Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelészövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.

Személyek: Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.

Kronológia: 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba.

Topográfia: Corvin köz, Mosonmagyaróvár.

Javasolt tevékenységek

- Információgyűjtés a „pesti srácokról”.
- Térképvázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.
- 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.
- Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.
- Ppt készítése az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézetű nevelésben betöltött szerepéről.
- Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.
- Retró-kiállítás rendezése a Kádár-rendszer tárgyi emlékeiből
- Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából.
- A Trabant- a népaútó bemutatása (prezentáció)

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- készítsen prezentációt a korszak egy érdekes személyiségéről
- ismerje föl az úttörőmozgalom jelképeit

- ismertesse a kádári diktatúra jellemzőit
- mutassa be térképen a forradalom helyszíneit, fűzzön hozzájuk néhány mondatos ismertetőt
- a szocializmus idejéből származó tárgyon keresztül elemezzen egy jelenséget (pl. hiánygazdaság)
- ábrázolja időszalagon a rendszerváltás eseményeit
- érvekkel bizonyítsa, hogy a Kádár-rendszer diktatúra volt

Témakör: Együttélés a Kárpát-medencében	Óraszám: 8
---	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig.
- Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra.
- A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása.
- A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából.
- Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában.
- Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során.
- A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.

Fogalmak

Fogalmak: kitelepítés, asszimiláció.

Személyek: Esterházy János, Márton Áron.

Kronológia: 1944–1945 magyarellenes atrocitások.

Topográfia: Szlovákia, Ukrajna.

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás vagy ppt készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól.
- Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalú).
- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.
- Határon túli magyarok nyelvjárási szavainak gyűjtése
- Útiterv készítése egy határon túli magyar város meglátogatására

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- mutassa meg a térképen a határon túli magyarlakta területeket, városokat
- ismertesse egy határon túli magyar személyiség életművét (pl. Kós Károly)
- idézze fel az elcsatolt területek nevét
- elemezze a népesség összetételét ábrázoló grafikonokat a békeszerződés aláírásától napjainkig

Témakör: Népesség és társadalom	Óraszám: 6
---------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése.

- Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján).
- A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása.
- Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között.
- Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.

Fogalmak

Fogalmak: házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.

Személyek: Semmelweis Ignác

Javasolt tevékenységek

- A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.
- A 10 ezer évvel ezelőtti változások helyszínének körülhatárolása, okainak felfedése az atlasz segítségével
- Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.
- A magyar történelem kiemelkedő nőalakjainak bemutatása ppt/prezentáció segítségével
- Gondolattérkép készítése az ipari forradalom okairól, következményeiről
- Feltalálók és találmányok bemutatása
- Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.
- A migráció okainak és hatásainak megvitatása.

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- ismertesse az élelemtermelés kialakulásának folyamatát
- ismerje a női élet színtereit a különböző történelmi korokban
- vázolja fel az ipari forradalom okait, a találmányok kölcsönhatásait, az új iparágak kialakulásának szükségszerűségét
- vonjon le következtetéseket grafikonokból, adatokból az ipari forradalom kapcsán
- tudja a népességnövekedés adatait ábrázolni
-

Témakör: A demokratikus állam	Óraszám: 7
-------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban.
- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában.
- A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása.
- Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.

Fogalmak

Fogalmak: népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog.

Személyek: Periklész, George Washington.

Kronológia: Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat 2012 Magyarország Alaptörvénye.

Javasolt tevékenységek

- Az athéni népgyűlés helyszíne, működésének elemzése
- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.
- A brit alkotmányos királyság létrejöttének lépései

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- legyen képes ismeretei segítségével meghatározni, ki vehetett részt az athéni népgyűlésen
- indokolja meg, miért szükségszerű a hatalmi ágak szétválasztása a demokrácia érdekében
- ismerje föl az alkotmány szerepét a jogállam kialakulása folyamatában
- foglalja össze röviden a választójogi cenzus alakulását a magyar történelem meghatározó időszakában (1848, 1867, 1918, 1945, 1990)

Témakör: Régiók története	Óraszám: 18
---------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az Európai Unió céljainak felidézése.
- Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése.
- A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása.
- A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig.
- Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren.
- Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása.
- A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.

Fogalmak

Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.

Személyek: Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.

Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.

Topográfia: Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael

Javasolt tevékenységek

- Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.
- Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.
- Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése.
- Anyaggyűjtés Mao Kínájáról – a kommunizmus kínai változatának érdekes/tragikus vonásai
- Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.

- Beszámolók, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).
- Az iszlám vallás öt alapelveinek elemzése, összehasonlítása a tízparancsolattal.
- Az iszlám szent helyeinek bemutatása ppt/prezentáció segítségével
- Az iszlám építészet remekművei – rövid képes ismertető/házi dolgozat készítése

Tanulási eredmények

A tanuló...

- készítsen ppt/prezentációt a témakör egyik egységéhez
- az atlaszban tudja nyomon követni egy-egy ország területi változásait és annak okait
- mutassa be az iszlám hódítás eredményeit és indokolja meg a siker okát
- tudjon párhuzamot vonni a visegrádi találkozó és a visegrádi együttműködés között
-

Témakör: Mérlegen a magyar történelem	Óraszám: 13
---------------------------------------	-------------

- Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása.
- A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése.
- Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében.
- Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.

Fogalmak

Javasolt személyek (altémánként 1-2): Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.

Javasolt tevékenységek

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpikekről, művészekről.
- Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

Tanulási eredmények

A tanuló ...

- ismerje fel a magyar történelem kiemelkedő személyiségeit, tudja elhelyezni korban, tudjon fogalmakat párosítani életútjához, tevékenységéhez
- találjon párhuzamokat a magyar történelem kiemelkedő személyiségei között (Szent István-IV. Béla; b. Eötvös József-gr Klebelsberg Kunó)
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket
- fel tudja idézni a jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, fordulópontjait a 1956-tól napjainkig;

- tisztában van a 20. és 21. század fontosabb politikai eszméivel, jelenségeivel és azok hatásaival;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- képet alkot arról, hogyan érinti Magyarországot a globalizáció
- ismeri hazája államszervezetét, nemzeti jelképeit
- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- felismeri napjaink társadalmi és erkölcsi problémáit
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

9. ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK 8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A tantárgy először a 8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg.

Fő célja a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári létehez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés.

A tantárgy fontos elemei a közösségért történő felelősségvállalás kialakítása, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakítása és megerősítése, a haza iránti kötelezettségek megismerése.

Az új tantárgy **több szállal kötődik a történelem és az erkölcs és etika tantárgyakhoz. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, valamint a földrajz tanulásához is kötődik.** Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért épít a földrajz keretében tanult **gazdasági és pénzügyi ismeretekre is.**

Az Állampolgári ismeretek tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A kommunikációs kompetenciák: A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást. A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők (amennyiben vannak)

A tananyaghoz, ill. adott témakörhöz kapcsolódóan érdemes a tömbösítésre lehetőséget adni.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	-	-	-	1
Éves óraszám	-	-	-	36

3.34. 8. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Ór a s z á n
– Bevezetés, tantárgyi kapcsolódási pontok.	1
– Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4
– A család gazdálkodása és pénzügyei	3
– Településünk, lakóhelyünk megismerése	6
– Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
– A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5
– Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
– A fogyasztóvédelem alapjai	3
– A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3

– Összefoglalás	1
Összes óraszám:	3 6

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmodell Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése
- Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása
- A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése
- Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről
- Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján
- A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői

Fogalmak

család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás

Javasolt tevékenységek

- Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben
- Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása
- Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről
- Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése
- Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása
- Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.
- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- értelmezi a család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;

Témakör: A család gazdálkodása és pénzügyei	Óraszám: 3 óra
---	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
- A kommunikációs készség fejlesztése

- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása
- A háztartás fogalmának értelmezése
- A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása
- Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről
- A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása
- A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel
- A családokra jellemző fogyasztási szokások
- Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása
- Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai

Fogalmak

családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;

Javasolt tevékenységek

- Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése
- Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése
- Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata
- Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről
- Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól
- Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről
- A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelte vagy valós riport készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése
- A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése
- A település, lakóhely jellemzőinek megismerése
- A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése
- A település, lakóhely közintézményei
- A település fejlesztésének lehetőségei
- A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek

Fogalmak

intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről
- Településtörténeti kvíz összeállítása
- Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása
- Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről
- Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...)
- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára
- Helytörténeti tabló készítése
- Tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;

- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.

Témakör: Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az önismeret fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése
- A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése
- A közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése
- A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése
- Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása
- A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban
- Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése
- Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében
- Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok

Fogalmak

nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika

Javasolt tevékenységek

- Fogalommagyarázat készítése
- Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban
- Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról
- Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról
- Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről
- Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében
- Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról
- Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről
- Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása

- Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban;
- értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Témakör: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban	Óraszám: 5 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A kommunikációs készség fejlesztése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése
- A magyar állampolgárság feltételei
- A törvényalkotás menete
- Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése
- Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük
- Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása
- Az állam bevételeinek csoportosítása
- A háztartások és az állam kapcsolatrendszere
- A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége
- A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészség; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban

Fogalmak

állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;

Javasolt tevékenységek

- Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése
- A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével
- Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról
- Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése

- Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről
- Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban
- Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása
- Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése
- Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;
- értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket;
- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

Témakör: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre	Óraszám: 4 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügýtípusok
- Az elektronikus ügyintézés
- A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése
- Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása
- A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése
- Az életpálya-tervezés kérdései
- A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai

Fogalmak

ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés

Javasolt tevékenységek

- Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügýtípusokról
- Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról

- Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei
- Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása
- Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban
- Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről
- A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról
- Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Témakör: A fogyasztóvédelem alapjai	Óraszám: 3 óra
-------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- A döntési képesség fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése
- A fogyasztóvédelem tipikus területei
- A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei
- A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek
- A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata
- Szerkezeti és folyamatábra értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről
- A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása
- Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó

Fogalmak

fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom

Javasolt tevékenységek

- Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése,
- Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével

- Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről
- Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról
- Folyamatábra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.

Témakör: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás	Óraszám: 3 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása
- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Az empátia erősítése
- Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai
- Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői
- A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban
- A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése
- A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése
- A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői

Fogalmak

köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;

Javasolt tevékenységek

- Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról
- Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról
- Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás
- Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról
- Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás
- Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről
- Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből
- Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.
- A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

A továbbhaladás feltételei:

- A témakörhöz tartozó fogalmak ismerete. A tananyaggal kapcsolatban képes aktívan véleményt megfogalmazni, érvelni. Feladatait önállóan, vagy társas tanulás révén teljesíti.

10. HON- ÉS NÉPISMERET 6. ÉVFOLYAM

A tantárgy jellemzői

A hon- és népismeret tartalmazza a népünk kulturális örökségére leginkább jellemző sajátosságokat, nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt. Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza, a Kárpát-medence, a magyar nemzet és a Magyarországon élő népek megismeréséhez, megbecsüléséhez, velük való azonosuláshoz vezetnek. Segíti a közösségi, nemzeti azonosságtudat kialakítását. Megalapozza és áthatja a különböző tanítási területeket. Rendszerezett ismeretanyagként lehetőséget teremt a magyar népi kultúra értékeinek megismerésére, a különböző kultúrákat, a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység kialakítására.

A tanulók felfedezik, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik eligazodni a jelenben. Felismerik, hogy az emberiség évezredek óta felhalmozódott tapasztalatai a legegyszerűbb és éppen ezért a legfontosabb mindennapi kérdésekre adott gyakorlati válaszok tárházai. Megértik, hogy a néphagyomány az általános emberi értékek hordozója, ezért ismerete az általános műveltség része.

A tantárgy megalapozza a tanulók nemzeti önismeretét, nemzettudatát, a tevékeny hazaszeretetet. Tudatosítja a tanulóban, hogy először minden népnek a saját hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, hogy azután a nemzetiségek, a szomszéd és rokon népek, valamint a világ többi népének kultúráját, az egyetemes értékeket, a köztük lévő kölcsönhatást is megérthesse. Ösztönöz a szűkebb és tágabb szülőföld, a magyar nyelvterület és a Kárpát-medence hagyományainak és történelmi emlékeinek felfedezésére, a még emlékezetből felidézhető vagy az élő néphagyományok gyűjtésére. Értékrendjével hozzájárul a tanulók értelmi, érzelmi, etikai és esztétikai neveléséhez, a természettel való harmonikus kapcsolatuk kialakításához és a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

A tanítás során – pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére.

A tananyag témakörei az ismeretek egymásra épülésével, rendszerben történő megjelenítésével lehetővé teszik, hogy a tanulók megismerjék, megértsék a hagyományos gazdálkodó életmód szemléletét, amely a természettel való harmonikus együttélésre alapult, valamint a polgári értékeken alapuló városi életforma sajátosságait is. Mintát kapnak a közösségi életforma működésére, az egymásnak nyújtott kölcsönös segítség megvalósítható formáira. Részesek lehetnek a játékok segítségével történő nevelés folyamatának, amely életkori sajátosságaiknak megfelelően nyújt mintát a családon belüli szerepek, feladatkörök elsajátítására.

A hon- és népismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló egyéni tanulási utakon, belső motivációval, önszabályozó stratégiák alkalmazásával jut el a nemzeti múlt, a szülőföld értékeinek megismeréséhez, a hagyományos népi élet és a népszokások megismeréséhez, a táji jellegzetességek felfedezéséhez. Az aktív tanulást önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Tanári iránymutatással, segítséggel képes a hiteles források feldolgozására, a lényegkiemelésre. Mások véleményének, egyéni tapasztalatainak megismerésével fejlődik vitakultúrája, hálózati csoportos tanulási képessége.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló saját tapasztalatainak megosztása, önállóan gyűjtött információinak közvetítése, vitahelyzetekben való megszólalása, érvelése során a kommunikációs helyzetnek megfelelően alkalmazza anyanyelvi kompetenciáit, tanult viselkedési mintáit. Az információcsere változatos területeken valósulhat meg, a hagyományos auditív és vizuális csatornák mellett a digitális lehetőségek alkalmazásával. Kommunikációközpontú helyzetgyakorlatokban, játéksituációkban (színjátékszerű népszokások, köszöntők, mondák, mesék, népdalok, népi játékok, mondókák) alkalmazni tudja az elsajátított kötött nyelvi formájú és improvizatív szövegeket.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez a könyvtári dokumentumok mellett forrásként használja az elektronikusan elérhető szakirodalmat, képgyűjteményeket (múzeumok online adatbázisait). Digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan és másokkal is együttműködve, céljai megvalósítása érdekében tudja alkalmazni. A digitális kultúra tantárgy keretében elsajátított ismereteit felhasználva mutatja be a választott témát.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló elsajátítja a hon- és népismeret alapfogalmait; információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Összehasonlítja a természeti környezet által meghatározott életmódbeli különbségeket, a közösségi szerepeket, a kölcsönös segítségnyújtáson alapuló társas munkavégzés jelenségeit, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló érveit, gondolatait, véleményét szabadon kifejti, ugyanakkor nyitott a pedagógus útmutatásaira, társai észrevételeire, amelyek hatására álláspontját rugalmasan kezeli, korábbi döntéseit felülbírálja, módosítja. Fejlődik, alakul az önismerete-énképe, nyitottá válik a másik ember élethelyzete iránt. A társas tanulás folyamatában együttműködve gyűjt információkat, elemez forrásszövegeket, készít bemutatókat, megosztja véleményét, érvel álláspontja mellett. Aktívan részt vesz a köszöntők vagy színjátékszerű népszokások élményszerű elsajátításában, bemutatásában.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló megtanulja értéként kezelni, hogy saját gondolatai kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján tudja megvalósítani. Önállóan és a

társaival történő együttműködés során alkotója lesz a felfedezett lokális értékeket bemutató leírásoknak, képi illusztrációknak, maketteknek. Kreatív alkotásokat tud létrehozni, valamint alkalmazza a művészi önkifejezés elemeit a tanult népművészeti motívumok és alkotások segítségével a szülőföld értékeinek megörökítése során. Az elsajátított köszöntők, dramatikus népszokások, népdalok, népi játékok megjelenítésében törekszik a hagyományhű előadásmód megtartására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló nyitottá válik a foglalkozások, mesterségek megismerésére, a munkavégzésben rejlő fejlődési folyamatok, az alkotó tevékenység személyiségfejlesztő hatásának felismerésére. Fejleszti kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és mérlegelő gondolkodását a megismert hagyományos munkafolyamatok saját korának munkafolyamataival történő összehasonlító elemzése során. A tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést.

A tantárgy óraterve

	5. ÉVFOLYAM	6. ÉVFOLYAM	7. ÉVFOLYAM	8. ÉVFOLYAM
HETI ÓRASZÁM	-	1	-	-
ÉVES ÓRASZÁM	-	36	-	-

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszer**e az alapfokú képzés második szakaszában, a 6. évfolyamon:

A hon- és népismeret tantárgy a régebbi korok – különös tekintettel a 19-20. század fordulójára – jellemző városi és falusi életet mutatja be, középpontba helyezve a mindennapi tevékenységeket, az ünnepi szokásokat, valamint ezek táji eltéréseit. Ennek a tanulási folyamatnak a lokális értékek megismerése ad keretet. A szülőföld honismereti, népismereti jellemzőiből kiindulva körvonalazódik a magyar népi kultúra sokszínű világa, majd ismét visszatér a szülőföldre. A tanév során megszerzett sokféle tudás és tapasztalat tükrön keresztül nyílik lehetőség a helyi értékek, hagyományok újbóli értelmezésére.

A tananyag épít az általános iskola korábbi évfolyamain tanult magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, valamint testnevelés tantárgyakban megjelenő népköltészet, népzene, népművészet és néptánc ismeretekre. A tanulók előzetes tudásának figyelembevételével bővíti tovább a népi kultúra területeit. A rendszerbe foglalt ismeretanyag támogatja a meglévő tudáselemek aktivizálását, az új ismeretek rögzítését.

A tananyag központi eleme a néphagyományok élményszerű megismerése, amelyben a tanulók cselekvő és alkotó módon vesznek részt, tapasztalati úton és személyes élményeken keresztül is jutnak el az elméleti ismeretekig, az összefüggések meglátásáig. A tanulói munkaformák között kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportokban történő együttműködés. A pedagógusnak a tanulási folyamat koordinálása mellett törekednie kell az önszabályozó tanulás kiépítésére, a belső motiváció növelésére, melyben fontos szerepet játszik a személyes érintettség. Ezért minden témakörben jelentős szerepe van a tanulók

önálló gyűjtőmunkájának és az erre épülő tudásmegosztási gyakorlat erősítésének, a prezentációs készség fejlesztésének.

Egy-egy témakör komplex megismerése, élményszerű feldolgozása megvalósítható témahetek, tematikus hetek vagy projektnapok keretében is, amelyek lehetővé teszik az ismeretek többféle kontextusban történő vizsgálatát.

Ajánlott témák témahetek, tematikus hetek, projekt napok:

- 1./ A lokális értékek felfedezése: Szülőföldünk értékei
- 2./ A közösségi élet működésének megismerése. Pl. Közösségi alkalmak: társas munkák, vásár
- 3./ Ünnepek a családban és a közösségben: Pl. Karácsonyi népszokások
- 4./ Hungarikumok

A tanév során legalább egy alkalommal ajánlott ellátogatni a helyi vagy a közelben elérhető tájházba vagy szabadtéri néprajzi múzeumba, hogy a tanulók autentikus környezetben találkozzanak a tárgyi kultúrával, és külső szakértői tudás igénybevételével részt vehessenek múzeumpedagógiai foglalkozáson.

3.35. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Az én világom	7
– Találkozás a múlttal	20
– Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	9
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Az én világom	Óraszám: 7 óra
------------------------	----------------

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megtapasztalja a legszűkebb közösséghez, a családhoz, a lokális közösséghez való tartozás érzését;
- megismeri a közvetlen környezetében található helyi értékeket, felhasználva a digitálisan elérhető adatbázisokat is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására;
- megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait;
- önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok tanulmányozásával bemutatja szülőföldje hagyományos értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A családtagok, a közösség emberi értékei iránti érzékenység fejlesztése
- Ok-okozat összefüggések felismertetése

- Kommunikációs készség fejlesztése
- Az önálló ismeretszerzés erősítése
- Hagyományos szerepek megismertetése a családban.
- A nemzedékek közötti távolság csökkentése
- Az önálló ismeretszerzésben való jártasság növelése
- Ismeretek megosztási készségének fejlesztése
- Véleményalkotás gyakorlatának erősítése
- Családi történetek, családfa
- Szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések
- A település jellegzetes mesterségei
- Nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái
- A lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai

Fogalmak

család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság

Javasolt tevékenységek

- Családfa készítése a rokoni viszonyok, elnevezések alkalmazásával
- Családi történetek gyűjtése, mesélése a nagyszülők, dédszülők gyermekkorából. A megismert családi történetek megosztása – az önkéntesség betartásával – az osztályközösséggel
- A felmenő családtagok, rokonsághoz tartozó személyek életének időbeni behatárolása, családi időszalag készítése
- A helyi hagyományok megismerése, feldolgozása krónikaírással.
- A településre jellemző mesterségek összegyűjtése, rendszerezése valamilyen grafikai szervező segítségével
- A közvetlen környezet értékeinek feltárása páros vagy csoportmunkában: épített örökség elemeinek makett formájában történő elkészítése, tábló a természeti értékekről. Az emlékhelyek gondozása.

Témakör: Találkozás a múlttal	Óraszám: 20 óra
-------------------------------	-----------------

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érdeklődő attitűdjével erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet.
- érvekkel tudja alátámasztani, hogy a természet kínálta lehetőségek felhasználásának elsődleges szempontja a szükségletek kielégítése, a mértéktartás alapelveinek követése.
- megismeri a gazdálkodó életmódra jellemző újrahasznosítás elvét, és saját életében is törekszik ennek megvalósítására.
- tevékenyen részt vesz a kooperatív csoportmunkában zajló együttműködő alkotási folyamatban, digitális források közös elemzésében;
- a feladatok vállalásánál mérlegel, hogy melyek felelnek meg legjobban személyiségének, többféle intelligenciájának.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására;

- ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között.
- megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére;
- szöveges és képi források, digitalizált archívumok elemzése, feldolgozása alapján önálló előadásokat hoz létre, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat;
- meghatározott helyzetekben önálló véleményt alkot, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ok-okozat összefüggések felismertetése
- Kommunikációs készség fejlesztése
- Az önálló ismeretszerzés erősítése
- A környezettudatos szemlélet fejlesztése
- Az életmódot befolyásoló természeti tényezők megismerésének bővítése
- A változások felismerésének erősítése
- A szerepbe lépés képességének fejlesztése

A paraszti háztartás

- Az egymásra utaltság, a közösen végzett munka jelentőségének megismerése
- A lakókörnyezet funkciójának megértése
- Mesterségek megismerése nyomán a fizikai munka megbecsülése, értékelése
- A magyarok és a magyarországi nemzetiségek házainak külső jellegzetességei, táji különbségei
- A konyha és az ételkészítés eszközei
- A szoba berendezése, bútorzata
- A családon belüli munkamegosztás

Ünnepek, jeles napok

- A keresztény ünnepek a népi hagyományokban:
- Őszi jeles napok, ünnepek
- Karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű szokások
- Farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások
- Nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai
- Májusfaállítás, pünkösdi szokások
- Szent Iván-napi szokások, nyári jeles napok,
- A közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben
- Keresztelő, népi játékok, gyereklakodalom
- Leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai
- A lakodalom, lakodalmi szokások

Életmód

- A társas munkák és gazdasági, társadalmi jelentőségük
- A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok
- Hétköznapi és ünnepi viselet
- Hagyományos paraszti ételek
- A népi táplálkozás jellemzői

- A gazdálkodó ember legfontosabb munkái
- Gyermekjátékok
- A városi életforma sajátosságai és változásai a 19-20. században
- *A diákélet jellemző pillanatai a 19-20. században* (abban az esetben ajánlott, ha a tantárgy a 8. évfolyamon kerül megszervezésre)

Fogalmak

jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparthelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás;

ünnepek, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösddőlés, pünkösdikirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalom;

szántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorokodás, fonás, szövés, fonó, ing, gaty, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklor, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, polgár, munkás, értelmiség, keresztelők

Javasolt tevékenységek

- Tanulmányi kirándulás néprajzi tematikájú kiállítás megtekintésével (például Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum)
- A szűkebb és tágabb lakóhely életmódja és a háztípusai történeti változásainak elemzése fényképek, korabeli leírások alapján
- A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kialakulása közötti összefüggések ábrázolása térképen. Egy-egy tájegységhez kapcsolódó háztípus grafikus ábrázolása
- Az évszázaddal korábbi idők családon belüli, korosztályok és nemek szerinti munkamegosztás összehasonlítása a mai kor feladataival: heti munkaterv készítése saját, családon belüli feladatokkal, a munkaterv egy-egy kiválasztott elemének előadása
- Népi játékok élményszerű elsajátítása: sport jellegű, mozgásos játékok, párválasztó játékok megtanulása és eljátszása
- Audiovizuális és írott néprajzi forrásanyagok feldolgozása grafikai szervezők segítségével
- A különböző jeles napokhoz, keresztény ünnepi szokásokhoz kapcsolódó témanap, tematikus hét vagy témahét szervezése, tablókészítéssel, kiválasztott ünnephez kapcsolódó szokások hagyományhű, dramatikus megjelenítésével
- A kalendáriumi szokásokhoz kapcsolódó szokásokról, tevékenységről előadás készítése pl. termés- (pl. lucabúza ültetés), férj- (pl. András napi böjtölés), időjárásjóslás (pl. hagymakalendárium);
- Egyéni vagy csoportos munkában népi kalendárium készítése az ünnepekhez, jeles napokhoz, társas munkákhoz kapcsolódó szokások rövid képi és szöveges bemutatásával, felhasználva a digitális technológia lehetőségeit
- Képzelt élménybeszámoló készítése egy, a szűkebb vagy tágabb lakóhelyhez kapcsolódó hagyományos közösségi, ünnepi alkalomról

- A fonó, a kukoricafosztó vagy egyéb a társas munka szokásainak dramatikus feldolgozása a kapcsolódó játékok felelevenítésével, meséléssel, közös énekléssel
- Helyi vőfélyversek gyűjtése, gyermeklakodalmos eljátszása
- Vásári témanap, tematikus hét vagy témahét keretében portékák elkészítése, vásári kikiáltók megtanulása, a vásári forgatag megjelenítése, az alku eljátszása, vásári élmények megosztása az osztályközösségben.
- Vásári életképek bemutatása plakát vagy képregény készítésével
- Az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások néhány jellegzetességének összehasonlítása a mai korral irodalmi szemelvények alapján
- A szülőföld vagy egy választott táj jellegzetes népviseletének megismerése eredeti ruhadarabok, fotók vagy múzeumlátogatás segítségével.
- A hétköznapi viselet elemeinek összehasonlítása a gyerekek ruházatával képek alapján. A hasonlóságok és a különbségek megfogalmazása
- A hagyományos paraszti táplálkozás jellemzőinek és a gyerekek étkezési szokásainak összevetése heti étrend készítésével.
- Gyermekmondókák gyűjtése
- Digitális archívumok segítségével régi képek gyűjtése, majd életképsorozatok összeállítása a városi életforma jellegzetességeiről a 19-20. század fordulóján pl. kávéház, piac, hivatal, színház
- A kor városi életformáját bemutató irodalmi szemelvények feldolgozása csoportmunkában
- Egyéni gyűjtőmunkát követően közös beszélgetés a 19-20. századforduló és a 20. század iskolai életéről, felhasználva az elérhető digitális tartalmakat (abban az esetben ajánlott, ha a tantárgy a 8. évfolyamon kerül megszervezésre)

Témakör: Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink

Óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önálló néprajzi gyűjtés segítségével, digitális archívumok tanulmányozása nyomán be tudja mutatni a néprajzi tájak jellemzőit;
- helyszínekhez kötött példákat tud mondani hazánk természeti értékeire, épített örökségekre;
- nyitottá válik a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája iránt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között
- életkorának megfelelő önálló alkotás keretében megjeleníti a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat;
- tiszteletben tartja más kultúrák értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A nemzeti identitástudat erősítése
- A magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése
- Az önálló ismeretszerzés támogatása
- Ismeretek megosztási készségének fejlesztése
- Véleményalkotás gyakorlatának erősítése
- Néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében
- Dunántúl, Felföld, Alföld, és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői

- Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi jellemzői
- A magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken
- A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai
- Természeti kincseink, az épített környezet értékei
- A magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban
- A hungarikumok

Fogalmak

Néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség

Javasolt tevékenységek

- A határon túli magyarlakta területek, illetve a magyar nyelvterület nagy néprajzi tájainak azonosítása térképen. A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely), nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát) megnevezése
- Egy-egy határon túli tájegység legfontosabb természeti kincseinek, épített örökségének, népszokásainak feldolgozása plakátkészítéssel csoportmunkában
- Képek gyűjtése a megismert tájakra jellemző viseletekről, népi építészetéről, népművészetről, hagyományokról. Csoportonként tabló készítése egy választott táj kulturális jellemzőinek ábrázolásával
- Képekből montázs készítése a nagy tájegységek területén lévő, a világörökség részét képező, illetve a magyar szellemi kulturális örökség helyszíneiről, nemzeti parkokról, hungarikumokról
- Gyűjtőmunkát követően egy-egy megismert helyi népszokás, népdal, népmese vagy monda dramatikus bemutatása
- Világhírű magyar művészek és tudósok bemutatása, lehetőség szerint prezentációk, digitális tartalmak segítségével
- A lakóhely nevezetes épületeinek, jeles szülőtteinek történelmi korszakokhoz kötése, illusztrált történelmi időszalag készítése
- Digitális vagy papír alapú térkép készítése a természetvédelmi, tájvédelmi területek jelölésével, jellemző növény és állatvilágának rövid felsorolásával

A továbbhaladás feltételei:

- Részvétel a beszélgetésekben, gyakorlatokban
- Gyűjtőmunkák elkészítése
- Néprajzi lexikon használata
- Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörök, szokások ismerete
- A magyar paraszt helye a faluban, életmódjának, szokásainak, kapcsolatainak ismerete
- A határon túli magyar tájegységek ismerete
- A pásztorszervezet megismerése
- Ismerjék fel a régiók természetközeli és azt kímélő életmódját, eszköz és anyaghasználatát
- Tudjanak különbséget tenni az egyes társadalmi rétegek között a tárgyak és életformák segítségével
- Ismerjenek néhány népművészeti motívumot, azok helyét és szerepét az egyes tárgyakon
- Ismerjenek néhány népszokást, azok szerepét a paraszti társadalomban
- Tudják megkülönböztetni a városi szokásokat a régi népszokásoktól

11. ETIKA 1-4. ÉVFOLYAM

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az

álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkétség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

A tantárgy óraterve

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszer**e az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon: az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célszisztere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoporthok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.

- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.
- Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

3.36. 1. Évfolym

Témakörök áttekintő táblázatban: évi 36 óra

Témakör neve	1.osztály
– 1. Éntudat – Önismeret	6
– 2. Család – Helyem a családban	7
– 3.Helyem az osztály közösségében	6
– 4.A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
– 5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
– 6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	36

Témakörök tartalmi áttekintése:

Témakör: Éntudat-Önismeret	6 óra
----------------------------	-------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Önismeret
- Saját jellemzők
- Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje
- Saját környezet bemutatása
- Saját szokások azonosítása
- Érzelmek megismerése
- Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása
- Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően
- Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése
- Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása
- A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása
- Fejlődés
- A változások felismerése
- A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása
- Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása
- Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése

- Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása
- Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása

Fogalmak

én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;
- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.

Témakör: Helyem a családban

Javasolt
óra: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészséges életmód
- A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra
- Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete
- A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban
- Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése)
- Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség
- A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása
- Családi és tágabb kapcsolatok
- Családtagok, családi viszonyok jellemzése
- A családtagok közös tevékenységeinek megismerése
- Szokások a családban, és azok szerepének felismerése
- Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése
- A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök
- Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események
- A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése
- Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére
- A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése
- Változások, események azonosítása a családban
- A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása

Fogalmak

biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznapi, hétféle, ünnep, szeretet, tisztelet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, családi hagyományok megismertetése, felidézése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;
- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.

Témakör: Helyem az osztályközösségben

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kommunikáció
- A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete
- Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése
- A verbális és nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése
- Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése
- Kortárs kapcsolatok
- Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal
- A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése
- A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése
- A barátság kezdeményezése és ápolása
- Konfliktusok
- Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása
- Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása
- Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása

Fogalmak

figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, közösségépítő játékok megtanulása, alkalmazása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Csoportmunka, páros munka, beszélgetés.

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet-Helyem a társadalomban

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A lakóhely jellemzői

- Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása
- Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése
- Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát

Közös ünnepek

- Az egyes egyházak ünnepkörei
- A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése
- Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése
- Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások)
- Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában

Az együttélés szabályai

- A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben
- A szabályszegés következményeinek felismerése
- Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése

Fogalmak

lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, nemzeti hagyományok megismerése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat;
- különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit;
- az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A természet védelme

- Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására
- Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása
- A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése
- A természetvédelem fontosságának a felismerése
- Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése

- Környeztkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése

Környezetvédelem

- A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben
- A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása
- A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása
- A környeztkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése
- A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása
- Stratégiák kialakítása a környeztkárosító magatartás elkerülésére

Fogalmak

gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környeztkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;
- megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok

Témakör: Az európai kultúra az egyén értékrendjére

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kérdések a világról

- Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről
- A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források)
- Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma)

Vallás, hit

- Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban)
- A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése

Erkölc

- Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)
- A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban
- Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról
- Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélték meg

Fogalmak

vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, hagyományok, népszokások megismerése, megtartása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

A továbbhaladás feltételei:

- Legyen tisztában az alapvető érzelmekkel, érzelmi megnyilvánulásokkal, ismerje közvetlen családtagjait, tudja az alapvető családi, vallási ünnepeket, tudja lakóhelyét, ismerje a környezetvédelem alapjait.

3.37. 2. Évfolyam

Témakörök áttekintő táblázatban: 36 óra

Témakör neve	2.osztály
– 1. Éntudat – Önismeret	6
– 2. Család – Helyem a családban	7
– 3.Helyem az osztály közösségében	6
– 4.A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
– 5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
– 6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	36

Témakör: Éntudat-önismeret

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Önismeret

- Saját jellemzők
- Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje
- Saját környezet bemutatása
- Saját szokások azonosítása

Érzelmek megismerése

- Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása
- Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően
- Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése

- Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása
- A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása

Fejlődés

- A változások felismerése
- A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása
- Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása
- Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése
- Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása
- Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása

Fogalmak

én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, közösségépítő játékok az osztályban

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;
- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.

Témakör: Család-helyem a családban

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egészséges életmód

- A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra
- Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete
- A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban
- Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése)
- Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség
- A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása

Családi és tágabb kapcsolatok

- Családtagok, családi viszonyok jellemzése
- A családtagok közös tevékenységeinek megismerése
- Szokások a családban, és azok szerepének felismerése
- Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése
- A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök

Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események

- A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése
- Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére
- A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése
- Változások, események azonosítása a családban
- A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása

Fogalmak

biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznapi, hétféle, ünnep, szeretet, tisztelet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, családi hagyományok felidézése, osztályhagyományok kialakítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;
- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.

Témakör: Helyem az osztályközösségben

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kommunikáció

- A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete
- Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése
- A verbális és nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése
- Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és nonverbális elemek felismerése

Kortárs kapcsolatok

- Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal
- A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése
- A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése
- A barátság kezdeményezése és ápolása

Konfliktusok

- Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása
- Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása
- Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása

Fogalmak

figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, közös játék osztálykeretben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet-Helyem a társadalomban

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A lakóhely jellemzői

- Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása
- Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése
- Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát

Közös ünnepek

- Az egyes egyházak ünnepkörei
- A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése
- Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése
- Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások)
- Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában

Az együttélés szabályai

- A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben
- A szabályszegés következményeinek felismerése
- Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése

Fogalmak

lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, nemzeti ünnepek megtartása, hagyományok felidézése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat;
- különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit;
- az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A természet védelme

- Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására
- Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása
- A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése
- A természetvédelem fontosságának a felismerése
- Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése
- Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése

Környezetvédelem

- A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben
- A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása
- A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása
- A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése
- A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása
- Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére

Fogalmak

gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, természetvédelem lehetőségeinek bemutatása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;
- megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kérdések a világról

- Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről
- A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források)
- Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma)

Vallás, hit

- Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban)

- A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése

Erkölc

- Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)
- A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban
- Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról
- Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélték meg

Fogalmak

vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, eddigi ismeretek felidézése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

A továbbhaladás feltételei:

- Legyen tisztában az alapvető érzelmekkel, érzelmi megnyilvánulásokkal, ismerje közvetlen családtagjait, tudja az alapvető családi, vallási ünnepeket, tudja lakóhelyét, ismerje a környezetvédelem alapjait

3.38. 3. Évfolyam

Témakör neve	3.osztály
– 1. Éntudat – Önismeret	6
– 2. Család – Helyem a családban	7
– 3.Helyem az osztály közösségében	6
– 4.A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
– 5.A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
– 6.Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6

Összes óraszám:

36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Éntudat-önismeret

Óraszám : 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Önismeret

- Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önértékelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése
- Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei
- Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése
- Önfegyelem gyakorlása

Érzelmek kezelése

- Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása
- Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése
- Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása.

Célok és tervek

- Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése
- Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése
- Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása
- Siker és kudarc értelmezése
- A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják
- Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása
- Személyes példaképek kiválasztása

Fogalmak

tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, frontális beszélgetés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;
- felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit;
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;
- céljai megvalósítása közben önkormánytolt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.

Témakör: Család-helyem a családban

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egészség-biztonság

- A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása
- Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben
- A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása
- A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei
- Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz

Családok

- Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével
- Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása
- Érzelmi kötélekek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése
- Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában

Családi élet

- Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban
- A gyermekek és felnőttek feladatai
- Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása
- A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése
- Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása
- A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségességének felismerése

Fogalmak

együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, családi hagyományok felidézése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;
- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait
- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.

Témakör: Helyem az osztályközösségben

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kommunikáció

- A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata
- Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása
- A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása
- Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés
- Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése
- Az érvelés szabályainak megismerése

Kortárs kapcsolatok

- Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása
- A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása
- Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei
- A társak megismerésének módjai
- Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei

Jogok, szabályok

- Néhány alapvető gyermeki jog megismerése
- A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai
- Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei
- Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség

Fogalmak

megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, játékos feladatok az osztályközösségben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet-Helyem a társadalomban

Óraszám:
5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Teremtett értékek

- A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei
- Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben

- Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival
- A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban
- Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja

Közösség

- A társas szabályok értelme, célja, értelmezése
- Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása
- A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása
- Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése
- Az ünneplés közösségformáló ereje
- A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái
- A nehéz helyzetben lévők közös segítése

Jog és biztonság

- A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai
- A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben
- A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai

Fogalmak

hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, közös ünnepek megtartása az osztályban

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket rendszerezni,
- érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;
- ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkultúrájáról;
- különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;
- tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;
- mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében

Óraszám:
6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Környezetszennyezés

- A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Földre, az élőlények, köztük az ember életére
- Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése
- A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése

Környezetvédelem

- A környezetvédelem főbb szempontjai
- A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során
- Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások
- A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás
- Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében
- Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről

Fogalmak

környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz, gyűjtőmunka.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kérdések a világról

- A környező világ megismerésének lehetőségei
- A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése
- A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akarat erő, az önbecsülés erényei

Vallás

- A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe
- Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösti ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)
- Személyes meggyőződés és hit jelentése
- Az azonos hittel rendelkezők közössége
- Értékek a vallási történetekben
- A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd)
- A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása

Fogalmak

környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz, helyi, közösségi szokások felhasználása.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;
- megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;
- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz

A továbbhaladás feltételei:

- Legyen tisztában az alapvető tulajdonságokkal, ismerje az a tanult fogalmak jelentését, ismerje környezete (iskolája, családja) hagyományait, ünnepeit. Ismerje a környezettudatos magatartás alapjait, képes legyen saját környezetének rendben tartására. Legyen alapvető világlépe.

3.39. 4. Évfolyam

Témakörök áttekintő táblázatban évi 36 óra

Témakör neve	4.osztály
– 1. Éntudat – Önismeret	6
– 2. Család – Helyem a családban	7
– 3. Helyem az osztály közösségében	6
– 4.A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
– 5.A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
– 6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6

Témakörök áttekintése

Témakör: Éntudat-Önismeret

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Önismeret

- Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önészlelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése
- Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei
- Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése

- Önfegyelem gyakorlása
- Érzelmek kezelése
- Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása
- Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése
- Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása.

Célok és tervek

- Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése
- Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése
- Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása
- Siker és kudarc értelmezése
- A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják
- Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása
- Személyes példaképek kiválasztása

Fogalmak

tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;
- felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit;
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;
- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.

Témakör: Család-helyem a családban

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egészség-biztonság

- A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása
- Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben
- A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása
- A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei
- Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz

Családok

- Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével
- Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása
- Érzelmi kötések a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése
- Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában

Családi élet

- Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban
- A gyermekek és felnőttek feladatai
- Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása
- A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése
- Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása
- A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése

Fogalmak

együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz, családi emlékek, szokások felidézése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;
- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait
- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.

Témakör: Helyem az osztály közösségében

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kommunikáció

- A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata
- Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása
- A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása
- Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés
- Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése
- Az érvelés szabályainak megismerése

Kortárs kapcsolatok

- Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása
- A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása
- Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei
- A társak megismerésének módjai
- Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei

Jogok, szabályok

- Néhány alapvető gyermeki jog megismerése
- A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai
- Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei
- Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség

Fogalmak

megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz, beszélgetés az osztályban.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet-helyem a társadalomban

Óraszám
5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Teremtett értékek

- A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei
- Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben
- Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival
- A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban
- Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja

Közösség

- A társas szabályok értelme, célja, értelmezése
- Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása
- A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása
- Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése
- Az ünneplés közösségformáló ereje

- A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái
- A nehéz helyzetben lévők közös segítése

Jog és biztonság

- A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai
- A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben
- A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai

Fogalmak

hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz, családi emlékek, szokások felidézése.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni,
- érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;
- ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkulturájáról;
- különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;
- tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;
- mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében

Óraszám
: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Környezetszennyezés

- A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére
- Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése
- A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése

Környezetvédelem

- A környezetvédelem főbb szempontjai
- A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétel a saját döntések és választások során
- Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások
- A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás
- Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében
- Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről

Fogalmak

környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, frontális beszélgetés.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

Óraszám 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kérdések a világról

- A környező világ megismerésének lehetőségei
- A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése
- A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akarat erő, az önbecsülés erői

Vallás

- A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe
- Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösti ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)
- Személyes meggyőződés és hit jelentése
- Az azonos hittel rendelkezők közössége
- Értékek a vallási történetekben
- A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótekingodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd)
- A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása

Fogalmak

érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Páros munka, csoport munka, rajz.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;
- megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;
- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.

A továbbhaladás feltételei:

- Legyen tisztában az alapvető tulajdonságokkal, ismerje az a tanult fogalmak jelentését, ismerje környezete (iskolája, családja) hagyományait, ünnepeit. Ismerje a környezettudatos magatartás alapjait, képes legyen saját környezetének rendben tartására. Legyen alapvető világgépe.

12. ETIKA 5-8. ÉVFOLYAM

Az etika tantárgy tanulásának célja, hogy a tanuló:

- olyan tartalmakat kapjon, amelyek segítik saját értékrendjének gazdagításában, és az alapvető értékek emberi életben betöltött szerepének megértésében;
- tisztelettel tekintsen az életre, az emberi méltóságra;
- az európai, a nemzeti hitvilág megismerése során tekintse át, hogy a vallás mit tart értékesnek az emberi viszonyulások tekintetében;
- legyen képes céltudatos, felelősségteljes, alaposan mérlegelt döntések meghozatalára;
- törekedjen tudatos, cselekvő magatartásra, életvezetésre, közösségi felelősségvállalásra;
- fejlessze társas-lelkületi készségeit, öntudatos gondolkodását, jövőképét.

Célja továbbá, hogy a tanulóban:

- kialakuljon a magyar nemzet és az emberiség története során megnyilvánuló kiemelkedő emberi teljesítmények iránti tisztelet, a történelmi tragédiák áldozatainak szenvedése iránti együttérzés és méltó megemlékezés igénye;
- kialakuljon az egyéni kezdeményező-készség és felelősségvállalás, amely egyszerre tartja alapvető értéknek a szabadságot és a felelősséget, valamint a közösség számára a fenntarthatóság, az élhető élet biztosítását.
- kialakuljon az európai civilizációs identitás is, valamint a polgári jogrend alapértékeire épül;
- kialakuljon a demokratikus elkötelezettség, amely alapvető értéknek tartja a többségi döntéshozatalt, az emberi jogokat, valamint az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- kialakuljon a társadalmi felelősség, szolidaritás és normakövetés, amely alapvető értéknek tartja a közösség iránti elkötelezettséget, valamint az egyéni választási lehetőségeket;

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A Kommunikációs kompetenciák: a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése és elemzése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak a kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgy az önismeret fejlesztése révén segíti a tanulók jövőképeinek kialakítását, felkészíti őket a munka világára.

A tantárgy jellemzői

A tantárgy célkitűzéseinek elérése érdekében olyan nevelési-oktatási módszerek alkalmazunk, amelyek figyelembe veszik a serdülők fejlődési sajátosságait, és megfelelően reagálnak arra. A tanulócsoportokban minden esetben egyének közötti különbségekkel, fejlettségi szintbeli eltérésekkel kell számolni. Az ezekre történő megfelelő reagálás fontos feltétele, hogy a motivált tanulás elérése érdekében olyan társas tanulási környezet jöjjön létre, ahol minden tanuló úgy érzi, meghallgatják őt, és értékesnek tekintik aktivitását.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés második szakaszában az 5-8. évfolyamon:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi formálása.
- A személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- A tananyagok kiválasztása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit.
- Lehetőséget ad a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morális fejlesztés.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.
- A munkaformák között fontos szerepet tölt be a kooperatív csoportmunka, az egyéni és csoportos projektfeladatok szervezése, az egész csoportot bevonó beszélgetések.

- A tanuló munkáiból összeállított portfólió is az értékelés alapja lehet. A feladatok megtervezésénél és kivitelezésénél a tanulók igénybe vehetik a digitális eszközöket is.

3.40. 5. Évfolyam

Témakör összesítő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Éntudat – Önismeret	12
– Család – Helyem a családban	12
– Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas- lelkületi közösségekben	12
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Éntudat – Önismeret	Óraszám: 12
------------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Testi és lelki változások

- A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;
- Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése,
- Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése;
- A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása.

Én és mások

- A saját viszonyulás néhány elemének feltárása;
- Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése,
- Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése;
- Különböző emberi élethelyzetek megismerése;
- Az önértékelés módjainak tudatosítása.

Harmonikus jövő

- Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása;
- A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben;
- Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére;
- Az egyéni sikerek értelmezése;
- Saját tanulási célok megfogalmazása;
- Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése.

Fogalmak

önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép

Tanulási eredmények a tanuló:

- megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;
- ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Családi erőforrások

- A család, rokonság egyedi viszonyrendszereinek feltárása;
- Saját helyzet felismerése, feladatok a családban;
- A legértékesebb családi szokások azonosítása;
- A családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése;
- Tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése;

A kapcsolatok hálójá

- Saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére
- Az alapvető emberi érintkezések formáinak megismerése valós és virtuális terepen is;
- Az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata.

A bizalom és a szeretet a kapcsolatokban

- Kapcsolatok elemzése a támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából;
- A tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése;
- Az érzelmet is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása;
- Segítségkérés, segítség felajánlása.

Fogalmak

támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás

Tanulási eredmények, a tanuló:

- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat, ezen belül saját szerepét és feladatait;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust,
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmet és közös értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.
- felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Szükségünk van társakra

- A társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása
- Az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése
- A hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása

A kapcsolat kezdete

- A rokonszenv, ellenszenv azonosítása
- Az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása
- A virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai
- A kapcsolat ápolása

- A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó probléma-megoldási minták megismerése
- A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása
- A megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása
- A kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése
- Konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása

Fogalmak

rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus

Tanulási eredmények a tanuló:

- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni,
- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;
- különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.

A továbbhaladás feltételei:

- reálisan értékeli helyzetét;
- felismeri a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- felismeri a helyzethez illeszkedő érzelmeket és kifejezőmódjait, és ennek megfelelően viselkedik/cselekszik;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, a bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban;
- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben, milyen információkat oszthat meg önmagáról.

3.41. 6. Évfolyam

Témakör összesítő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	12
– A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	12
– Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	12

Összes óraszám:	36
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	Óraszám: 12
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

A közösségek értékei

- A segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei
- Önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése
- Az alapvető gyermekjogok megismerése
- A köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme

A közösségek összetartó ereje

- A nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség
- Olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja
- A csoportba kerülés lehetőségei.
- Saját csoporton belüli helyzet, tevékenység értékelése

A közösségek működése

- Valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása
- A közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése
- Egyéni és közösségi érdekek összevetése
- A társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése

Fogalmak

csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép

Tanulási eredmények a tanuló:

- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket;
- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit.

Témakör: A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	Óraszám: 12
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Létezésünk feltételei

- Saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre
- A testi és szellemi egészség forrásainak megismerése

- A különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása

Fejlődés: értékek és veszélyek

- Ember és környezete viszonyának értelmezése
- A környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére
- A technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és - minőségére ható jellegzetessége
- Etikai kérdések felvetése a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban.

Felelősség és cselekvés a jövő érdekében

- A világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása
- Saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében

Fogalmak

természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékoság, mértékletesség, felelősségvállalás

Tanulási eredmények a tanuló:

- megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben;
- felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit;

Témakör: Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére
--

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Kérdések és válaszok a világról

- Az információk elemzése a hitelesség alapján
- A logikai érvelések gyakorlása
- A tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése
- Az érték- és világnézeti különbségek azonosítása

A helyes és a helytelen dilemmái

- Néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai
- A lelkiismeret működésének megérzése, átérése a döntésekben
- Dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból

A vallási és a kulturális hagyományok tanításai

- Az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata
- A környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása

Fogalmak

világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret

Tanulási eredmények a tanuló:

- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteket;
- összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat;
- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.

A továbbhaladás feltételei:

- az órákon aktívan vesz részt;
- azonosítja a nemzet, a kulturális közösség számára fontos értékeket;
- ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- értékeli az etikus és nem etikus cselekvések következményeit;
- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére
- felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését, milyen feltételek támogatják;
- képes az európai, a nemzeti kultúra közös eredetének, forrásainak értelmezésére
- reflektíven értékeli a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére.

7-8. évfolyam

Ebben az életkori szakaszban az erkölcsi szabályok értelmezésében egyre jobban a mérlegelő gondolkodás dominál. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye. Az éntudat és az önismeret kibontakozásával kialakul a saját érzelmek és gondolatok megfigyelése és ellenőrzése feletti mérlegelés. A serdülőkorba lépő fiatal számára ezt az időszakot a társas önazonosság, társas identitás próbálgatása jellemez. Viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik. Hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja. A fiúk társas-lelkületi fejlődésében egyre jelentősebb szerepet kap a félelem és a szomorúság elrejtésének igénye. Ebben az időszakban az empátikus viszonyulás határai jelentősen kitágulnak, mert a serdülő fogékonyra válik a társadalmi életben megnyilvánuló igazságtalanságok észlelésére.

3.42. 7. Évfolyam

Témakör összesítő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Éntudat – Önismeret	12
– Család – Helyem a családban	12
– Társas tudatosság és társas kapcsolatok; Helyem a társas-lelkületi közösségekben	12

Összes óraszám:	36
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Éntudat – Önismeret	Óraszám: 12
------------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Önismeret

- Saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;
- Ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;
- Az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;
- Azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;
- Az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;
- Önkifejezési módok gyakorlása.

Szükségletek és igények

- A tanulás és fejlődés összefüggéseinek megértése a tanuló életében;
- Saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése
- A testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;

Célok és tervek

- A felelősség, önismeret, munka, együttműködés, kreativitás, vállalkozó szellem, munkamegosztás, pénzügyi tudatosság megjelenése a mindennapi cselekvésekben;
- A siker, a boldogság, boldogulás átérzése, azonosítása az egyén életében;
- A pozitív életszemlélet tudatosítása;
- Néhány személyes életcél megfogalmazása.

Fogalmak

önismeret, önazonosság, boldogulás, boldogság, jólét, jóllét, stressz, káros szenvedély, függés, alkotás, munka, pénzügyi tudatosság

Tanulási eredmények a tanuló:

- megismeri az identitás fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját identitásának néhány elemét;
- ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;
- különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.

Témakör: Család – Helyem a családban	Óraszám: 12
--------------------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Változások a családban

- A család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;
- A harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése,
- A támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;
- A serdülőkor önállósági igényéből, az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok felismerése.

Érzelmek és cselekvések hatása

- Stratégiák kidolgozása a negatív érzelmi hatások kivédésére;
- Valós és virtuális térben zajló cselekvések elemzése a másokra tett hatás és etikai értékek szempontjából;

Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;

- A bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban
- Pozitív minták a harmonikusan működő párcapcsolatokra;
- A másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;
- Az egyenlőtlen, kihasználó vagy bántalmazó kapcsolat jellemzőinek azonosítása, az erre vonatkozó jogok és a védelem lehetőségeinek megismerése.

Fogalmak

érzelem, szerelem, párcapcsolat, vonzódás, intimitás, bizalom, hűség, igény, nemzedék, értékrend, önvédelem, zaklatás, emberi jogok.

Tanulási eredmények a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a problémás helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.

Témakör: Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	Óraszám: 12
--	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Felelősség egymásért

- Rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- Az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is.

A kapcsolatok minősége

- Egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;
- A másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;
- A figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;
- A tartós kapcsolatok és párcapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése.

A kapcsolatok megóvása

- Kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási stratégiák kidolgozása;
- A felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában;

Fogalmak

kapcsolatrendszer, viszonyulás, konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság, cselekvés, átélés, előítélet, elfogadás

Tanulási eredmények a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- kölcsönös megértésre törekszik;
- rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;

A továbbhaladás feltételei:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;
- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- feltárja pályáérdeklődését és továbbtanulási céljait;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.
- az órákon aktívan vesz részt.

3.43. 8. Évfolyam

Témakör összesítő táblázat

Témakör neve	Óraszám
A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	12
A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	12
Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	12
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	Óraszám: 12
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

A közösségek és identitás

- A nemzeti identitás megőrzése;
- Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
- Különböző közösségek viszonyainak elemzése;
- Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.

Értékek a társas együttműködésben;

- A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösség-szervező értékek azonosítása;
- Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
- Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
- Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
- Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;
- A jogok és kötelességek rendszerének elemzése;
- Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;
- Saját médiafogyasztás vizsgálata;
- Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.

Fogalmak

nemzet, nemzetiség, kultúra, identitás, tolerancia, szolidaritás, szabályszegés, jogsértés, bűn, büntetés, érdekérvényesítés, társadalmi cél, média

Tanulási eredmények a tanuló:

- azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;
- megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett programokban való részvétel lehetőségeit;
- reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.

Témakör: A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Lehetőségek és egyenlőtlenségek

- Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;

- Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
- Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.

Az ember és környezetének kölcsönhatása

- Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése.
- A személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;
- Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
- Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;

Az emberiség jövője

- A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
- Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;
- Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.

Fogalmak

erőforrás, globális hatás, újrahasznosítás, környezetbarát technológia, egyéni felelősség, fenntartható fejlődés, egyenlőtlenség

Tanulási eredmények a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, kritikus szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit, korlátait;
- megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.

Témakör: Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Világnézet és erkölcs

- Különböző világnézetben alapuló gondolkodások összehasonlítása;
- Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;
- A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;
- Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;
- A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
- Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.

A vallások tanításai

- A tízparancsolat megismerése;
- A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;
- Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.

Fogalmak

vallás, hit, erkölcs, kereszténység, iszlám, judaizmus, hinduizmus, buddhizmus, felebaráti szeretet, karitás, arany szabály, az élet tiszteletének elve, tízparancsolat

Tanulási eredmények, a *tanuló*:

- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;
- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.

A továbbhaladás feltételei:

- az órákon aktívan vesz részt;
- *azonosítja, értelmezi* a nemzet, a kulturális közösség számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- *ismeri* az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét;
- *azonosítja* azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- *azonosítja* a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- *értékeli* az etikus és nem etikus cselekvések lehetséges következményeit.
- *megoldási javaslatot tesz* környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- *értékeli, értelmezi* az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;
- *megfogalmazza*, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.
- *értékeli* tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- *képes* a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- *megfogalmaz* egyéni cselekvési lehetőségeket az erkölcsi értékek érvényesítésére.

13. KÖRNYEZETISMERET 3-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technológia és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A környezetismeret tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

A tantárgy jellemzői

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit. A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Környezetismeret tantárgy óraterve

3-4. évfolyam normál oktatás tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	-	-	1	1
Éves óraszám	-	-	36	36

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

3.44. 3. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
– Megfigyelés, mérés	10
– Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
– Tájékozódás az időben	8
– Tájékozódás a térben	8
– Életközösségek lakóhelyünk környezetében	3
– Testünk, egészségünk	3
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Megfigyelés, mérés	Óraszám: 10 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérszár, szár, levél, virág, termés
- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk

Fogalmak

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, úrtartalom, tömeg, idő

Javasolt tevékenységek

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérszár, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása

- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	Óraszám: 4 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése
- A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás)
- A víz körforgása a természetben
- Hely- és helyzetváltoztató mozgás

Fogalmak

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás

Javasolt tevékenységek

- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között
- Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben

- A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése
- Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;

Témakör: Tájékozódás az időben	Óraszám: 8 óra
--------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre
- Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása
- A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése
- Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban
- A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk
- Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban
- Napirend készítése
- Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása)
- Az emberi életszakaszok, jellemzőik
- A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés
- A csírázás és a növekedés külső feltételei
- Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai

Fogalmak

évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés

Javasolt tevékenységek

- Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése
- Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása)
- Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése
- Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban
- A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés)
- Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;
- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.
-

Témakör: Tájékozódás a térben	Óraszám: 8 óra
-------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Téri tájékozódó képesség fejlesztése
- A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben
- Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével
- A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen
- A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen
- A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája

Fogalmak

fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma

Javasolt tevékenységek

- Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben
- dombosság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében
- A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Környezettudatos magatartás fejlesztése
- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői
- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai
- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétélűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, – az ember környezetében élő állatok)
- A természetes és mesterséges életközösségek
- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem

Fogalmak

természetes és mesterséges életközösség, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés

Javasolt tevékenységek

- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbözőségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- A ház körül élő állatok testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)
- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Témakör: Testünk, egészségünk	Óraszám: 3 óra
-------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészségtudatos magatartás fejlesztése
- Az emberi test fő testrészei, szervei
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat
- Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások
- Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban
- A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások.

Fogalmak

szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások

Javasolt tevékenységek

- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – íze: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása.

- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése.
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.
- A továbbhaladás feltételei:
- A tematikai egységek elsajátításának eredményeként a 3. évfolyam végére a tanuló:
- Ismerje fel és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.
- Legyen képes a hosszúság és az idő mérésére, a pontos idő leolvasására, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslésére, felismerni az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.
- Legyen képes adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.
- Azonosítsa az anyagok halmazállapotát, képes legyen megnevezni és összehasonlítani azok alapvető jellemzőit, kísérletek során megfigyelni a halmazállapot-változásokat.
- Legyen képes megnevezni az időjárás fő elemeit, tapasztalatait rögzíteni és ismertetni.
- Legyen képes megfigyelni a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végezni;
- Ismerje fel a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismerje domborzati térképen a felszínformák és vizek jelölését.

3.45. 4. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
– Megfigyelés, mérés	3
– Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
– Hazánk, Magyarország	6

– Életközösségek lakóhelyünk környezetében	17
– Testünk, egészségünk	6
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Megfigyelés, mérés	Óraszám: 3 óra
-----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei
- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk
- Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel
- Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról

Fogalmak

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, úrtartalom, tömeg, idő

Javasolt tevékenységek

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságai és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárás elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- Úrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- Időjárás napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése
- Az ember testhőmérsékletének mérése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése
- A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás)
- A víz körforgása a természetben
- Hely- és helyzetváltoztató mozgás
- Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése
- Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében

Fogalmak

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés, égés

Javasolt tevékenységek

- A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk)
- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között
- Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmus szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;

- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Témakör: Hazánk, Magyarország

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Téri tájékozódó képesség fejlesztése
- Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink
- Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen
- Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik
- Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén
- Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés

Fogalmak

térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros

Javasolt tevékenységek

Térképészeti gyakorlatok:

- Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence)
- Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése
- Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen
- Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről
- Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén
- Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén
- Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;

- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájakait, felismeri azok jellemző felszínformáit;
- térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében

Óraszám: 17 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Környezettudatos magatartás fejlesztése
- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart
- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai
- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)
- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétlábúak – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok)
- Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása
- A természetes és mesterséges életközösségek
- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem

Fogalmak

természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhálózat

Javasolt tevékenységek

- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhálózatok összeállítása
- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával
- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Témakör: Testünk, egészségünk	Óraszám: 6 óra
-------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészségtudatos magatartás fejlesztése
- Az emberi test fő testrészei, szervei
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat
- Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások
- A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága
- Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban
- A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások

Fogalmak

szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások

Javasolt tevékenységek

- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk?
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre

- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.
- A továbbhaladás feltételei:
- A tematikai egységek elsajátításának eredményeként a 4. évfolyam végére a tanuló:
- Legyen képes adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.
- Legyen képes az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint.
- Ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.
- Legyen képes egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezésére, ismeri az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartást.
- Legyen képes Magyarország elhelyezésére a földrajzi térben, ismeri néhány fő kulturális és természeti értékét.
- Legyen képes egyszerű térképvázlaton tájékozódni.
- Legyen képes megnevezni az időjárás fő elemeit és azok változásait, megfigyeléseit tudja rögzíteni és szóban ismertetni.
- Legyen képes megfigyelni és megfogalmazni a mozgások sokféleségét
- Ismerje a környezet-és természetvédelem fontosságát és vegyen részt életkorának megfelelően a védelemben.

14. TERMÉSZETTUDOMÁNY 5-6. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában a természettudományokkal való ismerkedés korai szakaszában. Összekötő szerepet tölt be az alsó tagozatos környezetismeret és a 7. osztálytól diszciplináris keretek között oktatott természettudományos tárgyak között. A természettudomány tárgy négy olyan alapszciplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Mindezek kiegészülnek terepi tevékenységekkel is, ami nem csupán a természetben történő vizsgálódást jelenti, hanem akár városi környezetben (pl. múzeum, állatkert, park stb.) is megvalósulhat. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét.

A természettudomány tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti gyermeki érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait.

A digitális kompetenciák: A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat. A csoportban végzett feladatokat a tanuló angolul is ellátja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár egy életre is meghatározhatják a gyerekek természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

A tantárgy jellemzői

Az 5–6. osztályos korcsoport sajátosságaiból adódóan a gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet, a természet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés, kísérletezés módszereit önállóan gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája, amelyet az alsó tagozattal ellentétben már tanári segítség nélkül is képesek megvalósítani.

Iskolánk sajátossága: Iskolánk kertvárosi övezetbe tartozik, ahol különösen sok alkalom adódik a megismerési módszerek alapozására, megfigyelés gyakorlására.

A megismerési módszerek alapozását és a gyakorlat elmélyítését olyan hatékony, életkori sajátosságokon alapuló módszerekkel törekszünk elérni, hogy később, az általános iskolai

tanulmányok befejeztével is a tanult megismerési módszereket majd önállóan alkalmazhassák tanítványaink az élet különböző területein.

Alapvető cél a természet megismerése és ezen keresztül a természethez való közeledés átéltesítése. A gyermekekben ösztönösen meglévő természetszeretet megtartása és kiteljesítése. Olyan pozitív attitűd kialakítása az élő és élettelen környezet felé, ami ösztönzőleg hat és természetesnek veszi a természet és környezet védelmét.

A következő gondolat vezérli pedagógiai munkánkat: Azt tudom szeretni, amit ismerek, s csak azt akarom megóvni, amit szeretek.

A tantárgy óraterve

5-6. évfolyam normál oktatás tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

3.46. 5. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Anyagok és tulajdonságaik	12
– Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	7
– Alapvető térképészeti ismeretek	5
– Topográfiai alapismeretek	5
– Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	5
– A növények testfelépítése	12
– Az állatok testfelépítése	10
– Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10
– Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	6
Összes óraszám:	72

A témakörök évfolyamokra bontása változhat az adott évfolyam sajátosságaihoz igazodva.

Témakör: Anyagok és tulajdonságaik	Óraszám: 12 óra
------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közvetlen környezet anyagai
- Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai
- Természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai
- Természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága
- Természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai

- A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei
- Az anyagok különböző halmazállapotai
- Halmazállapot-változások
- A halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel
- A víz fagyásakor történő térfogat-növekedés
- Halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban
- Az oldódás
- Az olvadás és oldódás közti különbség
- Tűzveszélyes anyagok
- A talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében
- A talaj szerkezete, fő alkotóelemei
- A talaj szennyeződése, pusztulása és védelme
- A víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében
- A levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében
- Hely- és helyzetváltoztatás

Fogalmak

anyag, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, éghető, éghetetlen, talaj, humusz, talajnedvesség, légnyomás, hőmérséklet, mozgás, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás

Javasolt tevékenységek

- Vizsgálatok elvégzése a víz különböző halmazállapotú formáival, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Egyszerű kísérletek elvégzése vízzel és különböző oldandó anyagokkal az oldódás és az oldhatatlanság megfigyelésére
- Egyszerű kísérletek elvégzése a talaj tulajdonságainak (szín, szerkezet, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) meghatározására, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- A levegő jelenlétének kimutatása egyszerű kísérletekkel

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a víz különböző tulajdonságait, különböző szempontok alapján rendszerezi a vizek fajtáit;
- bizonyítja és hétköznapi példákkal alátámasztja a víz fagyásakor történő térfogat-növekedést;
- kísérletek során megfigyeli a különböző halmazállapotú anyagok vízben való oldódásának folyamatát;
- felismeri az olvadás és az oldódás közötti különbséget kísérleti tapasztalatok alapján;
- elsajátítja a tűzveszélyes anyagokkal való bánásmódot, tűz esetén ismeri a szükséges teendőket;
- megfigyeli a talaj élő és élettelen alkotóelemeit, tulajdonságait, összehasonlítja különböző típusú talajféleségeket, valamint következtetések révén felismeri a talajnak mint rendszernek a komplexitását;
- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a levegő egyes tulajdonságait;
- vizsgálat révén azonosítja a tipikus lágyszárú és faszárú növények részeit;

- megkülönbözteti a hely- és helyzetváltoztatást, és példákat keres ezekre megadott szempontok alapján.

Témakör: Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	Óraszám: 7 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élő és élettelen anyag mérhető jellemzői
- Mérési eljárások, mérőeszközök használata
- Az időjárási elemek mérése, a mért adatok rögzítése, ábrázolása
- A napi középhőmérséklet számítása
- A napi és az évi hőingás számítása
- Hazánkra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek leolvasása és értékelése

Fogalmak

becslés, időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet, csapadék

Javasolt tevékenységek

- Az iskola vagy a közeli park területén becslések elvégzése a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom és az idő meghatározására
- Természeti rekordok, levelek mérhető tulajdonságainak gyűjtése
- Valós adatsorok alapján középhőmérséklet és hőingás számítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom és az idő meghatározására;
- észleli, méri az időjárási elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja;
- Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást;
- leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.

Témakör: Alapvető térképészeti ismeretek	Óraszám: : 5 óra
--	------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen
- Irány meghatározása térképen
- A valóság és a térképi ábrázolás összefüggései
- A térábrázolás különböző formái
- Felszínformák ábrázolása
- A térkép jelrendszere
- A méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés
- Térképek ábrázolási és tartalmi különbségei
- A térképek fajtái

Fogalmak

fő- és mellékvilágtáj, térkép, térképi jelrendszer, méretarány, vonalas aránymérték, domborzati térkép, közigazgatási térkép, turistatérkép, autós térkép

Javasolt tevékenységek

- Terepi vagy iskolai környezetben végzett gyakorlatok megoldása iránytűvel
- Magyarország nagytájainak bemutatása
- Távolságmérési feladatok elvégzése különböző méretarányú térképeken
- Különböző objektumok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározása a térképen az égtájak megjelölésével
- Kirándulás, túraútvonal tervezése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését;
- felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen;
- megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket;
- fő- és mellékégtájak segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét;
- felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép).

Témakör: Topográfiai alapismeretek	Óraszám: 5 óra
------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén
- Tájékozódás a földgömbön
- Nevezetes szélességi körök
- Főfolyó, mellékfolyó, torkolat
- Legfontosabb hazai álló- és folyóvizek
- Budapest, a tanuló lakóhelye és a szomszédos országok bejelölése a térképen

Fogalmak

földgömb, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, főfolyó, mellékfolyó, torkolat

Javasolt tevékenységek

- Kontinensek ábrázolása: gömbfelületen, síkban, kontinens puzzle készítése
- Földrajzi legek gyűjtése: kontinensek, magasságok, mélységek, folyók, tavak...
- Települések és egyéb térképi objektumok helymeghatározása a fokhálózat segítségével
- Kiselőadás, poszter készítése a nagy földrajzi felfedezésekről

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a földrészeket és az óceánokat a különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken;
- felismeri a nevezetes szélességi köröket a térképen;
- megfogalmazza Európa és Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését;
- ismeri a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat térképi ábrázolását;
- felismeri és megnevezi a legjelentősebb hazai álló- és folyóvizeket;
- bejelöli a térképen Budapestet és a saját lakóhelyéhez közeli fontosabb nagyvárosokat és a szomszédos országokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Térképvázlat készítése ismert területről
- Terepi tájékozódás
- Útvonalterv készítése

Fogalmak

térképvázlat, alaprajz, iránytű

Javasolt tevékenységek

- Valós területről (iskola vagy lakóhely környezete) térképvázlat készítése
- Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű segítségével
- Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi és/vagy térinformatikai alkalmazásokkal

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;
- tájékozódik a terepen térképvázlat, iránytű és GPS segítségével;
- meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen;
- használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A növények életfeltételeinek igazolása
- Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján
- Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése
- Lágyszárúak és fásszárúak testfelépítése
- Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján
- Biológiai védekezés formái a kertekben

Fogalmak

életfeltétel, életjelenség, lágyszárú, fás szárú, zöldség, gyümölcs, kultúrnövény

Javasolt tevékenységek

- Egyényári növények egyedfejlődésének megfigyelése
- Növények életfeltételeinek vizsgálata
- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban
- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtákról
- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;

- összehasonlítja ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- összehasonlítja ismert hazai természetű vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;
- ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a lágyszárú és a faszárú növények testfelépítése közötti különbségeket.

Témakör: Az állatok testfelépítése

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az állatok életfeltételeinek igazolása
- Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján
- Állati testrészek és funkcióik megnevezése
- Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése
- Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata
- Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életciklusának vizsgálata

Fogalmak

gerinctelen, gerinces, egyszettű, ragadozó, mindenevő, növényevő, háziállat, vadon élő állat

Javasolt tevékenységek

- Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovárszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítással, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Állati eredetű anyagok vizsgálata, pl. fehérje, zsírszerű anyagok, szaru, csont
- Kiselőadás tartása háziállat választásáról, gondozásáról, neveléséről

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;
- összehasonlítja ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;

Témakör: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése
- Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői
- A kamaszkori érés, testi és lelki változások
- A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései
- Táplálékpiramis
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat

Fogalmak

szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés

Javasolt tevékenységek

- Az emberi egészséghez kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése
- Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása
- Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban
- Tartásjavító gyakorlatsor összeállítása, bemutatása
- Egészséges étkezési napirend összeállítása
- Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;
- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;
- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani.

Témakör: Alapvető légköri jelenségek és folyamatok

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az éghajlat elemei
- A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése
- Időjárás-jelentés
- Várható időjárás
- Időjárási piktogramok

Fogalmak

- időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről
- Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal
- Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal
- Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélereősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi az éghajlat fő elemeit;
- jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

A továbbhaladás feltételei az ötödik évfolyam végén:

- Legyen képes konkrét természeti formák, tárgyak, élőlények és egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak rögzítésére előszóban, rajzban és írásban.
- Legyen képes a leggyakoribb térképjelek alapján elemi térképhasználatra. Rajzoljon használható térkép vázlatot az iskoláról és annak környezetéről.
- Fogalmazza meg, milyen az aktuális időjárás. Jellemezze az évszakokat időjárásuk szerint. Ismerje az időjárást kialakító fontosabb tényezőket. Jellemezze éghajlatunkat. Ismerje az időjárási események és a felszín változása közötti összefüggéseket.
- Ismerje fel a megfigyelt táj legfontosabb felszínformáit (alföld, síkság, domb, dombság, hegy, középhegység, magashegység). Tudja értelmezni az egyszerű felszínformákat kialakulásuk szerint. Tudjon jellemző tulajdonságokat mondani megfigyelt kőzetmintákról.
- Ismerje az alapvető vízrajzi fogalmakat: forrás, torkolattípusok, vízgyűjtőterület, vízvásztó, mellékfolyó stb.
- Ismerje leggyakoribb gyümölcsöket, zöldségnövényeket, házi és ház körül élő állatainkat. Jellemezze és adott szempont alapján csoportosítsa azokat. Ismerje a témában tanult fogalmakat.
- Képes legyen egyszerű megfigyelések, mérések, kísérletek elvégzésére, rögzítésére, következtetések levonására.

3.47. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	8
– Tájékozódás az időben	8
– Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	15
– A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	9
– Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10
– Az energia	6
– A Föld külső és belső erői, folyamatai	12
– Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	4
Összes óraszám:	72
Témakör: Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A mágneses tulajdonságok megfigyelése
- Testek elektromos állapotának létrehozása
- Elektromos állapotban lévő testek kölcsönhatásai
- Energiahordozók fajtái
- Energiatakarékosság
- A növények életfeltételei
- A csapadékképződés folyamata
- A tananyag tartalma és a megismerési módszerek alkalmazása célnyelven is

Fogalmak

mágnes, energia, energiaforrás, energiahordozó, energiatakarékosság

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű kísérletek elvégzése a mágnesesség jelenségének megtapasztalására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Az elektromosság egyszerű kísérletekkel történő bizonyítása
- Egyszerű eszközök (pl. szélkerék, vízimalom) építése a megújuló energiahordozók megértéséhez
- Egyszerű kísérletek elvégzése a növények életfeltételeinek kimutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli a mágneses kölcsönhatásokat, kísérlettel igazolja a vonzás és a taszítás jelenségét, példákat ismer a mágnesesség gyakorlati életben való felhasználására;
- megfigyeli a testek elektromos állapotát és a köztük lévő kölcsönhatásokat, ismeri ennek gyakorlati életben való megjelenését;
- megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát;
- kísérletekkel igazolja a növények életfeltételeit;
- kísérleti úton megfigyeli az időjárás alapvető folyamatait, magyarázza ezek okait és következményeit.

Témakör: Tájékozódás az időben	Óraszám: 8 óra
--------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Idő és időtartam mérése különböző dimenziójú skálákon
- Az idő mértékegységei
- Napirend, hetirend tervezése
- A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései
- A napszakok váltakozása
- Az évszakok váltakozása

Fogalmak

idő, napszak, évszak, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség

Javasolt tevékenységek

- Napirend és hetirend készítése
- A Föld és a Hold mozgásainak modellezése
- A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő)

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan;
- megfigyeli a természet ciklikus változásait;
- megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;
- modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.

Témakör: Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	Óraszám: 15 óra
--	--------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában
- A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés
- Tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása
- Az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása
- Erdei táplálkozási láncok és hálózatok
- A környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei

Fogalmak

erdő, zárwatermő, nyitwatermő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás

Javasolt tevékenységek

- Erdei társulásokhoz, azok környezeti problémáikhoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése
- Hazai erdőink jellegzetes fafajainak vizsgálata: habitus, kéreg, levél, virág, termés
- Növényfelismerési gyakorlat erdeink lágyszárú növényeiből, cserjéiből
- Erdeinkben élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Bemutató készítése erdeink madarairól: megjelenésük, hangjuk, életmódjuk

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk erdei élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi az erdőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit az erdők életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le az erdei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert erdei növény- és állatfajokból;
- tisztában van az erdő természetvédelmi értékével, fontosnak tartja annak védelmét.

Témakör: A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	Óraszám: 9 óra
---	-------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában
- A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés bemutatása a rétek esetén
- A mező növényeinek különböző szempontú csoportosítása
- Mezei táplálkozási láncok és hálózatok
- A természeti és a kultúrtáj
- A mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása

Fogalmak

síkság, alföld, rét, legelő, mezőgazdaság, kultúrtáj, növénytermesztés, állattenyésztés, szántóföld, fűfélék, rágcsáló, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat

Javasolt tevékenységek

- Fátlan társulásokhoz, azok környezeti problémáikhoz kötődő kiselőadások, posztterek készítése
- Növényfelismerési gyakorlat mezők lágyszárú növényeiből, cserjéiből
- A mező legismertebb gyógynövényeinek és felhasználási lehetőségeinek megismerése
- Fűfélék testfelépítésének vizsgálata, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával
- A mezőn élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk fátlan élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- megadott szempontok alapján összehasonlítja a rétek és a szántóföldek életközösségeit;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a rétek életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a mezei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- tápláléklánccokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert mezei növény- és állatfajokból;
- tisztában van a fátlan társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Témakör: Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	Óraszám: 10 óra
---	--------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői
- A vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés
- A vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez
- Vízi tápláléklánccok és -hálózatok
- A vízparti növények környezetvédelmi és gazdasági jelentősége
- A vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre
- Egy vizes élőhely életközösségének megfigyelése terepen

Fogalmak

hínárnövényzet, ligeterdő, légzőgyökérzet, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás

Javasolt tevékenységek

- Vízi társulásokhoz, azok környezeti problémáikhoz kötődő kiselőadások, posztterek készítése
- Papucsállatka-tenyésztés készítése, planktonikus élőlények testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

- Vízparti fák összehasonlító vizsgálata: sűrűségük, keménységük, virágzatuk, levelük, kérgük, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízi és vízparti állatok testalakjának megfigyelése, kültakarójuk vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk vízi és vízparti élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi a vizes élőhelyeket;
- összehasonlítja a vízi és szárazföldi élőhelyek környezeti tényezőit;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a vízi és vízparti életközösségek esetén;
- táplálékláncokat és ezekből táplálékhálózatot állít össze a megismert vízi és vízparti növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja a vízhasznosítás és a vízszennyezés életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a vízi társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Témakör: Az energia	Óraszám: 6 óra
---------------------	-------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Energiahordozók csoportosítása
- Megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása
- A bányászat környezeti hatásai
- Légszennyező anyagok és hatásaik

Fogalmak

megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, bánya, bányászat, szénfésülés, kőolaj, földgáz, napenergia, vízenergia, szélenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás

Javasolt tevékenységek

- Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése
- Esettanulmányok gyűjtése a fosszilis és a megújuló energiaforrások környezeti hatásaira
- Egy egykori bányaterület felkeresése (pl. Gánti Geológiai Tanösvény) Megújuló energiákat bemutató szélkerékmodellek készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportosítja az energiahordozókat különböző szempontok alapján;
- példákat hoz a megújuló és a nem megújuló energiaforrások felhasználására;
- megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre.

Témakör: A Föld külső és belső erői, folyamatai	Óraszám: 12 óra
---	--------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A gyűrődés és a vetődés folyamata
- A gyűrűt és a röghegységek alapvető formakincse

- Néhány jellegzetes hazai kőzet
- Talajképződés folyamata
- Talajpusztulás problémája
- Talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés)
- Belső és külső erők hatásai
- A vízhozam, a munkavégző-képesség és a felszínformálás összefüggései
- Az éghajlat és a vízjárás közötti összefüggés

Fogalmak

gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás, vízhozam, munkavégző-képesség

Javasolt tevékenységek

- Néhány jellegzetes hazai kőzet vizsgálata (nagyítóval, HCl-cseppentéssel, karcpróbával stb.)
- Talajvizsgálatok (szín meghatározása, gyúrópróba, mézstartalom, szervesanyag-tartalom)
- A talajpusztulással mint globális problémával kapcsolatos kiselőadás és/vagy poszter készítése
- A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma... felhasználásával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megállapítja, összehasonlítja és csoportosítja néhány jellegzetes hazai kőzet egyszerűen vizsgálható tulajdonságait;
- ismer olyan módszereket, melyek a talajpusztulás ellen hatnak (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);
- felismeri és összehasonlítja a gyűrődés, a vetődés, a földrengés és a vulkáni tevékenység hatásait;
- magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közti összefüggéseket;
- magyarázza az éghajlat és a folyók vízjárása közötti összefüggéseket.

Témakör: Alapvető légköri jelenségek és folyamatok
--

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az éghajlat elemei
- A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése
- Időjárás-jelentés
- Várható időjárás
- Időjárási piktogramok

Fogalmak

időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről
- Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal
- Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal
- Időjárási mérőállomás készítése az iskola udvarán vagy a tanterem ablakában

- Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélereősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi az éghajlat fő elemeit;
- jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

A továbbhaladás feltételei a hatodik évfolyam végén:

- Tudjon a konkrét környezeti jelenségekből általánosítani, elvonatkoztatni. Ismerje fel és értse meg a vizsgált jelenségekben, folyamatokban megmutató oksági kapcsolatokat, összefüggéseket, törvényszerűségeket. Képes legyen egyszerű megfigyelések, mérések, kísérletek elvégzésére, rögzítésére, következtetések levonására.
- Legyen képes alapvető méréseket levégezni és a mért adatokat értékelni. Elemi szinten tájékozódjon a térképen és a földgömbön fokhálózat segítségével. Használja a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére, tudjon adatokat leolvasni a domborzati és vízrajzi térképekről.
- Tudja felsorolni, a térképen (vaktérképen) megjelölni a kontinenseket és az óceánokat. Legyenek egyszerű, szemléletes képzetei a földrajzi övezetekről (kialakulásuk okai, elhelyezkedésük, jellemzőik).
- Tudja jellemezni a legjellemzőbb hazai életközösségeket (erdő, vizek, vízpartok, füvessterületek). Tudjon egyszerű táplálékláncokat bemutatni az előbb említett élőhelyekről. Ismerje a legjellemzőbb hazai növény- és állatfajok testfelépítését, életmódját, élőhelyét. Tudja, hogy az élőlények testfelépítésükben, életmódjukban egyaránt alkalmazkodnak élőhelyükhöz.
- Értse meg a természet védelmének jelentőségét, főbb formáit.
- Ismerje és értse az alapvető fizikai fogalmakat: a fényel, a gázokkal, a folyadékokkal és kölcsönhatásaikkal kapcsolatban

15. KÉMIA 7-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A kémia olyan ismeretek, módszerek, eljárások összessége, amelyek ismerete és értő alkalmazása nélkül nem lenne fenntartható az életünk. A kémia oktatása során hangsúlyozni kell az új, az emberi élet minőségét javító anyagok felfedezésének, utalni kell az orvosi biológiai alkalmazásokra, az elektronikus eszközökben felhasználható új anyagok kialakítására, hangsúlyozni kell a gyógyszerkutató, és a vegyipar szerepét.

A kémia tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanuló számára releváns problémák, életszerű helyzetek során megjelenő kémiai vonatkozások megismerésének, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével célszerű elérni.

A kémia az anyagok tulajdonságainak és változásainak feltárása és leírása mellett a változások mennyiségi viszonyaival is foglalkozik, ezért a kémia tanulása során az alapvető mennyiségekkel való ismerkedés is a tananyag részét képezi.

A híres magyar kémikusok és kémiai Nobel-díjasok bemutatása erősíti a tanulók nemzeti és európai azonosságtudatát, hazaszeretetét. Az emberiség néhány globális problémája (éghajlatváltozás, víz-, levegő- és talajszennyezés) kémiai vonatkozásának tárgyalása hozzájárul a tanulóknak a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettségének kialakításához és megerősítéséhez.

A kémia oktatása a 7. évfolyamon kezdődik önálló tárgyként.

A kémia tanulásának célja, hogy a tanuló:

- érdeklődését felkeltse a környezetben zajló fizikai és kémiai változások okai, magyarázata, komplexitása iránt;
- ismerje a mindennapi életben előforduló alapvető vegyülettípusokat, legyen tisztában alapvető kémiai fogalmakkal, jelenségekkel és reakciókkal, legyen anyagismerete;
- tanulmányozza a természetben lejátszódó folyamatokat, ezzel is hangsúlyozva, hogy az ember egyénként és egy nagyobb közösség részeként egyaránt felelős a természeti környezetéért, annak jövőbeni állapotáért,
- a köznapi életben használt vegyi anyagok és az azokkal végzett felelősségteljes munka alapvető ismereteinek elsajátítása.

A kémia tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló felismeri, összegyűjti, csoportosítja, rendszerezi és értékeli a hétköznapi életben, a tanulói kísérletezések során, a kémiához kapcsolódó információkat.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló ismeri és alkalmazza a legfontosabb a kémiához kapcsolható legalapvetőbb szaknyelvi kifejezéseket.

A digitális kompetenciák: A tanuló magabiztosan használja a digitális technológiát kémiai tárgyú tartalmak keresésére, értelmezésére, elemzésére.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló a kémiai tanulmányai során gyakorlatot szerez a bizonyítékokon alapuló következtetések levonásában, összefüggéseket vesz észre, ok-okozati viszonyokra jön rá.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanulási tevékenységet vagy munkavégzést érintő csoportmunka során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, együtt végez különböző tevékenységeket.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Felismeri a hétköznapi életben előforduló, kémiai tárgyú problémákban rejlő lehetőségeket, lehetőségeihez mérten hozzájárul a problémák megoldásához. Hatékonyan kommunikál másokkal.

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők

Az általános iskolai kémiai ismeretek tanításának célja egyrészt a természettudományok iránti érdeklődés felkeltése, a természettudományos szemléletmód kialakításának megkezdése, a környezetünkben található legfontosabb anyagok, folyamatok és jelenségek megismerése.

A tantárgy óraterve

	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1,5	1,5
Éves óraszám	54	54

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere a 7-8. évfolyamon:

- érdeklődés felkeltése a környezetben zajló kémiai változások okai, magyarázata, komplexitása, elméleti háttere iránt;
- kémiai fogalmak, jelenségek, reakciók és anyagok ismerete;
- kísérletek elemzése, ezáltal összefüggés-felismerési készségei fejlődése;
- problémaorientált, elemző és mérlegelő gondolkodás kialakulása;
- környezetért felelősséggel tenni akaró, környezettudatos magatartás kialakítása;
- köznapi életben használt vegyi anyagok és az azokkal végzett felelősségteljes munka alapvető ismereteinek elsajátítása

3.48. 7. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	12
– Az anyagi halmazok	16
– Atomok, molekulák és ionok	16
– Kémiai reakciók	7
– Kémia a természetben	3
– Kémia a mindennapokban	0
Összesen	54 óra

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Megfigyelési és manuális készség fejlesztése
- Kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása
- A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása
- A tudományos gondolkodás kialakulásának támogatása
- Információkeresés digitális eszközzel
- Elválasztási műveletek

Fogalmak

modell, kísérlet, tapasztalat, magyarázat, balesetvédelmi szabály, veszélyességi jelölés, anyagi halmaz, gáz, folyadék, szilárd halmazállapot, halmazállapot-változások, olvadás, párolgás, forrás, lecsapódás, fagyás, szublimáció, endoterm és exoterm változások, vegyszer, egyszerű mérési módszerek, tömeg, térfogat, sűrűség, elválasztási eljárások, kísérleti eszközök, desztilláció

Javasolt tevékenységek

- A veszélyességi jelek értelmezése
- Digitális bemutató készítése a leggyakrabban használt laboratóriumi eszközök jellemzésére
- Tömegmérés táramérleggel
- Térfogatmérés mérőhengerrel
- Egyszerű tárgyak, testek sűrűségének kiszámítása
- Gáz, folyékony és szilárd halmazállapotú anyagok fizikai tulajdonságainak vizsgálata
- A víz halmazállapot-változásainak vizsgálata
- Endoterm és exoterm folyamatok
- Szilárd keverékek (pl. só és homok) elválasztása oldással, szűréssel, bepárlással
- Desztilláció bemutatása, a desztilláció folyamatának értelmezése
- Homok és víz keverékének elválasztása ülepítéssel, szűréssel
- Alkoholos filctollak festékanyagainak elválasztása papírkromatográfiával
- Háromkomponensű (konyhasó-homok-vaspor) keverék szétválasztása

- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepítés);
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.

Témakör: Az anyagi halmazok

Óraszám: 16

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A kémiailag tiszta anyagok: elemek és vegyületek összetétele és tulajdonságai példákkal
- A keverékek
- Az oldatok és összetételük
- Az oldódás
- Egyszerű kolloidok

Fogalmak

kémiailag tiszta anyag, kémiai elem, fém, nemfém, vegyület, szerves vegyület, szervetlen vegyület, szerves vegyület, keverék, fizikai tulajdonság, fizikai változás, oldat, oldott anyag, oldószer, oldódás, oldhatóság, tömegszázalék, térfogatszázalék, telítetlen oldat, telített oldat, fiziológiás sóoldat, rendszer, valódi oldat, kolloid oldat, komponens, levegő, ötvözetek

Javasolt tevékenységek

- Példák bemutatása a köznapi életből elemre, vegyületre és keverékre
- Köznapi anyagok fizikai tulajdonságainak megismerése
- Egyszerű oldási kísérletek
- Konyhasó oldhatóságának meghatározása kísérleti úton
- Az oldás sebességét befolyásoló tényezők kísérleti úton történő vizsgálata
- Kristályok növesztése otthon (pl. konyhasó, timsó, kandiscukor)
- Oldatok készítése
- Nagyon egyszerű számítási feladatok elvégzése a tömegszázalék köréből
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése
- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;

- részecskeszemlélettel értelmezi az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét;
- példát mond a valódi oldatra és a kolloid oldatra.

Témakör: Atomok, molekulák és ionok

Óraszám: 1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az atom felépítése és fontosabb jellemzői
- Az atomok periódusos rendszere
- A molekulák felépítése és fontosabb jellemzői
- Az ion képződése és fontosabb jellemzői, csoportosítás töltés alapján
- Az anyagok halmazszerkezete és fizikai tulajdonságai

Fogalmak

elemi részecske, proton, elektron, neutron, kémiai részecske, atom, molekula, ion, elemmolekula, vegyületmolekula, atommag, elektronburok, rendszám, periódusos rendszer, nemesgázszerkezet, kémiai kötés, vegyjel, képlet, alkálifémek, alkáliföldfémek, földfémek, halogének, nemesgázok

Javasolt tevékenységek

- Atomszerkezeti modellező játékok keresése az interneten
- A lángfestés jelenségének elvégzése vagy bemutatása, kapcsolat keresése a tűzijátékokkal
- Az atomok, az ionok és a molekulák összehasonlítása táblázatos formában
- Kiselőadások a periódusos rendszer fontosabb, gyakoribb, érdekesebb elemeiről
- „Milyen a periódusos rendszer, mint társasjáték?” – kreatív ötletek gyűjtése a periódusos rendszer társasjátékká való alakítására
- Játék a vegyjelekkel
- Információgyűjtés a fontosabb atomok vegyjelének eredetével kapcsolatban
- Memóriakártyák készítése a fontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének (vegyjelének, képletének) megjegyzéséhez
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és fel tudja írni a képletüket;
- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógiás gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismeri a köznapi anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);

- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.

Témakör: Kémiai reakciók

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A fizikai és a kémiai változások megkülönböztetése
- A reakciók egyenletének leírása szavakkal, a folyamat értelmezése
- A reakciók energiaviszonyai
- A kémiai változások típusai
- A köznapi életben jelentős kémiai reakciók

Fogalmak

kémiai reakció, reakcióegyenlet, katalizátor, csapadék, gázfejlődés, exoterm reakció, endoterm reakció, egyesülés, bomlás, égés, gyors égés, lassú égés

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű kémiai reakciók végrehajtása, a kémiai változás értelmezése, a megfigyelések leírása
- Érdekes, akár bonyolultabb kémiai kísérletek megfigyelése videofilmeken, a kémiai változás értelmezése
- A katalizátor hatásának bemutatása érdekes kísérleteken
- Az égés: a gyors és lassú égés tanulmányozása egyszerű kísérletekkel
- Néhány egyszerűbb égési folyamat szóegyenlettel történő felírása
- Az égés feltételeinek vizsgálata, az éghetetlen zsebkendő kísérlet elvégzése
- Információk gyűjtése a tűzesetekkel és a tűzoltással kapcsolatban
- Kiselőadás a lakástűzek, erdőtüzek megelőzésével és a tűzoltással kapcsolatban
- Videofilm megtekintése a hivatásos tűzoltók munkájával kapcsolatosan
- Endoterm reakciók keresése és gyűjtése az internet segítségével
- Infokommunikációs eszközök használata

Tanulási eredmények: A tanuló

- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit;
- ismeri a köznapi élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét.

Témakör: Kémia a természetben

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A levegő, a víz anyagai
- A levegő szennyezései és következményei
- A természetes vizek összetétele, szennyezői, víztisztítás, ivóvízgyártás

Fogalmak

üvegházhatás, globális klímaváltozás, ózonpajzs, ózonlyuk, savas eső, szmog, édes víz, sós víz, ásványvíz

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű tanulókísérletek a levegő összetételének vizsgálatára,
- Kiselőadás, poszter készítése a levegőszennyezés következményeiről
- Az esővíz kémhatásának vizsgálata

- A savas esők épületekre, illetve műemlékekre gyakorolt hatásának modellezése
- Eszmecsere az erős UV-sugárzás hatásairól
- A napvédő krémek összetétele, a faktorszám függése az összetételtől
- Porszennyezés egyszerű kísérleti vizsgálata a lakóhelyünkön,
- Természetes vizek mintáinak vizsgálata bepárlással
- A természetes vizek, folyók, tavak, tengerek szennyezéséről szóló filmek megtekintése, eszmecsere
- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;

A továbbhaladás feltételei:

- *A tanuló ismerje* a kémia egyszerűbb alapfogalmait (atom, elem, fizikai tulajdonság, vegyület, keverék, halmazállapot, halmazállapot-változás, molekula, tömegszázalék, kémiai egyenlet, égés), alaptörvényeit, vizsgálati céljait, módszereit és kísérleti eszközeit, a veszélyességi jeleket.
- *Tudja*, hogy a kémia a társadalom és a gazdaság fejlődésében fontos szerepet játszik. Ismeri a hétköznapi anyagok legfontosabb tulajdonságait. Példákat tudja szemléltetni az emberi tevékenység és a természet kölcsönös kapcsolatát. Példát hoz fel a leggyakoribb levegő-, víz- és talaj- szennyező anyagokra.
- *Értse* a kémia sajátos jelrendszerét, a periódusos rendszer és a vegyértékelektron-szerkezet kapcsolatát. tudja felírni a kisebb atomok elektronszerkezetét. *Tudja*, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel. Tudja a legfontosabb elemek vegyjelét. Tudja felírni az egyszerűbb molekulák képletét. *Értse*, az ionok kialakulását, az ionvegyületek képletének megállapítását.
- *Értse* az elsajátított fogalmak, és a tanult törvények segítségével *tudja magyarázni* a halmazállapotok jellemzőinek, illetve a tanult elemek és vegyületek viselkedésének alapvető különbségeit, az egyes kísérletek során tapasztalt jelenségeket.
- *Ismerje* az alapvető kémiai reakciókat: égés, egyesülés, bomlás, exoterm, endoterm változások.
- *Tudjon* egy kémiával kapcsolatos témáról önállóan vagy csoportban dolgozva információt keresni, és *tudja* ennek eredményét másoknak változatos módszerekkel, az infokommunikációs technológia eszközeit is alkalmazva bemutatni.
- *Alkalmazza* a megismert törvényszerűségeket egyszerűbb, a hétköznapi élethez is kapcsolódó problémák, kémiai számítási feladatok megoldása során, illetve gyakorlati szempontból jelentős kémiai reakciók egyenleteinek leírásában.
- *Használja* a megismert egyszerű modelleket a mindennapi életben előforduló, a kémiával kapcsolatos jelenségek elemzésekor.

3.49. 8. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	5
– Az anyagi halmazok	1
– Atomok, molekulák és ionok	0
– Kémiai reakciók	15
– Kémia a természetben	13
– Kémia a mindennapokban	20
Összesen	54 óra

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása
- A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása
- A tudományos gondolkodás kialakulásának támogatása
- Információkeresés digitális eszközzel

Fogalmak

balesetvédelmi szabály, veszélyességi jelölés, egyszerű mérési módszerek, elválasztási eljárások, kísérleti eszközök, desztilláció

Javasolt tevékenységek

- A veszélyességi jelek értelmezése
- Desztillációjának bemutatása, a desztilláció folyamatának értelmezése
- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;

Témakör: Az anyagi halmazok

Óraszám: 1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A kémiailag tiszta anyagok: elemek és vegyületek összetétele és tulajdonságai példákkal
- A keverékek és az oldatok összetétele

Fogalmak

elem, fém, nemfém, vegyület, szerves vegyület, keverék, oldat, komponens, ötvözetek

Javasolt tevékenységek

- Köznapi anyagok fizikai tulajdonságainak megismerése

- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése
- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai.

Témakör: Kémiai reakciók

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A fizikai és a kémiai változások megkülönböztetése
- A reakciók egyenletének leírása szavakkal, a folyamat értelmezése
- A reakciók energiaviszonyai
- A kémiai változások típusai
- A köznapiban életben jelentős kémiai reakciók

Fogalmak

kémiai reakció, sav, bázis, só, savas kémhatás, semleges kémhatás, lúgos kémhatás, közömbösítés, pH-érték, indikátor, korrózió, rozsda

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű kémiai reakciók végrehajtása, a kémiai változás értelmezése, a megfigyelések leírása
- Érdekes, akár bonyolultabb kémiai kísérletek megfigyelése videofilmeken, a kémiai változás értelmezése
- Közismert savak (háztartási sósav, ecetsav, citromsav) tulajdonságainak vizsgálata egyszerű tanuló kísérlettel
- A háztartásban megtalálható semleges, savas és lúgos oldatok kémhatásának vizsgálata egyszerű tanuló kísérlettel
- Laboratóriumi és növényi indikátorok színváltozásának vizsgálata (lakmusz, fenolftalein, pH-papír)
- Háztartási tisztítószer, oldatok, élelmiszerek kémhatásának vizsgálata
- A közömbösítés vizsgálata egyszerű laboratóriumi kísérletekkel
- Néhány egyszerűbb közömbösítési folyamat szóegyenlettel történő felírása
- A szúnyogcsípés fájdalmas érzésének csökkentése szódabikarbónás bedörzsöléssel – beszélgetés, vita, eszmecsere a módszer kémiai-biológiai háttéréről és hatékonyságáról
- „A fény és a fotoszintézis folyamata”
- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.

Témakör: Kémia a természetben

Óraszám: 13

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hulladékok, a hulladékkezelés, az újrahasznosítás

- A fosszilis energiahordozók
- A levegő, a víz, a kőzetburok és az élővilág anyagai

Fogalmak

ásvány, trágya, hulladék, veszélyes hulladék, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, szerves vegyület, fosszilis tüzelőanyag, természetes szenek, megújuló energiaforrások

Javasolt tevékenységek

- Ásvány- és kőzetgyűjtemény készítése, bemutatása
- Látogatás egy, a lakóhelyhez közeli ásványtárban, ásvány- vagy kőzetlelőhelyen, múzeumban
- Üzemlátogatás a helyi vagy egy regionális szennyvíztisztítóban, egy hulladéklerakóban vagy egy hulladékégetőben
- Aktív tréning a szelektív hulladéktárolók szakszerű használatához
- Iskolai papírgyűjtés szervezése
- A fosszilis energiahordozókkal kapcsolatos kisfilm megtekintése
- Információgyűjtés a megújuló energiaforrások kémiai hátteréről
- Komplex környezetvédelmi projekt
- Infokommunikációs eszközök használata
- Online feladatok alkalmazása

Tanulási eredmények: A tanuló

- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- kiselőadás vagy projektmunka keretében ismerteti a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).

Témakör: Kémia a mindennapokban

Óraszám: 20

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Élelmiszerek összetevői
- Káros szenvedélyek
- A vízkeménység
- Mosószerek, tisztítószerek
- Fertőtlenítőszer
- Építőanyagok
- A kőolaj
- A legismertebb fémek

Fogalmak

- gyógyszer, dohánytermék, drog, alkohol, tápanyag, élelmiszer-adalék, táplálékkiegészítő, mesterséges édesítőszer, tartósítószer, E-számok, kemény víz, vízlágyítás, vízkőoldás, mosószer, szappan, fertőtlenítőszer, érc, műanyag, festékanyagok, növényvédő szerek, műtrágya, mikro- és makrotápanyagok, mesterséges szenek

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű laboratóriumi vizsgálatok élelmiszerekkel, pl. keményítő kimutatása jóddal,
- Gyakran fogyasztott élelmiszereink címkéinek elemzése
- Természetes színezékek az élelmiszerekben
- Kémia-biológia-testnevelés közös projekt: „Az egészséges táplálkozás és életmód”
- Információgyűjtés az elektromos cigarettáról, a füstben található anyagokról
- Az alkoholizmussal és a metanol-mérgezéssel kapcsolatos cikkek keresése az elektronikus médiában, az etil-alkohol és a metil-alkohol tulajdonságainak és egészségkárosító hatásainak táblázatos összehasonlítása
- A kemény és lágy víz összehasonlítása egyszerű tanulókísérlettel
- Szappanok, mosószerek, samponok, fogkrémek vizsgálata egyszerű kísérletekkel
- A hypo vizsgálata, színtelenítő hatásának megfigyelése egyszerű kémcsőkísérletekkel, a hypo és a háztartási sósav egymásra hatásának veszélyei
- Fertőtlenítőszer a háztartásban (pl. alkohol, jód, ezüst, hidrogén-peroxid) – biztonságos felhasználásuk átbeszélése
- Mosószer, szappan, hajsampon, tusfürdő, fogkrém, háztartási vízkőoldó, fertőtlenítő címkéjének elemzése, különös tekintettel az összetételükre és a használatukkal kapcsolatos óvintézkedésekre
- Növényvédő szerek és festékek címkéjének elemzése, a használatukkal kapcsolatos óvintézkedések áttekintése
- Építőanyagok (mész, égetett mész, oltott mész, cement, beton, üveg, polisztirolhab, poliuretánhab, kőzetgyapot) tanulmányozása
- Kőolajpárlatok (pl. benzin, petróleum, szilárd paraffin)
- Ismertebb műanyagok vizsgálata
- A koks, faszén, aktív szén otthoni felhasználási lehetőségeinek feltérképezése
- Az aktív szén adszorpciós képességének vizsgálata
- Gyakran használt fémek tulajdonságainak vizsgálata
- Infokommunikációs eszközök használata

Tanulási eredmények: A tanuló...

- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;
- képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószer) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismeri a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textília, mosószer) készül

A továbbhaladás feltételei:

- *A tanuló ismerje* a kémia egyszerűbb alapfogalmait, alaptörvényeit, vizsgálati céljait, módszereit és kísérleti eszközeit. Ismerje a sav-bázis indikátorokat, a háztartási savakat, lúgokat, egymásra gyakorolt hatásukat.
- Ismerje a köznapi anyagok molekula- és halmazszerkezetét.
- *Legyen képes* a forgalomban levő kemikáliák (mosószerek, tisztítószer, növényvédőszer...) címkéjén levő információk értelmezésére és azok felelősségteljes használatára. Tudja, hogy a

különbéle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak. Ismerje a kőolaj-feldolgozás módját, fő alkotóit, felhasználási lehetőségeket.

- *Ismerje* az egészséges táplálkozás fogalmát és a káros szenvedélyek veszélyeit.
- *Tudja*, hogy a kémia a társadalom és a gazdaság fejlődésében fontos szerepet játszik. Megszerzett tudását alkalmazva *hozzon* felelős döntéseket a saját életével, egészségével kapcsolatos kérdésekben, vállaljon szerepet személyes környezetének megóvásában (tudatos vásárlás, műanyagok mennyiségének csökkentése, vegyszer - és energia - takarékoság). Legyen tisztában a háztartásban leggyakrabban előforduló anyagok felhasználásának előnyeivel és veszélyeivel; a biztonságos vegyszerhasználat szabályaival.
- *Tudjon* egy kémiával kapcsolatos témáról önállóan vagy csoportban dolgozva információt keresni, és *tudja* ennek eredményét másoknak változatos módszerekkel, az infokommunikációs technológia eszközeit is alkalmazva bemutatni.

16. FIZIKA 7-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

- A természettudományok, és így a fizika az emberi megismerés fontos és hatékony eszközei. A természet alaptörvényeinek feltárása, azok alkalmazása világunk jobb megértése, és technikai civilizációnk fejlesztése érdekében közvetlen, életminőségünket befolyásoló előnyökkel jár. A fizikai műveltség alapvető kulturális érték, megőrzése és gyarapítása az egymást követő nemzedékek kiemelt feladata, a jövő iránti elkötelezettség megnyilvánulása.
- A fizika oktatása során a hangsúly a fizikai gondolkodásmódra, a fizika megismerési módszereire, mindennapi életben való alkalmazhatóságára esik, olyan ismeretekre, melyekre a nem szakirányba továbbtanuló tanulónak is szüksége van. Az oktatási, tanulási folyamat mélyíti a szükséges szakmai ismereteket, támogatja a tudásalkalmazást, összekapcsolja a tantárgyon belüli és a tantárgyak közötti releváns információkat és szervesen épít a jelenség alapú tudásszervezés alapelveire.

A fizika oktatása a 7. évfolyamon kezdődik önálló tárgyként.

A fizika tanulásának célja, hogy a tanuló:

- azonosítani tudja a fizika körébe tartozó problémákat, a természeti és technikai környezet leírására a megfelelő fizikai mennyiségeket használja, a jelenségek értelmezése során a megismert fizikai elveket alkalmazza;
- a megismert jelenségek kapcsán egyszerű számolásokat végezzen, grafikus formában megfogalmazott feladatokat oldjon meg, egyszerű méréseket, megfigyeléseket tervezzen, végrehajtsa, kiértékeljen, ábrákat készítsen;
- tudjon információkat keresni a vizsgált tudományterülethez kapcsolódóan a rendelkezésre álló információforrásokban
- ismerje meg a fenntartható fejlődés fogalmát és fizikai vonatkozásait, elősegítve ezzel a természet és környezet, illetve a fenntartható fejlődést segítő életmód iránti felelősségteljes elköteleződés kialakulását;
- eligazodjon a közvetlen természeti és technikai környezetükben, illetve a tanultakat alkalmazni tudja a mindennapokban használt eszközök működési elvének megértésére, a biztonságos eszközhasználat elsajátítására;
- fel tudja tárni a megfigyelt jelenségek ok-okozati hátterét;

A fizika tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló felismeri, összegyűjti, csoportosítja, rendszerezi és értékeli a hétköznapi életben, a tanulói kísérletezések során a fizikához kapcsolódó információkat.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló a fizika tanulmányai során gyakorlatot szerez a bizonyítékokon alapuló következtetések levonásában, összefüggéseket vesz észre, ok-okozati viszonyokra jön rá.

A digitális kompetenciák: A tanuló magabiztosan használja a digitális technológiát fizikai tárgyú tartalmak keresésére, értelmezésére, elemzésére.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló ismeri és alkalmazza a legfontosabb a fizikához kapcsolható legalapvetőbb szaknyelvi kifejezéseket.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanulási tevékenységet vagy munkavégzést érintő csoportmunka során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, együtt végez különböző tevékenységeket.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Felismeri a hétköznapi életben előforduló, fizika tárgyú problémákban rejlő lehetőségeket, lehetőségeihez mérten hozzájárul a problémák megoldásához. Hatékonyan kommunikál másokkal.

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők

Az életkori szakasznak megfelelően a tananyag feldolgozása jelenségközpontú, tehát valamilyen megfogható, megfigyelhető, megtapasztalható jelenségből kiindulva kerül feldolgozásra. Fontos szempont a tananyagválasztás során az aktualitásra való törekvés. A tananyag feldolgozása során alkalmazandók a differenciálás elvei, a magyarázatok mélységét a diákcsoport képességeihez kell igazítani.

A tantárgy óraterve

7-8. évfolyam normál/két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1,5	1,5
Éves óraszám	54	54

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszer**e a 7-8. évfolyamon:

- a tanuló aktív problémamegoldóként a legkorszerűbb fizikai, tudományos ismereteket és készségeket sajátítsa el, egyúttal megismerje és pozitívan értékelje saját hazája, nemzete kultúráját és hagyományait, valamint az egyetemes emberi kultúra legjelentősebb eredményeit.
- a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, ismeretek és készségek együttes fejlesztése, az egyéni és a csoportos teljesítmény ösztönzése
- a pozitív attitűd és a megfelelő motiváltság kialakítása
- ismeretanyag és a mindennapokban könnyen hasznosítható praktikus ismeretek átadása
- a diákok természettudományos szemléletének kialakítása

3.50. 7. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Bevezetés a fizikába	8
– Energia	8

– Mozgás közlekedés és sportolás közben	11
– Lendület és egyensúly	11
– Víz, levegő és szilárd halmazállapotú anyagok a háztartásban és környezetünkben	15
– Környezetünk globális problémái	1
Összesen	54 óra

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Bevezetés a fizikába

Óraszám:
8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Jelenségek felismerése
- A hosszúság, térfogat, tömeg ,eltelt idő, hőmérséklet jele, mértékegységei és mérőeszközei, a mértékegységek átváltása, mérése
- A mérés pontosságának becslése, a mérési eredmények összehasonlítása
- A sűrűség, a tömeg vagy térfogat kiszámolására

Fogalmak

mérés, hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, idő, hőmérséklet, a mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés, tudományos eredmény

Javasolt tevékenységek

- Adott idejű folyamatok létrehozása (pl. 1 perc alatt leguruló golyó).
- Szilárd, folyékony és légnemű anyagok térfogatának értelmezése, mérése
- Hőmérséklet vizsgálata egy adott időszakban, az eredmények ábrázolása, átlagérték kiszámítása
- Szilárd és folyékony anyagok sűrűségének összehasonlítása, illetve becslése csoportos kísérletezés során
- Bemutató készítése a fizika egyik nevezetes felismeréséről

Tanulási eredmények: A tanuló

- megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.

Témakör: Energia

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A háztartásban használt energiahordozók megismerése: elektromos áram, földgáz, szén, fa
- Az energiahordozók jellemzése, csoportosítása: fosszilis energia, zöldenergia
- A rugalmas energia mozgási energiává alakulásának (rugós eszközzel kilőtt golyó), a helyzeti energia mozgási energiává alakulásának (zuhanó test) megfigyelése. A mozgási energia belső energiává alakulásának (összedörzsölt tenyér) megfigyelése
- Az energia megmaradása
- A szélenergia, napelemek, napkollektor működésének értelmezése
- Néhány energiatakarékossági lehetőség gyakorlatban való közvetlen megfigyelése

Fogalmak

energiafogyasztás, teljesítmény, energiahordozók, zöldenergia, fosszilis energia, energiabiztonság, energiatakarékosság, energiamegmaradás, rugalmas energia, helyzeti energia, mozgási energia, belső energia

Javasolt tevékenységek

- A rendelkezésre álló energiaforrások mennyiségének áttekintése
- Lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása
- A háztartásban használatos izzók gazdaságosságának összehasonlítása
- Az energiatakarékosság lehetséges módszereinek vizsgálata a közvetlen környezetben

Tanulási eredmények: A tanuló

- gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket
- előidézi egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az energiefelhasználás módjait

Témakör: Mozdulás közlekedés és sportolás közben

Óraszám: 11

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások megfigyelése, csoportosítása a pálya és a helyváltoztatás gyorsasága alapján
- A sebesség nagysága, iránya, mértékegysége
- A közel állandó sebességű mozgások (mozgólépcső, autó, korcsolya) megfigyelése, kialakulásuk körülményei, Newton első törvénye
- Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton 2. törvénye
- A gyorsuló és kanyarodó autó sebesség változását okozó külső hatás (súrlódás, súrlódási erő) azonosítása
- A sebességváltozást okozó erő nagyságának és a tömeg szerepének megfigyelése fékezés során

Fogalmak

- hely, pálya, elmozdulás, út, átlagsebesség, kölcsönhatás, gyorsulás, nehézségi gyorsulás, erő, Newton első és második törvénye

Javasolt tevékenységek

- Anyaggyűjtés Newton vagy Galilei életéről, sokoldalú kutatásairól
- Sebességrekordok gyűjtése, vizsgálata
- Közlekedéstervezés pl. valamilyen applikáció segítségével, az átlagsebességek vizsgálata

Tanulási eredmények: A tanuló...

- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat.
- különbséget tud tenni az út és elmozdulás fogalma között.
- ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja.
- tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások.
- ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;

- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

Témakör: Lendület és egyensúly

Óraszám: 11

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A lendület kiszámítása, a lendület megmaradásának vizsgálata néhány hétköznapi helyzetben
- A rakéta mozgásának kísérleti vizsgálata (léggömb-rakéta), fizikai magyarázata. Newton harmadik törvénye
- Körmozgások és lengések (például a hinta lengései) megfigyelése, a periódusidő mérése. A periódusidőt befolyásoló tényezők azonosítása.
- A környezetünkben megfigyelhető nyugvó testek egyensúlyának vizsgálata
- Rugalmas és rugalmatlan alakváltozások megfigyelése

Fogalmak

lendület, a lendület megmaradása, periódusidő, fordulatszám, egyensúly, amplitúdó, rezgésszám, rugalmas alakváltozás, Newton harmadik törvénye

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű ütközések kísérleti vizsgálata a lendületmegmaradás szemléltetésére
- A Föld mozgási periódusainak vizsgálata az időszámítás szempontjából
- Néhány gép (például: emelők, gőzgép, elektromos motor, benzinmotor) működésének megfigyelése, gazdaságot, társadalmat megváltoztató hatásának bemutatása

Tanulási eredmények: A tanuló...

- képes egyszerű eszközökkel létrehozni periodikus mozgásokat,
- tud fizikai kísérleteket végezni azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával
- ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével.

Témakör: Víz, levegő és szilárd halmazállapotú anyagok a háztartásban és környezetünkben

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A jég olvadásának és a víz fagyásának kísérleti vizsgálata, a hőmérséklet időbeli változásának megfigyelése. Az olvadáspont
- A környezetben lezajló termikus kölcsönhatások felismerése, összegyűjtése
- A víz forrásának kísérleti megfigyelése, a hőmérséklet mérése: forráspont, vízgőz
- A halmazállapotok és halmazállapot-változások értelmezése az anyagot alkotó részecskék egyszerű modelljének felhasználásával
- A téli fagy romboló erejének fizikai magyarázata, a fagyás megfigyelése jégkocka készítés során
- A nyomás jele, mértékegysége
- A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata, a mélységtől való függés és az iránytól való függetlenség felismerése. A hidrosztatikai nyomás kiszámolása

- Az acélból készült hajók úszásának fizikai magyarázata, a sűrűségfeltétellel és Arkhimédész-törvényének segítségével
- Kapilláris jelenségek megfigyelése a háztartásban (felmosás, szivacs)
- Szilárd anyagok melegítésének kísérleti megfigyelése, a tapasztalt hőtágulás, hővezetés magyarázata
- A levegő fizikai tulajdonságai: nyomás, hőmérséklet, páratartalom
- A szél, az eső, a harmat, a dér, a hó, a jégeső és a felhők kialakulásának egyszerű fizikai magyarázata

Fogalmak

légnemű, folyékony, szilárd, fagyás, olvadás, párolgás, lecsapódás, forrás; kapilláris csövek, nyomás, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, úszás, lebegés, sűrűségfeltétel, termikus kölcsönhatás, melegítés, felvett és leadott hő, nyomáskülönbség

Javasolt tevékenységek

- Hőmérő készítése
- A páratartalom változásának kísérleti vizsgálata egyszerű mérőeszközzel, a páratartalom hatása a lakókörnyezetre, az emberi szervezetre
- A kapilláris jelenségek szerepe a természetben, anyaggyűjtés
- Liszttestálás kísérlet
- Kísérletek a hőterjedés fajtáira

Tanulási eredmények: A tanuló...

- tudja jellemezni az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátosságait,
- ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból
- felismeri a nyomás változtatásának szerepét a gyakorlatban
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.

Témakör: Környezetünk globális problémái

Óraszám: 1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata
- A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában
- Fogalmak
- éghajlatváltozás,
- Javasolt tevékenységek:
- A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése

A továbbhaladás feltételei:

- tud egyszerű számításokat és következtetéseket végezni;
- ismeri a világot leíró fontos fizikai mennyiségeket, azok jelentését, jellemző nagyságrendjeit a mindennapokban;

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek fizikai magyarázatát;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit;
- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával;
- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között, ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja, tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások;
- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét;

3.51. 8. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Elektromosság a háztartásban	15
– Világítás, fény, optikai eszközök	13
– Hullámok	10
– Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata	11
– Környezetünk globális problémái	5
Összesen	54 óra

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Elektromosság a háztartásban

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az elektromos állapot kialakulásának megfigyelése kísérletezés közben, magyarázata a töltött részecskék és atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, proton, atommag) segítségével
- Szemléletes kép alkotása az elektromos – egyen és váltakozó – áramról
- A feszültség és áramerősség jele, mértékegysége
- Az áramerősség várható értékének meghatározása az ellenállás ismeretében. Az egyszerű áramkör részei: áramforrás, kapcsoló, fogyasztók, vezeték
- Az emberre veszélyes feszültség és áramerősség értékek. Az áramütés hatása
- A Joule-hő meghatározása. A vasaló, a hajszárító, a vízmelegítő működési elve: a fűtőszál kialakítása és szerepe
- Áramütés-veszélyes helyzetek a lakásban: A rövidzár, a biztosíték és a földelés szerepe az elektromos eszközök biztonságos használata során

- Az iránytű használatának fizikai alapja
- Jedlik Ányos munkássága és az elektromos motor. A transzformátor működésének megfigyelése

Fogalmak

atom, elektromos állapot, elektromos áram, feszültség, áramerősség, ellenállás, Ohm törvénye, áramforrás, fogyasztó, Joule-hő, áramütés, elektromos energia, teljesítmény, dipólus, transzformátor

Javasolt tevékenységek

- Háztartási eszközök elektromos tulajdonságainak vizsgálata
- Az elektromos biztosíték szerepe és működése a háztartásban
- Elemek és akkumulátorok környezeti hatásának elemzése

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt
- ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van. Ismeri az állandó mágnes sajátosságait, az iránytűt.

Témakör: Világítás, fény, optikai eszközök

Óraszám: 13

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A fény egyenes vonalú terjedésének megfigyelése, kísérleti vizsgálata, demonstrálása
- A síktükörben látható tükörkép kialakulásának magyarázata a fény szabályos visszaverődésével, a fénysugár útjának megrajzolásával
- A háztartásban használt fényforrások és azok tulajdonságainak – A fénytörés jelenségének megfigyelése
- A gyűjtőlencse optikai tulajdonságainak kísérleti vizsgálata. A nagyító képalkotásának fizikai magyarázata
- A látás folyamatának fizikai magyarázata. Jellegzetes lencsehibák: rövidlátás, távollátás, ezek korrekciója szemüveggel, kontaktlencsével. A szem egészségvédelme
- Megfigyelések nagyítóval vagy mikroszkóppal illetve távcsővel vagy látcsővel
- A távcső és mikroszkóp részeinek vizsgálata, működésének fizikai magyarázata

Fogalmak

- fényforrás, szabályos visszaverődés, tükör, fénytörés, gyűjtő és szórólencse, fókusztávolság, fókuszpont

Javasolt tevékenységek

- A környezetben található fényforrások megfigyelése
- A környezetben létrejövő árnyékok megfigyelése, magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével
- A Hold árnyéka a Földön: a napfogyatkozás, a Föld árnyéka a Holdon: holdfogyatkozás
- Anyaggyűjtés, projektmunka

Tanulási eredmények: A tanuló

- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;

- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat tud hozni.

Témakör: Hullámok

Óraszám: 10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Rugalmas kötélen, rugón kialakított állóhullámok megfigyelése, jellemzése
- A víz hullámok kísérleti vizsgálata, a mozgás leírása
- Az amplitúdó, a frekvencia, a hullámhossz
- A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerő) fizikai magyarázata
- Egyes hangszerek hangképzésének elve, a hangszerek megfigyelése működés közben
- A hallás mechanizmusának fizikai lényege, a hallást károsító tényezők ismerete

Fogalmak

állóhullám, hullámhossz, frekvencia, hullám terjedési sebessége, hangmagasság, hangerő, szivárvány színei, kiegészítő színek

Javasolt tevékenységek

- Hangok keltése, elemzése egyszerű esetekben
- Szivárvány létrehozása, megfigyelése a természetben
- Játékok, kísérletek színekkel

Tanulási eredmények: A tanuló

- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában
- meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.

Témakör: Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata

Óraszám: 11

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A Nap fizikai jellemzői. A Nap energiájának forrása
- A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzői
- Anyaggyűjtés arról, hogyan változtatták meg Kopernikusz és Kepler felismerései a korábbi világgépet
- A Hold fázisainak megfigyelése
- Föld típusú bolygók és óriásbolygók, a bolygók jellegzetességeinek egyszerű fizikai magyarázata
- Ismerkedés az égbolt egyéb égi objektumaival: a Tejútrendszer, galaxisok, fekete lyukak. Az objektumok legfontosabb fizikai jellemzőinek feltérképezése.
- A világűr kutatásának kérdései: élet a Világegyetemben, a Világegyetem keletkezése és fejlődése
- Az űrkutatás aktuális céljai, legfontosabb irányai: az űrszondák, a nemzetközi űrállomás, az űrtávcsövek, a műholdak tevékenységének bemutatása

Fogalmak

napközéppontú világgép, földtípusú bolygó, óriásbolygó, holdfázis, fogyatkozások, csillag, galaxis, fekete lyuk, fényév

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés a világűr méreteiről s az értelmes élet lehetőségeiről a világűrben
- Naprendszer égitestjeinek érdekességei

- Jelenségek és megfigyelések összegyűjtése, amik azt támasztják alá, hogy a Föld gömbölyű

Tanulási eredmények: A tanuló

- érti a nappalok és éjszakák változásának
- A tengerszint emelkedésének fizikai okai
- ismeri a csillagok fogalmát. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

Témakör: Környezetünk globális problémái

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések
- Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom
- A fényszennyezés megfigyelése
- A zajszennyezés fogalma
- Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás

Fogalmak

üvegházhatás, ökológiai lábnyom, környezettudatosság, fényszennyezés, zajszennyezés

Javasolt tevékenységek

- Sötét és világos felületek fényelnyelési tulajdonságainak kísérleti vizsgálata (természeti megfigyelése)
- A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése
- A zajszint mérése
- Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése
- Üvegházhatás megfigyelése, értelmezése (pl. üvegház, napon álló autó)

Tanulási eredmények: A tanuló...

- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.

A továbbhaladás feltételei:

- ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök) működésének fizikai lényegét;
- ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékos módokat, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.
- ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végeességével és e tény lehetséges következményeivel.

- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét;
- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és magyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- ismeri az elektromos állapot fogalmát, az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;

17. BIOLÓGIA 7-8. ÉVFOLYAM

- Alapvetések, célok: A korábbi években elkezdett fogalmi fejlődés folyamatát elmélyíti és rendszerezi a kulcsfogalmak köré szervezett elméleti tudást. Eszközöket ad a tanulók kezébe, amelyekkel a körülöttük lévő élővilágot tanulmányozhatják, meggyőzi őket az így szerzett tudás megbízhatóságáról. A tanulók önmagukat, mint biológiai lényt is vizsgálják, a sejtektől a szervrendszereken át a szervezet egészéig felépítve az emberi testről és szellemi, lélektani működéséről alkotott képüket. A tanulók képet kapnak a biológia kulcsfogalmairól, alapvető elméleteiről, de lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő, elmélyültebb vizsgálódásra is, ami utat nyit az élettudományok és a hozzájuk kapcsolódó életpályák felé. A kulcsfogalmak és elméletek fejlesztése a tapasztalati alapoktól a tudományos igényű értelmezésekig fokozatosan és differenciáltan történhet. Egy-egy bonyolultnak tűnő fogalom bevezethető az említés, ismerkedés szintjén, de a következő tanulási kör lehetőséget ad a tanulóknak az újabb elemek beépítésére vagy akár a fogalmi váltásra is. A műveltségi jellegű tudás esetében a tanulók a saját szavaikkal is hűen visszaadhatják a fogalmak jelentését, de a szakértői jellegű, továbbtanulást előkészítő tudás megkívánja a definíciók és tudományos elnevezések használatát.
- A tanulás-tanítás fejlesztési céljai és módszerei

A tanult ismereteket a tanulók olyan gondolkodási sémákba illeszthetik, amely a természetben élő, távoli és hazai tájak élőlényeinek, (növények és állatok) testfelépítése alapján:

- megértik azok működését, a természetben elfoglalt helyét, fontosságát, érdekességét és szépségét;
- megértik az emberi tevékenység hatását (káros és hasznos is lehet) ezekre az életközösségekre;
- későbbi életvitelüket a „*ne árts*” szemléletnek megfelelően próbálják majd élni.

A fejlesztés módszerei: önállóan létrehozott, lényegre törő és rövid gyűjtőmunkák, tablók, kiselőadások készítése, a tanórákon végzett kísérletek és megfigyelések; kiscsoportos vitafórumok bizonyos témakörökben; rövid ismeretterjesztő természetfilm részletek megtekintése; könyvajánlások.

A biológia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez.

- **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	-	-	1,5	1,5
Éves óraszám	-	-	54	54

3.52. 7. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– A biológia tudománya	2
– Az élet kialakulása és szerveződése	3
– Az élővilág fejlődése	4
– Az élővilág országai	10
– Bolygónk élővilága	9
– Életközösségek vizsgálata	14
– A természeti értékek védelme	4
– Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	5
– Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	1
– Egészségmegőrzés, elsősegély	2
Összes óraszám:	54

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A biológia tudománya

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása
- A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése
- A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése
- A természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása
- A tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel

Fogalmak

bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadások, poszterek készítése,
- Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról

Tanulási eredmények

- A mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése
- A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése
- A földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése
- A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján

Témakör: Az élet kialakulása és szerveződése

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A mikroszkópok működési elvének megismerése
- A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése
- A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése
- A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése

Fogalmak

fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet

Javasolt tevékenységek

- Fénymikroszkóp beállítása, egysejtűek megfigyelése természetes vízmintában vagy tenyészetben, növényi szövetpreparátumok készítése, a látottak rögzítése rajzban
- Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán
- A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása
- A sejt felépítését és működését értelmező, a tanulók meglévő tudására épülő analógiák keresése és megbeszélése (pl. vár, város, gyár), rajzos vázlat készítése
- A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül
- Papucsállatka-tenyészet készítése és vizsgálata

Tanulási eredmények

- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejttípus legfontosabb alkotórészait, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.

Témakör: Az élővilág fejlődése

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése

- Az élővilág sokféleségének értékelése
- Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül
- Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése
- Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agytérfogát, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása

Fogalmak

evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, rátermettség, fajok sokfélesége, emberi evolúció, ősemberek, nagygrasszok, Homo sapiens

Javasolt tevékenységek

- Az élővilág fejlődését bemutató időszak készítése, a fontosabb mérföldkövek megjelenítése
- A környezet és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggést bemutató példák elemzése, az alkalmazkodás tényezőinek és konkrét módjainak megfogalmazása
- A nagygrasszok képviselőinek testfelépítése és a környezethez való alkalmazkodás közötti összefüggések bemutatása

Tanulási eredmények

- a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagygrasszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.

Témakör: Az élővilág országai

Óraszám: 10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása
- A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása

Fogalmak

fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályai

Javasolt tevékenységek

- Növény- és állatismeret segédkönyv (vagy hasonló kézikönyvek)
- Az élővilág országait bemutató törzsfaj rajzolása, rövid jellemzések készítése az egyes országokról
- Kiselőadás Darwin és Linné munkásságáról
- A természetes és mesterséges rendszerezés összehasonlítása különböző feladatokkal, élőlények elnevezése játékos feladatokkal
- Mikroorganizmusok (planktonikus élőlények) és telepes élőlények mikroszkópos vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Kiselőadás a gombaszedéssel és -fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról
- Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése

- Gyűrűsférgék, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése
- Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről”

Tanulási eredmények

- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;
- konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.

Témakör: Bolygónk élővilága

Óraszám: 9

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése
- Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése
- Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása
- Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése
- Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből

Fogalmak

tápláléklánc, táplálékhálózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek, függőleges zonalitás

Javasolt tevékenységek

- A kontinensek élővilágát bemutató természetfilmek feladatlapos elemzése, a látottak megbeszélése
- A kontinensek, éghajlati övek jellemző életközösségeit bemutató tematikus térképek rajzolása, poszterek készítése
- Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása
- Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata
- Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött információk alapján
- A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése

Tanulási eredmények

- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biomjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata
- A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása
- Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása,
- Az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása
- Az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban

Fogalmak

életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszervezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése, szukcesszió

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű levegőminőség- (pl. ülepedő por), vízminőség- (pl. gyorstesztek, algák és egysejtűek megfigyelése) és talajvizsgálatok (pl. szemcseméret, víztartalom, pH) elvégzése, mintavétel és elemzés
- Természetes életközösségek vizsgálata kirándulás, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése
- Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról
- Zuzmók elterjedésének vizsgálata az iskola környezetében, autóforgalommal terhelt és kevésbé forgalmas területen

Tanulási eredmények

- életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése
- Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata
- A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése
- Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése

Fogalmak

biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság

Javasolt tevékenységek

- Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről
- A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása

Tanulási eredmények

- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

Témakör: Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség

Óraszám:

1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján

Fogalmak

kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok

Javasolt tevékenységek

- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése

Tanulási eredmények

- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait;
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;
- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

Fogalmak

fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, étel-miszer-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, diagnosztikai eljárások, elsősegélynyújtás, alapszintű újraélesztés

Javasolt tevékenységek

- Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése
- Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszulletek, égési sérülések, sportbalesetek esetén)

Tanulási eredmények

- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

A továbbhaladás feltételei:

- Legyen képes a megadott témakörök tankönyvben szereplő szövegkörnyezetéből, aláhúzással kiemelni a számára lényeges információkat
- Tudjon lényegre törő, rövid kiselőadásokat tartani
- Képes legyen tövid vázlatot írni a tananyagokhoz
- Tudjon nyomtatott és elektronikus forrásokból információt szerezni a megadott témakörökhöz.
- Képes legyen a megadott szempontoknak megfelelő, külső megjelenésében tetszetős házi dolgozatot, illetve gyűjtő munkát elkészíteni
- Képes legyen a megadott határidők pontos betartására
- Meg tudja különböztetni az élőlények 5 nagy országát és mindegyikhez tudjon legalább egy példát mondani
- Legyen képes arra, hogy a földgömbön elhelyezze a növényzeti övezeteket
- Képes legyen legalább 3 tagból tápláléklánc összeállítására mindegyik növényzeti övezetben
- Képes legyen arra, hogy hazai és külföldi életközösségeket felsoroljon
- Alapfokon alkalmazza a környezetvédelmi szabályokat
- Lássza be, hogy a legnagyobb életteret adó vízre vigyázni kell.

3.53. 8. Évfolym

Témakör neve	Óraszám
– A biológia tudománya	2
– Az élet kialakulása és szerveződése	3
– Az élővilág fejlődése	2
– A természeti értékek védelme	4
– Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	5
– Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5
– Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	8
– Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	7
– Szaporodás, öröklődés, életmód	10
– Egészségmegőrzés, elsősegély	8
Összes óraszám:	54

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A biológia tudománya

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása
- A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése

- A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése
- A természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása
- A tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása
- Fogalmak
bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadások, poszterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Darwin, Watson és Crick)
- Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről
- A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, poszterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása
- A tudományos és a hétköznapi megfigyelés különbségeinek bemutatása konkrét példákon keresztül
- Áltudományos hírek gyűjtése a médiából és azok tudományos tényekre alapozott cáfolata
- Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról

Tanulási eredmények

- ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;
- érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője;
- a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg;
- tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;
- megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.

Témakör: Az élet kialakulása és szerveződése

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése
- A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése
- A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése
- A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján

Fogalmak

fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, biológiai információ, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet

Javasolt tevékenységek

- Fénymikroszkóp beállítása
- Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán
- A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása
- A sejt felépítését és működését értelmező, rajzos vázlat készítése

Tanulási eredmények

- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejtípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.

Témakör: Az élővilág fejlődése

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése
- Az élővilág sokféleségének értékelése
- Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése
- Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése
- Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agytérfogát, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása

Fogalmak

Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés,

- **Javasolt tevékenységek**
- Emberelődök testfelépítését (csontváz, testalkat, végtagok, koponya) bemutató rajzok, rekonstrukciók összehasonlítása, a különbségek azonosítása, a fejlődési folyamat néhány jellemzőjének megfogalmazása
- Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése

Tanulási eredmények

- értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyraszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.

Témakör: Bolygónk élővilága

Óraszám: 1

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése
- fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése

- Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése

Fogalmak

tápláléklánc, táplálékhálózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek,

Javasolt tevékenységek

- Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása
- Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata
- Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött információk alapján
- A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése

Tanulási eredmények

- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biomjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.

Témakör: A természeti értékek védelme

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete
- A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése
- Az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek felismerése a gazdálkodás, az építészet, a tájmegőrzés vagy a turizmus esetében
- Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete
- A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján

Fogalmak

tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték, ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság

Javasolt tevékenységek

- A környezet- és természetvédelem jeles napjaihoz (pl. Föld napja, víz napja, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap stb.) kapcsolódó iskolai programok szervezése, bekapcsolódás a helyi rendezvényekbe
- Az iskola vagy a lakóhely közelében vállalható környezetvédelmi önkéntes tevékenység megismerése

- A lakóhely természetvédelmi értékeinek és környezeti problémáinak bemutatása projektmunka keretében
- Kirándulás valamely hazai nemzeti parkba, részvétel vezetett túrán, megfigyelés, fotózás, rajzolás, az eredményekből kiállítás rendezése

Tanulási eredmények

- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;
- az életformák sokféleségét megőrzendő értéként kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;
- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát;
- egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.

Témakör: Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése
- Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata
- A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése
- Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása
- Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése

Fogalmak

biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság

Javasolt tevékenységek

- Információgyűjtés, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről
- A helyi szinttől a régión, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása

Tanulási eredmények

- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;

- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

Témakör: Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség

Óraszám:

5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése
- A gerincoszlop tájékainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőövek, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen
- A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése
- A végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével
- Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján

Fogalmak

- kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok alapfelépítése, függesztőövek, izom(szövet), hajlító- és feszítőizmok, mimikai izmok

Javasolt tevékenységek

- Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében
- Mikroszkópi metszetek (és/vagy mikrofotók) vizsgálata, rajzos vázlat készítése (pl. bőr, csont, izomszövet)
- A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása
- A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése (pl. kéz, kar)
- Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mészkőtartalom savval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Egyszerű biometriai mérések elvégzése saját testen és/vagy társakon, arányok, szimetriaviszonyok, méreteloszlás
- Vita a testképzavarok kialakulásának okairól, a kortársak, a média és a család szerepének elemzése;

Tanulási eredmények

- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimetriaviszonyait;
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket;
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;

- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.

Témakör: Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése
- A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése
- A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcseré- és a gázcsere folyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése
- A szervezet folyadékterei és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése
- A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése
- A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése

Fogalmak

tápcsatorna, tápanyag, emésztőnedv, felszívódás, máj, hasnyálmirigy, felső és alsó légutak, tüdő, légcseré és gázcsere, szív, szívciklus, értípusok, véralvadás, vérkép, vese, só- és vízháztartás, kiválasztás

Javasolt tevékenységek

- Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása
- Szövettani ábrák, fotók elemzése, humán szövettani metszetek mikroszkópos vizsgálata
- A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása
- Élelmiszerek összetételi adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiatartalom) értelmezése
- Étrendtervezéssel összefüggő társas feladatok tervezése, elvégzése (pl. rajzolt, fotózott alapanyagokból tányérok, menük összeállítása)
- A nyál és az epe emésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- Információk keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett
- Donders-féle tüdőmodell és dohányzó gép PET palackból való elkészítése
- A szívciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése
- Sertésszív boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzuszám, légzésszám, vitálkapacitás, kilélegzett levegő CO₂-tartalma)
- Sertésvese boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése

- Dializáló készülék működési elvének megismerése, a művesekezézés lényegének közös értelmezése videó segítségével

Tanulási eredmények

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézzi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.

Témakör: Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése
- Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése
- A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése
- Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése
- A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése

Fogalmak

központi és környéki idegrendszer, gerincvelő, érző- és mozgatópálya, reflex, belső elválasztású mirigy, hormon és receptor, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek és hormonjaik, immunrendszer, veleszületett és szerzett immunitás, védőoltás

Javasolt tevékenységek

- Az agy és a gerincvelő szöveti felépítését, elhelyezkedését, felépítését bemutató ábrák, fotók, makettek, animációk, mobiltelefonos applikációk elemzése, a főbb részek azonosítása
- Gerincvelői reflexet bemutató animációk keresése, a részek azonosítása, a működés megbeszélése
- A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése
- A látáshibák típusait bemutató ábrák, animációk összehasonlítása, a javítási lehetőségek (pl. szemüvegek) megbeszélése
- Halláskárosodást okozó hatásokat, veszélyeket bemutató információk keresése, érvelés a halláskárosodás megelőzése mellett
- A szem működésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: pupilla – szemlencse működése, térlátás – színtévesztés vizsgálata
- A hallással kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: hallásküszöb, frekvenciatartomány, térbeliség

- Kémiai ingerek érzékelésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: a négy alapíz érzékelése, szaglászvizsgálat
- Bőrérzékeléssel kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: testrészek tapintópont sűrűség vizsgálata, hideg- és melegpontok vizsgálata
- Összefoglaló táblázat szerkesztése a belső elválasztású mirigyekről, fontosabb hormonjaikról és azok hatásairól, a működési zavarok tüneteiről
- Az immunrendszer működését bemutató rajzfilm megnézése, válaszolás feladatlapos kérdésekre
- Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése

Tanulási eredmények

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézti azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;
- felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtjes elemeit és kémiai összetevőit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.

Témakör: Szaporodás, öröklődés, életmód

Óraszám: 10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása
- A másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése
- Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása
- A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése
- A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése
- A gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése
- A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése
- Annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk egészségünkért
- A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése.

Fogalmak

női és férfi ivarszervek, nemi jellegek, hímivarsejt és petesejt, gén, kromoszóma, minőségi és mennyiségi tulajdonság, öröklésmenet, megtermékenyítés, embrió, magzati fejlődés, szülés

Javasolt tevékenységek

- Az emberi nemek anatómiai különbségeit (elsődleges és másodlagos nemi jellegek) bemutató képek, animációk, mobiltelefonos applikációk tanulmányozása, a különbségek megfogalmazása

- A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása
- A megtermékenyítést és a magzati fejlődést bemutató fotósorozatok, animációk és videók tanulmányozása, ezek alapján folyamatvázlat készítése, rajzolása
- Ábrák elemzése a szülés folyamatáról
- Családi öröklésmenteket bemutató ábrák, képek, családfák elemzése, a hasonlóságok és különbségek megfogalmazása egy-egy példán
- Genetikai betegségeket bemutató esettanulmányok megbeszélése, az esetek közötti hasonlóságok és különbségek megfogalmazása

Tanulási eredmények

- azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismérveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét.

Témakör: Egészségmegőrzés, elsősegély

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek megvitatása
- Az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete
- A rendszeres testmozgás és az egészség megőrzése közötti összefüggés, a mozgásszegény életmód okozta egészségügyi kockázatok felismerése
- A kórokozó, a fertőzés, a járvány és higiénia fogalmai közötti összefüggések feltárása esettanulmányok alapján, a megelőzés érdekében megtehető lépések biológiai alapjainak értelmezése
- A higiénia és a fertőző betegségek megelőzése közötti összefüggés felismerése, a rendszeres és helyes tisztálkodással, valamint a lakó- és munkakörnyezet tisztántartásával kapcsolatos elvek és módszerek elsajátítása
- Az antibiotikumok betegségek elleni hatásosságának elmagyarázása, annak megértése, hogy a helytelen antibiotikum-használat felgyorsítja az ellenálló baktériumok kialakulását
- A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése
- Az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül, annak értékelése, hogy a diagnózis az orvos egészségügyi-jogi érvényű felelős nyilatkozata a személy egészségi állapotáról
- Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete, szimulációkkal történő gyakorlása, szükség esetén alkalmazása, a sérült vagy beteg személy ellátásának (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása) megkezdése a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül
- Az alapszintű újraélesztést szükségessé tevő helyzet felismerése, mellkaskompressziókkal történő alkalmazása

Fogalmak

fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, élelmiszer-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, diagnosztikai eljárások, elsősegélynyújtás, alapszintű újraélesztés

Javasolt tevékenységek

- Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatisztikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása
- Egészségnap szervezése, egészségmegőrzési tanácsadó szakértők meghívása, videóinterjúk készítése
- Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása
- Életkornak megfelelő étrendek összeállítása, iskolai kóstoló és/vagy vásár rendezése egyszerűen elkészíthető, egészséges ételekből (büféárak, sütemények)
- Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése
- Napjaink egyes nagyobb járványairól szóló esettanulmányok, filmek elemzése, a tanulságok megbeszélése
- Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszulletek, égési sérülések, sportbalesetek esetén)
- Az egészséges életmód betegségmegelőzésben játszott szerepének bemutatása konkrét betegségcsoportok példái alapján

Tanulási eredmények

- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

A továbbhaladás feltételei:

- Tudja felsorolni az emberi test részeit és funkcióit
- Képes legyen az alapvető élettevékenységeket felsorolni
- Képes legyen férfi/nő fő külső- és belső szervezeti különbségeit felsorolni

- Képes legyen egészséges étrend összeállítására
- Meg tudja különböztetni az alapvető szervrendszereket
- Képes legyen a táplálék (egy falat) útjának követésére a tápcsatorna szakaszain
- Fel tudja sorolni a különböző értípusokat és a szív üregeit
- Tudja a légzés lég- és gázcseré közötti különbségét
- Képes legyen a testrészeknek megfelelő csontvázi részek megnevezésére
- Meg tudja különböztetni a különböző érzékszervek ingereit
- Képes legyen arra, hogy felsorolja az emberi idegrendszer fő részeit
- Tudja az érzékelés folyamatának általános szakaszait és egy tetszőleges érzékszervnél ezt fel is tudja sorolni
- Képes legyen a nemi sejtek és nemi szervek fő különbözőségeinek felsorolására
- Tisztában legyen a fogamzás folyamatával
- Képes legyen fogamzásgátló módszereket felsorolni
- Tisztában legyen az alapvető higiéniai követelményekkel
- Alapfokon tudja alkalmazni az elsősegélynyújtás elemeit
- Képes legyen biztonsággal értesíteni a mentőket

18. FÖLDRAJZ 7-8. ÉVFOLYAM

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. A földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárgy. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk, mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy feltárja az okokat, beláttatja a már észlelhető és várható következményeket, keresi a megoldási lehetőségeket, környezettudatosságra nevel.

Napjaink földrajzoktatása a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Fontos, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. De fontos a nemzeti és az európai önzonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése, a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakulása és elmélyülése.

Napjaink társadalom-földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához, az empátikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. A mindennapi életben hasznosítható

gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

- A tanulás kompetenciái: a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége hozzájárul az információszerzés és feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. Emellett tudjon információkat gyűjteni és felhasználni a valós térben csakúgy, mint különböző információhordozókból.
- A kommunikációs kompetenciák: a különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazása segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.
- A digitális kompetenciák: a tanuló a digitális világ nyújtotta aktuális információkat összegyűjti, elemzi. képessé válik az információforrások értő kezelésére, ez elősegíti a tudatos felhasználóvá válását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Hangsúlyos az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása, vagyis a mérlegelő gondolkodás megerősítése.
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését.
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek

bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

- A földrajz tantárgy óraterve
- **7-8. évfolyam normál tanterv szerint**

	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1,5	1,5
Éves óraszám	54	54

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, a 7-8. évfolyamon:

Földrajzi tartalmakkal már korábban, az alsó tagozatos környezetismeret keretében és 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy anyagában is találkoznak a tanulók. Ezért fontos, hogy az önálló földrajztanítás tudatosan építsen a korábban már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelítől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalom-földrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerzhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerezésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban kiemelten fontosnak tartja a személyes érdeklődés felkeltését a szűkebb, majd a tágabb környezetünk, illetve a bolygónk egészét érintő földrajzi jelenségek, folyamatok, problémák megismerése és megértése iránt. További célja, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapokban használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulók kezébe, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalom-földrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, a digitális eszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel.

3.54. 7. évfolyam

Témakör neve	óraszám
– Tájékozódás a földrajzi térben	5
– Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza	6
– Magyarország földrajza	25
– A Kárpát-medence térsége	10
– A földrajzi övezetesség rendszere	8
Összes óraszám:	54

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör neve: Tájékozódás a földrajzi térben	óraszám: 5
--	------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
- Hagományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése
- Különböző időpontban készült úr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével
- Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz
- A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete

- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete
- A térkép fogalma és jelrendszere
- A hagyományos és digitális térképek fajtái
- Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek)
- A földrajzi helymeghatározás módszerei

Fogalmak

földrajzi fókusz, keresőhálózat, fő- és mellékvilágítók, méretarány, aránymérték, szintvonal

Javasolt tevékenységek

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen
- Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján
- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket; azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.

Témakör neve: Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza
--

óraszám: 6

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése
- Az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése
- Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése
- A földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben
- A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása

- A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése.

Fogalmak

kulturális érték, természeti érték

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- legyen elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.

Témakör neve: Magyarország földrajza	óraszám: 25
--------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése
- Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése
- Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése
- Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan
- A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során
- A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával
- Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térségi jellemzőire
- Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői
- Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében
- Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata
- Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján

- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok
- Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése
- A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése

Fogalmak

erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség

Topográfiai ismeretek

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogköz, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Órség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei.

Javasolt tevékenységek

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával
- A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével
- Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére
- Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről
- Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése
- Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról
- Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése

- Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése
- Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével
- Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével
- Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére
- Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával
- Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről
- Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarországon és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

Témakör neve: A Kárpát-medence térsége	óraszám: 10
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A térszemlélet fejlesztése Magyarországon területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével
- A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján
- Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével
- A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével
- A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése
- Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása
- A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése
- A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése
- A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása
- A medence mint társadalmi-gazdasági egység

- Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében
- A Kárpát-medence térségének nagytájai
- Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében.

Fogalmak

autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás

Topográfiai ismeretek

Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;

Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

Javasolt tevékenységek

- Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról
- Tértagítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában
- Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában
- A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel
- A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával
- A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon
- Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján
- Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására
- Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, rendszerezés és bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről
- Projektfeladat: Kárpát-medence modelljének elkészítése pl. homokasztalon
- Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarországra és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;

- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál; reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.
- A továbbhaladás feltételei:
- A tanuló tudja használni a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket. Tudja bemutatni és értékelni lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismerje annak természeti és társadalmi erőforrásait. Azonosítson szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat, tudja megmagyarázni kialakulásuk okait. Képes legyen rendszerezni, csoportosítani és értékelni Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatni a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit. Tudja összehasonlítani a hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket komplex megközelítéssel. Ismerje a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában. Tudja megfogalmazni a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ismerje és ok-okozati összefüggéseiben képes legyen bemutatni a globálissá váló környezeti problémákat.

3.55. 8. évfolyam

Témakör neve	óraszám
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai Európa földrajza	22
Az Európán kívüli kontinensek földrajza	20
A földrajzi övezetesség rendszere	6
Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	6
Összes óraszám:	54

- A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör neve: Európa földrajza	óraszám: 22
--------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése
- A problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatainak elemzése során
- Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése
- Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése
- A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése

- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése
- Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal
- Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata
- Az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében
- Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője.

Fogalmak

agglomeráció, deltatorokolat, előregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcéstartokolat, vendégmunkás

Topográfiai ismeretek

A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;

Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

Javasolt tevékenységek

- Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról
- Európával kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan

- Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján
- Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról
- A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján
- Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Európa jövője – plakátkészítés
- Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. kikötők, magashegységi tájak stb.) európai körutazás összeállítása és a tervek bemutatása.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

Témakör neve: Az Európán kívüli kontinensek földrajza	óraszám: 20
---	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kontinensek főbb országainak, ország-csoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése
- A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása
- A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, azok okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása
- Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban
- Tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján

- Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján
- Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása
- A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján
- Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján
- A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján
- A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával
- A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján
- A környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi esőerdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján
- Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra
- Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái
- A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok
- Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban; Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok
- Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése); Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; kulturális sokszínűség Ázsiában; Japán, illetve a világgazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok.

Fogalmak

éhségövezet, eladósodás, élelmezési válság, elsivatagosodás, emberfajták, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességrobbanás, népességtömörülés, nyomornegyed, őslakos, perifériatárság, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegturizmus, túlhalászás, túllegettetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtárság)

Topográfiai ismeretek

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szezei-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazílföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárga-folyó, Tigris

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia

Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi.

Javasolt tevékenységek

- Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése
- Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése
- Az én kontinensem – szubjektív térkép készítése egy adott kontinensről
- Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt távoli utazásról, irányított szempontok alapján
- Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világkörüli út összeállítása és bemutatása
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra
- Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregénykészítés
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban
- Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában
- Hajónapló készítése földrajzi jellemzők felhasználásával, pl. Dél-Amerika képzeletbeli körülhajózása alapján.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;

- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi, és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Témakör neve: A földrajzi övezetesség rendszere

óraszám: 6

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével
- A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése
- A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise
- Az összefüggésekben történő földrajzi gondolkodás fejlesztése a földrajzi helyzet, a természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti kölcsönhatás bemutatásával
- Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése
- Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése
- A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása
- A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői
- A függőleges övezetesség kialakulásának összefüggései.

Fogalmak

éghajlat, éghajlati diagram, fenntarthatóság, forró övezet és övei, függőleges övezetesség, hideg övezet és övei, környezetkárosítás, mérsékelt övezet és övei, tipikus táj

Javasolt tevékenységek

- Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből
- Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével
- Képzletbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy téri öv) élő gyerek egy napja?
- A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása
- Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról
- Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása
- Szerepjáték: élethelyzetek – pl. piaci vásárlás – egy adott éghajlatú területen
- Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel
- Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével

- Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért
- Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Témakör neve: Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa
---

óraszám: 6

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan
- A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése
- A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban
- Foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján annak felismerése, hogy a munka világa folyamatosan változik
- A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben
- Az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása
- A helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése
- A piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás
- Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései
- A globalizáció és a mindennapi élet kapcsolata, a globalizáció és a globális problémák kialakulásának összefüggései

- A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői
- A munka világának résztvevői és jellemzőik.

Fogalmak

családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, pénz, tőzsde, valuta, valutaváltás, világtermék

Javasolt tevékenységek

- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése
- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya)
- Adatgyűjtés internetről valutaárfolyamokkal kapcsolatosan, az adatok és a változások következményeinek közös értelmezése
- Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában
- Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése
- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diákvállalkozás tervezése);
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.
- A továbbhaladás feltételei:
- A tanuló tudjon megnevezni az egyes kontinensekre, ország-csoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat.
- Probléma- és értékközpontú megközelítéssel tudja jellemezni Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit.
- Ismerje az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, tudja példákkal igazolni világgazdasági szerepét.
- Legyen képes bemutatni a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.
- Tudja bemutatni a földrajzi övezetesség rendszerét, ismertetni az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit, összehasonlítani az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, legyen képes törvényszerűségeket megfogalmazni velük összefüggésben.
- Ismerje és tudja értelmezni a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat.

- Tudjon népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket megfogalmazni és következtetéseket levonni, értelmezni a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat.
- Ismerje a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.

19. ANGOL NYELV 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

Az angol nyelv tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az idegen nyelv tanulásának kezdeti szakasza alapvetően nem elvárás-központú, hanem tevékenység- és élményalapú. A hangsúly a szóbeliségen, a játékoságon és az életkornak, illetve nyelvi szintnek megfelelő kommunikáció megvalósulásán van. A gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag, szemléletes tanulási környezet, valamint az irányító pozitív tanári viszonyulás segítségével a tanuló megérti, hogy már kevés nyelvtudását is fel tudja használni valós helyzetekben.

A nyelvtanulás kezdeti szakasza a ráhangolódás időszaka. A cél az, hogy a tanuló megszeresse a nyelvtanulást, megértse a nyelvtudás fontosságát és szerepét a tanórán és az iskolán kívül. Fontos, hogy felkeltsük a tanuló érdeklődését az idegen nyelvek, valamint a más nyelveket beszélő emberek, kultúrájuk megismerése és elfogadása iránt. A kisgyermeknek a fogékonysága a ritmus, a dalok, a kiejtés irányában természetesen fakad életkori sajátosságaiból, és a megfelelően történő nyelvi fejlesztés hatékonyan alapozza meg a későbbi, tudatosabb nyelvtanulást. Az ebben az életkorban jellemző műfajok (mesefilmek, mesekönyvek, dalok, mondókák) beépítése az órai munkába fogékonnyá tudják tenni a tanulókat a nyelvtanulás iránt, és segítenek elindulniuk az idegen nyelvi kommunikáció felé.

A cél ebben a szakaszban, hogy a tanuló ismerkedjen meg az angol nyelvű kultúrák főbb szokásaival, ünnepeivel, valamint induljon el az önálló nyelvtanulóvá válás útján, sajátítsa el olyan tanulási stratégiákat, amelyek segítségével képessé válik nyelvtudását fejleszteni és fenntartani.

Kiemelten fontos az a szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, az idegen nyelven megszerzett tudás pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére. A nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlen a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építeni, és erre a tanulót a nyelvórán fel kell készíteni.

A nyelvtanítás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A diáknak képessé kell válnia arra, hogy egyéni kommunikációs céljait elérje és nyelvtudását valódi nyelvi helyzetekben, ismeretszerzésre, és ezek átadására, szórakozásra, személyes és szakmai céljainak megvalósítására valódi vagy digitális térben alkalmazni tudja.

Az angol nyelv tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy idegen nyelven árnyaltan fejezze ki gondolatait, hallgassa meg társait, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre angol nyelven utal, s azokat felhasználva, párban vagy csoportban kommunikációs feladatokat old meg.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, hogy az angol nyelv jellemző kifejezéseit megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni.

A személyes és társas kompetenciák: Az nyelvelsajátítás során a tanuló nyitottá válik angol nyelvű kultúrák, más szokások iránt, mely a mindennapi életben növelheti toleranciáját. A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az angol nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa és más népek kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol.

A tantárgy jellemzői

A nyelvoktatás élményalapú, tevékenységközpontú és a nyelvelsajátítást helyezi a középpontba. Az irányító, pozitív tanári attitűd, valamint a vidám, stresszmentes, motiváló tanulási környezet hozzájárul ennek az érzelmi szűrőnek a feloldásához, így a nyelvtudás aktiválásához. Az idegen nyelv tanulásának kezdeti szakaszában még inkább igaz, hogy a hangsúly a kommunikatív értéken kell, hogy legyen a nyelvi pontossággal szemben.

Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétele a tanulói érdeklődés felkeltésének. A korosztály sajátosságainak megfelelően a beszédértés és a beszédkésztség fejlesztésén van a hangsúly, mely segíti, megteremti a helyes kiejtés alapjait is.

Az alsó tagozaton a nyelvi tartalmak és tevékenységek leginkább a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tanulásterületekhez, illetve a nem tanórához köthető rendezvényekhez, ünnepekhez, szabadidős programokhoz kötődhetnek.

Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el.

A nyelvtanulás során a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű hiteles szöveg mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam normál oktatás szerinti tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	1	2	2	3
Éves óraszám	36	72	72	108

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

A gyermekkori idegennyelv-oktatás alapvető célja, hogy kedvet ébresszen a nyelvek tanulása iránt, sikerélményhez juttassa a diákokat, alapozza meg a nyelvtanulás iránti igényüket. Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvsajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő kihívást jelentő tevékenységekben vesznek részt, bepillantanak egy másik nép kultúrájába.

A diákok a célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat lassú, nem várhatunk egységesen minden tanulótól gyors, látványos nyelvi eredményt.

A nyelvoktatásban a hangsúly a hatékony kommunikáció képességére, azaz az aktív készségekre, és nem a passzív tudásra helyeződik. A cél nem az anyanyelvi szint elérése, hanem a megfelelő szintű olvasási, szövegtértési, írás- és beszédkésztség elsajátítása.

Az idegen nyelvvel való korai ismerkedés középpontjában, ebben a szakaszban, a hallott szöveg értése és a szóbeli interakció együttes fejlesztése áll. A készségfejlesztés során a tanulók megismerkednek az alapvető nyelvtanulási stratégiákkal, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a későbbiekben önálló nyelvtanulóvá váljanak.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulóknak fel kell ismerniük, hogy minden nyelvi érintkezést szabályok szőnek át, amelyek a nemek, korosztályok, társadalmi csoportok között különböző alkalmakkor szabályozzák azt. Ide tartoznak a nyelvi udvariassági szabályok, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használatának szabályai is.

Lényeges nevelési cél a diákok olvasási igényének kialakítása és fejlesztése érdekes, könnyített vagy eredeti, illusztrált hosszabb szövegek olvastatásával.

A tanórákon fontos szerephez jut az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség pl. projektmunka, daltanulás, szerepjátszás során.

Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.

Az egész életen át tartó tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a nyelvtanulási stratégiáknak, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint hogy újabb nyelveket sajátítsanak el.

A nyelvtanulás a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

3.56. 1. Évfolyam

Tematikai egységek:

Tematikai egység	Hallott szöveg értése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes...</p> <ul style="list-style-type: none"> – követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott, célnyelven történő óravezetést; – követni a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet; – felismerni és végrehajtani az általa már hallott utasításokat; – rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoriterként elmondani; – megérteni a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.
Tematikai egység	Szóbeli interakció
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes...</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt venni egyszerű interakcióban, ahol a kommunikáció a lassabb beszéden és ismétlésen alapul; – bekapcsolódni az egyszerű játékos feladatokba; – egválaszolni egyszerű kérdéseket; – tevékenységekkel reagálni egyszerű tanári utasításokra pl. mozgás; – a célnyelvi normáknak megfelelő kiejtés, intonáció és beszédtempó utánzás alapján történő elsajátítására.

Témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Személyes vonatkozások, család	8 óra
Környezetünk	10 óra
Az iskola	8 óra
Életmód	6 óra
Szabadidő, szórakozás	4 óra

Témakörök:

Témakör neve	Óraszám
Személyes vonatkozások, család	8 óra
Üdvözlések.	
Személyes bemutatkozás. (fiú/lány)	

Család bemutatása fényképek segítségével. „Be” létige.	
Környezetünk Környezetünkben élő állatok megnevezése. Alapvető gyümölcsök megnevezése. Számok 1-20-ig. Főnevek többes száma -s végződéssel	10 óra
Az iskola Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése. A/an névelők.	8 óra
Életmód Mindennapi használati tárgyak megnevezése. Alapvető ruhadarabok megnevezése. Páros ruhadarabok.	6 óra
Szabadidő, szórakozás Ünnepek (Halloween, karácsony, húsvét).	4 óra

Tanulási eredmények:

- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, az artikulációs bázis fejlesztése, speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megismerése, megfigyelése.
- A nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés megértése.
- Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, nonverbális elemekkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, szerepjáték stb.).
- Tanári beszéd és/vagy hangzóanyag hallgatása, együttmondása után közös vagy önálló ismétlés.
- A kiejtés, intonáció, hangsúly játékos gyakorlása (pl. hangerőváltással, érzelmek kifejezésével, mozgás kíséretével).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, tanárral, tanulótársakkal folytatott rövid párbeszéd.

A továbbhaladás feltételei:

- aktív részvétel a tanórákon,
- „Classroom English” megértése,
- a mindennapi élet alapvető szavainak ismerete.

3.57. 2. Évfolyam

Tematikai egységek:

Tematikai egység	Hallott szöveg értése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes...</p> <ul style="list-style-type: none"> – követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott, célnyelven történő óravezetést; – követni a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet, amikor a jelentés megértéséhez hosszú szünetek állnak rendelkezésére; – felismerni és végrehajtani az általa már hallott utasításokat; – rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoriterként elmondani; – megérteni a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.
Tematikai egység	Szóbeli interakció
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes...</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktívan részt venni az interakciót igénylő célnyelvi gyermekjátékokban; – részt venni egyszerű interakcióban, ahol a kommunikáció a lassabb beszéden és ismétlésen alapul; – bekapcsolódni az egyszerű játékos feladatokba; – megválaszolni egyszerű kérdéseket jól ismert témák területén; – tevékenységekkel reagálni egyszerű tanári utasításokra pl. mozgás; – a célnyelvi normáknak megfelelő kiejtés, intonáció és beszédtempó utánzás alapján történő elsajátítására.

Témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Személyes vonatkozások, család	14 óra
Környezetünk	14 óra
Az iskola	10 óra
Életmód	10 óra
Cselekvések	12 óra
Szabadidő, szórakozás	12 óra

Témakörök:

Témakör neve	Óraszám
<p>Személyes vonatkozások, család</p> <p>Üdvözlések a napszaknak megfelelően.</p> <p>Személyes bemutatkozás. (életkor)</p> <p>Alapvető melléknevek (kicsi-nagy, magas-alacsony stb.)</p> <p>Család bemutatása rajzok, képek segítségével.</p> <p>Ismert foglalkozások.</p> <p>„Be” létige”.</p>	14 óra
<p>Környezetünk</p> <p>Időjárással kapcsolatos alapvető melléknevek.</p> <p>Vadon élő (állatkerti) állatok megnevezése.</p> <p>Számok 1-100-ig.</p> <p>Szabályos és rendhagyó többes számok.</p>	14 óra
<p>Az iskola</p> <p>Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése.</p> <p>Tantárgyaink.</p> <p>Have got/ has got szerkezet.</p>	10 óra
<p>Életmód</p> <p>Napszakok ismerete.</p> <p>Mindennapi használati tárgyak, játékok megnevezése.</p> <p>Alapvető ételek megnevezése.</p> <p>Testrészek, ruhadarabok neve.</p>	10 óra
<p>Cselekvések</p> <p>Alapvető mozgásformák (fut, jár, úszik, repül stb.)</p> <p>Mindennapi élet cselekvései. (eszik, alszik, játszik stb.)</p> <p>Can – can’t segédigék.</p>	12 óra
<p>Szabadidő, szórakozás</p> <p>Közlekedési eszközök neve.</p> <p>Közismert sportok.</p>	12 óra

Ünnepek.	
----------	--

Tanulási eredmények:

- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, az artikulációs bázis fejlesztése, speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megismerése, megfigyelése. A nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés megértése.
- Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, szavakból, rövid mondatokból álló kijelentések megértése.
- Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, nonverbális elemekkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, szerepjáték stb.).
- A személyi adatokra és konkrét szükségletekre vonatkozó egyszerű kifejezések megértése.
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegek bemutatásának követése.
Tanári beszéd és/vagy hangzóanyag hallgatása, együttmondása után közös vagy önálló ismétlés.
- A kiejtés, intonáció, hangsúly játékos gyakorlása (pl. hangerőváltással, érzelmek kifejezésével, mozgás kíséretével).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

- Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mesék, tanárral, tanulótársakkal folytatott rövid párbeszéd.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló ismerjen alapvető szavakat: iskolai tárgyak, színek, számok, állatok, ételek, italok, családtagok, ruhaneműk, a fej részei.
- A tanuló értse meg az alapvető kérdéseket: Hogy hívnak? Hány éves vagy?
- Tudjon köszönni és elbúcsúzni.
- Tudjon megnevezni néhány állatot, ételt.
- Ismerje a főbb testrészeit.
- Tudjon alapvető felszólításokra cselekedni: Csukd be az ajtót, ablakot! Töröld le a táblát! Rajzolj egy narancsot! Nyisd ki a füzetet! Vegyél elő ceruzát! Maradj csöndben!

3.58. 3. Évfolyam

Tematikai egységek:

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló egyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – követni a nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; – megérteni az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, rövid, egyszerű tanári utasításokat; – megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; – felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; – a megértést segítő feladatokra támaszkodva kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből;
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel kifejezni beszédszándékát; – egyszerű kérdéseket feltenni a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszolni a hozzá intézett kérdésekre; – rövid beszélgetést folytatni számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; – az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet előadni társaival közösen, tanári segítséggel; – egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott leírást adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről; – használni néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtaát;

	<ul style="list-style-type: none"> – képes elmondani egy-egy megtanult szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; – felismerni és megérteni az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva; – egyszerű, autentikus szövegekből kiszűrni néhány alapvető információt; – az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat elvégezni.
Fejlesztési egység	Íráskészség
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; – különböző nyelvi tevékenységek során rövid szavakat, mondatokat másolni, illetve leírni; – írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszolni; – közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; – Ismerje az angol ABC-t.

émakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Család	8 óra
Otthon	6 óra
Étkezés	8 óra
Idő, időjárás	10 óra
Öltözködés	8 óra
Sport	10 óra
Iskola, barátok	6 óra
Szabadidő	4 óra
Természet, állatok	8 óra
Ünnepek, hagyományok	4 óra

Témakörök:

Témakör neve	Óraszám
<p>Család</p> <p>Én és a családom.</p> <p>Családtagok bemutatása.</p>	8 óra
<p>Otthon</p> <p>Otthonom, szűkebb környezetem.</p> <p>Kedvenc játékaim.</p> <p>Lakóhelyem, tágabb környezetem.</p> <p>Helyhatározó elöljárósók.</p>	6 óra
<p>Étkezés</p> <p>Napi étkezések.</p> <p>Kedvenc ételeim, italaim.</p> <p>Egészséges táplálkozás.</p> <p>Megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek.</p>	8 óra
<p>Idő, időjárás</p> <p>Évszakok és hónapok.</p> <p>A hét napjai és napszakok.</p> <p>Az óra.</p> <p>Időjárás.</p> <p>Present Continuous igeidő.</p>	10 óra
<p>Öltözködés</p> <p>Évszakok és ruhadarabok.</p> <p>Kedvenc ruháim.</p> <p>Present Continuous igeidő.</p>	8 óra
<p>Sport</p> <p>Testrészek és mozgás.</p> <p>Kedvenc sportom.</p> <p>Present Continuous igeidő.</p>	10 óra
<p>Iskola, barátok</p>	6 óra

Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim – személyek külső bemutatása	
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem.	4 óra
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok.	8 óra
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	4 óra

Tanulási eredmények:

- Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek).
- Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról.
- Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.
- Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás).
- Gyermekirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére.
- Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével).
- Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.
- Különböző műfajú szövegek (pl. versek, mesék, történetek, fabulák, viccek) olvasása.
- Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása.
- Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése).

A továbbhaladás feltételei:

- Érti és végrehajtja az angol nyelvű tanári utasításokat.
- Megérti a rövid, ismert szókincsből álló szöveget.
- Egyszerű nyelvi eszközökkel képes magáról, környezetéről mondatokat alkotni.
- Egyszerű kérdésekre tud válaszolni.
- Hallás után képes egyszerű, ismert szavakat leírni.
- Képes önállóan szavakat, egyszerű mondatokat megfelelő kiejtéssel, intonációval megismételni.

3.59. 4. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30
Topics concerning classroom activities	16
Cross-curricular topics and activities	13
English and language learning	8
Intercultural topics	10
Playful learning	15
Entertainment	10
Gaining and sharing knowledge	6
Összes óraszám:	108

Nyelvi funkciók a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello. Hi. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night! Goodbye. Bye-bye! See you.)
- köszönet kifejezése (Thanks (a lot). Thank you.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... I'm .... Nice to meet you.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? How old are you? I'm 9.)
- hogyan iránti érdeklődés (How are you?)
- hogyan iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Have a nice day/weekend.)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Trick or treat.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's a/an.../ It's big. It's long and comfortable.)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes. No.)

- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. Where is she? I don't know.)
- nem értés megfogalmazása (Sorry, I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Sorry, I don't understand. Pardon?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm happy. I'm cold. I'm hungry.)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here. Read the text.)
- kívánság kifejezése (I would like to ...)
- kérés és arra történő reakció kifejezése (Can you give me a pen? Yes. Sorry, I can't.)
- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.)

Nyelvi elemek, struktúrák a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- a létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ..., I'm not ..., Are you ...? Is he ...?)
- a cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese.)
- birtoklás kifejezése jelen időben: 'to have' ige (I have/haven't got ... She has/hasn't got ... Have you got ...? Has she got ...?)
- felszólító mód: (Come here., Don't shout.)
- birtoklás: birtokos névmások, birtoklás kifejezése (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes számú főnevek (dog, dogs, child, children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ...hundred), sorszámok (first, second, third)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, határozószók (There is/are..., in, on, under)
- időbeli viszonyok: napok, időpont megadása (on Monday, at 4 o' clock)
- modalitás: a 'can' segédige (I can/can't swim.)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak és személyes névmások (and, but, I, my, me mine)

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature		30 óra
<i>A témakör tanulása</i> <i>eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, rövid célnyelvi elemeket tartalmazó szöveget; létrehoz egyszerű, rövid, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi	a témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet, otthon; ház/lakás részei, bútorok, alapvető berendezési tárgyak, ünnepek, családi események; játszás, étkezés, öltözködés; egészsédes életmód; személyes és közvetlen környezethez	projektmunka egyénileg (PPT), és csoportban: saját készítésű családfa készítés; lakóhely bemutatása térkép rajzolással; kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével; legjobb barát, barátnő bemutatása; Class Survey: társakkal interjú; szótanulás: képes szókétyákkal, memórijáték; szituációs

funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;	tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel; „kis kedvencek”; alapvető érzések;	játékok: üdvözlés, bemutatkozás, elköszönés; plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok;
Topics concerning classroom activities		16 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben; részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben; a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;	a témakörre jellemző szókincs ismerete célnyelven: osztálytársak, tanárok; helyszínek: saját iskola és tantermei; tanuláshoz szükséges alapvető eszközök; alapvető tevékenységek: tanári utasítások; események: ünnepélyek, tantárgyak; játékos nyelvi tevékenységekben való részvétel; Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során;	játékos szótanulás: barkóba; mondókák, dalok tanulása; projectmunka csoportban: ideális osztályterem tervezése; egyszerűbb board games memóriajáték; halk/hangos szóismétlés; betűzés játékosan – „akasztófa”; órarendkészítés; társakkal interjú tantárgyról, iskoláról, iskolai ünnepélyekről;
Cross-curricular topics and activities		13 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel; alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket	a témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven; alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek	társakkal közösen készített plakát bemutatása: öltözködés a különböző évszakokban, hétfégi tevékenységek a családban, időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt, évszakok, hónapok, napszakok; csoport projectek: egy-egy tantárgy

nyelvórán; felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket.	során megcélzott tartalmakból;	bemutatása célnyelven; közös előadás: dal, vers, mese; projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével; mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you're happy..., One little finger...); mozgásos játékok: pl. Simon says..., Board race, memorizálás labdával;
English and language learning		8 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel; felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;	az angol ábécé és jelkészlet ismerete; az angol nyelv hangkészletének felismerése;	szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel; szituációs telefonos játék: Can you spell your name?; játék csoportban: ország város adott betűkkel, spelling bee, szókígyó, betűző verseny; daltanulás; rajzfilmek nézése angolul; zenehallgatás;
Intercultural topics		10 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival; találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.	a főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete; a célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete;	projektmunka: születésnap ünneplése angol kultúrában és hazánkban, térképkészítés; plakátkészítés; montázs; képek gyűjtése a különböző angolnyelvű országok karácsonyáról; ünnepekhez kapcsolódó dalok, mondókák;

Playful learning		15 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja;	részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben;	körjátékok/ táncok elsajátítása; játékos szótanulás (pantomim); mondókák, dalok tanulása; akasztófa játék; barkochba; activity; bingó a számokkal, szavakkal;
Entertainment		10 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során;	életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára;	páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével; egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése; képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása; online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online; énekek, versek előadása;

Gaining and sharing knowledge		6 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva; alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére; 	<ul style="list-style-type: none"> – alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven; alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése; 	<ul style="list-style-type: none"> – saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoporthoz számára; rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből; gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból;

A továbbhaladás feltételei:

- bemutatkozást megtanulta: név, lakhely, életkor, közeli család bemutatása
- számokat 1-100-ig ismeri
- megtanulta a színek
- meg tudja nevezni a mindennapos használati tárgyakat és az alapvető ételeket, mennyiségeket
- ismeri a ház alapvető részeit, a tárgyak helyét a szobában
- személyes névmásokat tudja használni
- megismerte a létigét, a birtoklás kifejezését a „have got/has got” szerkezettel
- Mindennapi étellel kapcsolatos cselekvések meg tanulta és mondatba tudja foglalni
- ismeri az időjárással kapcsolatos történéseket, jellemző megfogalmazásokat. („Milyen az idő ma?”)
- érti a jelen pillanatában zajló történéseket.
- tudja ki, hol lakik és a napi rutincselekvéseinket.(Present Simple lexikai használata.)
- le tudja írni hallás után az ismert szókincsre épülő egyszerű mondatokat

20. ANGOL NYELV 5-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni kommunikációs céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv tanítása szervesen épül az alsó tagozaton megkezdett nyelvi fejlesztésre, illetve annak eredményeire. A hangsúly lassan áttevődik a nyelvelsajátításról a tudatos nyelvtanulás felé. Az életkornak, érdeklődésnek és a nyelvtanulás folyamatának megfelelő órai tevékenységek jellemezzék ezt a szakaszt is. Az 5. évfolyamtól változatlanul az idegen nyelvi kommunikációra történő felkészülés áll a középpontban, ezt tanórán kívüli feladatokkal, tevékenységekkel és az ezekben történő részvételre való biztatással kell segíteni.

A négyéves nevelési-oktatási szakasz egyik fő célja a megelőző szakaszban kialakított nyelvtanulási motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre hangsúlyosabbá válik, hogy a tanuló valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet és egyre növekvő nyelvi tudatossággal rendelkezzen. Ekkor kell megalapozni azt a képességet, mellyel az idegen nyelvi ismereteket tudatosítja, és az idegen nyelvű szövegek világában eligazodik. A nyelvtanuló ebben a szakaszban egyre mélyebben és árnyaltabban ismeri meg az idegen nyelv felépítését és szerkezetét.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése egyik feltétele az egész életen át tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunkák, amelyek fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást. Szükséges, hogy a tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapjanak. A nyelvórai és otthon elvégzendő tevékenységeken keresztül a tanuló váljon képessé arra, hogy digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megértse az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket. Tudjon szöveget alkotni szóban és írásban, valamint célnyelven beszélgetni az ismert nyelvi eszközök segítségével. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt pedig szakmai szempontból javasolt, hogy az iskolai oktatásban a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban történhessen.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. Megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá gondolatait, hallgassa meg társait, velük közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a kritikus, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam normál/emelt/két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	3	3	3	3
Éves óraszám	108	108	108	108

Kimeneti szintek

Ez angol nyelv alap szintű oktatása során az alábbi KER szerinti kimeneti szintek az elvárások:

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Kimeneti szintek		A1		A2

3.60. 5. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30
Public matters	6
Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	8
English and language learning	6
Intercultural topics	15
Current topics	8
Entertainment and playful learning	10
Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	108

Tanulási eredmények

- az adott témakörben megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- az adott témakörben létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- az adott témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Angol nyelvi funkciók az 5. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések

példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi! Nice to meet you.)
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?)
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about ...? I think ...)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.)
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű

kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?)

- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he...? Who was there? What was that?)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third...)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.)
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they..., me, him, them...), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

30 óra

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert

Fejlesztési feladatok és

ismeretek

a témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet, otthon; ház/lakás részei, bútorok, háztartási

Javasolt tevékenységek

projektmunka egyénileg (PPT), és csoportban: családfa készítése képekkel, lakóhely és környezetének bemutatása;

nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;	eszközök, ünnepek, hobbik, társadalmi kapcsolatok; természet, város és vidék; természetvédelem és állatvédelem; természeti jelenségek; személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel;	scrapbook/poszter készítése: A családom; csoportos internetes kutató munka; szóbeli mini-prezentációk kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése internetes kutatás; szerepjátékok;
--	--	---

Public matters

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával

Fejlesztési feladatok és ismeretek

a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist); tárgyakra vonatkozó szókincs: entrance tickets; fogalmakra vonatkozó szókincs: hobbies, culture, entertainment, travelling, national and international tourism;

6 óra

Javasolt tevékenységek

poszter, térkép készítése
prospektus, reklám készítése;
projektmunka, társasjáték készítése;
kiselőadás, internetes kutatómunka;
quiz játékok;
színi előadás;
kérdőív készítése, kitöltése;

Topics concerning classroom activities

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület; helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school; tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete

15 óra

Javasolt tevékenységek

projektmunka: egyéni vagy, csoportos, iskolai szokások, tantárgyak összehasonlítása Magyarországon és a célnyelvi országokban; scrapbook/ poszter; kérdőív készítése: kedvenc tantárgyak; csoportos

<p>bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza;</p>	<p>célnyelven: objects used for studying; eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events;</p>	<p>feladat: szókártyákból mondatalkotás;</p>
--	--	--

Cross-curricular topics and activities

8 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p><i>eredményeként a tanuló:</i> ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból;</p>	<p>ismeretek alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból;</p>	<p>internetes kutató-munka és projektmunka; kedvenc dal feldolgozása; egyéni vagy csoportos projektmunka;</p>

English and language learning

6 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p><i>eredményeként a tanuló:</i> követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben; alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez; digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére; megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén; nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;</p>	<p>ismeretek a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek; az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése; az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása; a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata;</p>	<p>memóriafofogs, tanulóártyák; közös popzene hallgatás, filmnézés célnyelven, könnyített olvasmányok; csoportos project: társasjáték készítése; keresztretjvény készítése; játékos diktálási feladatok;</p>

nyelvi haladását többnyire
fel tudja mérni;

Intercultural topics

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait; a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja;

Fejlesztési feladatok és

ismeretek

főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal; célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete; a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása;

15 óra

Javasolt tevékenységek

Egyesült Királyság megismerése; csoportos projekt munka: Magyarország és UK összehasonlítása;

Current topics

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel;

Fejlesztési feladatok és

ismeretek

életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése célnyelven;

8 óra

Javasolt tevékenységek

projekt munka: aktuális hírek vizuális eszközökkel; sportesemények megtekintése angol nyelvű híradóba; szerepjáték;

Entertainment and playful learning

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

Fejlesztési feladatok és

ismeretek

életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése; angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára;

10 óra

Javasolt tevékenységek

projekt munka: kedvenc dal/ film, színész bemutatása; rajzfilm megtekintése; társasjáték készítése;

Gaining and sharing knowledge

10 óra

A témakör tanulása Fejlesztési feladatok és Javasolt tevékenységek

eredményeként a tanuló:

ismeretek

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;

egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven;

csoportchat: közös online csoport létrehozása; scrapbook/ poszter készítés;

A továbbhaladás feltételei:

- be tud mutatkozni: önmagát és családját
- le tudja írni a személyek külsejét
- megtanulta a többes szám képzését és használatát
- alkalmazza a szeret / nem szeret kifejezéseket
- ki tudja fejezni az időt
- alapvető intonációs készség
- egyszerű mondat szerkezetek, kötőszavak nélkül

3.61. 6. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30
– Public matters	6
– Topics concerning classroom activities	15
– Cross-curricular topics and activities	8
– English and language learning	6
– Intercultural topics	15
– Current topics	8
– Entertainment and playful learning	10
– Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	108

Tanulási eredmények

- az adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Angol nyelvi funkciók az 6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések

példák):

- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánások kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about ...? I think ...)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.)
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű

kifejezések példák):

- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he...? Who was there? What was that?)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third...)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)

- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.)
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they..., me, him, them...), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

30 óra

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;

Fejlesztési feladatok és

ismeretek

a témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet, otthon; ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök, ünnepek, hobbik, társadalmi kapcsolatok; természet, város és vidék; természetvédelem és állatvédelem; természeti jelenségek; személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel;

Javasolt tevékenységek

projektmunka egyénileg (PPT), Scrapbook/poszter készítése: A családom;
 csoportos internetes kutató munka
 szóbeli mini-prezentációk
 kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése
 internetes kutatás
 szerepjátékok: Interjú kedvenc hősöddel/
 színészeddel az életéről és családjáról;

Public matters		6 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist); helyszínekre vonatkozó: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life; tárgyakra vonatkozó szókincs: entrance tickets, forms, brochures; tevékenységekre vonatkozó szókincs: giving directions/ information; fogalmakra vonatkozó szókincs: hobbies, culture, entertainment, travelling, national and international tourism;</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>poszter, térkép készítése prospektus, reklám készítése projektmunka, társasjáték készítése; kiselőadás, internetes kutatómunka quiz játékok színi előadás kérdőív készítése, kitöltése;</p>
Topics concerning classroom activities		15 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza; bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület; helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school; tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying; eseményekre vonatkozó szókincs ismerete</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>projektmunka: egyéni vagy, csoportos, iskolai szokások, tantárgyak összehasonlítása Magyarországon és célnyelvi országokban; scrapbook/ poszter; kérdőív készítése: kedvenc tantárgyak; csoportos feladat: szókértől mondattalkotás;</p>

társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza;	célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events;	kutatómunka: szótanulási stratégiák;
--	--	--------------------------------------

Cross-curricular topics and activities

8 óra

A témakör tanulása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Javasolt tevékenységek

eredményeként a tanuló:

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból;

alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból;

internetes kutató-munka és projektmunka; kedvenc dal feldolgozása; egyéni vagy csoportos projektmunka: társasjáték készítése és játszása;

English and language learning

6 óra

A témakör tanulása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Javasolt tevékenységek

eredményeként a tanuló:

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben; alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez; digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére; megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén; nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik; nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;

a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek; az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése; az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is; alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata;

memóriafofagás, tanulóártyák; közös popzene hallgatás, filmnézés célnyelven, könnyített olvasmányok; csoportos project: társasjáték készítése; keresztrejtvény készítése; játékos diktálási feladatok; egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás);

Intercultural topics		15 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait; a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete; a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása; a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása;</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok;</p> <p>projektmunka csoportban (plakát készítése):</p> <p> hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva –hasonlóságok, különbségek bemutatása;</p>
Current topics		8 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése célnyelven;</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>projektmunka: aktuális hírek vizuális eszközökkel; sportesemények megtekintése angol nyelvű híradóba; szerepjáték: interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel;</p>
Entertainment and playful learning		10 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése; részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban;</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>projektmunka: kedvenc dal/ film, színész bemutatása; rajzfilm megtekintése; társasjáték készítése; közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása;</p>

Gaining and sharing
 knowledge

10 óra

A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;	egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven;	projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából; scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció;

A továbbhaladás feltételei:

- be tud mutatkozni: önmagát és családját, körül tudja írni lakóhelyét képesség kifejezését elsajátította
- tud a napirendjéről beszélni általános jelen idő használatával
- folyamatos jelen időt használja
- megtanulta az egyszerű múlt időt és a rendhagyó igék alakjait

3.62. 7. Évfolym

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30
– Public matters	6
– Topics concerning classroom activities	15
– Cross-curricular topics and activities	8
– English and language learning	6
– Intercultural topics	15
– Current topics	8
– Entertainment	10
– Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	108

Tanulási eredmények:

- az adott tématerületben megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématerületben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématerületben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.)
- hogyanlét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.)
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.)
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.)
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love,)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)
- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdezés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)

- felszólító mód: Egyes/Többesszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?)
- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.)

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

30 óra

A témakör tanulása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Javasolt tevékenységek

eredményeként a tanuló:

a személyes és környezeti témátartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;

a témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet, otthon; ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök, ünnepek, hobbik, társadalmi kapcsolatok; természet, város és vidék; természetvédelem és állatvédelem; természeti jelenségek; személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel; életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata;

projektmunka egyénileg (PPT), és csoportban
Scrapbook/poszter készítése
csoportos projektmunka: üres lakás berendezése és bemutatása;
Szóbeli mini-prezentációk: mai és a régmúlt mindennapi életének bemutatása; kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése
internetes kutatás; levél írása kellemes/ kellemetlen élményről;

Public matters

A témakör tanulása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

6 óra

Javasolt tevékenységek

eredményeként a tanuló:

-megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket

témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó: közigazgatás, szolgáltatás;

szerepjátékok; prospektus, reklám készítése; projektmunka: film

<p>tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>-létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>-nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;</p>	<p>helyszínekre: kulturális, közintézmények, éttermek;</p> <p>tárgyakra: entrance tickets, brochures; eseményekre, tevékenységekre: kulturális események, szórakozások; fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete</p> <p>célnyelven: utazás, szolgáltatás;</p>	<p>beszámoló; kiselőadás, internetes kutatómunka; vitafórum;</p> <p>quiz játékok; kérdőív készítése, kitöltése;</p>
--	---	---

Topics concerning classroom activities

15 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p><i>eredményeként a tanuló:</i></p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza;</p>	<p>ismeretek</p> <p>résztevőkre vonatkozó szókincs: school staff; helyszínekre vonatkozó szókincs: oktatási intézmények; tárgyakra vonatkozó szókincs: taneszközök; eseményekre vonatkozó szókincs: délutáni foglalkozások, tanórán kívüli foglalkozások, iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra; keeping traditions;</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>projektmunka: magyar és angol iskolarendszer főbb különbségei; iskolánk története; fordított tanóra: egy tanóra megtervezése; órai feladatok: történet feldolgozás, történet átalakítása;</p>

Cross-curricular topics and activities

8 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p><i>eredményeként a tanuló:</i></p> <p>ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból;</p>	<p>ismeretek</p> <p>tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból; más tantárgyakból szerzett</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>egyéni projektmunka: személyiségek bemutatása, híres tudós élete; vaktérképen országok, népek megjelölése; egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése</p>

	ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven;	(pl. Robinson Crusoe, David Copperfield);
English and language learning		6 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben; alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez; tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét; digitális eszközöket és felületeket is használ; alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet; ismeretlen szavak jelentését kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;	a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages; a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata; betű- és jelkészlet következetes alkalmazása; tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása;	szótanulási technikák; közös popzene hallgatás; filmnézés angolul és ehhez kapcsolódó feladatok (keresztretjvény készítése a kulcsszavakkal); kedvenc videóm; betűzésverseny; egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása; csoportos projekt: társasjáték készítése;
Intercultural topics		15 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait; az angol kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja;	célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete; célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete; hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven; hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven;	egyéni/csoportos projektmunka: „Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális formában majd kiselőadás különböző témakörökben (tipikus angol ház, angol és magyar iskolák jellemzői, ünnepek); jellegzetes

Current topics		angolszász ünnepek megszervezése az iskolában;
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló: megért és használ szavakat, szókapcsolatokat az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban; megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét;	Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven; életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven;	8 óra ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése; szalagcímek és újságcikkek összepárosítása; projektmunka; iskolai híradó; egy saját kulturális élmény bemutatása;
Entertainment		10 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló: találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő angol szórakoztató tartalmakkal; felhasználja szórakozásra és játékos nyelvtanulásra;	életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték); életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára;	egyéni projekt munkák: kedvenc kulturális élményem, saját szórakozási szokások; egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban; olvasási verseny osztályon belül; egy választott könnyített olvasmány feldolgozása; e-maillezés angolul;
Gaining and sharing knowledge		10 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló: találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő angol ismeretterjesztő tartalmakkal; felhasználja az angolt ismeretszerzésre;	információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven; a tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű	projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció

információ megszerzése,
tudatos felhasználása;

A továbbhaladás feltételei:

- érti az egyszerű és folyamatos jelent
- érti az egyszerű és folyamatos múltat
- megtanulta a jövő időt
- megismerkedett a befejezetlen múlttal
- érti a jelen és múlt kapcsolatát
- feltételes módot elsajátította
- tud visszakérdezni

3.63. 8. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30
Public matters	6
Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	8
English and language learning	6
Intercultural topics	15
Current topics	8
Entertainment	10
Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	108

Tanulási eredmények:

- az adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)

- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)
- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdezés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)
- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 8. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövőidejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)
- felszólító mód: Egyes/Többesszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?)

- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segítségével (You should ask her.)
- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

30 óra

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

a témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet, otthon; ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök, ünnepek, hobbik, társadalmi kapcsolatok; természet, város és vidék; természetvédelem és állatvédelem; természeti jelenségek; személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel; életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata;

Javasolt tevékenységek

projektmunka egyénileg (PPT), és csoportban
 Scrapbook/poszter készítése
 csoportos projektmunka (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében a lakóhelyünkön/ iskolánkban/ városunkban?;
 szóbeli mini-prezentációk: mai és a régmúlt mindennapi életének bemutatása; internetes kutatás: meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?; kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése; internetes kutatás; levél írása kellemes/ kellemetlen élményről;

<p>Public matters</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>közéleti tartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó: közigazgatás, szolgáltatás; helyszínekre: kulturális, közintézmények, éttermek; tárgyakra: entrance tickets, brochures; eseményekre, tevékenységekre: kulturális események, szórakozások; közéleti tartományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadás;</p>	<p>6 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>szerepjátékok; prospektus, reklám készítése; projektmunka: film beszámoló; kiselőadás, internetes kutatómunka; vitafórum; Quiz játékok; kérdőív készítése, kitöltése;</p>
<p>Topics concerning classroom activities</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>résztvevőkre vonatkozó szókincs: school staff; helyszínekre vonatkozó szókincs: oktatási intézmények; tárgyakra vonatkozó szókincs: taneszközök; részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben;</p>	<p>15 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>projektmunka: különleges iskolák Magyarországon és Angliában; iskolánk hagyománya; fordított tanóra: egy tanóra megtervezése; órai feladatok: történet feldolgozás, történet átalakítása;</p>
<p>Cross-curricular topics and activities</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból; más tantárgyakból szerzett</p>	<p>8 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>egyéni projektmunka: szabadon választott téma bemutatása; vaktérképen országok, népek megjelölése; egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése;</p>

	ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven;	társasjáték készítése csoportosan;
English and language learning		6 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez; tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét; digitális eszközöket és felületeket is használ; hibáit többnyire észreveszi és javítja; alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet; egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának; ismeretlen szavak jelentését kikövetkezteti konkrét, rövid szövegekben;	a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages; a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata; betű- és jelkészlet következetes alkalmazása; tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása;	szótanulási technikák; közös popzene hallgatás; filmnézés angolul és ehhez kapcsolódó feladatok (keresztretjvény készítése a kulcsszavakkal); kedvenc videóm; betűzésverseny; egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása; csoportos projekt: társasjáték készítése; egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása; egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása;
Intercultural topics		15 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait; az angol kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja;	célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása; célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete; hazai legfontosabb látnivalók;	egyéni/csoportos projektmunka: „Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása; rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése; csoportos játék: Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról?;

<p>Current topics</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>megért és használ szavakat, szókapcsolatokat az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban; megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven; életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven;</p>	<p>8 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése; szalagcímek és újságcikkek összepárosítása; projektmunka; iskolai híradó; egy saját kulturális élmény bemutatása; szerepjáték: interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel;</p>
<p>Entertainment</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő angol szórakoztató tartalmakkal; felhasználja szórakozásra és játékos nyelvtanulásra;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték); életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.</p>	<p>10 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>egyéni projekt munkák: szórakozási szokások a tanuló csoporton belül; egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban; dalszöveg feldolgozása; angol tinédzser naplói írási minták megismerése, kipróbálása; rövid blogok írása;</p>
<p>Gaining and sharing knowledge</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő angol ismeretterjesztő tartalmakkal; felhasználja az angolt ismeretszerzésre; felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra;</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven; a tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása;</p>	<p>10 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció;</p>

A továbbhaladás feltételei:

- érti a múlt és jelen kapcsolatát
- elsajátította a befejezetlen múltat
- megtanulta a külső és belső kényszer kifejezését
- helyhatározókat és módhatározókat használja

21. ANGOL NYELV (EMELT SZINT) 5-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

AZ IDEGEN NYELV és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Ahhoz, hogy diákjaink hazánk, Európa és a nagyvilág művelt, mobilis, többnyelvű polgárai legyenek, használható és továbbfejleszthető idegen nyelvi tudással kell rendelkezniük, ami a személyiségüket is előnyösen befolyásolja.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvelsajátító nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. Törekszünk arra, hogy a tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni kommunikációs céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezni. Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetencia kialakítása, ami azonos a használható nyelvtudással. Az adott helyzetnek megfelelő nyelvhasználat képességét jelenti, amelynek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészség alapján történik:

- hallás
- beszéd,
- olvasás
- írás

A kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztése a következőket jelenti:

- A kötelező oktatás végére a tanulók képesek lesznek az adott idegen nyelvet akár személyes, közéleti és szakmai területen megfelelően használni.
- A nyelvtanulás során a tanulóknak kialakul a nyelvtanulás, a tanult nyelv, az azt beszélő emberek és kultúrájuk megismerése iránt kedvező szemlélet és motiváció.
- Nyelvtanulásukat egész életükben képesek lesznek önállóan fenntartani és fejleszteni, ennek segítségével újabb nyelveket is sikeresen elsajátítani.

A nyelvoktatásban a hangsúly a hatékony kommunikáció képességére, azaz az aktív készségekre, és nem a passzív tudásra helyeződik. A cél nem az anyanyelvi szint elérése, hanem a megfelelő szintű olvasási, szövegértési, írás- és beszédképesség elsajátítása.

Az alsó tagozaton megkezdett főként nyelvelsajátításra épülő nyelvi fejlesztés lassan áttevéődik a tudatos nyelvtanulás felé. Törekszünk arra, hogy a megelőző szakaszban kialakított nyelvtanulási motiváció megmaradjon, erősödjön, ugyanakkor fokozatosan a tanuló valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet és egyre növekvő nyelvi tudatossággal rendelkezzen.

Az angol tantárgy emelt szintű oktatása a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A nyelvtanulás során megismert tanulási módszereket, stratégiákat megismerve a tanuló képessé válik önálló nyelvtanulásra, amely felkészíti és képessé teszi az egész életen át tartó tanulásra.

A kommunikációs kompetenciák: A gazdag módszertanon alapuló nyelvtanítás megteremti a lehetőségét annak, hogy a tanuló különböző élethelyzetekben és változatos céllal gondolatait, érzéseit ki tudja fejezni, képes legyen idegen nyelven kommunikálni.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, hogy saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

A tantárgy jellemzői:

Az emelt óraszám eredményeképpen a tanuló:

- jobban elmélyíti nyelvtani ismereteit,
- magabiztosabb kommunikációs képességgel bír,
- gazdagabb szókinccsel rendelkezik, valamint
- szélesebb ismeretekre tesz szert a célnyelvi országokkal kapcsolatban.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam emelt szintű angol nyelv

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180

Kimeneti szintek

Ez angol nyelv emelt szintű oktatása során az alábbi KER szerinti kimeneti szintek az elvárások:

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Kimeneti szintek		A1+		A2+

Az 5-8. évfolyamon a következő Tanulási eredmények várhatók el, témakörtől függetlenül:

- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit.

3.64. 5. Évfolyam

Angol nyelvi funkciók az 5. évfolyamra

- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi! Nice to meet you.)
- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)

- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?)
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he...? Who was there? What was that?)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22
Public matters	18
Topics concerning classroom activities	19
Cross-curricular topics and activities	21
English and language learning	23
Intercultural topics	16
Current topics	22
Entertainment and playful learning	19
Gaining and sharing knowledge	20

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22 óra	
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>A személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet, otthon; ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök, ünnepek, hobbik, társadalmi kapcsolatok; természet, város és vidék; természetvédelem és állatvédelem; természeti jelenségek; személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>Projektmunka egyénileg (PPT), és csoportban</p> <p>Scrapbook/poszter készítése</p> <p>Csoportos internetes kutató munka</p> <p>Szóbeli mini-prezentációk</p> <p>Kérdőívek megalkotása, Kitöltése, illetve Írásbeli/szóbeli összegzése</p> <p>Internetes kutatás</p> <p>Szerepjátékok</p>
Public matters	18 óra	
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>-megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>-létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>-nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó; helyszínekre; tárgyakra; eseményekre, tevékenységekre; fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven.</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>Poszter, térkép készítése</p> <p>Prospektus, reklám készítése</p> <p>Projektmunka, társasjáték készítése</p> <p>Kiselőadás, internetes kutatómunka</p> <p>Quíz játékok</p> <p>Színi előadás</p> <p>Kérdőív készítése, kitöltése</p>

Topics concerning classroom activities

19 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<i>eredményeként a tanuló:</i>	ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> - megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket; - alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvi tevékenységek és a feladatmegoldás során; - egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról; - nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri. 	<ul style="list-style-type: none"> - A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff) - A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school - A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying - Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére. 	<ul style="list-style-type: none"> projektmunka: (iskolai szokások, napirend, órarend, iskolai szabályok) scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain) -iskolánk bemutatása -kedvenc tanárom bemutatása -kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása

Cross-curricular topics and activities

21 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<i>eredményeként a tanuló:</i>	ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból. 	<ul style="list-style-type: none"> Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból. 	<ul style="list-style-type: none"> -internetes kutató- és projektmunka: (településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása, kedvenc dal. - egyéni projektmunka: Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?)

English and language learning

23 óra

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages)
- Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása
- Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is
- Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata

Javasolt tevékenységek

- Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel
- közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal
- filmnézés a célnyelven
- a film egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása
- könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvbresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára

Intercultural topics

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

16 óra

Javasolt tevékenységek

- az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában
- olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- projektmunka csoportban (plakát készítés)

Current topics	22 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven</p>
	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>- aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)</p> <p>-képalírások megfogalmazása</p> <p>- időjárásjelentés</p> <p>- szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban</p> <p>- lenémított film tanulói kommentárral</p>
Entertainment and playful learning	19 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>-találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;</p> <p>- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése</p> <p>- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára</p> <p>- Célnyelvi társasjátékok készítése és használata</p> <p>- Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban</p>
	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>-nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Országváros, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok</p> <p>-társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz</p> <p>egy kisfilm/rajzfilm megtekintése</p> <p>közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása</p>
Gaining and sharing knowledge	20 óra
<p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>Találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven</p>
	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>-csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata rövid</p>

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése	angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal –projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából –scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz –IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció
--	---

A továbbhaladás feltételei:

Az 5. évfolyam végére a tanuló rendelkezzen az alábbi képességekkel:

- Képes legyen rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel elmesélni;
- Képes legyen rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket írni a tanult nyelvi szerkezetek használatával;
- Tudjon értelmezni életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- Kezdeményezzen kommunikációt egyszerű hétköznapi témában;
- Üzenetek írása;
- Képes legyen megosztani alapvető személyes információkat magáról;
- Tudja kifejezni tetszését, nem tetszését, akaratát, kívánságát, szándékát;

3.65. 6. Évfolyam

Angol nyelvi funkciók a 6. évfolyamra:

- hogyanlét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about ...? I think ...)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.)
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.)
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 6. évfolyamra:

- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- sorszámok (first, second, third...)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.)
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they..., me, him, them...), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22
Public matters	18
Topics concerning classroom activities	19
Cross-curricular topics and activities	21
English and language learning	23
Intercultural topics	16
Current topics	22
Entertainment and playful learning	19
Gaining and sharing knowledge	20
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature		22 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
A személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó	A témakörre jellemző szókincs ismerete: ismerősök, rokonok; közvetlen környezet,	Projektmunka egyénileg (PPT), és csoportban Scrapbook/poszter készítése

célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.	otthon; ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök, ünnepek, hobbi, társadalmi kapcsolatok; természet, város és vidék; természetvédelem és állatvédelem; természeti jelenségek; személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel	Csoportos internetes kutató munka Szóbeli mini-prezentációk Kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése Internetes kutatás Szerepjátékok
--	--	--

Public matters

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

-megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;

-létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;

-nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó; helyszínekre; tárgyakra; eseményekre, tevékenységekre; fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven.

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

18 óra

Javasolt tevékenységek

Poszter, térkép készítése

Prospektus, reklám készítése

Projektmunka, társasjáték készítése

Kiselőadás, internetes kutatómunka

Quíz játékok

Színi előadás

Kérdőív készítése, kitöltése

Topics concerning classroom activities

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat,

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete

19 óra

Javasolt tevékenységek

projektmunka:

(iskolai szokások, napirend, órarend, iskolai szabályok)

<p>kérdéseket; - alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvi tevékenységek és a feladatmegoldás során; - egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról; - nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri.</p>	<p>célnyelven: tantestület (school staff) - A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school - A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying - Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére.</p>	<p>scrapbook/poszter: (‘kiállítás’ az osztályterem falain) - iskolánk bemutatása - kedvenc tanárom bemutatása - kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása</p>
--	---	--

Cross-curricular topics and activities

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

ismeretek

Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

21 óra

Javasolt tevékenységek

-internetes kutató- és projektmunka:
(településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása, kedvenc dal.
- egyéni projektmunka: Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?)

English and language learning

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

ismeretek

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete
célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages)

23 óra

Javasolt tevékenységek

Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel
közös popzenehallgatás – pl. ‘gapfill’ munkalappal

- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Intercultural topics

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Current topics

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

- Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása
- Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is
- Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó

- filmnézés a célnyelven
- a fim egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása
- könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvébresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára

16 óra

Javasolt tevékenységek

- az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában
- olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- projekt munka csoportban (plakát készítés)

22 óra

Javasolt tevékenységek

- aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)
- képaláírások megfogalmazása

	alapvető szókincs megértése célnyelven	- időjárásjelentés - szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban - lenémított film tanulói kommentárral
Entertainment and playful learning		19 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
-találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;	- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése	-nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Ország- város, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra	- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára	-társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz egy kisfilm/rajzfilm megtekintése
	- Célnyelvi társasjátékok készítése és használata	közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása
	- Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban	
Gaining and sharing knowledge		20 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
Találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.	Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven	-csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata rövid angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal
	A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése	-projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából -scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz

–IKT eszközökkel elkészített
és segített prezentáció

A továbbhaladás feltételei:

A 6. évfolyam végére a tanuló teljesítse a KER szerinti A1+ szintet valamint rendelkezzen az alábbi képességekkel:

- Képes legyen kifejezni alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- Tudja ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően kifejezni magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.
- Képes legyen a személyes és környezeti tématarományban létrehozni egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- A személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytasson a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

3.66. 7. Évfolyam

Angol nyelvi funkciók a 7. évfolyamra:

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.)
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.)
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.)
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love,)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)
- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdezés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)

- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7. évfolyamra:

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)
- felszólító mód: Egyes/Többszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: tiltás kifejezése 'mustn't' segédigével (You mustn't smoke here.)

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22
Public matters	18
Topics concerning classroom activities	19
Cross-curricular topics and activities	21
English and language learning	23
Intercultural topics	16
Current topics	22
Entertainment and playful learning	19
Gaining and sharing knowledge	20

Összes óraszám:

180

A témakörök tartalmi áttekintése

Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22 óra
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert	- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete
	Javasolt tevékenységek
	projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

<p>nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	<p>célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)</p> <p>- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete</p> <p>célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)</p> <p>- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete</p> <p>célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances</p> <p>- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete</p> <p>célnyelven: holidays</p>	<p>projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása</p> <p>csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?</p> <p>szóbeli mini-prezentáció</p> <p>levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről</p> <p>kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése</p>
<p>Public matters</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>-megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>-létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>-nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete</p> <p>célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői</p> <p>- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete</p> <p>célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek</p> <p>- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása</p>	<p>18 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>- prospektus, reklám készítése (étterem, mozi, színház, látványosság)</p> <p>- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek</p> <p>- projektmunka csoportban kérdőív készítése, kitöltése</p> <p>- kvíz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</p>

Topics concerning classroom activities		19 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
A tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.	- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff) - A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institution - A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying - Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére.	projektmunka: - a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei - különleges iskolák Magyarországon és Angliában - iskolánk története, hagyományai, osztályunk - évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása
Cross-curricular topics and activities		21 óra
A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.	- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból - Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven	vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield) csoportos projekt: társasjáték készítése.

English and language learning

23 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<i>eredményeként a tanuló:</i>	ismeretek	
követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;	A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete	tanulásmódszertan
alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;	célnyelven: language skills, language learning, languages	tudatosan: szótanulási technikák
tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;	A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata	közös popzenehallgatás
digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;	A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása	filmnézés a célnyelven
következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;	Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.	betűzésverseny
		egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
		egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása

Intercultural topics

16 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<i>eredményeként a tanuló:</i>	ismeretek	
- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;	- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal	- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.	- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete	- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról
	- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven	- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában

<p>Current topics</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban; - megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét 	<p>- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása</p> <p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven</p>	<p>22 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó) - szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban - projektmunka: iskolai híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
<p>Entertainment and playful learning</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> -találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal; - felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra 	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték) - Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára. 	<p>19 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> - egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.) - dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése - olvasási verseny az osztályon belül - egy választott könnyített olvasmány feldolgozása - angol tinédzser naplórírási minták megismerése, kipróbálása - e-mailezés angolul

Gaining and sharing knowledge	20 óra	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.	- Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven -A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.	Projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció
Felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre.		
Felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.		

A továbbhaladás feltételei:

A 7. évfolyam végére a tanuló rendelkezzen az alábbi képességekkel:

- Képes legyen az adott tématarományban megérteni egyszerű célnyelvi szöveget;
- Tudjon létrehozni az adott tématarományban egyszerű célnyelvi szöveget;
- Képes legyen az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytatni a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- Képes összetett írott instrukciókat értelmezni.
- Tudjon váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagálni egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban.
- Képes egyszerűen megfogalmazni személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kérni, és arra reagálni, elismerni vagy cáfolni mások állítását, kifejezni egyetértését vagy egyet nem értését.

3.67. 8. Évfolyam

Angol nyelvi funkciók a 8. évfolyamra:

- hogyanlét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- csodálkozás kifejezése (How come? Is he? What a surprise!)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)

- remény kifejezése (I am looking forward to ... I hope ...)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 8. évfolyamra:

- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?)
- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.)
- modalitás: kötelezettség kifejezése 'have to' segédigével (Did you have to be there?)
- feltételeesség kifejezése (We'll stay at home if it rains.)
- függő beszéd kifejezése jelen időben (He says he is tired., I don't know where he lives., Tell him to stop it.)
- szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however)

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22
Public matters	18
Topics concerning classroom activities	19
Cross-curricular topics and activities	21
English and language learning	23
Intercultural topics	16
Current topics	22
Entertainment and playful learning	19
Gaining and sharing knowledge	20
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

	Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	22 óra
<i>A témakör tanulása</i> <i>eredményeként a tanuló:</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
A személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget; létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és	- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)	projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása) projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása

<p>begyakorolt nyelvi eszközökkel; nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	<p>- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)</p> <p>- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances</p> <p>- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays</p>	<p>csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?</p> <p>szóbeli mini-prezentáció</p> <p>levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről</p> <p>kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése</p>
<p>Public matters</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <p>-megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>-létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>-nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői</p> <p>- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek</p> <p>- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása</p>	<p>18 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <p>- prospektus, reklám készítése (étterem, mozi, színház, látványosság)</p> <p>- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek</p> <p>- projektmunka csoportban kérdőív készítése, kitöltése</p> <p>- kvíz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</p>

Topics concerning classroom activities

19 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<i>eredményeként a tanuló:</i> A tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.	- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff) - A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institution - A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying - Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére.	projektmunka: - a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei - különleges iskolák Magyarországon és Angliában - iskolánk története, hagyományai, osztályunk - évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása

Cross-curricular topics and activities

21 óra

<i>A témakör tanulása</i>	Fejlesztési feladatok és ismeretel	Javasolt tevékenységek
<i>eredményeként a tanuló:</i> ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.	- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból - Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven	vaktérképen országok, népek megjelölése, népnévek gyakorlása egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield) csoportos projekt: társasjáték készítése

English and language learning

23 óra

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete
célnyelven: language skills, language learning, languages
A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása
Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

Javasolt tevékenységek

tanulásmódszertan
tudatosan: szótanulási technikák
közös popzenehallgatás
filmnézés a célnyelven
betűzésverseny
egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása

Intercultural topics

A témakör tanulása

eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

16 óra

Javasolt tevékenységek

- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában

<p style="text-align: center;">Current topics</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban; - megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét 	<p style="text-align: center;">- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása</p> <p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven</p>	<p style="text-align: center;">22 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó) - szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban - projektmunka: iskolai híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
<p style="text-align: center;">Entertainment and playful learning</p> <p>A témakör tanulása</p> <p>eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> -találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal; - felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra 	<p style="text-align: center;">Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték) - Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára. 	<p style="text-align: center;">19 óra</p> <p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> - egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.) - dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése - olvasási verseny az osztályon belül - egy választott könnyített olvasmány feldolgozása - angol tinédzser naplórírási minták megismerése, kipróbálása - e-mailezés angolul

Gaining and sharing knowledge

20 óra

A témakör tanulása	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
eredményeként a tanuló:	ismeretek	
Találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.	- Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven	Projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából
Felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre.	- A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.	scrapbook, poszter készítése, prezentáció
Felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.		

A továbbhaladás feltételei:

A 8. évfolyam végére a tanuló teljesítse a KER szerinti A2+ szintet, valamint rendelkezzen az alábbi képességekkel:

- Képes legyen értelmezni egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- Az adott tématarományban képes legyen megérteni egyszerű célnyelvi szöveget;
- Tudjon az adott tématarományban létrehozni egyszerű célnyelvi szöveget;
- Képes legyen az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytatni a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- Képes az ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően kifejezni magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.
- Képes összetett írott instrukciókat értelmezni. és követni azokat.

22. ÉNEK-ZENE 1-4. ÉVFOLYAM

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. *Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...*” (Kodály Zoltán)

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen

irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők (amennyiben vannak)

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

A tantárgy óraterve

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. (az aláhúzott rész cserélendő elem) évfolyamon:

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékok, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

3.68. 1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám: 35
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.
- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül
- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán
- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban
- Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete
- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása
- *Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció*
- A kézjel, mint jelrendszer ismerete
- Szolmizációs kézjelről való éneklés

Fogalmak

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Javasolt tevékenységek

- Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

Zeneművek / Énekes anyag / Első osztály

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsí; Nyisd ki Isten kikapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk;

Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szent Gergely doktornak; Téalapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?

Mondókák, kiszámolók

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

Témakör:	Óraszám: 14
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;
- Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;
- Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

Fogalmak

énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Javasolt tevékenységek

- A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zeneművek / Zenehallgatás / Első osztály

Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcáfólok- „Ádám kutya ül a hátán”

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömeit;
- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben
- Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója
- Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
  - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
  - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
  - felelgetős ritmusjátékokkal,
  - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére
- Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő
- Negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünet
- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal, kezdőhang – záróhang

- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon

Fogalmak

Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár ritmusokat, a negyed értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;
- Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;
- A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;
- A pentaton hangkészletből a szó-mi-lá hangjainak ismerete
- A pentaton hangkészletből a már ismert szolmizációs hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása.

Fogalmak

halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet szó-mi-lá hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;

- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.

Témakör:	Óraszám: 7
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);
- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;
- Negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünet grafikai képe és írása
- Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;
- A lá - szó - mi szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.
- Fogalmak
- Hangjegy

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.

A továbbhaladás feltételei:

- legyen képes előadni 20 népdalt és gyerekdalt emlékezetből c´-d` hangterjedelemben
- csoportban bátran, jó hangmagasságban énekeljen
- ismerje a dalokhoz kapcsolódó játékokat és kreatívan vegyen részt ezekben
- érezze az egyenletes lüktetést, megfelelő tempóban énekeljen, érzékelje a tempóváltozást
- ismerje fel a tanult zenei (ritmikai és dallami) elemeket kottaképről
- a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat pontosan szólaltassa meg egyénileg és csoportban is
- legyen képes a tanult szolmizációs hangokat kézjelről énekelni
- legyen képes társaival együtt csendben zenét hallgatni, ismereteket szerezni a hangszerekről

3.69. 2. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám: 35
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.
- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül
- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán
- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban
- Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete
- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása
- *Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció*
- A kézjel, mint jelrendszer ismerete
- Szolmizációs kézjelről való éneklés

Fogalmak

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Javasolt tevékenységek

- Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

Zeneművek / Énekes anyag / Második osztály

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tűt; Két krajcárom; Kis kece lányom;

Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit;

Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács;Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!;Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

Témakör:	Óraszám: 14
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;
- Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;
- Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.
- Fogalmak
- énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Javasolt tevékenységek

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zeneművek / Zenehallgatás / Második osztály

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermeknek I./1. Játszó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;
- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben
- Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója
- Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
  - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
  - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
  - felelgetős ritmusjátékokkal,
  - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére
- Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő
- Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet

- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonala, ütemvonal, kezdőhang – záróhang
- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon

Fogalmak

Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonala; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;
- Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;
- A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;
- A pentaton hangkészlet hangjainak – lá-szó-mi-ré-dó – ismerete, kiegészülve az alsó „lá”-val;
- A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása.

Fogalmak

halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon

Javasolt tevékenységek

Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklí és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.

Témakör:

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);
- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonál, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;
- Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása
- Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;
- A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.

Fogalmak

Hangjegy

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.

A továbbhaladás feltételei:

- legyen képes előadni 20 népdalt és gyerekdalt emlékezetből c´-d´´ hangterjedelemben
- csoportban bátran, jó hangmagasságban énekeljen
- ismerje a dalokhoz kapcsolódó játékokat és kreatívan vegyen részt ezekben
- érezze az egyenletes lüktetést, megfelelő tempóban énekeljen, érzékelje a tempóváltozást
- ismerje fel a tanult zenei (ritmikai és dallami) elemeket kottaképről
- a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat pontosan szólaltassa meg egyénileg és csoportban is
- legyen képes a tanult szolmizációs hangokat kézjelről énekelni
- legyen képes társaival együtt csendben zenét hallgatni, ismereteket szerezni a hangszerekről

3.70. 3. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám: 35
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánc házi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;
- Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével;
- Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;
- Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;
- Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;
- Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel;
- A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

Fogalmak

tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, tánc ház

Javasolt tevékenységek

- Életképek
- Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském

- Párosítók--- >Leányok, legények
- Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom
- Táncnóták-→Táncos dalok
- Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják
- Tréfás dalok
- A faragószek nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről lejeljetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony
- „Mesés” dalok
- Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ
- Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra
- Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből énekli a Himnuszt;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;
- Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;
- Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;
- Zenei befogadói készség fejlődése;
- Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;
- A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;
- A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;
- A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;
- Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.

Fogalmak

Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)

Javasolt tevékenységek

- A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.
- Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekek, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdőlő – gyermekek, részlet (Elhozta az Isten); Háy János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese
- Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba’; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekek (Fáj a kutyámnak a lába)
- Josquin: A tücsök
- Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet
- Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ
- Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc
- Johann Strauss: Tik-Tak polka
- Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha”
- Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc
- Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi
- Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend
- Betlehemes / Csordapásztorok

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;
- Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;
- Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;
- Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:

- a zenei hangsúly érzékeltetésével,
- mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
- felelgetős ritmusjátékokkal,
- ritmusvariációval,
- osztinatóval,
- befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz
- Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;
- szinkópa,
- egyedül álló nyolcad és szünete;
- egész értékű kotta és szünete;
- 4/4 –es ütemfajta.

Fogalmak

Szinkópa; zenei hangsúly; páros lüktetés

Javasolt tevékenységek

Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Óraszám: 8
---	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézzelről történő éneklése;
- Kánonok éneklése, gyakorlása;
- A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;
- Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;
- A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;
- Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;
- A violinkulcs.

Fogalmak

Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; violinkulcs.

Javasolt tevékenységek

Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneкли és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Óraszám: 7
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);
- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;
- A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;
- Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;
- Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;
- A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;
- Violinkulcs írása;
- Szinkópa grafikai képe és írása;
- Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;
- Egész értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;
- A 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása;
- Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;

Fogalmak

A korábbiak elmélyítése

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;

- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző
- gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

A továbbhaladás feltételei:

- legyen képes 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) elénekelni emlékezetből a-e” hangterjedelmben, több versszakkal, népdalokat csokorba szedve is énekeljen
- csoportosan, bátran, jó hangmagasságban énekeljen a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával
- legyen képes az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni
- többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon)
- kreatívan vegyenek részt a generatív játékokban és feladatokban. Legyenek képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák
- a tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) ismerjék fel kottaképről (kézjel, betűkotta), az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan
- a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is
- tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják
- megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. - Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

3.71. 4. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag	Óraszám: 35
---------------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;

- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánc házi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;
- Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével;
- Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;
- Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;
- Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése;
- Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel;
- A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

Fogalmak

tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, tánc ház

Javasolt tevékenységek

- Életképek
- A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám
- Párosítók → Leányok, legények
- Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi
- Állatos dalok
- A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacska fürdik
- Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra
- Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pástortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza? Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből éneklő a Himnusz;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;

- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

Óraszám: 14

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;
- Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;
- Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének meg tapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;
- Zenei befogadói készség fejlődése;
- Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;
- A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;
- A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;
- A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;
- Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.

Fogalmak

Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)

Javasolt tevékenységek

- A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.
- Erkel Ferenc: Himnusz
- Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)
- Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdeknek)
- Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)
- Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban
- Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar
- Clément Janequin: A madarak éneke
- W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal
- W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet
- Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca
- Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója
- Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)
- Rossini: Macska – duett

- Prokofjev: Péter és a farkas - részletek
- Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
- Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Óraszám: 8
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;
- Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;
- Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;
- Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
  - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
  - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
  - felelgetős ritmusjátékokkal,
  - ritmusvariációval,
  - osztinatóval,
  - befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz
- Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;
- nyújtott és éles ritmus;
- pontozott fél értékű kotta és szünete;
- $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta.

Fogalmak

Zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a $\frac{3}{4}$ -es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;
- megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: nyújtott és éles ritmus;
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;

- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- Kánonok éneklése, gyakorlása;
- A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;
- Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;
- fá és ti hangok - hétfokú hangsor;
- A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;
- A violinkulcs.

Fogalmak

Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; hétfokú hangsor; violinkulcs.

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó, alsó lá és alsó szó, fá és ti hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);
- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;
- A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;
- Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;
- Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;

- A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;
- Violinkulcs írása;
- Nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;
- Pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;
- A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;
- Dó' –ti - lá – szó -fá – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;
- A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.

Fogalmak

A korábbiak elmélyítése

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;
- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző
- gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

A továbbhaladás feltételei:

- legyen képes 30 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) elénekelni emlékezetből a-e'' hangterjedelmben, több versszakkal, népdalokat csoportba szedve is énekeljen
- csoportosan, bátran, jó hangmagasságban énekeljen a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával
- legyen képes az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni
- többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon)
- kreatívan vegyenek részt a generatív játékokban és feladatokban. Legyenek képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ -es metrumot helyesen hangsúlyozzák
- a tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) ismerjék fel kottaképről (kézjel, betűkotta), az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan
- a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is
- tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják
- megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. - Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

23. ÉNEK-ZENE 5-8. ÉVFOLYAM

A tantárgy tanításának specifikus jellemzői az 5–8. évfolyamon

A felső tagozat zenei nevelése az alsó tagozatban elsajátított alapozó ismeretekre épül. A különböző évfolyamokon megismert magyar népdalok, más népek dalai, illetve jelentős zeneszerzők műdalai a tanulók élő dalrepertoárját alkotják. A tanórákon továbbra is alapvető jelentőségű a zenei aktivitás, a kifejező éneklés. A zenehallgatás során megismert zeneművek széles palettája ugyancsak aktív ismeretként van jelen. A megismert zenetörténeti korszakokhoz tartozó művek kronológiai rendszerezése 7–8. osztályban történik. A zene befogadását segíti a zeneművek tágabb történelmi, kulturális és társadalmi kontextusban való értelmezése, ami lehetőséget ad arra is, hogy fejlődjön a tanulók képzelete, kreativitása és kapcsolatot találjanak a műalkotásokban megjelenő élethelyzetek és saját életük között. A ritmikai és dallami ismeretek fokozatos bővítése a hallásfejlesztés szolgálatában áll, törekedni kell alkotó módon történő használatukra. Amint az alsó tagozatban, a témakörök a felső tagozatban sem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az ének-zenei nevelés egyik legfontosabb színtere a kórus. Ennek során a tanulók – egy közösség részeként – pótolhatatlan zenei élményekkel gazdagodnak, és igazi művészi tevékenység részeseivé válhatnak.

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja.

A kommunikációs kompetenciák: A zene kiválóan alkalmas a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése.

A digitális kompetenciák: A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak nyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az

improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe (mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása, órán kívüli gyűjtőmunka).

Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	2	1	1	1
Éves óraszám	72	36	36	36

- A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, az 5-8. évfolyamon:
- Az ének-zene tanításának legfőbb célja a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *továbbfejldjenek*. Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll.

3.72. 5. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	36
Zeneművek/Zenehallgatás	16
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
Összesen	72 óra

A témakörök tartalmi áttekintése:

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG

Óraszám: 36 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpa is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Dudaszó hallatszik ; Erdő, erdő, de magas a teteje; Egy kis kertet keríték ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó

gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; R égi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

Műzenei szemelvények, más népek dalai

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Himnusz; Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc

Fejlesztési feladatok

- Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is
- A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből
- A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani
- Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni
- Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül
- Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása
- A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben
- Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban
- A megélt élmények feldolgozásának segítése

Ismeretek

- 5. osztályban 50 dal megismerése
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése
- A Himnusz éneklése

Fogalmak

Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; tempo giusto; parlando; rubato.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása
- Népszokások eljátszása
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában
- Részvétel az iskolai kórus munkájában
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen

Tanulási eredmények

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitól megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra;
- a zenei karaktereket differenciáltan tudja megszólaltatni a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően egyszerű többszólamúságban is;
- 50 új dalt ismer;
- emlékezetből éneklő a Himnuszt;
- változatosan tudja alkalmazni a tempó és előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato);
- hangszerkíséretes dalokat énekel;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz.

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Óraszám: 16 óra

Dunántúli ugrós táncok

Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar

Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel

Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar

Zene Mátyás király udvarából

J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)

W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló

Liszt Ferenc: Manók tánca

Johannes Brahms: V. magyar tánc

Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje

Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós

Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire

John Williams: Csillagok háborúja – induló

Fejlesztési feladatok

- A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével
- Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben

- Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcso
- lása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz
- Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.
- Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket

Ismeretek

- a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete
- A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében

Fogalmak

Népi hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene, komolyzene, könnyű zene; madrigál.

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyen
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszóllaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Tanulási eredmények (zenei befogadókészség)

- életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével értelmezi a különböző műfajú és stílusú zenéket;
- azonosítani tudja a jellegzetes hangszereket, hangszer-összeállításokat, ismeri történelmi, kulturális és társadalmi hátterüket, mely segíti zeneértésüket;
- megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot;
- azonosítja a tanult zenéket, megnevezi azok alkotóit és keletkezésüknek ismert körülményeit;
- megfigyeli az egyes hangszerek hangszínének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- kérdéseket vet fel a zenemű üzenetére és kifejezőeszközeire vonatkozóan, többféle szempontot érvényesítve alkot véleményt;
- néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat, érzelmeket fejez ki);
- megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített élethelyzetek és a saját élethelyzete között.

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS

Óraszám: 8 óra

Ismeretek

- A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket
- Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

Fejlesztési feladatok

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban
- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

- A dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS

Óraszám: 6 óra

Ismeretek

- Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv

Fejlesztési feladatok

- A tiszta hangközök felismerése és megnevezése
- Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése
- Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)

Fogalmak

Hangköz;

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A hangközök megfigyelésének és meghallásának gyakorlása

Tanulási eredmények (ritmikai és hallásfejlesztés)

- ismeri és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, nagy nyújtott, kis nyújtott, nagy éles, kis éles, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- különböző ritmusképleteket eltérő tempókban is reprodukál;
- érzékeli a tanult dalokban a váltakozó ütemek lüktetését;
- érti a hangköz fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;

- ismeri és jártasságot szerez a hétfokú skála szolmizációs hangjainak írásában és olvasásában;
- fogalmi szinten ismeri a tiszta hangközöket (T1, T4, T5, T8);
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés, ütemmutató, violinkulcs.

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

Óraszám: 6 óra

Ismeretek

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- az abszolút hangnevek
- C-dúr

Fejlesztési feladatok

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban
- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban

Fogalmak

Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek.

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával

Tanulási eredmények

- A tanult ritmikai és dallami elemeket alkalmazva egyszerű ritmussorokat, dallamokat kiegészít és improvizál;

A továbbhaladás feltételei:

- Tudjon az énekes anyagból 10 dalt, zenei szemelvényt emlékezetből kifejezően elénekelni.
- Ismerje fel kottaképről az új zenei elemeket.
- A zenehallgatásra ajánlott zeneműveket ismerje fel jellemző részleteik alapján.
- Ismerje a tanult zenei műfajok jellemzőit, előadói apparátusát.

3.73. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	17

Zeneművek/Zenehallgatás	9
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	36 óra

A témakörök tartalmi áttekintése:

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG

Óraszám: 17 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

- A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni, Duna parton; Elment a két lány; Este van már; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai

- John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal
- Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra
- Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

Fejlesztési feladatok

- Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is
- Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből
- Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani
- Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni
- Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül
- Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása
- A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben
- Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban
- A megélt élmények feldolgozásának segítése

Ismeretek

- 6. osztályban 26 dal megismerése
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése

- A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése

Fogalmak

Aadatközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; piano; mezzoforte; forte.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában
- Részvétel az iskolai kórus munkájában
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán

Tanulási eredmények

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangji sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra;
- a zenei karaktereket differenciáltan tudja megszólaltatni a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően egyszerű többszólamúságban is;
- 26 új dalt ismer;
- emlékezetből éneklő a Szózatot;
- változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato, piano, mezzoforte, forte);
- hangszerkíséretes dalokat énekel;

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Óraszám: 9 óra

Zenehallgatási anyag

- Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)
- Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar
- Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt
- Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven
- Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel
- Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel
- W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek
- Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő
- Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet
- Bedrich Smetana: Moldva – részlet
- Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)

Ismeretek

- A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős)
- A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése
- A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében

Fejlesztési feladatok

- A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével

- Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben
- Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz
- Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.
- Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket
- Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében

Fogalmak

Klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Tanulási eredmények

- életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével értelmezi a különböző műfajú és stílusú zenéket;
- azonosítani tudja a zenetörténeti stílusok főbb jellemzőit, a hozzájuk tartozó műfajokat, jellegzetes hangszereket, hangszer-összeállításokat, ismeri történelmi, kulturális és társadalmi hátterüket, mely segíti zeneértésüket;
- megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot, műfajt, korszakot;
- azonosítja a tanult zenéket, megnevezi azok alkotóit és keletkezésüknek ismert körülményeit;
- megfigyeli az egyes hangszerek hangszerjének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat, érzelmeket fejez ki);

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS

Óraszám: 4 óra

Ismeretek

- A tanult ritmusértékek gyakorlónevének, grafikai jelének és értékének ismerete, használata
- Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

Fejlesztési feladatok

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban

- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

- Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

- A dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS

Óraszám: 3 óra

Ismeretek

- Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund
- Dúr és moll hangzás
- Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

Fejlesztési feladatok

- A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése
- A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése
- Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézzelről történő éneklése
- Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)

Fogalmak

Hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával

Tanulási eredmények (ritmikai és hallásfejlesztés)

- ismeri és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis- és nagy nyújtott, kis- és nagy éles, triola, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- különböző ritmusképleteket eltérő tempókban is reprodukál;
- érzékeli a tanult dalokban a váltakozó ütemek lüktetését;
- hallás útján megfigyeli a tanult zeneművekben a dúr és moll hangzását, melyeket zenei karakterekhez, hangulatokhoz kapcsol;
- ismeri és jártasságot szerez a hétfokú skála szolmizációs hangjainak írásában és olvasásában;
- felismerő kottaolvasással követi és értelmezi a módosított hangok szerepét a dalokban;

- érti a hangköz és hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;
- fogalmi szinten ismeri a tiszta, kis- és nagy hangközöket (T1–T8), és a fél és egész hangos építkezés logikáját;
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés; ütemmutató, violin- és basszuskulcsok;
- felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket;

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

Óraszám: 3 óra

Ismeretek

- a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- a módosított hangok grafikai képe és írása
- az abszolút hangnevek
- C-dúr, a-moll

Fejlesztési feladatok

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása triola ritmusok fordulataival
- az új ritmikai elem felismerése kottaképben
- az új ritmikai elem leírása rövid gyakorlatokban
- a kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva

Fogalmak

Dúr; természetes moll; előjegyzés.

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával

Tanulási eredmények

- a zeneművektől inspirálódva produktívan használja képzeletét, megfogalmazza a zene keltette érzéseit, gondolatait, véleményét;
- a zeneművek befogadásának előkészítése során részt vesz olyan közös kreatív zenélési formákban, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni, felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

A továbbhaladás feltételei:

- Tudjon az énekes anyagból 10 dalt, zenei szemelvényt emlékezetből kifejezően elénekelni.
- Ismerje fel kottaképről az új zenei elemeket.
- A zenehallgatásra ajánlott zeneműveket ismerje fel jellemző részleteik alapján.
- Ismerje a tanult zenei műfajok jellemzőit, előadói apparátusát.

3.74. 7. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	14
Zeneművek/Zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	2
Összesen	36 óra

A témakörök tartalmi áttekintés

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG

Óraszám: 14 óra

Magyar népdalok

- A szennai lipisen-laposton; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

- Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pizstráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

- Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

Ismeretek

- Népdalok és műdalok
- A magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

Fejlesztési feladatok

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel

- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése

Fogalmak

A korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban

Tanulási eredmények

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangji sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra;
- a zenei karaktereket differenciáltan tudja megszólaltatni a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően egyszerű többszólamúságban is;
- 15 új dalt ismer;
- változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato, piano, mezzoforte, forte);
- hangszerkíséretes dalokat énekel, tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
Témakör neve: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS Óraszám: 14 óra
- Zenehallgatási anyag
- Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek
- Orlando di Lasso: Visszhang
- Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet
- J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.
- G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel
- H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor
- Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fizs-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel
- W. A. Mozart: Falusi muzsikuskok; Figaro házassága – nyitány részlet
- L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda
- Franz Schubert: A pizstráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel
- Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus
- Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)
- A népzenei revival legjobb felvételei

Ismeretek

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

Fejlesztési feladatok

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során

- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

Fogalmak

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika. Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű.

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszóllaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Tanulási eredmények

- életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével értelmezi a különböző műfajú és stílusú zenét, követi a lineáris és vertikális zenei folyamatokat;
- azonosítani tudja a zenetörténeti stílusok főbb jellemzőit, a hozzájuk tartozó műfajokat, jellegzetes hangszereket, hangszer-összeállításokat, ismeri történelmi, kulturális és társadalmi hátterüket, mely segíti zeneértésüket;
- megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot, műfajt, korszakot;
- azonosítja a tanult zenét, megnevezi azok alkotóit és keletkezésüknek ismert körülményeit;
- követni tudja a zenei elemek összetartozását, egymást kiegészítő vagy egymástól eltérő struktúráját, a zenei kifejezésben betöltött funkcióját;
- megfigyeli az egyes hangszerek hangszínének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- kérdéseket vet fel a zenemű üzenetére és kifejezőeszközeire vonatkozóan, többféle szempontot érvényesítve alkot véleményt;
- néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat, érzelmeket fejez ki);
- megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített élethelyzetek és a saját élethelyzete között.

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS

Óraszám: 3 óra

Ismeretek

- Felütés- súlytalan indítás

Fejlesztési feladatok

- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

Fogalmak

felütés/súlytalan kezdés

Javasolt tevékenységek

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS

Óraszám: 3 óra

Ismeretek

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése

Fejlesztési feladatok

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

Fogalmak

A korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

Tanulási eredmények

- ismeri és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis- és nagy nyújtott, kis- és nagy éles, triola, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- különböző ritmusképleteket eltérő tempókban is reprodukál;
- érzékeli a tanult dalokban a váltakozó ütemek lüktetését;
- hallás útján megfigyeli a tanult zeneművekben a dúr és moll hangzását, melyeket zenei karakterekhez, hangulatokhoz kapcsol;
- ismeri és jártasságot szerez a hétfokú skála szolmizációs hangjainak írásában és olvasásában;

- ismeri az előjegyzésekhez kapcsolódó abszolút hangneveket;
- felismerő kottaolvasással követi és értelmezi a módosított hangok szerepét a dalokban;
- érti a hangköz és hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;
- fogalmi szinten ismeri a tiszta, kis- és nagy hangközöket (T1–T8), és a fél és egész hangos építkezés logikáját;
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés;
- ütemmutató, violin- és basszuskulcsok;
- felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket;
- ismeretlen kotta esetében is vizuálisan nyomon tudja követni a hallott ritmikai és dallami folyamatokat;
- érti és azonosítja a különböző formarészek zenén belüli szerepét;
- felismeri a homofon és polifon szerkesztést.

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

Óraszám: 2 óra

Ismeretek

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
- Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
- A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
- Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

Fejlesztési feladatok

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

Fogalmak

Minden korábban szereplő fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése

Tanulási eredmények

- a tanult ritmikai és dallami elemeket alkalmazva egyszerű ritmussorokat, dallamokat kiegészít és improvizál.

A továbbhaladás feltételei:

- Tudjon az énekes anyagból 10 dalt, zenei szemelvényt emlékezetből kifejezően elénekelni.
- Ismerje fel kottaképről az új zenei elemeket.
- Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat képes legyen szolmizálva olvasni.
- A zenehallgatásra ajánlott zeneműveket ismerje fel jellemző részleteik alapján.

- Ismerje a tanult zenei műfajok jellemzőit, előadói apparátusát.

3.75. 8. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	14
Zeneművek/Zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	2
Összesen	36 óra

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG

Óraszám: 14 óra

Magyar népdalok

- A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva
- Műzenei szemelvények, más népek dalai
- Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)
- Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra
- Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzente; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

Ismeretek

- Népdalok és műdalok
- A magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői

Fejlesztési feladatok

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel

- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

Fogalmak

A korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban

Tanulási eredmények

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra;
- a zenei karaktereket differenciáltan tudja megszólaltatni a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően egyszerű többszólamúságban is;
- 20 új dalt ismer;
- változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato, piano, mezzoforte, forte);
- hangszerkíséretes dalokat énekel, tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;

Témakör neve: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS

Óraszám: 14 óra

Zenehallgatási anyag

- W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele
- Frédéric Chopin: g-moll mazurka
- Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia
- Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet
- Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)
- Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus
- Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal
- Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám
- Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet
- Robert Schumann: Gyermejk jelenetek – Álmodozás
- Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló
- Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel
- Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
- Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc
- Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto
- Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból
- Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal
- Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna
- Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete
- George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)
- Jazz standard-ek

- Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).
- Népzenei revival legjobb felvételei

Ismeretek

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságukat

Fejlesztési feladatok

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

Fogalmak

Zenei korstílusok: romantika. Zenei műfajok: szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene.

Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszóllaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Tanulási eredmények

- életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével értelmezi a különböző műfajú és stílusú zenét, követi a lineáris és vertikális zenei folyamatokat;
- azonosítani tudja a zenetörténeti stílusok főbb jellemzőit, a hozzájuk tartozó műfajokat, jellegzetes hangszereket, hangszer-összeállításokat, ismeri történelmi, kulturális és társadalmi hátterüket, mely segíti zeneértésüket;
- megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot, műfajt, korszakot;
- azonosítja a tanult zenét, megnevezi azok alkotóit és keletkezésüknek ismert körülményeit;
- követni tudja a zenei elemek összetartozását, egymást kiegészítő vagy egymástól eltérő struktúráját, a zenei kifejezésben betöltött funkcióját;

- megfigyeli az egyes hangszerek hangszínének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- kérdéseket vet fel a zenemű üzenetére és kifejezőeszközeire vonatkozóan, többféle szempontot érvényesítve alkot véleményét;
- néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat, érzelmeket fejez ki);
- megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített élethelyzetek és a saját élethelyzete között.

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS

Óraszám: 3 óra

Ismeretek

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató

Fejlesztési feladatok

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb **dallamhangszereket.**

Fogalmak

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató

Javasolt tevékenységek

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS

Óraszám: 3 óra

Ismeretek

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

Fejlesztési feladatok

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

Fogalmak

A korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

Tanulási eredmények

- ismeri és alkalmazza az alaprítmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis- és nagy nyújtott, kis- és nagy éles, triola, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- különböző ritmusképleteket eltérő tempókban is reprodukál;
- érzékeli a tanult dalokban a váltakozó ütemek lüktetését;
- hallás útján megfigyeli a tanult zeneművekben a dúr és moll hangzását, melyeket zenei karakterekhez, hangulatokhoz kapcsol;
- ismeri és jártasságot szerez a hétfokú skála szolmizációs hangjainak írásában és olvasásában;
- ismeri az előjegyzésekhez kapcsolódó abszolút hangneveket;
- felismerő kottaolvasással követi és értelmezi a módosított hangok szerepét a dalokban;
- érti a hangköz és hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;
- fogalmi szinten ismeri a tiszta, kis- és nagy hangközöket (T1–T8), és a fél és egész hangos építkezés logikáját;
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés;
- ütemmutató, violín- és basszuskulcsok;
- felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket;
- ismeretlen kotta esetében is vizuálisan nyomon tudja követni a hallott ritmikai és dallami folyamatokat;
- érti és azonosítja a különböző formarészek zenén belüli szerepét;
- felismeri a homofon és polifon szerkesztést.

Témakör neve: ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

Óraszám: 2 óra

Ismeretek

- A korábbi ismeretek mobilizálása:
- A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
- Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete

Fejlesztési feladatok

- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

Fogalmak

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése

Tanulási eredmények

- a tanult ritmikai és dallami elemeket alkalmazva egyszerű ritmussorokat, dallamokat kiegészít és improvizál.

A továbbhaladás feltételei:

- Tudjon az énekes anyagból 10 dalt, zenei szemelvényt emlékezetből kifejezően elénekelni.
- Ismerje fel kottaképről az új zenei elemeket.
- A zenehallgatásra ajánlott zeneműveket ismerje fel jellemző részleteik alapján.
- Ismerje a tanult zenei műfajok jellemzőit, előadói apparátusát.

24. VIZUÁLIS KULTÚRA 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszthető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesezhet ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrák közvetítésében elfoglalt helyének hangsúlyozása.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam normál/emelt/két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	2	2	2	1
Éves óraszám	72	72	72	36

- A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalakotás).
- A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.
- Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.
- Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.

3.76. 1. Évfolyam

Az 1. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	10
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12

Összes óraszám:	72
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Óraszám: 28
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben.
- Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.
- Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben.
- Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése).
- Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás).
- Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során.
- Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.
- Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolt, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.
- Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.
- Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával.
- Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).

Fogalmak

történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;

- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátssza, elmeséli;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Óraszám: 10
---	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókérttya) és eszköz (pl. tábló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.
- Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).
- Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).
- Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.
- Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímér, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címér, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalatás díszítményként: huszárcsákó, párta).
- Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.

Fogalmak

jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcimerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Régi magyar reklámok.
- Kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.
- Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével.
- Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.

Fogalmak

- információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet

Javasolt tevékenységek

Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomat, eljátszik, elmesél.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történetes képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek "szinkronizálása").
- Egyszerű mozgóképi részletekben hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében.
- Mozgásillúziót keltő régi papírjátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. "pörgetős mozi").

Fogalmak

- animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása.
- Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával.
- Képi inspiráció alapján egyszerű mintaelem tervezése. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Elképzelt, mesebeli tárgyak tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból.
- Dramatikus játék céljára újjáb, síkbáb, kellék, jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése.
- Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel).

Fogalmak

funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Óraszám: 12
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése.
- A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint.
- A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben.
- Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.

Fogalmak

építészeti, műemlék, műemlékvédelem

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika készítése, vizuális technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló legyen képes:

- az életkorának megfelelő, felismerhető ábrázolás készítésére

- biztonságos anyag- és eszközhasználatra
- felszerelése önálló rendben tartására

3.77. 2. Évfolyam

Az 2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszámja: 72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	10
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Óraszám: 28
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben.
- Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.
- Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben.
- Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése).
- Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás).
- Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során.
- Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.

- Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.
- Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.
- Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával.
- Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).

Fogalmak

történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátssza, elmesél;

- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

–

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Óraszám: 10
---	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra.
- Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban.
- Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.
- Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot.
- Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során.

Fogalmak

jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Óraszám: 6
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Régi magyar reklámok megismerése.
- Kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.
- Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel.
- Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.

Fogalmak

információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű mozgóképi részletek cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.
- Egyszerű mozgóképi hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente).
- Mozgásillúziót keltő régi papírajtatók megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában.

Fogalmak

animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Témakör: Természeti és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak

Óraszám:
10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezés, gyöngyfűzés, agyagozás).

- Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. ábrázolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Elképzelt, mesebeli tárgyak tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból.
- Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból.
- Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása.

Fogalmak

funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Óraszám: 12
--	----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).
- A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint.
- A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szemégyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett).
- Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.

Fogalmak

építészeti, műemlék, műemlékvédelem

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika és montázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása.

Tanulási eredmények

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló legyen képes:

- Az életkorának megfelelő, felismerhető ábrázolás készítésére.
- A közvetlen környezet megfigyelésére és értelmezésére.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerésére.
- Az alkotótevékenysége során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerésére, használatára.
- Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlására és az abban rejlő veszélyek felismerésére.

3.78. 3. Évfolyam

A 3. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	24
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	12
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	8
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	11
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	11
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Óraszám: 24
--	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Változatos mesés térben játszódó magyar népmese különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott

- figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése).
- Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása.
  - Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben.
  - Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.
  - Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.
  - Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása.
  - Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával
  - Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).
  - Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével.
  - Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában.
  - Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).
  - Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása).
  - Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín megjelenítése. különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).
  - Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése.

Fogalmak

figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu,

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmeséli;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése.
- A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok mozgások vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.
- Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása.
- Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában.

Fogalmak

vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtatás, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk
--

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.
- Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése.
- A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján.

Fogalmak

média, reklám, televíziós műsortípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtatás, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Régi magyar gyerekfilmek karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása.
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában.
- Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése.
- Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése.
- Történetek, mesék, népmesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.

Fogalmak

- nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagytáblával.
- Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban.
- Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).

- Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése
- Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.
- Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése).
- Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).
- Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához jelmezek készítése csoportmunkában.

Fogalmak

tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzsminta

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Óraszám: 11
--	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből).
- Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészker) csoportosítása különböző szempontok szerint.
- Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.
- Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból.

- Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben.
- Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház, barlanglakások felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalgatás.
- Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában.
- Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások megismerése.

Fogalmak

építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló legyen képes:

- Az életkorának megfelelő, felismerhető ábrázolás készítésére.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák biztonságos anyag- és eszközhasználatára.
- Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazására, rövid, egyszerű történet megformálására.
- Az életkorához igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismeretére, alkalmazására.

3.79. 4. Évfolyam

A 4. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 36 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	12
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	5
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	5
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Óraszám: 12
--	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Változatos mesés térben játszódó magyar népmese különleges helyszínének elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése.
- Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok felhasználásával installáció készítése.
- Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben.
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.
- Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése.
- Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének feldolgozása.
- Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával
- Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése.
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel.
- Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában.
- Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín megjelenítése. különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomtat, mintázás, makett).

Fogalmak

figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával.
- Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.
- A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, mozgások vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése.

- Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képkötésben.

Fogalmak

vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk
--

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése, megjelenítése.
- Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban.
- A saját médiahasználati szokások tanulmányozása különböző szempontok alapján, és azok vizuális szemléltetése.

Fogalmak

média, reklám, televíziós műsortípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;

- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Régi magyar gyerekfilmek karakteres szereplőinek képi megjelenítése.
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése.
- Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.
- Történetek, mesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.

Fogalmak

nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítségével megjeleníti;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak

Óraszám:
5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagytárral.
- Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban.

- Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).
- Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése
- Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).
- Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához jelmezek készítése csoportmunkában.

Fogalmak

tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzsminta

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomat, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Óraszám: 5
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészker) csoportosítása különböző szempontok szerint.
- Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.
- Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból.
- Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában.
- Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások megismerése.

Fogalmak

építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház

Javasolt tevékenységek

- Színes rajz készítése, festés, nyomtatás, plasztika, montázs és kollázs készítése, vizuális és vegyes technikák alkalmazása. Álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Tanulási eredmények

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló legyen képes:

- Az életkorának megfelelő, felismerhető ábrázolás készítésére.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok használatára.
- A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálására.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerésére.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerésére.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerésére.
- Életkorhoz igazodó internetes tevékenységek megismerésére.

25. VIZUÁLIS KULTÚRA 5-8. ÉVFOLYAM

A tantárgy a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott legfontosabb célja az, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában.

A tantárgy jellemzője, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul. Fontos szerepe van a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának eszköze. A vizuális kultúra tantárgy tartalmát *három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi*. A NAT alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	34	34	34	34

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái

A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák

A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen.

A digitális kompetenciák

A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait.

A személyes és társas kompetenciák:

A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. A kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. Fontos, hogy megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkékké legyenek a magyar kultúrára.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhatja ugyanakkor olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak

megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, az 5. évfolyamon.

A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra készítendő motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érdekében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek. Az adott iskolaszakaszban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása szükséges. Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. A jellemző képkészítési lehetőségeket figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalkotás tudatosságának fejlesztése.

3.80. 5. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	4
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	8
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	3
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	4

Összes óraszám

36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: 1. Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám:4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével. A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása.
- Kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése.

Fogalmak

Őskori, ókori kultúrák - Egyiptom, görög- római kultúra, népvándorlás-honfoglalás kori emlékek, barlangrajzok, sziklaépítmények, tárgykultúra fejlődése az őskorban, találmányok, sírépítmények Egyiptomban, falfestmények jellemzői, frontális szobrászat, tömbszobor, domborművek, a görög szobrászat elemei, építészet az aranymetszés szempontja, vázakészítés és stílusai, a római arcképszobrászat, építészeti találmányok, falfestészet Pompei alapján. Hazai római kori emlékek, Pannónia provincia, magyar városok római nevükkel. Honfoglalás- és népvándorlás kori művészet. Magyar vadászfegyverek, lovaglási stílus, a jurta, az övveretek, tarsolylemezek és azok formavilága. A magyar koronázási jelvény együttes. Várépítészet fejlődése.

Javasolt tevékenységek

- Elméleti anyagrészek megismerése ppt bemutató alapján, ezekhez hozzárendelt alkotás készítése. Szénrajz, kavicsfestés, totemoszlop terve, vázakép sablonnal, tömbszobor agyagozás, rézdomborítás- a felsoroltak közül valamelyik.

Tanulási eredmények

- Különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal.

Témakör: 2. Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám:8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával.

Fogalmak

Vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés, irodalmi mű illusztrációja, képvers, képkiegészítés, háttérkészítés. Parafrázis, képregény készítés alapjai, a jó illusztráció lényege.

Javasolt tevékenységek

- Zenei- irodalmi művek illusztrálása, képregény szerű feldolgozása, évszakok, napszakok szín és formavilágának megjelenítése. Csoportmunkában, vagy egyéni alkotással. Nézőpontok változtatásával létrehozott alkotások.

Tanulási eredmények

- Az alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat, tapasztalatait vizuálisan megjeleníti. Adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzeli, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is.

Témakör: 3. Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Megtanulja, hogyan keressen többféle forrásból, vizuális információkat.
- Az összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint tudja rendezni.

- A vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, tud csoportmunkában is dolgozni.
- Életkorának megfelelő mértékben megismeri a filmkészítés, weboldal szerkesztő, a könyvkészítés, a tipográfus, az újságtördelő szerkesztő és hasonló munkaköreit.

Fogalmak

Vizuális kifejezési eszközök (pont, vonal, folt, szín), kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, képkivágás, nézőpont. Betűméret, betűfajták, tördelés. Vágó, forgatókönyvíró, tördelőszerkesztő, stb. foglalkozások.

Javasolt tevékenységek

- Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak leginkább megfelelő médium kiválasztásával, alkotás készítése. Pl. weboldal, plakát, meghívó, reklám, tábló, ismertető kiadvány.
- Kép készítése a kiemelés eszközeivel.

Tanulási eredmények

- Az adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból. A vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendezi és összehasonlítja, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja.
- A vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Témakör: 4. Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján.
- Az egyiránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása.
- Egy rövid történés vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.

Fogalmak

A nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard, színek, árnyékok változása napszak-évszak szerint, hajnal, alkony, a perspektíva szabályai.

Javasolt tevékenységek

- Képregény készítése, vagy forgatókönyv összeállítása adott témára. Időbeli változások, évszakok, időjárás megjelenítése sorozatképen, képcsoportban. Egyszerű használati utasítás, képes folyamatábrával.

Tanulási eredmények

- A valóság vagy a vizuális alkotások által felidézett képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is.
- Egy adott cél szempontjainak figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve, pl. útmutatók, iskolai információs jelek.
- A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok alapján csoportmunkában is.
- Az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat igyekszik legalább kor szerint felismerni.

Fogalmak

Kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás műveken keresztül.

Javasolt tevékenységek

- Reklámszöveg, szlogen, képaláírás készítése adott fotóhoz. Tartalom és a szöveg kapcsolata-újságíró játék. Magyarázó ábrák, információs jelek értelmezése és alkotása.

Tanulási eredmények

- A vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendezni és összehasonlítani, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználni.
- A vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egy adott téma (pl. öltözet, közlekedés, személyes tárgyak) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése.
- Korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal. Minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére.

Fogalmak

Hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, motívum.

Javasolt tevékenységek

- Kisebb általa is használható tárgy tervezése, kivitelezése. Pl. kulcstartó, tolltartó, kulacshuzat. Motívum tervezése után sokszorosított formával dosszié, vagy póló díszítése. Sablonkészítés, szitanyomás, magasnyomás technikája, vagy ahhoz hasonló kipróbálása.

Tanulási eredmények

- Egy adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja annak eredményeit.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása érdekében.
- A tervezés során bemutatja és lerajzolja a variációkat.
- Többféle ötletet vet fel és ezeket vizuálisan is rögzíti.
- Önállóan dolgozik egyénileg és csoportmunkában is.

Fogalmak

Környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, tárgy/építmény nézetei, hossz- és keresztmetszet, alaprajz.

Javasolt tevékenységek

- Alaprajzok keresése légifotók segítségével.
- Tárgyak nézőpontjainak rajza, későbbi műszaki ismeretek megalapozására.
- Tér áttervezése, funkciók megváltoztatásával.
- Régi paraszti kultúra terei- udvar elrendezései.

Tanulási eredmények

- Egy adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja.
- A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeit megismeri.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók 5. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

- Colosseum, Istar-kapu, Erechteion, karnaki Ámon-templom, Kheopsz piramisa, Parthenon, Pantheon, Stonehenge, Zikkurat- Úr.
- **Képzőművészeti alkotások:** altamirai barlangrajz, Írnok szobor, delphoi kocsihajtó, Laokoón-csoport, Müron: Diszkoszvető, Nofretete fejszobra, római portrészobor, Rubljov: Szentháromság, Szamothrakéi Niké, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Willendorfi vénusz.
- **Egyéb:** Bayeux-i kárpit, görög vázafestészet, nagyszentmiklósi kincs, szkíta aranyszarvas, Tutanhamon arany halotti maszkja, Magyar Szent Korona és koronázási jelvények.

A továbbhaladás feltételei

- Tudjon ábrákat értelmezni, képeket- művészettörténeti témában - legalább közepes találati értékkel besorolni a tanult művészettörténeti korszakokba. Képes legyen kisebb térképek értelmezésére, magyarázó ábrák megértésére. Tudjon adatokat leolvasni infografikáról.
- Ismerjen a szakszókincsből legalább 30 százaléknnyit, tudjon beszélni egy képről legalább 5-10 értelmes mondatot.
- Tudja, hogyan kezdjen neki egy információ feltárásának, hol gyűjtsön adatot, merre induljon el egy tervezési munkánál. Életkorának megfelelően értsen a digitális segítség és képalkotás módjairól. (szövegszerkesztő, képbeillesztő, fotózási módszerek, stb.)

- Tárgytervezésnél, tér áttervezésénél nagyjából legyen arányérzéke, a rajzon pontosságra törekedjen, maradjon a realitásnál. Minimális geometriai ismereteket fogadjon el, azokat alkalmazza. (mértani testek nevei, csoportosításuk).

3.81. 6. Évfolyam

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, a 6. évfolyamon.

Ebben az iskolaszakaszban erősödik fel a tanulóknál a valóság megismerése iránti fokozott igény. A látott és ismert vizuális világ ütköztetése révén nem csak mérlegelő gondolkodásuk, hanem az információk szelektálásának képessége is megalapozható. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valósághű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez, ezért fontos a kedv fenntartása. A digitális kultúra egyre nagyobb befolyással bír ebben az életkorban, így ennek beépítése a tananyagba remélhetőleg megtartja a gyerek érdeklődését.

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	6
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	2
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	6
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	6

Összes óraszám

36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: 1. Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával.
- A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása.

Fogalmak

Középkori művészettörténeti stílusok- román, gótikus, reneszánsz. Boltív- csúcsív, támpillér, támoszlop, a várépítészet szakaszai, lakótorony, kereszt és dongaboltozat, hazai várak a korai középkorból, Jáki templom, a templomok szerkezete és homlokzati elemei, üvegablak. A

reneszánsz nagymesterek alkotásai, egyedi stílusuk jellemzői- északi reneszánsz id. Pieter Brueghel, Albrecht Dürer, déli reneszánsz Raffaello Santi, Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarotti. Gúla kompozíció, stanzák, freskó, tájképfestészet, fametszet rézkarc. Polihisztor. Címerek, kastélyépítészet.

Javasolt tevékenységek

- Elméleti anyagrészek megismerése ppt bemutató alapján, ezekhez hozzárendelt alkotás készítése.
- Gipszfestés, freskótechnika, mozaik, agyagozás, magasnyomású sokszorosító eljárás megismerése, (vagy- vagy.)

Tanulási eredmények

- A különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlítja, megkülönbözteti és összekapcsolja más alkotásokkal.
- A látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt.
- A vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja. Különböző jellegű, stílusú vizuális alkotások adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.

Témakör: 2. Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám:2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, kollázs, fotómanipuláció).

Fogalmak

Vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés.

Javasolt tevékenységek

- Képkiegészítés, képvers alkotása csoportmunkában, zenei illusztráció.

Tanulási eredmények

- A látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja.
- Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.
- Nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Témakör: 3. Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám:6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján a hétköznapokban, gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek megismerése.
- A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.

- Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával.

Fogalmak

A vizuális kifejezési eszközök ismétlése, a kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, képkivágás, nézőpontok, képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség, attribútum.

Javasolt tevékenységek

- Fotósorozat készítése adott témára, festményekből képsorozat összeállítása, egy kedvenc játék bemutatása fotómontázzsal, ismertetése vetítéses előadással.
- Egy művészettörténeti kor tárgya, festménye, alkotójának bemutatása az előző megoldásokkal.

Tanulási eredmények

- Vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit meg tudja fogalmazni, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is.
- Látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit.
- A vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Témakör: 4. Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tér megjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján.
- A fordított perspektíva szabályainak megismerése.

Fogalmak

A nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard, színek, árnyékok változása napszak-évszak szerint. Az emberi test és arc változásai a korral. Múlt és jövő időbelisége.

Javasolt tevékenységek

- Történelmi esemény (pl. csata), földtörténeti esemény megjelenítése forgatókönyvben, csoportmunkával. Változás, elmúlás, elpusztulás, lekopás, leomlás, stb. jelenségek bemutatása választott médium segítségével.

Tanulási eredmények

- Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.
- Az adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetíti újabb médiumok képi formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A téma feldolgozásakor más tantárgy keretében tanult művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológiai, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek kreatív felhasználásával létrehoz egy alkotást. (pl. ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif, stb.).
- Reklámfilmek és hírműsorok példáiiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése.

Fogalmak

Kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, kommunikációs cél, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás.

Javasolt tevékenységek

- Tantárgyközi feladatként animált gif készítése és annak órai elemzése.
- Csomagolástervek, természetvédelem, klímaügyekkel kapcsolatos felhívó jellegű alkotások készítése, plakát, szórólap, kampányterv.

Tanulási eredmények

- Szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is.
- A vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.
- Az egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata, annak vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, helytörténeti kiállítás látogatása).
- Hagyományos magyar népi kultúra inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy tervezése.
- A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözék) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján.

Fogalmak

Hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, formaredukció, motívum, technológia.

Javasolt tevékenységek

- Tárgyak összehasonlítása, (pl. koronák, harci eszközök, egyenruhák fejlődése, változása) tablón bemutatva. Különleges tárgyak a népi hagyományból, történetkutatással.
- Motívum modernizálása, áttétel mai korba. Pl. áttört padtámla- árnyékoló motívumaként.
- Kisméretű bőrből vagy nemezéléssel készülő tárgy alkotása. Pl. kulcstartó, labda, báb.

Tanulási eredmények

- Különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, tárgyakat összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal.
- Adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik.

Témakör: 7. Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak,
terek, funkció

Óraszám:6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése.
- Egy választott tárgy, tárgytípus különböző történeti korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).
- Szokatlan egyéni funkcióra alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával.

Fogalmak

Környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, egy tárgy nézetei, háromnézetű vetületi ábrázolás, hulladék felhasználás, szemétsziget, újragondolás, újrahasznosítás.

Javasolt tevékenységek

- Hulladék tárgyak felhasználása praktikus és célszerű feladatra, csoportmunkában tervezéssel.
- A jobb ötletek bemutatása táblókon, tárgyak műszaki ábrázolása, vetületi szerkesztéssel.

Tanulási eredmények

- A különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlítja, megkülönbözteti és összekapcsolja más fogalmakkal, alkotásokkal. Pl. ház berendezési tárgyaival.
- Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

A továbbhaladás feltételei

- Képes legyen kapcsolatokat találni tárgyak és az egyes tanult művészeti korok között, felismerve azok stílusát.
- Legalább 10-15 mondatnyi ismertetést tud adni egy tanult tárgyról, épületről, lényegi információkkal.
- Képes legyen a műszaki ábrázolás pontos szabályainak betartására a tanultak alapján. Tudja a szerkesztés menetét. Képes legyen pontosan lemásolnia egy készen kapott szerkesztést.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók 6. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

- **Építmények:** amiens-i székesegyház, debreceni Nagytemplom, , fertődi Eszterházy-kastély, Hagia Sophia, Hundertwasser épületei, festményei, , jáki bencés apátsági templom, Notre-Dame székesegyház-Párizs, nyírbátori református templom, Palazzo Farnese, pisai dóm, Pollack Mihály:

Magyar Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, Szent Péter bazilika és kollonád, versailles-i palota, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika.

- **Képzőművészeti alkotások:** id. Pieter Bruegel: Gyermejjátékok, Babel tornya, Botticelli: Vénusz születése, Chagall: Párizs az ablakon keresztül, Csók István: A keresztapa reggelije, Csontváry Kosztká Tivadar: Magányos cédrus, Zarándoklás a cédrushoz, Öreg halász, Nagy Taormina, Mostar, Dunchamp: Biciklikerek, Dürer: Önarckép, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, Manet: Reggeli a szabadban, Michelangelo: Dávid, Sixtus- kápolna freskói, Munch: Sikoly, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Rippl-Rónai: Kalitkás nő, „kukoricás képek”, Rodin: Gondolkodó, Soós Nóra: Buborékfújó VIII., Szinyei Merse Pál: Majális, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus,

3.82. 7. Évfolyam

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, a 7. évfolyamon.

A vizuális kultúra tantárgy feladata ebben az iskolaszakaszban is az, hogy a tanulók a vizuális művészet eszközeivel megismerhető világ jelenségeit megvizsgálják, értelmezzék, következtetéseiket az életkoruknak megfelelő szinten használják fel alkotó munkájukban. Az ebben az életkorban felerősödő mérlegelő gondolkodást, továbbá a személyes vélemények megjelenítését a vizuális kultúra tantárgy minden részterületén érdemes érvényesíteni. Itt jelenik meg a vizuális nevelés érték közvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje.

A realitásigény erősödésével a tanulók érdeklődése erőteljesebben fordul a mindennapi vizuális jelenségek felé, így a tantárgy határozott célja a médiatudatosság fejlesztése, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet erősítése. Ez az iskolaszakasz az, ahol a mozgóképek és a médiaszövegek értelmezése és megértése legalább olyan fajsúlyos kérdés, mint a divat, a szűkebb és tágabb környezet vizuális kultúrája, és az ebben megjelenő technológia.

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
Vizuális művészeti jelenségek ; Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai; Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Tér és időbeli viszonyok; Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás; Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány; Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány; Tárgyak, terek, funkció	5

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: 1. Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Adott vagy választott – klasszikus, modern, kortárs – művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció).
- Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.

Fogalmak

Képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, kortárs művészet, művészi kifejezés, vizuális napló, látványterv-barokk, XIX. századi irányzatok, szecesszió, klasszicizmus, romantika, historizáló művészet, eklektika. Velazquez, Rembrandt, Rubens, kismesterek a barokk korból, Lechner Ödön, Ybl Miklós, Steindl Imre, Clark Ádám, Ferenczy István, Barabás Miklós, Borsos József, Rippl- Rónai, Szinyei- Merse Pál, Izsó Miklós, Csontváry K.T., Madarász Viktor, Munkácsy Mihály, Paál László, Muybridge, Lumiere.

Javasolt tevékenységek

- A megnevezett stílusirányzatok megismerése ppt bemutatóval.
- Adott épület vagy festmény elemzése saját kutatómunkával, térrészre bontás.
- Emlékműtervezés- modern stílusban is.
- Képsorozat összeállítása a XIX. század műveiből adott szempontok alapján. (pl. épületdíszek, ablak-ajtóformák, funkció alapján).

Tanulási eredmények

- Látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat.
- Az adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat többféle forrásból tudja keresni.
- Megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai kapcsán.

Témakör: 2. Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel, önkifejező alkotásokban.
- Elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése, ezek bemutatása (pl. tabló, prezentáció) egyénileg vagy csoportmunkában.
- A gyűjtemények, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.

Fogalmak

Vizuális átírás, kiemelés eszközei, fény- és színhatás, kontraszt, szíkontraszt, enteriőr, zsánerkép, tájképfestészet, színházművészet, médiafajták, színszimbolika, jelképek, rejtett tartalom.

Javasolt tevékenységek

- Adott látvány, tárgy vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében.
- Az előző fejezetben megnevezett alkotók műveinek használata. A XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése egy-egy alkotáshoz vetélkedők stílusában változatos tesztkérdések írása egyénileg vagy csoportban.

Tanulási eredmények

- Elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít.
- A vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendezzi és összehasonlítja, az alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat.

Témakör: 3. Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző
kifejezőeszközei

Óraszám:4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban, mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg.
- Példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.

Fogalmak

Címrend, tipográfia, illusztráció, képaláírás, link, banner, filmtörténet, kameraállás, kamera mozgás, plánok, a fotózás története.

Javasolt tevékenységek

- Storyboard készítése megadott képkockából kiindulva, képregény készítése, fotósorozat készítése, a kezdeti animációs filmek technikátörténeti hátterének megismerése után, animációs kisfilmek készítése csoportban.

Tanulási eredmények

- A vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is.
- A vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Témakör: 4. Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális
megjelenítésének lehetőségei

Óraszám:4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. ókori egyiptomi, középkor, reneszánsz, barokk).

Fogalmak

Íránypont, rövidülés, a perspektíva szabályai, axonometriák, állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva.

Javasolt tevékenységek

- A tér, térbeliség (pl. folyosó, szoba, utcarészlet) ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel).
- A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében.
- Irreális tereket bemutató műalkotások (pl. Vasarely, M.C. Escher, Orosz István művei) szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása.

Tanulási eredmények

- A vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is.
- A helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket.
- Adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában.

Témakör: 5. Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg
üzenete

Óraszám:6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, hang-és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban egyénileg és csoportmunkában.
- Nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása, és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával.

Fogalmak

Verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés, jelkép, jel alakítása, stilizálás, átvitt értelem.

Javasolt tevékenységek

- Számszerű adat, absztrakt fogalmak átalakítása infografikával, különböző célok érdekében. Híroldal tervezése az osztály számára.
- Fotó, installáció, számítógépes grafika készítése adott tartalomra.
- Újságíró játék- képaláírások eltérő szándékkal ugyanarra a képre.

Tanulási eredmények

- Helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül.
- Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás, vagy szabadkézi rajz segítségével saját tervek megjelenítése. Személyes tárgyak (pl. öltözék, otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel.
- Lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben.

Fogalmak

Formatervezés, síluskorszakok az iparművészetben, stilizálás, lépték, giccs fogalma, metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus.

Javasolt tevékenységek

- Áttervezés, stílusra igazított tervezés, álcázás, céljából tárgyak síkidomok átrajzolása. Illúziókeltő ábrák kitalálása, alkalmazása.
- Adott tér, vagy tárgy metszetrajza, vetületi ábrázolással való bemutatása.
- Divatrajz készítése korosztálynak megfelelő személyek számára.
- Minta áttervezése és felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése közösségi tér, épület számára).

Tanulási eredmények

- Az adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület, labirintus) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének lehetőségeivel kísérletezve.
- A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron).
- Az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában.
- Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.

Fogalmak

Építészeti elem, lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései.

Javasolt tevékenységek

- 2D-ből 3D megjelenítés: pop-up technika, papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz rekonstrukció.

Tanulási eredmények

- Adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik.
- Az alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat.

A továbbhaladás feltételei-kompetenciák

- Az évfolyamhoz tartozó szakkifejezések legalább 30%-ának ismerete, tudjon beszélni a kapott műről 10-15 lényegi információt tartalmazó mondattal.
- Ismerje az animált ppt, vagy kisfilm, fotósorozat készítését. Értse a kép és szöveg összefüggéseit, egymást befolyásoló rendszerét.
- Értse és ismerje az axonometria szerkesztését, tudjon pontosan másolni ilyen szerkesztést, figyeljen az arányokra mértani testek ábrázolásánál.
- Tudatosan alkalmazza eddigi ismereteit alkotó munkája során, igyekezzen önálló munkavégzésre. Értse a formatervezés, az építészet, térformálás lényegét.
- Aktívan vegyen részt az órai feladatokban, vállalt csoportfeladatát jól teljesítse. Legyen kitartó és fejezze be időre a munkáját.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók: 7. évfolyam

- A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:
- **Építmények:** Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház.
- **Képzőművészeti alkotások:** Barabás Miklós portréfestményei, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Giotto: Szent Ferenc, Madarász Viktor történelmi festményei, Massaccio: Szentháromság, Mányoki Ádám: II. Rákóczi Ferenc, M.C. Escher grafikái, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, Rembrandt: Éjjeli őrzárat.

3.83. 8. Évfolyam

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, a 8. évfolyamon.

A vizuális kultúra tantárgy feladata ebben az iskolaszakaszban is az, hogy a tanulók a vizuális művészet eszközeivel megismerhető világ jelenségeit megvizsgálják, értelmezzék, következtetéseiket az életkoruknak megfelelő szinten használják fel alkotó munkájukban. Az ebben az életkorban felerősödő mérlegelő gondolkodást, továbbá a személyes vélemények megjelenítését a vizuális kultúra tantárgy minden részterületén érdemes érvényesíteni. Itt jelenik meg a vizuális nevelés érték közvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje.

A realitásigény erősödésével a tanulók érdeklődése erőteljesebben fordul a mindennapi vizuális jelenségek felé, így a tantárgy határozott célja a médiatudatosság fejlesztése, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet erősítése. Ez az iskolaszakasz az, ahol a mozgóképek és a médiaszövegek értelmezése és megértése legalább olyan fajsúlyos kérdés,

mint a divat, a szűkebb és tágabb környezet vizuális kultúrája, és az ebben megjelenő technológia.

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek; Alkotások, stílusok	5
Vizuális művészeti jelenségek; Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai; Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Tér és időbeli viszonyok; Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás ; Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány; Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány; Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: 1. Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Megfigyeltetni a XX-XXI. századi emberábrázolást, a klasszikus és modern építészet anyaghasználatát, figuratív és nonfiguratív ábrázolást a modern művészetekben.

Fogalmak

Képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, kortárs művészet, művészi kifejezés, parafrázis, vizuális napló, látványterv XX.-XXI. századi stílusirányzatok, impresszionizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, kubizmus, land- art, egyéb modern művészeti irányzat.

Javasolt tevékenységek

- A megjelölt korszakok főbb izmusait, irányzatait bemutató ppt előadások megtekintése után, prezentáció készítése általa választott kortárs téma bemutatására.

Tanulási eredmények

- Látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat.
- Adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból, különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal.
- Megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.

Témakör: 2. Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása.
- Átdolgozás, színházi, filmes látványterv, irodalmi mű, zene illusztrációja.
- Elvont fogalmak változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése, ezek bemutatása (pl. tábló, prezentáció) egyénileg vagy csoportmunkában.
- A gyűjtemények, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.

Fogalmak

Szürrealizmus, elvont tartalom, szimbólum, jelkép, tudatalatti, karakterjegyek, festésmódok, konstruktivizmus, hiperrealizmus, negatív forma a plasztikában.

Javasolt tevékenységek

- Parafrázis készítése, társasjáték vagy számítógépes játék tervezése.
- Önarckép, saját belső gondolatainak megjelenítése képi eszközökkel.
- Maszk készítése, vagy mintázás.

Tanulási eredmények

- Elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít.
- A vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendezi és összehasonlítja, az alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat.
- Látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit.

Témakör: 3. Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám:4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikatörténeti háttérének megismerése után (pl. Muybridge, Lumiere, Funny faces) stop motion típusú animációs kisfilmek készítése csoportban.
- Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban, mely a médium sajátos működésének felismerését célozza meg.
- Példák alapján a technikai képkészítő, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.

Fogalmak

Címrend, tipográfia, illusztráció, képaláírás, link, banner, filmtörténet, kameraállás, kameramozgás, plánok, a fotózás története.

Javasolt tevékenységek

- Rövidfilm készítése megadott fogalomból vagy fotóból kiindulva, képsor összeállítása, színes magazinoldal szerkesztése fotókból, saját médiafelület megtervezése (vagy-vagy), informatikával közös feladat.

Tanulási eredmények

- A vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is.
- A vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

Példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. impresszionizmus, szürrealizmus, a XX-XXI. század művészeti törekvései).

Fogalmak

Íránypont, rövidülés, a perspektíva szabályai, axonometriák, állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva.

Javasolt tevékenységek

A tér, térbeliség ábrázolása a perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése tértágítás, sűrítés módszerével.

A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása testek rajzi megjelenítésében. Irreális tereket bemutató műalkotások szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása. Énidő- személyes életút, jövőbeni tervek ábrázolása vegyes technikával.

Tanulási eredmények

- A vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is.
- A helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket.
- Adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képalírás, linkek, hang-és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban egyénileg és csoportmunkában.
- Nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása saját jelzésrendszer alkalmazásával.

Fogalmak

Verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés, jelkép, jel alakítása, stilizálás, átvitt értelem, képvers.

Javasolt tevékenységek

- Számszerű adat, absztrakt fogalmak átalakítása infografikával, különböző célok érdekében.
- Lehet közös tantárgyi feladat.
- Híroldal vagy saját profil tervezése.
- Térbeli konstrukció, film, szubjektív térkép készítése adott tartalomra.
- Filmrészletek elemzése, sajtófotó értelmezés, plakátművészet a jelen korban.

Tanulási eredmények

- Helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Témakör: 6. Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül.
- Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás, vagy szabadkézi rajz segítségével saját tervek megjelenítése.
- Személyes tárgyak (pl. öltözék, környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel.
- Egy művészettörténeti stílus jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben.

Fogalmak

Formatervezés, síluskorszakok az iparművészetben, stilizálás, lépték, giccs fogalma, metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus.

Javasolt tevékenységek

- Áttervezés, stílusra igazított tervezés, álcázás, céljából tárgyak síkidomok átrajzolása.
- Illúziókeltő ábrák kitalálása, alkalmazása (pseudoművészet).
- Egyszerű geometriai forma bemutatása axonometria és vetületi ábrázolás kombinálásával.
- Divatrajz készítése korosztálynak megfelelő személyek számára.
- Adott alkotó (pl. Baldessari, Bacon, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Escher, Giacometti, Giotto, Haring, Michelangelo, Modigliani, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, Shiota, van Gogh, Vasarely, Vermeer) vagy választott stílus (pl. bizánci, expresszionizmus, gótika, impresszionizmus, pop-art, reneszánsz, szürrealizmus) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány” kreálása, öltözet kollekció tervezése).

Tanulási eredmények

- Az adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Témakör: 7. Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám:5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének lehetőségeivel kísérletezve.
- A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskola környezetében).
- Az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában.
- Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.

Fogalmak

Építészeti elem, lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései, térfelhasználás, közösségi tér.

Javasolt tevékenységek

- 2D-ből 3D megjelenítés: papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz rekonstrukciók, térszervezések megvizsgálása az egyes korokban, tablókészítés.

Tanulási eredmények

- Adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
- Adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik.
- Az alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat.

A továbbhaladás feltételei

- Törekedjen önálló ismeretszerzésre, képes legyen megtervezni egy kutatás lépéseit, össze tudjon állítani egy feladatsort valamilyen rajzi probléma megoldására.
- Ismeri az évben elhangzott szakkifejezések legalább 30%-át, önállóan és árnyaltan tud fogalmazni egy adott mű leírásánál.
- Ismeri a legalapvetőbb digitális rajzoló technikákat.
- Önállóan képes szövegszerkesztési és képbeillesztési feladatot elvégezni, prezentációt készíteni.
- Tisztában van a mértani testek csoportosításával, azok rajzolásának technikáival.
- Képes legyen az arányokra ügyelve dolgozni, szerkesztésnél figyelni a pontos rajzra.
- Legalább az évben tanult stílusokkal tisztában van, tud róluk példákkal pár mondatot beszélni.
- Fel tudja sorolni a tanult művészeti korszakokat és stílusanalógia terén legalább 30 %-os szinttel dolgozik.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók: 8. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

- **Építmények:** Gaudi: Sagrada Familia, Gropius: A Bauhaus központi épülete,
- Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, Makovecz Imre épületei,
- **Képzőművészeti alkotások:** Baldessari: Stonehenge 2005, Bernáth Aurél: Tél, Brueghel: Vakok, Fáraó vadászaton-thébai falfestmény, Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők), Giacometti: Erdő, élete, Kandinszkij: Sárga piros kék, La Tour: A születés, Man Rey: Ajándék, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Marcus Aurelius lovasszobra, Memling: Jelenetek Mária életéből, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Modigliani: Jeanne Hébuterne sárga pulóverben, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, MukácsyMihály: Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Picasso: Guernica, Avignoni kisasszonyok, Raffaello: Az athéni iskola, Shiota: Emlékeső, Vermeer: Geográfus
- **Egyéb:** Cristo, Dali, Vasarely

26. DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ 8. ÉVFOLYAM

A dráma és színház tanítás célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. Kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.

A dráma és színház tevékenységei nagy szerepet játszanak a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztésében.

Fejleszti a **tanulás kompetenciáit**, mert a tanuláshoz kapcsolódó sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is pozitív megerősítést ad.

Fejleszti a **kommunikációs kompetenciákat**, mert a dráma és színház keretei között sokféle önkifejezési forma (verbális, vokális, nonverbális) alkalmazására és gyakorlására van lehetőség, ami a kommunikációs lehetőségek körét a megszokotthoz képest erőteljesen kitérít. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek.

Fejleszti a **digitális kompetenciákat**, hiszen a tanulók kezében lévő digitális eszközök a hétköznapi kommunikáció mindennapos eszközei, melyeket konkrét vagy szimbolikus tartalommal gyakran alkalmaznak kortárs élethelyzetekben. Emellett a dramatikus tevékenységek során a tanulók azonosítják a digitális környezet kínálta lehetőségeket és veszélyeket is, érvényesen foglalkozhatnak a magánszféra, a személyes adatok és a digitális identitás meglétével vagy hiányával, veszélyeztetésével vagy biztonságával.

Fejleszti a **matematikai, gondolkodási kompetenciákat**, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik. Ugyanakkor a dráma és színház tevékenységei teret adnak a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak is, a fantázia, kreatív megközelítések szabadságának, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében.

Fejleszti a **személyes és társas kapcsolati kompetenciákat**, hiszen a tantárgy tanulásának jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeret, a reális önértékelés kialakulását, ugyanakkor a csoportos együttműködésben, közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.

A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a **kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit**, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket

sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezőmódok széles körében.

Végül a személyiségfejlesztésben betöltött szerepe miatt fejleszti a **munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciákat** is. A tantárgy adottságai okán törekszünk témnapok, projekt, és a tömbösítés lehetőségeit kihasználni.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám				1
Éves óraszám				36

3.84. 8. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Szabályjátékok, népi játékok	7
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	4
Rögtönzés	5
Saját történetek feldolgozása	5
Műalkotások feldolgozása	3
Dramaturgiai alapfogalmak	3
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	2
Színházi műfajok, stílusok	2
Színházi előadás megtekintése	5

Összes óraszám:

36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Szabályjátékok, népi játékok

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok)
- A látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatások felidézése
- Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével
- A figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire
- Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok
- A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése
- Csoportépítő játékok

Fogalmak:

beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés

Javasolt tevékenységek

- A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok)
- Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel
- Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával
- Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban
- A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok
- Az egész csoport együttműködését igénylő játékok

Tanulási eredmények

- felfedezi a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságait és összefüggéseit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a tárgyi világ jelenségeit;
- felidézi a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- kitalál és alkalmaz elképzelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- tudatosan irányítja és összpontosítja figyelmét a környezete jelenségeire;
- koncentrált figyelemmel végzi a játékszabályok adta keretek között tevékenységeit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a környezetéből érkező hatásokra adott saját válaszait;
- értelmezi önmagát a csoport részeként, illetve a csoportos tevékenység alkotó közreműködőjeként.

Témakör: Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal,
zenével, mozgással, tánccal)

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése
- A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása
- A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevételével a dramatikus játékokban
- A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben
- Kommunikációs játékok
- Interakciós játékok

Fogalmak:

drámajáték, kommunikáció, interakció

Javasolt tevékenységek

- Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok
- Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok
- Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa)
- Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitágítására

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- fejleszti az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlatát;
- adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit;
- felfedezi a tárgyi világ kínálati eszközeit, ezek művészi formáit (pl. a bábot és a maszkot);
- használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket;
- felfedezi a feszültség élményét és szerepét a dramatikus tevékenységekben;
- felismeri a helyzetek feldolgozása során a szerkesztésben rejlő lehetőségeket.

Témakör: Rögtönzés

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségek felfedezése
- A kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása
- Rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével
- Rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában
- A rögtönzés értelmezése, megvitatása
- A rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása

Fogalmak:

szituációk alapelemei, szerep, szerepbe lépés, típusok ábrázolása

Javasolt tevékenységek

- Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján
- Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve
- Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre
- Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések (pl. témára, fogalomra, mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése; a szereplők cselekvési lehetőségeinek keresése (célok, szándékok, gátak vizsgálata)
- Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával

Tanulási eredmények

- az alkotótevékenység során használja a megismert kifejezési formákat;
- felfedezi a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségeket;
- felismeri és alapszinten alkalmazza a kapcsolat létrehozásának és fenntartásának technikáit.

Témakör: Saját történetek feldolgozása

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása
- A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása
- Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása
- Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása

Fogalmak: forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

Javasolt tevékenységek

- Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda)
- Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában

- Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve
- Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása
- A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása)
- A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása)
- Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit;
- alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.

Témakör: Műalkotások feldolgozása

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A látott-hallott-olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése
- Irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján)
- Az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel
- Dramatikus improvizációk irodalmi művek vagy (nép) hagyomány felhasználásával
- Különböző irodalmi vagy művészeti alkotások (pl. zene, képzőművészet, film, fotó, iparművészet) játékon, megjelenítésen keresztül történő megközelítése

Fogalmak:

fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia

Javasolt tevékenységek

- Ritmusjátékok a műelemzésben
- Különböző művészeti alkotások maszkos, bábos és/vagy mozgásos, táncos dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése
- Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, tánccal
- Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása

Fogalmak:

szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekményszál, esemény

Javasolt tevékenységek

- Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre
- Közös történetépítés dramatikus eszközökkel
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- felismeri és azonosítja a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás).

Témakör: A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A szöveg megjelenési formái a színpadon
- A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése
- A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zöreje stb.)
- A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.)
- Bábhasználat, bábszínház
- Mozgás és tánc a színpadon

Fogalmak:

dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték

Javasolt tevékenységek

- Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek
- Kísérletezés a színházi vizualitás eszközeivel dramatikus tevékenységek során
- Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal
- Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben
- A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét;

- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

Témakör: Színházi műfajok, stílusok

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése
- Alapvető színpadi műfajok jellemző jegyeinek elkülönítése és egyes elemeinek alkalmazása saját játékokban
- A színházi előadások formanyelvi jellemzőinek felismerése és azonosítása a látott előadásokban
- Egyszerűbb stílusgyakorlatok

Fogalmak:

tragédia, komédia, vígjáték, bohózat, színmű, opera, táncjáték, stílus

Javasolt tevékenységek

- A komikus jelenetek jellemzőinek vizsgálata dramatikus tevékenységekkel
- A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei dramatikus tevékenységekben, és ennek megfigyelése színpadi munkában
- Szöveges, mozgásos, bábos stílusgyakorlatok
- Paródia-játékok a megismert műfajokhoz és stílusokhoz
- A színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

Témakör: Színházi előadás megtekintése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése
- A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése
- A színházi kommunikáció erejének felfedezése
- A színházi élmény fontosságának felismerése
- Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében
- Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével
- A színház közösségi feladatai, funkciói

Fogalmak:

színjáték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok

Javasolt tevékenységek

- A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben
- A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata
- A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése
- A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata
- A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a színházi kommunikáció erejét;
- felismeri a színházi élmény fontosságát;
- a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.

27. TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 1-4. OSZTÁLY

A tantárgy fő célkitűzései: a technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

Kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

Digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

Matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

Kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Technika és tervezés tantárgy óraterve

1-4. évfolyam normál/emelt/két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
--	-------------	-------------	-------------	-------------

Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapprofú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

3.85. 1. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 4
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése
- Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során
- Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése

- Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során
- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása
- Kézügyesség fejlesztése
- Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag
- Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk
- Anyagvizsgálatok érzékszervi úton

Fogalmak

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termések, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság abc...

Javasolt tevékenységek

- Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése
- Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben
- Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés
- Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció
- Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése
- Magkép készítése
- Kavicsfestés
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés
---

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése
- A kreativitás erősítése
- Együttműködés és véleményformálás támogatása
- Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- Önálló ismeretszerzés támogatása
- Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Képlékeny anyagok tulajdonságai
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságainak csoportosítása
- Papírmunkák:
  - hajtogatás, gyűrés, sodrás

- tépés, nyírás
- díszítés
- bábkészítés
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
  - darabolás
  - csiszolás
  - hegyezés
- A fonalak csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
  - hurkolás
  - fonás
  - csomózás

Fogalmak

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, becslés, mérés, sablon, szálal anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

Javasolt tevékenységek

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése
- Mézeskalács-készítés
- Hagyományos mesterségek megismerése
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk
- Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése
- Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése
- Papírszövés
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése
- A hurkapálca töréspróbája
- Marokkó készítése
- Kép készítése hurkapálcából
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése
- Kunyhó készítése fonással
- Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése
- Mesterségek, műhelyek megismerése

- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármás fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Otthon – család – életmód	Óraszám: 7
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;

- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Fogalmak

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

Javasolt tevékenységek

- Beszámolók lakóhelyünkről
- Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
- A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük
- Építőelemekkel házak építése
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése
- Különleges építmények tervezése
- A szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása
- Napirend készítése
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok
- Egyszerű ételkészítés
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;

- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Témakör: Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 5
-------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyarságtudat erősítése
- Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása
- Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása
- Tervek a családban
- Esztétikai érzék fejlesztése
- Közösen átélt élmények és érzések támogatása
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja

Fogalmak

jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika

Javasolt tevékenységek

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló
- Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása
- Hímes tojás készítése
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Közlekedés	Óraszám: 3
----------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Saját felelősség felismerése a közlekedésben
- Szabálykövető magatartás kialakítása
- Balesetmentes közlekedés támogatása
- Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése
- Etikus magatartás értelmezése és kialakítása
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése
- A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése
- A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben

Fogalmak

gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

Javasolt tevékenységek

- Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék
- Jelzések, táblák megfigyelése
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes legyen:

- - a természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolására
- - a család szerepének, időbeosztásának, munkamegosztásának megértésére
- - alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismeretére, alakuljon ki egy egészséges veszélyérzet
- - a hétköznapijainkban használatos anyagokat felismerni, tulajdonságait ismerni
- - életkori szintnek megfelelő problémafelismerésre, problémamegoldásra
- - anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezésére, felismerésére
- - építeni mintakövetéssel és önállóan
- - az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használatára
- - a munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartására
- - elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazására
- - aktív részvételre, önállóságra és együttműködésre a tevékenységek során
- - az alkalmakhoz illő kulturált viselkedésre és ismerje meg a kulturált öltözködés íratlan szabályait

3.86. 2. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Anyagok a környezetünkben	4
– Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
– Otthon – család – életmód	7

– Jeles napok, ünnepek	5
– Közlekedés	3
– Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 4
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése
- Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során
- Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése
- Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során
- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása
- Kézügyesség fejlesztése
- Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag
- Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk
- Anyagvizsgálatok érzékszervi úton

Fogalmak

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termékek, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság abc...

Javasolt tevékenységek

- Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termékek gyűjtése
- Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben
- Termésfigurák, terméskabók készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termékek válogatása, becslés, tervezés
- Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció
- Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése
- Magkép készítése
- Kavicsfestés
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 15
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése
- A kreativitás erősítése
- Együttműködés és véleményformálás támogatása
- Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján

- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- Önálló ismeretszerzés támogatása
- Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Képlékeny anyagok tulajdonságai
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságainak csoportosítása
- Papírmunkák:
  - hajtogatás, gyűrés, sodrás
  - tépés, nyírás
  - díszítés
  - bábkészítés
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
  - darabolás
  - csiszolás
  - hegyezés
- A fonalak csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
  - hurkolás
  - fonás
  - csomózás

Fogalmak

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, becslés, mérés, sablon, szálal anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

Javasolt tevékenységek

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel
- Képlékeny anyagok alakítása: gyűrés, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése
- Mézeskalács-készítés
- Hagyományos mesterségek megismerése
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk
- Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrt és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése
- Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése

- Papírszövés
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése
- A hurkapálca töréspróbája
- Marokkó készítése
- Kép készítése hurkapálcából
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése
- Kunyhó készítése fonással
- Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése
- Mesterségek, műhelyek megismerése
- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojtkészítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Otthon – család – életmód	Óraszám: 7
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.

- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Fogalmak

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

Javasolt tevékenységek

- Beszámolók lakóhelyünkről
- Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
- A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük
- Építőelemekkel házak építése
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése
- Különleges építmények tervezése
- A szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása
- Napirend készítése
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok
- Egyszerű ételkészítés
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkérdőív készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Témakör: Jeles napok, ünnepek

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyarságtudat erősítése
- Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása
- Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása
- Tervek a családban
- Esztétikai érzék fejlesztése
- Közösen átélt élmények és érzések támogatása
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja

Fogalmak

jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika

Javasolt tevékenységek

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló
- Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása
- Hímes tojás készítése
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;

- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Közlekedés	Óraszám: 3
---------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Saját felelősség felismerése a közlekedésben
- Szabálykövető magatartás kialakítása
- Balesetmentes közlekedés támogatása
- Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése
- Etikus magatartás értelmezése és kialakítása
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése
- A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése
- A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben

Fogalmak

gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

Javasolt tevékenységek

- Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék
- Jelzések, táblák megfigyelése
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes legyen:

- képlékeny anyagok, papír, faanyagok, szálak anyagok magabiztos alakítására
- az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazására
- a környezetében veszélyhelyzetek felismerésére
- példák ismeretére az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén
- a hétköznapijainkban használatos anyagok felismerésére, tulajdonságaik megállapítására érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazására
- életkori szintnek megfelelő problémafelismerésre, problémamegoldásra
- anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezésére, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismeretére

- célszerű takarékoság lehetőségeinek ismeretére
- elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazására
- a kulturált és balesetmentes járműhasználatra, közlekedési szabályok, jelzőtáblák, alapvető Kreszszabályok ismeretére

3.87. 3. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Anyagok a környezetünkben	4
– Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
– Otthon – család – életmód	8
– Jeles napok, ünnepek	4
– Közlekedés	3
– Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 4
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Véleményalkotás erősítése;
- A társakkal való közös tevékenység támogatása;
- Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során;
- Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során;
- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;
- Kézügyesség fejlesztése;
- Anyagvizsgálat;
- Az anyagok tulajdonságai;
- Az anyagok felhasználási lehetőségei.

Fogalmak

anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat

Javasolt tevékenységek

- Természetes és mesterséges környezet megfigyelése;
- Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása;
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;
- A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalkító tevékenysége és ennek következményei;
- A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése;
- Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés

Óraszám: 15

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Önálló tervezés és kivitelezés támogatása
- A kreativitás erősítése
- Munkafolyamatok algoritmizálása
- Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése
- Reális értékelési készség fejlesztése
- Fejlesztő hatású véleményformálás
- Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése
- Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságai, felhasználhatósága
- Papírmunkák:
  - **egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat**
  - **ollóval egyenesen és körív mentén nyír**
  - **vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol**
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
  - **darabolás**
  - **csiszolás**
  - **hegyezés**
- A textilek csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
  - **szövés szövőkereten vagy madzagszövőn**
  - **cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével**
  - **gombvarrás**
  - **előöltés**
  - **díszítőöltés**

Fogalmak

anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés

- Javasolt tevékenységek
- Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából
- Mit miből készítünk, és miért?
- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból

- A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkciónak megfelelő alkalmazása
- Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással
- Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból
- Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése
- Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással
- Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból
- Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással
- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából
- Képkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint
- Textilgyűjtemény készítése
- Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések
- Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó
- Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással
- A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Otthon – család – életmód	Óraszám: 8
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása

- Az önállóság fokozása
- A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése
- A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása
- A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása
- Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában
- A munkamegosztás előnyeinek kihasználása
- Reális értékelés kialakítása
- A tolerancia és az empátia fejlesztése
- Közös alkotott szabályok betartása
- Jó szándékú véleményformálás támogatása
- Különböző kultúrák és a másság elfogadása
- Szokásrend kialakítása
- Házak, lakások, otthonok
- Modellkészítés
- Otthon a lakásban
- Otthonunk tárgyai
- Növényápolás
- Egészséges tápanyagok
- Változatos étkezés
- Terítés, tálalás
- Ételkészítés
- Egészséges életmód, napirend
- Öltözködés
- Takarékoskodás
- Munkamegosztás a családban
- Háztartási balesetek
- Környezetvédelem

Fogalmak

ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék

Javasolt tevékenységek

- Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben
- Lakópark készítése kisebb dobozokból
- Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével
- Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése
- A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban
- A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése
- Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása
- Egyszerű ételek, italok készítése
- Ünnepi asztal terítése
- Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása

- Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Témakör: Jeles napok, ünnepek

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az ünnepi szokások megőrzése
- Kulturált ünneplés
- Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése
- Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja

Fogalmak

népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra

Javasolt tevékenységek

- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból
- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;

- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Közlekedés	Óraszám: 3
---------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása
- A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése
- Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk
- A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása
- A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése
- Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül
- Az úttest részei; útburkolati jelek
- Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken
- Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák

Fogalmak

úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv

Javasolt tevékenységek

- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból
- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan
- Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes legyen:

- mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák megismerésére, elsajátítására
- használati utasítások értő olvasására, betartására
- a hétköznapjainkban használatos anyagok felismerésére, tulajdonságaik megállapítására érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján
- egyszerű tárgyak elkészítésére mintakövetéssel
- munkaeszközök célszerű megválasztására és szakszerű, balesetmentes használatára
- a gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazására
- a kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítására
- elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazására

3.88. 4. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Anyagok a környezetünkben	4
– Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
– Otthon – család – életmód	8
– Jeles napok, ünnepek	4
– Közlekedés	3
– Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 4
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Véleményalkotás erősítése;
- A társakkal való közös tevékenység támogatása;
- Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során;
- Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során;
- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;
- Kézügyesség fejlesztése;
- Anyagvizsgálat;
- Az anyagok tulajdonságai;
- Az anyagok felhasználási lehetőségei.

Fogalmak

anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat

Javasolt tevékenységek

- Természetes és mesterséges környezet megfigyelése;
- Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása;
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;
- A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalkító tevékenysége és ennek következményei;
- A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése;
- Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Önálló tervezés és kivitelezés támogatása
- A kreativitás erősítése
- Munkafolyamatok algoritmizálása
- Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése
- Reális értékelési készség fejlesztése
- Fejlesztő hatású véleményformálás
- Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése
- Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságai, felhasználhatósága
- Papírmunkák:
  - **egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat**
  - **ollóval egyenesen és körív mentén nyír**
  - **vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol**
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
  - **darabolás**
  - **csiszolás**
  - **hegyezés**
- A textilek csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
  - **szövés szövőkereten vagy madzagszövőn**
  - **cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével**
  - **gombvarrás**
  - **előöltés**
  - **díszítőöltés**

Fogalmak

anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés

Javasolt tevékenységek

- Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából
- Mit miből készítünk, és miért?
- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból
- A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkciónak megfelelő alkalmazása
- Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással
- Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból

- Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése
- Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással
- Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból
- Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással
- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából
- Képkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint
- Textilgyűjtemény készítése
- Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések
- Használati tárgyak készítése megfelelő textiltől kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó
- Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással
- A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Témakör: Otthon – család – életmód	Óraszám: 8
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása
- Az önállóság fokozása
- A közösségen belüli segítőkézség fejlesztése
- A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása

- A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása
- Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában
- A munkamegosztás előnyeinek kihasználása
- Reális értékelés kialakítása
- A tolerancia és az empátia fejlesztése
- Közösen alkotott szabályok betartása
- Jó szándékú véleményformálás támogatása
- Különböző kultúrák és a másság elfogadása
- Szokásrend kialakítása
- Házak, lakások, otthonok
- Modellkészítés
- Otthon a lakásban
- Otthonunk tárgyai
- Növényápolás
- Egészséges tápanyagok
- Változatos étkezés
- Terítés, tálalás
- Ételkészítés
- Egészséges életmód, napirend
- Öltözködés
- Takarékoskodás
- Munkamegosztás a családban
- Háztartási balesetek
- Környezetvédelem

Fogalmak

ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék

Javasolt tevékenységek

- Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben
- Lakópark készítése kisebb dobozokból
- Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével
- Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése
- A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban
- A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése
- Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása
- Egyszerű ételek, italok készítése
- Ünnepi asztal terítése
- Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása
- Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Témakör: Jeles napok, ünnepek

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az ünnepi szokások megőrzése
- Kulturált ünneplés
- Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése
- Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja

Fogalmak

népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra

Javasolt tevékenységek

- **Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző** anyagokból
- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása
- A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése
- Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk
- A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása
- A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése
- Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül
- Az úttest részei; útburkolati jelek
- Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken
- Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák

Fogalmak

úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv

Javasolt tevékenységek

- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból
- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan
- Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes legyen:

- mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítására és begyakorlására
- használati utasítások értő olvasására, betartására
- a hétköznapjainkban használatos anyagok felismerésére, tulajdonságaik megállapítására érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazására
- egyszerű tárgyak elkészítésére mintakövetéssel, saját ötlet alapján kreativitásra
- a gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazására
- a kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítására, gyakorlására
- aktív részvétellel, önállóságra és együttműködésre a tevékenységek során

28. TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 5-7. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: Építő jellegű párbeszéd, szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása, vizuális kommunikációs kompetenciák: rajz, ábra, műszaki leírás alapján épít, tárgyakat kivitelez, terveit rajzban bemutatja.

A digitális kompetenciák: A környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezetét, állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A sikerélményt nyújtó tevékenységek segítik a tanuló pályaválasztási döntését. A másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek, a csoporttagokkal tervezett együttműködés.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A cselekvő tudatosság, a munkára vonatkozó igényesség, az életvitel aktív alakítása, fejlesztése. A kreatív alkotás készségei. A jelentős technikai találmányok megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás.

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők:

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

A tevékenységek megvalósításához háztartástan szaktanterem szükséges, az előírt 15 tanuló foglalkoztatásához megfelelő munkaasztallal, a háztartást modellező konyharésszel (3-5 fős csapatok foglalkoztatására), háztartási gépekkel, eszközökkel és varrógépekkel.

A tárgyalkotások, modellezések megvalósításához technika műhelyterem szükséges, az előírt 15 tanuló foglalkoztatásához megfelelő munkaasztallal, az anyagok, munkadarabok tárolására alkalmas berendezéssel vagy szertárral kialakítva, a különböző anyagfajták megmunkálásához szükséges szerszámokkal, eszközökkel, elektromos kisgépekkel felszerelve.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	-
Éves óraszám	36	36	36	-

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapképzés felső tagozatának évfolyamain:

A technika és tervezés tantárgy „B” **Háztartásökonómia – életvitel technológiai** moduljának tengelye az önellátás, a másokról történő gondoskodás. Középpontja a család, melynek hétköznapjait jelentősen befolyásolja a családellátó tevékenységek megvalósulásának színvonala. A modul tananyagának témaköreibe a négy fő családellátó tevékenység szerveződik: gazdálkodás és munkamegosztás; otthonteremtés; táplálkozás és táplálás; textiltechnika és ruházkodás.

Mivel a tevékenységek időigényesek, élünk a tanórák tömbösítésének lehetőségével. Lehetőség szerint megszervezzük a tanulóknak a tanulási folyamat során üzem-, munkahely-látogatását.

3.89. 5. évfolyam

/modul „b”/ háztartásökonómia-életvitel technológiai: 5. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Gazdálkodás, munkamegosztás	3
– Otthon a lakásban	5
– Táplálkozás és ételkészítés	9
– Textiltechnika	7
– Szabad alkotás	12
Órák összesen	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gazdálkodás, munkamegosztás	Óraszám: 3
--------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A háztartás, a család, mint gazdálkodási egység
- Családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása

Fogalmak

Család, háztartás, gazdálkodás, családellátó tevékenységek, munkamegosztás, munkaszervezés

Javasolt tevékenységek

- Egy választott családellátó tevékenység (pl. egy konkrét étel elkészítése, heti mosás stb.) elemzése.
Ráfordítások: szükséges anyagok, eszközök, energiafelhasználás, munkaórák, környezetterhelés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;

Témakör: Otthon a lakásban	Óraszám: 5
----------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása
- Otthon a településen
- Közlekedési rendszerek
- Az épületek rajzai
- Az épületek főbb szerkezeti elemei, anyaga, a tulajdonság és felhasználhatóság összefüggései

Fogalmak

Közlekedési rendszerek, épület, anyagok; térkapcsolat, tájolás, a lakótér kialakítása;

Javasolt tevékenységek

- Műszaki rajzok értelmezése, olvasása
- Makettépítés elemekből, mintaívекből. Épület, telek, településrész vagy település makettjének elkészítése
- Egyszerű tértervezés és téralakítás különböző eszközökkel. Építés dobozokból vagy más elemekből

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat,
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén ésszerű kockázatokat felvállal

Témakör: Táplálkozás és ételkészítés	Óraszám: 9
--------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben
- Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdek – mentén
- Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása
- Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben
- Élelmiszerek, ételek, tápanyagok
- A felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai
- A felhasznált élelmiszerek tulajdonságai
- Az ételkészítés folyamata
- Az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei
- Biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel
- A magyar konyha értékei, hagyományai
- Hungarikumok, tájjellegű ételek

Fogalmak

Táplálkozás és egészség; élelmiszer, étel, tápanyag, tápanyagszükséglet, szénhidrátban gazdag élelmiszerek; fehérjékben gazdag élelmiszerek; étkezési zsírok; vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; magyar konyha, tájjellegű ételek

Javasolt tevékenységek

- „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.)
- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint
- Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint
- Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata
- Receptgyűjtés megadott szempontok szerint

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;

Témakör: Textiltechnika	Óraszám: 7
-------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kreatív alkotás alkalmazása
- Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről
- Textil alapanyagok és félkész termékek
- Szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiai és eszközei
- Textíliák díszítésének technológiai és eszközei
- Anyagok biztonságos megmunkálása
- Viseletek, hagyományok, hungarikumok
- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Textil alapanyagok, textilkészítési eljárások, kézi varrás, hímzés, textiltélék csoportosítása, ruházat, viselet, a ruházat gondozása

Javasolt tevékenységek

- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezelés, szövés, hurkolás)
- Textíliák díszítése: Még nem alkalmazott festési mód kipróbálása
- Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton

- Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

–

Témakör: Szabad alkotás	Óraszám: 12
-------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kreatív alkotás alkalmazása
- Designe thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során
- Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről

Fogalmak

Megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás

Javasolt tevékenységek

- A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető vagy más modul tevékenységrendszerre választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetősége szerint.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit,
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;

A továbbhaladás feltételei:

- Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezetátalakító tevékenységgel járó felelősség belátása.
- Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről.
- Ételkészítés és tárgyalás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata.
- Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során.
- Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása.

- Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása.
- A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatosá, takarékosá és célszerűvé válása.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása.

3.90. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
– Gazdálkodás, munkamegosztás	3
– Otthon a lakásban	5
– Táplálkozás és ételkészítés	9
– Textiltechnika	7
– Szabad alkotás	12
Órák összesen	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gazdálkodás, munkamegosztás	Óraszám: 3
--------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A személyes pénzügyi tevékenységek és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciák fejlesztése
- A háztartás, a család, mint gazdálkodási egység
- Családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása

Fogalmak

Család, háztartás, gazdálkodás, bevételek, kiadások, családellátó tevékenységek, munkamegosztás, munkaszervezés

Javasolt tevékenységek

- Egy választott családellátó tevékenység (pl. egy konkrét étel elkészítése, heti mosás stb.) elemzése.
Ráfordítások: szükséges anyagok, eszközök, energiafelhasználás, munkaórák, környezetterhelés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.

Témakör: Otthon a lakásban	Óraszám: 5
----------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása
- Otthon a településen

- Közlekedési rendszerek
- Az épületek rajzai
- Az épületek főbb szerkezeti elemei, anyaga, a tulajdonság és felhasználhatóság összefüggései
- Digitális tervezés alkalmazása
- Véleményformálás támogatása a környezettudatos otthon kialakításáról
- Különböző korok otthonainak összehasonlítása, véleményformálás
- Helyiségek funkciói, térkapcsolatai, tájolása
- Helyiségek kialakításának, berendezésének szempontjai
- A lakás stílusa, hangulata
- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Épület, telek, helyszínrajz, alaprajz, homlokzati rajz; szerkezeti elemek, anyagok; helyiségek területigénye, funkciói; térkapcsolat, tájolás, a lakótér kialakítása; a lakberendezés elemei

Javasolt tevékenységek

- Műszaki rajzok értelmezése, olvasása
- Makettépítés elemekből, mintaívекből.
- Rajzolás: eligazodás helyszínrajzon, alaprajzon, homlokzati rajzon – építészeti elemek beazonosítása
- Saját lakóház leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás
- Ismert épület bejárása, új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés
- Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat,
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén ésszerű kockázatokat felvállal

Témakör: Táplálkozás és ételkészítés

Óraszám: 9

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben
- Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérték – mentén
- Rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben
- Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása
- Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben
- Élelmiszerek, ételek, tápanyagok
- Konyhatechnikai eljárások
- A felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai
- A felhasznált élelmiszerek tulajdonságai
- Az ételkészítés folyamata
- Az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei
- Biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel

- A magyar konyha értékei, hagyományai
- Hungarikumok, tájjellegű ételek
- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Táplálkozás és egészség; élelmiszer, étel, tápanyag, tápanyagszükséglet, szénhidrátban gazdag élelmiszerek; fehérjékben gazdag élelmiszerek; étkezési zsírok; vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; fűszerek, tésztalazítók, ételkészítési eljárások, magyar konyha, tájjellegű ételek

Javasolt tevékenységek

- „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.)
- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint
- Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint
- Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata
- Receptgyűjtés megadott szempontok szerint
- Látogatás élelmiszer-feldolgozó üzemben vagy piacon. Film megtekintése a témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékeremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Témakör: Textiltechnika	Óraszám: 7
-------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kreatív alkotás alkalmazása
- Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről
- Textil alapanyagok és félkész termékek
- Szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiai és eszközei
- Textíliák díszítésének technológiai és eszközei
- Anyagok biztonságos megmunkálása
- Viseletek, hagyományok, hungarikumok

- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Textil alapanyagok, textilkészítési eljárások, kézi varrás, hímzés, textílfélék csoportosítása, ruházat, viselet, a ruházat gondozása

Javasolt tevékenységek

- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezelés, szövés, hurkolás)
- Textíliák díszítése: Még nem alkalmazott festési mód kipróbálása
- Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton
- Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Témakör: Szabad alkotás	Óraszám: 12
-------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kreatív alkotás alkalmazása
- Designe thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során
- Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről

Fogalmak

problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás

Javasolt tevékenységek

- A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető vagy más modul tevékenységrendszerre választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetősége szerint.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit,
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;

- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat.

A továbbhaladás feltételei:

- Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezetátalakító tevékenységgel járó felelősség belátása.
- Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről.
- Ételkészítés és tárgyalás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata.
- Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során.
- Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása.
- Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása.
- A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékosná és célszerűvé válása.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása.
- A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása.
- A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.
- Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonalterképeken. Útvonalterv olvasása, készítése.

3.91. 7. Évfolym

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	óraszám
– Gazdálkodás, munkamegosztás	4
– Otthon a lakásban	6
– Táplálkozás és ételkészítés	8
– Textiltechnika	6
– Szabad alkotás	12
Összes óraszám:	36

A nevelési-oktatási szakasz tanóráin folytatódik az alkotótevékenységre épülő tanítási folyamat. Hangsúlyosabbá válnak a felnőtt szerephez tartozó döntési folyamatok, biztonságos iskolai keretek közötti szimulált környezetben. Fókuszba kerül a pénzügyi tudatosság, az

otthonteremtés és -fenntartás, a család ellátása, mindez úgy, hogy az egyén feladatain és érdekein túl a társadalmi érdekek, globális célok is helyet kapnak a döntési folyamatban.

A tanórai munkák során komplexebbé válnak a tevékenységek, a tanuló csapatban, munkamegosztásban dolgozik, modellezve a családi vagy munkahelyi munkamegosztást.

Témakör: Gazdálkodás, munkamegosztás

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Tudatosság alkalmazása a tanuló saját életvitelével kapcsolatos döntéseiben
- A véleményformálás támogatása
- A háztartási, családi költségvetés
- A háztartás fogyasztása, környezetterhelése

Fogalmak

A háztartási költségvetés feladata; készítésének formái; takarékosági formák; vagyonleltár, értékek védelme; környezetterhelés

Javasolt tevékenységek

- Különböző élethelyzetekben (feladatlírásban) lévő családok havi költségvetésének elkészítése, elemzése
- Bevételek, kiadások csoportosítása, rendszerezése. Javaslattétel a fogyasztás optimalizálására
- Vagyonleltár készítése a szaktanterem meghatározott részéről
- Látogatás egy közeli bankfiókba vagy banki tanácsadó meghívása: Tájékozódás megtakarítási lehetőségekről, a bank által nyújtott szolgáltatásokról

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal.

Témakör: Otthon a lakásban

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A világítás, a színek, az anyagok és minták, a tárgyak és a díszek szerepének értelmezése, alkalmazása a lakberendezésben
- Kreatív tevékenységek készségeinek fejlesztése
- Életterek, otthonok
- Lakberendezési tervek, rajzok, makettek (digitális tervezés és kivitelezés)
- A konyha, mint munkahely kialakításának higiéniai, munkaszervezési, ergonómiai szempontjai
- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Fény, fényerősség, fényforrások, a lakás világítása: általános, helyi és hangulatvilágítás; színek, anyagok, minták, díszek szerepe; a konyha bútorai, konyhai gépek elhelyezése; higiénia, munkaszervezés, ergonómia

Javasolt tevékenységek

- Látogatás lakberendezési áruházban vagy film megtekintése. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés
- Berendezési tervek elemzése
- Konyhaberendezési terv készítése, egyeztetett szempontok szerint, ingyenes tervezőprogramok használatával
- Lakberendezési tárgy vagy dekoráció tervezése, kivitelezése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;
- a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben.

Témakör: Táplálkozás és ételkészítés	Óraszám: 8
--------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az élelmiszerek megválasztásában fogyasztói tudatosság alkalmazása – az önérdeken túl, a társadalmi érdekek mentén is
- Környezeti szempontok alkalmazása tevékenység értékelése során
- Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatának vonatkozásában
- Táplálkozás és egészség
- Élelmiszer-beszerzés, -tárolás, -tartósítás
- Ételkészítési folyamat tervezése, kivitelezése
- Konyhai gépek és alkalmazásuk
- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Élelmiszer-biztonság, bevásárlás, tárolási módok, tartósítási eljárások, konyhai gépek és biztonságos üzemeltetésük; ételcsoportok, menüelemek

Javasolt tevékenységek

- Étrendtervezés – az egészséges életmód és a fenntarthatóság szempontjai szerint
- Ételkészítési gyakorlatok tervezése és kivitelezése. Munkák során a rendelkezésre álló konyhai gépek használata, gondozása. Tartósítási eljárások alkalmazása
- Élelmiszer-beszerzés tervezése, napi, heti, időszakos bevásárlásokhoz
- Látogatás az iskolai konyhán vagy egy közeli étterem konyháján. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, elemzés

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában.

Témakör: Textiltechnika	Óraszám: 6
-------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Együttműködési készségek fejlesztése
- Textilkészítés során a gépi varrás biztonságos alkalmazása
- A tanuló saját képességeinek és érdeklődésének azonosítása a témához kötődően
- Textilfélék (alpanyagok, késztermékek) környezetünkben
- Textilfélék tisztítása, gondozása, javítása
- A háztartási szabás-varrás eszközei
- Lakástextilek kivitelezése /Textilfestés, varrás varrógéppel /
- A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak

Fogalmak

Lakástextilek csoportosítása, egyes típusok gondozása; a textilfestés anyagai, eljárásai; varrógép, gépi varrás; foltvarrás

Javasolt tevékenységek

- A varrógép üzembe helyezése, használata
- Egyszerű használati tárgy vagy ruhadarab kivitelezése gépi varrással
- Maradék textilanyagok gyűjtése, újrahasznosítása a foltvarrás alapttechnikáinak alkalmazásával
- Lakástextil-tervezés, -kivitelezés (lehet párna, terítő vagy közös munka: falikép, függöny, játék)

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Témakör: Szabad alkotás	Óraszám: 12
-------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Kreatív alkotás alkalmazása

- A kerékpár biztonságos használata, karbantartása
- Designe thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során
- Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről

Fogalmak

problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás

Javasolt tevékenységek

- A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető vagy más modul tevékenységrendszerre választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetősége szerint.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét.
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- a fizikai és digitális környezetből információt gyűjt a számára vonzó foglalkozások alkalmassági és képesítési feltételeiről, keresi a vállalalkozási lehetőségeket, a jövedelmezőséget és a jellemző tanulási utakat

A továbbhaladás feltételei:

- Az egészséges, biztonságos, környezettudatos otthon működtetéséhez szükséges praktikus életvezetési ismeretek elsajátítása, készségek kialakulása.
- A háztartás elektromos, víz-, szennyvíz-, gázés más tüzelőberendezéseinek biztonságos kezelése, takarékos és felelős használata, a használatból járó veszélyek és környezeti hatások tudatosulása, hibák, működészavarok felismerése. Egyszerű karbantartási, javítási munkák önálló elvégzése.
- Környezettudatosság a háztartási hulladékok kezelése során.
- A vízés energiafogyasztással, hulladékokkal kapcsolatos mennyiségek és költségek érzékelésének, becslésének képessége.
- Elköteleződés a takarékos életvitel és a környezetkímélő technológiák mellett.
- A kerékpárosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- Tájékozottság a közlekedési környezetben.
- Tudatos közlekedési magatartás.
- A közlekedési morál alkalmazása.
- Környezettudatos közlekedésszemlélet.

- Alapvető tájékozottság a továbbtanulási lehetőségekről, elképzelés a saját felnőttkori életről, pályaválasztási lehetőségek mérlegelése.
- Tapasztalatok, ismeretek, véleményalkotás a meglátogatott munkahelyekről, ezek összevetése a személyes tervekkel.
- Az adottságok, képességek, igények, lehetőségek összhangjának keresése.
- A munkatevékenységnek az önmegvalósítás részeként történő értékelése.
- A munkába álláshoz szükséges alapkészségek és ismeretek elsajátítása.

29. DIGITÁLIS KULTÚRA 3-4. ÉVFOLYAM

A tantárgy fő célkitűzései: Az információs társadalom, a digitális kor alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

információ alapú rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresése

kommunikációs eszközök használata

problémamegoldó képesség

online térben a megfelelő kommunikáció elsajátítása

önkifejezési tevékenység szélesebb körben való bemutatása

alkalmazkodás a változó környezethez

innovatív gondolkodásra való nevelés

A tantárgy óraterve

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám			1	1
Éves óraszám			36	36

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, a 3-4. évfolyamon:

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Fontos, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a

felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulóval kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

3.92. 3. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	8
Alkotás digitális eszközökkel	12
Információszerzés az e-Világban	3
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	4
A robotika és a kódolás alapjai	6
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A digitális világ körülöttünk	Óraszám:3
--	-----------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A digitális környezet elemeinek megnevezése
- Az online és az offline környezet összehasonlítása
- A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése
- Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata

Fogalmak

internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, keresés, applikáció, oktatóprogram

Javasolt tevékenységek

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása
- Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata

Tanulási eredmények

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulmányának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Témakör: A digitális eszközök használata	Óraszám: 8
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése

- A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete
- Digitális eszközök használata
- Problémamegoldás digitális eszközzel
- A digitális eszköz használatának korlátai

Fogalmak

digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, egér, billentyűzet, háttértár, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, menü

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével
- Beállítások elvégzése digitális eszközökön
- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

Témakör: Alkotás digitális eszközökkel	Óraszám: 12
--	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása
- Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása
- Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete
- Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése
- Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása

Fogalmak

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó

Javasolt tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül
- Az elkészült alkotások mentése
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek

Témakör: Információszerzés az E-világban	Óraszám: 3
--	------------

Fejlesztési feladatok

- Alkalmazói készségek fejlesztése

- Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete
- Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása
- Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban
- Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban
- Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban

Fogalmak

böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, címsor, weboldal, webhely, pontos kifejezés, találat

Javasolt tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban
- Információkeresés kulcsszavak segítségével
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz
- Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

Témakör: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	Óraszám: 4
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A személyes adat fogalmának értelmezése
- Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása
- Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban
- A személyes adatok védelme
- A mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei

Fogalmak

internetes zaklatás, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat

Javasolt tevékenységek

- Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban
- Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során

Tanulási eredmények

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;

- ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.

Témakör: A robotika és a kódolás alapjai

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása
- Algoritmusok összehasonlítása, elemzése
- Algoritmusok modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Adott problémához algoritmus választása
- A robotok szerepének bemutatása
- Kódolás tevékenységgel
- Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása

Fogalmak

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Javasolt tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal
- A robot mozgásának elemzése
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

Fejlesztési eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- megnevezni néhány informatikai eszközt, felsorolni annak fontosabb jellemzőit
- kezdetben tanítói segítséggel, később önállóan használni néhány, életkorának megfelelő alkalmazást
- kiválasztani az adott célnak megfelelő alkalmazást
- önállóan biztonságosan kezelni számítástechnikai eszközt, ismerje azok balesetvédelmi szabályait
- alkalmazásokat futtatni az arra alkalmas eszközökön
- egyszerű infografikákat értelmezni
- digitális dokumentumot létrehozni és azt módosítani

- böngészőprogram alapjainak ismeretére
- kulcsszavas keresésre
- önállóan információk gyűjtésére a webes felületen

3.93. 4. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	2
A digitális eszközök használata	6
Alkotás digitális eszközökkel	10
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	4
A robotika és a kódolás alapjai	10
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A digitális világ körülöttünk	Óraszám: 2
--	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A digitális környezet elemeinek megnevezése
- Az online és az offline környezet összehasonlítása
- A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése
- Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata

Fogalmak

internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram

Javasolt tevékenységek

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához
- Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása
- Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása
- Más tantárgyak tanuláskor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata

Tanulási eredmények

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése
- A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete
- Digitális eszközök használata
- Digitális eszközök védelme
- Problémamegoldás digitális eszközzel
- A digitális eszköz használatának korlátai
- Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen
- Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei

Fogalmak

digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével
- Érvelés a tudatos digitáliseszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen
- Beállítások elvégzése digitális eszközökön
- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata
- Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett

Tanulási eredmények

- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.

- Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése
- Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása
- Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása
- Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása
- Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete
- Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése
- Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása

Fogalmak

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó

Javasolt tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül
- Az adott alkalmazás beállításainak használata
- Az elkészült alkotások mentése
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján
- Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése
- Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

–

Témakör: Információszerzés az E-világban	Óraszám: 4
--	------------

Fejlesztési feladatok

- Alkalmazói készségek fejlesztése
- Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete
- Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása
- Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban
- Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban
- Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban

Fogalmak

böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat

Javasolt tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban
- Információkeresés kulcsszavak segítségével
- Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz
- Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A személyes adat fogalmának értelmezése
- Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása
- Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban
- Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása
- Az online függőség jellemzőinek ismerete
- A személyes adatok védelme
- A mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei

Fogalmak

internetes zaklatás, internetfüggőség, játékfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat

Javasolt tevékenységek

- Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban
- Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról
- Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során

Tanulási eredmények

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása
- Algoritmusok összehasonlítása, elemzése
- Algoritmus lépésekre bontása
- Algoritmus kiválasztása
- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal
- Adott problémához algoritmus választása
- A robotok szerepének bemutatása
- Kódolás tevékenységgel
- Kódolás grafikus felületen
- Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása

Fogalmak

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Javasolt tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- Algofejtörők megoldása modell segítségével
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal
- A robot mozgásának elemzése
- Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

Fejlesztési eredmények

- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljuttatja, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljuttatja, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtja végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes ...

- önállóan dolgozni digitális környezetben
- választani a megadott feladatokhoz vagy tanulási technikákhoz alkalmazást
- alkalmazásokat futtatni az arra alkalmas eszközökön
- egyszerű infografikákat adott szempontok alapján leolvasni, értelmezni, megvitatni
- digitális dokumentumot létrehozni és azt módosítani
- rajzos dokumentumot létrehozni
- böngészőprogram alapjainak ismeretére
- kulcsszavas keresésre
- önállóan információk gyűjtésére a webes felületen
- felismerni az internetes veszélyeket, legyen tisztában a bizalmas információ mibenlétével
- interneten gyűjtött információk felhasználására adott feladathoz

- adott feltételnek megfelelő kódsorozatot tervezni és végrehajtani padlórobottal vagy más eszközzel

30. DIGITÁLIS KULTÚRA 5-8. ÉVFOLYAM

A digitális kompetencia korunk egyik legfontosabb általánosan használt eszköze, így lehetőségeinek megismerése létfontosságú mind a többi tantárgy hatékony feldolgozásához, szemléltetéséhez, mind a későbbi tanulmányok vagy munkavállalás során. Az informatikai eszközök és programok elsajátításánál nagyon fontos a gyakorlati kipróbálás és használat, mert ez kelti fel a gyermekek érdeklődését és ezzel kapnak olyan használható tudást, ami nem egy elvont fogalom, hanem egy számunkra életkorilag megfelelő és alkalmazható eszköz lesz.

Mivel ez a terület nagyon gyors ütemben fejlődik, ezért fontos, hogy az alkalmazás ne csak adott programokra épüljön, hanem tartalmazza a célnak megfelelő program kiválasztásának képességét, valamint új programok megismerésének és használatának vágyát és képességeit.

A munkavállalás során az esetek nagy részében az emberek munkája összekapcsolódik, így nagyon fontos a csapatmunka szemlélet kialakítása, valamint a egyéni igényesen dokumentált munka létrehozása.

Az 5-8. évfolyamban jelentős hangsúlyt kell fektetni az online világ lehetőségeire és veszélyeire is, ugyanis a gyermekek egyre korábban kerülnek ezzel kapcsolatba szabadidejük során is, így szükség van a tudatosság kialakítására, és a biztonságos használatra.

Az algoritmikus szemlélet kialakítása és a problémamegoldás hangsúlyossága sajnos nem mindenhol prioritás, ennek a szemléletnek a meghonosítása és gyakorlása is a digitális kultúra témakörébe tartozik, mely ha hatékony, akkor jelentősen segíti a gyermekek önálló tanulását és gyakorlati feladatok megoldását. Ezt a programozás alapjaival és algoritmizálás tanulásával célozzuk meg.

A legfontosabb módszer a játékoság elve, azaz a gyermekeknek olyan érdekes feladatokon és témákon keresztül célszerű bemutatni a lehetőségeket, hogy felkeltsük és fenntartsuk az érdeklődésüket, így a későbbiek folyamán nagyban nő az önálló affinitásuk is a terület alkalmazásának, és nem fognak félni a hatékony, modern eszközök használatától, mert pozitív és érdekes élmények társulnak hozzá.

A 8. évfolyam végére a tanuló képessé válik az általa keresett adatok feldolgozására és megjelenítésére változatos módokon.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

3.94. 5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
Online kommunikáció	5
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	8
Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	4
A digitális eszközök használata	3
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja
- Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- A programozás építőkövei
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Animáció, grafika programozása

Fogalmak

algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

- Életkorának és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Témakör: Online kommunikáció

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás
- Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében
- Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök
- Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával

Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szövegszerkesztési alapelvek
- Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése
- Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

Javasolt tevékenységek

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék
- Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Bemutatókészítés	Óraszám: 8 óra
---------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatószerkesztési alapelvek
- A bemutató objektumaira animációk beállítása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás alapján prezentáció szerkesztése
- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Témakör: Multimédiás elemek készítése	Óraszám: 4 óra
---------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése
- Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése

Fogalmak

rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

Javasolt tevékenységek

- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ	Óraszám: 4 óra
---	-------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az információ szerepe a modern társadalomban
- Információkeresési technikák, stratégiák
- Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák
- Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

Fogalmak

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek
- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése
- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai

- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;

Továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- önállóan egyszerű digitális bemutató készítésére
- rajzprogram használatára, grafika készítésére
- egyszerűfolyamatok algoritmikus leírására, értelmezésére
- egyszerű szöveges dokumentum készítésére
- a számítógépes perifériák és egyéb digitális eszközök alapvető használatára
- interneten/hálózaton keresztül egyszerű kommunikációra
- képes információ keresésére és felhasználására, az információk valóságtartalmának megbecsülésére

3.95. 6. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	6
Robotika	11
Szövegszerkesztés	8

Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	4
A digitális eszközök használata	3
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása
- Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Számok és szöveges adatok
- Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái
- Animáció, grafika programozása
- A program megtervezése, kódolása
- Tesztelés, elemzés

Fogalmak

algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén
- Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában
- Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése
- Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Témakör: Robotika	Óraszám: 11 óra
-------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- Algoritmus készítése lépésekre bontással
- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével

- Robotvezérlési alapfogalmak
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során

Fogalmak

robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

Javasolt tevékenységek

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállításának blokkprogramozás segítségével
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán
- Robotok vezérlése blokkprogramozással
- Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása
- A környezeti akadályokra reagáló robot programozása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Témakör: Szövegszerkesztés	Óraszám: 8 óra
----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szövegszerkesztési alapelvek
- Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatlírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése
- Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése
- Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

Javasolt tevékenységek

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék
- Részletes feladatlírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése
- Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Multimédiás elemek készítése	Óraszám: 4 óra
---------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Feladatleírás, illetve minta alapján rastergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése
- Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk
- Más tantárgyknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése

Fogalmak

rajz, rastergrafika létrehozása, rastergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

Javasolt tevékenységek

- Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában
- A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából
- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ	Óraszám: 4 óra
---	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az információ szerepe a modern társadalomban
- Információkeresési technikák, stratégiák
- Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák

- Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

Fogalmak

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek
- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése
- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Témakör: A digitális eszközök használata
--

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai

- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése
- Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- szöveges dokumentum önálló, igényes elkészítésére
- internet biztonságos és etikus kezelésére
- a közösségi portálok szabályainak és biztonsági javaslatainak betartására
- összetett digitális grafikai elemek készítésére; animálására
- összetett algoritmusok értelmezésére, használatára
- robotok programozására, irányítására valós vagy szimulált környezetben
- online tárhelyek kezelésére, ott fájl- és mappaműveletek végrehajtására

3.96. 7. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	4
Online kommunikáció	4
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	5
Táblázatkezelés	5
Az információs társadalom, e-Világ	5
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás	Óraszám: 4 óra
---	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
- Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
- A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata
- Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Példák típusalgoritmus használatára

- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
- Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása
- A program megtervezése, kódolása
- Animáció, grafika programozása
- Mozgások vezérlése
- Tesztelés, elemzés

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében
- Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Témakör: Online kommunikáció

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás
- Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében
- Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök
- Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával

Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Témakör: Robotika	Óraszám: 4 óra
-------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Szenzorok funkciói, paraméterei, használata
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten
- Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során

Fogalmak

robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

Javasolt tevékenységek

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása
- A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Témakör: Szövegszerkesztés	Óraszám: 4 óra
----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb
- Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Mentés különböző formátumokba
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése
- Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Bemutatókészítés	Óraszám: 3 óra
---------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés
- Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)

- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése
- Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Témakör: Multimédiás elemek készítése	Óraszám: 5 óra
---------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása
- Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz
- Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Fogalmak

képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek

Javasolt tevékenységek

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz
- Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz
- Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Táblázatkezelés	Óraszám: 5 óra
--------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei

- Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása
- Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben
- Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek
- Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
- Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok

Fogalmak

táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok

Javasolt tevékenységek

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban
- Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése
- Az információ szerepe a modern társadalomban
- Információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés
- A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai
- Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai

Fogalmak

e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség

Javasolt tevékenységek

- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projekt módszerrel történő feldolgozása
- Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Több szempontú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Témakör: A digitális eszközök használata	Óraszám: 2 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése
- Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközkezelése, operációs rendszer

segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása
- A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- algoritmusok létrehozására, értelmezésére
- robotok mozgásának irányítására feltételek programozásával
- online szöveges és bemutató dokumentumok készítésére és előadására
- digitális hangfájl készítésére és alapvető szerkesztésére
- különböző informatikai eszközök felhasználó szintű kezelésére
- táblázatkezelő programban egyszerű képletek és formázások használatára
- az online világ szabályainak felismerésére, értelmezésére, biztonságos használatára
- elektronikus kommunikációs programok kezelésére, biztonsági és etikai előírások betartására

3.97. 8. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	11
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	5
Táblázatkezelés	7
A digitális eszközök használata	2

Összes óraszám:	36
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás	Óraszám: 11 óra
---	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
- Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
- A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuslemek megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata
- Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Példák típusalgoritmus használatára
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
- Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása
- A program megtervezése, kódolása
- Animáció, grafika programozása
- Mozgások vezérlése
- Tesztelés, elemzés
- Az objektumorientált gondolkodás megalapozása
- Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algitmuslemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírasi mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében
- Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása
- Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Témakör: Robotika	Óraszám: 4 óra
-------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Szenzorok funkciói, paraméterei, használata
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten
- Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során

Fogalmak

robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

Javasolt tevékenységek

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása
- A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Témakör: Szövegszerkesztés	Óraszám: 4 óra
----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb
- Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Mentés különböző formátumokba
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése
- Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Bemutatókészítés	Óraszám: 3 óra
---------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatoszerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés
- Automatikus és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése
- Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Témakör: Multimédiás elemek készítése	Óraszám: 5 óra
---------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása
- Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz
- Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Fogalmak

képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek

Javasolt tevékenységek

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz
- Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz
- Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Táblázatkezelés	Óraszám: 7 óra
--------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei
- Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása
- Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben

- Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek
- Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
- Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok

Fogalmak

táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok

Javasolt tevékenységek

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban
- Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Témakör: A digitális eszközök használata	Óraszám: 2 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése
- Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközkézelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása
- A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- összetett algoritmusok létrehozására, értelmezésére
- robotok mozgásának irányítására, programozására
- magas szintű szöveges és bemutató dokumentumok készítésére offline és online környezetben, egyéni és csoportmunkában
- digitális film készítésére és alapvető szerkesztésére
- különböző informatikai eszközök felhasználó szintű kezelésére
- táblázatkezelő programban képletek és függvények használatára, matematikai feladatok megoldására, ábrázolására

31. TESTNEVELÉS 1-4. ÉVFOLYAM

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja.

A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetőek. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése.

A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában is. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadterén, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. A differenciálás és a motiváció a tanulóközpontú fejlesztés kiemelt alapelvei.

Az esélyegyenlőséget biztosító elv figyelembe veszi a gyermekek testi, lelki és szociális állapotának természetszerű különbözőségeit, eltérő fejlődési lehetőségeit. A tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása is.

Figyelmük, koncentrációképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképeség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés és sport a tanulási nehézségek kezelésében - a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek fejlesztésében - és a társadalmi integrációban betöltött szerepe, mint alapelv, szintén hangsúlyos.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrataltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

A tantárgy óraterve

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180

- A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

Mozgáskultúra-fejlesztés

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik

Motorosképesség-fejlesztés

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését

Mozgáskészség-kialakítás – mozgástanulás

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani

- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat

Versengések, versenyek

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeivel szemben
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait

Prevenció, életvitel

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt mozgásanyagát
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást

Egészséges testi fejlődés, egészségfejlesztés

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között

3.98. 1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	17
Járások, futások	23
Szökdelések, ugrások	17
Dobások, ütések	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	22
Labdás gyakorlatok	23
Testnevelési és népi játékok	20
Küzdőfeladatok és -játékok	8
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása
- alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása

- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony, fejlesztesz statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, kör alakzatok, (szét) szórt alakzat, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon
- testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok
- bemelegítő és levezető gyakorlatok
- egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok
- ízületi mozgékonyfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 17 óra
-------------------------------	-----------------

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- a kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése
- kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használatl előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is)
- utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók
- testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése
- izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése
- kúszó és mászó csapatjátékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában
- vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban
- törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával
- egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése

Fogalmak:

utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba
- mászások szerekre fel, szerekről le, szereken át
- lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben
- csúszások, kúszások, mászások, átbújások
- talicskagyakorlatok
- fel-, le-, átmászások eszközökre

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Témakör: Járások, futások	Óraszám: 23 óra
---------------------------	-----------------

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- járáások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal
- járáások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás)
- járáások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra
- a Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal
- sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással
- futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett
- állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből
- futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal
- folyamatos futások 4-6 percen keresztül

Fogalmak:

járáás, utánzó járáás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

Javasolt tevékenységek

- futások egyenletes vagy változó sebességgel
- futások különböző irányokba, mozgásútvonalon
- futások különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal
- futások szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között)
- futás helyben és haladással az ütközések elkerülésével
- futások megindulásokkal és megállásokkal
- futások dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve
- futások akadályok leküzdésével
- futások menekülő, üldöző feladatokkal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi

Témakör: Szökdelések, ugrások

Óraszám: 17 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatléтика ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra,
- szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le
- sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása
- ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba
- páros lábról felugrások céltárgyak érintésével

Fogalmak:

felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

Javasolt tevékenységek

- Szökdelések, ugrások :
- egyenletes vagy változó ugrástávolsággal, magassággal, irányokban, mozgásútvonalon, páros és egy lábon, különböző síkokban, kis ismétlésszámmal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Dobások, ütések

Óraszám: 14 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatléтика dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben
- labda feldobása és elkapása helyben és járás közben
- alsó dobás két kézzel társhoz
- labda gurítása társnak fekvésben, ülésben
- kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra
- könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre
- labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben

Fogalmak:

dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal

Javasolt tevékenységek

- lökő-, hajító- és vető gyakorlatok: döntően célbadobással vízszintesen és/vagy függőlegesen változó, váltakozó irányokba, különböző anyagú, formájú, súlyú eszközökkel.

- egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen,
- labdaterelések,
- gurítások és dobások: különböző technikával, kiinduló helyzetekből, távolságra, célra, többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával,
- alsó, felső, mellső dobások.
- guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Óraszám: 22
---	-------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése
- a helyes testtartás tudatosítása
- a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése
- egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)
- egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása
- akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscelekvésekkel
- függésben alaplendület
- mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen)
- statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban
- statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások
- dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal
- egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása

Fogalmak:

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdálózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba; szerekre fel, szerekről le, szereken át
- függés- és lengésgyakorlatok: bordásfalon, játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függésben
- egyensúlygyakorlatok: különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen, talajon, vonalon és különböző eszközökön.

- egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 23 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- a labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések
- a labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása

Fogalmak:

mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

Javasolt tevékenységek

- guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással
- gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal
- labdaérezkélő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben
- labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 20 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játéktér felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése
- az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása

- a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása
- a népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása
- a végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása
- statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása
- a kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által
- a labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakorlása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklításra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése

Fogalmak:

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.

Javasolt tevékenységek

- a térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel keringésfokozó és testtartásjavító játékok
- a saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 8 óra
-------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ismerkedés a bőrérzés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal
- az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérzés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérzés bekapcsolásával

- a fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

Fogalmak:

húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

Javasolt tevékenységek

- létszámfőlényes és létszámazonos helyzetek megoldása
- társtolások és húzások: különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel változó, váltakozó erő kifejtéssel
- kötélhúzások: párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből
- esések és tompítások: előre, hátra, oldalra, le és át
- küzdőjátékok
- kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben

Óraszám: 26 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése
- a szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése
- szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)
- szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása
- gördülő mozgásformák és téli játékok (hógolyózás, szánkó) megismerése
- szabadtéri akadálypályák leküzdése
- természetben űzhető sportágak megismerése (tájfutás, túrázás)

Fogalmak:

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette
- feladatok és játékok havon és jégen siklások
- gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel
- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok
- játékok; labdás játékok különféle labdákkal
- egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben

- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- képes legyen alakzatok felvételére és változtatására az utasításnak megfelelően
- tudjon gimnasztikai feladatokat teljesíteni utánzással
- képes legyen az alapvető mozgáskészségek (járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás, stb.) elfogadható végrehajtására
- ismerje meg a tanórai gyakorlás során alkalmazott jeleket (taps, sípszó, kézfeltartás, stb.)
- tudjon 1-2 percig futómozgást tartalmazó játékos tevékenységet végezni
- tudjon felugrani egy és páros lábról

3.99. 2. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	17
Járások, futások	23
Szökdelések, ugrások	17
Dobások, ütések	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	22
Labdás gyakorlatok	23
Testnevelési és népi játékok	20
Küzdőfeladatok és -játékok	8
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása
- alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Javasolt tevékenységek

- térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon
- gimnasztika: bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül
- egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül
- tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok
- alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása
- aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai
- ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait
- érti és ismeri a bemelegítés és levezetés helyét és szerepét
- felismeri a fizikai terhelés és a fáradás jeleit

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 16 óra
-------------------------------	-----------------

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- a kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése
- kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is)
- utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók
- testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése
- izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése
- kúszó és mászó csapatjátékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában
- vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban
- törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával
- egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése

Fogalmak

utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba
- mászások szerekre fel, szerekről le, szereken át

- lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben
- csúszások, kúszások, mászások, átbújások
- talicskagyakorlatok
- fel-, le-, átmászások eszközökre

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Témakör: Járások, futások	Óraszám: 22 óra
---------------------------	-----------------

- Fejlesztési feladatok, ismeretek
- járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal
- járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárs)
- járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra
- a Kölyökatléтика futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal
- sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással
- futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett
- állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből
- futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal
- folyamatos futások 4-6 percen keresztül

Fogalmak:

járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

Javasolt tevékenységek

- futások egyenletes vagy változó sebességgel
- futások különböző irányokba, mozgásútvonalon
- futások különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal
- futások szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között)
- futás helyben és haladással az ütközések elkerülésével
- futások megindulásokkal és megállásokkal
- futások dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve
- futások akadályok leküzdésével;
- futások menekülő, üldöző feladatokkal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi
- rendelkezik az energiabefektetés tudatosságával, mint idő, sebesség, erő kifejtés, lefutás fogalmakkal

Témakör: Szökdelések, ugrások	Óraszám: 21 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatléтика ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái

- helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra
- szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le
- sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alapttechnikájának elsajátítása
- ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba
- páros lábról felugrások céltárgyak érintésével

Fogalmak:

- felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

Javasolt tevékenységek

- Szökdelések, ugrások :
- egyenletes vagy változó ugrástávolsággal
- magassággal
- irányokban
- mozgásútvonalon
- páros és egy lábon
- különböző síkokban
- kis ismétlésszámmal

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 16 óra
--------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatléтика dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben
- labda feldobása és elkapása helyben és járás közben
- alsó dobás két kézzel társhoz
- labda gurítása társnak fekvésben, ülésben
- kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra
- könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre
- labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben

Fogalmak:

dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen

- labdaterelések
- gurítások és dobások: különböző technikával, kiinduló helyzetekből, távolságra, célra többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával
- alsó, felső, mellső dobások
- guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg párban és csoportban, helyben, haladással
- gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal
- puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben; párban és csoportokban; helyben és haladással

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Óraszám: 20 óra
---	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése
- a helyes testtartás tudatosítása
- a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése
- egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)
- egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása
- akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel
- függésben alaplendület
- mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén)
- statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban
- statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások
- dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal
- egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása

Fogalmak:

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

Javasolt tevékenységek

- Mászókötélen, bordásfalon, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függőállásban vagy függésben.

- Egyensúlygyakorlatok: különböző testrészekben és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen; talajon, vonalon és különböző eszközökön, szereken fokozatosan nehezedő feltételek mellett (alátámasztás szélességének csökkentése, eszközmagasság, dinamikus kar- törzs- és lábgyakorlatok bekapcsolása, helyben és haladással, fordulattal stb.); szimmetrikus és aszimmetrikus helyzetekben; közös súlypont megtalálásával párokban, egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok.
- Gurulások, átfordulások: vízszintes tengely és hossz tengely körül; különböző testrészekben, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva.
- Támaszok: karhajlítások és nyújtások támaszhelyzetekben; testsúlymozgatások (testsúlyáthelyezések), támlázás helyben különböző testhelyzetekben.
- Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba;
- Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás előkészítő gyakorlatok).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 24 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok)
- a labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása

Fogalmak:

melső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

Javasolt tevékenységek

- labdaérezkélő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben labdapattintások
- labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban vizuális kontroll csökkentésével
- labdavezetés közben megállás, elindulás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékkeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése
- az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltogatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása
- a népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása
- a végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása
- statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása
- a kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által
- a labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliségére, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése
- az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése

Fogalmak:

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.

Javasolt tevékenységek

- kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltogató és manipulatív feladatmegoldások: labdarúgás sportjáték jelleggel
- támadó és védekező szerepek kisjátékok közben
- a játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során
- a kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában
- kapura rúgások (kapus nélkül)
- sportjáték-előkészítő kisjátékok
- célbadobó játékok, vonaljátékok; „cicajátékok”, sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal
- keringésfokozó és testtartásjavító játékok
- a térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kispályásokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

–

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 10 óra
-------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal
- az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával
- küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása
- a saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során
- a küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése
- a fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

Fogalmak:

húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérítések, kézérítések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

Javasolt tevékenységek

- Társolások és húzások: különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel, változó, váltakozó erőfeszítéssel.
- Kötélhúzások: párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből.
- Esések és tompítások: előre, hátra, oldalra, le és át.
- Küzdőjátékok.
- Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése
- a szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése
- a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása
- szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)
- szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása
- gördülő mozgásformák és téli játékok (hógolyózás, szánkó) megismerése
- szabadtéri akadálypályák leküzdése
- természetben űzhető sportágak megismerése (túrázás, tájfutás)

Fogalmak:

- időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység, szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette
- feladatok és játékok havon és jégen siklások
- gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel
- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok
- labdás játékok különféle labdákkal
- egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is
- A továbbhaladás feltételei
- A tanuló
- képes 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos végrehajtására
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi
- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik
- kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáit elsajátította
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;

- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

3.100.3. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
– Kúszások és mászások	13
– Járások, futások	19
– Szökdelések, ugrások	18
– Dobások, ütések	18
– Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	19
– Labdás gyakorlatok	25
– Testnevelési és népi játékok	23
– Küzdőfeladatok és -játékok	13
– Foglalkozások alternatív környezetben	22
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- légzőgyakorlatok végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- a szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése
- egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Javasolt tevékenységek

- tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. A tanórai feladat végrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása
- nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel
- bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva
- tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, lézógyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben
- tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása
- keringésfokozó feladatok; erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel
- ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal
- koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel
- testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 13 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása
- kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával
- utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken
- a térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal
- különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások
- törzsisom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken
- akadálypályák leküzdése
- egyéni, páros és csapatversenyek, játékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken

Fogalmak

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett
- fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Témakör: Járások, futások	Óraszám: 19 óra
---------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban

- járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójáras, járas törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal)
- járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben
- a Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva
- oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal
- sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva
- futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett
- állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással
- 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre
- folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában
- futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal
- futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójjátékok közben
- folyamatos futások 6-8 percen keresztül

Fogalmak:

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Javasolt tevékenységek

- egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erő kifejtéssel lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával
- komplex akadálypályán
- vágtafutás
- tartós futás különböző terepeken

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi

Témakör: Szökdelések, ugrások	Óraszám: 18 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása
- indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel
- ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 láb helyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben
- szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga)
- elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel
- távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba

- magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra
- páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve

Fogalmak:

lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

Javasolt tevékenységek

- ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábbon
- távolugrás-kísérletek elugrosávából guggoló- és/vagy lépőtechnikával

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 18 óra
--------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak
- labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel
- testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra
- a labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben
- kislabda hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra
- megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése
- floorball, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása
- egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása
- sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva

Fogalmak:

- egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes hajító-, lökő- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből
- hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban
- puha labda ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Óraszám: 19 óra
---	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése

- a helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása
- az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében
- a mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása
- gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével
- zsugorfejállás elsajátítása
- kézálási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan
- egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása
- akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal
- egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, számaryon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba
- függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal
- mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal
- összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- a tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között
- az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása

Fogalmak

tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

Javasolt tevékenységek

- talajgyakorlatok: gurulóátfordulás előre és hátra az egyéni kompetenciákhoz illeszkedő nehézséggel - különböző kiinduló helyzetből, emelés zsugorfejállásba
- felugrás kéztámasszal különböző szerekre
- támaszugrások az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 25
-----------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- a helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba

- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- a labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása
- dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre
- kézzel (kosárárintás, alkarérintés), lábbal (dekázás) történő pattintó érintések alapttechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

Fogalmak

- belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjatszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárárintás, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

Javasolt tevékenységek

- A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetési feladatok.
- Egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból.
- Különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett.
- Alsó, felső, mellő dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra haladómozgás közben.
- Gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkkel és egyéb feladatokkal kombinálva.
- Labdaátadások játékhelyzetekben.
- Kapura dobások talajról.
- Páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben.
- Rúgások, labdaátvételek lábbal.
- Minikosárlabda: Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre.
- Miniröplabda: Kosárárintás és alkarérintés próbálkozások léggömbbel, puha labdával.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 23 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- dinamikus változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése
- a statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása

- a végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által
- statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában
- a kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által
- sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- a támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- a labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával
- célfelület nélküli emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- célfelület nélküli emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése

Fogalmak:

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

Javasolt tevékenységek

- létszámfőlényes és létszámazonos helyzetek megoldása
- kooperatív miniröplabda játékok
- célbadobó-, ütő- és rúgójátékok
- vonaljátékok
- „cicajátékok”
- zsinórlabda
- sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal
- minikosárlabda: kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 13 óra
-------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása

- a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok
- az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékenységet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékenységet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával
- a fizikai kontaktussal, a társ erőkihasználásának érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül
- a test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzetekből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása

Fogalmak:

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

Javasolt tevékenységek

- tolások és húzások a testi erő kihasználásával
- társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok
- szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása
- páros és csoportos kötélhúzó versenyek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben
--

Óraszám: 22 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása
- a szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása
- a szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda,)
- szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal
- a megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás)

Fogalmak:

sportöltözet, ütős játékok,

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette;
- feladatok és játékok havon

- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok,
- játékok; labdás játékok különféle labdákkal.
- az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.
- a választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre
- képes fel-, le-, átmászásokra különböző eszközökre nehezített feltételekkel
- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat
- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására

3.101.4 .évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	8
Kúszások és mászások	15
Járások, futások	20
Szökdelések, ugrások	16
Dobások, ütések	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	20
Labdás gyakorlatok	16
Testnevelési és népi játékok	18
Küzdőfeladatok és -játékok	12
Foglalkozások alternatív környezetben	20

Úszás	18
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- légzőgyakorlatok végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- a szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése
- egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Javasolt tevékenységek

- tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása, a tanórai feladat végrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása
- nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel
- bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva
- tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben
- tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása
- keringésfokozó feladatok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 13 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása
- kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával
- utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken

- a térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal
- különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások
- törzsisom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken
- akadálypályák leküzdése
- egyéni, páros és csapatversenyek, játékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken

Fogalmak:

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett
- fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Témakör: Járások, futások	Óraszám: 19 óra
---------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban.
- Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal).
- Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben.
- A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva.
- Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal.
- Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva.
- Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett.
- Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással.
- 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre.
- Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.
- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.
- Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójjátékok közben.
- Folyamatos futások 6-8 percen keresztül.

Fogalmak:

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Javasolt tevékenységek

- futás egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel,erőkifejtéssel lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával
- futás komplex akadálypályán
- vágtafutás
- tartós futás különböző terepeken
- rajtgyakorlatok és a guggolórajt

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi

Témakör: Szökdelések, ugrások	Óraszám: 18 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel.
- Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben.
- Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga).
- Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel.
- Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba.
- Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra.
- Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve.

Fogalmak

lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

Javasolt tevékenységek

- ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábon, különböző síkokban
- távolugrás-kísérletek elugrósávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával; magasugrás-kísérletek átlépő technikával; komplex
- futó- és ugróiskolai gyakorlatvariációk

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 18 óra
--------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak

- labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel
- testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra
- a labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben
- szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra
- megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése
- floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása
- egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása
- sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva

Fogalmak:

- egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes hajító-, lökő- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből
- a forgómozgások előkészítő gyakorlatai
- hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Óraszám: 19 óra
---	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése
- ahelyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása
- az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében
- a mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása
- gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével
- zsugorfejállás elsajátítása
- kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan
- kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása
- egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása
- akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal
- egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével
- függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon

- mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal
- összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- a tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között
- az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása

Fogalmak:

tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

Javasolt tevékenységek

- fellendülési kísérletek segítségadással vagy nélküle kézállásba
- kézenátfordulás oldalt
- emelés zsugorfejállásba
- felugrás kéztámasszal különböző szerekre
- 3-6 mozgásforma kapcsolatában tornagyakorlatok önálló alkotása és végrehajtása egyénileg és párokban
- kötélmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás)

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 25 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- a helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- a labdaérzéklet fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása
- a labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)
- dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre
- kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

Fogalmak:

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátssza, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkézes gurítások és dobások helyből, majd haladásból
- különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök
- elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett
- alsó, felső, mellső dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra haladómozgás közben
- gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkel és egyéb feladatokkal kombinálva
- labdaátadások játékhelyzetekben
- kapura dobások talajról
- páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben
- rúgások, labdaátvételek lábbal
- labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával
- „dekázás” mindkét láb használatával
- rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból
- játékos passzgyakorlatok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 23 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- Dinamikusan változó méretű, alakú játéktérleten egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése.
- A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása.
- A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában.
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által.

- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával.
- Célfelület nélküli emberfölnyes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelület nélküli emberfölnyes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak:

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

Javasolt tevékenységek

- támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kisjátékok közben; páros cselezési feladatok, testcselezés labdavezetéssel
- játékos passzgyakorlatok
- kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra, megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában
- kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban
- rúgások kapura és társához belsővel, belső csüddel, teljes csüddel, labdaátvételek labdakontroll-gyakorlatok, lövő- és testcselezés nehezedő feltételek mellett

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 13 óra
-------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása
- az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékenységet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű közös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékenységet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával

- a fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül
- birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben
- a test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzetéből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása
- távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával
- ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával

Fogalmak

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

Javasolt tevékenységek

- tolások és húzások a testi erő kihasználásával
- társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok
- szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása
- páros és csoportos kötélhúzó versenyek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben	Óraszám: 22 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása.
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása.
- A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda).
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.
- A megtanult természetben úzható sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás).

Fogalmak:

sportöltözet, ütős játékok

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette
- feladatok és játékok havon és jégen
- gurítások különféle eszközökkel

- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok
- labdás játékok különféle labdákkal
- az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok
- A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

Témakör: Úszás	Óraszám: 18 óra
----------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása.
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése.
- A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése.
- Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül.
- Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton.
- A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése.
- Víz alatti úszások.

Fogalmak:

felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás

Javasolt tevékenységek

- a vízhez szoktatás gyakorlatai, a vizes környezet balesetvédelmi és higiéniai rendszabályai
- vízbiztonság, siklás hason és háton
- tudatos levegővétel az úszás rávezető gyakorlataiban
- hátúszás
- gyorsúszás
- siklási és vízbeugrási versengések
- víz alatti fogók
- játékos úszógyakorlatok
- játékos vízi csapatversenyek eszközökkel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik
- aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- képes 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos végrehajtására
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre
- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi
- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet
- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik

32. TESTNEVELÉS 5-8. ÉVFOLYAM

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszába lépve az 1–4. évfolyamon elkezdett sokoldalú pszichomotoros és az ezen keresztül megvalósuló kognitív, affektív-emocionális képesség-összetevők fejlesztése tovább folytatódik.

A testnevelés tartalmi elemei közé az 5. évfolyamtól belép a sportági alaptechnikák és taktikák rendszere, a hozzájuk kapcsolódó elméleti ismeretekkel, miközben folytatódik a széles spektrumú koordinációs-képesség-fejlesztés. A nevelési szakasz elején a kondicionális képességek differenciált fejlesztése itt is elsősorban a mozgáskészségek elsajátításán, játékos gyakorláson keresztül történik, majd később fokozatosan előtérbe kerül az életkori sajátosságokhoz igazodó kondicionális képzés.

A mozgástanulás folyamatában fontos szerepet kap az elméleti tudatosítás, az ok-okozati összefüggések ismertetése, mely elősegíti a mentalizációs folyamatokat.

A testi-lelki egészségre nevelés célrendszere a tanulási terület egészét áthatja. A tanulók tovább bővítik az egészséges életvitel alapjaival összefüggő ismereteiket. A közvetlen mozgástapasztalattal szoros kapcsolatban álló elméleti ismeretekkel gyarapodva tudatosul bennük a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatása.

A testi higiéniai tevékenységeket igyekeznek mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni, mellyel párhuzamosan a XXI. századi életforma stresszhatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek) sajátítanak el

A változatos munkaformák alkalmazása, a gyakran változó összetételű, képességű heterogén csoportok együttes sporttevékenysége a méltányosság, a társakhoz való alkalmazkodás, a tolerancia, a csapatszellem, az egymás tanításának lehetőségét is magába foglalja. Ez a tanulók társas kapcsolataiban az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés célját valósítja meg. A társas mozgásformák egyben az elfogadást, a konfliktuskezelés asszertív eszközeit kínálják.

A tanár-diák interakciókban a pedagógus mintaadó, facilitátor szerepe a tanulók kommunikációs kultúrájának kialakításában realizálódik, mely a kooperatív jellegű gyakorlásban kihat a diákok közötti kommunikáció minőségére is. Mindezen tényezők a mozgással, sportolással kapcsolatban jelentős attitűdformáló erőt jelentenek.

A nevelési-oktatási szakasz végéhez közeledve egyre nagyobb mértékben kapnak szerepet az induktív jellegű feladatmegoldások, melyek a gondolkodást és a problémamegoldó képességeket fejlesztik. A tanulási terület – sajátosságaiból adódóan – folyamatosan fejleszti az önismeretet, az önfogadás képességét, melynek rendszeresen alkalmazott eszköze – a pedagógus általi előremutató formatív visszajelzések mellett – az ön- és társértékelés.

A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpiikonjainak megismerésével a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképformálás is hangsúlyos szerepet kap.

Az IKT-eszközök a mozgástanulás, a diagnosztika, az egészséges életvezetés kialakításának hatékony segítői, mindemellett a konstruktív jellegű elméleti ismeretszerzést is jelentősen

támogatják. Ezzel a tanulók motivációjára és digitáliskompetencia-szintjére gyakorolhatunk pozitív hatást.

Az egészségfejlesztés mozgáshoz kapcsolódó eszközrendszerével tudatosítjuk a szabad levegőn, a természetes környezetben folytatott rendszeres testedzés testi és lelki jóllétet erősítő hatását, ami pozitív irányú befolyást gyakorol a tanulók környezettudatos szemléletmódjára.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerőkölcsi tulajdonságok (például fegyelmesség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljeség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotoniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményezőkézség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

A tantárgy óraterve

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8.évfolyam
Heti óraszám	5 óra	5 óra	5 óra	5 óra
Éves óraszám	180 óra	180 óra	180 óra	180 óra

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszer**e az alapfokú képzés második szakaszában, az 5-8. évfolyamon:

Mozgáskultúra-fejlesztés

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségi szinten kivitelezzi
- a tanult mozgásforma készségi szintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik

Motorosképeség-fejlesztés

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségi szintű kivitelezésére
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza

Versengések, versenyek

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik

Prevenció, életvitel

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást

Egészséges testi fejlődés, egészségfejlesztés

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki

3.102.5 . Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	28
Torna jellegű feladatmegoldások	27
Sportjátékok	35
Testnevelési és népi játékok	20
Önvédelmi és küzdősportok	10

Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	24
Úszás	18
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 18 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése
- 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal
- alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zámoly, pad, bordásfal)
- a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása
- légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- a nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása
- különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása
- a terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése
- a stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése
- az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása
- egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szergyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás

Javasolt tevékenységek

- sorakozó vonalban és oszlopban, táv- és térköz felvétele, nyitódás, zárkózás igazodás, takarás
- testfordulatok, megindulás, megállás, fejlődés, szakadozás
- természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve
- szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban

- játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére
- játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszergyakorlatok
- határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szergyakorlatok
- alapállóképességet és izületi mozgékonytságot fejlesztő egyszerű 2-4 alapformát tartalmazó, szabad-, szergyakorlatok
- koordinációs képességfejlesztés kéziszergyakorlatok és szabadgyakorlatok folyamatos végrehajtásával zenére is (ritmusérzék, kinesztétikus differenciáló képesség)
- a testtartásért felelős izomcsoportok monilizálása, nyújtása, lazítása

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 28 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan
- ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával
- rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre
- váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben
- dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszőkkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely, szoknyás labda, sípoló rakéta)
- távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból
- felugrások egy lábról gumisalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő technikával
- az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése
- folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül
- az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása

Fogalmak

elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, hasmánt technika

Javasolt tevékenységek

- lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal
- futóiskolai gyakorlatok
- akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.)
- közepes iramú futás
- iramfutások lendületesen, természetes mozgással
- állórajt, rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből

- vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással különféle szintereken
- repülő és fokozó futások 30-40 m-en, vágtafutások 20-30 m-en
- tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával
- szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok
- helyből távolugrás, folyamatosan is
- távolugrás guggoló technikával, 8-14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból
- 6-8 lépésről átlépő technikával nyújtott vagy hajlított lábbal magasugrás
- dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3-4 lépéses lendületből
- dobások és lökések különböző célba, különböző labdával
- kislabda hajítás célba és távolba nekifutással
- az atlétikai versenyszámok elsajátítását és begyakorlását segítő játékos feladatmegoldások, testnevelési játékok és versenyek
- rajtversenyek, futóversenyek 60 m-es távon, térdelő rajttal, váltóversenyek, helyből távolugró versenyek, távol- és magasugró versenyek, kislabda hajító versenyek helyből és nekifutással, célba dobó versenyek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 27 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése.
- A cselekvési biztonság növelése.
- Segítségadás tanítása, tanulása.
- Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása.
- Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése.
- Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek.
- A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése.

Talajon:

- gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe

- fejjállás
- kézállásba fellendülés segítségadással, falnál és önállóan
- kézenátfordulás oldalra mindkét irányba
- repülő gurulóátfordulás
- híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
- összefüggő talajgyakorlat összeállítása

Ugrószekrényen:

- keresztbe állított ugrószekrényen zsuporkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás
- hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés
- gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással

Gerendán:

- alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás
- érintőjárás; hármaslépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás
- gerendán: támaszhelyzetben át fel- és leugrás

Gyűrűn:

- (fiúknak) érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsuporlefuggés; lefuggés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő függésbe; homorított leugrás
- gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás
- (lányoknak) lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsuporlefuggés

Fogalmak

függeszkedés, támlázás, fejjállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefuggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsuporlefuggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsuporkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás

Javasolt tevékenységek

- Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok:
- Akadályokon fel-, át- és lemászások, kúszások.
- Támlázások különböző irányokban, különböző szereken.
- Mellső fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.
- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is.
- Zsupor fejjállás. különböző lábtartásokkal.
- Fellendülés kézállásba, bordásfalnál.
- Spárgakísérletek, mérlegállás.
- Hanyattfekvésből emelés hídba.
- Tigrisbukfenc.
- Kézen átfordulás oldalt, mindkét irányba.
- Keresztbe állított ugrószekrényen (3-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; zsuporkanyarlati átugrás, guggoló átugrás; huszárugrás.
- Hosszába állított ugrószekrényen (3-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és gurulóátfordulás előre; gurulóátfordulás előre.

- Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás.
- Függeszhelyzetek és függésgyakorlatok:
- Változatos feladatok függőszereken függőállásban, függésben, fekvő függésben.
- Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé.
- Függésben húzódkodások.
- Kötélmászás, mászó kulcsolással.
- Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefuggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe.
- Ereszkedés hátsó függésbe; hátsó függésből emelés lebegőfüggésbe.
- Függésben lendület hátra, homorított leugrás.
- Lányoknak: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés.
- Egyensúlyozó gyakorlatok:
- Egyensúlyozó járások és játékos feladatok ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával.
- Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, hármas lépés, fordulatokkal és szökdelésekkel is.
- Mérlegállás.
- Aerobik

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére

Témakör: Sportjátékok	Óraszám: 35 óra
-----------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása
- folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett
- a sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés
- 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása
- emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámaazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása
- kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása
- a sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása

Fogalmak

kétszer indulás, lépéshiba, alsó egyenes nyitás, röplabda – forgás, hosszú- és rövidindulás, egy- és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, bedobás, szabaddobás, büntetődobás, büntetőrúgás, területvédekezés, emberfogás, floorball – ütőfogás,

Javasolt tevékenységek

- Kosárlabda

- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játéksituációkban.
- Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel.
- Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás).
- A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása.
- 1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval).
- 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas).
- Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása.
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására.
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálmódosításokkal.
- Emberfogásos védekezés.
- Taposás alaphelyzetben.
- Védőmozgás, a védő helyezkedése.
- Röplabda
- A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása.
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban.
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékokra könnyített feltételek mellett.
- Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban.
- Forgácsszabály alkalmazása.
- A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében.
- Taktikai alapgyakorlatok: felállás és helyezkedés a nyitásfogadásánál.
- Floorball
- Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása.
- Labdabiztonságot növelő gyakorlatok.
- Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással.
- Labdaütések palánkra és társnak.
- Lövéses és húzások közötti különbség megéreztetése.
- Folyamatos labdaátadások társnak.
- Kapura lövéses helyből, labdavezetésből és kapott labdából.
- Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védekező nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal.

- 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 20 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetési fogók) a teljes játékeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányválogatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával.
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban.
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása.
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben).
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

laza és szoros emberfogás, szélességi mozgás, mélységi mozgás, elszakadás a védőtől, célfelület védelme, algoritmikus gondolkodás, ütempassz, testcsel

Javasolt tevékenységek

- egyszerű fogó- és futójátékok
- összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok
- dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban
- váltó- és sorversenyek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	Óraszám: 10 óra
------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett.
- Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőfelfejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása.
- Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés).
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása.
- Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal.
- Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba.
- Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása.
- Birkózás
- A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás).
- A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása.
- Birkózó alapállás technikájának elsajátítása.

- Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra).
- Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával.
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben.
- Dzsúdó
- Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások.
- Szabadulási kísérletek (20-25 mp) leszorítástechnikákból.
- Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve.

Fogalmak

lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés

Javasolt tevékenységek

- Önvédelmi fogások: szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.
- Grundbirkózás: fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás).
- Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása.
- Fogáskeresés gyakorlása játékosan.
- Különböző eséstechnikák tompító felületének elsajátítása alacsony, talaj közeli helyzetekben.
- Zuhanó esések előre, hátra, oldalra különböző kiinduló helyzetekből (térdelés, nyújtott ülés, guggolás, hajlított állás, állás).
- Csúsztatott esés jobbra és balra állásban, majd oldalazó szökdeléssel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, védéseket és ellentámadásokat

Témakör: Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	Óraszám: 24 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, asztalitenisz, tollaslabda).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása.
- A térképolvasás alapjainak, a tájolóknak megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel.
- Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása.

Fogalmak

természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, térkép, turistajelzések, környezetvédelem

Javasolt tevékenységek

- Floorball
- Ütőfogás, helyes testtartás.
- Labda vezetése egyenes vonalban és hullámvonalban, irányváltoztatások. Átadások párokban helyben és haladással.
- Kapura lövések.
- Helyezkedés, összjáték.
- Szabályok megismerése.
- Floorball mérkőzések.
- Tollaslabdázás
- Ütőfogás, csukló- és alkarmozgás.
- Alapállás, lábmunka.
- Ütésfajták tenyeres ütés, fonákütés, adogatás).
- Játékok (rávezető gyakorlatokként is).
- Szabályok megismerése.
- Tollaslabda mérkőzések.
- Asztalitenisz
- Ütőfogás, csukló- és alkarmozgás.
- Alapállás, lábmunka.
- Ütésfajták tenyeres ütés, fonákütés, adogatás).
- Játékok (rávezető gyakorlatokként is).
- Szabályok megismerése.
- Asztalitenisz mérkőzések.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

Témakör: Úszás	Óraszám: 18 óra
----------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása.
- A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése.
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrűs továbbfejlesztése.
- A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése.
- A korábban elsajátított úszásnem(ek) gyakorlása, technikájának javítása (amennyiben a tanuló az 1–4. osztályban tanult úszni).
- Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása.
- Hátúszórajt és a fejesugrás elsajátítása.

- Merülési versenyek, úszóversenyek.
- A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése.
- Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése.
- Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően.

Fogalmak

úszásnem, hátúszórajt, rajtfejes, taposás, intenzív úszás, állóképesség

Javasolt tevékenységek

- hátúszás
- feladatok háton: lebegés és siklás háton
- hátúszó lábtempó: hátúszó lábtempó úszólappal és labdával
- hátúszás kartempó: hátúszás kartempó – késleltetve; mélytartásból, majd magastartásból, egykaros hátúszás-kísérletek; levegővétel
- hátúszás kar- és lábtempó: hátúszás lábtempó, késleltetett kartempó
- hátúszás kar- és lábtempó technikai gyakorlatai
- új úszásnem: a gyorsúszás
- gyorsúszás lábtempó: siklás hason; gyorsúszás lábtempó korlátnál és önállóan eszközök felhasználásával is; gyorsúszás lábtempóval
- gyorsúszás kartempó: gyorsúszás kartempó járásban; gyorsúszás kartempó járásban egy karral végzett kartempóval; egykaros úszások gyorsúszásban, gyorsúszás kar- és lábtempó összekötése
- gyorsúszás levegővétele: gyorsúszás levegővétel gyakorlása járás közben; a gyorsúszás levegővétele „hátrafordulással”; a gyorsúszás kartempó és a levegővétel összekapcsolása
- úszások a mélyvízben: gyorsúszás karral-lábbal; gyorsúszás karral – lábbal, hátrafordulós levegővétellel; úszás szabadon
- rajtok: a hátúszó rajt előkészítő gyakorlatai, hátúszó rajt
- ugrások, merülések, taposások: beugrás és taposás a mélyvízben (növekvő időtartamban); fejesugrás

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik
- rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat
- tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik
- A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezését ismeri, képes annak technikai végrehajtására
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás után képes annak önálló végrehajtására
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit
- képes egyenletes futásra tempótartással 8-12 percig

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére
- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik

3.103.6 .évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	30
Torna jellegű feladatmegoldások	29
Sportjátékok	38
Testnevelési és népi játékok	22
Önvédelmi és küzdősportok	15
Alternatív környezetben úzhető mozgásformák	28
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 18 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése.
- 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zámoly, pad, bordásfal).
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása.

- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása.
- A terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése.
- A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szerygyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás

Javasolt tevékenységek

- Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok.
- Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.
- Gimnasztika: természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszer felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve.
- Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban.
- Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére.
- Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszergyakorlatok.
- Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szerygyakorlatok.
- Szabadgyakorlat füzér (6-8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.
- Alap állóképességet és ízületi mozgékonytájságot fejlesztő egyszerű 2-4 alapformát tartalmazó, szabad-, szerygyakorlatok.
- Koordinációs képességfejlesztés kéziszergyakorlatok és szabadgyakorlatok folyamatos végrehajtásával, zenére is (ritmusérzék, kinezttétikus differenciáló képesség).
- A testtartásért felelős izomcsoportok erősítése, nyújtása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 30 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan.
- Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával.
- Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre.
- Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben.
- Dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszőkknéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely, szoknyás labda, sípóló rakéta).

- Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból.
- Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő, hasmánt technikával.
- Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése.
- Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül.
- Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása.

Fogalmak

elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, hasmánt technika

Javasolt tevékenységek

- Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal.
- Futóiskolai gyakorlatok.
- Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése).
- Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. Állórajt, térdelőrajt. Rajtok- indulások különböző kiinduló helyzetből.
- Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken.
- Repülő és fokozó futások 30-40 m-en. Vágtafutások 20-30 m-en.
- Váltófutás, egykezes alsó váltás.
- Tartós futás a táv növelésével távnak megfelelő iram megválasztásával.
- Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok.
- Helyből távolugrás, folyamatosan is.
- Távolugrás guggoló technikával, 8-14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból.
- Magasugrás: 6-8 lépésről átlépő technikával nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek.
- Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3-4 lépéses lendületből. Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával. Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna) helyből és negyed fordulattal.
- Kislabda hajítás célba és távolba nekifutással.
- Súlylökés helyből.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 29 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyág, izomérzékeltetés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése.
- A cselekvési biztonság növelése.
- Segítségadás tanítása, tanulása.

- Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése.
- Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek.
- A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése.

Talajon:

- gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe
- fejjállás
- kézálásba fellendülés segítségével, falnál és önállóan
- kézenátfordulás oldalra mindkét irányba
- repülő gurulóátfordulás
- híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
- összefüggő talajgyakorlat összeállítása

Ugrószekevényen:

- keresztbe állított ugrószekevényen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás
- hosszába állított ugrószekevényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés
- gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással

Gerendán:

- alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás
- érintőjárás; hármaslépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás
- gerendán: támaszhelyzetben át fel- és leugrás

Gyűrűn:

- (Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefuggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő függésbe; homorított leugrás.
- (Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefuggés.

Fogalmak

függeszkedés, támlázás, fejjállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsugorlefuggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás

Javasolt tevékenységek

- Akadályokon fel-, át- és lemászások, kúszások.
- Támlázások különböző irányokban, különböző szereken.
- Mellső fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.

- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is.
- Fejállás, különböző lábtartásokkal. Fejállásból gurulóátfordulás előre, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe.
- Fellendülés kézállásba, bordásfalnál. Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. Spárgakísérletek. Mérlegállás. Hanyattfekvésből emelés hídba. Tigrisbukfenc.
- Kézen átfordulás oldalt, mindkét irányba.
- Összefüggő talajgyakorlat.
- Keresztbe állított ugrószekrényen (4 rész): felguggolás és homorított leugrás; zsugorkanyarlati átugrás, guggoló átugrás; huszárugrás.
- Hosszába állított ugrószekrényen (4 rész): felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és gurulóátfordulás előre; gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással; felguggolás és leguggolás, felguggolás és leterpesztés. Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás.
- Gerendán: támaszhelyzeten át, fel- és leugrás.
- Változatos feladatok függőszereken függőállásban, függésben, fekvő függésben. Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzódkodások.
- Kötélmászás, mászókulcsolással.
- Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefuggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; ereszkedés hátsó függésbe; hátsó függésből emelés lebegőfüggésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.
- Lányoknak: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés. Egyensúlyozó járások és játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával.
- Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, hármaslépés, fordulatokkal és szökdelésekkel is. Függőleges repülés lábterpesztéssel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére

Témakör: Sportjátékok	Óraszám: 38 óra
-----------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása.
- Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
- 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása.
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámaazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.
- A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása.

Fogalmak

- kétszer indulás, lépéshiba, alsó egyenes nyitás, védőérintés, támadóérintés, állásrend, röplabda – forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, floorball – ütőfogás, labdahúzás és -lövés, kapuelőtér

Javasolt tevékenységek

- Kosárlabda
- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játéksituációkban.
- Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel.
- Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás).
- A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása.
- 1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval).
- 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas).
- Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása.
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására.
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálymódosításokkal.
- Röplabda
- A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása.
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban.
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékra könnyített feltételek mellett.
- Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban.
- Forgásszabály alkalmazása.
- A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében.
- Floorball
- Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása.
- Labdabiztonságot növelő gyakorlatok.
- Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással.
- Labdaütések palánkra és társnak.
- Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése.
- Folyamatos labdaátadások társnak.

- Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából.
- Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védekező nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal.
- 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 22 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszerű bekapcsolásával.
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban.
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása.
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben).
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzások lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

- laza és szoros emberfogás, szélességi mozgás, mélységi mozgás, elszakadás a védőtől, célfelület védelme, algoritmikus gondolkodás, ütempassz, testcsele

Javasolt tevékenységek

- egyszerű fogó- és futójátékok
- összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok
- váltó- és sorversenyek
- célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kiséjátékok
- kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kiséjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	Óraszám: 15 óra
------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett.
- Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása.
- Eszköz-, majd társemelési technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés).
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása.
- Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal.
- Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba.
- Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása.
- Birkózás

- A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás).
- A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása.
- Birkózó alapállás technikájának elsajátítása.
- Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra).
- Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával.
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben.
- Dzsúdó
- Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások.
- Szabadulási kísérletek (20-25 mp) leszorítástechnikákból.
- Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve.

Fogalmak

lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófesztés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, egyenes ütés, karate védéstechnikák, ellentámadás, küzdőtávolság, ötlépéses alapküzdelem

Javasolt tevékenységek

- Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.
- Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékosan.
- Dzsúdó Különböző eséstechnikák tompító felületének elsajátítása alacsony, talaj közeli helyzetekben. Zuhanó esések előre, hátra, oldalra különböző kiinduló helyzetekből (térdelés, nyújtott ülés, guggolás, hajlított állás, állás). Csúsztatott esés jobbra és balra állásban, majd oldalazó szökdeléssel. Társas rávezető gyakorlatok (társ hátán történő ülésből, társ által kötéllal lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással). Zuhanó esések társ általi lökésből állásban és mozgásban. Félvállas gurulás előre és hátratechnikájának elsajátítása talaj közeli helyzetből indulva állásból történő végrehajtásig. Lépésből, futásból történő végrehajtás. Végrehajtás akadályok felett (hason fekvésben, térdelőtámaszban elhelyezkedő társ(ak) felett, zsámoly felett, kifeszített kötél felett, karikán át).
- Állásküzdelem: Fogáskeresés és fogásbontás gyakorlása. Küzdőmozgás elsajátítása és kialakítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, védekeket és ellentámadásokat

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, túrázás, tájfutás parkban, streetball, asztalitenisz, tollaslabda).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (szánkózás, korcsolyázás).
- A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítségével.
- Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása.

Fogalmak

természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések, környezetvédelem

Javasolt tevékenységek

- Téli játékok a szabadban: Szánkózás, hógolyóval célbadobás, hócsata.
- Floorball: Ütőfogás, helyes testtartás. Labda vezetése egyenes vonalban és hullámvonalban, irányváltoztatások. Átadások párokban helyben és haladással. Cselezések, kapura lövések. Kapus mozgása (labda fogása, térdelésből vetődés). Helyezkedés, összjáték. Szabályok megismerése. Floorball mérkőzések.
- Tollaslabdázás: Ütőfogás, csukló- és alkarmozgás. Alapállás, lábmunka. Ütésfajták tenyeres ütés, fonákütés, adogatás. Szabályok megismerése. Tollaslabda mérkőzések, tollaslabda bajnokság.
- Asztalitenisz: Ütőfogás, csukló- és alkarmozgás. Alapállás, lábmunka. Ütésfajták tenyeres ütés, fonákütés, adogatás). Játékok (rávezető gyakorlatokként is). Szabályok megismerése. Asztalitenisz mérkőzések, asztalitenisz bajnokság.
- Gyermekjátékok, népi játékok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezését ismeri, képes annak technikai végrehajtására
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszer gyakorlatok bemutatás után képes annak önálló végrehajtására
- képes a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségi szinten használni
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben

- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit
- képes egyenletes futásra tempótartással 8-12 percig
- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére
- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására

3.104.7.évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	30
Torna jellegű feladatmegoldások	29
Sportjátékok	38
Testnevelési és népi játékok	22
Önvédelmi és küzdősportok	15
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	28
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 18 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása.
- 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal.
- A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal).
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok végrehajtása.

- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása.
- A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése.
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása.
- A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel.
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok

Javasolt tevékenységek

- Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.
- Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.
- Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8-16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok.
- Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is.
- Zenére végzett összefüggő gimnasztikasor.
- Egyszerű légző és stressz- és feszültségoldó gyakorlatok.
- A testtartás javítását szolgáló ízületi mozgékonyt és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 30 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása.

- Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással.
- Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel.
- A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászonájának megismerése, ellenőrzése (pulzuszámolás).
- Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban.
- Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatfelugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon).
- Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra.
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról.
- Magasugrás átlépő, vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel.
- Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással.
- Kislabdahajtás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása.
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak

flop technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció

Javasolt tevékenységek

- A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása.
- Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon.
- Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével.
- Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással.
- Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével.
- Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett.
- Futóiskolai gyakorlatok.
- Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok.
- Sorozat el- és felugrások.
- Helyből távolugrás.
- Távolugrás guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból).

- Magasugrás átlépő és guruló technikával. A nekifutás és a felugrás iskolázása.
- Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött- és füles labdával, célba is.
- Kislabda hajítás helyből, nekifutással hármás és ötös lépésritmusból.
- Kislabda hajítás célba.
- Súlylökés helyből (jobb és bal kézzel is).
- Vetés füles labdával távolba és célba, egy és két kézzel.
- Vetés tömött labdával, két kézzel két oldalra.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 29 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása.
- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása.
- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyaság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása.
- Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása.
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése.
- Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően.
- (Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése.
- A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak

futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport

Javasolt tevékenységek

- Talajon:
- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is.
- Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal.
- Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre.
- Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel.
- Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk).

- Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok).
- Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk).
- Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel.
- Ugrószekrényen:
  - Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás.
  - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés.
  - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással.
- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás.
  - Független repülés különböző kiinduló helyzetekből.
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok.
- Gyűrűn:
  - (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefuggés; lendület előre zsugorlefuggésbe; zsugorlefuggésből ereszkedés hátsó lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből.
  - (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.
  - Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek.
  - Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is.
  - Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.
  - Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal.
  - Mellső mérlegállás.
  - Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül.
  - Repülő-guruló átfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúknak).
  - Függésgyakorlatok: Akadályok leküzdése függésfeladatokkal.
  - Függeszkedési kísérletek bordásfalon felfelé és lefelé.
  - Vándormászás. Függeszkedési kísérletek kötélén (fiúknak).
  - Aerobik(lányoknak, fiúknak)

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségével képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére

Témakör: Sportjátékok	Óraszám: 38 óra
-----------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása.
- A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
- 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása.
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámaazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.

- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása.
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak

védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatbontásos és építéses passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere

Javasolt tevékenységek

- Kosárlabda
- A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben.
- Labdavezetés fél aktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből, kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben.
- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban.
- Labdaátadások különböző módjainak a játékhehlyzethez igazított eredményes végrehajtása.
- Emberelőnyös és létszámaazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve.
- Létszámaazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal.
- Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban.
- Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében.
- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.
- Kosárra dobások: dobócsel, indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellő átadással, pattintva is. Páros lefutás egy védővel.
- Taktikai gyakorlatok: Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde. Játékelemek alkalmazása: 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék.
- Röplabda
- A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre.
- Távrolról érkező labda megjátéshása társnak (nyitásfogadás, ellenfél térfeléről érkező labda) alkar- és kosárérintéssel.

- A kosárárintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben.
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő labdamegjátszásra.
- Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállításának ismerete.
- Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása.
- Taktikai gyakorlatok. Támadási alapformák. Helyezkedés támadásnál.
- Floorball
- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
- Labdaátadások társnak palánk segítségével.
- Labdatartást fejlesztő játékok.
- Kapura lövések labdavezetésből.
- Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása.
- Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védelme.
- Csereszituációk gyakorlása.
- 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 22 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon).
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.

- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkényszer bekapcsolásával.
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban.
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása.
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban).
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzások lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

- döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés

Javasolt tevékenységek

- figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékok
- a tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok
- egyéni és csapatszintű célzó játékok
- váltó- és sorversenyek
- kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek, futó- és fogójátékok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	Óraszám: 15 óra
------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkormánytolt tanúsítva.

- Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékenységet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékenységet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése.
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása.
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása.
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal.
- Dzsúdógurulás alapszabályjainak megismerése, végrehajtása harántterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra.
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpiikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése.

Fogalmak:

jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc, társ felemelése, parter helyzet, egyenes ütés, köríves ütés, kalapácsütés, egyenes rúgás, köríves rúgás, nagy külső horogdobás (osoto gari), nagy belső horogdobás (emelő védés (age uke)), alkar védés kifelé és befelé (soto ude uke és uchi ude uke), alsó söprő védés (gedan barai), ellentámadás hátul

Javasolt tevékenységek

- Birkózás
- A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készségszintű végrehajtása.
- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül.
- Hídban forgás. Hídba vetődés fejtámaszból.
- Birkózó alapszabályjainak társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával.
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül.
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alapszabályjainak jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban.
- Partner helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben.

- Dzsúdó
- Az előre, hátra és oldalra történő társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által övvel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással).
- Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve.
- Nagy külső horogdobás végrehajtása. Nagy belső horogdobás végrehajtása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat

Témakör: Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	Óraszám: 28 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása.
- Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése.
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, asztalitenisz, tollaslabda).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (korcsolyázás, tájfutás).
- Térképolvásás alapjainak, a tájoló megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása.
- Egy tradicionális, természetben üzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak:

tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség

Javasolt tevékenységek

- Floorball
- Ütőfogás, helyes testtartás. Labda vezetése egyenes vonalban és hullámvonalban, irányváltoztatások. Átadások párokban helyben és haladással. Kapura lövések. Helyezkedés, összjáték. Szabályok megismerése. Floorball mérkőzések.
- Tollaslabdázás
- Alapállás, lábmunka. Ütésfajták tenyeres ütés, fonákütés, adogatás). Játékok (rávezető gyakorlatokként is). Taktika megismerése, szabályok betartása. Tollaslabda mérkőzések.
- Téli játékok a szabadban
- Szánkózás, hógolyóval célbadobás, hócsata. Jégen csúszások.
- Sport a szabadban
- Tájfutás alapjainak megismerése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- képes megnevezni és bemutatni egyszerű relaxációs gyakorlatokat
- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezését ismeri, képes annak technikai végrehajtására
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás után képes annak önálló végrehajtására
- képes 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítására, végrehajtására tanári kontrollal
- képes a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségi szinten használni
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajtás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit
- képes egyenletes futásra tempótartással 8-12 percig
- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére
- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- képes a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutatni
- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására

3.105.8 .évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	30
Torna jellegű feladatmegoldások	29
Sportjátékok	38
Testnevelési és népi játékok	22
Önvédelmi és küzdősportok	15
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	28
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 18 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.

- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása.
- 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal.
- A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zámoly, pad, bordásfal).
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása.
- A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése.
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása.
- A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel.
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok

Javasolt tevékenységek

- Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása. A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok. Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával. Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.
- Gimnasztika: Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszer felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötél-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8-16 ütemű, legalább 4 gyakorlalemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére

végzett összefüggő gimnasztikasor. Egyszerű légző és stressz- és feszültségoldó gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló izületi mozgékonytámasztást és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 30 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása.
- Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással.
- Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel.
- A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászonájának megismerése, ellenőrzése (pulzuszámolás).
- Egyenes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenes és változó iramban.
- Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon).
- Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből tárhoz, célra és távolságra.
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról.
- Magasugrás átlépő, hasmánt vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel.
- Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúzással.
- Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra.
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása.
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak

flop technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció

Javasolt tevékenységek

- A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon.
- Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon.
- Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével.
- Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással.
- Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével.
- Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett.
- Futóiskolai gyakorlatok.
- Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások.
- Helyből távolugrás. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból).
- Magasugrás átlépő és guruló technikával. A nekifutás és a felugrás iskolázása.
- Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött- és füles labdával, célba is. Vetésfüles labdával zónába vagy célba, egy és két kézzel (jobb és bal kézzel).
- Kislabdahajtás helyből, nekifutással hármas és ötös lépésritmusból. Kislabdahajtás célba.
- Súlylökés helyből és becsúszással (jobb és bal kézzel is).
- Vetés füles labdával távolba és célba, egy és két kézzel. Vetés tömött labdával, két kézzel két oldalra. Vetések negyed- és egész fordulattal, a pördület iskolázása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajtás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	Óraszám: 29 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása.
- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása.
- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása.
- Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása.
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése.
- Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően.
- (Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése.
- A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.

- A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak

futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport

Javasolt tevékenységek

- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is.
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal.
  - Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre.
  - Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel.
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk).
  - Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok).
  - Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk).
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel.
- Ugrószekevényen:
  - Keresztbe állított ugrószekevényen guggoló átugrás.
  - Hosszába állított ugrószekevényen felguggolás, leterpesztés.
  - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással.
- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármalépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás.
  - Fügőleges repülés különböző kiinduló helyzetekből.
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok.
- Gyűrűn:
  - (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefuggés; lendület előre zsugorlefuggésbe; zsugorlefuggésből ereszkedés hátsó lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből.
  - (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfuggésbe; zsugorlefuggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.
  - Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is.
  - Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.
  - Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal.
  - Akadályok leküzdése függésfeladatokkal.
  - Függeszkedési kísérletek bordásfalon felfelé és lefelé.
  - Vándormászás.
  - Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása.
- A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
- 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása.
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása.
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpiikonjainak megismerése.

Fogalmak

védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatabontásos és építéssel passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere

Javasolt tevékenységek

- Kosárlabda
- A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben.
- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban.
- Labdaátadások különböző módjainak a játékhoz igazított eredményes végrehajtása.
- 1-1 elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval).
- Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve.
- Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban.
- Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében.
- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.
- Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből

- kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben.
- Kosárra dobások: dobócsel, indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből.
  - Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellső átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Gyors indítás párokban.
  - Taktikai gyakorlatok: Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben. Játékelemek alkalmazása: 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékadogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.
  - Röplabda
  - A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre.
  - Távolról érkező labda megjátszása társnak (nyitásfogadás, ellenfél térfeléről érkező labda) alkar- és kosárérintéssel.
  - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készség szintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben.
  - Kiszjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő labdamegjátszásra.
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállításának ismerete.
  - Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása.
  - Kosárérintés változatai: kosárérintés előre-hátra, alacsony és közepesen magasra elpattanó labdával. Kosárérintés célba, kosárba, különböző magasságú zsinór felett.
  - Felső egyenes nyitás. a mozgás végrehajtása a labda megütése nélkül, egyénileg a fallal szemben a labda megütésével; párokban a zsinór/háló felett. A nyitás végrehajtása a zsinórtól növekvő távolságra és különböző nagyságú célterületre, az alapvonal különböző pontjairól.
  - Felső egyenes nyitás-nyitásfogadás. A felső egyenes nyitás és az alkarérintéssel történő nyitásfogadás gyakorlása csoportokban, forgással.
  - Egyenes leütés: a mozgássor gyakorlása labda és zsinór nélkül, majd zsinórnál tartott, illetve pontosan dobott labdából.
  - Taktikai gyakorlatok. Támadási alapformák. Helyezkedés támadásnál. Az ütés és a sáncolás fedezése.
  - Floorball
  - Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában.
  - Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
  - Labdaátadások társnak palánk segítségével.
  - Labdatartást fejlesztő játékok.
  - Kapura lövések labdavezetésből.
  - Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása.
  - Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák véde.
  - Csereszituációk gyakorlása..

- 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 22 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A játék helyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon).
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával.
- 1-1 elleni játék helyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban.
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása.
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban).
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzások lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés

Javasolt tevékenységek

- figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékok
- a tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok
- 1-1 elleni játék helyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok
- dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközökkel egyéni és csapatszintű célzó játékok
- váltó- és sorversenyek
- kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	Óraszám: 15 óra
------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva.
- Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékenységet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékenységet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése.
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása.
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készség szintű elsajátítása.
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal.
- Dzsúdógurulás alapszabályjainak megismerése, végrehajtása harántterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra.

- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése.

Fogalmak

jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc, társ felemelése, parter helyzet, egyenes ütés, köríves ütés, kalapácsütés, egyenes rúgás, köríves rúgás, nagy külső horogdobás (osoto gari), nagy belső horogdobás (emelő védés (age uke)), alkar védés kifelé és befelé (soto ude uke és uchi ude uke), alsó söprő védés (gedan barai), ellentámadás hátul

Javasolt tevékenységek

- Birkózás
- A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készségeztintú végrehajtása.
- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül.
- Hídban forgás. Hídba vetődés fejtámaszból.
- Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával.
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül.
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban.
- Partner helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben.
- Dzsúdó
- Az előre, hátra és oldalra történő társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által övvel lábat meghúzza, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással).
- Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve.
- Nagy külső horogdobás végrehajtása.
- Nagy belső horogdobás végrehajtása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütések, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat

Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák
--

Óraszám: 28 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása.
- Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése.
- Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos életvezetésben.
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, asztalitenisz, tollaslabda).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségeztintű elsajátítása (korcsolyázás, túrázás).

- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása.
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpijonjainak megismerése.

Fogalmak

tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség

Javasolt tevékenységek

- Floorball: Ütőfogás, helyes testtartás. Labda vezetése egyenes vonalban és hullámvonalban, irányváltoztatások. Átadások párokban helyben és haladással. Kapura lövések. Helyezkedés, összjáték. Szabályok megismerése. Floorball mérkőzések.
- Tollaslabdázás: Alapállás, lábmunka. Ütőfajták tenyeres ütés, fonákütés, adogatás). Játékok (rávezető gyakorlatokként is). Taktika megismerése, szabályok betartása. Tollaslabda mérkőzések.
- Téli játékok a szabadban: Szánkózás, hógolyóval célbadobás, hócsata. Jégen csúszások.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- képes megnevezni és bemutatni egyszerű relaxációs gyakorlatokat
- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezését ismeri, képes annak technikai végrehajtására
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás után képes annak önálló végrehajtására
- képes 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítására, végrehajtására tanári kontrollal
- képes a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségi szinten használni
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit
- képes egyenletes futásra tempó tartással 8-12 percig
- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére
- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat
- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő aszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására

33. KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ KÉPZÉS

34. ANGOL NYELV 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok

A célnyelv oktatásának alapvető célja a Közös európai referenciakerettel (a továbbiakban: KER) összhangban a tanulók célnyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a minden tevékenységhez, így a nyelvi kommunikációhoz is nélkülözhetetlen motivációval.

A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Igyekszünk olyan helyzetekre felkészíteni a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben.

A két tanítási nyelvű program lényege a gyerekek motiválása, megnyerése a nyelvtanulás számára. Célunk az anyanyelvi és idegen nyelvi tudás egyidejű, kiegyensúlyozott fejlesztése, valamint képessé tenni tanulóinkat a gördülékeny, effektív kommunikációra, nyelvtudásuk aktív használatára, az idegen nyelven való tanulásra, az idegen nyelvű információk feldolgozására.

Iskolánkban a nyelvoktatás az életkori sajátosságoknak megfelelően vonzó tevékenységekkel párosul: játékok, dalok, mondókák, mesék, rajzok, szerepjátékok és szituációk segítik a nyelvelsajátítás folyamatát. Tanulóink a célnyelvvel minden esetben valamilyen kommunikációs helyzetben, kontextusban találkoznak, és azt az anyanyelvi fejlődés mintájára sajátítják el. Fontos alapelvünk, hogy már az alsó tagozat éveiben segítsük tanulóinkat a hatékony nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátításában.

Iskolánk két tanítási képzésben részt vevő tanulóit a magyar – angol két tanítási nyelvű speciális tanterv szerint oktatjuk. Ez azt jelenti, hogy nemcsak az idegen nyelvet, hanem a pedagógiai programunkban meghatározott tantárgyak egy részét is angolul tanítjuk.

A korai szakaszban az angol nyelv és a tantárgyak célnyelven történő tanulása egyidejűleg kezdődik. A nyelvtanulás játékos ismerkedést jelent a célnyelvvel, a gyerekek az első évfolyamon még nem tanulnak angolul írni és olvasni, a nyelv oktatása kizárólag szóbeli és vizuális eszközökre támaszkodik.

Második osztálytól fokozatosan, kis lépésekben kerül bevezetésre az írott szöveg olvasása, és az írásbeli tevékenységek. Ettől kezdve mind a négy alapkészség fejlesztése megjelenik, de az oktatási folyamat középpontjában továbbra is a hallott szöveg értése a szóbeli interakció, és a beszédbátorság fejlesztése áll, a játékoság és a tevékenykedtetés alapelvének figyelembe vételével. A harmadik és negyedik évfolyamban a főként nyelvelsajátításra épülő nyelvi fejlesztés fokozatosan halad a tudatos nyelvtanulás felé.

Két tanítási nyelvű iskolaként az oktatási folyamat során arra is törekszünk, hogy a különböző kultúrák értékein keresztül neveljük tanulóinkat nyitottságra, más kultúrák megértésére, a kulturális különbségek elfogadására, toleranciára.

Kompetenciák fejlesztése

A két tanítási nyelvű képzésben az angol nyelv tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái:

önálló nyelvtanulás elsajátítása, a célnyelven történő tanulás elsajátítása, feladatok rendszerezése, időbeosztás, határidők, lényegkiemelés, összefüggések felfedezése

A kommunikációs kompetenciák:

anyanyelvi és idegen nyelvi információk értelmezése, információkérés és adás, szövegalkotás, önkifejezés, véleményformálás, vitakultúra, döntéshozatal, kapcsolatteremtés és kapcsolatépítés, levélírás, szituációs feladatok, kezdeményezőképeség, mérlegelő gondolkodás, tapintat

A digitális kompetenciák:

digitális (IKT) eszközök rendszeres használata, online etikett, projektmunka, prezentálás, forráshasználat és forráselemzés,

A matematikai, gondolkodási kompetencia:

logikus gondolkodás, következtetési készség, döntéshozatal, mértékváltás, óra leolvasása angol nyelven

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

szituációs feladatok, vitakultúra, önkifejezés, személyiségfejlesztés, önértékelés, empátia, tapintat, türelem, magabiztosság

Kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciák:

nyitottá válás, más népek, más kultúrák megismerése, elfogadása, tolerancia, honismeret, projektmunka, prezentálás, kezdeményezőképeség, mérlegelő gondolkodás, empátia, környezettudatosság, környezetvédelem,

Munkavállalói, vállalkozói kompetencia:

feladatok értelmezése, felelősségtudat, felelősségvállalás, határidők betartása, feladatok rendszerezése, kommunikációs eszközök használata, információkérés és adás, önéletrajzírás, formális és informális kommunikáció szóban és írásban, projektmunka, prezentálás, önálló/páros/csoportos munka, döntéshozatal, önértékelés, globális gondolkodás, interkulturális szemléletmód

---

A tantárgy jellemzői / Speciális jellemzők

A nevelő, oktató munka a „Két tanítási nyelvű iskolák irányelvei”-nek megfelelően kerül megszervezésre. Ennek megfelelően a tantárgyat csoportbontásban oktatjuk és anyanyelvi lektor is részt vehet a tanításban. Jelenléte segíti az autentikus kommunikációs helyzetek kialakulását, a tanulók hozzászoknak ahhoz, hogy olyan embereket is meg kell érteniük, akik csak a célnyelvet beszélik. Az anyanyelvi lektor feladata elsősorban a kommunikációs készségek fejlesztése, de meghatározó szerepe van a kultúráközvetítés, az interkulturális kompetencia fejlesztésében is.

A Nat minden képzési szakaszra előírja az elérendő minimumszinteket. Ez két tanítási nyelvű iskolánál a 4. évfolyam végén jelenik meg először, és a Közös Európai Referenciakeretben (a továbbiakban: KER) szerinti A1 követelményszintet írja elő.

Az alsó tagozatos angol nyelvi tanulmányokat diagnosztikai méréssel zárjuk. Iskolánkban lehetőség van az idegen nyelvi csoportok közti átjárhatóságra mindkét irányban.

Az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv tanítása szervesen épül az 1-4. évfolyamon megkezdett nyelvi fejlesztésre, illetve annak eredményeire. A hangsúly fokozatosan áttevődik a nyelvelsajátításról a tudatos nyelvtanulás és tudatos nyelvhasználat felé.

Felső tagozaton az angol két tanítási nyelvű képzés célja a tanulóban a nyelvtanulás iránti pozitív attitűd megőrzése, a tanuló célnyelvi kommunikatív kompetenciájának továbbfejlesztése a KER szerint meghatározott minimum B1, optimális esetben B1+ / B2 szintű nyelvtudás elérése érdekében. A képzés további céljai a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása, valamint a célnyelvi civilizáció tantárggyal kiegészítve a tanuló célnyelvi műveltségének, kulturális tudatosságának intenzív fejlesztése a tantárgy-integrációs lehetőségek fokozott kihasználásával.

A képzés végén a minimum követelmény, hogy a tanuló felkészülés nélkül részt tudjon venni az ismert, az érdeklődési körének megfelelő vagy a mindennapi témákról (pl. család, szabadidő, tanulás, munka, utazás, aktuális események) folyó társalgásban, egyszerű kifejezésekkel tudjon beszélni élményekről, eseményekről, álmairól, reményeiről és céljairól, képes legyen röviden megmagyarázni, indokolni véleményét és terveit.

A két tanítási nyelvű képzés végére törekszünk arra, hogy a tanuló képes legyen anyanyelvi beszélővel természetes, könnyed és közvetlen kapcsolatteremtésre, aktívan részt tudjon venni az ismert témákról folyó társalgásban, úgy, hogy közben érvelve kifejti a véleményét. Világosan és kellő részletességgel fejezze ki magát számos, az érdeklődési körébe tartozó témában, ki tudja fejteni a véleményét valamely aktuális témáról úgy, hogy részletezi a különböző lehetőségek előnyeit és hátrányait.

Iskolánkban a nyelvi képzés a nyelvhasználó szükségleteire épül. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyekkel mind a jelenben, mind a jövőben találkozni fognak. A tanórákon a feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek.

A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, amelyek szintén erősíthetik a motivációt. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezért ezeket integráltan tanítjuk. A nyelvi készségek fejlesztése komplex módon történik. Jellemzője a kommunikációs helyzeteken alapuló, játékos nyelvtanulás, mely során a tanulók fejlettségi szintjüknek, életkori sajátosságaiknak megfelelő, ugyanakkor kihívást jelentő, érdekes nyelvi tevékenységekben vesznek részt.

Az idegen nyelvű órákon a tartalmi ismeretek átadása mellett nagy hangsúlyt fektetünk azoknak a készségeknek a kialakítására és állandó fejlesztésére, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit ki tudja fejezni a célnyelven. Olyan témákat is feldolgozunk, amelyekkel olyan mindennapos értékeket tudunk „becsempészni” a nyelv tanításába, amelyek megerősítik és elmélyítik a gyerekek elsődleges értékeit. Ide tartoznak többek közt a morális, etikai kérdések, az egyes korosztályokat érintő társas kapcsolatok mibenléte, nem csak a hazánkra és a célnyelvi országokra, hanem az egész világra kiterjedő normák, szabályrendszerek, a természetvédelem, és természetesen a szórakoztató, játékos oldalai az életnek, a média sokrétű felhasználásával (filmek, zenék, újságcikkek, internet, stb).

A tanórák jellegzetessége, hogy a megszokottnál kötetlenebb formában van lehetősége a tanulónak megnyilvánulni, így észrevétlenül sajátítja el az önismeret és a társadalomban elfoglalt szerepek fontosságát.

Csoportban vagy párban dolgozva ismerheti meg az őt körülvevő világ dolgait, szerepet játszhat, verset írhat, vitakozhat, érvelhet, prezentálhat, az éppen aktuális témakörnek megfelelően.

A helyes nyelvhasználatban segítik a tanulókat azok a nyelvtani szabályok, amelyeket maguk fedeznek fel és fogalmaznak meg, de továbbra is elsősorban a fő hangsúlyt a gördülékeny szóbeli kommunikáció fejlesztésére helyezzük.

A szókincs fejlődését szintezett olvasmányok tananyagba történő beépítésével segítjük. Rendszeresen sor kerül egy-egy közösen választott, a tanulók szintjének megfelelő olvasmány feldolgozására. Ezzel a szókincs mellett a szövegértés, a helyesírás, a nyelvi kifejezőkészség, a fogalmazási készség is fejlődik amellelt, hogy a tanulók megismerkednek az adott nyelvterület klasszikaival és az autentikus nyelvi elemekkel.

Az anyanyelvi lektorra egyre nagyobb szerep hárul a célnyelvre jellemző változatos nyelvi formák, kifejezések használatának bemutatásában, gyakoroltatásában. A tanulók különböző szövegfajtákkal találkoznak ebben a szakaszban, olyanokkal is, melyeknek a formai követelményei eltérnek a hazaitól (pl.: levélírás, interjú). Az anyanyelvi lektor alapvető segítséget jelent a tanulók számára az autentikus kiejtés és intonáció fejlesztésében és gyakorlásában.

A tanulók gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, önálló

javításában. A helyes nyelvhasználat elsajátításában változatlanul nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek. Fokozza a tanulók önbizalmát a folyamatos megerősítés, melynek nyomán kialakul a tanulók önbizalma és beszédbátorsága, így magabiztosabban vesznek részt a szóbeli és az írásbeli kommunikációban.

Ahhoz, hogy mind a szaktanár, a szülők és maguk a tanulók is pontosan tisztában legyenek a tanuló nyelvi szintjével, erősségeivel, gyengeségeivel, fejlesztendő készségeivel, szükség van diagnosztikai mérésre, amelyet minden tanév végén elvégzünk. A szülőket és a tanulókat az eredményről tájékoztatjuk.

Fejlesztési egységek

Az évfolyamoknál látható táblázatokban megjelenő fejlesztési egységek (hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, olvasott szöveg értése és íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett.

Kimeneti szintek

Az elvárt minimum követelmény:

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Kimeneti szintek	KER-szintben nem megadható	KER-szintben nem megadható	KER-szintben nem megadható	A1	A1++	A2	A2++	B1

A Nat minden képzési szakaszra előírja az elérendő minimumszinteket. Ez két tanítási nyelvű iskolánál a 4. évfolyam végén jelenik meg először, és a KER szerinti A1 követelményszintet írja elő. Ennek sikeres teljesítése érdekében a kerettanterv meghatározza a 2. évfolyam végére elérendő készségeket is, a hallott szöveg értése és a szóbeli interakció területén.

Az iskolában folyó két tanítási nyelvű képzés pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai:

- tehetséggondozás (tanórán belül, kívül),
- 3-8. évfolyamokon év végi diagnosztikai mérések elvégzése (a négy alapkészséget mérve),
- idegen nyelvi programok megszervezése,
- versenyeken való részvétel, iskolai vagy tágabb körű versenyek szervezése,
- projektekben való részvétel.

A tantárgy óraterve

Az angol nyelv tanítása az 1-3. évfolyamon heti 4 órában történik. A negyedik évfolyamtól heti öt órában tanítjuk, melyből egy óra az idegen nyelvi lektorral történik.

1-4. évfolyam emelt szintű angol nyelv

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
--	-------------	-------------	-------------	-------------

Heti óraszám	4	4	4	5
Éves óraszám	144	144	144	180

5-8. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180

3.106.1. Évfolyam

A nyelvtanulás az első két évfolyamon játékos ismerkedést jelent a célnyelvvel, megalapozva a későbbi tudatos nyelvhasználatot. Elsődleges célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt a pozitív attitűd és a tartós motiváció kialakításával. Fontos cél továbbá, hogy a nyelvtanulás a kezdetektől élmény, érdekes tapasztalat legyen a tanulók számára. Ebben a szakaszban elsősorban a beszédészlelés, beszédlátás kialakításával és a hallás utáni szövegértés fejlesztésével történik a kommunikatív kompetenciák megalapozása.

A nyelvtanulás a tanulók által értelmezhető szituációkban, kommunikációs helyzetekben, játékokra, dalokra, mondókákra, rövid párbeszédok feldolgozására épülő kreatív és motiváló folyamat során valósul meg. A hallott szövegeket cselekvéshez, szituációhoz kötik, így azok megértése és felidézése is könnyebbé válik. Az élő beszéd, kommunikáció egyúttal mintát nyújt a kifejezések használatára, amelyeket kellő ismétlés, gyakorlás után már egyedül is képesek alkalmazni. Nagy szerepe van a megértést segítő eszközöknek, a célnyelvi kommunikáció nonverbális elemekkel való támogatásának: a testbeszédnek, képeknek, tárgyakkal, történetek eljátszásának.

A saját tapasztalás, tevékenység útján rögzült kifejezések a későbbiekben könnyen előhívható ismeretekké válnak.

Fontos a változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó célnyelvi óravezetés. A vizuális elemekben gazdag tantermi környezet és eszközrendszer ösztönzi a tanulókat a nyelvi tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is segít a megértésben, és motiváló hatással bír. A kisgyermekkorban, hallás utáni nyelvtanulás nagymértékben segíti a szókincs bővülését, a kiejtés, az intonáció, a beszédtempó célnyelvnek megfelelő fejlesztését.

A korai nyelvtanulásban kiemelt szerepe van a hallás utáni szövegértésnek, a szókincsfejlesztésnek, a szóbeli interakciónak. A nonverbális eszközökkel támogatott hallott szöveg segíti a tanulókat abban, hogy kikövetkeztessék és megértsék a mondanivaló lényegét. Ebben az életkorban az is fontos, hogy a tanulók minden érzékszervükkel részt vegyenek a nyelvi tevékenységekben, kapjanak vizuális megerősítést, és kézbe vehető tárgyakat is használjanak a nyelvtanulás során.

A tanórai tevékenységek többsége csoport- vagy pármunkában történik. Ezek a feladatok a nyelvi fejlesztésen túl jó lehetőséget adnak a tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére (együttműködés, tolerancia), illetve a közösségformálásra.

Fejlesztési egységek

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló magával hozza meglévő tapasztalatait, elképzeléseit. – Otthon és az óvodában szerzett készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek. Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott, célnyelven történő óravezetést; – követi a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet, amikor a jelentés megértéséhez hosszú szünetek állnak rendelkezésére; – felismeri és végrehajtja az általa már hallott utasításokat; – a hallott szöveg tartalmát különböző módokon (mozgás, hang, rajz) meg tudja jeleníteni; – képes rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoriterként elmondani; – tud egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni; – megérti a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.

A fejlesztés tartalma

- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, az artikulációs bázis fejlesztése, speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megismerése, megfigyelése.
- A nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés megértése.
- Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, szavakból, rövid mondatokból álló kijelentések megértése.
- Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, nonverbális elemekkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, szerepjáték stb.).
- A személyi adatokra és konkrét szükségletekre vonatkozó egyszerű kifejezések megértése.
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegek bemutatásának követése.
- Tanári beszéd és/vagy hangzóanyag hallgatása, együttmondása után közös vagy önálló ismétlés.
- A kiejtés, intonáció, hangsúly játékos gyakorlása (pl. hangerőváltással, érzelmek kifejezésével, mozgás kíséretével).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált történetek, cselekvéssorok, mesék, rövidfilmek, tanárral, tanulótársakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Témakörök tartalmi áttekintése

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra- számok
Személyes vonatkozások, család Személyes bemutatkozás. Család bemutatása rajzok, képek segítségével.	<i>Környezetismeret:</i> a család. <i>Erkölcstan:</i> önismeret.	20
Környezetünk Az otthon, lakás bemutatása (szobák, helyiségek megnevezése). Időjárással kapcsolatos kifejezések. Állatok, gyümölcsök megnevezése.	<i>Környezetismeret:</i> az otthonunk, évszakok, növények, állatok csoportosítása. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a lakás részei.	30
Az iskola Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése.	<i>Környezetismeret:</i> az iskola helyiségei, az iskolában használt eszközök.	14
Életmód Napirend, napszakok ismerete. Mindennapi használati tárgyak, játékok megnevezése. Alapvető ételek megnevezése, csoportosítása (pl. egészségesre, egészségtelenre). Évszaknak megfelelő öltözködés, ruhadarabok neve.	<i>Környezetismeret:</i> a helyes napirend, egészséges életmód, évszakok, időjárás, öltözködés.	40
Szabadidő, szórakozás Ünnepek. Szabadidős játékok, sportok megnevezése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ünnepek, jeles napok, ehhez kapcsolódó történetek,	40

Közlekedési eszközök neve. Játékok megnevezése.	mondókák. <i>Testnevelés és sport:</i> közösségi játékok. <i>Környezetismeret:</i> közlekedési ismeretek. <i>Ének-zene:</i> ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó dalok, zenék.	
A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, megérti az egyszerű utasításokat. – Alapvető szókinccse van, melyet konkrét szituációkban fel tud használni. – Egyszerű, rövid mondatokat használ a bemutatkozás során. – A tanult szavakat, kifejezéseket hallás után megérti, rövid válaszokkal, tevékenységgel reagál azokra. – Aktívan részt vesz interakciót követelő nyelvi játékokban. – Megérti az illusztrációval, testbeszéddel alátámasztott rövid szövegek jelentését. – El tudja végezni a különböző forrásokból (tanár, magnó, video stb.) hallott egyszerű szöveghez tartozó feladatokat. – Fel tud idézni néhány dalt, verset, mondókát. 	

A továbbhaladás feltételei:

- Az első év végén a kerettanterv nem határoz meg a továbbhaladáshoz szükséges feltételt. Az első és a második évfolyamot egy fejlesztési szakasznak tekinti.

3.107.2. Évfolyam

Ebben a szakaszban továbbra is a beszédészlelés, beszédlátás kialakításával és a hallás utáni szövegértés fejlesztésével történik a kommunikatív kompetenciák megalapozása.

Az egyre bővülő feladatok, kommunikációs helyzetek révén megtanulják kifejezni magukat az adott szituációkban, megismétlik, utánozzák a hallottakat. A hallott szövegeket még mindig cselekvéshez, szituációhoz kötik, így azok megértése és felidézése is könnyebbé válik.

Bár már rendelkeznek egy alapszókinccsel továbbra is nagy szerepe van a megértést segítő eszközöknek, a célnyelvi kommunikáció nonverbális elemekkel való támogatásának: a testbeszédnek, képeknek, tárgyakkal, történetek eljátszásának. Ebben a szakaszban is fontos még, hogy a tanulók minden érzékszervükkel részt vegyenek a nyelvi tevékenységekben, rendszeresen kapjanak vizuális megerősítést, és kézbe vehető tárgyakat is használjanak a nyelvtanulás során. Ezek a tevékenységek fejlesztik a gyermeki kreativitást, lehetőséget adnak arra is, hogy megtanuljanak élni a nonverbális kifejezőeszközökkel is. A saját tapasztalás, tevékenység útján rögzült kifejezések a későbbiekben könnyen előhívható ismeretekké válnak. Fontos a változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó célnyelvi óravezetés.

A célnyelvi írás-olvasás készségének célzott fejlesztése akkor kezdődhet el, amikor anyanyelvükön már magabiztosan írnak és olvasnak a tanulók. A második évfolyamban, játékos formában már ismerkedhetnek az egyszerűbb szavak szóképeivel, illetve rövid, nyomtatott formában megjelenő mondatokkal, rövid vizuális eszközökkel megtámogatott történetekkel.

A tanórai tevékenységek többsége csoport- vagy pármunkában történik, törekszünk a tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére (együttműködés, tolerancia), illetve a közösségformálásra.

A tanítás során gyakran használunk infokommunikációs eszközöket is melyek elősegítik az autentikus mintákkal történő találkozást.

A tanulási folyamatban a tanuló egész személyisége formálódik, anyanyelvi és célnyelvi kompetenciái egymással kölcsönhatásban fejlődnek. A siker egyik kulcsa a folyamatos, pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

Fejlesztési egységek

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló magával hozza meglévő tapasztalatait, elképzeléseit. – Otthon és az első évfolyamon szerzett készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek. Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott, célnyelven történő óravezetést; – követi a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet, amikor a jelentés megértéséhez hosszú szünetek állnak rendelkezésre; – felismeri és végrehajtja az általa már hallott utasításokat; – a hallott szöveg tartalmát különböző módokon (mozgás, hang, rajz) meg tudja jeleníteni; – képes rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoritereként elmondani; – tud egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni; – megérti a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló magával hozza meglévő tapasztalatait, elvárásait. – Otthon és az első évfolyamon szerzett tapasztalatok, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, motivációja. – Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes aktívan részt venni az interakciót igénylő célnyelvi gyermekjátékokban; – részt vesz egyszerű interakcióban, ahol a kommunikáció a lassabb beszéden és ismétlésen alapul; – be tud kapcsolódni az egyszerű játékos feladatokba; – legyen képes megválaszolni egyszerű kérdéseket a közvetlen szükségletek vagy jól ismert témák területén, illetve azokra reagálni;

	<ul style="list-style-type: none"> – tudjon másoktól dolgokat kérni és másoknak dolgokat adni; – képes tevékenységekkel reagálni egyszerű tanári utasításokra pl. mozgás, rajzolás; – képes a célnyelvi normáknak megfelelő kiejtés, intonáció és beszédtempó utánzás alapján történő elsajátítására.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás rövid válaszokkal. – Cselekvéssel ismert szituációs játékokhoz, tantermi játékokhoz való kapcsolódás. – Néhány egyszerű, mindennap használt mondatszerkezet korlátozott mértékben történő alkalmazása példa alapján. – A legegyszerűbb mindennapi udvarias üdvözlési és búcsúzási, bemutatkozási formulák használata. – Kérés, köszönet, sajnálkozás kifejezése. – Nagyon rövid, különálló, többnyire előre begyakorolt megnyilatkozások megértése és reagálás azokra. – Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal, tanárral. – Dalok, mondókák, mesék, történetek előadásában, gyermekjátékokban való aktív részvétel. – Bekapcsolódás nonverbális elemekkel támogatott, közös szöveg- és mesemondásba ismert szavak, kifejezések ismétlésével. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, mondókák, gyermekversek, rövid, képpel illusztrált történetek, rövid párbeszéd. 	

Témakörök tartalmi áttekintése

Témakörök	Kapcsolódási pontok	
Személyes vonatkozások, család Személyes bemutatkozás. Család bemutatása rajzok, képek segítségével.	<i>Környezetismeret:</i> a család. <i>Erkölcstan:</i> önismeret.	20
Környezetünk Az otthon, lakás bemutatása (szobák, helyiségek megnevezése). Időjárással kapcsolatos kifejezések. Állatok, gyümölcsök megnevezése.	<i>Környezetismeret:</i> az otthonunk, évszakok, növények, állatok csoportosítása. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a lakás részei.	30
Az iskola Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése.	<i>Környezetismeret:</i> az iskola helyiségei, az iskolában használt eszközök.	14
Életmód Napirend, napszakok ismerete.	<i>Környezetismeret:</i> a helyes napirend,	40

Mindennapi használati tárgyak, játékok megnevezése. Alapvető ételek megnevezése, csoportosítása (pl. egészségesre, egészségtelenre). Évszaknak megfelelő öltözködés, ruhadarabok neve.	egészséges életmód, évszakok, időjárás, öltözködés.	
Szabadidő, szórakozás Ünnepek. Szabadidős játékok, sportok megnevezése. Közlekedési eszközök neve. Játékok megnevezése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ünnepek, jeles napok, ehhez kapcsolódó történetek, mondókák. <i>Testnevelés és sport:</i> közösségi játékok. <i>Környezetismeret:</i> közlekedési ismeretek. <i>Ének-zene:</i> ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó dalok, zenék.	40

A továbbhaladás feltételei:

Az első ciklusban, a 2. évfolyam végére a következő Tanulási eredmények várhatók el, témakörtől függetlenül:

- A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, megérti az egyszerű utasításokat.
- Alapvető szókinccse van, melyet konkrét szituációkban fel tud használni.
- Egyszerű, rövid mondatokat használ a bemutatkozás során.
- A tanult szavakat, kifejezéseket hallás után megérti, rövid válaszokkal, tevékenységgel reagál azokra.
- Aktívan részt vesz interakciót igénylő nyelvi játékokban.
- Megérti az illusztrációval, testbeszéddel alátámasztott rövid szövegek jelentését.
- El tudja végezni a különböző forrásokból (tanár, magnó, videó stb.) hallott egyszerű szöveghez tartozó feladatokat.
- Fel tud idézni néhány dalt, verset, mondókát.
- Képes társaival együttműködve alkalmazni elsajátított tudását egyszerű szituációkban.
- Képes a tanult szavak írásképét felismerni, egyszerű, begyakorolt kifejezéseket, mondatokat elolvasni, értelmezni, képekkel párosítani.
- Képes az egyszerűbb tanult angol szavak másolására, látó-halló tollbamondás utáni lejegyzésére
- Életkorának megfelelően képes digitális eszközök használatára az idegen nyelv elsajátítása érdekében.

3.108.3. Évfolyam

A 3. évfolyam megkezdésekor a tanulók már két év hallás utáni nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek: felismerik, megértik a rövid szavak, egyszerű mondatok írott alakját. Hozzászoktak a célnyelvi óravezetéshez, követik a rövid, egyszerű utasításokat. Már ismernek hangzó szövegeket, megtették az első lépéseket a célnyelvi interakció területén, a pozitív tanári visszajelzések kialakították az egészséges nyelvhasználói önbizalmat.

A 3. évfolyam egyik legfontosabb célja, hogy fenntartsa a tanulók nyelvtanulás iránti pozitív attitűdjét, hogy továbbra is örömet leljék a nyelvhasználatban.

A korábbiakhoz hasonlóan fontos cél a beszédértés és a kommunikációs készség fejlesztése, amelyben most már nagyobb szerepet játszik az összefüggő beszéd. Ezekhez a fejlesztési célokhoz társul az értő olvasás, illetve a célnyelvi írás bevezetése, fejlesztése. Az előző szakasz végén a tanulók már nyomtatott formában is megismerkedtek egyszerű szavakkal, rövid mondatokkal. Ezek leírása, nyomtatott szövegben való biztos felismerése, kiolvasása ennek a szakasznak a feladata.

A készségek fejlesztése komplex módon, valós kommunikációs helyzeteken alapul. A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos feladatokat kapjanak, az ismeretek rögzítése továbbra is tevékenykedtetés útján történjen.

A témakörök részben ugyanazok, mint az előző fejlesztési szakaszban, de a tantárgyi tartalmak gazdagodásának megfelelően bővülnek is. Az előző szakaszhoz képest nagyobb hangsúlyt kap az önálló tanulásra való felkészítés, az egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

A tanulók a tanév végén diagnosztikai mérésben vesznek részt.

Fejlesztési egységek

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése, begyakorolt rövid párbeszéd követése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló követi a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; – megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat; – megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; – felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; – a megértést segítő feladatokra támaszkodva kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; – egyre önállóbban alkalmaz néhányat a megértést segítő alapvető stratégiák közül.

A fejlesztés tartalma

- A kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése (pl. osztálytermi rutincselekvések; a közös munka megszervezése, eszközhasználat).
- Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek).
- Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról.
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának, előadásának aktív követése; a szövegekben a tanult nyelvi elemek felismerése, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő, változatos feladatok segítségével.
- A megértés során a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás.
- Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan.
- Különböző beszélők, köztük a célnyelvet anyanyelvként használók egyre nagyobb biztonsággal történő megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat kihangsúlyozva, megismételve beszélnek.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Begyakorolt rövid párbeszédokban, interakciót igénylő tevékenységekben való részvétel egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát; – egyszerű kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre; – rövid beszélgetést folytat számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; – rövid beszélgetést folytat társaival a tanult témákról; – képes rövid, egyszerű szövegek másokkal való közös előadására; – képes az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.

A fejlesztés tartalma

- A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva.
- Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.
- Begyakorolt beszédfordulatokkal való kommunikálás (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).
- Meg nem értés esetén nonverbális elemekkel, pl. testbeszéddel támogatott ismétlés, magyarázat kérése.
- Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás).
- Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Dalok, mondókák, versek, mesék, történetek előadásában, szóbeli nyelvi játékokban való aktív részvétel.
- Nonverbális elemekkel támogatott történet elmondásába való bekapcsolódás az ismert szavak, kifejezések, beszédfordulatok szintjén.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, mondókák, versek, mesék, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról. A megismert versek, mondókák felidézése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet ad elő társaival közösen, tanári segítséggel; – egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást ad saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről; – használ néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát; – kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket; – munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; – képes kreatívan alkalmazni a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét;

	<ul style="list-style-type: none"> – képes elmondani egy-egy megtanult szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
<p>A fejlesztés tartalma</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyermekeirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére. – Felkészülést követően nonverbális elemekkel támogatott egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal. – Minta alapján, tanári segítséggel összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután). – Egyénileg vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével). – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, versek, mesék, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok. 	
Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak minimális ismeretei vannak a célnyelv írott változatának sajátosságairól. Az egyszerű szavak, nagyon rövid mondatok nyomtatott képét felismeri, jelentésüket többnyire megérti.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; – felismeri és megérti az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva; – megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét; – egyszerű, autentikus szövegekből kiszűr néhány alapvető információt; – az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat végez el; – képes kreatívan használni készségeit, képességeit az olvasott szövegek értelmezéséhez; – kialakul érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

A fejlesztés tartalma

- Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése.
- Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása).
- Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.
- Különböző műfajú szövegek (pl. versek, mesék, történetek, fabulák, viccek) közös olvasása.
- Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű információ szerzése.
- Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás).
- Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, mesék, dalszövegek, novellák).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak kevés tapasztalata van a célnyelven való írás területén. Az egyszerű, rövid szavakat, mondatokat felismeri, megérti. A tanult, rövid szavakat le tudja másolni.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; – ismeri az adott nyelv ábécéjét; – különböző nyelvi tevékenységek során rövid szavakat, mondatokat másol, illetve ír le; – különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot, adott mintát követve; – írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszol; – közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; – bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe; – képes kreatívan alkalmazni a nyelvi órákon és a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, tudását az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írása során.

A fejlesztés tartalma

- Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása.
- Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése).
- Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása (pl. hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail).
- Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése.
- Projektmunka készítése (pl. poszterek, hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertető).
- Az életkornak megfelelő irodalmi művek (pl. mesék, történetek) bizonyos elemeinek megváltoztatása, átírása.
- Különböző típusú szövegek kreatív írása (pl. napló, dalszöveg, listaversek, szabadversek).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, dalszöveg, keresztrejtvény.

Témakörök tartalmi áttekintése

Az 1–2. évfolyamon megismert témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők, ezért az új témák mellett ezek is szerepelnek a táblázatban.

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra- számok
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.	<i>Környezetismeret:</i> együttélés a családban.	10
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	<i>Környezetismeret:</i> lakóhelyi környezet. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.	20
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	<i>Környezetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: tápanyag, ételmisszer, étrend. <i>Matematika:</i> halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.	15
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás.	<i>Környezetismeret:</i> az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban. A napszakok, az évszakok váltakozása. <i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.	15
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok.	<i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód: öltözködés.	10

Kedvenc ruháim.	<i>Matematika</i> : halmazok.	
Sport Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom.	<i>Környezetismeret</i> : testrészek, egészségvédelem. <i>Testnevelés és sport</i> : mozgásos játékok.	10
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim.	<i>Környezetismeret</i> : baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. <i>Matematika</i> : tájékozódás a térben, halmazok.	20
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem.	<i>Ének-zene</i> : zenehallgatás. <i>Vizuális kultúra</i> : kreatív alkotások. <i>Környezetismeret</i> : napirend.	10
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok.	<i>Környezetismeret</i> : élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág; környezetvédelem. <i>Matematika</i> : halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.	14
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	<i>Környezetismeret</i> : ünnepek, hagyományok. <i>Magyar nyelv és irodalom</i> : jeles napok.	10
Fantázia és valóság Kedvenc meséim, könyveim. Képzetelem világa. A cirkusz.	<i>Dráma és tánc</i> : dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra</i> : képzeletem világa. <i>Magyar nyelv és irodalom</i> : mesék, legendák, mítoszok.	10

A továbbhaladás feltételei:

Hallott szöveg értése

- A tanuló értse meg az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egy mondatos kérést, utasítást és kérdést.
- Értse meg az élőbeszédnek megfelelő tempójú idegen nyelvű óravezetést, ha az nem tartalmaz ismeretlen szavakat, és megfelel az idegen nyelv köznyelvi kiejtési formáinak.

Beszédkésztség

- A tanuló legyen képes ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre teljes mondatban válaszolni.
- Tudjon rövid szövegeket (dalok, versek, mondókák) reprodukálni, memorizált párbeszédet előadni.
- Használja a helyes hangsúlyt, hanglejtést, ritmust.

Olvasott szöveg értése

- Tudjon az olvasott szöveggel kapcsolatos egyszerű kérdésekre választ adni.
- Értsen meg rövid szövegrészleteket.
- Tudjon tanult szöveget helyesen értelmezve felolvasni.

Íráskésztség

- A tanuló tudja a megtanult írásképeket másolással, majd diktálás alapján leírni, különös tekintettel a magyartól eltérő hangkapcsolatok jelölésére.

- Tudjon hiányos szövegeket egy-egy szóval pótolni.

Szókincs

- A fejlesztési feladatban megjelölt mennyiség 65 %-a.

3.109.4. Évfolyam

A korábbiakhoz hasonlóan fontos cél a beszédértés és a kommunikációs készség fejlesztése, amelyben most már nagyobb szerepet játszik az összefüggő beszéd. Ezekhez a fejlesztési célokhoz társul az értő olvasás, illetve a célnyelvi írás fejlesztése. A témakörök részben ugyanazok, mint az előző fejlesztési szakaszban, de a tantárgyi tartalmak gazdagodásának megfelelően bővülnek is.

Ebben az időszakban jelentősen növekszik a tanulók szókincsé, de nem csak az angol nyelvórákon. Elkezd kialakulni tantárgy-specifikus szakszókincsük is a célnyelven tanult tantárgyak révén. A célnyelven tanult tantárgyak keretében megtanult szavak, kifejezések többségének használatára a célnyelvi órákon is van mód, ami kiváló lehetőséget teremt a kreativitás kibontakoztatására és az önálló nyelvhasználat fejlesztésére. A tantárgyi integráció kihasználásával a szókincsfejlesztés hatékonyabbá válik, több lehetőség adódik az értő olvasás fejlesztésére is.

Megkezdődik az egyszerűsített szövegezésű, esetenként anyanyelven már ismert mesék, történetek feldolgozása. Ez a szövegértési feladatok megoldásán túl dramatizálásra, mesemondásra, mesék, történetek rajzos megjelenítésére is lehetőséget ad, teret enged a változatos munkaformáknak. Így az anyanyelvi kommunikációval kölcsönhatásban fejlődik a célnyelvi kommunikáció, hiszen ebben az életkorban ugyanazokat a játékos kommunikációs tevékenységeket végzik mind az anyanyelvi, mind a célnyelvi órákon. Az egyszerűsített formában leírt, feldolgozott alkotások révén kialakulhat a tanulók érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi és művészeti alkotásai iránt.

A tanulók a célnyelv sajátos mondatszerkezeteivel kontextusba ágyazva ismerkednek meg, így épülnek be a nyelvhasználatukba. Már sor kerül az egyszerű szabályszerűségek tudatosítására, de mindig csak akkor, ha azok a nyelvtanulás során már többször előfordultak, ismertté váltak a tanulók számára. Fontos, hogy a szabályszerűségeket a tanulók fedezzék fel, és a pedagógus segítségével ők vonják le a következtetéseket. Fokozatosan haladunk egy tudatosabb nyelvhasználat, nyelvtanulás felé. Az előző szakaszhoz képest nagyobb hangsúlyt kap az önálló tanulásra való felkészítés, az egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

A szakasz végére az elérendő cél a KER szerinti A1-es szint. A tanév végén a tanulók KER szerinti A1 szintű komplex diagnosztikai mérésen vesznek részt.

Fejlesztési egységek

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	– Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi órávezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a

	<p>korábban feldolgozott szövegek megértése, begyakorolt rövid párbeszédetek követése.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló követi a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; – megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat; – megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; – felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; – a megértést segítő feladatokra támaszkodva kiszűri a lényeget és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; – egyre önállóbban alkalmaz néhányat a megértést segítő alapvető stratégiák közül.

A fejlesztés tartalma

- A kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése (pl. osztálytermi rutincselekvések; a közös munka megszervezése, eszközhasználat).
- Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek).
- Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról.
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának, előadásának aktív követése; a szövegekben a tanult nyelvi elemek felismerése, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő, változatos feladatok segítségével.
- A megértés során a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás.
- Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan.
- Különböző beszélők, köztük a célnyelvet anyanyelvként használók egyre nagyobb biztonsággal történő megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat kihangsúlyozva, megismételve beszélnek.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Begyakorolt rövid párbeszédokban, interakciót igénylő tevékenységekben való részvétel egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát; – egyszerű kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre; – rövid beszélgetést folytat számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; – rövid beszélgetést folytat társaival a tanult témákról; – képes rövid, egyszerű szövegek másokkal való közös előadására; – képes az ismert szöveg célnyelvi normához közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.

A fejlesztés tartalma

- A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva.
- Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.
- Begyakorolt beszédfordulatokkal való kommunikálás (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).
- Meg nem értés esetén nonverbális elemekkel, pl. testbeszéddel támogatott ismétlés, magyarázat kérése.
- Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás).
- Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Dalok, mondókák, versek, mesék, történetek előadásában, szóbeli nyelvi játékokban való aktív részvétel.
- Nonverbális elemekkel támogatott történet elmondásába való bekapcsolódás az ismert szavak, kifejezések, beszédfordulatok szintjén.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, mondókák, versek, mesék, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról. A megismert versek, mondókák felidézése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet ad elő társaival közösen, tanári segítséggel; – egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást ad saját magáról és a környezetében előforduló tárgyról, élőlényekről, eseményekről; – használ néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát; – kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket; – munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; – képes kreatívan alkalmazni a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét;

	<ul style="list-style-type: none"> – képes elmondani egy-egy megtanult szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
<p>A fejlesztés tartalma</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyermekirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére. – Felkészülést követően nonverbális elemekkel támogatott egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal. – Minta alapján, tanári segítséggel összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután). – Egyénileg vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével). – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, versek, mesék, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok. 	
Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak minimális ismeretei vannak a célnyelv írott változatának sajátosságairól. Az egyszerű szavak, nagyon rövid mondatok nyomtatott képét felismeri, jelentésüket többnyire megérti.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; – felismeri és megérti az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva; – megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét; – egyszerű, autentikus szövegekből kiszűr néhány alapvető információt; – az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat végez el; – képes kreatívan használni készségeit, képességeit az olvasott szövegek értelmezéséhez; – kialakul érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

A fejlesztés tartalma

- Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése.
- Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása).
- Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.
- Különböző műfajú szövegek (pl. versek, mesék, történetek, fabulák, viccek) közös olvasása.
- Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű információ szerzése.
- Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás).
- Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, mesék, dalszövegek, novellák).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak kevés tapasztalata van a célnyelven való írás területén. Az egyszerű, rövid szavakat, mondatokat felismeri, megérti. A tanult, rövid szavakat le tudja másolni.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; – ismeri az adott nyelv ábécéjét; – különböző nyelvi tevékenységek során rövid szavakat, mondatokat másol, illetve ír le; – különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot, adott mintát követve; – írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszol; – közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; – bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe; – képes kreatívan alkalmazni a nyelvi órákon és a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, tudását az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írása során.

A fejlesztés tartalma

- Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása.
- Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése).
- Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása (pl. hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail).
- Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése.
- Projektmunka készítése (pl. poszterek, hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertető).
- Az életkornak megfelelő irodalmi művek (pl. mesék, történetek) bizonyos elemeinek megváltoztatása, átírása.
- Különböző típusú szövegek kreatív írása (pl. napló, dalszöveg, listaversek, szabadversek).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, dalszöveg, keresztretjvény.

Témakörök tartalmi áttekintése

Az 3. évfolyamon megismert témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők.

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra-számok
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.	<i>Környezetismeret:</i> együttélés a családban.	15
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	<i>Környezetismeret:</i> lakóhelyi környezet. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.	15
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	<i>Környezetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: tápanyag, ételmiszer, étrend. <i>Matematika:</i> halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.	15
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás.	<i>Környezetismeret:</i> az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban. A napszakok, az évszakok váltakozása. <i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.	15
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim.	<i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód: öltözködés. <i>Matematika:</i> halmazok.	15

Sport Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom.	<i>Környezetismeret:</i> testrészek, egészségvédelem. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok.	15
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim.	<i>Környezetismeret:</i> baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.	20
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem.	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotások. <i>Környezetismeret:</i> napirend.	15
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok.	<i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág; környezetvédelem. <i>Matematika:</i> halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.	20
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	<i>Környezetismeret:</i> ünnepek, hagyományok. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jeles napok.	15
Fantázia és valóság Kedvenc meséim, könyveim. Képzetelem világa. A cirkusz.	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesék, legendák, mítoszok.	20

A továbbhaladás feltételei:

- A nyelvhasználat szintje (megegyezik az Európai Tanács által kiadott ajánlás A 1 szintjével)
- A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.
- Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.
- Felkészülés után elmond rövid szövegeket.
- Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.
- Ismert témákról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

3.110.5. Évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	– A1 nyelvi szint, azaz a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasításokat; – megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket;

	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavakat, szó- és beszédfordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára, tartalmára; – követi az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét; – képes kiszűrni a lényegét és néhány alapvető információt az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva; – egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Az ismert nyelvi elemekre támaszkodó, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés folyamatos követése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat) és a tanári utasítások megértése. – Rövid kérések és kijelentések megértése ismert témákról. – Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek előadásának, bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan; a megértést segítő, változatos feladatok segítségével a szöveg lényegének, néhány konkrét információknak a kiszűrése. – Ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben a beszélő(k) gondolatmenetének követése a tanult nyelvi eszközökre támaszkodva, a beszédhelyzetet figyelembevételével. – Különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanuló társakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd. 	
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	– A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban számára ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; – kérdéseket tesz fel kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat; – megteszi az első lépéseket a célnyelv spontán használata útján; – képes tudatosan alkalmazni egyre több kompenzációs stratégiát, hogy megértesse magát, illetve megértse beszédpartnerét; – megnyilvánulásaiban törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	– A1 nyelvi szint, azaz felkészülés után rövid szöveg elmondása a tanuló számára ismert témában.

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló egyre bővülő szókinccsel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről; – saját munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; – rövid, egyszerű történetet mesél el; – egyszerű állításokat, összehasonlításokat, magyarázatokat, indoklásokat fogalmaz meg; – egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használ; – lineáris kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket és ok-okozati összefüggéseket fejez ki; – képes alkalmazni a megértést segítő legfontosabb stratégiákat; – beszédében alkalmazza a célnyelvi normához közelítő kiejtést, intonációt és beszédtempót.
<p>A fejlesztés tartalma</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után. – Történet elmesélése, élménybeszámoló, előre megírt szerep eljátszása egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal. – Minta alapján összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatok kifejezése kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). – A mondanivaló jelentésének pontosítása, tisztázása a testbeszéd tudatos alkalmazásával. – Csoportos előadás vagy prezentáció jegyzetek alapján. – Önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elisméltése, a célnyelvi normához közelítő kiejtés gyakorlása. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés. 	
<p>Fejlesztési egység</p>	<p>Olvasott szöveg értése</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A1 nyelvi szint, azaz közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid szövegeket; – megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben; – megérti az életkorának megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, kiszűri a szövegekből az alapvető információkat; – az olvasott szövegekre vonatkozó feladatokat végez el; – képes meglévő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; – növekszik tájékozottsága a célnyelvi kultúráról;

	– fokozódik érdeklődése a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). – Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). – Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése. – Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése. – Információszerzés hagyományos és elektronikus forrásokból. – Egyszerű, rövid történetek, mesék, versek és egyszerűsített célnyelvi irodalmi művek olvasása. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, mesék, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokból, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek. 	
Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	– A1 nyelvi szint, azaz rövid, egyszerű mondatok írása ismert témákról; különböző műfajú és a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása mintát követve.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról; – az írást a kommunikáció eszközeként használja egyszerű interakciókban; – gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatsorokban fejezi ki; – kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról; – felismeri és követi az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeit.

A fejlesztés tartalma

- Szavak és rövid szövegek másolása, diktálás utáni leírása.
- Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozása (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd).
- Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet).
- Egyszerű írásos minták követése, kreatív átdolgozása, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal való megtöltése (pl. egyszerű, személyes témákról minta alapján vers, dalszöveg, rapszöveg írása).
- Gondolatok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután).
- Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeinek követése saját írásmű készítése során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula).
- A mondanivaló közvetítése vizuális eszközökkel (pl. szövegkiemelés, internetes vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diásor).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, ismertető, képalírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, e-mail, SMS.

Témakörök tartalmi áttekintése

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra- szám
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Napirend.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> család és lakóhely. <i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok, szokások. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> időbeosztás, napirend.	15
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	<i>Természetismeret:</i> lakóhelyi környezet. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> lakóhelyem jellegzetességei, összehasonlítása a célnyelvi országgal.	12
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés.	<i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: étrend. <i>Matematika:</i> halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> jellegzetes ételek itthon és a célnyelvi országokban.	12
Idő, időjárás Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése.	<i>Természetismeret:</i> az időjárás tényezői, ciklusok a természetben. <i>Matematika:</i> számok írása, olvasása. Állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.	12
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> öltözködés, divat.	9

Kedvenc ruháim. Divat.	<i>Matematika</i> : halmazok.	
Sport Testrészek és mozgás. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.	<i>Természetismeret</i> : az ember megismerése és egészsége: testrészek. <i>Testnevelés és sport</i> : mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.	12
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	<i>Erkölcstan</i> : társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat. <i>Magyar nyelv és irodalom</i> : ajánlott és kötelező szépirodalmi művek. <i>Célnyelvi civilizáció</i> : iskolai élet a célnyelvi országokban.	15
Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal.	<i>Testnevelés és sport</i> : sportok. <i>Ének-zene</i> : zenehallgatás. <i>Dráma és tánc</i> : színház, előadások. <i>Vizuális kultúra</i> : múzeumok, kiállítások.	9
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a házkörül. Vadon élő és állatkerti állatok. Állatok a nagyvilágban. Növények az otthonomban, iskolámban. Kontinensek, tájegységek.	<i>Természetismeret</i> : élőlények a ház körül, az állatok életmódjának főbb jellemzői, szoba- vagy kerti növények gondozása, érdekes növények; a Föld szépsége, egyedisége: a Kárpát-medence és hazánk nagy tájai, növénytakarója és élővilága. <i>Matematika</i> : halmazok.	15
Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i> : hétköznapiak, ünnepek. <i>Célnyelvi civilizáció</i> : célnyelvi országok ünnepei.	9
Város, bevásárlás Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Az én városom/falvam.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i> : falvak és városok, közlekedés. <i>Matematika</i> : irányok, térbeli alakzatok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat</i> : közlekedés, vásárlás. <i>Hon- és népismeret</i> : az én városom, falum.	15
Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat</i> : közlekedés. <i>Hon- és népismeret</i> : az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei. <i>Célnyelvi civilizáció</i> : hazánk, s a célnyelvi országok látványai, nevezetességei.	9

Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa.	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Magyar nyelv és civilizáció:</i> olvasóvá nevelés. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa, műalkotások.	6
Zene, művészetek Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.	6
Környezetünk védelme Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és Madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés.	<i>Természetismeret:</i> környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. <i>Matematika:</i> diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.	12
Egészséges életmód A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás.	<i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: étrend. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód.	6

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

- Ismerje fel és értse meg új szövegkörnyezetben is a tanult szavakat, kifejezéseket.
- Legyen képes hosszabb szövegből kiszűrni a fontos információkat megadott megfigyelési szempontok alapján.

Beszédkésztség

- A tanuló kiejtésében ne legyenek megértést akadályozó hibák.
- Tudja az idegen nyelv hangjait helyesen képezni.
- Törekedjen a különböző mondattípusok helyes kiejtésére.
- Tudjon válaszolni a tanult témákkal kapcsolatban eldöntendő és kiegészítendő kérdésekre.
- Legyen képes könnyebb szerepeket eljátszani.
- Memorizáljon és adjon elő közösen feldolgozott szövegeket, párbeszédet.
- Tudjon információt, tájékoztatást kérni és adni.

Olvasott szöveg értése

- Ismerje a különböző szövegtípusok jellemzőit.
- Ismerjen egy-egy életkorának megfelelő tartalmat hordozó és ezen a nyelvi szinten íródott rövidebb olvasmányt, szépirodalmi szöveget.
- Gyakorolja a szótárak használatát.

Íráskésztség

- Legyen képes a tanult szókinccset és nyelvi szerkezeteket tartalmazó szövegek diktálás utáni leírására.
- Alkalmazza az egyszerű mondat szórendjét, logikai kapcsolatok alapján fűzze egybe a mondatokat.
- Tudjon minta, illetve megadott szempontok alapján rövid, egyszerű szövegeket írni.

Szókinccs

- A fejlesztési feladatokban meghatározott mennyiség 65 %-a.

3.111.6. Évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A1 nyelvi szint, azaz a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasításokat; – megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket; – felismeri a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavakat, szó- és beszédfordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára, tartalmára; – követi az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét; – képes kiszűrni a lényegét és néhány alapvető információt az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva; – egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Az ismert nyelvi elemekre támaszkodó, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés folyamatos követése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat) és a tanári utasítások megértése. – Rövid kérések és kijelentések megértése ismert témákról. – Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek előadásának, bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan; a megértést segítő, változatos feladatok segítségével a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése. – Ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben a beszélő(k) gondolatmenetének követése a tanult nyelvi eszközökre támaszkodva, a beszédhelyzetet figyelembevételével. – Különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanuló társakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd. 	
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban számára ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; – kérdéseket tesz fel kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat; – megteszi az első lépéseket a célnyelv spontán használata útján; – képes tudatosan alkalmazni egyre több kompenzációs stratégiát, hogy megértesse magát, illetve megértse beszédpartnerét; – megnyilvánulásaiban törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
<p>Fejlesztési egység</p>	<p>Összefüggő beszéd</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A1 nyelvi szint, azaz felkészülés után rövid szöveg elmondása a tanuló számára ismert témában.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló egyre bővülő szókinccsel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről; – saját munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; – rövid, egyszerű történetet mesél el; – egyszerű állításokat, összehasonlításokat, magyarázatokat, indoklásokat fogalmaz meg; – egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtaikat használ; – lineáris kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket és ok-okozati összefüggéseket fejez ki; – képes alkalmazni a megértést segítő legfontosabb stratégiákat; – beszédében alkalmazza a célnyelvi normához közelítő kiejtést, intonációt és beszédtempót.

A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után. – Történet elmesélése, élménybeszámoló, előre megírt szerep eljátszása egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal. – Minta alapján összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatok kifejezése kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). – A mondanivaló jelentésének pontosítása, tisztázása a testbeszéd tudatos alkalmazásával. – Csoportos előadás vagy prezentáció jegyzetek alapján. – Önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismérlése, a célnyelvi normához közelítő kiejtés gyakorlása. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés. 	
Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A1 nyelvi szint, azaz közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid szövegeket; – megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben; – megérti az életkorának megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, kiszűri a szövegekből az alapvető információkat; – az olvasott szövegekre vonatkozó feladatokat végez el; – képes meglévő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; – növekszik tájékozottsága a célnyelvi kultúráról; – fokozódik érdeklődése a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt. –

A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). – Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). – Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése. – Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése. – Információszerzés hagyományos és elektronikus forrásokból. – Egyszerű, rövid történetek, mesék, versek és egyszerűsített célnyelvi irodalmi művek olvasása. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, mesék, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és honlapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek. 	
Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A1 nyelvi szint, azaz rövid, egyszerű mondatok írása ismert témákról; különböző műfajú és a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása mintát követve.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról; – az írást a kommunikáció eszközeként használja egyszerű interakciókban; – gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban fejezi ki; – kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról; – felismeri és követi az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeit.

A fejlesztés tartalma

- Szavak és rövid szövegek másolása, diktálás utáni leírása.
- Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozása (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd).
- Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet).
- Egyszerű írásos minták követése, kreatív átdolgozása, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal való megtöltése (pl. egyszerű, személyes témákról minta alapján vers, dalszöveg, rapszöveg írása).
- Gondolatok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután).
- Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeinek követése saját írásmű készítése során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula).
- A mondanivaló közvetítése vizuális eszközökkel (pl. szövegkiemelés, internetes vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diaszor).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, ismertető, képaláírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, e-mail, SMS.

Témakörök tartalmi áttekintése

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra- szám
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Napirend.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> család és lakóhely. <i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok, szokások. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> időbeosztás, napirend.	15
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	<i>Természetismeret:</i> lakóhelyi környezet. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> lakóhelyem jellegzetességei, összehasonlítása a célnyelvi országgal.	12
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés.	<i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: étrend. <i>Matematika:</i> halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> jellegzetes ételek itthon és a célnyelvi országokban.	12
Idő, időjárás Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése.	<i>Természetismeret:</i> az időjárás tényezői, ciklusok a természetben. <i>Matematika:</i> számok írása, olvasása. Állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.	12

<p>Öltözködés Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> öltözködés, divat. <i>Matematika:</i> halmazok.</p>	<p style="text-align: center;">9</p>
<p>Sport Testrészek és mozgás. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: testrészek. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.</p>	<p style="text-align: center;">12</p>
<p>Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ajánlott és kötelező szépirodalmi művek. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> iskolai élet a célnyelvi országokban.</p>	<p style="text-align: center;">15</p>
<p>Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> sportok. <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.</p>	<p style="text-align: center;">9</p>
<p>Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a házkörül. Vadon élő és állatkerti állatok. Állatok a nagyvilágban. Növények az otthonomban, iskolámban. Kontinensek, tájegységek.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> élőlények a ház körül, az állatok életmódjának főbb jellemzői, szoba- vagy kerti növények gondozása, érdekes növények; a Föld szépsége, egyedisége: a Kárpát-medence és hazánk nagy tájai, növénytakarója és élővilága. <i>Matematika:</i> halmazok.</p>	<p style="text-align: center;">21</p>
<p>Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hétköznapiak, ünnepek. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok ünnepei.</p>	<p style="text-align: center;">6</p>
<p>Város, bevásárlás Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Az én városom/falvam.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> falvak és városok, közlekedés. <i>Matematika:</i> irányok, térbeli alakzatok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedés, vásárlás. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum.</p>	<p style="text-align: center;">18</p>

Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedés. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazánk, s a célnyelvi országok látnivalói, nevezetességei.	9
Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzetelem világa.	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Magyar nyelv és civilizáció:</i> olvasóvá nevelés. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa, műalkotások.	6
Zene, művészetek Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.	6
Környezetünk védelme Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és Madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés.	<i>Természetismeret:</i> környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. <i>Matematika:</i> diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.	12
Egészséges életmód A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás.	<i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: étrend. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód.	6

Továbbhaladás feltételei:

- A2 szintű nyelvtudás.
- A tanuló egyszerű, hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.
- Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.
- Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről.
- Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.
- Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

3.112.7. Évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	– A2 nyelvi szint, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókinccset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen,

	személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű közlések lényegét.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló ismerős témákról folyik; – képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén; – képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Az egyszerű, mindennapi társalgásban elhangzó álláspontok lényegének megértése. – Az ismerős témájú, egyszerűen és világosan megfogalmazott, rövid köznyelvi stílusú beszéd vagy előadás főbb pontjainak megértése. – Egyszerű műszaki információk megértése (pl. használati utasítások). – Részletes, összetett útbaigazítás követése. – Telefonbeszélgetésekben elhangzó alapvető információk megértése. – Az ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok, egyszerű nyelvezetű hangfelvételek lényegének megértése. – A hangzó szövegben az okot, magyarázatot, következményt vagy ellentétet előrejelző szavak felismerése. – Szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtema esetén az ismeretlen szavak kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a várható vagy megjósolt információk keresése, szükség esetén összefoglalás, visszakérdezés, ismétlés, magyarázat kérése. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók. 	
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról; – részt vesz rövid beszélgetésekben; – kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben; – egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni; – képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban; – ismeri a leggyakoribb kommunikációs forgatókönyveket, és tudja alkalmazni ezeket; – stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.

A fejlesztés tartalma

- Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén időnként szavak, fordulatok ismétlését vagy magyarázatát kérve.
- Érzelmek egyszerű kifejezése és reagálás mások érzelmeire (pl. tetszés, nemtetszés, meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés és közömbösség).
- Mindennapi problémák felvetése, megvitatása, választási lehetőségek összevetése (pl. mit csinálnak, hova menjenek, melyiket válasszam, stb.).
- Érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, véleménycsere.
- Történetek követése, véleménynyilvánítás és érdeklődés további részletekről.
- Úti előkészületek és utazás során felmerülő feladatok megoldása (pl. közlekedési információk beszerzése, szállásfoglalás, programegyeztetés, reakciók kifejezése).
- Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése kevésbé begyakorolt helyzetekben is (pl. boltban, postán, bankban).
- Egyszerű utasítások adása, követése és kérése, udvarias kérés.
- Egyszerű, tényszerű információ megszerzése és továbbadása.
- Felkészülésen alapuló interjú, az információk ellenőrzése, megerősítése időnként segítség igénybevételével.
- Előre elkészített kérdőív alapján strukturált interjú készítése.
- Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel a célnyelven.
- Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása.
- A beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, a félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata.
- A kommunikációs eszközök széles körének rugalmas alkalmazása és reagálás azokra.
- A fontosabb udvariassági szabályok, szokások ismerete és alkalmazása.
- A mindennapi témák, család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események megbeszéléséhez elegendő szókinccs rugalmas alkalmazása, körülírás.
- Az elemi szókinccs viszonylag magabiztos és általában helyes alkalmazása.
- A célnyelvi normának megfelelő, az anyanyelvi hatások kiküszöbölésére törekvő nyelvhasználat ismerős kontextusokban.
- A szövegszervezés eszközeinek egyre tudatosabb használata.
- A gondolatok, problémák viszonylag pontos kifejezése.
- Érthető, egyre kevesebb félreértésre okot adó kiejtés, intonáció.
- Részvétel a szóbeliség jegyeit viselő digitális kommunikációban: fórum, chat, Skype.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszéd, utasítások, interjúk, viták.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	– A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja magát fejezni;

	<ul style="list-style-type: none"> – érthetően tud a folyamatoshoz közelítően beszélni, képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére, szükség szerinti módosítására; – képes valamely gondolat vagy probléma lényegét megközelítő tartalmi pontossággal kifejtetni.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Az érdeklődési körnek megfelelő témák lényegének folyamatoshoz közelítő kifejtése a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. – Elbeszélések vagy leírások lényegének folyamatoshoz közelítő összefoglalása a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. – Egyszerű élménybeszámoló az érzések és reakciók vázlatos bemutatásával. – Valóságos vagy elképzelt események részleteinek egyszerű bemutatása. – Könyv vagy film cselekményének vázlatos összefoglalása. – Történet elmondása. – Vélemény, tervek és cselekedetek rövid és egyszerű magyarázata. – Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témáról. – Részvétel előre elkészített, ismerős témájú csoportos előadásban. – A begyakorolt nyelvi eszközök megbízható használata, ezek átrendezése, bővítése ismerős helyzetekben a mondanivalója kifejezésére. – Önellenőrzés és önkorrekción, például a kommunikáció megszakadása esetén más stratégia alkalmazásával a mondanivaló újrakezdése. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek. 	
Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében; – megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket; – képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét.

A fejlesztés tartalma

- Az adott helyzetben fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett, világos tartalmú és szerkezetű, hétköznapi nyelven írott szövegekben.
- Az adott feladat megoldásához szükséges információk kiszűrése hosszabb szövegekből is.
- Az érvelés gondolatmenetének felismerése, a lényeges következtetések felismerése világosan írt érvelő szövegekben.
- Érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése a köznyelven írt szövegekben.
- Mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek, e-mailek megértése.
- Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése.
- Az egyszerű szövegfajták szövegfelépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során.
- A mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése.
- A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
- Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak; – ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban írásban kifejezi; – minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szöveget ír az őt érdeklő, ismert témákról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról; – tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, és véleményéről; – képes írásbeli interakciót elkezdni, fenntartani és befejezni; – tud jegyzetet készíteni olvasott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletéről; – minták alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.

A fejlesztés tartalma

- Egyszerű szöveg írása a tanuló érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témákról, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával.
- Beszámoló írása élményekről, eseményekről (pl. utazás).

- Egyszerűbb cselekvéssor, történet leírása összefüggő szöveg formájában.
- Egyszerű információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak).
- Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban).
- Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés.
- Lényegre koncentráló leírás készítése.
- Tényszerű információk összefoglalása.
- Egyszerű, világos köznyelvet használó előadás fő pontjainak lejegyzése, saját ötletekről jegyzet készítése.
- Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése.
- Egyszerű, tagolt írásmű létrehozása: bevezetés, kifejtés, lezárás.
- Egyszerű írásbeli műfajok alapvető szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula); a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság alkalmazása.
- Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása illetve átírása).
- Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltése.
- Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és alkalmazása.
- A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
- Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak megjelenítése a fogalmazásban.
- A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyílzás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapszövegek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

Témakörök tartalmi áttekintése

Az eddig/előző évfolyamokon feldolgozott témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, egy magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők. További ajánlott témakörök a 7. évfolyamra.

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra-szám
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa.	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok; család, otthon; az ember az időben: gyermekkor, felnőttkor, öregkor. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás.	10

<p>Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Otthontalanok.</p>	<p><i>Matematika:</i> tájékozódás a térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> család és lakóhely. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> eltérő életmódbeli szokások a célnyelvi országokban. <i>Erkölcstan:</i> társadalmi felelősségvállalás.</p>	<p>10</p>
<p>Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főzőműsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban.</p>	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> táplálkozás. <i>Kémia:</i> egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás. <i>Matematika:</i> halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok jellegzetes ételei, táplálkozási szokásai.</p>	<p>10</p>
<p>Idő, időjárás Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.</p>	<p><i>Földrajz:</i> éghajlat és lakóhelyek; időjárási, éghajlati elemek. <i>Fizika:</i> természeti katasztrófák.</p>	<p>12</p>
<p>Öltözködés Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> öltözködés, divat. <i>Erkölcstan:</i> szokások, társadalmi szabályok.</p>	<p>6</p>
<p>Sport Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.</p>	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> az ember megismerése és egészsége. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok jellegzetes sportjai.</p>	<p>10</p>
<p>Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.</p>	<p>10</p>
<p>Szabadidő, szórakozás</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> sportok. <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p>	<p>10</p>

Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok, mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások. Közös időtöltés barátokkal.	<i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások. <i>Informatika:</i> az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.	
Természet, állatok Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.	<i>Biológia-egészségtan:</i> a természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. <i>Földrajz:</i> földrészek és óceánok, felszínformák, hazánk természeti adottságai; Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hobbiállatok gondozása.	8
Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hétköznapiak, ünnepek. Ünnepeinek eredete és szokásrendje <i>Célnyelvi civilizáció:</i> szokások, ünnepek összehasonlítása a célnyelvi országokéval.	4
Város, bevásárlás Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.	<i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, térbeli alakzatok. <i>Földrajz:</i> országok, városok, a hazai táj, a világörökség elemei. életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazánk nevezetességeinek bemutatása célnyelven.	14
Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Utazás belföldön és külföldön.	<i>Földrajz:</i> tájékozódás a földrajzi térben, Európa, Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Biológia-egészségtan:</i> az erdők világa. A hazai táj, a világörökség elemei. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazai nevezetességek bemutatása, célnyelvi országok nevezetességeinek megismerése.	8
Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzetelem világa. Utazás a jövőbe.	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kötelező és ajánlott irodalmi válogatás.	6

<p>Zene, művészetek Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.</p>	<p>10</p>
<p>Környezetünk védelme Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Madarak és Fák Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.</p>	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. <i>Fizika:</i> energiatermelési eljárások. <i>Földrajz:</i> globális problémák, Fenntarthatóság, védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tudatos vásárlás, egészséges életmód.</p>	<p>8</p>
<p>Egészséges életmód A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás. Betegségek és megelőzésük.</p>	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> betegségek megelőzése. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód.</p>	<p>6</p>
<p>Felfedezések Nagy földrajzi felfedezések. Híres felfedezők és életútjuk.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> felfedezők és feltalálók. a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.</p>	<p>4</p>
<p>Tudomány, technika Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.</p>	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> tudománytörténet. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.</p>	<p>6</p>
<p>Múltunk és jövőnk Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböző korszakok, globális problémák. <i>Földrajz:</i> településtípusok; környezettudatosság, környezetvédelem. <i>Erkölcstan:</i> a munka világa. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció: szakmák, foglalkozások.</p>	<p>12</p>
<p>Média, kommunikáció Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban. A média szerepe a hétköznapi életben.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hírközlés. <i>Biológia-egészségtan:</i> kommunikáció az állatvilágban. <i>Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek:</i> a média és a nyilvánosság szerepe.</p>	<p>10</p>

Testbeszéd. Kommunikáció az állatvilágban.	<i>Informatika</i> : az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.	
Földünk és a világűr A naprendszer és a bolygók. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben.	<i>Földrajz</i> : égitestek. <i>Fizika</i> : a naprendszer objektumai, a világűr megismerésének eszközei. <i>Matematika</i> : tájékozódás a térben.	6

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

- A tanuló legyen képes átlagos beszédtempójú köznapi témájú közlés lényeges információinak megértésére, a szöveg összefüggéseinek felismerésére, a szöveg alapján kérdések megválaszolására.
- Pontosan érzékelje a beszélők érzelmeit, a témához és egymáshoz fűződő kapcsolatait.
- Értse meg a tanár a tananyaggal vagy a mindennapi élettel kapcsolatos magyarázatát, ha az ismert nyelvi elemekre épül.
- Tudja kiemelni ismert témájú hanganyagból a lényegét, találja meg a számára fontos információt, és értse meg az ismeretlen nyelvi elemeket a szövegösszefüggésből.

Beszédképesség

- Legyen képes a tanult nyelvi elemek alapján elvárható szinten képek, képsorok leírására, a képekhez kapcsolódó gondolatok rövid kifejezésére.
- Legyen képes vázlat alapján történet elmondására.
- Tudjon személyeket, tárgyakat, eseményeket leírni és összehasonlítani, beszélgetést kezdeményezni, véleményt, érzéseket kifejezni.
- Tudjon szerepjátékban, életszerű helyzetekben kezdeményezni.
- Megfelelő előkészítés után tudjon összefoglalót és beszámolót, ismertetőt, kiselőadást tartani megadott témakörben.
- Tanuljon meg verseket, rövid prózai szövegeket, a memorizált nyelvi egységeket használja kreatívan más beszédhelyzetekben.
- Tudjon külföldi (a célnyelvet beszélő) partnerrel is beszélgetést folytatni, önmagáról, szűkebb és tágabb környezetéről.
- Ismerje a célnyelvi országok metakommunikációs kifejezőeszközait.

Olvasott szöveg értése

- A tanuló tudjon kifejezően felolvasni olyan szöveget, amelyet tanárral, vagy hanganyagok segítségével gyakorolt.
- Tudjon az adott szövegben tájékozódni, a szöveg lényeges információit megérteni, és azt szóban és írásban röviden visszaadni.
- Dolgozzon fel ismeretlen szöveget önállóan, - esetleg házi olvasmányként – egyszerűbb szempontok szerint.
- Értse meg globálisan a hosszabb olvasmányok szövegét és tartalmát, tudja azok szerkezetét áttekinteni.
- Adott témához tudjon önállóan ismeretanyagot gyűjteni.

Írásképesség

- A tanuló legyen képes összetett mondatok alkalmazásával is 120-150 szavas összefüggő fogalmazás, tartalmi összefoglalás, képleírás készítésére, s tudja ezekben véleményét kifejezteni.

- Legyen képes megadott szempontok alapján jegyzeteket készíteni, érveket és ellenérveket gyűjteni.
- Ismert szöveg alapján készítsen vázlatot.
- Tudjon a levél formai sajátosságait betartva megadott szempontok alapján magánlevelet írni.
- Gyakorolja a legalapvetőbb szövegtípusok írását.

Szókincs

- A fejlesztési követelményekben megjelölt mennyiség 70 %-a.

3.113.8. Évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókinccset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű közlések lényegét.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló ismerős témákról folyik; – képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén; – képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
A fejlesztés tartalma	
<ul style="list-style-type: none"> – Az egyszerű, mindennapi társalgásban elhangzó álláspontok lényegének megértése. – Az ismerős témájú, egyszerűen és világosan megfogalmazott, rövid köznyelvi stílusú beszéd vagy előadás főbb pontjainak megértése. – Egyszerű műszaki információk megértése (pl. használati utasítások). – Részletes, összetett útbaigazítás követése. – Telefonbeszélgetésekben elhangzó alapvető információk megértése. – Az ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok, egyszerű nyelvezetű hangfelvételek lényegének megértése. – A hangzó szövegben az okot, magyarázatot, következményt vagy ellentétet előrejelző szavak felismerése. – Szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtema esetén az ismeretlen szavak kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a várható vagy megjósolt információk keresése, szükség esetén összefoglalás, visszakérdezés, ismétlés, magyarázat kérése. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók. 	
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról;

	<ul style="list-style-type: none"> - részt vesz rövid beszélgetésekben; - kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben; - egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni; - képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban; - ismeri a leggyakoribb kommunikációs foratókönyveket, és tudja alkalmazni ezeket; - stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.

A fejlesztés tartalma

- Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén időnként szavak, fordulatok ismétlését vagy magyarázatát kérve.
- Érzelmek egyszerű kifejezése és reagálás mások érzelmeire (pl. tetszés, nemtetszés, meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés és közömbösség).
- Mindennapi problémák felvetése, megvitatása, választási lehetőségek összevetése (pl. mit csináljanak, hova menjenek, melyiket válasszam, stb.).
- Érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, véleménycsere.
- Történetek követése, véleménynyilvánítás és érdeklődés további részletekről.
- Úti előkészületek és utazás során felmerülő feladatok megoldása (pl. közlekedési információk beszerzése, szállásfoglalás, programegyeztetés, reakciók kifejezése).
- Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése kevésbé begyakorolt helyzetekben is (pl. boltban, postán, bankban).
- Egyszerű utasítások adása, követése és kérése, udvarias kérés.
- Egyszerű, tényyszerű információ megszerzése és továbbadása.
- Felkészülésen alapuló interjú, az információk ellenőrzése, megerősítése időnként segítség igénybevételével.
- Előre elkészített kérdőív alapján strukturált interjú készítése.
- Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel a célnyelven.
- Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása.
- A beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, a félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata.
- A kommunikációs eszközök széles körének rugalmas alkalmazása és reagálás azokra.
- A fontosabb udvariassági szabályok, szokások ismerete és alkalmazása.
- A mindennapi témák, család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események megbeszéléséhez elegendő szókinccs rugalmas alkalmazása, körülírás.
- Az elemi szókinccs viszonylag magabiztos és általában helyes alkalmazása.
- A célnyelvi normának megfelelő, az anyanyelvi hatások kiküszöbölésére törekvő nyelvhasználat ismerős kontextusokban.
- A szövegszervezés eszközeinek egyre tudatosabb használata.
- A gondolatok, problémák viszonylag pontos kifejezése.
- Érthető, egyre kevesebb félreértésre okot adó kiejtés, intonáció.
- Részvétel a szóbeliség jegyeit viselő digitális kommunikációban: fórum, chat, Skype.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszéd, utasítások, interjúk, viták.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	– A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja magát fejezni;

	<ul style="list-style-type: none"> – érthetően tud a folyamatoshoz közelítően beszélni, képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére, szükség szerinti módosítására; – képes valamely gondolat vagy probléma lényegét megközelítő tartalmi pontossággal kifejtetni.
<p>A fejlesztés tartalma</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az érdeklődési körnek megfelelő témák lényegének folyamatoshoz közelítő kifejtése a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. – Elbeszélések vagy leírások lényegének folyamatoshoz közelítő összefoglalása a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. – Egyszerű élménybeszámoló az érzések és reakciók vázlatos bemutatásával. – Valóságos vagy elképzelt események részleteinek egyszerű bemutatása. – Könyv vagy film cselekményének vázlatos összefoglalása. – Történet elmondása. – Vélemény, tervek és cselekedetek rövid és egyszerű magyarázata. – Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témáról. – Részvétel előre elkészített, ismerős témájú csoportos előadásban. – A begyakorolt nyelvi eszközök megbízható használata, ezek átrendezése, bővítése ismerős helyzetekben a mondanivalója kifejezésére. – Önellenzés és önkorrekción, például a kommunikáció megszakadása esetén más stratégia alkalmazásával a mondanivaló újakezdése. – <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek. 	
Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében; – megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket; – képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét.

A fejlesztés tartalma

- Az adott helyzetben fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett, világos tartalmú és szerkezetű, hétköznapi nyelven írott szövegekben.
- Az adott feladat megoldásához szükséges információk kiszűrése hosszabb szövegekből is.
- Az érvelés gondolatmenetének felismerése, a lényeges következtetések felismerése világosan írt érvelő szövegekben.
- Érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése a köznyelven írt szövegekben.
- Mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek, e-mailek megértése.
- Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése.
- Az egyszerű szövegfajták szövegfelépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során.
- A mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése.
- A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
- Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben.
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A2 nyelvi szint, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak; – ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban írásban kifejezi; – minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír az őt érdeklő, ismert témákról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról; – tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, és véleményéről; – képes írásbeli interakciót elkezdni, fenntartani és befejezni; – tud jegyzetet készíteni olvasott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletéről; – minták alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.

A fejlesztés tartalma

- Egyszerű szöveg írása a tanuló érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témákról, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával.
- Beszámoló írása élményekről, eseményekről (pl. utazás).
- Egyszerűbb cselekvéssor, történet leírása összefüggő szöveg formájában.
- Egyszerű információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak).
- Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban).
- Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés.
- Lényegre koncentráló leírás készítése.
- Tényszerű információk összefoglalása.
- Egyszerű, világos köznyelvet használó előadás fő pontjainak lejegyzése, saját ötletekről jegyzet készítése.
- Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése.
- Egyszerű, tagolt írásmű létrehozása: bevezetés, kifejtés, lezárás.
- Egyszerű írásbeli műfajok alapvető szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula); a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság alkalmazása.
- Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása illetve átírása).
- Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltése.
- Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és alkalmazása.
- A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
- Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak megjelenítése a fogalmazásban.
- A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központosítás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép).
- *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapszövegek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

Témakörök tartalmi áttekintése

Az eddig/előző évfolyamokon feldolgozott témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, egy magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők.

Témakörök	Kapcsolódási pontok	Óra-szám
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa.	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok; család, otthon; az ember az időben: gyermekkor, felnőttkor, öregkor.	8

Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás.	
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Otthontalanok.	<i>Matematika:</i> tájékozódás a térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> család és lakóhely. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> eltérő életmódbeli szokások a célnyelvi országokban. <i>Erkölcstan:</i> társadalmi felelősségvállalás.	10
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főzőműsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban.	<i>Biológia-egészségtan:</i> táplálkozás. <i>Kémia:</i> egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás. <i>Matematika:</i> halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok jellegzetes ételei, táplálkozási szokásai.	10
Idő, időjárás Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.	<i>Földrajz:</i> éghajlat és lakóhelyek; időjárási, éghajlati elemek. <i>Fizika:</i> természeti katasztrófák.	10
Öltözködés Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> öltözködés, divat. <i>Erkölcstan:</i> szokások, társadalmi szabályok.	6
Sport Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.	<i>Biológia-egészségtan:</i> az ember megismerése és egészsége. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok jellegzetes sportjai.	8
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.	10

<p>Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok, mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások. Közös időtöltés barátokkal.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> sportok. <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások. <i>Informatika:</i> az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.</p>	6
<p>Természet, állatok Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.</p>	<p><i>Biológia-egészségtan:</i> a természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. <i>Földrajz:</i> földrészek és óceánok, felszínformák, hazánk természeti adottságai; Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hobbiállatok gondozása.</p>	8
<p>Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hétköznapiak, ünnepek. Ünnepeinek eredete és szokásrendje <i>Célnyelvi civilizáció:</i> szokások, ünnepek összehasonlítása a célnyelvi országokéval.</p>	4
<p>Város, bevásárlás Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.</p>	<p><i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, térbeli alakzatok. <i>Földrajz:</i> országok, városok, a hazai táj, a világörökség elemei. életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazánk nevezetességeinek bemutatása célnyelven.</p>	12
<p>Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Utazás belföldön és külföldön.</p>	<p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a földrajzi térben, Európa, Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Biológia-egészségtan:</i> az erdők világa. A hazai táj, a világörökség elemei. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazai nevezetességek bemutatása, célnyelvi országok nevezetességeinek megismerése.</p>	8
<p>Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzetelem világa. Utazás a jövőbe.</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kötelező és ajánlott irodalmi válogatás.</p>	6
<p>Zene, művészetek</p>	<p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p>	10

Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap.	<i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.	
Környezetünk védelme Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Madarak és Fák Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.	<i>Biológia-egészségtan:</i> környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. <i>Fizika:</i> energiatermelési eljárások. <i>Földrajz:</i> globális problémák, Fenntarthatóság, védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tudatos vásárlás, egészséges életmód.	8
Egészséges életmód A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás. Betegségek és megelőzésük.	<i>Biológia-egészségtan:</i> betegségek megelőzése. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód.	6
Felfedezések Nagy földrajzi felfedezések. Híres felfedezők és életútjuk.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> felfedezők és feltalálók. a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.	4
Tudomány, technika Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.	<i>Biológia-egészségtan:</i> tudománytörténet. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.	6
Múltunk és jövőnk Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböző korszakok, globális problémák. <i>Földrajz:</i> településtípusok; környezettudatosság, környezetvédelem. <i>Erkölcstan:</i> a munka világa. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció: szakmák, foglalkozások.	12
Média, kommunikáció Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban. A média szerepe a hétköznapi életben.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hírközlés. <i>Biológia-egészségtan:</i> kommunikáció az állatvilágban. <i>Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek:</i> a média és a nyilvánosság szerepe.	10

Testbeszéd. Kommunikáció az állatvilágban.	<i>Informatika:</i> az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.	
Földünk és a világűr A naprendszer és a bolygók. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben.	<i>Földrajz:</i> égitestek. <i>Fizika:</i> a naprendszer objektumai, a világűr megismerésének eszközei. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben.	6

Továbbhaladás feltételei:

- B1 szintű nyelvtudás.
- A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló, ismerős témákról folyik.
- A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb helyzetében boldogulni, képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni és stílusában a kommunikációs helyzethez alkalmazkodni.
- A tanuló képes begyakorolt szerkezetekkel érthetően, a folyamatoshoz közelítően beszélni. Az átadott információ lényegét a kapott információhoz képest megközelítő tartalmi pontossággal fejti ki.
- A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, az érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő, autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegekben az általános vagy részinformációkat.
- A tanuló több műfajban is képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról. Írásbeli megnyilatkozásaiban már megjelennek a műfaji sajátosságok és különböző stílusjegyek.

35. ÉNEK-ZENE 1-2. ÉVFOLYAM

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

Az angol ének-zene tanítása tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként hatékonyan használja.

A világ iránti érdeklődése határtalan, fogékonysága a ritmus, a dalok, a kiejtés irányában természetesen fakad életkori sajátosságaiból, és a megfelelően történő nyelvi fejlesztés hatékonyan alapozza meg a későbbi, tudatosabb nyelvtanulást. Az ebben az életkorban jellemző műfajok, a dalok és a mondókák fogékonnyá tudják tenni a tanulókat a nyelvtanulás iránt, és segítenek elindulniuk az idegen nyelvi kommunikáció felé.

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá. Az angol ének-zene tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat. Az angol ének-zene tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

Az angol ének-zene tanulása növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Az angol ének-zene tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	2	2	-	-
Éves óraszám	72	72	-	-

A tantárgy jellemzői/Speciális jellemzők

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik. Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv

megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékok, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A kéttannyelvű oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel, így számára a nyelvtanulás élővé és folytonossá válik, és ezzel nyelvtanulási kedve is erősödik.

Számukra a világ színessége, a nyelvi kifejezés változatossága érdekes és izgalmas, természetesen fordulnak idegen nyelvű ismerősök, barátok felé, és őszinte kíváncsisággal érdeklődnek más közösségek iránt. A cél ebben a szakaszban, hogy a tanuló ismerkedjen meg a célnyelvi kultúrák főbb szokásaival, ünnepeivel és kommunikációs eszközeivel.

3.114. 1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám: 35
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.
- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül
- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán
- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban
- Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete
- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása
- *Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció*
- A kézjel, mint jelrendszer ismerete
- Szolmizációs kézjelről való éneklés
- Az angol ének-zene tanításában a fenti feladatok és ismeretek mellett legalább 16 angol ének hallás utáni ismerete, és célnyelvi kulturális ismeretek szerzése

Fogalmak:

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel/Song; nursery rhyme; musical instrument; triangle; bell, drum, trambuline; game; dance; shaker; clap; step; mime; rhythmical picture cards; symbol cards

Javasolt tevékenységek

Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

Zeneművek / Énekes anyag / Első osztály

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsí; Nyisd ki Isten kikapudát; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp

Good morning; See-saw; Step. step, clap, clap; I am sleeping; Everybody do this; Doggie. doggie where's your bone; Incy Wincy spider; Rain, rain go away; Leaves are falling; Hush my child; Two little apples; Apple, pear, grapes; Humpty Dumpty; I see something yellow; I'm a little snowman; If you are happy; This ist he way; One banana; Baa, baa, black sheep; Ladybird; Old MacDonald had a farm; The hungry caterpillar; We are the music makers

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szent Gergely doktornak; Téalapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?

Happy birthday; Jingle bells; We wish you a merry Christmas; Bunny song; Roses are redMondókák, kiszámolók

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet

Everybody do this clap clap; Five little sparrows; 1.2.3.4.5, once I caught a fish alive; Ickle, ockle; Teddy bear; 10 little Indians; 1, 2, buckle my shoe

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein
- Az angol ének-zene tanításában a fenti Tanulási eredmények elérése a követendő

Témakör:	Óraszám: 14
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;
- Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;
- Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

Fogalmak:

- énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó
- Javasolt tevékenységek
- A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zeneművek / Zenehallgatás / Első osztály

Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánccs, lánccs, eszterlánccs; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcúfolók- „Ádám kutya ül a hátán”

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömeit;
- felismeri a zongora hangját;

- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben
- Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója
- Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
  - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
  - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
  - felelgetős ritmusjátékokkal,
  - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére
- Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő
- Negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünet
- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal, kezdőhang – záróhang
- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon
- Az angol ének-zene tanításában a fenti fejlesztési feladatok elvégzése és ismeretek elsajátítása az irányadó

Fogalmak:

Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon/Clap; echo; percussion instrument; drum; triangle; rthm; rhythmical symbol; step; mime; ostinato; bell; rhythm and tune; shaker; la-so-mi notes;

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;

- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár ritmusokat, a negyed értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz
- Az angol ének-zene tanításában a fenti témakörök ismereteinek elsajátítása a követendő

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;
- Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;
- A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;
- A pentaton hangkészletből a szó-mi-lá hangjainak ismerete
- A pentaton hangkészletből a már ismert szolmizációs hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása
- Az angol ének-zene tanításában a fenti fejlesztési feladatok elvégzése és ismeretek elsajátítása az irányadó

Fogalmak

halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon/quiet; loud; whisper; note; canon;

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet szó-mi-lá hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál
- Az angol ének-zene tanításában a fenti ismeretek elsajátítása az irányadó

Témakör:	Óraszám: 7
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);

- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;
- Negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünet grafikai képe és írása
- Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;
- A lá - szó - mi szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban
- Az angol ének-zene tanításában a fenti fejlesztési feladatok elvégzése és ismeretek elsajátítása az irányadó

Fogalmak

Hangjegy/note

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit
- Az angol ének-zene tanításában a fenti ismeretek elsajátítása az irányadó

A továbbhaladás feltételei:

- legyen képes előadni 20 népdalt és gyerekdalt emlékezetből c´-d` hangterjedelemben
- csoportban bátran, jó hangmagasságban énekeljen
- ismerje a dalokhoz kapcsolódó játékokat és kreatívan vegyen részt ezekben
- érezze az egyenletes lüktetést, megfelelő tempóban énekeljen, érzékelje a tempóváltozást
- ismerje fel a tanult zenei (ritmikai és dallami) elemeket kottaképről
- a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat pontosan szólaltassa meg egyénileg és csoportban is
- legyen képes a tanult szolmizációs hangokat kézjelről énekelni
- legyen képes társaival együtt csendben zenét hallgatni, ismereteket szerezni a hangszerekről
- Az angol ének-zene tanításában a fenti ismeretek elsajátítása az irányadó
- Legyen képes előadni 16 angol dalt emlékezetből **c´-d` hangterjedelemben**

3.115. 2. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8

Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám: 35
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.
- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül
- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán
- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban
- Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete
- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása
- *Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció*
- A kézjel, mint jelrendszer ismerete
- Szolmizációs kézjelről való éneklés
- Az angol ének-zene tanításában a fenti feladatok és ismeretek mellett legalább 16 angol ének hallás utáni ismerete, és célnyelvi kulturális ismeretek szerzése

Fogalmak

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Song; nursery rhymes; rhythm exercises; use of rhythm instruments; metallophone; recorder; nursery rhymes and games; lyrics; tones; la-so-mi-do-re; handsigns; echo; canon; games; dances

Javasolt tevékenységek

- Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

Zeneművek / Énekes anyag / Második osztály

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesen, Péter, Páll; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tút; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a díófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit;

Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ

The Music Man; One, two buckle my shoe; Hockey pockey; Roll that ball; The goblin in the dark; The wheels on the bus; Five little speckled frogs; Goble, Goble; Guess who; The muffin man; Pat a cake; Mix a pancake; Pease, porridge hot; Who stole the cookies; Jelly on a plate; Ten green bottles; Ten in the bed; Hickety, pickety; Mary had a little lamb; Down by the station; There was a crooked man; It's raining; Row, row, row your boat

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

Christmas is coming; O, Christmas tree; Valentine's Day; Lavender blue; Hot cross buns; Little Peter rabbit; Mother's Day

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein
- Az angol ének-zene tanításában a fenti Tanulási eredmények elérése a követendő

Témakör:	Óraszám: 14
----------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;
- Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;
- Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

Fogalmak

énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Javasolt tevékenységek

- A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a

zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zeneművek / Zenehallgatás / Második osztály

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;
- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben
- Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója
- Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
  - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
  - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
  - felelgetős ritmusjátékokkal,
  - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére
- Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő

- Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet
- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonala, ütemvonal, kezdőhang – záróhang
- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon

Fogalmak

Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonala; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon

Clap; echo; percussion instrument; drum; triangle; rthm; rhythmical symbol; step; mime; os tinato; bell; rhythm and tune; shaker; la-so-mi-do-re notes; slow, fast tempo; rhythm ostinato; rthm telephone; metallophone; recorder

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál
- Az angol ének-zene tanításában a fenti témakörök ismereteinek elsajátítása a követendő

Témakör:	Óraszám: 8
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;
- Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;
- Belső hallás fejlesztése dallambújttatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;
- Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;
- A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;
- A pentaton hangkészlet hangjainak – lá-szó-mi-ré-dó – ismerete, kiegészülve az alsó „lá”-val;
- A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása
- Az angol ének-zene tanításában a fenti fejlesztési feladatok elvégzése és ismeretek elsajátítása az irányadó

Fogalmak

halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon

quiet; loud; whisper; note;

clap; echo; percussion instrument; drum; triangle; rthm; rhythmical symbol; step; mime; os tinato; bell; rhythm and tune; shaker; la-so-mi-re-do notes; handsigns; knock; slap

Javasolt tevékenységek

- Megtalálhatók a fejlesztési feladatok, ismeretek pontnál

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneкли és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneкли, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál
- Az angol ének-zene tanításában a fenti ismeretek elsajátítása az irányadó

Témakör:	Óraszám: 7
----------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);
- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;
- Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása
- Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;
- A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban
- Az angol ének-zene tanításában a fenti fejlesztési feladatok elvégzése és ismeretek elsajátítása az irányadó

Fogalmak

Hangjegy

Note; mime; echo; ostinato; bell; rhythm and tune; la-so-mi-re-do notes; handsigns;

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;

- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.
- Az angol ének-zene tanításában a fenti ismeretek elsajátítása az irányadó

A továbbhaladás feltételei:

- legyen képes előadni 20 népdalt és gyerekdalt emlékezetből c'-d'' hangterjedelemben
- csoportban bátran, jó hangmagasságban énekeljen
- ismerje a dalokhoz kapcsolódó játékokat és kreatívan vegyen részt ezekben
- érezze az egyenletes lüktetést, megfelelő tempóban énekeljen, érzékelje a tempóváltozást
- ismerje fel a tanult zenei (ritmikai és dallami) elemeket kottaképről
- a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat pontosan szólaltassa meg egyénileg és csoportban is
- legyen képes a tanult szolmizációs hangokat kézjelről énekelni
- legyen képes társaival együtt csendben zenét hallgatni, ismereteket szerezni a hangszerekről
- Az angol ének-zene tanításában a fenti ismeretek elsajátítása az irányadó
- Legyen képes előadni 16 angol dalt emlékezetből c'-d'' hangterjedelemben

36. TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések és célok

A tantárgy központjában a problémamegoldó gondolkodás, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzés áll, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, különböző technológiák felhasználásával. Cél, hogy használható produktumok létrehozása által fejlődjön a tanulók problémamegoldó készsége, kezűgyessége, különböző anyagokat ismernek meg, megtapasztalják a megmunkálhatóságot, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását és a hulladékok környezettudatos elhelyezését.

Iskolánkban a két tanítási nyelvű osztályokban a technika és tervezés tantárgy oktatása alsó tagozaton kizárólag angol nyelven történik. A célnyelven történő oktatással célunk az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia egyidejű és kiegyensúlyozott fejlesztése, a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása, a célnyelvi műveltség intenzív fejlesztése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit. Célnyelven osztja meg társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédnek gyakorlására.

A digitális kompetenciák: A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára segítséget nyújtsanak a munkadarabok elkészítése során. (pl.: célnyelvű videókat megtekintve is megismerkedhessenek a munkafolyamatokkal.)

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot az együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

A tantárgy jellemzői

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A technika és tervezés tantárgy célnyelvi oktatása hozzájárul a kulturális tudatosság intenzív fejlesztéséhez annak érdekében, hogy a tanulók megismerkedjenek a célnyelv országaival, értsék azok kultúráját és empátiával viszonyuljanak hozzá.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

3.116.1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	5
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	4
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 5
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ismerje az érzékszervek és az érzékelés fajtáit, egyszerűbb kifejezéseket célnyelven is.
- Tudjanak környezettudatos döntést hozni a megismert anyagok használata során.
- Legyenek képesek természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, ezek megnevezését célnyelven is ismerjék.
- Ismerjék az anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználhatóságukat.

Fogalmak

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termések, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság
natural, synthetical, plant, harvest, seeds, wood, paper, metal, textile, yarn, plastic, colour, smell, see, touch,

Javasolt tevékenységek

- Tanulmányi séta, anyagok megfigyelése, termésfigurák, termésmákok készítése, becslés, tervezés
- Formák összehasonlítása, asszociáció
- Levélpréselés: levélkép, magkép, kavicsfestés

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 15
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerezzenek tapasztalatokat különböző munkatevékenységek útján
- Legyenek képesek biztonságos és balesetmentes eszközhasználatra
- Ismerjék a képlékeny anyagok tulajdonságai

- Legyenek képesek tárgykészítésre képlékeny anyagból
- Tudják a papírt tulajdonságai alapján csoportosítani

Fogalmak

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenységi, becslés, mérés, sablon, szálalás, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

feature, guess, measure, netting, weaving, recycling, spare

Javasolt tevékenységek

- Anyagvizsgálat érzékszervekkel
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás
- Só-liszt gyurma, mézeskalács
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk: sodrás, gömbölyítés
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése: darabolás, csiszolás, hegyezése
- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata.

Témakör: Otthon-Család-Életmód	Óraszám: 7
--------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Legyenek képesek lakásfajták csoportosítására, lakástervek készítésére, lakásépítésre építőelemekkel
- Ismerjék a házban található erőforrásokat (megnevezésüket célnyelven is)
- Ismerjék az egészséges életmód, táplálkozás, személyi higiénia, tisztálkodás, öltözködés szabályait
- Legyenek tisztában a teendőikkel háztartási balesetek esetén
- Alakítsanak ki saját napirendet, házirendet

Fogalmak

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

home, family, healthy, diet, flat, house, freetime, waste, dressin, accident, electricity, gas, water, father, daughter, sister, brother

Javasolt tevékenységek

- Beszámolók lakóhelyükről, saját település megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
- Építőelemekkel házak építése, körvonalrajz, alaprajz készítése, különleges építmények tervezése, szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Napi étrend, ételkészítés, asztalterítés, illetve
- Tisztálkodási szokások, öltözködés, környezetünk tisztán tartása.
- Veszélyforrások, eszközök balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás

Témakör: Jeles napok, ünnepek

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Erősödjön magyarságtudatuk, ismerjék meg a célnyelvi kultúrát
- Sajátítsák el az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúrát és öltözködéskultúrát
- Sajátítsák el az ajándékozás kultúráját
- Fejlődjön esztétikai érzékük
- Ismerjék a saját és célnyelvi országok jelentősebb ünnepeit és a hozzájuk kapcsolódó szokásokat (Mikulás, Karácsony, Valentine's Day, Farsang, Március 15., Pancake Day, Húsvét, Anyák napja, Halloween)

Fogalmak

jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika

celebration, festival, holiday, mother's day, Santa Claus, Christmas, carnival, Easter, decoration

Javasolt tevékenységek

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló
- Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

Témakör: Közlekedés

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- legyenek képesek saját felelősségük felismerésére a közlekedésben
- Szabálykövető magatartás kialakítása
- Balesetmentes közlekedés támogatása
- Fejlődjön együttérző és együttműködő képességük
- Ismerjék a gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályait
- Ismerjék meg a kulturált és biztonságos járműhasználatot

Fogalmak

gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

pedestrian, car, bus, train, trolley, van, traffic, vehicle, trafficsign, trafficlights, bicycle, trafficregulations, safety, safetybelt, driver

Javasolt tevékenységek

- Séta az iskola környékén, közlekedési szituációs játék
- Jelzések, táblák megfigyelése
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása

A tanulás eredményeként a tanuló:

- Alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

- Adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat.
- Törekszik a takarékos anyagfelhasználásra, szelektíven gyűjti a hulladékot, otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját.
- Takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel.
- Felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló legyen képes a környezet megismert jellemzőinek felsorolására. Ismerje fel és értse a család szerepét, időbeosztását és egészséges munkamegosztását.
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján.
- Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.
- Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok magabiztos alakítása.
- Építés mintakövetéssel és önállóan. Az alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- A közlekedési veszélyforrások tudatosulása.
- Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása.
- A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
- Az alkalmazkhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Célnyelvi követelmények:

- Értse meg a tanárnak az óravezetéssel kapcsolatos utasításait.
- Ismerjenek a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű szavakat, kifejezéseket.

3.117. **2. Évfolyam**

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	5
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	4

Összes óraszám:	36
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 5
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ismerje az érzékszervek és az érzékelés fajtáit, egyszerűbb kifejezéseket célnyelven is.
- Tudjanak környezettudatos döntést hozni a megismert anyagok használata során.
- Legyenek képesek természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, ezek megnevezését célnyelven is ismerjék.
- Ismerjék az anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználhatóságukat

Fogalmak

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termések, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság
natural, synthetical, plant, harvest, seeds, wood, paper, metal, textile, yarn, plastic, colour, smell, material, shape, smooth, rough, soft

Javasolt tevékenységek

- Tanulmányi séta, anyagok megfigyelése, termésfigurák, termésbábok készítése, beclés, tervezés
- Formák összehasonlítása, asszociáció
- Levélpréselés: levélkép, magkép, kavicsfestés
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 15
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Szerezzenek tapasztalatokat különböző munkatevékenységek útján
- Legyenek képesek biztonságos és balesetmentes eszközhasználatra
- Ismerjék a képlékeny anyagok tulajdonságai
- Legyenek képesek tárgykészítésre képlékeny anyagból
- Tudják a papírt tulajdonságai alapján csoportosítani
- Törekedjenek az önálló ismeretszerzésre
- Legyenek képesek biztonságos és balesetmentes eszközhasználatra
- Fejlődjön a takarékoság iránti igényük

Fogalmak

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, beclés, mérés, sablon, szálal anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasonosítás
feature, guess, measure, netting, weaving, recycling, spare, natural, burnishing, sharpening, environment

Javasolt tevékenységek

- Anyagvizsgálat érzékszervekkel
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás (só-liszt gyurma, mézeskalács)
- Edényképek, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk: sodrás, gömbölyítés

- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése: darabolás, csiszolás, hegyezés
- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata
- Hagyományos mesterségek megismerése
- Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése

Témakör: Otthon- Család- Életmód

Óraszám: 7

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Legyenek képesek lakásfajták csoportosítására, lakástervek készítésére, lakásépítésre építőelemekkel
- Ismerjék a házban található erőforrásokat (megnevezésüket célnyelven is)
- Ismerjék az egészséges életmód, táplálkozás, személyi higiénia, tisztálkodás, öltözködés szabályait
- Legyenek tisztában a teendőkkel háztartási balesetek esetén
- Alakítsanak ki saját napirendet, házirendet
- Tudjanak ok-okozati összefüggéseket értelmezni

Fogalmak

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés
home, family, healthy, diet, flat, house, freetime, waste, dressin, accident, healthylifestyle, dailyroutine, environmentalist

Javasolt tevékenységek

- Beszámolók lakóhelyükről, saját település megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
- Építőelemekkel házak építése, körvonalrajz, alaprajz készítése, különleges építmények tervezése, szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Napi étrend, ételkészítés, asztalterítés, illetve
- Asztalterítés, asztali illetve, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése
- Tisztálkodási szokások, környezetünk tisztán tartása.
- Veszélyforrások, eszközök balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás

Témakör: Jeles napok, ünnepek

Óraszám: 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Erősödjön magyarságtudatuk, ismerjék meg a célnyelvi kultúrát
- Sajátítsák el az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúrát és öltözködéskultúrát
- Sajátítsák el az ajándékozás kultúráját
- Fejlődjön esztétikai érzékük
- Ismerjék a saját és célnyelvi országok jelentősebb ünnepeit és a hozzájuk kapcsolódó szokásokat (Mikulás, Karácsony, Valentine's Day, Farsang, Március 15., Pancake Day, Húsvét, Anyák napja, Halloween)

Fogalmak

jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés,

dekoráció, esztétika

celebration, festival, holiday, mother's day, Santa Claus, Christmas, carnival, Easter,
decoration, gift, symbol, custom

Javasolt tevékenységek

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló
- Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

Témakör: Közlekedés	Óraszám: 4
---------------------	------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Legyenek képesek saját felelősségük felismerésére a közlekedésben
- Szabálykövető magatartás kialakítása
- Balesetmentes közlekedés támogatása
- Fejlődjön együttérző és együttműködő képességük
- Ismerjék a gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályait
- Ismerjék meg a kulturált és biztonságos járműhasználatot

Fogalmak

gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

pedestrian, car, bus, train, trolley, van, traffic, vehicle, trafficsign, trafficlights, bicycle, trafficregulations, safety, safetybelt, driver, publictransport, accident

Javasolt tevékenységek

- Séta az iskola környékén, közlekedési szituációs játék
- Jelzések, táblák megfigyelése
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása

A tanulás eredményeként a tanuló

- Az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket.
- Alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát, adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít.
- Egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre; alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el.
- Saját és társai tevékenységét reálisan értékeli.
- Rendet tart a környezetében, törekszik a takarékos anyagfelhasználásra, szelektíven gyűjti a hulladékot.
- Rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerő, problémamegoldó képességgel.
- Az elvárt feladatokban önállóan dolgozik, társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során.
- Ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

A továbbhaladás feltételei:

- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.
- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.
- Képlékeny anyagok magabiztos alakítása.
- Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása.
- A kulturált és balesetmentes járműhasználat szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Célnyelvi követelmények:

- Értse meg a tanárnak az óravezetéssel kapcsolatos utasításait.
- Ismerjenek a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű szavakat, kifejezéseket.

3.118. 3. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	8
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	4
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 5
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Legyenek képesek építő jellegű párbeszéd alkalmazása;
- Legyenek képesek az önálló anyagvizsgálatra;
- Ismerjék az anyagok tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit.

Fogalmak

anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat
commodity, product, physical aspects, climate

Javasolt tevékenységek

- Természetes és mesterséges környezet megfigyelése, különböző termések, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása;
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-
– termék
- A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei;

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés

Óraszám: 1 5

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tanulók legyenek képesek önálló tervezésre és kivitelezésre
- Fejlődjön pontos munkavégzés iránti igénye
- Legyenek képesek a szükséges korrekciók elvégzésére
- Tudjanak különböző anyagokat megvizsgálni felhasználhatósági szempontok alapján
- Tudjanak tárgyakat készíteni képlékeny anyagból
- Ismerjék a papír tulajdonságait, felhasználhatóságát (tépés egyenes vonal mentén, hajtogatás, nyírás egyenes vonal és körív mentén, vonalzó mentén bekarcolás)
- Ismerjék a fa tulajdonságait, felhasználását (darabolás, csiszolás, hegyezés)
- Tudják csoportosítani a textileket, ismerjék a felhasználásuk módját (cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével, gombvarrás, előöltés, díszítőöltés)

Fogalmak

anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés
mock-up, layout, size, measurement, sewing, pin, assistance, wastecollection, foldin, yarn, needle

Javasolt tevékenységek

- Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából (Mit miből készítünk, és miért?)
- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból
- Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással
- Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése
- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából
- Képkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint
- Textilgyűjtemény készítése
- Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések

Témakör: Otthon, család, életmód

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fejlődjön a tanulók közösségen belüli segítőkészsége
- Legyenek képesek a megszerzett munkatapasztalatok alkalmazására
- Legyenek képesek és legyen igényük a közösen alkotott szabályok betartására
- Alakuljon ki szokásrendjük
- Legyenek tisztában az egészséges életmóddal, alakítsanak ki saját napirendet

- Ismerjék a megfelelő öltözködési szabályokat
- Alakítsanak ki és ismerjék a kialakult szokásrendeket

Fogalmak

ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék
nutrients, lifestyle, threat, schedule, housecraft, serving, saving, indoor plant

Javasolt tevékenységek

- Különböző típusú házak megfigyelése, lakópark készítése kisebb dobozokból, lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével
- Napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása acsaládban
- Egyszerű ételek, italok készítése, ünnepi asztal terítése
- Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata

Témakör: Jeles napok, ünnepek	Óraszám:5
-------------------------------	-----------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Erősödjön a tanulók magyarságtudata, ismerkedjenek a célnyelvi kultúrával.
- Ismerjék és tartsák be az ünnepléshez kötődő viselkedés- és öltözködéskultúra elemeit
- Sajátítsák el az ajándékozás kultúráját
- Ismerjék meg a célnyelvi országok kultúrájához kapcsolódó ünnepköröket, szokásokat
- Ismerjék meg az ünnepi szokásokat, közös értékeket, hagyományokat

Fogalmak

népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra
decoration, gift, present, tradition, culture, traditional meal, religion, carnival, Christmas, Easter, Lent

Javasolt tevékenységek

- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból
- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése

Témakör: Közlekedés	Óraszám: 4
---------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Ismerjék a gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályokat
- Ismerjék meg a közlekedési eszközöket és azok környezettudatos használatát
- Alakuljon ki bennük a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet
- Ismerjék a közlekedési balesetek lehetséges okait és megelőzésüket
- Ismerjék az úttest részeit, útburkolati jeleket

Fogalmak

úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv
road,street, pedestrian, public transport, local transport, map, route

A tanulás eredményeként a tanuló

- Alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.
- Az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket.
- Adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre.
- Saját és társai tevékenységét megadott szempontok szerint reálisan értékeli, megfogalmazza tapasztalatait.
- Rendet tart a környezetében, törekszik a takarékos anyagfelhasználásra.
- Rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.
- Tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét.
- Ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- Ismeri a családellátó tevékenységeket és a tudatos vásárlás néhány fontos elemét.
- Ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat.

A továbbhaladás feltételei:

- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Célnyelvi követelmények:

- Tanár utasításainak megértése a célnyelven.
- Anyagok halmazállapotának megnevezése a célnyelven.
- Nevezzen meg a közlekedésben használt pár fontos járművet a célnyelven.
- Ismerje a lakás belső tereinek funkcióit.
- Tudja megnevezni a lakás legfontosabb helységeit a célnyelven.

3.119. 4. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	8
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	4

Összes óraszám:	36
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Anyagok a környezetünkben	Óraszám: 4
------------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fejlődjön a tanulók együttműködési készsége a közös tevékenység során
- Legyenek képesek építő jellegű párbeszéd alkalmazása;
- Legyenek képesek az önálló anyagvizsgálatra;
- Ismerjék az anyagok tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit

Fogalmak

anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat
commodity, product, physical aspects, climate, liquid, solid, state of matter, gas

Javasolt tevékenységek

- Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása (kép készítése)
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;
- A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalkakító tevékenysége és ennek következményei;
- Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból.

Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 15
---	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A tanulók legyenek képesek önálló tervezésre és kivitelezésre
- Fejlődjön pontos munkavégzés iránti igényük
- Legyenek képesek felelős szerepvállalásra és a munkamegosztásra
- Tudjanak elvégezni szükséges korrekciókat
- Tudjanak tárgyakat készíteni képlékeny anyagból
- Tudjanak **egyenesen, vonal mentén tépni, hajtogatni, ollóval egyenesen és körív mentén nyírni, vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcolni**
- Ismerjék a fa és a textilek tulajdonságait, felhasználását

Fogalmak

anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés
mock-up, layout, size, measurement, sewing, pin, assistance, waste collection, foldin, yarn, needle, figures, button,

Javasolt tevékenységek

- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból
- A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása (állatkert és virágos kert készítése hajtogatással, térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból)
- Ajándék- és tároló dobozok készítése karcollással, hajlítással
- Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással

- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából (képkeret, kulcstartó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel)
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint (textilgyűjtemény készítése, öltésfajták megismerése)
- Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó

Témakör: Otthon- Család- Életmód	Óraszám: 8
----------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Fejlődjön a tanulók közösségen belüli segítőkészsége
- Legyenek képesek a megszerzett munkatapasztalatok alkalmazására
- Legyenek képesek és legyen igényük a közösen alkotott szabályok betartására
- Alakuljon ki szokásrendjük
- Legyenek tisztában az egészséges életmóddal, alakítsanak ki sajátnapirendet
- Ismerjék a megfelelő öltözködési szabályokat
- Alakítsanak ki és ismerjék a kialakult szokásrendeket

Fogalmak

ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék
nutrients, lifestyle, threat, schedule, housecraft, serving, saving, indoor plant, house, flat, lifestyle, dangerous, environmentalist, healthy nutrients, ingredients, weather, vegetarian

Javasolt tevékenységek

- Különböző típusú házak megfigyelése, lakópark készítése kisebb dobozokból, lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével
- Napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása családban
- Egyszerű ételek, italok készítése, ünnepi asztal terítése
- Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata

Témakör: Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 5
-------------------------------	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Erősödjön a tanulók magyarságtudata, ismerkedjenek a célnyelvi kultúrával.
- Ismerjék és tartsák be az ünnepléshez kötődő viselkedés- és öltözködéskultúra elemeit
- Sajátítsák el az ajándékozás kultúráját
- Ismerjék meg a célnyelvi országok kultúrájához kapcsolódó ünnepköröket, szokásokat
- Ismerjék meg az ünnepi szokásokat, közös értékeket, hagyományokat

Fogalmak

népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra
decoration, gift, present, tradition, culture, traditional meal, religion, carnival, Christmas, Easter, Lent, folkways, values, national values, heroes, decoration

Javasolt tevékenységek

- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból

- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése

Témakör: Közlekedés

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ismerjék a gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályokat
- Ismerjék meg a közlekedési eszközöket és azok környezettudatos használatát
- Alakuljon ki bennük a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet
- Ismerjék a közlekedési balesetek lehetséges okait és megelőzésüket
- Ismerjék az úttest részeit, útburkolati jeleket

Fogalmak

úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv, road, street, pedestrian, public transport, local transport, map, route, cycle path, politeness, pavement, road-network,

Javasolt tevékenységek

- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból
- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan
- Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal

A tanulás eredményeként a tanuló

- Rendelkezik a mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretekkel – háztartási praktikákkal.
- A hétköznapijainkban használatos anyagokat felismeri, tulajdonságait érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján megállapítja, a tapasztalatokat megfogalmazza.
- Egyszerű tárgyakat mintakövetéssel elkészít.
- Munkaeszközöket célszerűen megválasztja, szakszerűen, balesetmentesen használja.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályokat tudatosan, készségszinten alkalmazza.

A továbbhaladás feltételei:

- Használati utasítások értő olvasása, betartása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Célnyelvi követelmények:

- A tanuló értse meg a tanár utasításait a célnyelven. Tudjon egyszerű mondatokat megfogalmazni az adott témakörben.
- A kerékpár fontos részeinek megnevezése a célnyelven.
- A lakás részeinek, berendezéseinek megnevezése.

37. TESTNEVELÉS 1-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok

A Testnevelés és egészségfejlesztés legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja.

A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése.

A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában is. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. A differenciálás és a motiváció a tanulóközpontú fejlesztés kiemelt alapelvei.

Az esélyegyenlőséget biztosító elv figyelembe veszi a gyermekek testi, lelki és szociális állapotának természetszerű különbözőségeit, eltérő fejlődési lehetőségeit. A tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása is.

Figyelmük, koncentrálóképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképeség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés és sport a tanulási nehézségek kezelésében - a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek fejlesztésében - és a társadalmi integrációban betöltött szerepe, mint alapelv, szintén hangsúlyos.

A célnyelvű testnevelés tanítása tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként hatékonyan használja.

A gyermek gondolkodása elsősorban cselekvésekhez és nem fogalmakhoz kötődik (Piaget 1997), ezért tanulásuk akkor a legsikeresebb, ha az is cselekvésekhez, tevékenységekhez kapcsolható.

A testnevelés órák sajátos rendje, struktúrája hozzájárul a tanulóknak egyfajta biztonságérzet kialakulásához, amely a célnyelvi kommunikáció tanulását is nagymértékben segíti.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenség, a formáltság és az artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A célnyelven kísért mozgásformákban megjelenő nyelv fix formulákat, struktúrákat tartalmaz, valamint megteremtik a beszédhez szükséges kontextust, elősegítve a magabiztos célnyelvi kommunikációt.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A matematikai kompetenciák megalapozásához szükséges logikai- és számolási készség, valamint a nyelvhasználathoz szükséges készségek egyaránt a bal agyfélteke funkciói közé sorolhatók. Az egyik funkció fejlesztése pozitívan befolyásolhatja a területhez kapcsolódó egyéb funkciókat is.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékésként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

A testnevelés tantárgy célnyelvi oktatása a mozgásos játékok és a sportok kulturális háttérének révén hozzájárul a kulturális tudatosság intenzív fejlesztéséhez annak érdekében, hogy a

tanulók megismerkedjenek a célnyelv országaival, értsék azok kultúráját és empátiával viszonyuljanak hozzá. A játékműveltség kialakulása hozzájárul az önbizalom, önállóság fejlődéséhez, az érzelmek kulturált kifejezéséhez célnyelven is.

A tantárgy óraterve

1-4. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4.évfolyam
Heti óraszám	5 óra	5 óra	5 óra	5 óra
Éves óraszám	180 óra	180 óra	180 óra	180óra

A nevelés-oktatás **cél- és feladatrendszere** az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-2. évfolyamon:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt mozgásanyagát
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait

- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között
- A célnyelven történő oktatással célunk az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia egyidejű és kiegyensúlyozott fejlesztése, a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása, a célnyelvi műveltség intenzív fejlesztése.

3.120.1. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	17
Járások, futások	23
Szökdelések, ugrások	17
Dobások, ütések	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	22
Labdás gyakorlatok	23
Testnevelési és népi játékok	20
Küzdőfeladatok és -játékok	8
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám:10
---	------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása
- alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- Fogalmak: menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései
- marching, running, balance, exercise, stretching, column, line, line up, bend, hold, straddle, squat, spread, hop, jump, clim, keep moving, lift, lie (on back), raise, warm up, ringwise, body parts, stop, hands up, hands down, turn, imitate the mill, lie down, make a circle, spread randomly

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, kör alakzatok, (szét) szórt alakzat, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon
- testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok
- bemelegítő és levezető gyakorlatok
- egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok
- ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal
- Meneteléssel kísért mondóka: 'Coffee, coffee, milk and sugar, strawberries and cream, strawberries and cream, chocolate cake and chocolate biscuit, chocolate cake and chocolate biscuit, fish and chips, fish and chips, SOUP!!!'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 17
-------------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- a kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése
- kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is)
- utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók
- testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése
- izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése
- kúszó és mászó csapatjátékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában
- vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban
- törzsisom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával
- egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése
- Fogalmak: utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny
- crawling, climbing, up, down, forward, backward, hang, pair, team, group, imitate, bench, stall board, bear walk, spider walk, crab walk

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba
- mászások szerekre fel, szerekről le, szereken át
- lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben
- csúszások, kúszások, mászások, átbújások
- talicskagyakorlatok
- fel-, le-, átmászások eszközökre
- Move like a...

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal
- járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás)
- járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra
- a Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal
- sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással
- futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett
- állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből
- futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal
- folyamatos futások 4-6 percen keresztül

Fogalmak:

járas, utánzó járas, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

step, walk, direction, start, stop, arm's length, sidelong, left, right, bend, bow, rule, swing, walk on tip-toe, walk on heels, slowly, quickly

Javasolt tevékenységek

- futások egyenletes vagy változó sebességgel
- futások különböző irányokba, mozgásútvonalon
- futások különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal
- futások szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között)
- futás helyben és haladással az ütközések elkerülésével
- futások megindulásokkal és megállásokkal
- futások dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve
- futások akadályok leküzdésével
- futások menekülő, üldöző feladatokkal
- Red light, green light: Students line up at the starting line, and as soon as the teacher calls out "green light," everyone starts running as fast as they can toward the finish line. When the teacher calls out "red light," all the runners must freeze in place until the teacher calls out "green light" again. If the teacher calls out "yellow light," the students must slow their pace until it's time to freeze or run once again.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái

- helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra,
- szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le
- sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alapttechnikájának elsajátítása
- ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba
- páros lábról felugrások céltárgyak érintésével

Fogalmak:

felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

shuffle, gallop, ont he spot, double feet, clap, stand up, sit down, jump, skip, spin, skipping rope

Javasolt tevékenységek

- Szökdelések, ugrások:
- egyenletes vagy változó ugrástávolsággal, magassággal, irányokban, mozgásútvonalon, páros és egy lábon, különböző síkokban, kis ismétlésszámmal
- Ugrókötelezéssel kísért mondókázás: Oliver-Oliver-Oliver Twist

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 14
--------------------------	-------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben
- labda feldobása és elkapása helyben és járás közben
- alsó dobás két kézzel társhoz
- labda gurítása társnak fekvésben, ülésben
- kétkézes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra
- könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre
- labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben

Fogalmak:

dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal

throw, catch, drop, bat, hit, ball, roll, front, raquet, stick

Javasolt tevékenységek

- lökő-, hajító- és vető gyakorlatok: döntően célbadobással vízszintesen és/vagy függőlegesen változó, váltakozó irányokba, különböző anyagú, formájú, súlyú eszközökkel.

- egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen,
- labdaterelések,
- gurítások és dobások: különböző technikával, kiinduló helyzetekből, távolságra, célra, többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával,
- alsó, felső, mellső dobások.
- guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással.
- 'Monster ball: A very large "monster ball" is placed in the center of the court. The goal of the game is to throw balls at the monster ball, forcing it to move towards the other team's side of the court. If the ball goes out of bounds while on the other team's side of the court, your team gets a point. The smaller balls can be retrieved by players at any time, but players cannot block shots at the monster ball and cannot touch the monster ball.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Óraszám: 22
---	-------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése
- a helyes testtartás tudatosítása
- a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése
- egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)
- egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása
- akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel
- függésben alaplendület
- mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen)
- statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban
- statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások
- dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal
- egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása

Fogalmak:

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás; balance, armrest, footrest, loop, arabesque, join, fold, kneel, swing, position

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba; szerekre fel, szerekről le, szereken át
- függés- és lengésgyakorlatok: bordásfalon, játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függésben
- egyensúlygyakorlatok: különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és egyenetlenfelületen, talajon, vonalon és különböző eszközökön.
- egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel
- **Balance Juggling: Step 1:** Stand on one leg, raise other leg to a 90 degree angle (thigh is parallel to the floor) **Step 2:** Hold a tennis ball in your hand on the same side of your body as the leg you have raised **Step 3:** Toss the ball over the top of your raised leg, and quickly move the same hander under your raised leg to catch the ball. **Step 4:** Once you get good on one leg, practice on the other!

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 23 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- a labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések
- a labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása

Fogalmak:

melső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

pass (the ball), front, upper-lower, two-handed pass, one-handed pass, overhead pass, handling the ball, ball control, dodgeball

Javasolt tevékenységek

- guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással
- gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal
- labdaérezékelő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben

- labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás
- One, two, Buckle my Shoe

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 20 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése
- az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása
- a népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása
- a végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása
- statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása
- a kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által
- a labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése

Fogalmak:

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.

tig, 'you are it', circle, tap, catch, hopscotch, race, contest, sing, song, clap, dance, round, rhyme

Javasolt tevékenységek

- a térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel keringésfokozó és testtartásjavító játékok
- a saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok

- Chain tag

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 8 óra
-------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal
- az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával
- a fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

Fogalmak:

húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérítések, kézérítések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

push, pull, attack, defend, combat, stronger, fall, contact, fairplay, touch

Javasolt tevékenységek

- létszámföldényes és létszámazonos helyzetek megoldása
- társtolások és húzások: különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel változó, váltakozó erő kifejtéssel
- kötélhúzások: párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből
- esések és tompításaik: előre, hátra, oldalra, le és át
- küzdőjátékok
- kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal
- rope pulls

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben	Óraszám: 26 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése

- a szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése
- szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)
- szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása
- gördülő mozgásformák és téli játékok (hógolyózás, szánkó) megismerése
- szabadtéri akadálypályák leküzdése
- természetben űzhető sportágak megismerése (tájfutás, túrázás)

Fogalmak:

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

outdoor, weather, winter, summer, spring, autumn, clothes, snow, snowball, snowball-fight, ice-skating, hiking, nature, swimming

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette
- feladatok és játékok havon és jégen siklások
- gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel
- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok
- játékok; labdás játékok különféle labdákkal
- egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek
- Outdoor games

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló ...

- képes legyen alakzatok felvételére és változtatására az utasításnak megfelelően
- tudjon gimnasztikai feladatokat teljesíteni utánnzással
- képes legyen az alapvető mozgáskészségek (járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás, stb.) elfogadható végrehajtására
- ismerje meg a tanórai gyakorlás során alkalmazott jeleket (taps, sípszó, kézfeltartás, stb.)
- tudjon 1-2 percig futómozgást tartalmazó játékos tevékenységet végezni
- tudjon felugrani egy és páros lábról

Célnyelvi követelmények:

- Értsék meg a tanár óravezetéssel kapcsolatos utasításait. Ismerjenek a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű szavakat, kifejezéseket.

3.121.2. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	17
Járások, futások	23
Szökdelések, ugrások	17
Dobások, ütések	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	22
Labdás gyakorlatok	23
Testnevelési és népi játékok	20
Küzdőfeladatok és -játékok	8
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása
- alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

marching, running, balance, exercise, stretching, column, line, line up, bend, hold, straddle, squat, spread, hop, jump, clim, keep moving, lift, lie (on back), raise, warm up, ringwise, body parts, jump rope, perform, exercise, stretching, hoop, wind mill

Javasolt tevékenységek

- térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon
- gimnasztika: bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül
- egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül
- tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok
- alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása
- aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai
- ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal
- Indoor marching game

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait
- érti és ismeri a bemelegítés és levezetés helyét és szerepét
- felismeri a fizikai terhelés és a fáradás jeleit

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 16 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- a kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése
- kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is)
- utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók
- testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése
- izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése
- kúszó és mászó csapatjátékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában
- vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban
- törzsisom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával
- egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése

Fogalmak:

utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny

crawling, climbing, up, down, forward, backward, hang, pair, team, group, imitate, bench, stall board, vertical, horizontal

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba
- mászások szerekre fel, szerekről le, szereken át
- lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben

- csúszások, kúszások, mászások, átbújások
- talicskagyakorlatok
- fel-, le-, átmászások eszközökre
- Spider football

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Témakör: Járások, futások	Óraszám: 22 óra
---------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal
- járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejás, óriásjás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjás)
- járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra
- a Kölyökatléтика futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal
- sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással
- futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett
- állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből
- futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal
- folyamatos futások 4-6 percen keresztül

Fogalmak:

jás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

step, walk, direction, start, stop, arm's length, sidelong, left, right, bend, bow, rule, swing, heel, toe, position, obstacle-race, dwarf, giant, inner feet, outer feet, heel, toe, forward, backward, left, right, turn, direction, move

Javasolt tevékenységek

- futások egyenletes vagy változó sebességgel
- futások különböző irányokba, mozgásútvonalon
- futások különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal
- futások szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között)
- futás helyben és haladással az ütközések elkerülésével
- futások megindulásokkal és megállásokkal
- futások dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve
- futások akadályok leküzdésével;
- futások menekülő, üldöző feladatokkal
- Sharks and minnows: Designate one student as the shark, and have them stand in the center of the play area. All the other students are the fish and should line up side-by-side at one end of the area. All the fish call out in unison, "Shark, shark, may we cross your ocean?" When the shark

responds, "Go, minnows, go," every student runs for the far side of the play area, trying to avoid being "eaten" (tagged) by the shark. If a runner is tagged, he or she then becomes a second shark and works with the first to tag other fish. The round or game is over when there's only one minnow left.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosságjellemzi
- rendelkezik az energiabefektetés tudatosságával, mint idő, sebesség, erő kifejtés, lefutás fogalmakkal

Témakör: Szökdelések, ugrások	Óraszám: 21 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái
- helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra
- szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le
- sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása
- ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra
- elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba
- páros lábról felugrások céltárgyak érintésével

Fogalmak:

felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

shuffle, gallop, ont he spot, double feet, clap, hop, jump, two-feet jump, one-foot jum, feet closed/opened, straddle-legged, start, goal

Javasolt tevékenységek

- Szökdelések, ugrások:
- egyenletes vagy változó ugrástávolsággal
- magassággal
- irányokban
- mozgásútvonalon
- páros és egy lábon
- különböző síkokban
- kis ismétlésszámmal
- 'Jump the river'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 16 óra
--------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái

- könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben
- labda feldobása és elkapása helyben és járás közben
- alsó dobás két kézzel társhoz
- labda gurítása társnak fekvésben, ülésben
- kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra
- könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre
- labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben

Fogalmak:

dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal

throw, catch, drop, bat, hit, ball, roll, front, racket, chest pass, overhead pass

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen
- labdaterelések
- gurítások és dobások: különböző technikával, kiinduló helyzetekből, távolságra, célra többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával
- alsó, felső, mellső dobások
- guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg párban és csoportban, helyben, haladással
- gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal
- puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben; párban és csoportokban; helyben és haladással
- 'Chinese ball'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok

Óraszám: 20 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése
- a helyes testtartás tudatosítása
- a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése
- egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)
- egyszerű támaszugarások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása
- akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel
- függésben alaplendület
- mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén)

- statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban
- statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások
- dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal
- egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása

Fogalmak:

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

balance, armrest, footrest, loop, arabesque, join, fold, kneel, swing, position, bear walk, spider walk, crab walk

Javasolt tevékenységek

- Mászókötélen, bordásfalon, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függőállásban vagy függésben.
- Egyensúlygyakorlatok: különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen; talajon, vonalon és különböző eszközökön, szereken fokozatosan nehezedő feltételek mellett (alátámasztás szélességének csökkentése, eszközmagasság, dinamikus kar- törzs- és lábgyakorlatok bekapcsolása, helyben és haladással, fordulattal stb.); szimmetrikus és aszimmetrikus helyzetekben; közös súlypont megtalálásával párokban, egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok.
- Gurulások, átfordulások: vízszintes tengely és hossz tengely körül; különböző testrészeken, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva.
- Támaszok: karhajlítások és nyújtások támaszhelyzetekben; testsúlymozgatások (testsúlyáthelyezések), támlázás helyben különböző testhelyzetekben.
- Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba;
- Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás előkészítő gyakorlatok).
- Map exercises

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függés gyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok

Óraszám: 24 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok)
- a labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása

Fogalmak:

melső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

pass (the ball), front, upper-lower, two-hand pass, one-hand pass, overhead pass, handling the ball, ball control, juggle (the ball)

Javasolt tevékenységek

- labdaérezkélő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben labdapattintások
- labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban vizuális kontroll csökkentésével
- labdavezetés közben megállás, elindulás
- 'Climb the kingdom'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok

Óraszám: 23 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékkeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése
- az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása
- a népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a némi szerepek gyakorlása
- a végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása
- statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása

- a kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által
- a labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése
- az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése

Fogalmak:

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.

tig, 'you are it', circle, tap, catch, hopscotch, race, contest, sing, song, clap, dance, round, rhyme

Javasolt tevékenységek

- kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltoztató és manipulatív feladatmegoldások: labdarúgás sportjáték jelleggel
- támadó és védekező szerepek kisjátékok közben
- a játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során
- a kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában
- kapura rúgások (kapus nélkül)
- sportjáték-előkészítő kisjátékok
- célbadobó játékok, vonaljátékok; „cicajátékok”, sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal
- keringésfokozó és testtartásjavító játékok
- 'Traffic lights football'
- a térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 10 óra
-------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ismerkedés a bőrérzés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal

- az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával
- küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása
- a saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során
- a küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése
- a fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

Fogalmak:

húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

push, pull, attack, defend, combat, stronger, fall

Javasolt tevékenységek

- Társolások és húzások: különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel, változó, váltakozó erő kifejtéssel.
- Kötélhúzások: párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből.
- Esések és tompítások: előre, hátra, oldalra, le és át.
- Küzdőjátékok.
- Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal.
- 'Protect the kingdom'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben

Óraszám: 20 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése
- a szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése
- a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása
- szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)
- szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása
- gördülő mozgásformák és téli játékok (hógolyózás, szánkó) megismerése
- szabadtéri akadálypályák leküzdése
- természetben űzhető sportágak megismerése (túrázás, tájfutás)

Fogalmak:

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

outdoor, weather, winter, summer, spring, autumn, clothes, snow, snowball, snowball-fight, ice-skating, hiking, nature, swimming

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység, szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette
- feladatok és játékok havon és jégen siklások
- gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel
- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok
- labdás játékok különféle labdákkal
- egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek
- Outdoor activities

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- képes 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos végrehajtására
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik
- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi
- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik
- kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáit elsajátította
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

Célnyelvi követelmények:

- Értsék meg a tanár óra vezetéssel kapcsolatos utasításait. Ismerjenek a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű szavakat, kifejezéseket.

3.122.3. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	13
Járások, futások	19
Szökdelések, ugrások	18
Dobások, ütések	18
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	19
Labdás gyakorlatok	25
Testnevelési és népi játékok	23
Küzdőfeladatok és -játékok	13
Foglalkozások alternatív környezetben	22
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- légzőgyakorlatok végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- a szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése
- egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

marching, running, balance, exercise, stretching, column, line, line up, bend, hold, straddle, squat, spread, hop, jump, clim, keep moving, lift, lie (on back), raise, warm up, ringwise, body parts, jump rope, perform, exercise, stretching, hoop, wind mill, breathing exercise, stick, gymnastic, 'Jumping Jack', 'Burpee'

Javasolt tevékenységek

- tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. A tanórai feladat végrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása
- nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel
- bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva
- tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, lézógyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben
- tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása
- keringésfokozó feladatok; erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel
- ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal
- koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel
- testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok
- 'Hoop colour coordination'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 13 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása
- kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával
- utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken
- a térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal
- különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások
- törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken
- akadálypályák leküzdése
- egyéni, páros és csapatversenyek, játékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken

Fogalmak:

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés crawling, climbing, up, down, forward, backward, hang, pair, team, group, imitate, bench, stall board, vertical, horizontal, muscle, strength

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett
- fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel
- 'animal tag'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Témakör: Járások, futások

Óraszám: 19 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban
- járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal)
- járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben
- a Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva
- oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal
- sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva
- futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett
- állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással
- 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre
- folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában
- futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal
- futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójjátékok közben
- folyamatos futások 6-8 percen keresztül

Fogalmak:

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

step, walk, direction, start, stop, arm's length, sidelong, left, right, bend, bow, rule, swing, heel, toe, position, obstacle-race, dwarf, giant, inner feet, outer feet, heel, toe, forward, backward, left, right, turn, direction, move, sprint, rhyth, pace, command, finishing-line, second, cross

Javasolt tevékenységek

- egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erő kifejtéssel lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával
- komplex akadálypályán
- vágtafutás
- tartós futás különböző terepeken
- 'Cooper test'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi

Témakör: Szökdelések, ugrások

Óraszám: 18 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása
- indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel

- ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben
- szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga)
- elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel
- távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba
- magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra
- páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve

Fogalmak:

lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

shuffle, gallop, ont he spot, double feet, clap, hop, jump, two-feet jump, one-foot jum, feet closed/opened, straddle-legged, start, goal, rope jump, centimetre, metre, sweep, wave

Javasolt tevékenységek

- ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egy lábon
- távolugrás-kísérletek elugrosávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával
- 'Sleeping giants'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 18 óra
--------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézről kézbe társnak
- labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel
- testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra
- a labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben
- kislabda hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra
- megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése
- floorball, tollaslabda ütészmozdulatainak gyakorlása
- egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása
- sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva

Fogalmak:

egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

throw, catch, drop, bat, hit, ball, roll, front, racket, chest pass, overhead pass, one-handed throw, length estimation

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes hajító-, lökő- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből
- hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban
- puha labda ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra
- Catch 5: Start with players spread randomly across the court. A player from one team is given the ball. You can rock paper scissors or flip a coin to determine which side starts with the ball. The goal of the game is simple — to complete 5 passes to people on your team without dropping the ball and without the opposition team intercepting the ball. If a team manages to complete 5 passes, they put the ball on the ground and are awarded a point.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapszabályait és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Óraszám: 19 óra
---	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése
- a helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása
- az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében
- a mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása
- gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével
- zsugorfejállás elsajátítása
- kézálási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan
- egyszerű támaszgrások és függőleges repülés végrehajtása
- akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal
- egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, számon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba
- függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal
- mászókulcsolással mászás (rúdon, kötél) elsajátítása fokozódó gyorsasággal
- összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- a tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között
- az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása

Fogalmak:

tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

balance, armrest, footrest, loop, arabesque, join, fold, kneel, swing, position, bear walk, spider walk, crab walk, shoulderstand, handstand, head stand, backing, help, mat

Javasolt tevékenységek

- talajgyakorlatok: gurulóátfordulás előre és hátra az egyéni kompetenciákhoz illeszkedő nehézséggel - különböző kiinduló helyzetből, emelés zsugorfejjállásba
- felugrás kéztámasszal különböző szerekre
- támaszugarások az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról
- 'Balance tag'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 25 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- a helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- a labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása
- dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre
- kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) történő pattintó érintések alapttechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

Fogalmak:

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátssza, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

pass (the ball), front, upper-lower, two-handed pass, one-handed pass, overhead pass, handling the ball, ball control, juggle (the ball), two-hand chest pass, eyecontact, dodgeball, score, underhand throw

Javasolt tevékenységek

- A társal azonosan, illetve tükörképben; változó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyéni, párban és csoportban; csoportos labdavezetési feladatok.
- Egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból.

- Különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett.
- Alsó, felső, mellső dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra haladómozgás közben.
- Gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkel és egyéb feladatokkal kombinálva.
- Labdaátadások játékhelyzetekben.
- Kapura dobások talajról.
- Páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben.
- Rúgások, labdaátvételek lábbal.
- Minikosárlabda: Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre.
- Miniröplabda: Kosárérintés és alkarérintés próbálkozások léggömbbel, puha labdával.
- 'Detective dodgeball'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 23 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- dinamikus változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése
- a statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása
- a végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által
- statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában
- a kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által
- sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- a támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- a labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával
- célfelület nélküli emberfölyenes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- célfelület nélküli emberfölyenes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)

- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése

Fogalmak:

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

tig, 'you are it', circle, tap, catch, hopscotch, race, contest, sing, song, clap, dance, round, rhyme, tagger, score, opposing team, teammate, player

Javasolt tevékenységek

- létszámfölnyes és létszámazonos helyzetek megoldása
- kooperatív miniröplabda játékok
- célbadobó-, ütő- és rúgójátékok
- vonaljátékok
- „cicajátékok”
- zsinórlabda
- sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal
- minikosárlabda: kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre
- 'Crossover game'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 13 óra
-------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok,
- az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékletet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékletet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával
- a fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül
- a test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása

Fogalmak:

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

push, pull, attack, defend, combat, stronger, fall, self defense, selfcontrol, runaway, opposing team,opponent, endurance

Javasolt tevékenységek

- tolások és húzások a testi erő kihasználásával
- társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok
- szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása
- páros és csoportos kötélhúzó versenyek
- 'Guard the Pin' game

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben

Óraszám: 22 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása
- a szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása
- a szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda,)
- szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal
- a megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás)

Fogalmak:

sportöltözet, ütős játékok,

outdoor, weather, winter, summer, spring, autumn, clothes, snow, snowball, snowball-fight, ice-skating, hiking, nature, swimming, sports wear

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette;
- feladatok és játékok havon
- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok,
- játékok; labdás játékok különféle labdákkal.
- az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.
- a választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok
- 'Get rid of the ball' game

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre
- képes fel-, le-, átmászásokra különböző eszközökre nehezített feltételekkel
- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat
- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására

Célnyelvi követelmények:

- tanári utasítások megértése, tanult szavak, kifejezések tudatos használata, testnevelés órákon használt eszközök megnevezése.

3.123.4. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	8
Kúszások és mászások	15
Járások, futások	20
Szökdelések, ugrások	16
Dobások, ütések	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	20
Labdás gyakorlatok	16
Testnevelési és népi játékok	18
Küzdőfeladatok és -játékok	12
Foglalkozások alternatív környezetben	20

Úszás	18
Összes óraszám:	180

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Óraszám: 10 óra
--	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal
- a biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan
- a tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- légzőgyakorlatok végrehajtása
- a gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- a szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése
- egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

Fogalmak:

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

marching, running, balance, exercise, stretching, column, line, line up, bend, hold, straddle, squat, spread, hop, jump, clim, keep moving, lift, lie (on back), raise, warm up, ringwise, body parts, jump rope, perform, exercise, stretching, hoop, wind mill, braething exercise, , stick, gymnastic, 'Jumping Jack', 'Burpee'

Javasolt tevékenységek

- tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. A tanórai feladatvégrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása
- nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel
- bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva
- tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben
- tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása
- keringésfokozó feladatok
- 'Everyone to their flags' game

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása
- kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával
- utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken
- a térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal
- különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások
- törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken
- akadálypályák leküzdése
- egyéni, páros és csapatversenyek, játékok
- sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken

Fogalmak:

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés crawling, climbing, up, down, forward, backward, hang, pair, team, group, imitate, bench, stall board, vertical, horizontal, muscle, strength

Javasolt tevékenységek

- haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett
- fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel
- Rope climbing competition

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban.
- Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal).
- Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben.
- A Kölyökatléтика eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva.
- Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal.
- Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva.
- Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett.
- Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással.
- 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre.
- Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.

- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.
- Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójjátékok közben.
- Folyamatos futások 6-8 percen keresztül.

Fogalmak:

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

step, walk, direction, start, stop, arm's length, sidelong, left, right, bend, bow, rule, swing, heel, toe, position, obstacle-race, dwarf, giant, inner feet, outer feet, heel, toe, forward, backward, left, right, turn, direction, move, sprint, rhyth, pace, command, finishing-line, second, cross, running lap

Javasolt tevékenységek

- futás egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erőkifejtéssel lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával
- futás komplex akadálypályán
- vágtafutás
- tartós futás különböző terepeken
- rajtgyakorlatok és a guggolórajt
- Criss-cross Relay: Divide students into four groups and have each group line up in the four corners of your gym or play area. Designate the first runner—the first student in one of the lines, who will run diagonally across the play area to the group at the far corner, high-five the first runner there, and go to the end of that line. Meanwhile, the second runner (who received the high-five) has taken off to the third corner's group to high-five that group's first runner and head to the back of that line. That third runner will run diagonally across the area to high-five the fourth group's first runner—and so on.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi

Témakör: Szökdelések, ugrások	Óraszám: 18 óra
-------------------------------	-----------------

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A Kölyökatléтика eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel.
- Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben.
- Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga).
- Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel.
- Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrásából szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba.

- Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra.
- Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve.

Fogalmak

lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

shuffle, gallop, on the spot, double feet, clap, hop, jump, two-feet jump, one-foot jump, feet closed/opened, straddle-legged, start, goal, rope jump, centimetre, metre, sweep, wave

Javasolt tevékenységek

- ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdélések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábon, különböző síkokban
- távolugrás-kísérletek elugrósávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával; magasugrás-kísérletek átlépő technikával; komplex
- futó- és ugróiskolai gyakorlatvariációk
- Sack relay, triple jump with ropes

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Dobások, ütések	Óraszám: 18 óra
--------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak
- labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel
- testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra
- a labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben
- szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra
- megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése
- floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütészmozdulatainak gyakorlása
- egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása
- sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva

Fogalmak

egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

throw, catch, drop, bat, hit, ball, roll, front, racket, chest pass, overhead pass, one-handed throw, length estimation

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes hajító-, lökő- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből
- a forgómozgások előkészítő gyakorlatai
- hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban
- Floorball

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Javasolt óraszám: 19 óra
---	--------------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése
- A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása
- az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében
- a mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása
- gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével
- zsugorfejlés elsajátítása
- kézálási kísérletek végrehajtása segítségével, falnál és önállóan
- kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása
- egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása
- akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal
- egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon
- dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével
- függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon
- mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal
- összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- a tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között
- az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása

Fogalmak

tarkóállás, kézállás, zsugorfejlés, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

balance, armrest, footrest, loop, arabesque, join, fold, kneel, swing, position, bear walk, spider walk, crab walk, shoulderstand, handstand, head stand, backing, help, mat, support, balancing

Javasolt tevékenységek

- fellendülési kísérletek segítségével vagy nélküle kézálásba
- kézenátfordulás oldalt

- emelés zsugorfejállásba
- felugrás kéztámasszal különböző szerekre
- 3-6 mozgásforma kapcsolatában tornagyakorlatok önálló alkotása és végrehajtása egyénileg és párokban
- kötélmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás)
- 'Shape detective'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik

Témakör: Labdás gyakorlatok	Óraszám: 25 óra
-----------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- a helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével
- a különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba
- labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- a labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása
- a labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)
- dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre
- kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

Fogalmak

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátssza, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület pass (the ball), front, upper-lower, two-handed pass, one-handed pass, overhead pass, handling the ball, ball control, juggle (the ball), two-hand chest pass, eyecontact, dodgeball, score, underhand throw, kick the ball

Javasolt tevékenységek

- egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból
- különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök
- elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett

- alsó, felső, mellő dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra haladómozgás közben
- gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkel és egyéb feladatokkal kombinálva
- labdaátadások játékhelyzetekben
- kapura dobások talajról
- páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben
- rúgások, labdaátvételek lábbal
- labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával
- „dekázás” mindkét láb használatával
- rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból
- játékos passzgyakorlatok
- foot tennis

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet

Témakör: Testnevelési és népi játékok	Óraszám: 23 óra
---------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése.
- A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása.
- A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában.
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által.
- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időnként bekapcsolásával.
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.

- Célfelület nélküli emberfölnyes és létszámazonos pontszerző kispályásokban a védő szerepek tudatosítása (a passzok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kispályások, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzok, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

tag, 'you are it', circle, tap, catch, hopscotch, race, contest, sing, song, clap, dance, round, rhyme, tagger, score, opposing team, teammate, player, team spirit,

Javasolt tevékenységek

- támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kispályások közben; páros cselezési feladatok, testcsele labdavezetéssel
- játékos passzgyakorlatok
- kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra, megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában
- kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban
- rúgások kapura és társához belsővel, belső csüddel, teljes csüddel, labdaátvételek labdakontrollgyakorlatok, lövő- és testcselelektől nehezedő feltételek mellett
- 'Stuck int he mud football'

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	Óraszám: 13 óra
-------------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása
- az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékletet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- a küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékletet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával
- a fizikai kontaktussal, a társ erőfelfejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

- birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben
- a test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása
- távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával
- ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával

Fogalmak

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

push, pull, attack, defend, combat, stronger, fall, self defense, selfcontrol, runaway, opposing team, opponent, endurance, wrestling

Javasolt tevékenységek

- tolások és húzások a testi erő kihasználásával
- társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok
- szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása
- páros és csoportos kötélhúzó versenyek
- Pushing the others out of the ring

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben

Óraszám: 22 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása.
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása.
- A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda).
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.
- A megtanult természetben úzható sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás).

Fogalmak

sportöltözet, ütős játékok,

outdoor, weather, winter, summer, spring, autumn, clothes, snow, snowball, snowball-fight, ice-skating, hiking, nature, swimming, sports wear

Javasolt tevékenységek

- szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette

- feladatok és játékok havon és jégen
- gurítások különféle eszközökkel
- hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok
- labdás játékok különféle labdákkal
- az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok
- A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ...

- képes 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos végrehajtására
- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre
- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat
- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi
- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet
- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik

Célnyelvi követelmények

- tanári utasítások megértése, tanult szavak, kifejezések tudatos használata, testnevelés órákon használt eszközök megnevezése.

38. KÖRNYEZETISMERET 3-4. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technológia és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A két tanítási nyelvű oktatás a tanulók magas szintű idegennyelv-tudás, az idegennyelv-tanulás képességének fejlesztésére és a természettudományok célnyelven történő elsajátítására törekszik. Ennek érdekében a két tanítási nyelvű oktatás a következő célok megvalósítását szolgálja:

az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia egyidejű és kiegyensúlyozott fejlesztése,

a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása,

a célnyelvi műveltség intenzív fejlesztése,

a nevelési és tantárgy-integrációs lehetőségek fokozott kihasználása.

A környezetismeret tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan

fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára magyarul és angolul egyaránt.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat, angol nyelvű oktatóanyagokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

A tantárgy jellemzői

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit. A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

A két tanítási nyelvű oktatás folyamatában a tanulók a környezetismeret tantárgyat célnyelven is tanulják, célnyelven szereznek új ismereteket. Így korán megkezdődik a célnyelv használata

információszerzésre és -átadásra, és nyilvánvalóvá válik a nyelvórán kívüli nyelvtudás fontossága. Lényeges, hogy a tanulók a célnyelv elsajátítása során építsenek meglévő ismereteikre és személyes tapasztalataikra, és fedezzék fel, hogy a célnyelvi és a tantárgyi tudás szoros kölcsönhatásban van egymással, és számos területen alkalmazható.

Környezetismeret tantárgy két tanítási nyelvű óraterve

3-4. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás tanterv szerint

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	-	-	1	1,5
Éves óraszám	-	-	36	54

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására. A tantárgy ösztönzést ad a célnyelvű oktatás során az angol, mint idegen nyelv használatának elmélyítésére.

3.124. 3. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
Megfigyelés, mérés	10
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
Tájékozódás az időben	8
Tájékozódás a térben	8
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	3
Testünk, egészségünk	3
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés
- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk

Fogalmak

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, úrtartalom, tömeg, idő

living – non living things, plants, animals, grow, change, reproduce, die, breathe, roots, stem, leaves, flower, seed, fruit, woody stem, soft stem, experiment, measure, estimate, unit, observe, environmental conditions, weather, climate, seasons, temperature, thermometer

Javasolt tevékenységek

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése

- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése
- A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás)
- A víz körforgása a természetben
- Hely- és helyzetváltoztató mozgás

Fogalmak

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás

measure, solid, liquid, gas, turn into, freezing, melting, evaporation, condensation, water cycle, observe, experiment, weather diary, elements of weather, degree, Celsius, Fahrenheit, movements

Javasolt tevékenységek

- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között
- Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése
- Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése

- Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre
- Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása
- A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése
- Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban
- A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk
- Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban
- Napirend készítése
- Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása)
- Az emberi életszakaszok, jellemzőik
- A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés
- A csírázás és a növekedés külső feltételei
- Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai

Fogalmak

évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés

seasons, unit, calendar, traditions, flow chart, human life cycle, stages, toddler, childhood, adolescence, adult, development, reproduction, Earth's rotation and revolution

Javasolt tevékenységek

- Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése
- Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása)
- Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése
- Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban
- A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés)
- Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;

- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Téri tájékozódó képesség fejlesztése
- A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben
- Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével
- A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen
- A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen
- A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája

Fogalmak

fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma

cardinal points, intercardinal points, compass, distance, directions, compare, maps, physical maps, geographical features, landscape, reduce in size, from above, in reality, outlines, layouts

Javasolt tevékenységek

- Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben
- dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében
- A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Környezettudatos magatartás fejlesztése
- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői
- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai
- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétlábúak – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, – az ember környezetében élő állatok)
- A természetes és mesterséges életközösségek
- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem

Fogalmak

természetes és mesterséges életközösség, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés

habitat, environmental conditions, woody stem, soft stem, vertebrate, invertebrate, mammals, birds, fish, insects, molluscs, worms, herbivore, carnivore, omnivore, domesticated animals, wild animals, natural, artificial, pollution, environmental protection, environmental problems, recycling, reusing, reducing

Javasolt tevékenységek

- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldsárga-gyümölcsös kertbe. A hasonlóságok és különbözőségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- A ház körül élő állatok testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)
- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;

- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészségtudatos magatartás fejlesztése
- Az emberi test fő testrészei, szervei
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat
- Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások
- Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban
- A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások.

Fogalmak

szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások

health, healthy lifestyle, healthy food, carbohidrate, fat, protein, vitamin, fibre, diet, fit, junk food, relative, relationship, emotions, sickness, disease, germ, hygiene, relax, sensory organs, smell, taste, touch, hear, see, taking care of sensory organs

Javasolt tevékenységek

- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása.
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése.
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

A továbbhaladás feltételei:

- A tematikai egységek elsajátításának eredményeként a 3. évfolyam végére a tanuló:
- Ismerje fel és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.
- Legyen képes a hosszúság és az idő mérésére, a pontos idő leolvasására, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslésére, felismerni az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.
- Legyen képes adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.
- Azonosítsa az anyagok halmazállapotát, képes legyen megnevezni és összehasonlítani azok alapvető jellemzőit, kísérletek során megfigyelni a halmazállapot-változásokat.
- Legyen képes megnevezni az időjárás fő elemeit, tapasztalatait rögzíteni és ismertetni.
- Legyen képes megfigyelni a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végezni;
- Ismerje fel a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismerje domborzati térképen a felszínformák és vizek jelölését.
- Értse meg a tanuló az előbeszédnek megfelelő tempójú idegen nyelvű óravezetést.

Célnyelvi követelmények:

- Tudjanak a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani (pl. hiányzó információk kitöltése, válaszadás egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állítások eldöntése, utasítások követése)
- Találják meg a tanulók a hallott és írott szövegben a számukra fontos információt.
- Tudjanak a célnyelven megválaszolni a tananyaggal, személyükkel és környezetükkel kapcsolatos beszédhelyzetben feltett kérdéseket.
- Tudjanak az olvasott szövegekkel kapcsolatban egyszerű feladatokat megoldani.

3.125. 4. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
Megfigyelés, mérés	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	8
Hazánk, Magyarország	10
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	25
Testünk, egészségünk	5

Összes óraszám:	54
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei
- Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk
- Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel
- Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról

Fogalmak

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, úrtartalom, tömeg, idő

characteristics, features, classify, volume, length, weigh, temperature, roots, stem, leaves, flower, seed, fruit, woody stem, soft stem, functions of the plant parts: taking up water, carrying water, chlorophyll, photosynthesis, carbon dioxide, oxygen, absorb, experiment, measure, estimate, unit, observe, environmental conditions, weather, climate, seasons, temperature, thermometer

Javasolt tevékenységek

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságok és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- Úrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése

- Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése
- Az ember testhőmérsékletének mérése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése
- A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás)
- A víz körforgása a természetben
- Hely- és helyzetváltoztató mozgás
- Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése
- Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében

Fogalmak

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés, égés

measure, solid, liquid, gas, turn into, freezing, melting, evaporation, condensation, water cycle, observe, experiment, weather diary, elements of weather, degree, Celsius, Fahrenheit, movements, burning, fire, chemical reaction, oxidation

Javasolt tevékenységek

- A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk)
- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között

- Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmus szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Témakör: Hazánk, Magyarország	Óraszám: 10 óra
-------------------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink
- Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen
- Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik
- Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén
- Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés

Fogalmak

térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros

capital, neighbouring countries, anthem, official language, square km, counties, county seat, homeland, symbol, Hungarian regions, cardinal points, intercardinal points, compass, distance, directions, compare, maps, physical maps, political maps, thematic maps, symbol, scale, linear scale, geographical features, landscape, , waters on a map, reduce in size, from above, in reality, outlines, layouts

Javasolt tevékenységek

- Térképészeti gyakorlatok:

- Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence)
- Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése
- Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen
- Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről
- Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén
- Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén
- Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájakait, felismeri azok jellemző felszínformáit;
- térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Környezettudatos magatartás fejlesztése
- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart
- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai
- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)
- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétélűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezzei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok)
- Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása
- A természetes és mesterséges életközösségek

- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem

Fogalmak

természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhálózat

habitat, characteristic, forest habitat, field, wetlands, agricultural, environmental conditions, natural, artificial, food chain, food cycle, adapt to, vertebrate, mammal, fish, bird, amphibian, reptile, herbivore, carnivore, omnivore, lungs, gills, feather, scale, fur, backbone, born alive, laying eggs, suckle milk, reproduction, environmental protection, pollution

Javasolt tevékenységek

- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző tápláléklánccok, táplálékhálózatok összeállítása
- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával
- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészségtudatos magatartás fejlesztése
- Az emberi test fő testrészei, szervei
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat
- Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében

- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások
- A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága
- Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban
- A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások

Fogalmak

szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások

human body, skeletal system, muscular system, teeth: molars, canines, incisors keep moving, healthy diet, health, healthy lifestyle, healthy food, carbohydrate, fat, protein, vitamin, fibre, diet, fit, junk food, relative, relationship, emotions, sickness, disease, germ, hygiene, relax, sensory organs, smell, taste, touch, hear, see, taking care of sensory organs

Javasolt tevékenységek

- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk?
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

A továbbhaladás feltételei:

- A tematikai egységek elsajátításának eredményeként a 4. évfolyam végére a tanuló:
- Legyen képes adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

- Legyen képes az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint.
- Ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.
- Legyen képes egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezésére, ismeri az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartást.
- Legyen képes Magyarország elhelyezésére a földrajzi térben, ismeri néhány fő kulturális és természeti értékét.
- Legyen képes egyszerű térképvázlaton tájékozódni.
- Legyen képes megnevezni az időjárás fő elemeit és azok változásait, megfigyeléseit tudja rögzíteni és szóban ismertetni.
- Legyen képes megfigyelni és megfogalmazni a mozgások sokféleségét
- Ismerje a környezet-és természetvédelem fontosságát és vegyen részt életkorának megfelelően a védelemben.

Célnyelvi követelmények:

- Értse meg a tanuló az előbeszédnek megfelelő tempójú idegen nyelvű óravezetést.
- Tudjanak a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani (pl. hiányzó információk kitöltése, válaszadás egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állítások eldöntése, utasítások követése)
- Találják meg a tanulók a hallott és írott szövegben a számukra fontos információt. Tudjanak a célnyelven megválaszolni a tananyaggal, személyükkel és környezetükkel kapcsolatos beszédhelyzetben feltett kérdéseket.
- Tudjanak az olvasott szövegekkel kapcsolatban egyszerű feladatokat megoldani.

39. DIGITÁLIS KULTÚRA 3-4. ÉVFOLYAM

A tantárgy fő célkitűzései: Az információs társadalom, a digitális kor alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

- információ alapú rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresése
- kommunikációs eszközök használata
- problémamegoldó képesség
- online térben a megfelelő kommunikáció elsajátítása
- önkifejezési tevékenység szélesebb körben való bemutatása
- alkalmazkodás a változó környezethez
- innovatív gondolkodásra való nevelés

A tantárgy óraterve

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám			1	1
Éves óraszám			36	36

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, a 3-4. évfolyamon:

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Fontos, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő

tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulással kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

A célnyelven oktató digitális kultúra természetes módon illeszkedik bele a többi tantárggyal kialakított sorba, és mivel a digitális világ fő nyelve az angol, ezért nem élet-idegen dologról van szó. A tananyag és módszerek lényegileg azonosak, helyenként a megvalósításban és programokban eltérés lehet.

3.126.3. Évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	8
Alkotás digitális eszközökkel	12
Információszerzés az e-Világban	3
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	4
A robotika és a kódolás alapjai	6
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A digitális világ körülöttünk

Óraszám:3

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A digitális környezet elemeinek megnevezése
- Az online és az offline környezet összehasonlítása
- A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése
- Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata

Fogalmak

internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, keresés, applikáció, oktatóprogram

Javasolt tevékenységek

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása
- Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata

Tanulási eredmények

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.

- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 8

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése
- A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete
- Digitális eszközök használata
- Problémamegoldás digitális eszközzel
- A digitális eszköz használatának korlátai

Fogalmak

digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, egér, billentyűzet, háttértár, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, menü

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével
- Beállítások elvégzése digitális eszközökön
- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

Témakör: Alkotás digitális eszközökkel

Óraszám: 12

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása
- Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása
- Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete
- Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése
- Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása

Fogalmak

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó

Javasolt tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül
- Az elkészült alkotások mentése
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez

- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek

Témakör: Információszerzés az E-világban

Óraszám: 3

Fejlesztési feladatok

- Alkalmazói készségek fejlesztése
- Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete
- Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása
- Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban
- Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban
- Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban

Fogalmak

böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, címsor, weboldal, webhely, pontos kifejezés, találat

Javasolt tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban
- Információkeresés kulcsszavak segítségével
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz
- Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

Témakör: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A személyes adat fogalmának értelmezése
- Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása
- Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban
- A személyes adatok védelme
- A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei

Fogalmak

internetes zaklatás, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat

Javasolt tevékenységek

- Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban
- Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során

Tanulási eredmények

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.

Témakör: A robotika és a kódolás alapjai

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása
- Algoritmusok összehasonlítása, elemzése
- Algoritmusok modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Adott problémához algoritmus választása
- A robotok szerepének bemutatása
- Kódolás tevékenységgel
- Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása

Fogalmak

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Javasolt tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal
- A robot mozgásának elemzése
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

Fejlesztési eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- megnevezni néhány informatikai eszközt, felsorolni annak fontosabb jellemzőit
- kezdetben tanítói segítséggel, később önállóan használni néhány, életkorának megfelelő alkalmazást

- kiválasztani az adott célnak megfelelő alkalmazást
- önállóan biztonságosan kezelni számítástechnikai eszközt, ismerje azok balesetvédelmi szabályait
- alkalmazásokat futtatni az arra alkalmas eszközökön
- egyszerű infografikákat értelmezni
- digitális dokumentumot létrehozni és azt módosítani
- böngészőprogram alapjainak ismeretére
- kulcsszavas keresésre
- önállóan információk gyűjtésére a webes felületen

3.127.4. Évfolyam

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	2
A digitális eszközök használata	6
Alkotás digitális eszközökkel	10
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	4
A robotika és a kódolás alapjai	10
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: A digitális világ körülöttünk

Óraszám: 2

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A digitális környezet elemeinek megnevezése
- Az online és az offline környezet összehasonlítása
- A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése
- Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata

Fogalmak

internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram

Javasolt tevékenységek

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához
- Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása
- Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása
- Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata

Tanulási eredmények

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.

- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 6

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése
- A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete
- Digitális eszközök használata
- Digitális eszközök védelme
- Problémamegoldás digitális eszközzel
- A digitális eszköz használatának korlátai
- Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen
- Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei

Fogalmak

digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével
- Érvelés a tudatos digitáliseszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen
- Beállítások elvégzése digitális eszközökön
- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata
- Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett

Tanulási eredmények

- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.

Témakör: Alkotás digitális eszközökkel

Óraszám: 10

- Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése
- Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása
- Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása
- Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása
- Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete
- Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése
- Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása

Fogalmak

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó

Javasolt tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül
- Az adott alkalmazás beállításainak használata
- Az elkészült alkotások mentése
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján
- Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése
- Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

Témakör: Információszerzés az E-világban

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok

- Alkalmazói készségek fejlesztése
- Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete
- Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása
- Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban
- Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban
- Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban

Fogalmak

böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat

Javasolt tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban
- Információkeresés kulcsszavak segítségével
- Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz
- Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban

Tanulási eredmények

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

Témakör: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen

Óraszám: 4

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- A személyes adat fogalmának értelmezése
- Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása
- Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban
- Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása
- Az online függőség jellemzőinek ismerete
- A személyes adatok védelme
- A mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei

Fogalmak

internetes zaklatás, internetfüggőség, játékfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat

Javasolt tevékenységek

- Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban
- Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról
- Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során

Tanulási eredmények

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.

Témakör: A robotika és a kódolás alapjai

Óraszám: 10

Fejlesztési feladatok, ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása
- Algoritmusok összehasonlítása, elemzése
- Algoritmus lépésekre bontása
- Algoritmus kiválasztása
- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal
- Adott problémához algoritmus választása

- A robotok szerepének bemutatása
- Kódolás tevékenységgel
- Kódolás grafikus felületen
- Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása

Fogalmak

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Javasolt tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- Algofejtörők megoldása modell segítségével
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal
- A robot mozgásának elemzése
- Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

Fejlesztési eredmények

- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljátssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljátsszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes ...

- önállóan dolgozni digitális környezetben
- választani a megadott feladatokhoz vagy tanulási technikákhoz alkalmazást
- alkalmazásokat futtatni az arra alkalmas eszközökön
- egyszerű infografikákat adott szempontok alapján leolvasni, értelmezni, megvitatni
- digitális dokumentumot létrehozni és azt módosítani
- rajzos dokumentumot létrehozni
- böngészőprogram alapjainak ismeretére
- kulcsszavas keresésre

- önállóan információk gyűjtésére a webes felületen
- felismerni az internetes veszélyeket, legyen tisztában a bizalmas információ mibenlétével
- interneten gyűjtött információk felhasználására adott feladathoz
- adott feltételnek megfelelő kódsorozatot tervezni és végrehajtani padlórobottal vagy más eszközzel

40. DIGITÁLIS KULTÚRA 5-8. ÉVFOLYAM

A digitális kompetencia korunk egyik legfontosabb általánosan használt eszköze, így lehetőségeinek megismerése létfontosságú mind a többi tantárgy hatékony feldolgozásához, szemléltetéséhez, mind a későbbi tanulmányok vagy munkavállalás során. Az informatikai eszközök és programok elsajátításánál nagyon fontos a gyakorlati kipróbálás és használat, mert ez kelti fel a gyermekek érdeklődését és ezzel kapnak olyan használható tudást, ami nem egy elvont fogalom, hanem egy számunkra életkorilag megfelelő és alkalmazható eszköz lesz.

Mivel ez a terület nagyon gyors ütemben fejlődik, ezért fontos, hogy az alkalmazás ne csak adott programokra épüljön, hanem tartalmazza a célnak megfelelő program kiválasztásának képességét, valamint új programok megismerésének és használatának vágyát és képességeit.

A munkavállalás során az esetek nagy részében az emberek munkája összekapcsolódik, így nagyon fontos a csapatmunka szemlélet kialakítása, valamint a egyéni igényesen dokumentált munka létrehozása.

Az 5-8. évfolyamban jelentős hangsúlyt kell fektetni az online világ lehetőségeire és veszélyeire is, ugyanis a gyermekek egyre korábban kerülnek ezzel kapcsolatba szabadidejük során is, így szükség van a tudatosság kialakítására, és a biztonságos használatra.

Az algoritmikus szemlélet kialakítása és a problémamegoldás hangsúlyossága sajnos nem mindenhol prioritás, ennek a szemléletnek a meghonosítása és gyakorlása is a digitális kultúra témakörébe tartozik, mely ha hatékony, akkor jelentősen segíti a gyermekek önálló tanulását és gyakorlati feladatok megoldását. Ezt a programozás alapjaival és algoritmizálás tanulásával célozzuk meg.

A legfontosabb módszer a játékoság elve, azaz a gyermekeknek olyan érdekes feladatokon és témákon keresztül célszerű bemutatni a lehetőségeket, hogy felkeltsük és fenntartsuk az érdeklődésüket, így a későbbiek folyamán nagyban nő az önálló affinitásuk is a terület alkalmazásának, és nem fognak félni a hatékony, modern eszközök használatától, mert pozitív és érdekes élmények társulnak hozzá.

A 8. évfolyam végére a tanuló képessé válik az általa keresett adatok feldolgozására és megjelenítésére változatos módokon.

A célnyelven oktatott digitális kultúra természetes módon illeszkedik bele a többi tantárggyal kialakított sorba, és mivel a digitális világ fő nyelve az angol, ezért nem élet-idegen dologról van szó. A tananyag és módszerek lényegileg azonosak, helyenként a megvalósításban és programokban eltérés lehet.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam normál/emelt/két tanítási nyelvű oktatás szerint tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

3.128.5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
– Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
– Online kommunikáció	5
– Szövegszerkesztés	4
– Bemutatókészítés	8
– Multimédiás elemek készítése	4
– Az információs társadalom, e-Világ	4
– A digitális eszközök használata	3
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja
- Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- A programozás építőkövei
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Animáció, grafika programozása

Fogalmak

algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

algorithm, process, data, data type, text, number, input, output, problem solving activity, variable, description of an algorithm, sequence, if, repeat, until, requirement, design, programming environment, block programming, code, coding, test, analyze, debug

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése
- Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Témakör: Online kommunikáció	Óraszám: 5 óra
------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás
- Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében
- Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök
- Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával

Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás

online identity, e-mail, chat, cloud services, data storage, share

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Témakör: Szövegszerkesztés	Óraszám: 4 óra
----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szövegszerkesztési alapelvek
- Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése
- Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés,

bekezdés formázása, behúzás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

typing, open, save, select, copy, delete, move, text parts, character, character formatting, character type, character style, character size, paragraph, paragraph formatting, picture, picture size, information gathering ethics, quote rule

Javasolt tevékenységek

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék
- Részletes feladatlírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Bemutatókészítés	Óraszám: 8 óra
---------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatlírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatószerkesztési alapelvek
- A bemutató objektumaira animációk beállítása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása
- Feladatlírás alapján prezentáció szerkesztése
- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;

- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

–

Témakör: Multimédiás elemek készítése	Óraszám: 4 óra
---------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése
- Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése

Fogalmak

rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

painting, creating and editing raster graphics, drawing tools, recording (picture, sound and video), digitalizing tool, editor functions, transformations, color choosing, retouch, resize

Javasolt tevékenységek

- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ	Óraszám: 4 óra
---	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az információ szerepe a modern társadalomban
- Információkeresési technikák, stratégiák
- Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák
- Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

Fogalmak

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

e-World, e-services, virtual identity, information society, data security, data protection, digital dependancy

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek
- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése
- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Témakör: A digitális eszközök használata	Óraszám: 3 óra
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai

- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

data, information, news, digitalizing, quality, ergonomoy, input, output, data storage, communication tools, file, file operations, folder, folder operations, mobile operation systems, local network, rights, ethic information gathering

Javasolt tevékenységek

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;

- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;

Továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- önállóan egyszerű digitális bemutató készítésére
- rajzprogram használatára, grafika készítésére
- egyszerűfolyamatok algoritmikus leírására, értelmezésére
- egyszerű szöveges dokumentum készítésére
- a számítógépes perifériák és egyéb digitális eszközök alapvető használatára
- interneten/hálózaton keresztül egyszerű kommunikációra
- képes információ keresésére és felhasználására, az információk valóságtartalmának megbecsülésére

3.129.6. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	6
Robotika	11
Szövegszerkesztés	8
Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	4
A digitális eszközök használata	3
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása
- Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Számok és szöveges adatok
- Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái
- Animáció, grafika programozása
- A program megtervezése, kódolása
- Tesztelés, elemzés

Fogalmak

algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

algorithm, process, data, data type, text, number, input, output, problem solving activity, variable, description of an algorithm, sequence, if, repeat, until, requirement, design, programming environment, block programming, code, coding, test, analyze, debug

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Vezérlőszervezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén
- Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában
- Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése
- Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Témakör: Robotika	Óraszám: 11 óra
-------------------	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- Algoritmus készítése lépésekre bontással
- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével
- Robotvezérlési alapfogalmak
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során

Fogalmak

robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

Javasolt tevékenységek

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítás blokkprogramozás segítségével
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán
- Robotok vezérlése blokkprogramozással
- Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása
- A környezeti akadályokra reagáló robot programozása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szövegszerkesztési alapelvek
- Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése
- Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése
- Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai
typing, open, save, select, copy, delete, move, text parts, character, character formatting, character type, character style, character size, paragraph, paragraph formatting, picture, picture size, information gathering ethics, quote rule

Javasolt tevékenységek

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék
- Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése
- Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusán használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Multimédiás elemek készítése

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése

- Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése

Fogalmak

rajz, rastergrafika létrehozása, rastergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

painting, creating and editing raster graphics, drawing tools, recording (picture, sound and video), digitalizing tool, editor functions, transformations, color choosing, retouch, resize

Javasolt tevékenységek

- Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában
- A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából
- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az információ szerepe a modern társadalomban
- Információkeresési technikák, stratégiák
- Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák
- Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

Fogalmak

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

e-World, e-services, virtual identity, information society, data security, data protection, digital dependancy

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek

- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése
- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Témakör: A digitális eszközök használata
--

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai

- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése
- Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

data, information, news, digitalizing, quality, ergonomy, input, output, data storage, communication tools, file, file operations, folder, folder operations, mobile operation systems, local network, rights, ethic information gathering

Javasolt tevékenységek

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;

- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- szöveges dokumentum önálló, igényes elkészítésére
- internet biztonságos és etikus kezelésére
- a közösségi portálok szabályainak és biztonsági javaslatainak betartására
- összetett digitális grafikai elemek készítésére; animálására
- összetett algoritmusok értelmezésére, használatára
- robotok programozására, irányítására valós vagy szimulált környezetben
- online tárhelyek kezelésére, ott fájl- és mappaműveletek végrehajtására

3.130.7. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	4
Online kommunikáció	4
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	5
Táblázatkezelés	5
Az információs társadalom, e-Világ	5
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás	Óraszám: 4 óra
---	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
- Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
- A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata
- Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Példák típusalgoritmus használatára
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
- Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

- A program megtervezése, kódolása
- Animáció, grafika programozása
- Mozgások vezérlése
- Tesztelés, elemzés

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás

algorith elements, planning procedure, data abstraction, algorith description mode, sequence, if, repeat, simple data, simple algorith planning, controlling structures, procedure, function, coding, animation, graphical programming, object oriented thinking, typical exercises, testing, analyzing, debugging

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében
- Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló...

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Témakör: Online kommunikáció

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás
- Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében
- Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök
- Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával

Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló...

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Témakör: Robotika	Óraszám: 4 óra
-------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Szenzorok funkciói, paraméterei, használata
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten
- Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során

Fogalmak

robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

robot, sensor, block programming, controlling structures, controlling, if, repeat, for, while

Javasolt tevékenységek

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása
- A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Témakör: Szövegszerkesztés	Óraszám: 4 óra
----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatlírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb
- Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Mentés különböző formátumokba

- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

text editing rules, document structure, objects, header, footer, text in table, table settings, document sources, group word tools, web document, information using ethics

Javasolt tevékenységek

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése
- Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszurásával
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Bemutatókészítés	Óraszám: 3 óra
---------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés
- Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

presenting, multimedia, document forms, group editing tools, highlight information, internal structure, information using ethics

Javasolt tevékenységek

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése
- Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Témakör: Multimédiás elemek készítése	Óraszám: 5 óra
---------------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása
- Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz
- Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Fogalmak

képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek

scanning, taking a digital photo, recording, photo, sound, video, creating, editing, using, pixel graphics, vector graphics, curves, node, node functions

Javasolt tevékenységek

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz
- Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz
- Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Táblázatkezelés	Óraszám: 5 óra
--------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei
- Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása
- Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben
- Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek
- Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
- Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok

Fogalmak

táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok

table editing basics, cell, column, line, sheet, document, cell linking, data in table form, data input, correcting, copy, move, relative and absolute cell linking, editing own functions, using functions, parameters, data grouping, diagram creating, editing and types

Javasolt tevékenységek

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban
- Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;

- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése
- Az információ szerepe a modern társadalomban
- Információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés
- A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai
- Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai

Fogalmak

e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség

e-World, e-commerce, e-bank, e-citizenship, virtual identity, information society, data protection, online criminality, digital dependancy

Javasolt tevékenységek

- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása
- Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Többszempontú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobil eszközök operációs rendszerei

- Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése
- Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközekezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

data, information, news, digitalizing, quality, coding, coding problems, ergonomoy, turn on, turn off, input, output, data storage, communication tools, functioning theory, operation parameters, network using, mobile operation systems, operation system tools and basic programs, files and folders packaging, local network, accessibility, ethical information gathering

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása
- A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- algoritmusok létrehozására, értelmezésére

- robotok mozgásának irányítására feltételek programozásával
- online szöveges és bemutató dokumentumok készítésére és előadására
- digitális hangfájl készítésére és alapvető szerkesztésére
- különböző informatikai eszközök felhasználó szintű kezelésére
- táblázatkezelő programban egyszerű képletek és formázások használatára
- az online világ szabályainak felismerésére, értelmezésére, biztonságos használatára
- elektronikus kommunikációs programok kezelésére, biztonsági és etikai előírások betartására

3.131.8. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	11
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	5
Táblázatkezelés	7
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	36

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás	Óraszám: 11 óra
---	-----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
- Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
- A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata
- Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Példák típusalgoritmus használatára
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
- Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása
- A program megtervezése, kódolása
- Animáció, grafika programozása
- Mozgások vezérlése
- Tesztelés, elemzés
- Az objektumorientált gondolkodás megalapozása
- Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algitmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás

algorith elements, planning procedure, data abstraction, algorith description mode, sequence, if, repeat, simple data, simple algorith planning, controlling structures, procedure, function, coding, animation, graphical programming, object oriented thinking, typical exercises, testing, analyzing, debugging

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében
- Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása
- Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Témakör: Robotika	Óraszám: 4 óra
-------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Szenzorok funkciói, paraméterei, használata
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten
- Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projekt munkák során

Fogalmak

robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

robot, sensor, block programming, controlling structures, controlling, if, repeat, for, while

Javasolt tevékenységek

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása
- A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Témakör: Szövegszerkesztés	Óraszám: 4 óra
----------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb
- Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Mentés különböző formátumokba
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

text editing rules, document structure, objects, header, footer, text in table, table settings, document sources, group word tools, web document, information using ethics

Javasolt tevékenységek

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése
- Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;

- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Témakör: Bemutatókészítés

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatoszerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés
- Automatikus és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Fogalmak

prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

presenting, multimedia, document forms, group editing tools, highlight information, internal structure, information using ethics

Javasolt tevékenységek

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése
- Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Témakör: Multimédiás elemek készítése

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása
- Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz
- Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba

- Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Fogalmak

képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek

scanning, taking a digital photo, recording, photo, sound, video, creating, editing, using, pixel graphics, vector graphics, curves, node, node functions

Javasolt tevékenységek

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz
- Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz
- Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Témakör: Táblázatkezelés	Óraszám: 7 óra
--------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei
- Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása
- Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben
- Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek
- Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés
- Más tantárgyknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
- Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok

Fogalmak

táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok

table editing basics, cell, column, line, sheet, document, cell linking, data in table form, data input, correcting, copy, move, relative and absolute cell linking, editing own functions, using functions, parameters, data grouping, diagram creating, editing and types

Javasolt tevékenységek

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban
- Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Témakör: A digitális eszközök használata
--

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése
- Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközekezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

data, information, news, digitalizing, quality, coding, coding problems, ergonomics, turn on, turn off, input, output, data storage, communication tools, functioning theory, operation parameters, network using, mobile operation systems, operation system tools and basic programs, files and folders packaging, local network, accessibility, ethical information gathering

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása
- A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló képes ...

- összetett algoritmusok létrehozására, értelmezésére
- robotok mozgásának irányítására, programozására
- magas szintű szöveges és bemutató dokumentumok készítésére offline és online környezetben, egyéni és csoportmunkában
- digitális film készítésére és alapvető szerkesztésére
- különböző informatikai eszközök felhasználó szintű kezelésére
- táblázatkezelő programban képletek és függvények használatára, matematikai feladatok megoldására, ábrázolására

41. TERMÉSZETTUDOMÁNY 5-6. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában a természettudományokkal való ismerkedés korai szakaszában. Összekötő szerepet tölt be az alsó tagozatos környezetismeret és a 7. osztálytól diszciplináris keretek között oktatott természettudományos tárgyak között. A természettudomány tárgy négy olyan alapszciplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Mindezek kiegészülnek terepi tevékenységekkel is, ami nem csupán a természetben történő vizsgálódást jelenti, hanem akár városi környezetben (pl. múzeum, állatkert, park stb.) is megvalósulhat. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét.

A két tanítási nyelvű oktatás a tanulók magas szintű idegennyelv-tudás, az idegennyelv-tanulás képességének fejlesztésére és a természettudományok célnyelven történő elsajátítására törekszik. Ennek érdekében a természettudomány tantárgy két tanítási nyelvű oktatása a következő célok megvalósítását szolgálja:

- az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia egyidejű és kiegyensúlyozott fejlesztése,
- a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása,
- a célnyelvi műveltség intenzív fejlesztése,
- a nevelési és tantárgy-integrációs lehetőségek fokozott kihasználása.

A természettudomány tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti gyermeki érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait magyarul és angolul egyaránt.

A digitális kompetenciák: A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor. A tanuló gyakran angol nyelvű oktatóanyagokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat. A csoportban végzett feladatokat a tanuló angolul is ellátja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár egy életre is meghatározhatják a gyerekek természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével. A természettudományok területén többször találkozunk a magyar és az angol nyelvterület kutatóinak különböző osztályozási rendszerével, amely a különböző felfogások összehasonlítására és értelmezésére ad lehetőséget.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok és az angol szaknyelv tanulmányozása kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

A tantárgy jellemzői

Az 5–6. osztályos korcsoport sajátosságaiból adódóan a gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet, a természet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton

a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés, kísérletezés módszereit önállóan gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája, amelyet az alsó tagozattal ellentétben már tanári segítség nélkül is képesek megvalósítani.

A természettudományos szaknyelv használatát fejleszti magyarul is célnyelven is.

Iskolánk sajátossága:

- Iskolánk kertvárosi övezetbe tartozik, ahol különösen sok alkalom adódik a megismerési módszerek alapozására, megfigyelés gyakorlására.
- A megismerési módszerek alapozását és a gyakorlat elmélyítését olyan hatékony, életkori sajátosságokon alapuló módszerekkel törekszünk elérni, hogy később, az általános iskolai tanulmányok befejeztével is a tanult megismerési módszereket majd önállóan alkalmazhassák tanítványaink az élet különböző területein.
- Alapvető cél a természet megismerése és ezen keresztül a természethez való közeledés áttelekítése. A gyermekekben ösztönösen meglévő természetszeretet megtartása és kiteljesítése. Olyan pozitív attitűd kialakítása az élő és élettelen környezet felé, ami ösztönzőleg hat és természetesnek veszi a természet és környezet védelmét.
- A következő gondolat vezérli pedagógiai munkánkat: Azt tudom szeretni, amit ismerek, s csak azt akarom megóvni, amit szeretek.

A természettudomány tantárgy két tanítási nyelvű óraterve

5-6. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

3.132. 5. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Anyagok és tulajdonságaik	12
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	7
Alapvető térképészeti ismeretek	5
Topográfiai alapismeretek	5
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	5
A növények testfelépítése	12

Az állatok testfelépítése	10
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	6
Összes óraszám:	72

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közvetlen környezet anyagai
- Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai
- Természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai
- Természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága
- Természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai
- A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei
- Az anyagok különböző halmazállapotai
- Halmazállapot-változások
- A halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel
- A víz fagyásakor történő térfogat-növekedés
- Halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban
- Az oldódás
- Az olvadás és oldódás közti különbség
- Tűzveszélyes anyagok
- A talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében
- A talaj szerkezete, fő alkotóelemei
- A talaj szennyeződése, pusztulása és védelme
- A víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében
- A levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében
- Hely- és helyzetváltoztatás

Fogalmak

anyag, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, éghető, éghetetlen, talaj, humusz, talajnedvesség, légnyomás, hőmérséklet, mozgás, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás

matter, states of matter, liquid, solid, gas, turn into, evaporation, condensation, freezing, melting, boiling, volume, mass, length, area, temperature, thermometers, degree, centigrade, measure, square meter, examine, observe, unit, property, fill the space, boiling point, freezing point, pressure, dissolved, mixture, soil, broken-up rocks, humus, decompose, fertile, pesticides, chemicals, damage, sewage, fuel, pollution, conserve

Javasolt tevékenységek

- Vizsgálatok elvégzése a víz különböző halmazállapotú formáival, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Egyszerű kísérletek elvégzése vízzel és különböző oldandó anyagokkal az oldódás és az oldhatatlanság megfigyelésére

- Egyszerű kísérletek elvégzése a talaj tulajdonságainak (szín, szerkezet, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) meghatározására, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vizsgálódás a talajréteg felszínének lepusztulásával kapcsolatban
- A levegő jelenlétének kimutatása egyszerű kísérletekkel

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a víz különböző tulajdonságait, különböző szempontok alapján rendszerezi a vizek fajtáit;
- bizonyítja és hétköznapi példákkal alátámasztja a víz fagyásakor történő térfogat-növekedést;
- kísérletek során megfigyeli a különböző halmazállapotú anyagok vízben való oldódásának folyamatát;
- felismeri az olvadás és az oldódás közötti különbséget kísérleti tapasztalatok alapján;
- elsajátítja a tűzveszélyes anyagokkal való bánásmódot, tűz esetén ismeri a szükséges teendőket;
- megfigyeli a talaj élő és élettelen alkotóelemeit, tulajdonságait, összehasonlít különböző típusú talajféleségeket, valamint következtetések révén felismeri a talajnak mint rendszernek a komplexitását;
- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a levegő egyes tulajdonságait;
- vizsgálat révén azonosítja a tipikus lágyszárú és faszárú növények részeit;
- megkülönbözteti a hely- és helyzetváltoztatást, és példákat keres ezekre megadott szempontok alapján.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élő és élettelen anyag mérhető jellemzői
- Mérési eljárások, mérőeszközök használata
- Az időjárási elemek mérése, a mért adatok rögzítése, ábrázolása
- A napi középhőmérséklet számítása
- A napi és az évi hőingás számítása
- Hazánkra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek leolvasása és értékelése

Fogalmak

becslés, időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet, csapadék

measure, square meter, examine, observe, unit, property, fill the space, water cycle, elements of weather, daily- weekly temperature change, climate, lightning, thunder, electric change, precipitation, evaporation, condensation, hemisphere, mean daily temperature, average annual temperature, planet, bar chart, pie chart, flow chart, diagram, thematic maps

Javasolt tevékenységek

- Az iskola vagy a közeli park területén becslések elvégzése a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az irtartalom és az idő meghatározására
- Természeti rekordok, levek mérhető tulajdonságainak gyűjtése
- Valós adatsorok alapján középhőmérséklet és hőingás számítása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom és az idő meghatározására;
- észleli, méri az időjárás elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja;
- Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást;
- leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen
- Irány meghatározása térképen
- A valóság és a térképi ábrázolás összefüggései
- A térábrázolás különböző formái
- Felszínformák ábrázolása
- A térkép jelrendszere
- A méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés
- Térképek ábrázolási és tartalmi különbségei
- A térképek fajtái

Fogalmak

fő- és mellékvilágtáj, térkép, térképi jelrendszer, méretarány, vonalas aránymérték, domborzati térkép, közigazgatási térkép, turistatérkép, autós térkép

cardinal directions, intercardinal directions, distance, reduced in size, scale, linear scale, legend, abbreviation, sea level, symbol, rate, proportionately, related to, compare, represent, Hungarian geographical names, physical map, political map, thematic map, road map, population, elevation number

Javasolt tevékenységek

- Terepi vagy iskolai környezetben végzett gyakorlatok megoldása iránytűvel
- Magyarország nagytájainak bemutatása
- Távolságmérési feladatok elvégzése különböző méretarányú térképeken
- Különböző objektumok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározása a térképen az égtájak megjelölésével
- Kirándulás, túraútvonal tervezése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését;
- felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen;
- megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket;
- fő- és mellékvilágtáj segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét;

- felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképfajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép).

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén
- Tájékozódás a földgömbön
- Nevezetes szélességi körök
- Főfolyó, mellékfolyó, torkolat
- Legfontosabb hazai álló- és folyóvizek
- Budapest, a tanuló lakóhelye és a szomszédos országok bejelölése a térképen

Fogalmak

földgömb, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, főfolyó, mellékfolyó, torkolat

hemisphere, continents, oceans, North Pole, South Pole, Antarctic Circle, Arctic Circle, Equator, Tropic of Cancer, Tropic of Capricorn, latitude, longitude, tributary, river mouth, destroying and building works of rivers, groundwater

Javasolt tevékenységek

- Kontinensek ábrázolása: gömbfelületen, síkban, kontinens puzzle készítése
- Földrajzi legek gyűjtése: kontinensek, magasságok, mélységek, folyók, tavak...
- Települések és egyéb térképi objektumok helymeghatározása a fokhálózat segítségével
- Kiselőadás, poszter készítése a nagy földrajzi felfedezésekről

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a földrészeket és az óceánokat a különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken;
- felismeri a nevezetes szélességi köröket a térképen;
- megfogalmazza Európa és Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését;
- ismeri a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat térképi ábrázolását;
- felismeri és megnevezi a legjelentősebb hazai álló- és folyóvizeket;
- bejelöli a térképen Budapestet és a saját lakóhelyéhez közeli fontosabb nagyvárosokat és a szomszédos országokat.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Térképvázlat készítése ismert területről
- Terepi tájékozódás
- Útvonalterv készítése

Fogalmak

térképvázlat, alaprajz, iránytű

cardinal directions, intercardinal directions, distance, reduced in size, scale, abbreviation, sea level, symbol, rate, proportionately, related to, compare, represent, in reality, from above, outline, layout, legend

Javasolt tevékenységek

- Valós területről (iskola vagy lakóhely környezete) térképvázlat készítése
- Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű segítségével
- Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi és/vagy térinformatikai alkalmazásokkal

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;
- tájékozódik a terepen térképvázlat, iránytű és GPS segítségével;
- meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen;
- használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A növények életfeltételeinek igazolása
- Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján
- Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése
- Lágyszárúak és fásszárúak testfelépítése
- Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján
- Biológiai védekezés formái a kertekben

Fogalmak

- életfeltétel, életjelenség, lágyszárú, fás szárú, zöldség, gyümölcs, kultúrnövény
- environmental conditions, parts of a plant, parts of a flower, chlorofyll, photosynthesis, absorb, minerals, nutrients, functions of the plant parts, woody stem, soft stem, main root system, lateral root system, medium sized, fleshy pulp, angiosperm, enclosed, fungi, orchard, waxy skin, trunk, branches, twigs, compound leaves, egg-shaped, sapling, metamorphosis, muty.seeded berry, inflated berry, vein, annual, biennial, perennial

Javasolt tevékenységek

- Egynyári növények egyedfejlődésének megfigyelése
- Növények életfeltételeinek vizsgálata
- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban
- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtákról
- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;
- összehasonlítja ismert hazai termesztett vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;

- összehasonlítja ismert hazai természetű vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;
- ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosít;
- azonosítja a lágyszárú és a faszárú növények testfelépítése közötti különbségeket.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az állatok életfeltételeinek igazolása
- Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján
- Állati testrészek és funkcióik megnevezése
- Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése
- Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata
- Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életciklusának vizsgálata

Fogalmak

gerinctelen, gerinces, egysejtű, ragadozó, mindenevő, növényevő, háziállat, vadon élő állat
domesticated, omnivore, carnivore, herbivore, complete set of teeth, incomplete set of teeth, complete metamorphosis, stocky, cylinder-like, rounded molar, wrinkled molar, snot, even-toed ungulates, ruminant, digest, reproduction, udder, four-chambered stomach, precocial, altricial, migratory birds, puppy, kitten, claw, abdomen, thorax

Javasolt tevékenységek

- Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovarszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítással, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Állati eredetű anyagok vizsgálata, pl. fehérje, zsírszerű anyagok, szaru, csont
- Kiselőadás tartása háziállat választásáról, gondozásáról, neveléséről

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;
- összehasonlítja ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése
- Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői
- A kamaszkori éérés, testi és lelki változások
- Adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról
- A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései

- Táplálékpiramis
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat

Fogalmak

szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szennedélybetegség, serdülés

skeletal system, muscular system, joint, cells, issues, contract, relax, sensory organs, overweight, undernourished, healthy diet, balanced diet, diseases, infectious diseases, hygiene, nutrients, dairy product, carbohydrate, fat, protein, vitamin, fibre, essential substance, addiction, development, adolescent, skin problems, contamination

Javasolt tevékenységek

- Az emberi egészséghöz kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése
- Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása
- Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban
- Tartásjavító gyakorlatsor összeállítása, bemutatása
- Egészséges étkezési napirend összeállítása
- Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;
- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;
- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az éghajlat elemei
- A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése
- Időjárás-jelentés
- Várható időjárás
- Időjárási piktogramok

Fogalmak

időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

weather and climate, climate zones, latitude, longitude, elevation number, weather forecast, diagrams, bar chart, pie chart, changes of temperature, climate in Hungary, major lines of latitude

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről
- Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal
- Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal

- Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélereősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi az éghajlat fő elemeit;
- jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

A továbbhaladás feltételei az ötödik évfolyam végén:

- Legyen képes konkrét természeti formák, tárgyak, élőlények és egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak rögzítésére élőszóban, rajzban és írásban.
- Legyen képes a leggyakoribb térképjelek alapján elemi térképhasználatra. Rajzoljon használható térképvázlatot az iskoláról és annak környezetéről.
- Fogalmazza meg, milyen az aktuális időjárás. Jellemezze az évszakokat időjárásuk szerint. Ismerje az időjárást kialakító fontosabb tényezőket. Jellemezze éghajlatunkat. Ismerje az időjárási események és a felszín változása közötti összefüggéseket.
- Ismerje fel a megfigyelt táj legfontosabb felszínformáit (alföld, síkság, domb, dombság, hegy, középhegység, magashegység). Tudja értelmezni az egyszerű felszínformákat kialakulásuk szerint. Tudjon jellemző tulajdonságokat mondani megfigyelt kőzetmintákról.
- Ismerje az alapvető vízrajzi fogalmakat: forrás, torkolattípusok, vízgyűjtőterület, vízválasztó, mellékfolyó stb.
- Ismerje leggyakoribb gyümölcsöket, zöldség- és növényeinket, házi és ház körül élő állatainkat. Jellemezze és adott szempont alapján csoportosítsa azokat. Ismerje a témában tanult fogalmakat.
- Képes legyen egyszerű megfigyelések, mérések, kísérletek elvégzésére, rögzítésére, következtetések levonására.

Célnyelvi követelmények:

- Értse meg a tanuló az előbeszédnek megfelelő tempójú idegen nyelvű óravezetést.
- Tudjanak a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani (pl. hiányzó információk kitöltése, válaszadás egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állítások eldöntése, utasítások követése)
- Találják meg a tanulók a hallott és írott szövegben a számukra fontos információt.
- Tudjanak a célnyelven megválaszolni a tananyaggal, személyükkel és környezetükkel kapcsolatos beszédhelyzetben feltett kérdéseket.
- Tudjanak az olvasott szövegekkel kapcsolatban egyszerű feladatokat megoldani.
- A tanulók idegen nyelven röviden foglaljanak össze ismert szövegeket.
- A földrajz, fizika, kémia, biológia tárgykörében a már magyar nyelven meglévő ismereteket a tanulók angolul is képesek legyenek megfogalmazni a megfelelő szakmai szókincs használatával
- Képesek legyenek az adott témához angol nyelven hozzászólni, véleményüket kinyilvánítani.

3.133. 6. Évfolyam

Témakör összesítő/áttekintő táblázat

Témakör neve	Óraszám
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	8
Tájékozódás az időben	8
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	15
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	9
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10
Az energia	6
A Föld külső és belső erői, folyamatai	12
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	4
Összes óraszám:	72
Témakör:	Óraszám:

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A mágneses tulajdonságok megfigyelése
- Testek elektromos állapotának létrehozása
- Elektromos állapotban lévő testek kölcsönhatásai
- Energiahordozók fajtái
- Energiatakarékosság
- A növények életfeltételei
- A csapadékképződés folyamata

Fogalmak

mágnes, energia, energiaforrás, energiahordozó, energiatakarékosság

magnet, attract, repel, magnetic field, poles, electricity, gravity, energy, renewable and non renewable energy sources, biomass, geothermal energy, hydropower, windmills, pollution, contamination, environmental protection, fuel, precipitation, evaporation, condensation, water cycle, environmental condition, experiment, observe

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű kísérletek elvégzése a mágnesesség jelenségének megtapasztalására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Az elektromosság egyszerű kísérletekkel történő bizonyítása
- Egyszerű eszközök (pl. szélkerék, vízimalom) építése a megújuló energiahordozók megértéséhez
- Egyszerű kísérletek elvégzése a növények életfeltételeinek kimutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli a mágneses kölcsönhatásokat, kísérlettel igazolja a vonzás és a taszítás jelenségét, példákat ismer a mágnesesség gyakorlati életben való felhasználására;

- megfigyeli a testek elektromos állapotát és a köztük lévő kölcsönhatásokat, ismeri ennek gyakorlati életben való megjelenését;
- megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát;
- kísérletekkel igazolja a növények életfeltételeit;
- kísérleti úton megfigyeli az időjárás alapvető folyamatait, magyarázza ezek okait és következményeit.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Idő és időtartam mérése különböző dimenziójú skálákon
- Az idő mértékegységei
- Napirend, hetirend tervezése
- A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései
- A napszakok váltakozása
- Az évszakok váltakozása

Fogalmak

idő, napszak, évszak, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség

Earth's revolution, rotation, axis, elliptical circle, axial tilt, seasonal changes, effect, asymetry, Solar System, radiation, eclipse, hemisphere

Javasolt tevékenységek

- Napirend és hetirend készítése
- A Föld és a Hold mozgásainak modellezése
- A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő)

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan;
- megfigyeli a természet ciklikus változásait;
- megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;
- modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában
- A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés
- Tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása
- Az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása
- Erdei táplálkozási láncok és hálózatok
- A környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei

Fogalmak

erdő, zárwatermő, nyitwatermő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhalózat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás

forest ecosystem, biotic and abiotic factors, community, habitat, food cycle, food chain, producers, consumers, decomposers, symbiotic relationships, photosynthesis, deciduous tree, evergreens, herb layers, forest floor, shrub layer, canopy layer, forests in Hungary, fungi, animals in forests, deforestation, environmental protection

Javasolt tevékenységek

- Erdei társulásokhoz, azok környezeti problémáikhoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése
- Hazai erdők jellegzetes fafajainak vizsgálata: habitus, kéreg, levél, virág, termés
- Növényfelismerési gyakorlat erdeink légyszárú növényeiből, cserjéiből
- Erdeinkben élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Bemutató készítése erdeink madarairól: megjelenésük, hangjuk, életmódjuk

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk erdei élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi az erdőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit az erdők életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le az erdei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhalózatot állít össze a megismert erdei növény- és állatfajokból;
- tisztában van az erdő természetvédelmi értékével, fontosnak tartja annak védelmét.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában
- A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés bemutatása a rétek esetén
- A mező növényeinek különböző szempontú csoportosítása
- Mezei táplálkozási láncok és hálózatok
- A természeti és a kultúrtáj
- A mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása

Fogalmak

síkság, alföld, rét, legelő, mezőgazdaság, kultúrtáj, növénytermesztés, állattenyésztés, szántófield, fűfélék, rágcsáló, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhalózat

grassland, structure of grasses, inflorescence, spike, spikelet, node, hollow and round stem, rhizomes, animals in grassland, adapt, camouflage, scratching leg, curved beak, incubate, rodent, biotic and abiotic factors, community, habitat, food cycle, food chain, producers, consumers, decomposers,

Javasolt tevékenységek

- Fátlan társulásokhoz, azok környezeti problémáikhoz kötődő kiselőadások, posztterek készítése
- Növényfelismerési gyakorlat mezők lágyszárú növényeiből, cserjéiből
- A mező legismertebb gyógynövényeinek és felhasználási lehetőségeinek megismerése
- Fűfélék testfelépítésének vizsgálata, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával
- A mezőn élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk fátlan élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- megadott szempontok alapján összehasonlítja a rétek és a szántóföldek életközösségeit;
- életközösségként értelmezi a mezőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a rétek életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a mezei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhalózatot állít össze a megismert mezei növény- és állatfajokból;
- tisztában van a fátlan társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői
- A vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés
- A vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez
- Vízi táplálékláncok és -hálózatok
- A vízparti növények természetvédelmi és gazdasági jelentősége
- A vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre

Fogalmak

- hínárnövényzet, ligeterdő, légzőgyökérzet, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhalózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás
- aquatic habitat, submerged and emergent plants, algae, protists, cell single-cell organisms, phytoplankton, zooplankton, bacteria, biotic and abiotic factors, animals in wetlands, community, habitat, food cycle, food chain, producers, consumers, decomposers, contamination, environmental protection

Javasolt tevékenységek

- Vízi társulásokhoz, azok környezeti problémáikhoz kötődő kiselőadások, posztterek készítése
- Papucsállatka-tenyésztés készítése, planktonikus élőlények testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízparti fák összehasonlító vizsgálata: sűrűségük, keménységük, virágzatuk, levelük, kérgük, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

- Vízi és vízparti állatok testalakjának megfigyelése, kültakarójuk vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk vízi és vízparti élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi a vizes élőhelyeket;
- összehasonlítja a vízi és szárazföldi élőhelyek környezeti tényezőit;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a vízi és vízparti életközösségek esetén;
- táplálékláncokat és ezekből táplálékhalózatot állít össze a megismert vízi és vízparti növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja a vízhasznosítás és a vízszennyezés életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a vízi társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Energiahordozók csoportosítása
- Megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása
- A bányászat környezeti hatásai
- Légszennyező anyagok és hatásaik

Fogalmak

megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, bánya, bányászat, szénféleségek, kőolaj, földgáz, napenergia, vízenergia, szélenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás

energy, renewable and nonrenewable energy sources, electricity, solar energy, biomass, geothermal, windmill, tidal, hydro energy, fossil fuel, minerals, rocks, greenhouse effect, acid rain, global warning, mining, minerals, metals, environmental protection

Javasolt tevékenységek

- Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése
- Esettanulmányok gyűjtése a fosszilis és a megújuló energiaforrások környezeti hatásaira
- Megújuló energiákat bemutató szélkerékmodellek készítése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportosítja az energiahordozókat különböző szempontok alapján;
- példákat hoz a megújuló és a nem megújuló energiaforrások felhasználására;
- megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A gyűródés és a vetődés folyamata
- A gyűrt és a röghegységek alapvető formakincse

- Néhány jellegzetes hazai kőzet
- Talajképződés folyamata
- Talajpusztulás problémája
- Talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés)
- Belső és külső erők hatásai
- A vízhozam, a munkavégző-képesség és a felszínformálás összefüggései
- Az éghajlat és a vízjárás közötti összefüggés

Fogalmak

gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás, vízhozam, munkavégző-képesség

structure of the Earth, crust, mantle, core, external and internal forces, fault- block mountains, fold mountains, tectonic plates, collide, volcanic mountains, eruption, dormant, extinct, destroying work, building work, erosion, sediment, contract, sedimentary rocks, limestone, igneous rocks, andesite, basalt, metamorphic rocks, farming and industry

Javasolt tevékenységek

- Néhány jellegzetes hazai kőzet vizsgálata (nagyítóval, HCl-cseppentéssel, karcpróbával stb.)
- Talajvizsgálatok (szín meghatározása, gyúrópróba, mézst tartalom, szervesanyag-tartalom)
- A talajpusztulással mint globális problémával kapcsolatos kiselőadás és/vagy poszter készítése
- A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma... felhasználásával

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megállapítja, összehasonlítja és csoportosítja néhány jellegzetes hazai kőzet egyszerűen vizsgálható tulajdonságait;
- ismer olyan módszereket, melyek a talajpusztulás ellen hatnak (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);
- felismeri és összehasonlítja a gyűrődés, a vetődés, a földrengés és a vulkáni tevékenység hatásait;
- magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közti összefüggéseket;
- magyarázza az éghajlat és a folyók vízjárása közötti összefüggéseket.

Témakör:	Óraszám:
----------	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az éghajlat elemei
- A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése
- Időjárás-jelentés
- Várható időjárás
- Időjárási piktogramok

Fogalmak

időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

weather and climate, climate zones, climate graphs, bar chart, pie chart, element of weather, precipitation, climate factors, altitude, longitude, coastline, effect, continental, marine, weather forecast

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről
- Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal
- Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal
- Időjárás mérőállomás készítése az iskola udvarán vagy a tanterem ablakában
- Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélereősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi az éghajlat fő elemeit;
- jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

A továbbhaladás feltételei a hatodik évfolyam végén:

- Tudjon a konkrét környezeti jelenségekből általánosítani, elvonatkoztatni. Ismerje fel és értse meg a vizsgált jelenségekben, folyamatokban megmutató oksági kapcsolatokat, összefüggéseket, törvényszerűségeket. Képes legyen egyszerű megfigyelések, mérések, kísérletek elvégzésére, rögzítésére, következtetések levonására.
- Legyen képes alapvető méréseket levégezni és a mért adatokat értékelni. Elemi szinten tájékozódjon a térképen és a földgömbön fokhálózat segítségével. Használja a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére, tudjon adatokat leolvasni a domborzati és vízrajzi térképekről.
- Tudja felsorolni, a térképen (vaktérképen) megjelölni a kontinenseket és az óceánokat. Legyenek egyszerű, szemléletes képzetei a földrajzi övezetekről (kialakulásuk okai, elhelyezkedésük, jellemzőik).
- Tudja jellemezni a legjellemzőbb hazai életközösségeket (erdő, vizek, vízpartok, füvessterületek). Tudjon egyszerű táplálékláncokat bemutatni az előbb említett élőhelyekről. Ismerje a legjellemzőbb hazai növény- és állatfajok testfelépítését, életmódját, élőhelyét. Tudja, hogy az élőlények testfelépítésükben, életmódjukban egyaránt alkalmazkodnak élőhelyükhöz.
- Értse meg a természet védelmének jelentőségét, főbb formáit.
- Ismerje és értse az alapvető fizikai fogalmakat: a fényel, a gázokkal, a folyadékokkal és kölcsönhatásaikkal kapcsolatban

Célnyelvi követelmények:

- Értse meg a tanuló az előbeszédnek megfelelő tempójú idegen nyelvű óravezetést.

- Tudjanak a célnyelven a témákkal kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani (pl. hiányzó információk kitöltése, válaszadás egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állítások eldöntése, utasítások követése)
- Találják meg a tanulók a hallott és írott szövegben a számukra fontos információt.
- Tudjanak a célnyelven megválaszolni a tananyaggal, személyükkel és környezetükkel kapcsolatos beszédhelyzetben feltett kérdéseket.
- Tudjanak az olvasott szövegekkel kapcsolatban egyszerű feladatokat megoldani.
- A tanulók idegen nyelven röviden foglaljanak össze ismert szövegeket.
- A földrajz, fizika, kémia, biológia tárgykörében a már magyar nyelven meglévő ismereteket a tanulók angolul is képesek legyenek megfogalmazni a megfelelő szakmai szókincs használatával. Képesek legyenek az adott témához angol nyelven hozzászólni, véleményüket kinyilvánítani.

42. FÖLDRAJZ 7-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. A földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárgy. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk, mint egységes rendszer sérülékenységet, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy feltárja az okokat, beláttatja a már észlelhető és várható következményeket, keresi a megoldási lehetőségeket, környezettudatosságra nevel.

Napjaink földrajzoktatása a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Fontos, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. De fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése, a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakulása és elmélyülése.

Napjaink társadalom-földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához, az empátikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. A mindennapi életben hasznosítható

gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége hozzájárul az információszerzés és feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. Emellett tudjon információkat gyűjteni és felhasználni a valós térben csakúgy, mint különböző információhordozókból. A tantárgy célnyelven történő tanulása során a tanulók tanulási módszereket sajátítanak el a két nyelven gondolkodásra, információszerzésre és feldolgozásra.

A kommunikációs kompetenciák: a különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazása segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

Az idegennyelvi kompetenciák: a más anyanyelvű országok és kultúrák megismerése elősegítheti a tanulóknál az adott célnyelven történő kommunikáció igényének kialakulását, ez pedig megkönnyítheti az idegennyelvi kommunikáció fejlődését.

A digitális kompetenciák: a tanuló a digitális világ nyújtotta aktuális információkat összegyűjti, elemzi. képessé válik az információforrások értő kezelésére, ez elősegíti a tudatos felhasználóvá válását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Hangsúlyos az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása, vagyis a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

A földrajz tantárgy óraterve

7-8. évfolyam normál tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám			1,5	1,5
Éves óraszám			54	54

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, a 7-8. évfolyamon:

Földrajzi tartalmakkal már korábban, az alsó tagozatos környezetismeret keretében és 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy anyagában is találkoznak a tanulók. Ezért fontos, hogy az önálló földrajztanítás tudatosan építsen a korábban már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelitől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalom-földrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerzhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerezésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban kiemelten fontosnak tartja a személyes érdeklődés felkeltését a szűkebb, majd a tágabb környezetünk, illetve a bolygónk egészét

érintő földrajzi jelenségek, folyamatok, problémák megismerése és megértése iránt. További célja, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapokban használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulók kezébe, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalom-földrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerezés és -feldolgozás, a digitális eszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel.

3.134.7. Évfolyam

Témakör neve	óraszám
Tájékozódás a földrajzi térben	5
Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza	6
Magyarország földrajza	25
A Kárpát-medence térsége	10
A földrajzi övezetesség rendszere	8

Összes óraszám:	54
-----------------	----

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör neve: Tájékozódás a földrajzi térben	óraszám:
--	----------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
- Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése
- Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével
- Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz
- A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete
- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete
- A térkép fogalma és jelrendszere
- A hagyományos és digitális térképek fajtái
- Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek)
- A földrajzi helymeghatározás módszerei

Fogalmak

földrajzi fókusz, keresőhálózat, fő- és mellékvilágtájak, méretarány, aránymérték, szintvonal

Javasolt tevékenységek

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen
- Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján
- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket; azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése
- Az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése
- Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése
- A földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben
- A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása
- A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése.

Fogalmak

kulturális érték, természeti érték

Tanulási eredmények

- A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- legyen elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése
- Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése

- Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése
- Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan
- A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során
- A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával
- Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire
- Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői
- Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében
- Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata
- Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján
- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok
- Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése
- A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése

Fogalmak

erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség

Topográfiai ismeretek

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogköz, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Őrség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei.

Javasolt tevékenységek

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával
- A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével
- Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére
- Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről
- Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése
- Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról
- Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése
- Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése
- Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével
- Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével
- Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére
- Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával
- Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről
- Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- néesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarországra és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

Témakör neve: A Kárpát-medence térsége	óraszám: 10
--	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével
- A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján
- Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével
- A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével
- A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése
- Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása
- A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése
- A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése
- A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása
- A medence mint társadalmi-gazdasági egység
- Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében
- A Kárpát-medence térségének nagytájai
- Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében.

Fogalmak

autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás

Topográfiai ismeretek

Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;

Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

Javasolt tevékenységek

- Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról
- Tértagítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában
- Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában
- A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel

- A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával
- A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon
- Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján
- Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására
- Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, rendszerezés és bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről
- Projektfeladat: Kárpát-medence modelljének elkészítése pl. homokasztalon
- Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- néesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál; reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudja használni a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket.
- Tudja bemutatni és értékelni lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismerje annak természeti és társadalmi erőforrásait.
- Azonosítson szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat, tudja megmagyarázni kialakulásuk okait.
- Képes legyen rendszerezni, csoportosítani és értékelni Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatni a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit.
- Tudja összehasonlítani a hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket komplex megközelítéssel. Ismerje a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában.
- Tudja megfogalmazni a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ismerje és ok-okozati összefüggéseiben képes legyen bemutatni a globálissá váló környezeti problémákat.
- Tudja angol nyelven: a kommunikáció eszközeit széles körben rugalmasan alkalmazni és tudjon azokra reagálni. Legyen képes tényszerű információk összefoglalására.
- Tudjon rövid olvasott vagy hallott szöveget átfogalmazni, összefoglalni, belőle jegyzetet készíteni.
- Tartson kiselőadásokat. Szerezzen információkat a különböző földrajzi témákról írásos (internet, folyóirat, könyv) és szóbeli (film, TV, internet) információforrásokból.

- A tanult kulcsfogalmakat tudja angolul megnevezni, tudjon róluk röviden beszélni.
- A topográfiai ismeretek angol nevét is tudja, tudjon angol nyelvű térképet használni. Képes legyen rövid begyakorolt megnyilatkozásokat tenni az éppen tanult tananyagból.
- Aktívan vegyen részt csoportmunkában, projektmunkában.

3.135.8. Évfolyam

Témakör neve		Óraszám
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai	Európa földrajza	22
	Az Európán kívüli kontinensek földrajza	20
A földrajzi övezetesség rendszere		6
Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa		6
Összes óraszám:		54

A témakörök tartalmi áttekintése

Témakör neve: Európa földrajza	óraszám: 22
--------------------------------	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése
- A problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatainak elemzése során
- Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése
- Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése
- A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése
- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése
- Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal
- Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata
- Az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében
- Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője.

Fogalmak

agglomeráció, deltatorokolat, elöregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcsepart, vendégmunkás

Topográfiai ismeretek

A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;

Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

Javasolt tevékenységek

- Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról
- Európával kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan
- Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján
- Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról
- A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján
- Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Európa jövője – plakátkészítés
- Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. kikötők, magashegységi tájak stb.) európai körutazás összeállítása és a tervek bemutatása.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- néesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

Témakör neve: Az Európán kívüli kontinensek földrajza	óraszám: 20
---	----------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kontinensek főbb országainak, ország-csoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése
- A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása
- A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, azok okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása
- Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban
- Tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján
- Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján
- Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása
- A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján
- Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján
- A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján
- A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával
- A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján
- A környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi esőerdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján
- Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és

gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra

- Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái
- A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok
- Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban; Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok
- Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése); Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; kulturális sokszínűség Ázsiában; Japán, illetve a világgazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok.

Fogalmak

éhségövezet, eladósodás, élelmezési válság, elsivatagosodás, emberfajtak, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességrobbanás, népességtömörülés, nyomornegyed, őslakos, perifériatárság, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegetturizmus, túlhalászás, túllegeltetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtárság)

Topográfiai ismeretek

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szezei-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazíliaföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-

félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárgafolyó, Tigris

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia

Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi.

Javasolt tevékenységek

- Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése
- Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése
- Az én kontinensem – szubjektív térkép készítése egy adott kontinensről
- Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével

- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt távoli utazásról, irányított szempontok alapján
- Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világkörüli út összeállítása és bemutatása
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra
- Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregénykészítés
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban
- Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában
- Hajónapló készítése földrajzi jellemzők felhasználásával, pl. Dél-Amerika képzeletbeli körülhajózása alapján.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló...

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népszám- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi, és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Témakör neve: A földrajzi övezetesség rendszere

óraszám: 6

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével

- A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése
- A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise
- Az összefüggésekben történő földrajzi gondolkodás fejlesztése a földrajzi helyzet, a természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti kölcsönhatás bemutatásával
- Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése
- Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése
- A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása
- A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői
- A függőleges övezetesség kialakulásának összefüggései.

Fogalmak

éghajlat, éghajlati diagram, fenntarthatóság, forró övezet és övei, függőleges övezetesség, hideg övezet és övei, környezetkárosítás, mérsékelt övezet és övei, tipikus táj

Javasolt tevékenységek

- Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből
- Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével
- Képzletbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy téritői öv) élő gyerek egy napja?
- A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása
- Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról
- Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása
- Szerepjáték: élethelyzetek – pl. piaci vásárlás – egy adott éghajlatú területen
- Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel
- Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével
- Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért
- Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló...

- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;

- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Témakör neve: Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	óraszám: 6
---	------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan
- A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése
- A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban
- Foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján annak felismerése, hogy a munka világa folyamatosan változik
- A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben
- Az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása
- A helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése
- A piactudomány működésének alapvető földrajzi vonatkozásai
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás
- Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései
- A globalizáció és a mindennapi élet kapcsolata, a globalizáció és a globális problémák kialakulásának összefüggései
- A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői
- A munka világának résztvevői és jellemzőik.

Fogalmak

családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, pénz, tőzsde, valuta, valutaváltás, világtermék

Javasolt tevékenységek

- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése
- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiasztálya)

- Adatgyűjtés internetről valutaárfolyamokkal kapcsolatosan, az adatok és a változások következményeinek közös értelmezése
- Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában
- Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése
- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló...

- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diák vállalkozás tervezése);
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon megnevezni az egyes kontinensekre, ország-csoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat.
- Probléma- és értékközpontú megközelítéssel tudja jellemezni Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit.
- Ismerje az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, tudja példákkal igazolni világgazdasági szerepét.
- Legyen képes bemutatni a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.
- Tudja bemutatni a földrajzi övezetesség rendszerét, ismertetni az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit, összehasonlítani az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, legyen képes törvényszerűségeket megfogalmazni velük összefüggésben.
- Ismerje és tudja értelmezni a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat.
- Tudjon népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket megfogalmazni és következtetéseket levonni, értelmezni a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat. Ismerje a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.
- Tudja angol nyelven: a kommunikáció eszközeit széles körben rugalmasan alkalmazni és tudjon azokra reagálni. Legyen képes tényszerű információk összefoglalására.
- Tudjon rövid olvasott vagy hallott szöveget átfogalmazni, összefoglalni, belőle jegyzetet készíteni.
- Aktívan vegyen részt csoportmunkában, projektmunkában, eközben tudjon rövid megnyilatkozásokat tenni, illetve párbeszédet folytatni.
- Tartson kiselőadásokat. Szerezzen információkat a különböző földrajzi témákról írásos (internet, folyóirat, könyv) és szóbeli (film, TV, internet) információforrásokból.
- A tanult kulcsfogalmakat tudja angolul megnevezni, tudjon róluk röviden beszélni.
- A topográfiai tudnivalók angol nevét is tudja, tudjon angol nyelvű térképet használni.

43. CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ 5-8. ÉVFOLYAM

Alapvetések, célok:

A célnyelvi civilizáció tantárgy tanításának az a célja, hogy a célnyelv használatával a tanulók tájékozottá váljanak a célnyelvi országok legtágabb értelemben vett kultúrájában.

A témakörök felölelik a célországok földrajzát, gazdaságát, társadalmi viszonyait, történelmét, tudománytörténetét, tudományos-technikai vívmányait, irodalmát, művészetét, valamint a mindennapi élet kultúráját is.

A tantárgy kiváló lehetőséget kínál a tantárgyközi integráció megvalósítására és a célnyelv iránti érdeklődés fenntartására.

Az egyes témák feldolgozásakor figyelembe vesszük a tanulók életkori sajátosságait, nyelvtudásuk szintjét, érdeklődési körüket és építünk korábbi ismereteikre, tanulmányaikra, amelyeket a nyelvi órákon vagy más tantárgy témakörén belül szereztek meg. Külön ki kell emelni a "Célnyelvi civilizáció" tantárgy szoros kapcsolatát a földrajzzal, a történelemmel és a művészettörténettel.

A célnyelvi civilizációs ismeretek tanítása során:

- Fel kell ébresztenünk tanulóinkban az érdeklődést a célnyelvi kultúra iránt.
- A célnyelvi országok földrajzának, történelmének, hagyományainak, művészetének, társadalmi és politikai viszonyainak megismerésén keresztül a tanulók képesek legyenek megérteni a célország lakóinak szokásait, viselkedését, értékeit és gondolkodásmódját.
- A diákok jól elsajátítsák a célnyelvi országokról hallott kultúrtörténeti tartalmakat és tudják integrálni azokat a korábban megszerzett ismereteik közé.
- A saját és célnyelvi kultúrák összehasonlítása révén fejlődjön érzékenységük más kultúrákkal és azok képviselőivel szemben.
- Bővüljön a tanulók általános, nyelvi kommunikációs és civilizációs műveltsége. Fogadják el és becsülik a saját kultúrájuktól eltérő kultúrákat.
- Az irodalmi művek, zene- és képzőművészeti alkotások elemzésekor fejlődjön erkölcsi és esztétikai értékrendszerük.
- A nyelvi készségfejlesztés területén képessé kell tenni a tanulókat, hogy ismereteiket társaik számára érthetően, folyékonyan közvetítsék, szóban és írásban egyaránt.
- A tanulók képesek legyenek önálló kutatómunkával ismereteket szerezni.
- Tudjanak fontos információkat, lényegyet kiemelni célnyelven írt szöveg elolvasása után.
- Alkossanak önálló véleményt az olvasottakról és ezt a vita kulturált keretei között tudják kifejezni.
- Legyen módjuk hírek, ismeretterjesztő és játékfilmek, youtube videók megtekintésével megismerkedni a célnyelvi országok kultúrájával. Ezek segítik a tanulókat a magyartól eltérő viselkedésformák, szokások, megfigyelésében és rögzítésében, illetve a nyelvi készségek fejlesztését is szolgálják.

A célnyelvi civilizáció tantárgy komplex jellegéből adódóan számos kulcskompetencia fejlesztését támogatja:

- szociokulturális ismereteik és interkulturális készségeik fokozatosan fejlődnek,
- gyakorlatot szereznek a kultúrák közötti párbeszédben,

- kutatják a környezettudatos életmód és fenntarthatóság gyakorlatát a célországokban, bővítik természettudományos műveltségüket a célországok tudományos-technikai vívmányainak megismerésével.
- megtanulják az emberi jogok tiszteletét, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség megbecsülését.
- a tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulóknál pozitív attitűd alakuljon ki a művészetek, a művészi kifejezés sokfélesége iránt, nyitottakká váljanak az esztétikai élmények befogadására.

Ezek a készségek később is nagy segítséget jelentenek a kapcsolatteremtésben és a kapcsolatok fenntartásában, valamint a munkaerőpiacon való helytállásban.

A célnyelvi civilizáció tantárgy fejlesztési feladatai:

- 1. Ismeretszerzés célnyelven
- 2. Mérlegelő gondolkodás
- 3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven
- 4. Tájékozódás időben és térben

A fejlesztési feladatok táblázatban részletezve az életkori sajátosságoknak megfelelően:

1. Ismeretszerzés célnyelven

5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
<ul style="list-style-type: none"> – Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, célnyelven hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, különböző médiumok anyagából. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ismeretszerzés célnyelven írt információs szövegekből, ezek rendszerezése és értelmezése. – Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.
<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés segítséggel. Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben, ezek felhasználásával, tanári segítséggel vázlat készítése célnyelven. – Információgyűjtés könyvtárban. – A megismert információk csoportosítása, a különbségek és hasonlóságok felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés célnyelven adott témához különböző szövegekből, médiumokból, ezekhez rövid szöveges tartalmi ismertető készítése célnyelven. – A megismert információk csoportosítása, rendszerezése, összehasonlítása.
<ul style="list-style-type: none"> – Autentikus szövegek, a célországokra jellemző dalok, mondókák felhasználása a célországban élők szokásainak megismeréséhez. 	<ul style="list-style-type: none"> – Filmek, képek, egyszerűsített szövegezésű szépirodalmi alkotások felhasználása a célországokban élők szokásainak, hagyományainak, életmódjának megismeréséhez.
<ul style="list-style-type: none"> – Atlaszok, gyermeklexikonok használata. 	<ul style="list-style-type: none"> – Segédkönyvek, kézikönyvek, digitális és nyomtatott atlaszok, térképek, digitális és nyomtatott lexikonok használata. – Az olvasmányok lényegét kiemelő vázlat készítése célnyelven.
<ul style="list-style-type: none"> – Közös forráskeresés célnyelven az internet lehetőségeit felhasználva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Az interneten található digitális források felhasználása, azok előnyeinek, korlátainak és kockázatainak ismeretével.

2. MÉRLEGLŐ GONDOLKODÁS

5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
– A célnyelv országai hazánkétól eltérő sajátosságainak felismerése.	– A célnyelvi országok társadalmi berendezkedéséről szerzett ismeretek alapján kérdések megfogalmazása.
– Híres emberek, történelmi hősök külső és belső tulajdonságainak bemutatása, véleményezése.	– Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése. – Sorsdöntő események hatásainak elemzése.
– Adott témával kapcsolatos eltérő vélemények értékelése.	– Tények és vélemény megkülönböztetése újságcikkekben.
– Kitalált személyek és történelmi szereplők megkülönböztetése.	– Igaz történetek és legendák valóságtartalmának, összefüggéseinek vizsgálata.
– Kérdések önálló megfogalmazása az adott témával kapcsolatban.	– Feltevések megfogalmazása a célnyelvi országokról tanult ismeretek kapcsán.
– Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről.	– Önálló vélemény megfogalmazása történelmi eseményekről, szereplőkről.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
– Beszélgetés a célnyelvi országok szokásairól, hagyományairól.	– Összefüggő szövegalkotás írásban és szóban a célnyelvi országokról kulcsszavak, kifejezések felhasználásával.
– Önállóan gyűjtött képekből tabló készítése, ezekhez rövid magyarázat adása célnyelven.	– Beszámoló, kiselőadás tartása célnyelven, ahol a cél a tanultak összefoglalása, önálló kiegészítése.
– A téma előnyös és hátrányos jellemzőinek felsorolása. Egy-egy cselekvés mellett vagy ellen szóló érvek gyűjtése.	– A tény és a vélemény megkülönböztetése.
– Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembevétele. –	– Saját vélemény érthető megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése.
– Tanultak kapcsán néhány mondatos összefüggő szöveg írása.	– Fogalmazás írása valamely célnyelvi országban meglévő szokásról, hagyományról, összehasonlítás.

4. Tájékozódás időben és térben

5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
– Célnyelvi országok és fontosabb városaik azonosítása térképen.	– Célnyelvi országok és a legfontosabb történelmi helyszínek azonosítása térképen.
– Kronológiai adatok rendezése segítséggel.	– Eseménye csoportosítása korok szerint. Egyes korszakok jellegzetességeinek megragadása és összehasonlítása.

– A földrajzi környezet életmódra, a szokások kialakulására gyakorolt hatásának felismerése.	– A földrajzi elhelyezkedés és a történelmi, társadalmi események közötti összefüggések felismerése.
– A megismert események időrendbe állítása.	– Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. – A tanultak elhelyezése egy kiemelt időponthoz képest.
– Egyes események, szokások megkülönböztetése aszerint, hogy a jelenhez, a múlthoz vagy a régmúlthoz tartoznak-e.	– A tanult helyek megkeresése a térképen. Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről, elhelyezésük a megfelelő történelmi korszakban.
– Párhuzamok és különbségek keresése Magyarország és a célország(ok) szokásai, hagyományai között.	– Párhuzamok és különbségek keresése Magyarország és a célország(ok) társadalmi eseményei között térben és időben.

Javasolt tevékenységek

- a különböző tanulási technikák és stratégiák, valamint az egyes munkaformák megismerése,
- a célnyelvi órai utasítások megértése és követése,
- füzetvezetés, jegyzetelés,
- kézikönyvek használata, kutatómunka a könyvtárban,
- szövegmagyarázat és értelmezés,
- kiselőadások, ppt. készítése,
- közös projektek készítése,
- újságok, folyóiratok cikkeinek feldolgozása,
- információszerzés az Internetről,
- viták, beszélgetések,
- videofilmek, hanganyagok segítségével információgyűjtés,
- a célnyelvi országok hagyományainak dramatikus feldolgozása.

A tantárgy óraterve

5-8. évfolyam két tanítási nyelvű oktatás a helyi tanterv szerint

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

3.136.5. Évfolyam

Az 5. évfolyam megkezdésekor a tanulók már négy éve tanulják a célnyelvet, így rendelkeznek alapvető információkkal a célnyelvi országokról. Nyelvi szintjük eléri a KER szerinti A1-es szintet.

A célnyelvi civilizáció tantárgy esetében a tanulás, az információszerzés eszköze a célnyelv, így annak készségszintű felhasználására, célorientált gyakorlására ad lehetőséget. A tantárgy tartalma szoros kölcsönhatásban van más közismereti tárgyakkal.

A célnyelvi civilizáció tantárgy tanítása során:

- Kulturális, technikai, történelmi, művészeti és természettudományos ismeretekhez jutnak a tanulók.
- Nem az ismeretek egyszerű befogadása a cél, hanem az ok-okozati összefüggések felismerése, az egyes események, szokások, jelenségek összehasonlítása.
- Az ismeretek elsajátítása során kialakul a tanulóknál az érdeklődés a célnyelvi országok kultúrája iránt.
- A saját és a célnyelvi kultúrák megismerése, összehasonlítása révén bővül műveltségük, szélesedik látókörük, így fokozatosan kialakul elfogadó magatartásuk, és megbecsüléssel tekintenek az eltérő kultúrákra.
- A célnyelvi országok sokoldalú megismerése természetes kapcsolódási pontokat kínál a tanulók számára földrajzi, történelmi, képzőművészeti, irodalmi ismereteik kreatív és interaktív felhasználásához.
- A tanulók az infokommunikációs technológiai eszközökkel (IKT) támogatott információszerezést és -feldolgozást is gyakorolhatják, kezdetben segítséggel, majd képessé válnak az önálló kutatómunkára és a megszerzett információk produktív alkalmazására.

A tananyag feldolgozása közben lehetőséget biztosítunk arra, hogy a tanulók pár- és csoportmunkával, illetve a projektfeladatok során kibontakoztassák kreativitásukat, fontos a kreatív megnyilvánulások ösztönzése, elismerése. Építenünk kell a tanórán kívüli munkaformákra, mint például az önálló és kis csoportos kutatómunka vagy projekt munka. Ezek során a tanulók megtanulnak információt gyűjteni és feldolgozni, a cél érdekében együttműködni (pl.interjúkészítés, könyvtárhasználat, tablókészítés, zenei összeállítás stb.)

Az alábbiakban megjelölt témakörök nem választhatók mereven szét egymástól, közöttük tartalmi összefüggés, egymásra épülés, esetenként átfedés van.

A témakörök óraszámai, tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
1.A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága	8
2. A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai	8
3. Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban	6
4. Szabadidő, sport a célnyelvi országokban	6
5. A célnyelvi országok irodalma, művészete	4
6. Magyarország bemutatása külföldieknek	4

Összes óraszám:	36
-----------------	----

Az egyes témakörök tartalma, cél- és feladatrendszere, kulcsfogalmai:

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok elhelyezkedéséről, legalapvetőbb földrajzi adottságairól.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló térképen azonosítja a célországokat, képes megmutatni azok nagyobb városait, folyóit, tavait, hegyeit; – információt tud szerezni az ország természeti adottságairól egyszerűbb autentikus anyagok (pl. prospektusok) segítségével; – megismeri a célnyelvi országok főbb közlekedési lehetőségeit, a célnyelvi országok fizetőeszközeit.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– A célnyelvi országok főbb városainak, legfontosabb domborzati és vízrajzi jellemzőinek felismerése, értelmezése térképen. – Ok-okozati összefüggések megállapítása az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód között. – A célnyelvi országok fizetőeszközének megismerése. – Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák megismerése. – A főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedés megismerése. Autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre. – Térkép, vázlat segítségével előzetes felkészülést követően a tanuló röviden bemutat egy-egy célországot, vagy annak egy-egy területét.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Topográfiai jelképek, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, időjárási-éghajlati elemek, településtípusok, a pénz világa, közúti közlekedés.

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok jellegzetességeiről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló képes meghatározni a célnyelvi országok államformáját, kis segítséggel időrendbe helyezi a tanult legmeghatározóbb történelmi eseményeket, felismeri az azokhoz köthető legfontosabb személyeket; – össze tudja hasonlítani a célnyelvi és magyarországi iskolai élet főbb vonásait, felismeri az azonosságokat és különbségeket.

4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országok államformáinak, legfontosabb szimbólumainak (zászló, címer) megismerése. – Legfontosabb történelmi események megismerése, kronológiai sorrendbe helyezése, párhuzamok keresése a magyar történelem adott korszakával. – Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk az ország életére. – Diákélet, iskolai szokások a célnyelvi országokban és Magyarországon.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Társadalom, jelképek, a társadalmi együttélés szabályai, erkölcs, illem, jogok és kötelességek az iskolában.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok hagyományairól, szokásairól, ünnepeiről.
3	A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes segítséggel információt gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeiről; – ismereteket szerez a legfontosabb nemzeti ünnepekről, tud röviden ismertetni néhány, a célnyelvi országokra jellemző népszokást, – röviden be tudja mutatni a legelterjedtebb családi ünnepeket, és ismer néhány hozzájuk kapcsolódó, a magyartól eltérő szokást; – képes ismertetni néhány tipikus tájjellegű ételt és italt;
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országokban lakó emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. A vidéki és a városi életmód jellegzetességei. – Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása. – A célnyelvi országok családi ünnepeinek, népi hagyományainak, szokásainak megismerése. – Népszokások, hiedelmek rövid ismertetése vázlat segítségével. – Az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások ismertetése, jellemző ünnepi menü összeállítása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Városi és vidéki élet, család, állami és családi ünnepek, népszokás, hiedelem, életmód, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, nemzeti ételek, gyorséttermek.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	Szabadidő, sport a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során a tanulóknak előzetes ismeretei vannak a célnyelvi országok jellemző, tradicionális sportágairól.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző otthoni és házon kívüli szabadidős és hobbitevékenységeit; – tud példát mondani kulturált szórakozási, szabadidős tevékenységekre; – fel tudja sorolni a célországokra jellemző nemzeti sportokat, ismeri néhányat legjelentősebb sportesemények közül; – képes összehasonlítani a célnyelvi országok és a hazai iskolai élet jellemző sporttevékenységeit.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Jellemző szabadidős tevékenységek bemutatása, összehasonlítása a hazaiakkal. – A kulturált szórakozás, nyaralási és pihenési szokások bemutatása. – Nemzeti sportok, sportágak megismerése, a sport szerepe a mindennapi életben. – Iskolai sporttevékenységek bemutatása, a különböző országok iskolai lehetőségeinek összehasonlítása. – Fel tud sorolni a célország ismert és eredményes sportolói közül néhányat.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Egészséges életmód, sportolás, fair play, szabadidő hasznos eltöltése, kulturált szórakozás, hobbi.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok irodalma, művészete
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok gyermekirodalmáról.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismer a célországokhoz köthető legendákat, történeteket, irodalmi alkotásokat, tudja ezeket valóságtartalmuk alapján csoportosítani (mondák, legendák vagy valós megtörtént események); – ismeri a legjelentősebb legendákban, történelmi leírásokban szereplő személyeket; – ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető író, költő, gyerekverset, irodalmi alkotást;

		<ul style="list-style-type: none"> – ismer néhányat a célnyelvi országok leghíresebb múzeumai közül, meg tud nevezni néhány, ezekben kiállított tárgyat; – ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető képzőművészt, zeneszerzőt és zenészt.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Különböző műfajú irodalmi szövegek megismerése, azok tartalmának felhasználása a célnyelvi országok történelmének feldolgozásában. – A valóságon és a legendákon alapuló történetek szétválasztása. – Irodalmi alkotások (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások) megismerése. – A legjellemzőbb képzőművészeti műalkotások, múzeumi tárgyak felismerése kép alapján. – A célnyelvi ország leismertebb képzőművészei, írói, költői közül néhányat ismer. – Egy-két zenekari mű, dal, népdal, rigmusok megismerése, célnyelvi országok szerinti csoportosítása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Legenda, mítosz, történelmi szemelvény, irodalmi műalkotás, meghatározó képzőművészeti alkotás, klasszikus és popzene.

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	Magyarország bemutatása külföldieknek
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – Az iskolai tanulmányok során és az iskolán kívül szerzett tapasztalatok a hazai ünnepek köréről. – A tanuló ismeri szülőhelyét, azt el tudja helyezni az ország térképén. Ismeri az ország főbb hegy- és vízrajzi jellemzőit.
3	A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló rendelkezik alapvető célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; – képes bemutatni hazánk földrajzi jellemzőit; – bemutatja nemzeti jelképeinket, ünnepeinket; legfontosabb hagyományainkat; – tud leírást adni arról az iskoláról és településről, ahol tanulmányait folytatja;
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Ismer történelmi események, földrajzi adottságok, jellegzetességek bemutatásához szükséges néhány alapvető célnyelvi kifejezést. – Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájegységeinek, hegyeinek, folyóinak megnevezése, bemutatása. – Ismeri történelmi csomópontok – Idegenvezetői szerepjáték arról a városról, ahol tanul (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói).

		<ul style="list-style-type: none"> – Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. – Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város és a vidék természeti, kulturális értékei.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló meg tudja határozni a megismert célországok földrajzi elhelyezkedését, geográfiai jellemzőit.
- Időrendbe tudja helyezni a megismert történelmi eseményeket, személyeket, felfedezi az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismeri a célnyelvi országok és hazánk nemzeti jelképeit, szimbólumait, a legfontosabb nemzeti és családi ünnepeket, szokásokat, ezeket összehasonlítja a magyarországiakkal.
- Össze tud hasonlítani célnyelvi országokhoz, illetve hazánkhoz köthető népszokásokat, hiedelmeket.
- Felismer célországokhoz köthető művészeti, zenei alkotásokat, ismer híres múzeumokat.

3.137.6. Évfolyam

Az 6. évfolyam megkezdésekor a tanulók már öt éve tanulják a célnyelvet, így rendelkeznek alapvető információkkal a célnyelvi országokról. Nyelvi szintjük közelíti a KER szerinti A2-es szinthez.

A célnyelvi civilizáció tantárgy továbbra is kiemelkedő szerepet játszik a kulcskompetenciák fejlesztésében, a nevelési célok elérésében. A tanítás során kulturális, technikai, történelmi, művészeti és természettudományos ismeretekhez jutnak a tanulók.

Nem az ismeretek egyszerű befogadása a cél, hanem az ok-okozati összefüggések felismerése, az egyes események, szokások, jelenségek összehasonlítása. Az ismeretek elsajátítása során fenntartjuk az ötödik évfolyamon felkeltett érdeklődést a célnyelvi országok kultúrája iránt. A saját és a célnyelvi kultúrák megismerése, összehasonlítása révén bővül műveltségük, szélesedik látókörük, így fokozatosan kialakul elfogadó magatartásuk, és megbecsüléssel tekintenek az eltérő kultúrákra.

A célnyelvi civilizáció tantárgy esetében a tanulás, az információszerzés eszköze a célnyelv, így annak készségszintű felhasználására, célorientált gyakorlására ad lehetőséget.

A tantárgy tartalma szoros kölcsönhatásban van más közismereti tárgyakkal. A célnyelvi országok sokoldalú megismerése természetes kapcsolódási pontokat kínál a tanulók számára földrajzi, történelmi, képzőművészeti, irodalmi ismereteik kreatív és interaktív felhasználásához.

A tanulók az infokommunikációs technológiai eszközökkel (IKT) támogatott információszerzést és -feldolgozást is gyakorolják, fokozatosan képessé válnak az önálló kutatómunkára és a megszerzett információk produktív alkalmazására.

A tananyag feldolgozása közben lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy a tanulók pár- és csoportmunkával, illetve a projektfeladatok során kibontakoztassák kreativitásukat, fontos a kreatív megnyilvánulások ösztönzése, elismerése.

A megjelölt témakörök nem választhatók mereven szét egymástól, közöttük tartalmi összefüggés, egymásra épülés, esetenként átfedés van.

A tantárgy tanítása az előző évfolyammal megegyezően heti egy órában történik.

A témakörök óraszámai, tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
1.A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága	10
2. A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai	10
3. Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban	5
4. Szabadidő, sport a célnyelvi országokban	4
5. A célnyelvi országok irodalma, művészete	4
6. Magyarország bemutatása külföldieknek	4
Összes óraszám:	36

Az egyes témakörök tartalma, cél- és feladatrendszere, kulcsfogalmai:

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	
		A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok elhelyezkedéséről, legalapvetőbb földrajzi adottságairól.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló térképen azonosítja a célországokat, képes megmutatni azok nagyobb városait, folyóit, tavait, hegyeit; – következtetni tud a földrajzi elhelyezkedésből az életmódra; információt tud szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások) segítségével; – ismeri a célnyelvi országok főbb közlekedési lehetőségeit, jellemzőit és a célnyelvi országok fizetőeszközeit, azok viszonyát a magyarországiéhoz.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– A célnyelvi országok főbb városainak, legfontosabb domborzati és vízrajzi jellemzőinek felismerése, értelmezése térképen. – Ok-okozati összefüggések megállapítása az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód között. – A célnyelvi országok fizetőeszközének megismerése. – Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák megismerése. – A főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedés megismerése, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságai. – Autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre.

		– Térkép, vázlat segítségével a tanuló bemutat egy-egy célországot, vagy annak egy-egy területét.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Topográfiai jelképek, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, időjárás-éghajlati elemek, településtípusok, a pénz világa, közúti közlekedés.

	Tematika i egység / Fejlesztés i cél	A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok jellegzetességeiről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló képes meghatározni a célnyelvi országok államformáját, – időrendbe helyezi a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, ismeri az azokhoz köthető legfontosabb személyeket; – össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok hazai eseményeit a célnyelvi országokban történtekkel; – össze tudja hasonlítani a célnyelvi és magyarországi iskolai élet főbb vonásait, felismeri az azonosságokat és különbségeket.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– A célnyelvi országok államformáinak, legfontosabb szimbólumainak (zászló, címer) megismerése. – Legfontosabb történelmi események megismerése, kronológiai sorrendbe helyezése. – A magyar és a célnyelvi országok tanult történelmi eseményeinek összehasonlítása. – Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk az ország életére. – Diákélet, iskolai szokások a célnyelvi országokban és Magyarországon.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Társadalom, jelképek, a társadalmi együttélés szabályai, erkölcs, illem, jogok és kötelességek az iskolában.

	Tematika i egység / Fejlesztés i cél	Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	– A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok hagyományairól, szokásairól, ünnepeiről.

3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes segítséggel információt gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeiről; – ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésük módját és szimbólumait; – tud röviden ismertetni néhány, a célnyelvi országokra jellemző népszokást, kialakulásukkal és a hozzájuk kapcsolódó hiedelmekkel; – röviden be tudja mutatni a legelterjedtebb családi ünnepeket, és ismer néhány hozzájuk kapcsolódó, a magyartól eltérő szokást; – képes ismertetni néhány tipikus tájjellegű ételt és italt; tudja egy-egy tipikus étel elkészítési módját, receptjét.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országokban lakó emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. A vidéki és a városi életmód jellegzetességei. – Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása. – A célnyelvi országok családi ünnepeinek, népi hagyományainak, szokásainak megismerése. – Népszokások, hiedelmek elmondása, kialakulásuk ismertetése vázlat segítségével. – Vendégvárás, vendéglátás társadalmi szokásai nálunk és néhány célországban. – Az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások ismertetése, jellemző ünnepi menü összeállítása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Városi és vidéki élet, család, állami és családi ünnepek, népszokás, hiedelem, életmód, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, nemzeti ételek, gyorséttermek.

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	Szabadidő, sport a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelv tanulása során a tanulóknak előzetes ismeretei vannak a célnyelvi országok jellemző, tradicionális sportágairól.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző otthoni és házon kívüli szabadidős és hobbitevékenységeit; – tud példát mondani kulturált szórakozási, szabadidős tevékenységekre; – be tudja mutatni a célországokra jellemző nemzeti sportokat, ismeri a legjelentősebb sporteseményeket; – képes összehasonlítani a célnyelvi országok és a hazai iskolai élet jellemző sporttevékenységeit.

4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Jellemző szabadidős tevékenységek bemutatása, összehasonlítása a hazaiakkal. – A kulturált szórakozás, nyaralási és pihenési szokások bemutatása. – Nemzeti sportok, sportágak megismerése, a szabályok bemutatása, a sport szerepe a mindennapi életben. – Iskolai sporttevékenységek bemutatása, a különböző országok iskolai lehetőségeinek összehasonlítása. – Ismert és eredményes sportolók bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Egészséges életmód, sportolás, fair play, szabadidő hasznos eltöltése, kulturált szórakozás, hobbi.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok irodalma, művészete
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok gyermekirodalmáról.
3	A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismer a célországokhoz köthető legendákat, történeteket, irodalmi alkotásokat, tudja ezeket valóságtartalmuk alapján csoportosítani (mondák, legendák vagy valós megtörtént események); – ismeri a legjelentősebb legendákban, történelmi leírásokban szereplő személyeket; – ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető író, költő, gyerekverset, irodalmi alkotást; – ismeri a célnyelvi országok leghíresebb múzeumait, néhány, ezekben kiállított tárgyat; – ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető képzőművészt, zeneszerzőt és zenészt.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Különböző műfajú irodalmi szövegek megismerése, azok tartalmának felhasználása a célnyelvi országok történelmének feldolgozásában. – A valóságon és a legendákon alapuló történetek szétválasztása. – Irodalmi alkotások (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások) megismerése. – A legjellemzőbb képzőművészeti műalkotások, múzeumi tárgyak felismerése. – A célnyelvi ország leismertebb képzőművészeinek, íróinak, költőinek megismerése. – Zenekari művek, dalok, népdalok, rigmusok megismerése, célnyelvi országok szerinti csoportosítása.

5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Legenda, mítosz, történelmi szemelvény, irodalmi műalkotás, meghatározó képzőművészeti alkotás, klasszikus és popzene.
---	---------------------------------	--

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	Magyarország bemutatása külföldieknek
2	Előzetes tudás	– Az iskolai tanulmányok során és az iskolán kívül szerzett tapasztalatok a hazai ünnepek köréről. – A tanuló ismeri szülőhelyét, azt el tudja helyezni az ország térképén. Ismeri az ország főbb hegy- és vízrajzi jellemzőit.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló rendelkezik alapvető célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; – képes bemutatni hazánk földrajzi jellemzőit; – fel tudja sorolni, egy-két mondattal ismerteti hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit a már megismert időszakokból; – bemutatja nemzeti jelképeinket, ünnepeinket; legfontosabb hagyományainkat; – tud leírást adni arról az iskoláról és településről, ahol tanulmányait folytatja; – képes bemutatni kedvenc magyar íróját.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– Ismeri és használja a történelmi események, földrajzi adottságok, jellegzetességek bemutatásához szükséges célnyelvi szókinccset. – Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájegységeinek, hegyeinek, folyóinak megnevezése, bemutatása. – Történelmi csomópontok, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. – Idegenvezetői szerepjáték arról a városról, ahol tanul (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). – Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. – Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város és a vidék természeti, kulturális értékei.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismeri a célszágok földrajzi elhelyezkedését, geográfiai jellemzőit. – Időrendbe tudja helyezni a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, személyeket, észreveszi az ok-okozati összefüggéseket. – Ismeri a célnyelvi országok és hazánk nemzeti jelképeit, szimbólumait, a legfontosabb nemzeti és családi ünnepeket, szokásokat, ezeket összehasonlítja a magyarországiakkal. – Össze tud hasonlítani célnyelvi országokhoz, illetve hazánkhoz köthető népszokásokat, hiedelmeket. – Felismer célszágokhoz köthető művészeti, zenei alkotásokat, ismer híres múzeumokat.
--	--

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló ismeri a célszágok földrajzi elhelyezkedését, geográfiai jellemzőit.
- Időrendbe tudja helyezni a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, személyeket, észreveszi az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismeri a célnyelvi országok és hazánk nemzeti jelképeit, szimbólumait, a legfontosabb nemzeti és családi ünnepeket, szokásokat, ezeket összehasonlítja a magyarországiakkal.
- Össze tud hasonlítani célnyelvi országokhoz, illetve hazánkhoz köthető népszokásokat, hiedelmeket.
- Felismer célszágokhoz köthető művészeti, zenei alkotásokat, ismer híres múzeumokat.

3.138.7. Évfolyam

Ebbe a szakaszba érve a diákok már két éve tanulják a célnyelvi civilizáció tantárgyat, nyelvtudásuk a KER szerinti A2 szinten van.

Nyelvtudásuk lehetővé teszi, hogy idegen nyelven is hatékonyan szerezzenek információkat a körülöttük lévő világról, és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek.

Motivációjukat növeli, hogy a célnyelvi civilizáció tanulása során a már meglévő földrajzi, történelmi, irodalmi, zenei, képzőművészeti ismereteiket felhasználhatják, tovább fejleszthetik. Ez kreativitásra, elemző, analízáló gondolkodásmódra ad lehetőséget, s egyben segíti őket a megfelelő, egyéni tanulási stratégia kialakításában.

A tantárgy tanulása során mélyebben megismerik a célnyelvi országok történelmét, gazdaságát, hagyományait, kultúráját, művészetét. Párhuzamot vonnak ezek hazai vonatkozásaival, s megtanulják a célnyelvi és a magyarországi jellemzőket összehasonlítani, bemutatni. A tudományos életben elért magyar eredmények, világhírű tudósaink munkásságának megismerése, bemutatása hozzájárul a nemzet szellemi és tárgyi öröksége iránt érzett megbecsülés kialakulásához. Ezek a tevékenységek erősítik interkulturális készségeiket és a nemzeti öntudatot is.

A feladatok jellege, tartalma egyre több lehetőséget biztosít az önálló kutatómunkára, egyéni és csoportos előadásokra. A tanulók megfogalmazhatják feltevéseiket, következtetéseiket, gyakorolhatják a kulturált vitát, a tényeken alapuló érvelést.

A 7. évfolyamon az előző szakaszok témakörei életkoruknak, s a más tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteknek megfelelően koncentrikusan bővülnek, egymásra épülnek.

A témakörök óraszámai, tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
1.A célnyelvi országok természetföldrajza	6
2 A célnyelvi országok gazdasága	4
3. A célnyelvi országok történelme, politikai és társadalmi viszonyai	10
4. Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban	5
5. Szabadidő, sport a célnyelvi országokban	3
6. A célnyelvi országok irodalma, művészete	4
7. Magyarország bemutatása külföldieknek	4
Összes óraszám:	36

Az egyes témakörök tartalma, cél- és feladatrendszere, kulcsfogalmai:

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok természetföldrajza
2	Előzetes tudás	– A célnyelvi országaira vonatkozó általános ismeretek (fekvés, főváros, folyók, éghajlat). A tanuló ismeri a nemzeti jelképeket, szimbólumokat.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló képes tájékozódni, információt gyűjteni és kis segítséggel következtetéseket levonni leírásokból, táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, térképekből; – tud következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból az ország jellemzőire: az életmódra, a kulturális szokásokra, a mindennapi életre; – tud információt szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások, ismeretterjesztő filmek) segítségével.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– A célnyelvi országok földrajzi fekvésének, felszínének, felszínformáinak, tájegységeinek és legfontosabb vízrajzi jellemzőinek bemutatása, jelölése kontúrtérképen. – Ok-okozati összefüggések megállapítása a földrajzi helyzet, az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód és a kulturális szokások között. – Autentikus anyagok felhasználása, értelmezése, mint az ismeretszerzés egyik forrása. – Egyéni vagy csoportos előadások készítése, információszerzés célnyelven egy-egy adott témáról.

5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Topográfia, nemzeti jelképek, szimbólumok, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, településtípusok, időjárás és éghajlati tényezők.
---	---------------------------------	--

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok gazdasága
2	Előzetes tudás	– A tanuló már foglalkozott egyes célnyelvi országok gazdaságával a Földünk és környezetünk műveltségterület keretében.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló ismeri a célnyelvi országok alapvető gazdasági ágazatait, a főbb, idehaza is ismert márkákat; – ismeri a jelentős ipari találmányokat, feltalálókat, ezeknek az ország gazdaságára gyakorolt hatását;
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– A célnyelvi országok gazdasági adottságainak, jellemzőinek megismerése. – Néhány ipari találmány, ezek hatása az ország gazdaságára. – Ismer néhány nemzetközi viszonylatban is híres terméket, márkát. – A lakosság életszínvonalának megismerése, néhány összefüggés felismerése az életszínvonal és a gazdasági teljesítmény között. – Önálló ismeretszerzés nyomtatott termékek és a média segítségével. – Hírek, információk megértése célnyelven.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, ipari találmány, globalizáció, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok.

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok történelme, politikai, társadalmi viszonyai
2	Előzetes tudás	– A tanuló már ismeri a célnyelvi országok államformáját, meghatározó történelmi eseményeit. – A médiumokban már sok tanuló figyelemmel kíséri a bel- és külföldi politikai híreket.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló képes időrendbe helyezni a tanult történelmi eseményeket, ismeri azoknak az országra, világra gyakorolt hatásait; – össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok meghatározó, hazai és célnyelvi országokhoz kötődő eseményeit, észreveszi az azok közötti összefüggéseket;

4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országok elhelyezése, összehasonlítása a nemzetek közösségében (államforma, méret stb.) . – Magyarország és a célnyelvi országok történelmi eseményeinek, politikai berendezkedésének összehasonlítása. A legfontosabb vallások, egyházak megismerése. – Kulturális sajátosságok, különbségek felismerése. – Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk a társadalmi folyamatokra.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Társadalom, államfő, politikai intézményrendszer, az emberi alapjogok, vallás, történelmi egyházak.

–

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak vannak ismeretei a célnyelvi országok mindennapjairól, a társas együttélés szokásairól, a hagyományokról, ünnepekről.
3	A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes információkat gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeikről; – tud a társadalmi érintkezés, az etikett legfontosabb szabályainak megfelelően viselkedni; – ismeri a tipikus célnyelvi családmódot; – jól ismeri a célnyelvi országokra jellemző népszokásokat, népzenei műveket, népművészeti jellegzetességeket, összehasonlítja ezeket a magyarországiakkal; – tud példát mondani kiemelkedő jelentőségű kulturális eseményekre, fesztiválokra; – ismeri a legjelentősebb állami és családi ünnepeket, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országokban élő emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. – Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása, összehasonlítása. – A célnyelvi országok társadalmi érintkezési formáinak megismerése, a reagálás gyakorlása. – Jellemző népzenei, népművészeti alkotások ismerete. – Kulturális események, fesztiválok jelentőségének megismerése, összekapcsolása különböző művészeti ágakkal.

		– Gasztronómia, az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások, tipikus étel elkészítési módjának ismertetése.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Városi és vidéki élet, család, nagycsalád, életmód, népzene, népművészet, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, tradicionális ételek.

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	Szabadidő, sport a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	– A tanuló saját tapasztalatainak és tanulmányainak megfelelően számos ismerettel rendelkezik a sport- és szabadidős tevékenységekről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A tanuló ismeri és használja a tömegkommunikációs csatornákat a sportokkal, egészséges életmóddal kapcsolatos információk gyűjtésére; – tud logikusan, a megfelelő szókincs használatával érvelni sportágakkal, sporteseményekkel, egészséges életmóddal kapcsolatos kérdésekben; – tisztában van a sport jelentőségével és szerepével a célnyelvi országban és hazánkban; – képes röviden bemutatni a célnyelvi országok jellemző szabadidős tevékenységeit, legfontosabb kulturális eseményeit, fesztiváljait; – tud példát mondani a kulturált szórakozási, szabadidős lehetőségekre, helyszínekre.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	– A sport jelentősége, szerepe a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. – Sporthoz kötődő fogalmak megismerése (pl. versenyszellem, csapatszellem, veszíteni tudás képessége). – A fair play fogalmának ismerete és jelentőségének felismerése az élsportban és a tömegsportban. – Az egészséges életmód és a sportolás szerepe a mindennapi életben (szabadidősport, tömegsport) a célnyelvi országban és hazánkban.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Szabadidősport, tömegsport, élsport, fair play, dopping, életvitel, egészséges életmód, helyes táplálkozás, élettani hatások, szabályok, felszerelések.

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok irodalma, művészete, tudományos élete
2	Előzetes tudás	– A tanulóknak már vannak ismeretei a célnyelvi országok irodalmi alkotásairól (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások).

		<ul style="list-style-type: none"> – Megismerte a legjellemzőbb képzőművészeti műalkotásokat, múzeumi tárgyakat.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismeri a célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus szerzőjét, képző- és előadóművészt; – ismeri a célnyelvi országok néhány jelentősebb tudományos-technikai vívmányát és tudósát, képes rövid, tömör bemutatásukra; – képes bemutatni a célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületét; – ismeri a tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepét a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban; – ismer néhány viccet, melyek a célnyelvi országok jellemzőit mutatják be.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjének, képző- és előadóművészeinek megismerése. – Tudományos-technikai felfedezések, tudósok megismerése, a felfedezések hatásainak bemutatása. – A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületének a tömör bemutatása. – A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú múzeumának, színházának megismerése. – A tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepe a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban. – Néhány vicc megismerése, mely a célnyelvi országok jellemzőit mutatja be.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Klasszikus irodalom, képzőművészeti korok, festészet, építészeti stílusok, tömegkommunikáció, tudomány, technika, találmányok, vívmányok, előadó-művészet: zene, filmművészet, színházművészet, klasszikus művészek.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	Magyarország bemutatása más országokban élő embereknek
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló az iskolai tanulmányok során megismerte Magyarország természetföldrajzát, történelmét, legfontosabb irodalmi és művészeti értékeit, a tudományos életben betöltött szerepét.
3	A tematikai egység nevelési-	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló rendelkezik az információgyűjtéshez szükséges célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében;

	fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – képes hazánk földrajzi jellemzőit, tájegységeit bemutatni; összehasonlítani a célországok földrajzi adottságaival; – kronológiai sorrendbe tudja állítani, jellemzi hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit, és azokat összehasonlítja a célnyelvi országok történelmi eseményeivel; – képes tömören bemutatni a legjelentősebb magyar városokat, a fővárost; képes bemutatni egy híres, magyar író, néhány irodalmi, képző- és filmművészeti alkotást.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájainak, hegyeinek, folyóinak bemutatása. – Történelmi események időrendbe állítása, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. – A főváros és nagyobb városok bemutatása (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). – Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. – Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása. – Tudományos eredmények, találmányok megismerése bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város természeti, kulturális értékei, tudomány és technika.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló be tudja mutatni a célnyelvi országok és Magyarország földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit.
- Ismeri a célnyelvi országok gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásait, ennek az életszínvonalra gyakorolt hatásait.
- Képes időrendbe helyezni tanult történelmi időszakok hazai és célnyelvi országbeli meghatározó eseményeit, összefüggéseket keres.
- Képes célnyelven kis segítséggel vagy önállóan gyűjtőmunkát végezni a hagyományos és a digitális médiumok segítségével.
- Ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepeket és szimbólumait.
- Be tudja mutatni a sport jelentőségét, szerepét a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében.
- Ismeri a célnyelvi országok és a hazai élet néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus szerzőjét, képző- és előadóművészt.
- Ismeri és bemutatja a célnyelvi országok és Magyarország néhány legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait.
- Képes empatikusan viszonyulni más kultúrákhoz, megérteni azok sajátosságait.

3.139.8. Évfolyam

Ebbe a szakaszba érve a diákok már 3 éve tanulják a célnyelvi civilizáció tantárgyat, nyelvtudásuk a KER szerinti B1 szint felé közelít (pre-intermediate level).

Nyelvtudásuk lehetővé teszi, hogy idegen nyelven is hatékonyan szerezzenek információkat a körülöttük lévő világról, és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek.

Motivációjukat növeli, hogy a célnyelvi civilizáció tanulása során a már meglévő földrajzi, történelmi, irodalmi, zenei, képzőművészeti ismereteiket felhasználhatják, tovább fejleszthetik. Ez kreativitásra, elemző, analízis gondolkodásmódra ad lehetőséget, s egyben segíti őket a megfelelő, egyéni tanulási stratégia kialakításában.

A tantárgy tanulása során mélyebben megismerik a célnyelvi országok történelmét, gazdaságát, hagyományait, kultúráját, művészetét. Párhuzamot vonnak ezek hazai vonatkozásaival, s megtanulják a célnyelvi és a magyarországi jellemzőket összehasonlítani, bemutatni. A tudományos életben elért magyar eredmények, világhírű tudósaink munkásságának megismerése, bemutatása hozzájárul a nemzet szellemi és tárgyi öröksége iránt érzett megbecsülés kialakulásához. Ezek a tevékenységek erősítik interkulturális készségeiket és a nemzeti öntudatot is.

A feladatok jellege, tartalma egyre több lehetőséget biztosít az önálló kutatómunkára, egyéni és csoportos előadásokra. A tanulók megfogalmazhatják feltevéseiket, következtetéseiket, gyakorolhatják a kulturált vitát, a tényeken alapuló érvelést.

A 8. évfolyam végére a tanulók képessé válnak arra, hogy a célnyelv használatával önállóan is megismerkedjenek más kultúrákkal, és összehasonlítsák ezeket, valamint be tudják mutatni Magyarország természeti, történelmi, szellemi értékeit. Nyitottabbá válnak a világra, interperszonális kapcsolataikban elfogadóbbak, toleránsabbak lesznek.

Ismeretek elsajátítása során törekszünk arra, hogy tanulóink:

- tudjanak következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból a gazdasági jellemzőkre, annak hatásaira a mindennapi életben.
- ismerjék a főbb történelmi csomópontokat, történelmi személyiségeket, az azokhoz kapcsolódó művészeti alkotásokat.
- ismerjék meg a célnyelvi ország jelenlegi politikai berendezkedését, a politika hatását a mindennapi életre.
- értsék meg a társadalmi viszonyok fejlődését, de szembesüljenek a fennálló problémákkal is.
- rendelkezzenek pontos ismeretekkel az ország hagyományairól, ünnepeiről, gasztronómiájáról, szokásairól, művészeti és sportéletéről.
- tudják vizsgálni a célnyelvi országok kultúráját érintő interkulturális hatásokat, Magyarországgal kapcsolatait ezekkel az országokkal.

Készségek fejlődése az ismeretszerzés területén:

Tanulóink legyenek képesek a ciklus végére:

- konkrét tartalmú szövegeket olvasni, megérteni, a lényeges és specifikus információt felismerni és kiemelni.
- rövidebb szépirodalmi alkotást vagy szemelvényt elolvasni és megérteni, azzal kapcsolatos gondolataikat megfogalmazni mind szóban, mind írásban.
- elemezni grafikonokat, ábrákat, sajtóban megjelenő képanyagot.

- híreket, ismeretterjesztő filmeket megérteni, az ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos és specifikus információkat kiemelni. A látott anyaggal kapcsolatban információt cserélni, megfelelő szókinccsel helyes választ adni a feltett kérdésekre.
- társaik mondanivalóját megérteni, értékelni, vitában részt venni, véleményt cserélni.
- rövid, 3-5perces, logikusan felépített szöveget szabadon, helyes hanglejtéssel hallgatóság előtt érhetően elmondani.

A 8. évfolyamon az előző szakaszok témakörei életkoruknak, s a más tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteknek megfelelően koncentrikusan bővülnek, egymásra épülnek. A tantárgyat továbbra is heti egy órában oktatjuk.

A témakörök óraszámai, tartalmi áttekintése

Témakör:	Óraszám:
1.A célnyelvi országok természetföldrajza	4
2 A célnyelvi országok gazdasága	8
3. A célnyelvi országok történelme, politikai és társadalmi viszonyai	8
4. Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban	5
5. Szabadidő, sport a célnyelvi országokban	3
6. A célnyelvi országok irodalma, művészete	3
7. Magyarország bemutatása külföldieknek	5
Összes óraszám:	36

Az egyes témakörök tartalma, cél- és feladatrendszere, kulcsfogalmai:

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	
		A célnyelvi országok természetföldrajza
2	Előzetes tudás	– A célnyelvi országaira vonatkozó általános ismeretek (fekvés, főváros, folyók, éghajlat). A tanuló ismeri a nemzeti jelképeket, szimbólumokat.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes tájékozódni, információt gyűjteni és következtetéseket levonni leírásokból, táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, térképekből; – tud következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból az ország jellemzőire: az életmódra, a kulturális szokásokra, a mindennapi életre; – tud információt szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások, ismeretterjesztő filmek) segítségével.
4	Ismeretek / fejlesztési	– A célnyelvi országok földrajzi fekvésének, felszínének, felszínformáinak, tájegységeinek és legfontosabb vízrajzi jellemzőinek bemutatása, jelölése kontúrtérképen.

	követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések megállapítása a földrajzi helyzet, az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód és a kulturális szokások között. – Autentikus anyagok felhasználása, értelmezése, mint az ismeretszerzés egyik forrása. – Egyéni vagy csoportos előadások készítése, információszerzés célnyelven egy-egy adott témáról.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Topográfia, nemzeti jelképek, szimbólumok, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, településtípusok, időjárási és éghajlati tényezők.

	Tematika i egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok gazdasága
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló már foglalkozott egyes célnyelvi országok gazdaságával a Földünk és környezetünk műveltségterület keretében.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismeri a célnyelvi országok alapvető gazdasági ágazatait, a főbb, idehaza is ismert márkákat; – ismeri a jelentős ipari találmányokat, feltalálókat, ezeknek az ország gazdaságára gyakorolt hatását; – képes információt gyűjteni aktuális és alapvető gazdasági kérdésekről; – képes megérteni a célnyelvi országainak célnyelven írott gazdasági híreit.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országok gazdasági adottságainak, jellemzőinek megismerése. – Néhány ipari találmány, ezek hatása az ország gazdaságára. – Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák, és a Magyarországon jelenlévő nagyvállalatok ismerete. – A lakosság életszínvonalának megismerése, néhány összefüggés felismerése az életszínvonal és a gazdasági teljesítmény között. – Önálló ismeretszerzés nyomtatott termékek és a média segítségével. – Hírek, információk megértése célnyelven.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, ipari találmány, globalizáció, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok.

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok történelme, politikai, társadalmi viszonyai
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló már ismeri a célnyelvi országok államformáját, meghatározó történelmi eseményeit. – A médiumokban már sok tanuló figyelemmel kíséri a bel- és külföldi politikai híreket.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes időrendbe helyezni a történelmi eseményeket, ismeri azoknak az országra, világra gyakorolt hatásait; – össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok meghatározó, hazai és célnyelvi országokhoz kötődő eseményeit, észreveszi az azok közötti összefüggéseket; – ismeri a vallás és a legnagyobb működő egyházak szerepét egyes célnyelvi országokban.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országok elhelyezése, összehasonlítása a nemzetek közösségében (államforma, méret stb.) . – Magyarország és a célnyelvi országok történelmi eseményeinek, politikai berendezkedésének összehasonlítása. A legfontosabb vallások, egyházak megismerése. – Kulturális sajátosságok, különbségek felismerése. – A társadalmat érintő alapvető globális problémák tudatosítása (bűnözés, droghelyzet), és a segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása. – Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk a társadalmi folyamatokra.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Társadalom, államfő, politikai intézményrendszer, az emberi alapjogok, vallás, történelmi egyházak.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak vannak ismeretei a célnyelvi országok mindennapjairól, a társas együttélés szokásairól, a hagyományokról, ünnepekről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes információkat gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeiről; – tud a társadalmi érintkezés, az etikett legfontosabb szabályainak megfelelően viselkedni; – ismeri a tipikus célnyelvi családmodellt;

		<ul style="list-style-type: none"> – ismerteti a célnyelvi országokra jellemző népszokásokat, népzenei műveket, népművészeti jellegzetességeket, összehasonlítja ezeket a magyarországiakkal; – tud példát mondani kiemelkedő jelentőségű kulturális eseményekre, fesztiválokra; – ismeri az állami és családi ünnepeket, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országokban élő emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. – Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása, összehasonlítása. – A célnyelvi országok társadalmi érintkezési formáinak megismerése, a reagálás gyakorlása. – Jellemző népzenei, népművészeti alkotások ismerete. – Kulturális események, fesztiválok jelentőségének megismerése, összekapcsolása különböző művészeti ágakkal. – Gasztronómia, az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások, tipikus étel elkészítési módjának ismertetése.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Városi és vidéki élet, család, nagycsalád, életmód, népzene, népművészet, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, tradicionális ételek.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	Szabadidő, sport a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló saját tapasztalatainak és tanulmányainak megfelelően számos ismerettel rendelkezik a sport- és szabadidős tevékenységekről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismeri és használja a tömegkommunikációs csatornákat a sportokkal, egészséges életmóddal kapcsolatos információk gyűjtésére; – tud logikusan, a megfelelő szókincs használatával érvelni sportágakkal, sporteseményekkel, egészséges életmóddal kapcsolatos kérdésekben; – tisztában van a sport jelentőségével és szerepével a célnyelvi országban és hazánkban; – képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző szabadidős tevékenységeit, legfontosabb kulturális eseményeit, fesztiváljait; – tud példát mondani a kulturált szórakozási, szabadidős lehetőségekre, helyszínekre.
4	Ismeretek / fejlesztési	<ul style="list-style-type: none"> – A sport jelentősége, szerepe a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. – Sporthoz kötődő fogalmak megismerése (pl. versenyszellem, csapatszellem, veszíteni tudás képessége).

	követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A fair play fogalmának ismerete és jelentőségének felismerése az élsportban és a tömegsportban. – Az olimpiai eszme megismerése; a célnyelvi országok és hazánk legnagyobb sikerei az olimpiákon. – A legjellegzetesebb, tradicionális sportesemények a célnyelvi országokban és hazánkban. – Az egészséges életmód és a sportolás szerepe a mindennapi életben (szabadidősport, tömegsport) a célnyelvi országban és hazánkban.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Szabadidősport, tömegsport, élsport, fair play, dopping, életvitel, egészséges életmód, helyes táplálkozás, élettani hatások, szabályok, felszerelések.

	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok irodalma, művészete, tudományos élete
2	Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulónak már vannak ismeretei a célnyelvi országok irodalmi alkotásairól (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások). – Megismerte a legjellemzőbb képzőművészeti műalkotásokat, múzeumi tárgyakat.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismeri a célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészt; – ismeri a célnyelvi országok legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait és tudósait, képes bemutatásukra; – be tudja mutatni a célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületét, a korszak és az épület jellemzőivel; – ismeri a tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepét a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban; – ismer néhány humoros írást, viccet, melyek a célnyelvi országok jellemzőit mutatják be.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjének, képző- és előadóművészenek megismerése. – Tudományos-technikai felfedezések, tudósok megismerése, a felfedezések hatásainak bemutatása. – A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületének, a korszaknak és az épület jellemzőinek bemutatása. – A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú múzeumának, színházának megismerése. – A tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepe a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban.

		– Néhány humoros írás, vicc megismerése, mely a célnyelvi országok jellemzőit mutatja be.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Klasszikus és kortárs irodalom, képzőművészeti korok, festészet, építészeti stílusok, tömegkommunikáció, tudomány, technika, találmányok, vívmányok, előadó-művészet: zene, filmművészet, színházművészet, klasszikus és kortárs művészek.

	Tematika egység / Fejlesztési cél	Magyarország bemutatása más országokban élő embereknek
2	Előzetes tudás	– A tanuló az iskolai tanulmányok során megismerte Magyarország természetföldrajzát, történelmét, legfontosabb irodalmi és művészeti értékeit, a tudományos életben betöltött szerepét.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló rendelkezik az információgyűjtéshez szükséges célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; – képes hazánk földrajzi jellemzőit, tájegységeit bemutatni; összehasonlítani a célországok földrajzi adottságaival; – kronológiai sorrendbe tudja állítani, jellemzi hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit, és azokat összehasonlítja a célnyelvi országok történelmi eseményeivel; – ismeri és be tudja mutatni a hazai tudományos élet kiemelkedő szereplőit (pl.: Nobel-díjasok) és munkásságuk hatását a világra; – képes bemutatni a legjelentősebb magyar városokat, a fővárost és annak nevezetességeit; – képes bemutatni kedvenc magyar íróját, néhány irodalmi, képző- és filmművészeti alkotást.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> – Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájainak, hegyeinek, folyóinak bemutatása. – Történelmi események időrendbe állítása, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. – A főváros és nagyobb városok bemutatása (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). – Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. – Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása. – Tudományos eredmények, találmányok megismerése, tudósok bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	– Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város természeti, kulturális értékei, tudomány és technika, Nobel-díj.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló be tudja mutatni a célnyelvi országok és Magyarország földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit.
- Ismeri a célnyelvi országok gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásait, ennek az életszínvonalra gyakorolt hatásait.
- Időrendbe tudja helyezni és összehasonlítja az azonos történelmi időszakok hazai és célnyelvi országbeli meghatározó eseményeit, felfedezi az azok közötti összefüggéseket.
- Képes arra, hogy célnyelven végezzen önálló gyűjtőmunkát a hagyományos és a digitális médiumok segítségével.
- Ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésének módját és a megemlékezések szimbólumait.
- Ismeri a sport jelentőségét, szerepét a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében.
- Ismeri a célnyelvi országok és a hazai élet néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészt.
- Ismeri és bemutatja a célnyelvi országok és Magyarország legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait, tudósait.
- Nyitott és elfogadó más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.